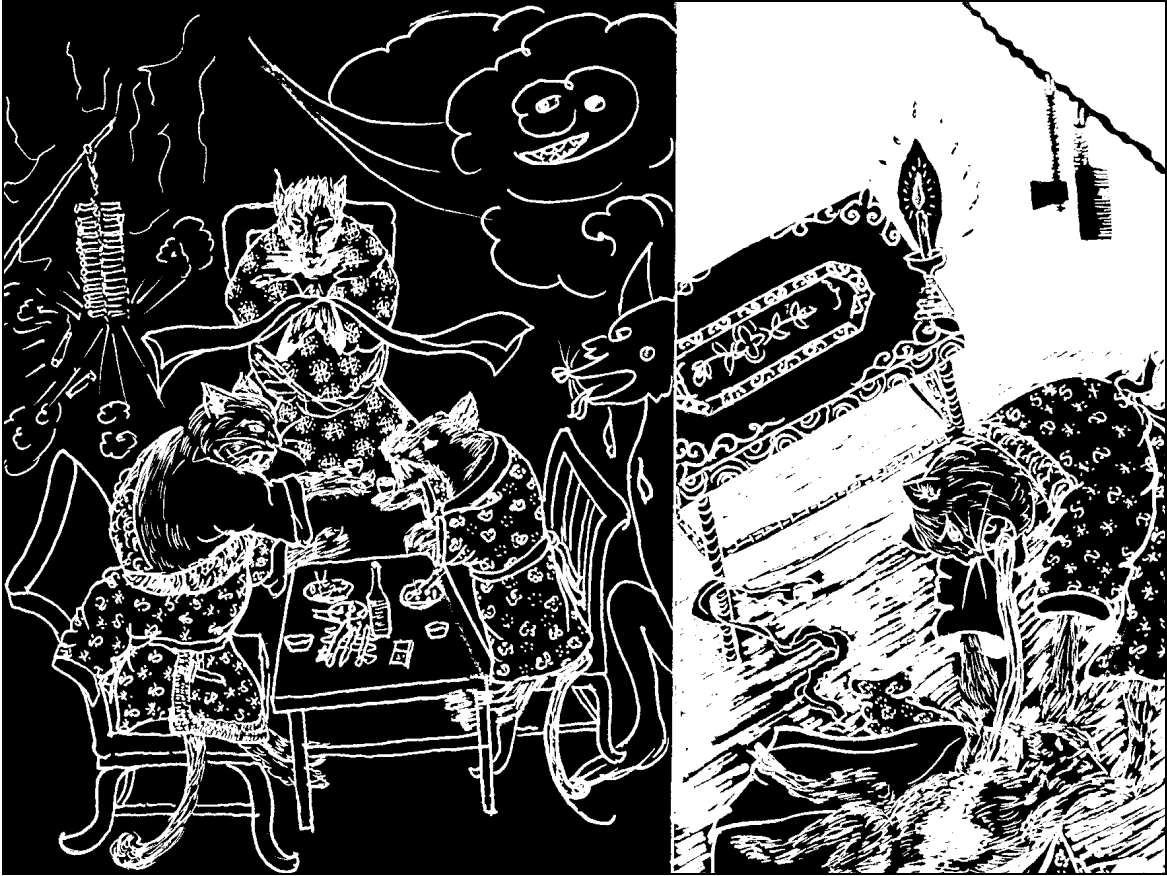

Tibetan-English Folktales

བོད་དབྱེན་གྱི་དམངས་སྐད་།

Editors / ཚུམ་སྒྲིག་པ།

Tshe dbang rdo rje ཚེ་དབང་རྡོ་རྗེ, Allie Thomas, Kevin Stuart, dPal ldan bKra shis དཔལ་ལྷན་བཀྲ་ཤིས,
and 'Gyur med rgya mtsho འགྲུང་མེད་རྒྱ་མཚོ་.

Illustrations / རིམ་པ།

Rgyual bu•nor bhe རྒྱལ་བུ་ནོར་བེ།

Contents དཀར་ཆག

- Preface མྱོན་འགྲོའི་གཏམ། <5>
- Contributors ལས་སུ་ཞུགས་མཁན། <6>
- 1 Big Dreams མྱོང་བའི་མི་ལམ། (དབྱངས་མཚོ་སྒྲོལ་མ།) <9>
- 2 The Liar རླུག་རྒྱལ། (འབྲུག་མོ་མཚོ།) <12>
- 3 Dawa's Father ལྷ་བའི་པ་ཀན། (ཡུམ་ཚེན་མཚོ་མོ།) <15>
- 4 Two Unlucky Men སྒྲིས་པ་བསོད་མེད་གཉིས། (དོན་འབྲུབ་རྒྱལ།) <19>
- 5 Two Rabbits and a Bear རི་བོང་གཉིས་དང་དོམ་གཅིག (དགེ་འདུན་སྒྲོལ་མ།) <22>
- 6 Two Thieves རྒྱུ་མ་གཉིས། (ཚོ་རིང་བེ་དཀར།) <25>
- 7 The Little Monkey སྤུ་ཆུང་ཆུང་། (སྐལ་ཚེན།) <28>
- 8 The Tortoise Dies རུས་སྤལ་གྱི་བ། (སྐལ་ཚེན།) <31>
- 9 Donkey Butter བོང་བུའི་མར། (བཀྲ་གིས་དཔལ་འབར།) <34>
- 10 A Clever Artist སྒྱུ་རྩལ་བ་སྐམ་པོ། (དཀོན་མེ།) <37>
- 11 Wise Rabbit རི་བོང་གུང་པོ། (འབྲུག་མོ་མཚོ།) <40>
- 12 Uncle Dunba Plants Gold ཨ་ཁུ་བསྟན་པས་གསེར་འདེབས་པ། (ལྷ་མོ།) <43>
- 13 Mouse Princess Marries a Cat ཅི་གུ་སྤས་མོ་བྱི་ལ་ཞེག་དང་གཉེན་སྲིག་བྱེད་པ། (ཚོ་དབྱངས་སྒྲིད།) <46>
- 14 The Donkey-Tiger སྟག་ལྷགས་གྱོན་པའི་བོང་བ། (ཡེ་གེས།) <49>
- 15 Horse and Camel ཏྲ་དང་རྩ་མོང་། (རྩམ་རྒྱལ་སྒྲོལ་མ།) <52>
- 16 Oilyball and Meatball རིལ་བུ་སྒྲུམ་པོ་དང་ག་རིལ་བ། (རྩམ་རྒྱལ་སྒྲོལ་མ།) <55>
- 17 Spitting Gold and Turquoise གསེར་དང་གཡུ་སྒྲུག་པ། (འུག་སྒྲུ།) <58>
- 18 The Young Rooster ལོ་ཆུང་བྱ་པོ། (སྐལ་བཟང་གཡང་སྒྲོན།) <61>
- 19 Precious Juniper རྩ་ཚེ་བའི་ཤུག་སྒོང་། (ཚོ་དབང་བསོད་ནམས།) <64>
- 20 The Mirror མེ་ལོང་། (རིག་གྲོལ།) <68>
- 21 The King and the Pork རྒྱལ་པོ་དང་ཕག་གི། (ཚོ་དབང་བསོད་ནམས།) <71>

- 22 Half a Baby? བྱིས་པ་ཚལ་བ་ཞིག (ཡི་ཤེས་མཚོ་མོ།) <74>
- 23 The Boy Who Cried “Wolf!” “སྤུང་གི་”ཞེས་སྐད་ཅོར་བརྟག་པའི་བུ་ཆུང་། (དབང་ཕྱུག་ཚེ་རིང་།) <78>
- 24 Monkey, Rabbit, Fox, and Horse སྤེལ་དང་རི་བོང་། ཡུ། ཏྲ་བོ། (འབྲུག་མོ་སྦྱིད།) <82>
- 25 The Son, Daughter-In-Law, and Mother བུ་དང་མནའ་མ། ཨ་མ། (མགོན་ཐར་སྦྱིད།) <85>
- 26 A Wolf Wags His Tail སྤུང་གི་ཞིག་གིས་ཁོའི་མཇུག་མ་གཡུགས་པ། (སྐལ་བཟང་གཡང་སྦྱོན།) <89>
- 27 The Special Pot བྱུང་བར་ཅན་གྱི་སྤྲ་ང་། <92>
- 28 The Frog Prince རྒྱལ་སྐས་སྤྲལ་བ། (འཇམ་དབྱངས་སྦྱོལ་མ།) <95>
- 29 Three Girls བུ་མོ་གསུམ། (ལྷ་རི་མཚོ་མོ།) <98>
- 30 A Bad Friend གྲོགས་ངན་ཞིག (མཁའ་སྦྱོང་སྦྱོལ་མ།) <101>
- 31 The Timid Thief རྒྱན་མ་སྦྱིང་ཆུང་ཞིག (ཉི་མ་གཡང་མཚོ།) <104>
- 32 The Death of Hunting Eagle རྩོན་པ་སྤྲུག་གི་འཆི་བ། (ཉི་མ་གཡང་མཚོ།) <108>
- 33 The Monk and the Butcher བུཅུན་པ་དང་བཤན་པ། (དབྱང་དཔལ་འཛེམས།) <112>
- 34 Two Frogs སྤྲལ་བ་གཉིས། <115>
- 35 The Rock Lion Opens Its Mouth རྩོ་སང་གསལ་ཁ་གདངས་པ། (རྩོ་བརྟན།) <118>
- 36 The Birth-Giving Pot མངལ་ཆགས་པའི་སྤྲ་ང་། (བརྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོ།) <122>
- 37 Baby Rabbit and Cruel Bear ཡུ་གུ་རི་བོང་དང་དོམ་གཏུམ་པོ། (ཚེ་དབང་རྩོ་རྩེ།) <126>
- 38 The Clever Ewe སྦོ་གྲོས་ལྡན་པའི་མ་མོ། (ཚེ་དབྱངས་སྦྱིད།) <130>
- 39 The Magic Chicken རྩ་འཕྲུལ་ལྡན་པའི་བྱ་པོ། (དབང་ཕྱུག་རྒྱལ།) <134>
- 40 The Temple God Eats *Tsamba* དགོན་པའི་ལྷ་ཡིས་རྩམ་པ་ཟ་བ། (བསོད་ནམས་སྦྱིད།) <138>
- 41 Artist Genga and Carpenter Genga རྒྱ་རྩལ་བ་ཀུན་དགའ་དང་ཤིང་བཟོ་ཀུན་དགའ། <142>
- 42 The Horned King རྒྱལ་པོ་རུ་བ་ཅན། (མགོན་ཐར་སྦྱིད།) <146>
- 43 Two Lazy Men ལེ་ལོ་ཆེ་བའི་གསར་བུ་གཉིས། (ཚེ་དཔལ་རྒྱལ།) <150>
- 44 The Dead Pigeon ཡུག་རོན་ཤི་བོ། (སྒྲ་ཡག) <155>
- 45 Boxing a Monster སྦྱོག་ཆགས་ཆེན་པོ་ཞིག་སྐམ་ནང་དུ་འདྲུག་པ། (བརྟན་སྦྱིད།) <159>
- 46 The Foolish Judge ཞལ་ལྷུ་བ་སྤྲོན་པ། (འབྲུང་མེད་རྒྱ་མཚོ།) <163>
- 47 The Tricky Horse ཁ་ལོ་བྱེད་དཀའ་བའི་རྟ་པོ། (འབུམ་ཡུག) <168>

- 48 Rabbit Saves Pilgrim's Life རི་བོད་གིས་མཇལ་བའི་སློག་བསྟེན་པ། (དབང་ཕྱག་རྒྱལ།) <173>
- 49 A Strange Dream མྱི་ལམ་ཡ་མཚན་ཞིག (གུ་རུ་ཚེས་སྟིད།) <177>
- 50 A Beautiful Shining Star མཛེས་སྟུག་ལྗན་ལ་འོད་མཆེད་པའི་སྐར་མ་ཞིག (དབང་ཕྱག་ཆེ་རིང་།) <181>
- 51 Why the World is Unfair འཛམ་གླིང་ལ་ཅིའི་ཕྱིར་དང་བཞག་འཆོར་བ། (འགྱུར་མེད་ལུན་ཚོགས།) <185>
- 52 A Man, a Rabbit, and a Wolf སྐྱེས་པ་དང་རི་བོད་། སྦྱང་གི། (རྩོ་བརྟན།) <190>
- 53 Heart-Eyes སྙིང་མིག (ཆེ་རིང་དབྱངས་སྟོན།) <195>
- 54 A Lazy Man Becomes Hardworking སྐྱེས་པ་ལེ་ལོ་ཅན་ཞིག་ལས་ལ་བརྩོན་མཁན་ཞིག་ཏུ་གྱུར་བ། (ཆེ་རིང་ལྷ་མོ།) <200>
- 55 The Frog Robber སྤལ་བ་རྒྱན་མ། (མགོན་ཐར་སྟིད།) <205>
- 56 A Chest of Stones རྩོ་ཡི་སྒྲམ་རུང་ཞིག (དབྱང་དབལ་འཛོམས།) <209>
- 57 White Cow and Poor Girl བ་མོ་དཀར་པོ་དང་བུ་མོ་ལས་སྟུག་མ། (འབྲུག་མོ་སྟིད།) <214>
- 58 The Sun's Reply ཉི་མའི་ཨ་ལན། (སྙིང་དཀར་རྒྱ།) <218>
- 59 Gold Girl, Silver Girl, and Wood Girl གསེར་མོ་མཚོ། དཔུལ་མོ་མཚོ་དང་གིང་མོ་མཚོ། (ཡེ་གེས་མཚོ།) <223>
- 60 The Cruel King and the Peasant རྒྱལ་པོ་གཏུམ་པོ་དང་ཞིང་པ། (འགྱུར་མེད་རྒྱ་མཚོ།) <228>
- 61 A Cruel Queen སྙིང་རྩེ་མེད་པའི་བཙུན་མོ། (ཆོས་མོ་བྱམས།) <235>
- 62 The Story of Dokang རྩོ་ཁང་ཡུལ་གྱི་གཏུམ་རྒྱུད། (དབྱང་དབལ་འཛོམས།) <241>
- 63 Two Boys བུ་རྒྱུང་གཉིས། (བསོད་ནམས་སྟིད།) <247>
- 64 A Nine-Headed Monster སྒྲིན་མོ་མགོ་དགུ། (ལྷ་འབྲུག་རྒྱལ།) <253>
- 65 Zhaxi's Adventures བཀྲ་གིས་ཀྱི་རྟོགས་བརྗོད། (ཆེ་དབལ་རྒྱལ།) <259>
- Vocabulary བ་སྟོད། <267>

Preface མྱོན་འགྲོའི་གཏམ།

The folktales in this book were collected by students in the 1997 and the 1998 English Teaching Training classes studying in the, at that time, Nationalities Department, Qinghai Normal University during summer and winter holidays. Allie Thomas and Kevin Stuart edited the English translations of the versions given to us by the students, which were then translated back into Tibetan by the students and edited by Tse dbang rdo rje, dPal ldan bkra shis and 'Gyur med rgya mtsho.

དཔེ་ཆ་འདིའི་ནང་གི་དམངས་ཁྲོད་གཏམ་རྒྱུད་དག་ནི་མཚོ་ཚོན་སློབ་གསོ་སློབ་གླིང་མི་རིགས་ཟེ་ཁག་གི་༡༩༩༧་དང་༡༩༩༨་ལོའི་བོད་དབྱིན་འཛིན་གྲུའི་སློབ་མ་དག་གིས་དབྱར་གནང་དང་དགུན་གནང་གི་སྐབས་སུ་བརྩམ་བ་ཡིན། སློབ་མ་ཚོས་ཐོག་མའི་སྐད་གཏམ་དབྱིན་ཡིག་ཏུ་བསྒྱུར་བ་ Allie Thomas དང་ Kevin Stuart གཉིས་ཀྱིས་ཁྱེད་ཀྱི་བསྒྱུར་ཐོག་མའི་སྐད་དཔེ་ཆ་ལྟར་བཀྲ་གིས། འགྱུར་མེད་རྒྱ་མཚོ་གསུམ་གྱིས་ཡང་བསྒྱུར་བོད་ཡིག་ཏུ་སྒྱུར་སྒྲིག་བྱས།

Students who use this book should first try to understand the stories without looking at the Tibetan translations. Because most answers to the exercises can be found by reading the texts, students should not look at either the Tibetan or English versions until they have finished the exercises.

དཔེ་ཆ་འདི་བཀོལ་སྤྱོད་བྱེད་པའི་སློབ་མ་རྣམས་ཀྱིས་བོད་ཡིག་གི་སྐད་ཡིག་ལ་མ་བལྟས་པར་ཐོག་མར་སྐད་གཏམ་གྱི་ནང་དོན་གོ་བར་བྱ་དགོས། སློབ་ཚན་གྲོགས་སྤྱོད་གཞིའི་དྲིས་ལན་མང་ཆེ་ཤོས་ཤེས་ཐུབ་པས། སྤྱོད་གཞི་བྲིས་མ་ཚར་བར་དུ་དབྱིན་ཡིག་གསུམ་བོད་ཡིག་གི་ཆ་གང་ལའང་བལྟ་མི་རུང་།

Kevin Stuart

Friday, May 26, 2006 ཨ་ལོ་ལོའི་ལྷུ་པའི་ཚེས་ཨ་ལོ་ཉིན།

Zi ling ཟེ་ལིང་ནས།

Contributors

ལས་སྒྱུ་ཞུགས་མཁན།

Tibetan Name	English Name	Activity
ཚས་སྒྲོན།	Amy	folktale sources
བསོད་ནམས་ལུན་ཚོགས།	Art	exercises
ཡེ་ཤེས་མཚོ།	Belinda	exercises
དབལ་རྒྱལ།	Ben	exercises
བཀ་ཤིས་དབང་མོ།	Betty	exercises
བསོད་ནམས་སྒྲིང་།	Billie	checker
སྐལ་བཟང་གཡང་སྒྲོན།	Cindy	English checker
འབྲུག་པོ་རྒྱལ།	David	English checker
ཚེ་རིང་སྒྲོལ་མ།	Debby	exercises
ཚེ་རིང་གཡང་བྱང་།	Debrah	English checker
ཚེ་རིང་པད་དཀར།	Diana	exercises
ཚས་མོ་བུམས།	Diana	translation
འབྲུར་མེད་ལུན་ཚོགས།	Dwight	illustrations
ཟླ་བ་མཁའ་འགོ།	Ella	exercises
གུ་རུ་ཚས་སྒྲིང་།	Fiona	English checker
ཚེ་དབང་བསོད་ནམས།	Frank	translation
འབུམ་ལྷག	Fred	translation
དགེ་མོ།	Gordon	translation
འབྲུག་མོ་མཚོ།	Hilda	exercises
པ་མ་སྒྲིང་།	Holly	exercises
དབང་ལྷག་ཚེ་རིང་།	Jack	English checker

དབང་ཕྱག་རྒྱལ།	James	English checker
ཆོ་དབང་སྒྱིད།	Janis	exercises
ལྷ་འབྲུག་རྒྱལ།	Jerry	translation
ཡེ་ཤེས།	Jewel	translation
ཆོ་སྒྲོན།	Joan	folktale sources
དོན་འབྲུག་རྒྱལ།	John	Tibetan checker & translation
མཚོ་ཕྱག	Joni	folktale sources
དབང་མཚོ་སྒྲོལ་མ།	Judy	English checker
མགོན་ཐར་སྒྱིད།	Julie	translation
བཀྲ་ཤིས་དབལ་འབར།	Keith	translation
སྐལ་རྒྱལ།	Kenneth	translation
ཀུན་བཟང་སྒྱིད།	Lena	exercises
དབང་དབལ་འཛོམས།	Linda	illustrations
ཟླ་ཡག	Loretta	editor
འུག་སྒྲ།	Mariah	checker
ཆོ་དབལ་རྒྱལ།	Mark	English checker
ལུ་རྒྱལ་སྒྱིད།	Mary	exercises
སྒོ་བརྟན།	Matthew	translation
འགྲོ་ལ།	Mick	translation
འབྲུག་མོ་སྒྱིད།	Monica	translation
ཕྱག་སེམ་འཛོ།	Natalie	exercises
དཀོན་མེ།	Olivia	English checker
ཡུམ་ཆེན་མཚོ་མོ།	Patsy	English checker

བསྟན་འཛིན་གྱི་མཚོ།	Richard	exercises
སྤིང་དཀར་གྱ།	Richard	English checker
འབྲུང་མེད་གྱི་མཚོ།	Robert	translation
ནུམ་གྱལ་སྒྲོལ་མ།	Ruby	translation
ཆེ་རིང་ལྷ་མོ།	Ruth	translation
སྒྲིད་མཚོ།	Sally	folktale sources
ལྷ་མོ།	Sarah	translation
ལྷ་རི་མཚོ་མོ།	Sarah	exercises
སྒྲོལ་མ།	Serena	English checker
ཡེ་ཤེས་མཚོ་མོ།	Shawn	English checker
མཁའ་སྒྲོད་སྒྲོལ་མ།	Susan	exercises
ཉི་མ་གཡང་མཚོ།	Suzanne	editor
ཡེ་ཤེས་མཚོ།	Tina	English checker
དགེ་འདུན་སྒྲོལ་མ།	Tina	exercises
འཇམ་དབྱངས་སྒྲོལ་མ།	Tori	editor

Big Dreams

དབང་མཚོ་སྒྲུབ་པ།

1. Vocabulary བསྟན།

had nothing except ལས་གཞན་ཅི་ཡང་མེད་པ།

leaned on ཁེན་པ།

take a wife ལུང་མ་ལེན་པ།

moon rose ཟླ་བ་འཆར་བ།

in excitement ཡིད་ཕྱིས་པ།

lost forever གཏན་དུ་བོར་བ།

horse ཉ།

2. Text སྒྲིབ་ཚན།

An old man **had nothing except** a big bag of barley. One dark night as he was carrying it, he came to a big deep sea. He put the bag on the shore, **leaned** his head **on** the bag, and thought, “I will sell this bag of barley, buy a horse, and then I will sell the horse. After I sell the horse, I will take a wife, and she will have a baby. It will be a boy. But what will I call the baby?”

As the **moon rose**, he suddenly thought, “I will call the boy ‘Moon’.”

He jumped up **in excitement**. This made the bag of barley roll into the sea, where it was **lost forever**.

སྟོང་བའི་མི་ལམ།

གད་བོ་ཞིག་ལ་ནས་སྤྱི་ཆེན་བོ་ཞིག་མ་གཏོགས་ཅི་ཡང་མེད། སྤྱི་ཆེན་པའི་མཚན་མོ་ཞིག་ལ་ཁོས་སྤྱི་དེ་ཁུར་ནས་གཏོང་བའི་ཁྱ་མཚོ་
ཆེན་བོ་ཞིག་གི་ཁར་ཐོན། ཁོས་སྤྱི་མཚོ་འགྲམ་དུ་བཞག་ཅིང་མགོ་བོ་སྤྱི་ཐོག་ལ་ཁེན་ནས། “ངས་ནས་སྤྱི་འདི་བཙོངས་ནས་དྲོ་བོ་ཞིག་ཉི་མའི་
ལ་དེ་ནས་ངས་དྲོ་བོ་བཙོང་བྱ་ཡིན། ངས་དྲོ་བོ་བཙོངས་རྗེས་ཆུང་མ་ཞིག་ལེན་ཆུ་དང་དེ་ནས་བྱིས་པ་ཞིག་བཙོང་བྱ་ཡིན། བྱིས་པ་དེ་བྱ་ཞིག་ཡིན་
འགོ། འོན་ཀྱང་ངས་ཁོ་ཅི་ལྟར་འབོད་དམ་ཅེས་བསམས།

ཁྱ་བ་འཆར་བ་ན་ཁོས་སྤྱི་ཁུར་དུ་ངས་བྱ་ལ་ཁྱ་བ་ཞེས་འབོད་བྱ་ཡིན་བསམས།

ཁོ་ཡིད་སྤྱོད་ནས་གནམ་གྱི་དབུས་པ་དེས་ཁོའི་ནས་སྤྱི་ཡང་མཚོ་ནང་དུ་བསྒྲིལ་ནས་གཏན་དུ་བོར་སོང་།

3. Put these words in the blanks below བ་སྟོང་འདི་དག་གིས་གཤམ་གྱི་སྟོང་ཆ་སྟོངས།: in, an, the, a, as, on, to, of, and, me, him.

- _____ old man had nothing except _____ big bag _____ barley.
- One dark night _____ he was carrying it, he came _____ _____ big deep sea.
- He put _____ bag _____ _____ shore, leaned his head _____ _____ bag, _____ thought, “I will sell this bag _____ barley, buy _____ horse, _____ then I will sell _____ horse.”
- “After I sell _____ horse, I will take _____ wife, _____ she will have _____ baby.”
- “It will be _____ boy.”
- “But what will I call _____ baby?”

4. Put these sentences in the correct order. ཚིག་གྲུབ་འདི་དག་གི་རིམ་ཡང་དག་བར་སྒྲིགས།

- ___ “As the moon rose, he suddenly thought, “I will call the boy ‘Moon’.”
- ___ “But what will I call the baby?”
- ___ “It will be a boy.”
- ___ After I sell the horse, I will take a wife, and she will have a baby.”
- ___ An old man had nothing except a big bag of barley.
- ___ He jumped up in excitement.
- ___ He put the bag on the shore and thought, “I will sell this bag of barley.”
- ___ One dark night as he was carrying it, he came to a big deep sea.
- ___ This made the bag of barley roll into the sea, where it was lost forever.

5. Write answers to these questions. གཤམ་གྱི་དྲི་བ་དག་ལ་ལན་འབྲི་དགོས།

- Who had only a bag of barley?
- When did he come to a big sea?
- Where did the old man put the bag?
- What was put on the shore?
- What was leaned on the bag?
- What did the old man think he would name his son?
- Where was the bag of barley lost?

6. What lesson does this story teach? གཏམ་རྒྱུད་འདི་ལས་བསྐྱབ་བྱ་ཅི་ཞིག་འཕྲོབ་ཐུབ།

- Old people should not carry big bags of barley.
- A sea is very deep.
- Don't believe something until it happens.
- A baby is very naughty.

7. Find words. The words may be spelled up ↑, down ↓, forward →, backward ←, and diagonally ↖

↗ ↘ གཤམ་གྱི་ཐ་སྟངས་དག་འཛོལ་དགོས། ཐ་སྟངས་དེ་དག་སྒྲོར་སྒྲོག་བྱེད་སྐབས་ཡང་དང་མར། སྒྲོན་དང་རྩེས། ཡང་ན་གསལ་གསལ་ཡོད་ཀྱང་སྤྲོད།

N	O	T	H	I	N	G	Y	F	J	T
E	C	A	R	R	Y	A	E	O	U	A
X	Y	B	A	B		B	L	R	M	H
C	P	E	E	D		L	R	E	P	W
E	E	R	O	H	S	E	A	V	E	N
P	N	O				A	B	E	D	O
T	L	L	I	W		N	W	R	L	O
E	X	C	I	T	E	E	H	W	L	M
H	O	R	S	E		D	E	A	E	E
E	X	C	I	T	E		R	S	S	H
G	A	B	L	L	A	C	E	T	I	T

The Liar

འབྲུག་མོ་མཚོ།

1. Vocabulary བ་སྒྲུབ།

famous མིང་གྲགས་ཅན།

Reincarnate Lama རྩུལ་སྐྱུ།

sunny and pleasant རྫོང་ཁོལ་འཛོམས་ལ་སྒྱུ་སྒྲུང་ལྡན་པ།

wonderful lies རྒྱུན་མཚར་བོ།

passed away (died) འདས་པ། འཆི་བ།

stretched out བསྐྱངས་པ། བརྒྱུངས་པ།

2. Text སྒྲོབ་ཚན།

A man was **famous** for telling **wonderful lies** to people.

One day a **Reincarnate Lama** met him and wanted Liar to tell him a lie. Liar said, “I’m sorry. My mother **passed away** so I can’t lie anymore. Please come to my home tomorrow to pray for my mother.”

The Lama agreed to visit.

The following day was **sunny and pleasant** when the Lama and some of his fellow monks came to Liar’s home. Liar was **stretched out** by a nearby river, enjoying the sunshine.

“What are you doing here? Didn’t your mother just die?” asked the Lama.

“Well, you asked me to tell you a lie and I did,” replied Liar.

རྒྱུ་རྒྱུ་

སྒྲིལ་པ་ཞིག་རྒྱུ་རྒྱུ་མཚར་པོ་བཤད་པར་མཁས་པས་མིང་གྲགས་ཆེ།

ཉིན་ཞིག་སྒྲིལ་པ་ཞིག་སྒྲིལ་པ་དེ་དང་འཕྲད་པ་ན་རྒྱུ་རྒྱུ་ཤོད་རྒྱུ་རེ་བ་བཏོན། རྒྱུ་རྒྱུ་གྱིས་དགོངས་པ་མ་ཆོམ། དེའི་ཨ་མ་མ་

འཚམས་པས་ད་ནས་བཟུང་རྒྱུ་རྒྱུ་མི་རུང་། སང་ཉིན་ཁྱོད་དེད་ཆང་དུ་ཐེབས་ནས་དེའི་ཨ་མ་ལ་སྒྲིལ་པ་འཇུག་ཅིག་ཞུ་རྒྱུ་ཅེས་བཤད།

སྒྲིལ་པ་གྱིས་ཁོ་ཐེབས་པར་ཐག་གིས་བཅད།

ཐུ་ཉིན་དྲོད་ཁོ་ལ་འཛོམས་ལ་སྒྲིལ་པ་ལྟ་བུ་བཤད། སྒྲིལ་པ་དང་ཁོའི་འཁོར་གཡོག་འགའ་རྒྱུ་རྒྱུ་ཆང་ལ་ཐོན། རྒྱུ་རྒྱུ་ལྟ་བུ་ཞིག་གི་

འགམ་དུ་ཉལ་ནས་ཉི་འོད་ལ་ལྟ་བུ་བཤད།

སྒྲིལ་པ་གྱིས་ཁྱོད་ཀྱིས་འདི་གར་ཅི་ཞིག་བྱེད་ཀྱིན་ཡོད། ཁྱོད་ཀྱི་ཨ་མ་གཤེགས་སོང་བ་མིན་ནམ་ཞེས་དྲིས།

རྒྱུ་རྒྱུ་གྱིས་ཁྱོད་ཀྱིས་ང་ལ་རྒྱུ་རྒྱུ་ཤོད་ཅེས་བཤད་པས་ངས་རྒྱུ་རྒྱུ་ལ་བ་བ་ཡིན་ཞེས་ལན་བྱིན།

3. Put these words in the blanks below ཐ་སྐད་འདི་དག་གིས་གཤམ་གྱི་སྒྲིལ་པ་ཆོས་ལུ་: man, people, Lama, Liar, I'm, mother, I, my, his, you, your.

- A _____ was famous for telling lies to _____.
- A Reincarnate _____ met him and wanted _____ to tell _____ a lie.
- _____ said, "_____ sorry."
- "_____ mother passed away so _____ can't lie anymore."
- "Please come to _____ home tomorrow to pray for _____."
- The _____ agreed to visit.
- It was sunny when the _____ and some of _____ fellow monks came to _____'s home.
- _____ was by a nearby river.
- "What are _____ doing here?"
- "Didn't _____ mother just die?" asked the _____.
- "Well, _____ asked _____ to tell _____ a lie and _____ did," replied _____.

4. Put these sentences in the correct order. ཆོག་གྲུབ་འདི་དག་གི་རིམ་ཡང་དག་པར་སྒྲིག་སྒྲིག་།

- _____ "Didn't your mother just die?" asked the Lama.
- _____ "My mother passed away so I can't lie anymore."
- _____ "Please come to my home tomorrow to pray for my mother."
- _____ "Well, you asked me to tell you a lie and I did," replied Liar.
- _____ "What are you doing here?"
- _____ A man was famous for telling wonderful lies to people.
- _____ Liar said, "I'm sorry."
- _____ Liar was stretched out by a nearby river, enjoying the sunshine.
- _____ One day a Reincarnate Lama met him and wanted Liar to tell him a lie.
- _____ The following day was sunny when the Lama came to Liar's home.
- _____ The Lama agreed to visit.

5. Write answers to these questions. གཤམ་གྱི་དྲི་བ་དག་ལ་ལན་འབྲི་དགོས།

- a. What lie did Liar tell the Lama?
- b. What was the weather like when the Lama visited Liar's home?
- c. Who did Liar trick?
- d. Who was famous for lying?
- e. Why did the Lama visit Liar's home?
- f. Why was Liar lying by a river?

6. Choose the correct words in **bold**. ཡང་དག་པའི་ཐ་སྐད་སྒྲག་གི་ཅན་བདམ་པར་གྱིས།

- a. A man **was/were** famous for telling wonderful lies to **people/person**.
- b. One day **a/an** Reincarnate Lama **met/meeted** him and wanted Liar to **tell/tells** him a lie.
- c. Liar said, "**I'm/I** is sorry.
- d. My mother passed away **so/but** I can't **lying/lie** anymore."
- e. "Please **came/come** to **my/me** home tomorrow to pray for my mother."
- f. The Lama agreed **for/to** visit.
- g. The following day **was/am** sunny and pleasant.
- h. Liar **is/was** stretched out by a nearby river.

Dawa's Father

ཡུམ་ཆེན་མཆོ་མོ།

1. Vocabulary བ་སྒྲིག།

dreaming རྟོན་ལམ་མི་བ། རྟོན་བསམ་བྱེད་བ།

beggar རྟོན་བོ།

nobleman རྟོན་པོ། རྟོན་པ།

mice རྟོན་བ།

fantasizing ཡིད་བྱུང་བ།

gnawed དམུར་བ།

2. Text རྟོན་ཆོས།

Lazy Dongzhu was always **dreaming** rather than working and, because of this, he soon became a **beggar**.

One day a **nobleman** gave him a big sack of barley. He carried it to the forest, put it under a tree, and thought, “Maybe the **mice** will eat my barley.” Then he hung the sack on a branch and lay down under it.

He began **fantasizing**, “If tomorrow I get a big sack of barley and another big sack the next day and the next day, soon I will have a lot of barley. I will become a nobleman. I will get married and have a child. Should I name my child Dawa (Moon) or Nima (Sun)?” He decided to name his child after the bright moon he was looking at.

As Dongzhu was fantasizing, a mouse **gnawed** through the sack’s rope. The bag fell on Dongzhu and killed him.

ལྷ་པོའི་ཕ་ཀློག།

སྤྱིད་ལུག་ཅན་གྱི་དོན་འགྲུབ་ཀྱིས་རྒྱན་དུ་ངལ་ཚུལ་བྱེད་པ་ལས་སྤྱོད་བསམ་བྱས་ནས་བསྐྱེད་པས། ཁོ་མི་འགྲུངས་པར་སྤྱང་བོ་ཞིག་ཏུ་གྱུར།

ཉིན་ཞིག་སྤྱད་ཅིག་གིས་ཁོ་ལ་ནས་སྤྱོད་ཆེན་བོ་ཞིག་བྱིན། ཁོས་ནས་སྤྱོད་དེ་ནགས་ཚལ་ཞིག་ཏུ་ཁུར་ནས་སྤྱོད་བོ་ཞིག་གི་འོག་ཏུ་བཞག་ལ།
ཁོའི་བསམ་མས་པར་བྱི་བས་ངའི་ནས་བཟའ་འགོ་སྦྲམ། དེ་ནས་ཁོས་སྤྱོད་དེ་ཡལ་ག་ཞིག་གི་སྤྱོད་དུ་བཀལ་ཞིང་འོག་ནས་ཉལ།

ཁོས་སྤྱོད་བསམ་བྱེད་འགོ་བརྩམས། “གལ་ཏེ་སང་ཉིན་ང་ལ་ནས་སྤྱོད་གང་དང་དེའི་བྱི་ཉིན་ནས་སྤྱོད་གང་བསྐྱེད་མར་ཐོབ་ན། ང་ལ་མི་འགྲུངས་
པར་ནས་མང་བོ་ཡོད་འགོ་ལ་སྤྱད་ཅིག་ཏུ་འདྲ་འགྱུར་འགོ། ང་ག་ཉིན་སྤྱིག་བྱས་ནས་བྱིས་པ་ཞིག་བཙའ་རྒྱ་ཡིན། བྱིས་པའི་མིང་ལ་ལྷ་བ་ཟེར་
རམ་ཉི་མར་འཁོད་དམ།” ཁོས་ལྷ་བ་གསལ་བོ་དེ་ལ་ལྷ་བ་ཞེན་ཁོའི་བྱིས་པའི་མིང་ལ་ལྷ་བ་འདོགས་རྒྱུའི་ཐག་བཅད།

དོན་འགྲུབ་ཀྱིས་སྤྱོད་བསམ་བྱེད་སྐབས། བྱི་བ་ཞིག་གིས་སྤྱོད་ཡི་ཐག་བ་དམར་ནས་བཅད་པས་སྤྱོད་དོན་འགྲུབ་ཀྱི་ཐོག་ལ་ལྷ་བ་ནས་ཁོ་རང་
བཞོངས།

3. Match phrases from Part I and Part II to make correct sentences. ཆེན་པ་དང་བོ་དང་གཉིས་པའི་ཆོག་གུང་
ཆ་བསྐྱིགས་ནས་ཆོག་གུང་ཡང་དག་བཞོས།

PART I

- “I will become _____
- “I will get married _____
- “Should I name my _____
- As Dongzhu was fantasizing, a mouse _____
- He began fantasizing, “If tomorrow I get a big sack of barley _____
- He carried it to the forest, put it under a tree, and _____
- He decided to name his child after _____
- Lazy Dongzhu was always dreaming rather than _____
- One day a nobleman gave _____
- The bag fell on Dawa _____
- Then he hung the sack on _____

PART II

1. a branch and lay down under it.
2. a nobleman.”
3. and another big sack the next day and the next day, soon I will have a lot of barley.”
4. and have a child.”
5. and killed him.
6. child Dawa (Moon) or Nima (Sun)?”
7. gnawed through the sack’s rope.
8. him a big sack of barley.
9. the bright moon he was looking at.
10. thought, “Maybe the mice will eat my barley.”
11. working and, because of this, he soon became a beggar.

4. Put these words in the blanks below བ་སྐྱད་འདི་དག་གིས་གཤམ་གྱི་སྟོང་ཆ་སྟོང་ས།: my, Dongzhu, he, nobleman, him, I, child.

- a. Lazy _____ was dreaming rather than working. Because of this, _____ became a beggar.
- b. One day a _____ gave _____ a big sack of barley.
- c. _____ carried it to the forest, put it under a tree, and thought, “Maybe the mice will eat _____ barley.” Then _____ hung the sack on a branch and lay down under it. _____ began fantasizing, “If tomorrow _____ get a big sack of barley and another big sack the next day and the next day, soon _____ will have much barley.”
- d. “_____ will become a nobleman. _____ will get married and have a _____.”
- e. “Should _____ name my _____ Dawa (Moon) or Nima (Sun)?”
- f. _____ decided to name _____ after the bright moon _____ was looking at.
- g. As _____ was fantasizing, a mouse gnawed through the sack’s rope.
- h. The bag fell on _____ and killed _____.

5. Find words. The words may be spelled up ↑, down ↓, forward →, backward ←, and diagonally ↗ ↘

༧ གཤམ་གྱི་ཐ་སྟད་དག་འཚེལ་དགོས། ཐ་སྟད་དེ་དག་སྒྱུར་གློག་བྱེད་སྐབས་ཡར་དང་མར། སྒྱུར་དང་རྩེས། ཡང་ན་གསེག་གིས་
ཡོད་ཀྱང་གི།

D	B	A	R	L	E	Y	
A	O	E	H	G	Y	A	L
W	E	G		N	B	P	H
A	A	F	Z	U	I	U	A
I	T	O		H	G	T	V
L	L	I	W		U		E
T	A	S	H	O	U	L	D
N	A	G	E	B	T	I	

6. Write answers to these questions. གཤམ་གྱི་དྲི་བ་དག་ལ་ལན་འབྲི་དགོས།

- Why did Dongzhu become a beggar?
- How did Dongzhu die?
- How did Dongzhu get a sack of barley?
- Why did he put the sack on a branch?
- What did the mouse do?

Two Unlucky Men

དོན་ལྡན་ཐུགས་

1. Vocabulary བསྟན།

property ཐུ་རྗོར།

childless བྱིས་པ་མེད་པ།

adorned བརྒྱན་པ།

cobwebs ལྷོམ་ཐག ལྷོམ་བ།

businessman ཚོང་པ།

this and that འདི་གན། དོན་དག་སྣ་ཚོགས།

greedy བརྒྱལ་སེམས་ཆེ་བ།

treasures རིན་པོ་ཆེ།

cleaned གད་བདར་བྱས་པ། གཙང་སྤྱོད་བྱས་པ།

dusting away རྩལ་སྤྱུག་པ།

“My Lama!” ངའི་བླ་མ།

valuable ཕྱ་ཆེན། དགོན་ལོར།

“Don’t count your chickens before they hatch.” མ་ཐོབ་བར་དུ་ཡོད་འདོད་མ་བཅངས།

2. Text སློབ་ཚན།

The only **property** an old **childless** man had was a simple house **adorned** with many **cobwebs**. One day a **businessman** came to the old man’s home. After they talked about **this and that** the businessman said, “Please sell your home’s treasures to me.”

The old man was **greedy** but he did not know what these **treasures** were.

“I didn’t bring enough money with me. Now, I’ll go home and come back tomorrow with enough

money to buy your treasures,” said the businessman.

The old man was very happy when the businessman left. He thought, “I’ll get some money from the businessman.” He then **cleaned** his simple house, **dusting away** the cobwebs.

The man came the next day. When he saw the cobwebs had disappeared he said, “Oh! **My Lama!** You threw the **valuable** things away.” In the end, each got nothing from the other.

སྒྲིམ་པ་བསྐྱོད་མེད་གཉིས།

ཀླད་པོ་བྱིས་པ་མེད་པ་ཞིག་གི་རྒྱ་ཁྱོར་གཅིག་ལ་སྒྲིམ་པ་ལྟར་པའི་ཁང་པ་ཉམ་ཆག་ཅིག་ཡིན། ཉིན་ཞིག་ཆོང་པ་ཞིག་ཀླད་པོ་དེའི་

བྱིས་ཏུ་ཐོན། ཁོ་ཆོས་དོན་དག་ཡར་མར་མང་པོ་གླེང་རྗེས་ཆོང་པ་དེས་བཤད་རྒྱུར། “ཁྱོད་ཆོང་གི་རྒྱ་ཁྱོར་ཆོང་མ་ང་ལ་ཆོང་རོགས་” ཅེས་ལབ།

ཀླད་པོ་དེ་བརྒྱབ་སེམས་ཆེ་ཡང་ཁོས་རྒྱ་ཁྱོར་དེ་དག་ཅི་ཡིན་པ་མ་ཤེས།

ཆོང་པ་དེས་“ངས་སྒྲིམ་པོ་འདྲང་ངས་ཤིག་བྱེད་ཡོང་མེད། ད་ང་ངའི་བྱིས་པ་སོང་ནས་སང་ཉིན་སྒྲིམ་པོ་འདྲང་ངས་ཤིག་འབྱེད་ནས་ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱ་ཁྱོར་ཉེ་བར་འོང་” ཞེས་བཤད།

ཆོང་པ་སོང་རྗེས་ཀླད་པོ་ཉེ་ཅང་དགྱེས། ཁོས་“ངས་ཆོང་པ་དེའི་ལག་ནས་སྒྲིམ་པོ་མང་པོ་ལེན་རྒྱ་ཡིན་” འདོད། དེ་ནས་ཁོས་ཁང་པ་ཉམ་ཆག་དེ་གད་བརྒྱུ་ནས་སྒྲིམ་པོ་ལྟར་གཅོང་མར་བྱས།

སྒྲིམ་པ་དེ་བྱི་ཉིན་བྱིར་ཐོན། ཁོས་སྒྲིམ་པོ་མེད་པ་མཐོང་ནས་“ཨ་རྟོ། ངའི་རྩ་བའི་བྱི་མ། ཁྱོད་ཀྱིས་དངོས་པོ་རྩ་ཆེན་དེ་བརྒྱགས་སོང་” ཞེས་བཤད། མཐའ་མར་ཁོ་གཉིས་ལ་ཅི་ཡང་མ་ཐོབ་པོ།

3. Put these words in the blanks below ཐ་སྙད་འདི་དག་གིས་གཤམ་གྱི་སྟོང་ཆ་སྒྲོང་ས།: a, an, the.

- _____ only property _____ old childless man had was _____ house adorned with many cobwebs.
- One day _____ businessman came to _____ old man’s home.
- _____ businessman said, “Please sell your treasures to me.”
- _____ old man was greedy.
- “Now, I’ll go home and come back tomorrow,” said _____ businessman.
- _____ old man was very happy when _____ businessman left.
- He thought, “I’ll get money from _____ businessman.”
- He dusted away _____ cobwebs.
- _____ man came _____ next day.
- When he saw _____ cobwebs had disappeared he said, “You threw _____ valuable things away.”
- In _____ end, each got nothing from _____ other.

4. Put the sentences below in the correct order. གཤམ་གྱི་ཚིག་གྲུབ་དག་གོ་རིམ་ཡང་དག་པར་སྒྲིག་ཅིག་གོ།

- a. "I didn't bring enough money with me." ____
- b. "My Lama!" ____
- c. "Now, I'll go home and come back tomorrow," said the businessman. ____
- d. "You threw the valuable things away." ____
- e. The businessman said, "Please sell your home's treasures to me." ____
- f. He then cleaned his simple house, dusting away the cobwebs. ____
- g. He thought, "I'll get some money from the businessman." ____
- h. In the end, each got nothing from the other. ____
- i. One day a businessman came to the old man's home. ____
- j. The man came the next day. ____
- k. The old man was greedy but he didn't know what these treasures were. ____
- l. The old man was very happy when the businessman left. ____
- m. An old man had a simple house adorned with many cobwebs. ____
- n. When he saw the cobwebs had disappeared he said, "Oh!" ____

5. Mark these sentences T (true) or F (false). ཚིག་གྲུབ་འདི་དག་ལ་(ཡང་དག་པར་T དང་ནོར་འཁྲུལ་ལ་F) ཏྲགས་སྒྲིག་གོ།

- a. The old man became very rich. **T F**
- b. The businessman took the old man's cobwebs home. **T F**
- c. The businessman thought the old man's cobwebs were valuable. **T F**
- d. The businessman went to his home to get the old man's sister. **T F**
- e. The old man did not know what he had that was valuable. **T F**

6. Write answers to these questions. གཤམ་གྱི་དྲི་བ་དག་ལ་ལན་འབྲི་དགོས།

- a. Why did the old man clean his house?
- b. Why did the businessman go back to his home?
- c. At the end of the story was the old man happy or sad? Why or why not?

7. What lesson does this story teach? གཏམ་རྒྱུད་འདི་ལས་བསྐྱབ་བྱ་ཅི་ཞིག་འཕྲོབ་བྱུང་།

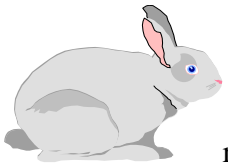
- a. Old men are not clever.
- b. **Don't count your chickens before they hatch.**
- c. Businessmen are not clever.

Two Rabbits and a Bear

དག་འདུན་སྒྲོལ་མ།

1. Vocabulary བ་སྒྲུབ།

rabbit རི་བོང་།

one said to the other གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་བཤད་པ།

comes at you ཁྱོད་ཀྱི་ཕྱར་ཐོན།

foot of the tree རྩོད་རྩ།

sniffed བསྒྲམས་པ།

too fat to climb up ཚེན་པོ་ཡིན་དྲགས་ནས་འགོ་མ་ཐུབ་པ།

hopping through བརྒྱད་ནས་མཚོངས་པ།

beast གཙན་གཟན།

threw himself གཡུག་པ། འཕེན་པ།

pretended རླུང་བྱེད་པ། ཡིན་ཁུལ་བྱེད་པ།

held its breath དབུགས་བསྐྱུན་པ།

trust ཡིད་ཆེས་པ།

2. Text སྒྲུབ་ཚན།

Two young rabbits were **hopping through** the forest. **One said to the other**, “We’re good friends. We must help each other. If any **beast** comes at you, I’ll stay and help you.” The other rabbit said, “I will help you, too, if any beast **comes at you**.”

After a while, they heard a loud noise. It was a large bear. One rabbit climbed up a tree. The other was **too fat to climb up**. Instead, he **threw himself** at the **foot of the tree** and **pretended** to be dead.

A moment later the bear looked at the fat young rabbit and then **sniffed** him. The young rabbit **held its breath**. The bear thought he was dead and left.

The young rabbit hiding in the tree asked his friend, “The bear put his mouth near your ear. What did he say?”

The other rabbit answered, “He said, ‘Don’t **trust** your friend. He ran away from you when you needed his help the most.’”

རི་བོང་གཉིས་དང་དོམ་གཅིག

རི་བོང་ལོ་རྒྱུད་གཉིས་ནགས་ཚལ་ན་མཆོང་ལྡིང་བྱེད་བཞིན་ཡོད། རི་བོང་གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་བཤད་རྒྱུར། “ངེད་གཉིས་ཀ་ཤག་པོ་ཡིན་པས་ང་ཚོས་ཕན་ཚུན་ལ་རོགས་རམ་བྱེད་དགོས། གལ་ཏེ་གཅན་གཟན་ཞིག་ཡོང་ན་ང་བསྐད་ནས་ཁྱོད་ལ་རོགས་རམ་བྱེད་”ཅེས་ལབ། རི་བོང་གཞན་པ་དེས་ཀྱང་“གལ་ཏེ་གཅན་གཟན་ཞིག་གིས་ཁྱོད་བསམ་ནས་འོང་ན། ངས་ཀྱང་ཁྱོད་ལ་རོགས་བྱེད་”ཅེས་བཤད།

རྒྱུད་ཙམ་འགོར་བ་ན། ཁོ་ཚོས་སྒྲ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཐོས། དེ་ནི་དོམ་ཆེན་ཞིག་རེད། རི་བོང་གཅིག་སྤོང་བོ་ཞིག་གི་སྤྱིང་ལ་འགོས། རི་བོང་གཞན་པ་དེ་ཆོན་པོ་ཡིན་དྲགས་ནས་སྤོང་འགོར་འགོ་མ་བྱུབ། ཁོ་སྤོང་འགོར་མི་འགོ་བར་སྤོང་རྩར་ཉལ་ནས་གི་ཁྱུལ་བྱས།

རྒྱུད་མ་འགོར་བར། དོམ་དེས་ལོ་རྒྱུད་རི་བོང་ཆོན་པོ་དེ་ལ་བཏྲས་ཤིང་བསྐྱམས། རི་བོང་ལོ་རྒྱུད་དེས་དབྱགས་བསྐྱུར། དོམ་གྱིས་རི་བོང་གི་ཡོད་པར་བསམས་ནས་བྱུང་སོང་།

སྤོང་འགོ་ན་ཡིབས་པའི་ལོ་རྒྱུད་རི་བོང་གིས་ཁོའི་གྲོགས་པོར་“དོམ་གྱིས་ཁོའི་ཁ་ཁྱོད་ཀྱི་ན་ཁང་ལ་གཏད་ནས་ཅི་ཞིག་བཤད་སོང་”ཞེས་དྲིས།

ཁོས་““ཁྱོད་ཀྱི་གྲོགས་པོར་ཡིད་མ་ཆེས། ཁྱོད་ལ་ཁྱོད་ཀྱི་གྲོགས་པོའི་རོགས་རམ་ཆེས་མཁོ་དུས་ཁོས་ཁྱོད་བསྐྱུར་ནས་བྱོས་སོང་”ཞེས་ལབ་བྱུང་”ཞེས་སྤོན་ཆོག་བྱིན།

3. Put these sentences in the correct order. ཆོག་གྲུབ་འདི་དག་གོ་རིམ་ཡང་དག་པར་སྒྲིགས།

- ___ “What did he say?”
- ___ A moment later the bear looked at the fat young rabbit and then sniffed him.
- ___ After a while, they heard a loud noise.
- ___ It was a large bear.
- ___ One rabbit climbed up a tree.
- ___ The bear thought he was dead and left.
- ___ The other rabbit answered, “He said, ‘Don’t trust your friend.’”
- ___ The rabbit in the tree said, “The bear put his mouth near your ear.”
- ___ Two young rabbits were hopping through the forest.

4. Write answers to these questions. གཤམ་གྱི་དྲི་བ་དག་ལ་ལན་འབྲི་དགོས།

- When the rabbits heard the bear, what did they do?
- Where were the rabbits hopping?
- Who was fat?
- Who were hopping through the forest?
- Why did the bear leave the rabbit and not hurt him?
- Was the rabbit in the tree a good friend? Why?

5. Put these words in the blanks below ཐ་སྟད་འདི་དག་གིས་གཤམ་གྱི་སྟངས་ཆ་སྒྲུབ་སྟེ། a, the, were, was, to, of, and.

- Two young rabbits _____ hopping through _____ forest.
- One said _____ other, “We’re good friends.”
- “If any beast comes _____ you, I’ll stay _____ help you.”
- _____ other rabbit said, “I will help you, too, if any beast comes _____ you.”
- After _____ while, they heard _____ loud noise.
- It _____ large bear.
- One rabbit climbed up _____ tree.
- _____ other _____ too fat _____ climb up.
- He threw himself _____ foot _____ tree _____ pretended _____ be dead.
- _____ moment later _____ bear looked _____ young rabbit _____ then sniffed him.
- _____ young rabbit held its breath.
- _____ bear thought he _____ dead _____ left.
- _____ young rabbit hiding in _____ tree said, “_____ bear put its mouth near your ear.”
- “He ran away when you needed his help _____ most.”

6. Spell the words below correctly. གཤམ་གྱི་ཐ་སྟད་དག་ཡང་དག་པར་ཆོག་བརྟེན།

- gnuo _____
- tbabri _____
- hhtguro _____
- reab _____
- rete _____
- mcilb _____
- thoum _____

Two Thieves

ཚེ་མིང་མེད་ཀྱང་།

1. Vocabulary བསྟན།

thieves (thief) རྒྱུ་མ།

dug a hole ཁུང་བུ་བཞོས་པ།

crawled རྒྱུར་བ། འཛུལ་བ།

waited outside བྱི་ནས་བསྐྱུགས་པ།

unknown མ་ཤེས་པ།

mice (mouse) ཅི་གྲ། བྱི་བ།

shouted རྒྱུ་ཅོར་བརྒྱབ་པ།

2. Text སྒྲིབ་ཚན།

One evening, two **thieves** went to rob a house. When they reached the house, they **dug a hole** in a wall. One **crawled** inside and the other **waited outside**.

Unknown to the thieves, there were many **mice** in the house. The woman of the house saw a mouse crawl into the house. “Look, there’s one now crawling into our house,” she said to her husband.

This frightened the thief so much that he quickly crawled outside. He told the other thief, “A woman saw me crawl inside.”

The other thief did not believe him and said, “Let’s both crawl into the house together.”

As the two thieves were crawling into the house, two mice also crawled into the house. The woman saw the two mice crawling into the house and **shouted** to her husband, “Catch them!” The two thieves were terribly frightened. They thought the woman had seen them so they ran away.

རྒྱུ་མ་གཉིས།

སྔོན་དུས་ཤིག་ལ། རྒྱུ་མ་གཉིས་ཁང་ཁྱིམ་ཞིག་ལ་འཕྲོག་བཅོམ་བྱེད་པར་སོང་། ཁོ་ཚོ་ཁང་བ་དེར་ཐོན་མ་ཐག་གུང་ངོས་ལ་ཁུང་བུ་ཞིག་བརྐོས། གཅིག་ཁུང་བུ་ལས་ནང་དུ་འཇུག་ཞིང་གཞན་བ་དེས་ཕྱི་ནས་བསྟུགས།

རྒྱུ་མ་གཉིས་ཀྱིས་མ་ཤེས་བ་ཞིག་ལ། ཁང་བ་དེའི་ནང་དུ་ཅི་གྲུ་མང་བོ་ཡོད། ཁྱིམ་བདག་མས་ཅི་གྲུ་ཞིག་ཁང་བར་འཇུག་བ་མཐོང་ནས་“ལྷོས་དང་། ང་ཚོའི་ཁང་བའི་ནང་ལ་ཅི་གྲུ་ཞིག་འཇུག་བཞིན་འདུག”ཞེས་ཁོ་མོའི་སྤྱི་གར་བཤད།

འདིས་རྒྱུ་མ་དེར་འཛིགས་སྐྱང་ཆེན་པོ་བསྐྱལ་བ་སྟེ་ཁོ་ལྷུང་བ་ལྷུང་གིས་ཕྱི་ལ་འཇུག། ཁོས་རྒྱུ་མ་གཞན་བ་དེར་“བྱད་མེད་ཅིག་གིས་ང་ནང་དུ་འཇུག་བ་མཐོང་སོང་”ཞེས་བཤད།

རྒྱུ་མ་གཞན་བ་དེས་ཁོ་ལ་ཡིད་མ་ཆེས་བར་“འགྲོ་དེད་གཉིས་ཁང་བའི་ནང་དུ་མཉམ་དུ་འཇུག”ཞེས་ལབ།

རྒྱུ་མ་གཉིས་ནང་ལ་འཇུག་བའི་སྐྱང་ལ། ཅི་གྲུ་གཉིས་གྲང་ཁང་བ་དེའི་ནང་དུ་འཇུག། བྱད་མེད་དེས་ཅི་གྲུ་གཉིས་འཇུག་བཞིན་བ་མཐོང་ནས་ཁོ་མོའི་སྤྱི་གར་“ཁོ་ཚོ་བཟུང་རྒྱུ་མ་ཅིས་ལུང་བརྒྱབ་བས་རྒྱུ་མ་གཉིས་ལ་འཛིགས་སྐྱུག་ཆེན་པོ་སྟེ། ཁོ་གཉིས་ཀྱིས་བྱད་མེད་དེས་སྐྱ་མོ་ནས་རིག་སོང་འདྲོད་ནས་བྲོས་སོང་།

3. Find words. The words may be spelled up ↑, down ↓, forward →, backward ←, and diagonally ↖ ↗ ↘ ↙.

གཤམ་གྱི་ཐ་སྟོན་དག་འཛོལ་དགོས། ཐ་སྟོན་དེ་དག་སྒྲིབ་སྟོན་བྱེད་སྐབས་ཡར་དང་མར། སྔོན་དང་རྗེས། ཡང་ན་གཞུག་གིས་ཡོད་ཀྱང་སྟོན།

U	E	S	U	O	H	G	U	D
E	N	T	N	E	W	Q	O	M
D		K	T	H	E	U	T	O
I	F	T	N	O	S	I	H	U
S	E	O		O		C	E	S
T	I	D	N	A	W	K	R	E
U	H	W	E	R	E	N	I	N
O	T	B	E	L	I	E	V	E
T	H	O	U	G	H	T	O	T

4. Each of the sentences below have the number of mistakes indicated by the number in parentheses.

Rewrite each sentence correctly. གཤམ་གྱི་ཚེག་གྲུབ་དག་གི་མི་འབྲིག་མར་གྲུག་རྟགས་ནང་གི་ཡང་གིས་རྟགས་བརྒྱབ་ཡོད།

ཁྱོད་གྱིས་ཚེག་གྲུབ་སོ་སོ་ཡང་དག་བར་བྲིས།

- (3) One morning three thieves went to rob a shop.
- (3) When he reached the house, he dug a hole in a door.
- (2) One crawled outside and the other waited inside.
- (3) The man of the tent saw a sheep crawl into the house.
- (2) This frightened the girls so much that they slowly crawled outside.

5. Write answers to these questions. གཤམ་གྱི་དྲི་བ་དག་ལ་ལན་འབྲི་དགོས།

- The house had many what?
- What did the woman see crawl into the house?
- What did they dig?
- Who went to rob a house?
- Why were the two thieves frightened and why did they run away?

6. Mark these sentences T (true) or F (false). ཚེག་གྲུབ་འདི་དག་ལ་(ཡང་དག་པར་T དང་ཚོར་འབྲུལ་ལ་F) རྟགས་རྒྱུབ།

- The second thief did not believe the first thief. **T F**
- The thieves went to rob a house late one night. **T F**
- The two thieves crawled into the house together. **T F**
- The woman saw the thieves crawl into the house. **T F**
- Two women lived in the house. **T F**

7. Put the sentences in the correct order. ཚེག་གྲུབ་འདི་དག་གི་རིམ་ཡང་དག་བར་བྲིག་ས།

- ___ “Look, there’s one now crawling into our house,” she said to her husband.
- ___ As the two thieves were crawling into the house, two mice did the same thing.
- ___ He told the other thief, “A woman saw me crawl inside.”
- ___ One crawled inside and the other waited outside.
- ___ One evening, two thieves went to rob a house.
- ___ The two thieves were terribly frightened.
- ___ The woman of the house saw a mouse crawl into the house.
- ___ The woman shouted to her husband, “Catch them!”
- ___ They ran away.
- ___ When they reached the house, they dug a hole in a wall.

The Little Monkey

སྐལ་ཆེན།

1. Vocabulary ཐ་སྟོན།

monkey སྐལ་ཆེན།

cornfield མ་ཆོས་ལོ་རྟག་གི་ཁྱིའ།

ears of corn མ་ཆོས་ལོ་རྟག་གི་འབྲས་ལ།

armful རུམ་གང་།

peach ཁམ་ལ།

laden ཁུར་དུ་ཕྱི་བ། གཡུར་དུ་ཟ་བ།

spied (saw, noticed) མཐོང་བ། watermelon ཞི་ཀྲ།

chased (ran after) རྩོམ་སུ་བརྒྱགས་བ། བདས་བ།

deep in the forest རྒྱུ་མཚམས་ཀྱི་ཀྲོང་།

2. Text སྟོན་ཆེན།

A little **monkey** went down a mountain and into a **cornfield**. After looking at the many large **ears of corn**, he decided to take some and picked an **armful**.

As he walked away, he noticed a **peach** tree **laden** with big red peaches. He threw down the corn and picked two peaches. He had to hold one peach in each hand because they were so large.

As he walked along with the peaches, he **spied** a **watermelon** field. Noticing immediately that the watermelons were larger than the peaches, he threw down the peaches and started toward the biggest watermelon.

Suddenly he saw a small rabbit hopping away. He turned from the watermelon and **chased** after the rabbit into the forest.

After a long time of chasing the rabbit, the monkey gave up. Now he was lost **deep in the forest** and had nothing.

སྤྱི་ཚུང་ཚུང་།

སྤྱི་ཚུང་ཚུང་ཞིག་རི་ལས་བབས་ནས་མ་ཚོས་ལོ་རྟག་གི་ཞིང་ཁ་ཞིག་ལ་ཐོན། མ་ཚོས་ལོ་རྟག་གི་འབྲས་ཁུ་ཆེན་པོ་དག་ལ་བལྟས་རྗེས། ཁོར་
འགའ་ཞིག་འབྱེར་རྒྱུ་འབྲས་པ་སྤྱི་ཚུང་ནས་ལག་སྟོབ་གང་བཏོགས།

ཁོ་འགྲོ་བའི་ལམ་ཁར་ཁོས་དམར་ཞིང་ཆེ་བའི་ཁམ་བུ་ཁེབས་པའི་ཁམ་སྤྱང་ཞིག་མཐོང་། ཁོས་མ་ཚོས་ལོ་རྟག་དོར་ནས་ཁམ་བུ་གཉིས་
བཏོགས། ཁམ་བུ་གཉིས་ཉ་ཅང་ཆེ་བས་ཁོས་ལག་བ་གཉིས་ཀྱིས་ཁམ་བུ་གཅིག་རེ་འཛིན་དགོས་བྱུང་།

ཁོས་ཁམ་བུ་འབྱེར་ནས་འགྲོ་སྐབས། ཁོས་ཞི་ཀའི་ས་ཞིང་ཞིག་མཐོང་། ཞི་ཀའི་ཁམ་བུ་ལས་ཆེ་བ་ཤེས་ནས་ཁོས་ཁམ་བུ་བསྐྱར་ཏེ་ཞི་ཀའི་ཆེས་
ཆེན་པོའི་ཕྱོགས་སུ་སོང་།

སྤྱི་ཚུང་། ཁོས་རི་བོང་ཚུང་ཚུང་ཞིག་མཆོང་ལྡིང་གིས་འགྲོ་བཞིན་པ་རིག། ཁོ་ཞི་ཀའི་ལས་ཚུར་འཁོར་ཏེ་རི་བོང་བདའ་ནས་ནགས་གསེབ་དུ་
བརྒྱགས།

སྤྱི་ཚུང་ཚུང་གིས་རི་བོང་ཡུན་རིང་ཞིག་ལ་བདའ་རྗེས་སྤྱི་ཚུང་གིས་སྤྱི་ཚུང་ནས་བསྐྱར། སྤྱི་ཚུང་ཚུང་གིས་སྤྱི་ཚུང་ནས་བསྐྱར། དེ་ནས་ཁོ་ནགས་
སྤྱི་ཚུང་ནས་མགོ་འཕྲོམས་ཤིང་ལག་ལ་ཅི་ཡང་མ་ཐོབ།

3. Find words. The words may be spelled up ↑, down ↓, forward →, backward ←, and diagonally ↗ ↖

༧ གཤམ་གྱི་ཐ་སྟད་དག་འཛོལ་དགོས། ཐ་སྟད་དེ་དག་སྤྱི་ཚུང་གི་ཕྱི་སྐབས་ཡར་དང་མར། སྤྱི་ཚུང་རྗེས། ཡང་ན་གསེག་གིས་
ཡོད་ཀྱང་སྤྱི་ཚུང་།

S	H	O	L	D	P	E	A	C	H
U	A	U	W	T	I	N	T	O	R
D	L	R	A	A	H	T	E	E	E
D	O	R	M	E	T	R	D	M	G
E	N	O	G	F	O	E	E	N	R
N	G	S	T	U	U	A	R	W	A
L	E	E	G	R	A	L	L	P	L
Y	H	E	H	P	I	C	K	E	D
E	H	N	W	O	D	S	R	A	E
M	O	U	N	T	A	I	N	O	S

4. Put these sentences in the correct order. ཚིག་གྲུབ་འདི་དག་གི་རིམ་ཡང་དག་པར་སྒྲིག་ས།

- a. ___ A little monkey went down a mountain.
- b. ___ After a long time of chasing the rabbit, the monkey gave up.
- c. ___ Finally the monkey had nothing.
- d. ___ He chased after the rabbit.
- e. ___ He decided to take some and picked an armful.
- f. ___ He had to hold one peach in each hand because they were so large.
- g. ___ He looked at many large ears of corn.
- h. ___ He noticed a peach tree laden with big red peaches.
- i. ___ He saw a small rabbit hopping away.
- j. ___ He saw a watermelon field.
- k. ___ He started walking toward the biggest watermelon.
- l. ___ He threw down the peaches.
- m. ___ He turned from the watermelon.

5. Mark these sentences T (true) or F (false). ཚིག་གྲུབ་འདི་དག་ལ་(ཡང་དག་པར་T དང་ནོར་འབྲུལ་ལ་F) རྟགས་སྒྲིག་

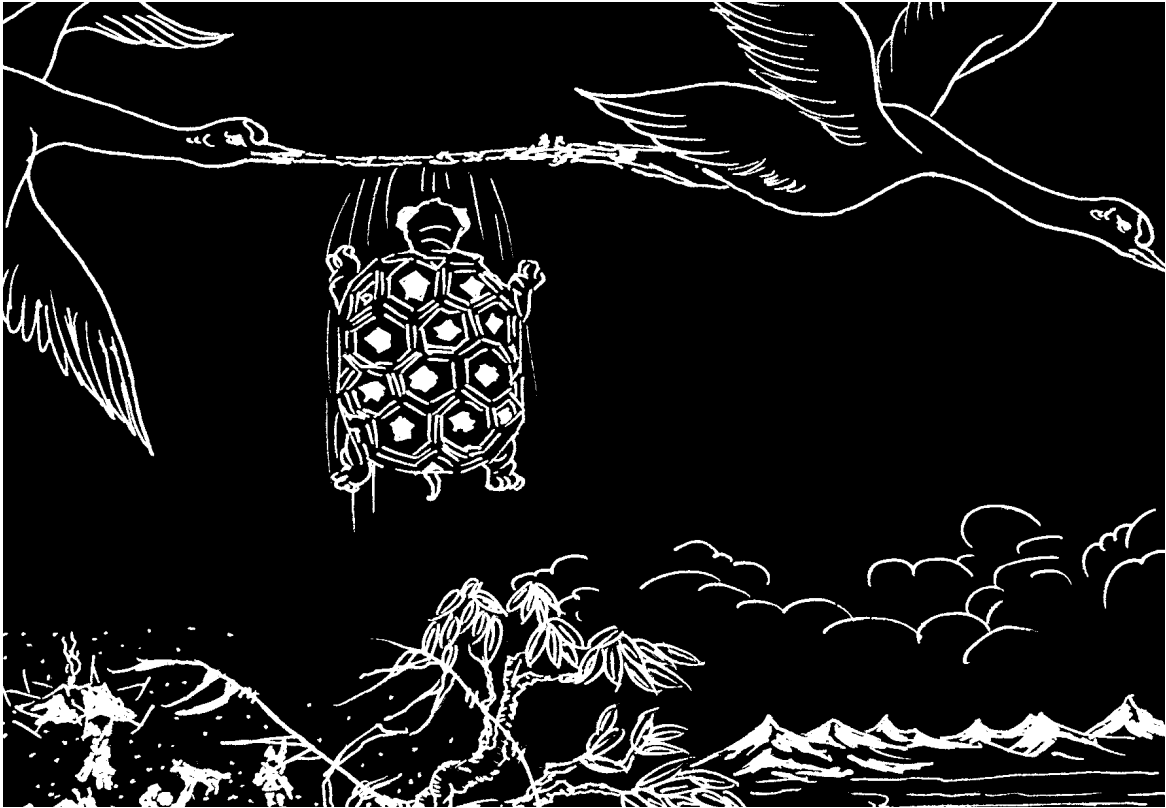
- a. The monkey ate a big watermelon. **T F**
- b. The monkey caught the rabbit. **T F**
- c. The monkey did not pick a watermelon. **T F**
- d. The monkey picked an armful of corn. **T F**
- e. The monkey picked an armful of peaches. **T F**
- f. The monkey was big. **T F**

6. Write answers to these questions. ག་ཤམ་གྱི་དྲི་བ་དག་ལ་ལན་འབྲི་དགོས།

- a. At the beginning of the story, where is the monkey?
- b. At the end of the story, where is the monkey?
- c. How many watermelons did the monkey pick?
- d. What did the monkey pick first?
- e. Why did the monkey only pick two peaches?
- f. Why did the monkey run into the forest?

The Tortoise Dies

སྐལ་ཆེན།

1. Vocabulary བ་སྒྲིག་

storks བང་བ།

tortoise ཐུག་སྒྲུལ།

waterweed རྩ་ཐང་།

drying up སྐམ་བཞིན་བ།

lost his grip འཛིན་ཁ་ཤོར་བ།

dropped ལྷུང་བ།

2. Text སྒྲིབ་ཆེན།

Two **storks** and a **tortoise** lived together in a **waterweed** area that was **drying up**.

The storks said, “There will soon be no water so we have to leave you. Goodbye.”

The tortoise said, “Please take me with you.”

“How?” a stork asked.

The tortoise said, “You two get a long stick. Each of you hold one end of the stick and I will hold the middle of the stick in my mouth.”

The two storks agreed.

A bit later the storks were flying over a small village. Each stork held one end of a stick. The tortoise was holding onto the middle of the stick with his mouth.

A village child said, “What clever storks!”

The tortoise angrily shouted, “It was my idea!”

As soon as he said this, he **lost his grip** on the branch, **dropped** from the sky, and died.

རུས་སྐལ་གྱི་བཤེས་པ།

ངང་བ་གཉིས་དང་རུས་སྐལ་ཞིག་སྐྱམ་བཞེན་པའི་ན་ཐང་ཞིག་ནས་འཛོལ་ཕྱིན་བྱས།

ངང་བ་གཉིས་ཀྱིས་བཤད་རྒྱུར། “མི་འིང་བར་རྒྱ་མེད་འགོ་བས་ང་ཚོ་ཁྱོད་དང་འབྲལ་དགོས། བདེ་མོ་བྱུང་”ཅེས་བཤད།

རུས་སྐལ་གྱིས་“ང་ཡང་ཁྱོད་གཉིས་དང་མཉམ་དུ་ཁྱིད་རྟོགས་”ཅེས་བཤད།

ངང་བ་ཞིག་གིས་“ཇི་ལྟར་འཁྱིད་རྒྱ་ཡིན་”ཞེས་དྲིས།

རུས་སྐལ་གྱིས་“ཁྱོད་གཉིས་ཀྱིས་བེ་ཙོན་ཞིག་བཙལ་ནས་སྒྲིབ་གཉིས་འཛིན་དགོས་ལ། ངའི་ཁ་ཡིས་བེ་ཙོན་གྱི་དྲིལ་ཏུ་སོ་བཟང་ནས་བཟུང་

ཆོག་”ཅེས་བཤད།

ངང་བ་གཉིས་འཐད་པ་བྱུང་།

ཅང་མ་འགོར་བར། ངང་བ་གཉིས་སྒྲིབ་རྒྱུ་ལྷོ་ལྷོ་ཞིག་གི་མཁའ་ལ་འཕུར། ངང་བ་གཉིས་ཀྱིས་བེ་ཙོན་གྱི་མཐའ་གཅིག་རེ་ཁ་ནང་ན་བཟུང་

ཡོད། རུས་སྐལ་གྱི་ཁ་ཡིས་བེ་ཙོན་གྱི་དྲིལ་བཟུང་ཡོད།

སྒྲིབ་པའི་བྱིས་པ་རྒྱུ་ལྷོ་ལྷོ་ཞིག་གིས་“ཇི་འདྲའི་ངང་བ་ཇོ་ཅན་གཉིས་”ཞེས་བཤད།

རུས་སྐལ་ཁོང་ཁྱོ་ལངས་བཞེན་“འདི་ནི་ངའི་བཀོད་པ་ཡིན་”ཞེས་ལུང་བརྒྱབ།

ཁོས་ལུང་བརྒྱབ་མ་ཐག། བེ་ཙོན་ཁ་ནས་ཤོར་ཞིང་བར་སྒྲིབ་ནས་ལྷུང་སྒྲིབ་གྱི།

3. Write the speaker in the blanks below གཤམ་གྱི་སྟོང་ཆའི་ནང་དུ་ཆོག་གྲུབ་བཟོད་པ་པོ་བྲིས།: a stork, the storks, the tortoise, a child.

- _____ “There will soon be no water so we have to leave you. Goodbye.”
- _____ “Please take me with you.”
- _____ “How?”
- _____ “You two get a long stick.”
- _____ “Each of you hold one end of the stick and I’ll hold the middle of the stick.”
- _____ “What clever storks!”
- _____ “It was my idea!”

4. Write answers to these questions. གཤམ་གྱི་དྲི་བ་དག་ལ་ལན་འབྲི་དགོས།

- Who lived together?
- Why did the storks want to leave their home?
- Why did the tortoise not want to stay by himself?
- How did the tortoise die?
- What did the village child say?
- What did the storks do with the stick?
- What lesson does this story teach?

5. Put these sentences in the correct order. ཚིག་གྲུབ་འདི་ལ་(ཡང་དག་པར་Tདང་ནོར་ལ་ཁུལ་ལ་F)དྲགས་རྒྱུ་བ།

- a. Two tortoises and one stork lived together. **T F**
- b. The animals lived in a place where there was water. **T F**
- c. There was too much rain and it was too wet. **T F**
- d. The storks did not help the tortoise. **T F**
- e. The frog had a very good idea. **T F**
- f. A village child killed the tortoise. **T F**

6. Put these sentences in the correct order. ཚིག་གྲུབ་འདི་དག་གི་རིམ་ཡང་དག་པར་སྒྲིག་ས།

- a. ___ “Each of you hold one end of the stick.”
- b. ___ “How?” a stork asked.
- c. ___ “I will hold the middle of the stick in my mouth.”
- d. ___ A village child said, “What clever storks!”
- e. ___ A waterweed area was drying up.
- f. ___ As soon as he said this, he lost his grip on the branch.
- g. ___ The storks said, “There will soon be no water.”
- h. ___ The tortoise angrily shouted, “It was my idea!”
- i. ___ The tortoise dropped from the sky, and died.
- j. ___ The tortoise said, “Please take me with you.”
- k. ___ The tortoise said, “You two get a long stick.”
- l. ___ The two storks agreed.
- m. ___ Two storks and a tortoise lived together.
- n. ___ “We must leave you.”

severely punished ཆད་པ་ལྷིད་མི་གཅོད་པ།

donkey བོང་ཐུ།

•34•

བོད་སྐད་མཁུ་

རྒྱལ་བོ་ཞིག་ལ་འབྲོར་ཕྱག་ལྡན། ལོ་གངས་ལ་རྒྱལ་བོ་དེས་ཡུལ་མི་རྣམས་ལ་མར་ཁལ་བཀལ། གལ་ཏེ་ཁོ་ཚོས་མར་ཁལ་མ་འཇལ་ན། ཁོས་
ཁོ་ཚོར་ཆད་པ་ཆེན་པོ་གཙོད། དེའི་དབང་གིས་ཡུལ་མི་རྣམས་རྒྱལ་བོ་དེར་མི་དགའ།

ཉིན་ཞིག་ ཨ་ཁུ་བསྟན་པ་ཁོའི་སྤང་མཉམ་དུ་རྒྱལ་བོ་ཚང་གི་ཉེ་སར་སོང་ནས་ཁོའི་སྤང་མགོ་བརྩམས། རྒྱལ་བོས་མཐོང་ནས་ཨ་ཁུ་
བསྟན་པར་“ཁྱོད་ཀྱིས་སྤང་མ་རྩལ་ནས་ཅི་བྱ་”ཞེས་དྲིས།

ཨ་ཁུ་བསྟན་པས་སྒྲིབ་པའི་ངང་ནས་“ངའི་སྤང་བོང་སྤང་བས་ད་སོང་། ད་ངས་ཁྱོད་ལ་མར་ཁལ་འཇལ་མི་སྤང་”ཅེས་ལྟོན་ཆོག་བྱིན།

རྒྱལ་བོ་དེ་རེ་ཞིག་ལ་ཅི་བཤད་གཏོལ་མེད་ཏུ་གྱུར་ནས་“ཁྱོད་ཀྱིས་བོང་སྤང་མར་ཀྱིས་ཁྱོད་ཀྱི་ཁལ་འཇལ་བ་ཡིན་ནམ་”ཞེས་དྲིས།

ཨ་ཁུ་བསྟན་པས་“དེ་བདེན་པ་ཡིན་”ཞེས་བཤད།

རྒྱལ་བོས་ཨ་ཁུ་བསྟན་པ་ཁོའི་མཛོད་ཁང་དུ་བྲིད་ནས། “ཁྱོད་ཀྱིས་བོང་སྤང་མར་གང་ཡིན་པ་ཤེས་སམ་”ཞེས་དྲིས།

ཨ་ཁུ་བསྟན་པས་“ཤེས་”ཅེས་ལན་བཏབས།

རྒྱལ་བོས་“ངས་བོང་སྤང་མར་མི་བཟུང་། ངའི་མཛོད་ཁང་ནས་ཁྱོད་ཀྱི་བོང་སྤང་མར་ཁྱེད་ཀྱི་ཅེས་བཤད།

ཨ་ཁུ་བསྟན་པས་མར་ཆེས་བཟང་བོ་བདམས་ནས་དགའ་བས་ཕྱོས་བཞིན་ཕྱིར་ཡུལ་དུ་ལོག།

3. Put these words in the blanks below. བསྟན་པ་འདི་དག་གིས་གཤམ་གྱི་སྟོང་ཆ་སྒྲིངས།: a, and, for, the, of.

- ___ king owned much property.
- Every year, ___ King charged the local people ___ butter tax.
- If they did not pay ___ butter tax, he severely punished them.
- ___ this reason ___ local people didn't like ___ King.
- Uncle Dunba went near ___ King's home with his son ___ began beating his son.
- When ___ King saw this he asked Uncle Dunba, “Why are you beating your son?”
- ___ King was speechless ___ moment ___ then replied.
- ___ King took Uncle Dunba to his storeroom ___ asked, “Which is ___ donkey butter?”
- ___ King said, “I do not eat donkey butter.”
- “Please take your donkey butter out ___ my storeroom.”
- Uncle Dunba chose ___ best butter ___ happily returned to his home.

4. Put these statements in the correct order and write the name of the speaker (the King, Uncle Dunba) in the blanks. ཚིག་གྲུབ་འདི་དག་གོ་རིམ་ཡང་དག་པར་སྒྲིག་དགོས་ལ་སྟོང་ཆའི་ནང་དུ་བཞོན་པ་པོའི་(རྒྱལ་པོ་དང་ཨ་ཁུ་བཞུན་པ།)མིང་བྲིས།

- a. ( ) _____ “Do you know which is the donkey butter?”
- b. ( ) _____ “Please take your donkey butter out of my storeroom.”
- c. ( ) _____ “My son killed my donkey.”
- d. ( ) _____ “Now I can’t pay you your butter tax.”
- e. ( ) _____ “That’s right.”
- f. ( ) _____ “Why are you beating your son?”
- g. ( ) _____ “Yes.”
- h. ( ) _____ “You pay your tax with donkey butter?”

5. Write answers to these questions. ག་ཤམ་གྱི་དྲི་བ་དག་ལ་ལན་འབྲི་དགོས།

- a. Who didn’t own much property?
- b. Who were severely punished?
- c. Why was the King not liked?
- d. Why did Uncle Dunba beat his son?
- f. How did Uncle Dunba trick the King?
- g. What lesson does this story teach?

6. Put these sentences in the correct order. ཚིག་གྲུབ་འདི་དག་གོ་རིམ་ཡང་དག་པར་སྒྲིག་ས།

- a. “Now I can’t pay you your butter tax.” ____
- b. “Do you know which is the donkey butter?” ____
- c. “You pay your tax with donkey butter?” ____
- d. A king owned much property. ____
- e. He began beating his son. ____
- f. If they did not pay the butter tax, he severely punished them. ____
- g. The King charged the local people a butter tax. ____
- h. The King was speechless for a moment. ____
- i. The local people did not like the King. ____
- j. Uncle Dunba chose the best butter and happily returned to his home. ____
- k. Uncle Dunba sadly replied, “My son killed my donkey.” ____
- l. Uncle Dunba went near the King’s home. ____

A Clever Artist

དགོན་མ།

1. Vocabulary བ་སྒྲིག་

right leg was twisted ཀླང་བ་གཡས་མ་འཁྱུག་པ།

his left eye was blind མིག་གཡོན་མ་ཞུང་བ།

very pleased ཏ་ཅང་དགུས་པ།

someone with power མི་དབང་ཅན་

his right leg was up on a rock bracing a gun ཁོའི་ཀླང་བ་གཡས་མ་བྲག་རྩོ་ཞིག་གི་སྟེང་ནས་མེ་མདའི་སྐྱུག་ས་བྱས་ནས་བསྟན།

2. Text སྒྲིག་ཚན།

A king named Tiger Lion had a lot of money, gold, and servants. His **right leg was twisted** and his **left eye was blind**.

One morning when he was out hunting, he saw an artist painting by a river. The King saw that the picture he was painting was very nice. He asked the artist to paint a picture of him and the artist agreed.

The finished painting showed the King without a twisted leg and his left eye was not blind. The King looked at the painting, became very angry, killed the artist, and called for another artist. This painter was very famous. He painted the King as he really was with a twisted leg and a blind left eye. When the King saw this painting, he again became angry and killed the painter.

The next day he called for another artist named Dorji. He was not a famous painter but he was very clever. In his painting, the King was very handsome, **his right leg was up on a rock bracing a gun**, and his left eye was closed as though he were shooting a tiger.

The King was **very pleased** with this painting and gave the painter a lot of money and gold.

ཐུ་ཅུལ་པ་སྐམ་པོ།

སྐྱུ་མེད་དུ་འབོད་པའི་རྒྱལ་བོ་ཞིག་ལ་སྒོར་མོ་དང་གསེར་དངུལ་གྱིས་མཛོག་ལ་འཁོར་གཡོག་ཀྱང་མང་པོ་ཡོད། ཁོའི་རྒྱུ་པ་གཡམས་མ་
འཁྱུག་ཡོད་ལ་མིག་གཡོན་མ་ཞར་ཡོད།

ནངས་མོ་ཞིག་ལ་ཁོས་བྱི་ནས་དེ་དག་སྐྱབས་དེ་མོ་བ་ཞིག་གིས་རྒྱ་འབྲམ་ན་དེ་མོ་འབྲི་བ་ཞིན་པ་དེག རྒྱལ་བོས་ཁོས་འབྲི་བ་ཞིན་པའི་དེ་
མོ་དེ་གིན་རྒྱ་ལེགས་པར་འདོད། ཁོས་དེ་མོ་བ་ལ་རྒྱལ་བོ་ཁོ་རང་གི་སྤང་བ་སྟན་ཞིག་འབྲི་རྒྱའི་བཙུལ་གདམས་བྱས་པར་དེ་མོ་བས་ཁས་སྤངས།

བྲིས་ཚར་པའི་དེ་མོའི་སྤང་ན་རྒྱལ་བོ་ནི་རྒྱུ་པ་འཁྱུག་མེད་ལ་མིག་ཀྱང་ཞར་མེད་པར་སྤང་། རྒྱལ་བོས་དེ་མོར་བལྟས་པ་ན་རབ་རྒྱ་བྲིས་ནས་
དེ་མོ་བ་བསད་དེ་དེ་མོ་བ་གཞན་པ་ཞིག་བོས། དེ་མོ་བ་འདི་ལ་སྟན་གསལ་ཆེན་པོ་ཡོད། ཁོས་རྒྱལ་བོ་ཁོ་ཅི་སྤང་བ་བཞིན་དུ་རྒྱུ་པ་འཁྱུག་ཞར་མ་
ཞིག་རྒྱ་ཞིབ་འབྲི་བྱས། རྒྱལ་བོས་དེ་མོ་འདི་མཐོང་བ་ན་འདང་ཐུགས་བྲིས་ནས་དེ་མོ་བའི་སྟོག་སྤངས།

བྱི་ཉིན། རྒྱལ་བོས་དྲོ་རྩེ་ཞེས་འབོད་པའི་དེ་མོ་བ་གཞན་པ་ཞིག་བོས། ཁོ་ནི་སྐད་གསལ་ཅན་ཞིག་མིན་མོད་འོན་ཀྱང་སྒོ་
དེག་བཀྲ། ཁོའི་དེ་མོའི་སྤང་ན། རྒྱལ་བོ་ནི་ཡག་པོ་རྟོན་ལྟ་ན་རྒྱུ་པ་གཡམས་མ་བྲག་དྲོ་ཞིག་གི་སྤང་ན་མེ་མདའི་སྟེགས་ཁུ་བྱས་ཡོད་ཅིང་། ཁོའི་
མིག་གཡོན་མའང་རྒྱལ་བོས་མིག་བཙུམས་ནས་སྟག་ཅིག་ལ་མདའ་འཕེན་བཞིན་པའི་རྒྱལ་པ་བཀོལ། རྒྱལ་བོ་དེ་མོ་དེར་དབྱེས་ནས་དེ་མོ་བར་
གསེར་དངུལ་མང་པོ་བྱིན།

3. Put these words in the blanks below ཐ་སྟད་འདི་དག་གིས་གཤམ་གྱི་སྟངས་ཆ་སྒྲིངས།: a, the, and, of, an.

- ___ king named Tiger Lion had ___ lot ___ money, gold, ___ servants.
- His right leg was twisted ___ his left eye was blind.
- He saw ___ artist painting by ___ river.
- ___ King saw that ___ painting was very nice.
- He asked ___ artist to paint ___ picture ___ him ___ ___ artist agreed.
- ___ finished painting showed ___ King without ___ twisted leg ___ his left eye was not blind.
- ___ King looked at ___ painting, became angry, killed ___ artist, ___ called for another artist.
- He painted ___ King as he really was with ___ twisted leg ___ ___ blind left eye.
- When ___ King saw this painting, he killed ___ painter.
- ___ next day he called for another artist.
- He was not ___ famous painter
- In his painting, ___ King's right leg was up on ___ rock bracing ___ gun.
- ___ King was pleased with this painting ___ gave ___ painter ___ lot ___ money ___ gold.

4. Match phrases from Part I and Part II to make correct sentences. ཚན་བ་དང་བོ་དང་གཉིས་པའི་ཚིག་ཐུང་ཆ་
བསྒྲིགས་ནས་ཚིག་གྲུབ་ཡང་དག་བཞོས།

PART I

- a. He painted the King as he really ____
- b. He was not a famous ____
- c. In his painting, the King was very handsome, his right leg was ____
- d. The finished painting showed the King ____
- e. The King looked at the painting, became ____
- f. The next day he called for ____
- g. This painter ____
- h. When the King saw this painting, ____

PART II

1. another artist named Dorji.
2. he again became angry and killed the painter.
3. painter but he was very clever.
4. up on a rock bracing a gun, and his left eye was closed.
5. very angry, killed the artist, and called for another artist.
6. was very famous.
7. was with a twisted leg and a blind left eye.
8. without a twisted leg and his left eye was not blind.

5. Write answers to these questions. གཤམ་གྱི་དྲི་བ་དག་ལ་ལན་འབྲི་དགོས།

- a. How many artists painted the King?
- b. Why did the King kill the first artist?
- c. Why did the King kill the second artist?
- d. Do you think Dorji was clever? Why?
- e. If you were the artist, how would you paint the King?

6. What lesson does this story teach? གཏམ་རྒྱུད་འདི་ལས་བསྐྱབ་བྱ་ཅི་ཞིག་འཕྲོབ་ཐུབ།

- a. Be kind to your parents.
- b. Be kind to the King.
- c. Be careful how you describe **someone with power**.
- d. Be careful how you talk in front of someone with power.

Wise Rabbit

འབྲུག་མོ་མཚོ།

1. Vocabulary བ་སྒྲུབ།

begged གྲུབ། གྲུབ་མོ་བྱས་པ།   noticed མཉམ་འཛིག་བྱས་པ། མཐོང་བ།   angrily demanded ཁོང་གི་འོང་བྱས་པ།
 reflection གྲུབ་བརྒྱན།   snarled ང་ཙོ་བརྒྱགས་པ།   mane རྩོག་མ། སེང་གའི་རལ་བ།
 attack མྱོལ་བ། གཅོལ་བ།   drowned རྩུང་འཐེམས་པ།

“No one can compare to me.” (“No one is my equal.” / “I am better than everyone else.”) གཞན་པ་ང་དང་
 འགྲན་ཐབས་མེད་པ། / བདག་དང་དོ་ལྷོ་བྲལ།

2. Text གྲླེབ་ཚན།

Lion killed and ate many animals every day in a large forest. The other animals **begged** him to kill and eat only one animal each day and Lion agreed.

At last, it was time for Rabbit to be eaten. As Rabbit walked to where Lion was waiting, he **noticed** a deep well. Lion roared, “Why are you so late?”

Rabbit replied, “I was caught by a lion.”

Lion **angrily demanded**, “Who is this other lion?!”

Rabbit answered, “The other lion said, ‘**No one can compare to me**. Everybody is my servant.’”

This enraged Lion. He ordered Rabbit to show him where the other lion was.

Rabbit led Lion to the well and told him that the other lion was inside.

Lion looked inside and saw his **reflection**. He thought it was his enemy and **snarled**. The “other lion” snarled back. He shook his **mane** and the “other lion” did the same thing. Lion then jumped into the well to **attack** his enemy and **drowned**.

རི་བོང་གྲང་པོ།

ནགས་ཚལ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཏུ་སངས་ལོ་ན་གྲངས་ལ་རི་དྲགས་མང་པོ་བསང་ནས་ཆོས། རི་དྲགས་གཞན་པ་དག་གིས་སངས་ལོ་ན་གྲངས་ལ་
རི་དྲགས་སྒྲ་གཅིག་ལས་མི་བཟང་བའི་ལྷ་བ་བྱས་པར་སངས་ལོ་ན་གྲངས་སྒྲ་བས།

མཐའ་མར་རི་བོང་བཟང་དགོས་པའི་དུས་ལ་རྩེ་བས། རི་བོང་སངས་ལོ་ན་གྲངས་ལོང་སར་སངས་ལོ་ན་ཁྲིམ་པ་གཏིང་ཟབ་མོ་ཞིག་མཐོང་། སངས་
ལོ་ན་རི་སྒྲ་སྒྲ་བཞིན་དུ་ཁྲིའི་ཕྱིར་འདི་འདྲ་ཡོང་འཕྱི་བ་ཡིན་ཟེར་ཞེས་དྲིས།

རི་བོང་གིས་“ང་སངས་ལོ་ན་ཞིག་གིས་འཛིན་བཟུང་བྱས་སོང་”ཞེས་བཤད།

སངས་ལོ་ན་འཛིན་པ་ཟ་བཞིན་“སངས་ལོ་ན་ཞིག་པ་དེ་སྲུ་རེད་”ཅིས་དྲིས།

རི་བོང་གིས་ལན་ལ་“སངས་ལོ་ན་ཞིག་པ་དེས་སྲུ་ཡང་ངའི་འགྲན་ལྷ་མི་འོང་། ཚང་མ་ངའི་གཡོག་པོ་ཡིན།”ཞེས་བཤད།

འདིས་སངས་ལོ་ན་ཞིག་པ་སྲུ་བཟུག་ཁོས་རི་བོང་ལ་སངས་ལོ་ན་ཞིག་པ་དེ་གང་ན་ཡོད་པ་སྟོན་དགོས་པའི་བཀའ་བབས།

རི་བོང་གིས་སངས་ལོ་དེ་ཁྲིམ་པར་ཁྲིའི་ནས་སངས་ལོ་ན་ཞིག་པ་དེ་ནང་ན་ཡོད་པར་བཤད།

སངས་ལོ་ན་ནང་ལ་བལྟས་པ་ན་རང་གི་གཟུགས་བརྒྱན་མཐོང་། ཁོས་ཁོའི་དགྲར་གོ་ནས་ངར་སྒྲད་འཕེན། སངས་ལོ་ན་ཞིག་པ་དེས་ཀྱང་ཕྱིར་ང་འོ་
བསྐྱུགས། ཁོས་ཁོའི་རལ་བ་སྐྱགས་པ་ན་སངས་ལོ་ན་ཞིག་པ་དེས་ཀྱང་དེ་བཞིན་དུ་བྱས། དེ་ནས་སངས་ལོ་དྲག་ལ་རྒྱུ་ལ་བར་ནང་དུ་མཆོངས་ནས་
ཁྱུ་ལ་ཤོར།

3. Put these words in the blanks below ཐ་སྙད་འདི་དག་གིས་གཤམ་གྱི་སྟོང་ཆ་སྒྲོངས།: lion, other lion, animals, Rabbit, his, he, him, me, you, I, my.

- _____ killed and ate many _____ every day in a large forest.
- The other _____ begged _____ to kill and eat only one animal each day and _____ agreed.
- It was time for _____ to be eaten.
- As _____ walked to where _____ was waiting, _____ noticed a deep well.
- _____ roared, “Why are _____ so late?”
- _____ replied, “_____ was caught by a _____.”
- _____ angrily demanded, “Who is this _____?!”
- _____ answered, “The other _____ said, ‘No one can compare to _____.’”
- “Everybody is _____ servant.”
- This enraged _____.
- _____ ordered _____ to show _____ where the _____ was.
- _____ led _____ to the well and told _____ that the _____ was inside.
- _____ looked inside and saw _____ reflection.
- _____ thought it was _____ enemy and snarled.
- The “_____” snarled back.
- _____ shook _____ mane and the “_____” did the same thing.
- _____ jumped into the well to attack _____.

4. Find words. The words may be spelled up ↑, down ↓, forward →, backward ←, and diagonally ↗ ↘

༧ གཤམ་གྱི་བ་སྟང་དག་འཛེལ་དགོས། བ་སྟང་དེ་དག་སྒྱུར་གློག་བྱེད་སྐབས་ཡར་དང་མར། སྟོན་དང་རྩེས། ཡང་ན་གསེག་གིས་
ཡོད་ཀྱང་གླིང།

D	A	Y	L	A	G	R	E	E	C
O	R	D	E	A	Y	H	W	A	O
L	A	O	Q	Z	R	C	A	T	M
L	B	O	W	C	T	G	M	E	P
E	B	R	C	N	N	G	E	N	A
W	I	S	A	I	E	A	S	S	R
O	T	I	T	Y	T	D	S	A	E
H	S	I	E	E	M	E	N	W	Y
S	A	E	N	A	M	Y	O	U	A
W	A	D	E	D	N	A	M	E	D

5. Write answers to these questions. གཤམ་གྱི་དྲི་བ་དག་ལ་ལན་འབྲི་དགོས།

- Why did Lion kill animals?
- Where did Lion kill animals?
- Why was Lion very angry?
- Who was clever? Lion? Rabbit? Why?
- What did Lion shake?
- How did Lion die?

6. Put these sentences in the correct order. ཚིག་གྲུབ་འདི་དག་གོ་རིམ་ཡང་དག་པར་སྒྲིག་སྟེ།

- He ordered Rabbit to show him where the other lion was.
- It was time for Rabbit to be eaten.
- Lion agreed.
- Lion angrily demanded, “Who is this other lion?!”
- Lion jumped into the well and drowned.
- Lion killed and ate many animals.
- Lion roared, “Why are you so late?”
- Rabbit answered, “The other lion said, ‘No one can compare to me.’”
- Rabbit led Lion to the well.
- Rabbit noticed a deep well.
- Rabbit replied, “I was caught by a lion.”
- Rabbit walked to where Lion was waiting.
- The other animals begged him to eat only one animal each day.
- This enraged Lion.

Uncle Dunba Plants Gold

ལྷ་མོ།

1. Vocabulary བསྟན།

stolen བསྐྱེད་པ།

piece by piece རྩོམ་པོ་རེ་རེ་བཞིན།

foolish ལྷན་པོ།

harvest རོ་རྩོག་བསུ་བ། རྩོན་ཐོག།

delighted (very glad; very happy) དགེས་པ། དགའ་བ།

2. Text སྒྲོབ་ཚན།

One day Uncle Dunba took some gold he had **stolen** from a rich man's home, went to a field near the King's palace, and began to plant it, **piece by piece**. The King looked out his window, saw Uncle Dunba planting the gold, walked over, and asked, "What are you doing?"

Uncle Dunba said, "I am planting gold. One year later it will be much more."

The **foolish** King thought this was a good idea and asked Uncle Dunba to plant **ten measures** of his gold.

A year later the King came to take his **harvest**. Meanwhile, Uncle Dunba had collected gold from the local people and had collected enough that he gave twenty measures of gold to the King.

The King was so **delighted** with this that he gave Uncle Dunba a hundred measures of gold to plant.

The following year the King visited Uncle Dunba and asked for his harvest. Uncle Dunba sadly said, "Your gold died. There is no gold for you this year."

In fact, Uncle Dunba had given all the gold to local people.

ཨ་ཁུ་བསྟན་པས་གསེར་འདེབས་པ།

ཉིན་ཞིག་ ཨ་ཁུ་བསྟན་པས་སྒྲིལ་བ་ཡོད་པོ་ཞིག་གི་ཁྱིམ་ནས་བརྒྱུ་བའི་གསེར་རྩོག་པོ་འགའ་འཁྱེར་ནས་རྒྱལ་བོའི་ཕོ་བྲང་དང་ཉེ་སའི་ཞིང་ཁ་ཞིག་
ལ་ཐོན་ཞིང་། གསེར་རྩོག་རེ་རེ་བཞིན་དུ་འདེབས་འགོ་བརྩམས། རྒྱལ་བོ་དེས་སྒྲིལ་བའི་ནས་ཕྱི་ལ་བཏུས་པ་ན་ཨ་ཁུ་བསྟན་པས་གསེར་འདེབས་
བཞིན་པ་མཐོང་ཞིང་པར་ལ་ཕྱིན་ནས་ཁྱོད་ཀྱིས་ཅི་ཞིག་ལས་བཞིན་ཡོད་ཅེས་དྲིས།

ཨ་ཁུ་བསྟན་པས་“ངས་གསེར་འདེབས་ཀྱིན་ཡོད། ལོ་གཅིག་གི་རྗེས་ནས་གསེར་རེ་མང་ལ་འགོ་”ཅེས་ལན་བཏབས།

རྒྱལ་བོ་སྒྲིལ་བོ་དེས་འདི་ཐབས་བཀོད་བཟང་བོ་ཞིག་དུ་འདོད་ནས་ཨ་ཁུ་བསྟན་པར་ཁོའི་གསེར་སྒང་བཅུ་འདེབས་རྒྱུའི་བཅོལ་མ་བྱས།

ལོ་གཅིག་གི་རྗེས། རྒྱལ་བོ་དེ་ཁོའི་ལོ་རྟག་བར་བར་ཡོད། དུས་མཚུངས་སུ། ཨ་ཁུ་བསྟན་པས་ཡུལ་མི་རྣམས་ཀྱི་ལག་ནས་གསེར་འདེབས་
ཞིག་བསྟར་བྱས་ནས་རྒྱལ་བོ་དེར་འཇལ་ཅིས་བྱས་ཡོད།

རྒྱལ་བོ་དེ་ལོ་མ་པ་ལ་ཉ་ཅང་དགུས་ནས་ཨ་ཁུ་བསྟན་པ་ལ་གསེར་སྒང་བཅུ་འདེབས་པར་བསྟུལ།

ཕྱིར་ལོ། རྒྱལ་བོས་ཨ་ཁུ་བསྟན་པ་ཡོད་སར་ཕྱིན་ནས་ཁོའི་ལོ་རྟག་ལེན་པར་ཐོན། ཨ་ཁུ་བསྟན་པས་སྒྱོ་བའི་ངང་ཁྱོད་ཀྱི་གསེར་ཆང་མ་གི་
སོང་། ད་ལོར་གསེར་བར་རྒྱ་མེད་ཅེས་བཤད།

དོན་ཐོག་ནས་ཨ་ཁུ་བསྟན་པས་གསེར་ཆང་མ་སྤོ་མོ་ནས་ཡུལ་མི་རྣམས་ལ་བྱིན་ཆང་རོ།

3. Put these sentences in the correct order. ཚིག་གྲུབ་འདི་དག་གོ་རིམ་ཡང་དག་པར་སྒྲིགས།

- “There is no gold for you this year.”
- A year later the King came to take his harvest.
- He gave twenty measures of gold to the King.
- He planted the gold.
- He went to a field near the King’s palace.
- The King asked Uncle Dunba to plant ten measures of his gold.
- The King saw Uncle Dunba planting the gold.
- The King was delighted and gave Uncle Dunba a hundred measures of gold to plant.
- Uncle Dunba had collected gold from the local people.
- Uncle Dunba had given all the gold to local people.
- Uncle Dunba had some gold he had stolen from a rich man’s home.

4. Did the King or Uncle Dunba say these sentences? རྒྱལ་པོ་ལམ་ཨ་ཁུ་བསྟན་པ་ས་ཚིག་འདི་དག་བཤད་པ་ཡིན་ནམ།

- _____ “I am planting gold.”
- _____ “One year later it will be much more.”
- _____ “Your gold died.”
- _____ “There is no gold for you this year.”
- _____ “What are you doing?”

5. Choose the correct word in **bold**. ཡང་དག་པའི་བ་སྟན་སྟག་གི་ཅན་འདམ་དགོས།

- One day Uncle Dunba **take/took** some gold he had **stolen/steal** from a rich man’s home, **go/went** to a field near the King’s palace, and **beginning/began** to **plant/planted** it.
- The King **looking/looked** out his window, **saw/seeing** Uncle Dunba **plants/planting** the gold, **walker/walked** over, and **talking/asked**, “What are you doing?”
- Uncle Dunba **said/talked**, “I am **planting/plants** gold.”

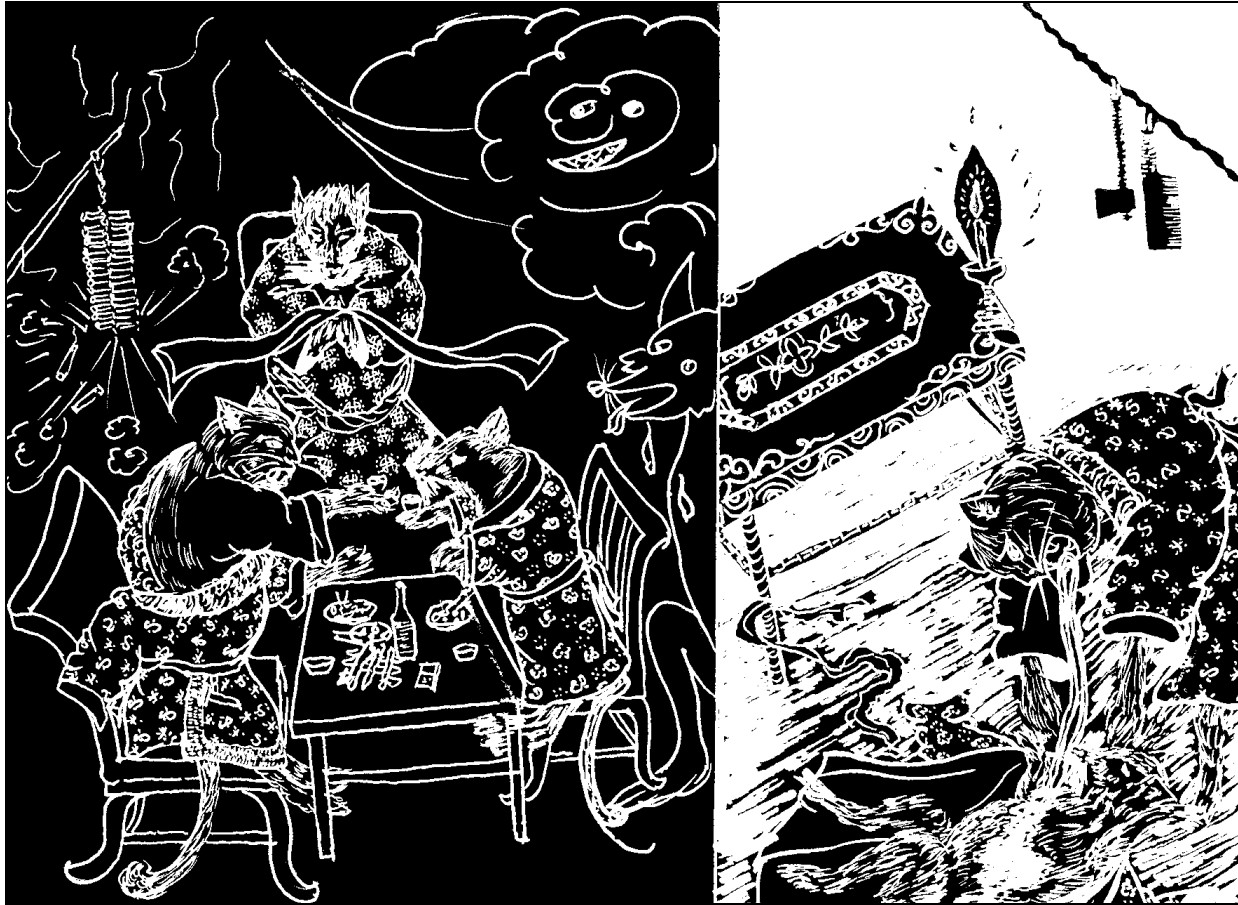
6. Find words. The words may be spelled up ↑, down ↓, forward →, backward ←, and diagonally ↗ ↘

༧ གཤམ་གྱི་བ་སྟན་དག་འཛོལ་དགོས། བ་སྟན་དེ་དག་སྒྱུར་སྒྲོག་བྱེད་སྐབས་ཡར་དང་མར། སྒྲོན་དང་རྩེས། ཡང་ན་གསལ་གསལ་ ཡོད་ཀྱང་སྟོན།

T	N	A	L	P	H	O	G	I	S
P	I	E	C	E	C	G	O	T	A
A	L	O	N	R	U	O	O	W	C
L	O	A	O	E	M	L	D	A	S
A	T	Q	N	H	E	D	O	S	E
C	R	E	E	T	W	E	N	T	Y
E	E	V	A	N	I	N	L	I	E
M	T	A	L	Z	X	N	Y	P	H
A	A	G	D	E	L	I	G	H	T
E	L	C	N	U	D	E	E	D	O

Mouse Princess Marries a Cat

ཆོད་བྱངས་སྒྲིད།

1. Vocabulary བསྟན།

cat བྱི་ལ།

loving (care for very much) བརྟེ་བ།

would be taken care of ལ་བདག་སྦྱོང་བྱེད་པ།

noblemen རྒྱ་རོ། རྒྱ་འག

protect རྒྱ་བ།

wedding གཉེན་སྦྲོན།

2. Text སྒྲུབ་ཚན།

Long ago, Mouse King and his pretty daughter lived in a beautiful kingdom. Mouse King was very **loving** to Mouse Princess. He wanted to make sure that, after he died, she **would be taken care of** by a strong husband.

One day he called all the **noblemen** to his palace and ordered them to find a strong man to marry Mouse Princess.

One nobleman said, “Mouse Princess should marry Wind. He can go anywhere he likes. No one can stop Wind.” Mouse King agreed and spoke to Wind, but Wind told him that he was not strong enough to **protect** his daughter. He told the King that Wall was stronger because he could stop Wind.

The King went to see Wall. Wall told him that even a cat could jump over him, so a cat would be a better match for his daughter.

Mouse King found a strong cat. Cat agreed to marry Mouse Princess.

Two weeks later Mouse King held a great **wedding** for his daughter.

That night Cat, who Mouse King thought would protect his Mouse Princess, ate her.

ཅི་གུ་སྤྲུལ་མོ་བྱི་ལ་ཞིག་དང་གཉེན་སྤྲིག་བྱེད་པ།

སྤྲུལ་མོ་ཞིག་ལ། ཅི་གུ་རྒྱལ་པོ་དང་ཁོའི་ལྷ་ན་སྤྲུག་པའི་བུ་མོ་གཉེན་མཛེས་སྤྲུག་ལྷ་ན་པའི་རྒྱལ་པོའི་རྒྱལ་ཁམས་གིས་ནས་འཛོལ་བ་བསྐྱལ། ཅི་གུ་རྒྱལ་པོ་ཅི་གུ་སྤྲུལ་མོར་གཤིས་ཏུ་གཅེས། ཁོ་གི་རྒྱུ་ཁོའི་བུ་མོར་ཁྱོ་ག་དར་བ་ཞིག་གི་བདག་སྦྱོང་བཟང་བོ་འཕྱོང་བ་རྒྱུ་རྒྱལ་པོས་ཁག་ཐེག་བྱེད་ན་འདོད།

ཉེན་ཞིག་ལ། ཁོས་སྤྲུག་ཚང་མ་ཁོའི་ཕོ་བྲང་དུ་བོས་ནས་ཅི་གུ་སྤྲུལ་མོར་ཁྱོ་ག་དར་བ་ཞིག་གཉེན་སྤྲིག་བྱེད་པར་བཅའ་རྒྱུའི་བཀའ་བསྐྱོས། སྤྲུག་ཅིག་གིས་ཅི་གུ་སྤྲུལ་མོ་རྒྱུང་ལ་གཉེན་སྤྲིག་བྱེད་པར་འོས། རྒྱུང་གང་ལ་འགོ་འདོད་ན་དེ་གར་འགོ་བྱུང་ལ་སུ་ཞིག་གིས་ཀྱང་ཁོ་འགོག་མི་བྱུང་ཅེས་བཤད། ཅི་གུ་རྒྱལ་པོ་འཐད་ནས་རྒྱུང་ལ་ཁ་བད་བྱས་མོད། འོན་ཀྱང་རྒྱུང་གིས་རྒྱལ་པོ་ལ་ཁོ་ཁོའི་བུ་མོ་སྤྲུང་སྦྱོང་བྱེད་བྱུང་མེན་ཐག་གིས་མི་ཚོད་ལ་ཀྱང་གིས་ཁོ་འགོག་བྱུང་བས་ཁོ་ལས་ཀྱང་དར་བ་ཡིན་ཞེས་བཤད།

རྒྱལ་པོ་ཀྱང་ལ་ལྷ་བར་སོང་། ཀྱང་གིས་རྒྱལ་པོར་ཐ་ན་བྱི་ལ་ཞིག་ཀྱང་ཁོ་ལས་ལྷིང་འགོ་བས། བྱི་ལ་ནི་ཁོའི་བུ་མོར་མཚོན་ན་དེ་ལས་ལྷ་ག་པའི་སྒྲོ་བོ་ཡིན་པར་བཤད།

ཅི་གུ་རྒྱལ་པོས་བྱི་ལ་དར་བ་ཞིག་རྟེན། བྱི་ལ་ཅི་གུ་སྤྲུལ་མོར་གཉེན་སྤྲིག་བྱེད་པར་འཐད།

གཟུང་འཁོར་གཉེས་ཀྱི་རྒྱུ་ནས། ཅི་གུ་རྒྱལ་པོས་ཁོའི་བུ་མོར་གཉེན་སྤྲིག་གཟུང་བྱས་བྱས།

དགོང་མར་དེར། ཅི་གུ་རྒྱལ་པོས་ཁོའི་བུ་མོ་སྤྲུང་སྦྱོང་བྱེད་སྤྱིང་འདོད་པའི་བྱི་ལས་ཁོའི་བུ་མོ་སྤྲུང་།

3. Put these words in the blanks below བ་སྒྲོན་འདི་དག་གིས་གཤམ་གྱི་སྟོང་ཆ་སྒྲོང་ས།: Mouse King, daughter, Mouse Princess, he, she, his, cat, him, them, King, her.

- _____ and _____ pretty _____ lived in a beautiful kingdom.
- _____ was very loving to _____. _____ wanted to make sure that, after _____ died, _____ would be taken care of by a strong husband.
- _____ called all the noblemen to _____ palace and ordered _____ to find a strong man to marry _____.
- A nobleman said, “_____ should marry Wind. _____ can go anywhere _____ likes.
- No one can stop Wind.”
- _____ agreed and spoke to Wind.
- Wind told _____ that _____ was not strong enough to protect _____.
- _____ told the _____ that Wall was stronger because _____ could stop Wind.
- The _____ went to see Wall.
- Wall told _____ that even a _____ could jump over _____, so a _____ would be a better match for _____.
- _____ found a strong _____.
- _____ agreed to marry _____.
- Two weeks later _____ held a great wedding for _____.
- That night _____, who _____ thought would protect _____, ate _____.

4. Put these sentences in the correct order. ཚིག་གྲུབ་འདི་དག་གོ་རིམ་ཡང་དག་པར་སྒྲིག་ས།

- “Mouse Princess should marry Wind.” _____
- Cat agreed to marry Mouse Princess. _____
- Cat ate Mouse Princess. _____
- He told the King that Wall was stronger because he could stop Wind. _____
- Mouse King held a great wedding for his daughter. _____
- Mouse King lived in a beautiful kingdom. _____
- Mouse King ordered his noblemen to find a strong man to marry Mouse Princess. _____
- Mouse King wanted his daughter to have a strong husband. _____
- Wall told him a cat would be a better match for his daughter. _____

5. Write answers to these questions. གཤམ་གྱི་དྲི་བ་དག་ལ་ལན་འབྲི་དགོས།

- Why did Cat eat his wife?
- Why did Wind say Wall would be a better husband?
- Why did Wall say Cat would be a better husband?
- Why did a nobleman say Wind would be a good husband?
- Why did King Mouse want a strong husband for his daughter?

The Donkey-Tiger

ཡེ་ཤེས།

1. Vocabulary བ་སྒྲུབ།

donkey བོང་ལུ།

graze འཕྲོ་བ། ལུ་ཐ་བ།

fatten ཚོན་པོར་གཏོང་བ། ཤ་ཤེད་རྒྱས་སུ་འཕུག་པ།

tiger ལྷག།

realized ཤེས་པ།

sheath གི་ཤུབས།

grain འབྲུ།

owner བདག་པོ།

regretted འཁྱོད་པ།

2. Text སྒྲོན་ཚན།

Many years ago, a villager had a **donkey**. The villager took his donkey to a mountain to let it **graze**. He thought that if he could **fatten** the donkey he could then sell it and make a lot of money.

One day as he was taking his donkey to the mountain, he saw a tiger. At first, he thought it was sleeping. He was very afraid. However, after the **tiger** did not move for a long time he **realized** that it was dead. He thought, “If I can take this tiger’s skin and put it on my donkey, people will think it is a tiger. Then it can eat as much grain as it likes because no one will try to stop a tiger.” He took a sharp knife from a **sheath** at his waist, skinned the tiger, and covered the donkey with the skin. Then he drove his donkey to some nearby fields to let it eat.

Local people thought it was a real tiger and were too afraid to do anything. After some time however, the donkey ate so much **grain** that the people decided that they must take action.

The farmers met and decided to kill the tiger. They took farm tools and moved close to the tiger. The tiger did not seem bothered by this. The farmers then beat the tiger to death. When they turned it over, they saw it was a donkey.

The donkey’s **owner** heard about this and became very sad. He **regretted** putting the tiger’s skin on his donkey and taking it to the fields but it was too late.

སྐད་ལྟོན་གྱི་ཐུན་འཕྲེང་བུ།

ལོ་དྲུ་མའི་རྒྱུ་། གོང་ཚོ་ཞིག་ལ་བོང་བུ་ཞིག་ཡོད། རྩེ་མི་ཞིག་གིས་བོང་བུ་དེ་རི་མགོར་རྩ་བཟའ་བར་བྲིད། ཁོས་བསམ་པར་གལ་ཏེ་ཁོས་བོང་བུ་དེར་གཤེད་རྒྱས་སུ་བཅུག་ན་སྒོར་མོ་མང་པོར་འཛོང་བྱུང་འདོད།

ཉིན་ཞིག་ཁོས་བོང་བུ་རི་ལ་བྲིད་སྐབས་སྐྱུ་ཅིག་རིག་དང་ཐོག་ཁོས་སྐྱུ་དེ་གཉིད་ཡོད་འདོད། ཁོར་ཞེད་སྐར་ཆེན་པོ་སྒྲིམ། འོན་ཀྱང་སྐྱུ་དེ་ཡུན་རིང་བོ་ཞིག་ལ་མ་འགྲུལ་བས་ཁོས་སྐྱུ་དེ་ཤི་ཡོད་པ་ཤེས། ཁོས་གལ་ཏེ་ངས་སྐྱུ་པགས་བྱེད་ནས་བོང་བུ་ལྷེད་དུ་བཀའ་བ་ན། མི་རྒྱུས་ཀྱིས་བོང་བུ་ནི་སྐྱུ་ཅིག་ཡིན་པར་འདོད། མི་སུ་ཞིག་གིས་ཀྱང་སྐྱུ་འགོག་མི་བྱུང་བས་བོང་བུ་ལོ་རྟག་ཅི་ཙམ་བཟའ་འདོད་ན་དེ་ཙམ་བཟའ་བྱུང་འདོད། ཁོས་ཁོའི་སྐྱེད་པའི་གྲི་བྱུང་ནས་གྲི་རྩོད་པོ་ཞིག་བརྟོན་ནས་པགས་པ་བལྟས་ཤིང་བོང་བུ་གཡོགས། དེ་ནས་ཁོས་བོང་བུ་ཉེ་སའི་ཞིང་ཁ་ཞིག་ལ་ལོ་རྟག་བཟའ་བར་བྲིད།

ཡུལ་མི་རྒྱུས་ཀྱིས་སྐྱུ་དོ་མ་ཞིག་རེད་འདོད་ནས་སྐྱུ་ནས་ཅི་ཡང་བྱེད་མ་ཡོད། འོན་ཀྱང་དུས་ཡུན་རི་ཞིག་འགོར་བ་ན། བོང་བུས་ལོ་རྟག་མང་པོ་བྲོས་པས་མི་རྒྱུས་ཀྱིས་བྱེད་ཐབས་ཤིག་འཐེན་དགོས་པ་ཐག་བཅད།

ཞིང་བ་ཚོ་ཁ་འཛོམས་ནས་སྐྱུ་གསོད་རྒྱུའི་ཐག་བཅད། ཁོ་ཚོ་སོ་རྒྱུ་ལྷག་ཆ་ཐོགས་ནས་སྐྱུ་གི་ཕྱོགས་སུ་བཅར། སྐྱུ་ལ་འཛོར་སྐར་ཅི་ཡང་མ་སྒྲིམ། དེ་ནས་ཞིང་བ་ཚོས་སྐྱུ་བརྒྱུད་ནས་བསལ། ཁོ་ཚོས་སྐྱུ་བྲུ་འོག་བརྒྱུ་པ་ན་དེ་ནི་བོང་བུ་ཞིག་ཡིན་པ་ཤེས།

བོང་བུའི་བདག་པོས་དོན་དེ་ཐོས་པ་ན་སེམས་སྒྲོ། སྐྱུ་པགས་རང་གི་བོང་བུའི་སྐྱེད་དུ་བཀའ་བ་ནས་ཞིང་ཁར་བྲིད་པར་ཁོར་འགྲོད་པ་སྒྲིམ་ཀྱང་ཉ་ཅང་འཕྱི་སོང་ངོ།

3. Put these sentences in the correct order. ཚིག་གྲུབ་འདི་དག་གོ་རིམ་ཡང་དག་པར་སྒྲིགས།

a. ____A villager had a donkey.	h. ____It was too late.
b. ____He covered the donkey with the skin.	i. ____Local people were afraid.
c. ____He drove his donkey to nearby fields.	j. ____One day he saw a tiger.
d. ____He realized that the tiger was dead.	k. ____People decided that they must take action.
e. ____He regretted putting the tiger's skin on his donkey.	l. ____The donkey ate much grain.
f. ____He skinned the tiger.	m. ____The donkey's owner was sad.
g. ____He took his donkey to a mountain to let it graze.	n. ____The farmers decided to kill the tiger.
	o. ____They beat the tiger to death.
	p. ____They saw it was a donkey.

4. Choose the correct word in **bold**. ཡང་དག་པའི་ཐ་སྟན་སྟག་གི་ཅན་འདེམ་དགོས།

- Many **year/years** ago, a villager **had/have** a donkey.
- The villager **take/took** his donkey to a mountain to let it **graze/grazing**.
- He **think/thought** that if he could fatten the donkey he could then **sell/sold** it and **making/make** much money.
- As he was **taking/took** his donkey to the mountain, he **see/saw** a tiger.
- At first, he **think/thought** it was **sleeping/sleep**.
- He **am/was** very afraid.
- He **took/take** a sharp knife from a sheath at **his/him** waist, **skinned/skin** the tiger, and **covered/covering** the donkey **with/for** the skin.

5. Match phrases from Part I and Part II to make correct sentences. ཚན་པ་དང་བོ་དང་གཉིས་པའི་ཚིག་ཐུང་ཆ་བསྒྲིགས་ནས་ཚིག་གྲུབ་ཡང་དག་བཟོས།

PART I

- After some time however, the donkey ate so much ____
- He regretted putting the tiger's skin on ____
- Local people thought it was a real ____
- The donkey's owner heard ____
- The farmers met and ____
- The farmers then ____
- The tiger did not ____
- They took farm tools and ____
- When they turned it over, ____

PART II

- about this and became very sad.
- beat the tiger to death.
- decided to kill the tiger.
- grain that the people decided that they must take action.
- his donkey and taking it to the fields but it was too late.
- moved close to the tiger.
- seem bothered by this.
- they saw it was a donkey.
- tiger and were too afraid to do anything.

6. Write answers to these questions. གཤམ་གྱི་དྲི་བ་དག་ལ་ལན་འབྲི་དགོས།

a. Who had a donkey?	g. What did the man take from his sheath?
b. Why did he take the donkey to a mountain?	h. Why did the man take his donkey to a field?
c. Where did the donkey graze?	i. Why were local people at first afraid?
d. When did the villager see a tiger?	j. How did the villagers kill the donkey?
e. Why was the villager at first afraid?	k. What did the villager regret?
f. Why did the villager put the tiger skin on the donkey?	l. Why was the villager sad?

•52•

རྟ་དང་རྩྭ་མོང་།

སྒྲོ་ཞིག་ལ་རྟ་དང་རྩྭ་མོང་གཉིས་ནི་གྲོགས་པོ་ཡིན། ཁོ་ཚོ་ཚགས་འདྲའི་སྟེང་དུ་སོང་བ་ན། མི་ནམས་ཀྱིས་རྟ་དང་རྩྭ་མོང་གི་རྩྭ་མོང་ལ་
མཛེས་པར་སྒྲུང་། མི་སྒྲོ་ཞིག་གིས་ཀྱང་རྟ་ལི་རྩྭ་མོང་ན་སྟུག་པར་བཤད་མ་ཅིང་། འདིས་རྟ་འཁྱམས་སྟོང་དུ་བཅུག་པ་དང་རྩྭ་མོང་གི་རྩྭ་མོང་ལ་ཕྱག་
དོག་སྟེན།

ཉིན་ཞིག་རྩྭ་མོང་རྩྭ་མོང་ལ་འགྲོ་སྐབས། རྟ་པོ་ཁོའི་བསྐྱེད་ལ་བརྟུགས་ནས་སྟེང་ཉེ་བའི་རྩྭ་མོང་། སང་ཉིན་འདི་གྲོགས་པོ་ཚོས་
གཉེན་སྟེན་ཞིག་བྱེད་བཞིན་ཡོད། ང་རང་གཅིག་ཕུ་འགྲོ་མི་འདོད། ཁྱོད་ང་དང་མཉམ་དུ་འགྲོ། ཁྱོད་ལ་མཛེས་སྟུག་ཕྱན་པས་གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱང་
གཉེན་སྟེན་ལ་ཞུགས་ན་ཕྱག་ཏུ་བཟང་། འདི་གྲོགས་པོ་ཚོ་ཁྱོད་ལ་དགའ་བ་ང་ཁོ་ཐག་ཡིན་ཞེས་བཤད།

རྩྭ་མོང་བསྟོད་པ་ཐོབ་ནས་ཕྱིས་ཀྱང་ཁོས་རྟ་པོ་ལ་ཁོ་འགྲོ་མི་ཐུབ་པར་བཤད།

རྟ་པོ་དགའ་བའི་རང་ནས་འོ། སྟེང་ཉེ་བའི་གྲོགས་པོ་ཁྱོད་འགྲོ་མི་ཐུབ་པས། གཉེན་སྟེན་ལ་འགྲོ་བར་ངས་ཁྱོད་ཀྱིས་རྩྭ་མོང་གཡར་ཚོག་གམ།
གཉེན་སྟེན་ཚར་མ་ཐག་ཏུ་ངས་ཁྱོད་ཀྱི་རྩྭ་མོང་འཁྱེར་ཡོང་། ངས་རྩྭ་མོང་ལ་འདི་གར་འཁྱེར་ཡོང་ཞེས་ལབ།

རྩྭ་མོང་འཐད་ནས་རྟ་པོ་ལ་ཁོའི་རྩྭ་མོང་། རྟ་པོ་རྩྭ་མོང་མ་ཐག་ཏུ་བང་ལངས་ནས་བརྟུགས་སོང་།

ཕྱི་ཉིན་རྩྭ་མོང་རྩྭ་མོང་ལ་ཐོབ་པར་སྟུག་ནས་བཤད། རྟ་པོ་མ་ཡོང་བས་ཁོ་སྟོང་ཟད་དུ་བསྟུགས་སོང་།

འདི་ནི་ད་ལྟ་འདྲ་རྩྭ་མོང་གིས་རྟ་པོ་ཐོབ་པར་མགོ་བོ་དགྲེན་པ་ལྟར་འདྲི་རྩྭ་མོང་མཚན་པོ། རྩྭ་མོང་གིས་རྟ་པོས་ཁོའི་རྩྭ་མོང་འཁྱེར་ཡོང་བར་
སྟུག་ཡོད།

དོན་འདི་ལས་ད་སྐབས་རྩྭ་མོང་གི་རྩྭ་མོང་བཅོག་ཅིང་རྟ་པོའི་རྩྭ་མོང་ན་སྟུག་པའི་རྩྭ་མོང་མཚན་པོས་ཐུབ།

3. Put these sentences in the correct order. ཚིག་གྲུབ་འདི་དག་གོ་རིམ་ཡང་དག་པར་སྒྲིགས།

- ___ At parties, people commented on Camel's beautiful tail.
- ___ Camel let Horse borrow his tail.
- ___ Camel waited by the river for Horse to return his tail.
- ___ Camel went to the river to drink.
- ___ Horse and Camel were friends.
- ___ Horse got the tail and ran away.
- ___ Horse never came.
- ___ Horse was sad and envious of Camel's beautiful tail.
- ___ The camel is looking for Horse to return his tail.
- ___ When a camel takes a drink of water, it looks up.

4. Write answers to these questions. གཤམ་གྱི་བྲོ་པ་དག་ལ་ལན་འབྲི་དགོས།

- a. Today, why is the camel's tail ugly?
- b. Who flattered Camel?
- c. Who borrowed Camel's tail?
- d. Why does the camel look up after each drink of water?
- e. Why was Horse sad and envious?

5. Mark these sentences T (true) or F (false). ཚིག་གྲུབ་འདི་དག་ལ་(ཡང་དག་པར་T དང་ནོར་ལུས་ལ་F) ཏྲགས་རྒྱུ་བ།

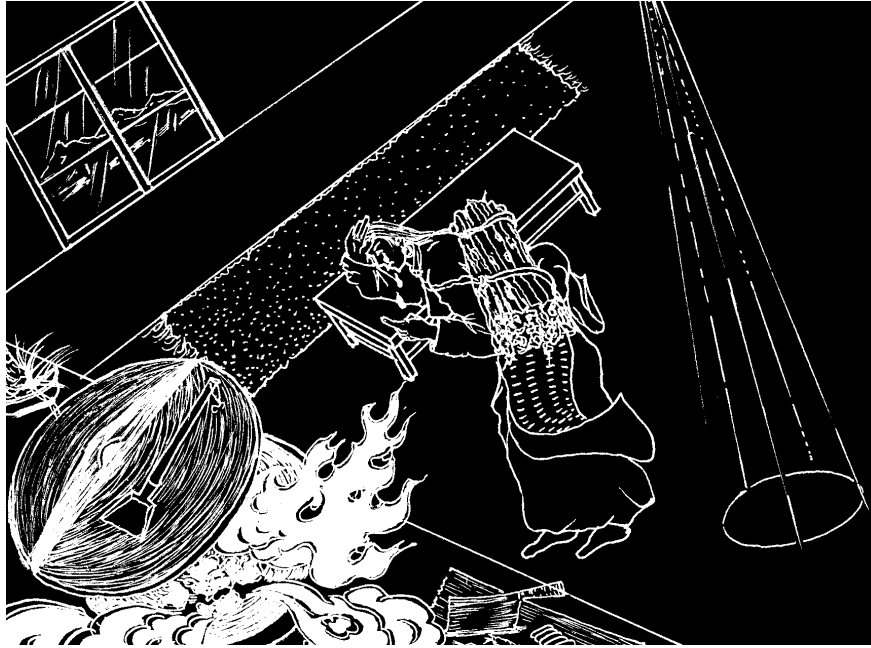
- a. Horse and Camel were never friends. **T F**
- b. Today, the horse's tail is beautiful and the camel's tail is also beautiful. **T F**
- c. Horse said he was going to a wedding. **T F**
- d. Camel told Horse he would go to the wedding. **T F**
- e. Horse returned the tail to Camel. **T F**

6. Choose the correct word in **bold**. ཡང་དག་པའི་ཐ་སྟད་སྟག་གི་ཅན་འདེམ་དགོས།

- a. Long ago Horse and Camel **were/was** friends.
- b. When they **going/went** to parties, people **commented/comments** on how beautiful Camel's tail **was/are**.
- c. No one ever **said/say** Horse's tail **was/am** beautiful.
- d. This **made/make** Horse sad and envious of Camel's beautiful **tail/tail's**.
- e. Camel **was/am** flattered to **hear/hearing** this but he **told/tell** Horse he **could/were** not attend.

Oilyball and Meatball

ལྷ་ཁྱེད་སྒྲིལ་མ།

1. Vocabulary བ་སྒྲིལ་

oily ལྷ་ཁྱེད་

knew how to cook ལྷ་ཁྱེད་སྒྲིལ་མ།

stupid ལྷ་ཁྱེད་

forest ལྷ་ཁྱེད་མེ་ལོ་

fetch ལྷ་ཁྱེད་ ལྷ་ཁྱེད་

firewood ལྷ་ཁྱེད་ ལྷ་ཁྱེད་

exhausted ལྷ་ཁྱེད་

secretly ལྷ་ཁྱེད་

2. Text ལྷ་ཁྱེད་

Oilyball and Meatball were friends. Oilyball was smart and **knew how to cook**. Meatball was **stupid** and could not cook. Oilyball knew that his friend could not cook and said, “Dear friend, tomorrow you go to the **forest** and **fetch** some **firewood**. I’ll stay here and cook. However, if you would like to cook, I’ll go to the forest and fetch the firewood.”

Meatball replied, “I will go to the forest.” The next morning Meatball went to the forest while Oilyball cooked at home. That evening, Meatball came back carrying much firewood. Oilyball had supper ready and waiting for him. They ate supper together.

Many weeks passed. Every day Meatball fetched firewood. It was hard work and he was **exhausted**. One afternoon, Meatball came back early because he wanted to learn how Oilyball cooked. He **secretly** watched Oilyball. He was very surprised to see that Oilyball put himself in the hot pot. A moment later supper was done. Meatball thought to himself, “Cooking is easy.”

He entered the house as if he had seen nothing and said, “I won’t go to the forest to fetch firewood tomorrow. You go and I’ll stay home and cook.”

The next day Oilyball went to the forest while Meatball stayed at home. When it came time to cook Meatball put himself into the hot pot. He could not move because he was just meat. He was not oily like Oilyball. When Oilyball came back, he saw his friend dead in the hot pot and felt sad and alone.

འཇམ་མཁའ་པོ་དང་ཤ་རིལ་གྱི་

འཇམ་མཁའ་པོ་དང་ཤ་རིལ་གྱི་གྲོགས་པོ་ཡིན། འཇམ་མཁའ་པོ་ནི་རིག་པ་བརྒྱུ་ལ་གཡོ་སྒྲིལ་བྱེད་ཤིང་། ཤ་རིལ་གྱི་རིག་པ་རྒྱུ་ལ་གཡོ་སྒྲིལ་བྱེད་མི་ཤིང་། འཇམ་མཁའ་པོས་ཁོའི་གྲོགས་པོས་གཡོ་སྒྲིལ་མི་ཤིང་པ་ཤིས་ནས་སྒྲིབ་ཏེ་བའི་གྲོགས་པོ། སང་ཉིན་ཁྱེད་ནགས་ལ་བྱ་མ་འགའ་ལེན་བར་སོང་། ང་འདི་ནས་བསྐྱོད་དེ་གཡོ་སྒྲིལ་བྱེད། འོན་ཀྱང་ཁྱེད་ཀྱིས་གཡོ་སྒྲིལ་བྱེད་འདོད་ན། ང་ནགས་ལ་བྱ་མ་འཕྱུ་བར་འགྲོ་ཆོག་ཅེས་བཤད།

ཤ་རིལ་གྱིས་“ང་ནགས་ལ་འགྲོ་ཞེས་ལན་བཏབས། སང་ཉིན། འཇམ་མཁའ་པོས་ཡུལ་ནས་གཡོ་སྒྲིལ་བྱེད་དུས་ཤ་རིལ་གྱི་ནགས་ལ་སོང་། དགོང་མོར་དེར། ཤ་རིལ་གྱིས་བྱ་མ་དགའ་ཞིག་ཁྱེད་ནས་ཕྱིར་ཐོན། འཇམ་མཁའ་པོས་དགོང་ཟས་ག་སྒྲིག་བྱས་ནས་ཁོ་ལ་བསྐྱུགས་ཡོད། ཁོ་ཚོས་དགོང་ཆོག་མཉམ་དུ་སྐོར།

གཟའ་འཁོར་མང་པོ་འགོར་སོང་། ཉིན་གྲངས་ལ་ཤ་རིལ་གྱིས་བྱ་མ་བཏུས། བྱ་མ་འཕྱུ་བའི་དཀའ་སྤྱད་ཆེ་ལ་ཁོ་ཐང་ཡང་ཆད། ཕྱི་དྲོ་ཞིག་ལ། ཤ་རིལ་གྱིས་འཇམ་མཁའ་པོས་ཇི་ལྟར་གཡོ་སྒྲིལ་བྱེད་པ་ཤིས་འདོད་ནས་སྒྲིལ་མོ་ནས་ཕྱིར་ལོག། ཁོས་སྒྲིག་ཏུ་ཤ་རིལ་གྱི་ལྟ་ཞིབ་བྱས། འཇམ་མཁའ་པོས་སང་ཉིན་སྐྱོང་ཆ་མོ་ཞིག་གི་ནང་དུ་བཞག་པར་ཤ་རིལ་གྱི་ཡ་མཚར། དེ་ཞིག་འགོར་ཇེས། དགོང་ཟས་ག་སྒྲིག་བྱས་ཟིན། ཤ་རིལ་གྱིས་“གཡོ་སྒྲིལ་ནི་སྒྲིལ་མོ་ཡིན”པར་འདོད།

ཁོས་མ་མཐོང་ཁྱེད་ཀྱིས་ཁང་བའི་ནང་དུ་ཕྱིན་ནས་“སང་ཉིན་ང་ནགས་ལ་བྱ་མ་འཕྱུ་བར་ང་མི་འགྲོ། ཁྱེད་སོང་དང་ང་ཡུལ་ནས་བསྐྱོད་དེ་གཡོ་སྒྲིལ་བྱེད”ཅེས་བཤད།

ཕྱི་ཉིན། ཤ་རིལ་གྱིས་ནགས་བསྐྱོད་ཅིང་འཇམ་མཁའ་པོ་ནགས་ལ་སོང་། གཡོ་སྒྲིལ་གྱི་དུས་ལ་རན་བཤུ་ཤ་རིལ་གྱིས་སང་ཉིན་སྐྱོང་ཆ་མོའི་ནང་དུ་བཞག། ཁོ་ནི་ཤ་རིལ་གྱི་ལྟ་ཞིབ་པས་འགྲུལ་མ་ཐུབ། ཁོ་ནི་འཇམ་མཁའ་པོ་བཞེན་དུ་སྐྱུ་པོ་མིན། འཇམ་མཁའ་པོ་ཕྱིར་བྱིས་དུ་ལོག་པ་ན། ཁོའི་གྲོགས་པོ་འདས་ཡོད་པ་རིག་ནས་སྒྲིབ་ཞིང་ཁེར་རྒྱུ་གི་ཚར་བ་སྒྲིས།

3. Who said or thought the sentences below? གཤམ་གྱི་ཚིག་གྲུབ་དག་སྐྱུས་བཤད་པའམ་བསམ་བ་ཡིན།

- **Oilyball/Meatball** “Cooking is easy.”
- **Oilyball/Meatball** “Dear friend, tomorrow you go to the forest and fetch some firewood. I’ll stay here and cook. However, if you would like to cook, I’ll go to the forest and fetch the firewood.”
- **Oilyball/Meatball** “I will go to the forest.”
- **Oilyball/Meatball** “I won’t go to the forest to fetch firewood tomorrow. You go and I’ll stay home and cook.”

4. Put these words in the blanks below བ་སྒྲིབ་འདི་དག་གིས་གཤམ་གྱི་སྟོང་ཆ་སྒྲོངས།: and, in, to, the, a.

- a. Oilyball ____ Meatball were friends.
- b. Oilyball was smart ____ knew how ____ cook.
- c. Meatball was stupid ____ could not cook.
- d. Oilyball knew his friend could not cook ____ said, “Tomorrow you go ____ ____ forest ____ fetch firewood.”

- e. "I'll stay here ____ cook."
- f. "If you would like ____ cook, I'll go ____ forest ____ fetch ____ firewood."
- g. Meatball replied, "I will go ____ forest."
- h. ____ next morning Meatball went ____ forest while Oilyball cooked at home.
- i. Oilyball had supper ready ____ waiting for him.
- j. It was hard work ____ he was exhausted.
- k. Meatball came early because he wanted ____ learn how Oilyball cooked.
- l. He was surprised ____ see that Oilyball put himself ____ hot pot.
- m. ____ moment later supper was done.
- n. Meatball thought ____ himself, "Cooking is easy."
- o. He entered ____ house ____ said, "I won't go ____ forest ____ fetch firewood tomorrow."
- p. You go ____ I'll stay home ____ cook."
- q. ____ next day Oilyball went ____ forest while Meatball stayed.
- r. When it came time ____ cook, Meatball put himself into ____ hot pot.
- s. He saw his friend dead ____ hot pot ____ felt sad ____ alone.

5. Write answers to these questions. གཤམ་གྱི་དྲི་བ་དག་ལ་ལན་འབྲི་དགོས།

a. Who was stupid?	e. Why did Meatball feel surprised?
b. Who was clever?	f. Why did Oilyball feel sad and alone?
c. Did Meatball or Oilyball die?	g. Whose work was harder—Oilyball's or Meatball's?
d. Why did one friend die?	

6. Put these sentences in the correct order. ཚིག་གྲུབ་འདི་དག་གོ་རིམ་ཡང་དག་པར་རྒྱགས།

a. ____ They ate supper together.	for him.
b. ____ The next day Oilyball went to the forest.	f. ____ Oilyball felt sad and alone.
c. ____ Oilyball saw his friend dead in the hot pot.	g. ____ Oilyball and Meatball were friends.
d. ____ Oilyball knew that his friend could not cook.	h. ____ Meatball went to the forest while Oilyball cooked at home.
e. ____ Oilyball had supper ready and waiting	i. ____ He was very surprised to see that Oilyball put himself in the hot pot.

7. Mark these sentences T (true) or F (false). ཚིག་གྲུབ་འདི་དག་ལ་(ཡང་དག་པར་T དང་ནོར་ལུལ་

ལF)རྟགས་རྒྱུ་བ།

a. Oilyball was smart. T F	b. Oilyball usually stayed at home and cooked. T F
c. Oilyball killed Meatball. T F	d. Meatball was smart and knew how to cook. T F
e. Meatball secretly watched Oilyball. T F	f. Meatball killed himself. T F
g. Meatball finally wanted to cook. T F	

Spitting Gold and Turquoise

ལྷ་སྒྲུབ།

1. Vocabulary བསྟན།

goblin འདྲེ་ལྷ་ག

frog སྤྲལ་བ།

peasant ཞིང་བ།

depended on ཁ་ན་ཡོད་པ། བརྟེན་པ།

sacrifice མཆོད་སྦྱིན།

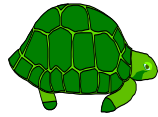
hunter རྩོན་པ།

controlled ཆོད་འཛིན་བྱས་པ།

dry up སྒུམ་པ།

turquoise གཡུ།

shrank བསྐྱམས་པ།

turtle རུས་སྤྲལ།

control ཆོད་འཛིན་པ། བཀག་གྱུ་སྒྲུབ་པ།

2. Text སློབ་ཆན།

A big lake was behind a village. Local people **depended on** this lake for food and water. Everything was fine until **goblins** came—a **turtle** and a **frog**. The frog and turtle not only **controlled** the lake but they also demanded a yearly **sacrifice** of two young men. If the people did not perform this sacrifice, the goblins would **dry up** the lake and the people would have to find another place to live.

One year the sacrifice was a **peasant's** son and a **hunter's** son. On the day of the sacrifice, their families and the townspeople took them to the lake, left the boys, and sadly returned home.

When the goblins came out of the lake, the two young men quickly hid behind a large rock. The two goblins looked for their sacrifice but could not find them. They became angry.

The hunter's son threw a rock at the frog. The frog thought the turtle had hit him. He yelled at the turtle and soon the two were quarreling. At this time the two young men grabbed the frog and turtle by their necks. They had heard that if you used a branch from one of the lake's tree to hit a frog's head, when he died, you could eat him and then spit gold. They had also heard that if you used a lake rock to kill a turtle and then ate him, you would spit **turquoise**.

The two young men killed the turtle and the frog. After they died, the goblins quickly **shrank**. The peasant's son ate the turtle, the hunter's son ate the frog, and soon they were spitting gold and turquoise. They returned to their homes and told the story to their families and the townspeople.

གསེར་དང་གཡུ་སྐྱུག་པ།

སྒྲེ་བ་ཞིག་གི་རྒྱབ་ན་མཚོ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡོད། ཡུལ་མི་རྣམས་ཀྱིས་ཆུ་དང་ཟ་མ་ཚང་མ་འདི་ལ་བརྟེན། འདྲེ་ཕྱག་རུས་སྤྲེལ་ཞིག་དང་སྤྲེལ་བ་ཞིག་ ཡོང་རེག་བར་དུ་བྱ་བ་ཚང་མ་བདེ་ལེགས་ཡིན། སྤྲེལ་བ་དང་རུས་སྤྲེལ་གཉིས་ཀྱིས་མཚོ་དེ་བདག་བཟུང་བྱས་པ་མ་ཟད། ཁོ་ཚོར་ལོ་རེར་གསར་བ་ གཉིས་ཀྱང་མཚོ་དེ་བར་འབུལ་དགོས། གལ་ཏེ་མི་རྣམས་ཀྱིས་མཚོ་དེ་བ་འདི་མ་འབུལ་ན། འདྲེ་ཕྱག་གཉིས་ཀྱིས་མཚོ་སྐྱམ་དུ་འཇུག་སྲིད་པས་མི་ རྣམས་ཀྱིས་ས་ཆ་གཞན་ཞིག་བཅའ་ནས་འཚོ་རྟེན་བྱེད་དགོས།

ལོ་ཞིག་ལ་ཞིང་བ་ཞིག་གི་བྱ་དང་རྩྭ་བ་ཞིག་གི་བྱ་མཚོ་དེ་བར་འབུལ་དགོས་སོང་། མཚོ་དེ་བ་འབུལ་བའི་ཉིན་མོར། བྱིམ་མི་དང་སྒྲེ་མིས་ཁོ་ཚོ་ མཚོ་ཁར་ཁྲིད་ནས་བཞག་ཅིང་སྒྲི་བའི་ངང་ནས་ཡུལ་ལ་ལོག།

འདྲེ་ཕྱག་མཚོ་ནང་ནས་བྱུང་བ་ན། གསར་བ་གཉིས་ཀ་མགྱོགས་པོར་བྲག་ཆེན་པོ་ཞིག་གི་རྒྱབ་ཏུ་ཡོངས། འདྲེ་ཕྱག་གཉི་ཀས་མཚོ་དེ་སྒྱུ་ བཅའ་ནས་མ་རྟེན། ཁོ་ཚོ་འཚོག་པ་ཞོས།

རྩྭ་བའི་རུས་སྤྲེལ་བའི་སྒྲེ་ལ་དོ་གཟུགས། སྤྲེལ་བས་རུས་སྤྲེལ་ཀྱིས་ཁོ་ལ་བརྒྱབ་འདོད། ཁོས་རུས་སྤྲེལ་ལ་སྒྲིད་ཅོར་བརྒྱབ་པས་ཅང་མ་ འགོར་བར་ཁོ་གཉིས་ཀས་ཁ་ཅོད་བྱས། སྒྲིབས་འདིར། གསར་བ་གཉིས་ཀྱིས་སྤྲེལ་བ་དང་རུས་སྤྲེལ་གཉིས་སྒྲེ་ནས་བཟུང་། ཁོ་ཚོའི་གོ་ཐོས་ལྟར་ ན་གལ་ཏེ་ཁྲོད་ཀྱིས་མཚོ་སྒྲོང་གི་ཡལ་གས་སྤྲེལ་བའི་མགོར་གཞུགས་ནས་བསད་རྩེས་ཐོས་ན་ཁྲོད་ཀྱིས་གསེར་སྐྱུག་བྱུང་བཟུང་། ཡང་ཁོ་ཚོའི་གོ་ཐོས་ ལ་གལ་ཏེ་ཁྲོད་ཀྱིས་མཚོ་རྩྭ་ཡིས་རུས་སྤྲེལ་བསད་ནས་ཐོས་ན་ཁྲོད་ཀྱིས་གཡུ་སྐྱུག་བྱུང་བཟུང་། གསར་བ་གཉིས་ཀྱིས་རུས་སྤྲེལ་དང་སྤྲེལ་བ་གཉིས་ ཀ་བསད།

འདྲེ་ཕྱག་གཉི་ཀ་གི་རྩེས་མགྱོགས་མོར་བསྐྱམས། ཞིང་བའི་བྱ་ཡིས་རུས་སྤྲེལ་ཐོས་ཤིང་རྩྭ་བའི་རུས་སྤྲེལ་བ་ཐོས་པ་མ་ཟད་ཅང་མ་འགོར་ བར་ཁོ་ཚོས་གསེར་དང་གཡུ་སྐྱུག་བཞིན་ཡོད། ཁོ་ཚོ་བྱིར་ཡུལ་ལ་ལོག་ནས་དོན་དག་དེ་ཁོ་ཚོའི་བྱིམ་མི་དང་སྒྲེ་མི་རྣམས་ལ་བཤད།

3. Circle the correct word in **bold**. ཡང་དག་པའི་བླ་སྒྲིབ་སྐྱུག་གི་ཅན་ལ་གོར་ཐོས་གྱུར།

- a. Their families and the townspeople took **they/them** to the lake.
- b. The two goblins looked for **their/there** sacrifice.
- c. The frog thought the turtle had hit **he/him**.
- d. **He/Him** yelled at the turtle.
- e. After **they/them** died, the goblins quickly shrank.

4. Put these words in the blanks below ཐ་སྟོང་འདི་དག་གིས་གཤམ་གྱི་སྟངས་ཆ་སྒོར་སྟེ། a, an, the, and, of, to, on.

- _____ big lake was behind _____ village.
- Local people depended _____ this lake for food and water.
- _____ frog _____ turtle not only controlled _____ lake but they also demanded _____ yearly sacrifice _____ two young men.
- If _____ people did not perform this sacrifice, _____ goblins would dry up _____ lake _____ people would have _____ find another place _____ live.
- One year _____ sacrifice was _____ peasant's son _____ hunter's son.
- _____ day _____ sacrifice, their families _____ townspeople took them _____ lake, left _____ boys, _____ sadly went home.
- When _____ goblins came out _____ lake, _____ two young men quickly hid behind _____ large rock. _____ hunter's son threw _____ rock at _____ frog.
- _____ frog thought _____ turtle had hit him.
- He yelled at _____ turtle and soon _____ two were quarreling.
- _____ two young men killed _____ turtle _____ frog.
- _____ peasant's son ate _____ turtle, _____ hunter's son ate _____ frog, _____ soon they were spitting gold _____ turquoise.
- They returned _____ their homes _____ told _____ story _____ their families _____ townspeople.

5. Put these sentences in the correct order. ཚིག་གྲུབ་འདི་དག་གོ་རིམ་ཡང་དག་པར་སྒྲིག་སྟེ།

a. _____ After they died the goblins quickly shrank.	g. _____ The frog thought the turtle had hit him.
b. _____ Everything was fine until goblins came—a turtle and a frog.	h. _____ The hunter's son threw a rock at the frog.
c. _____ If the people did not perform this sacrifice, the goblins would dry up the lake.	i. _____ The two goblins looked for their sacrifice but could not find them.
d. _____ Local people depended on this lake for food and water.	j. _____ The two young men killed the turtle and the frog.
e. _____ One year the sacrifice was a peasant's son and a hunter's son.	k. _____ You should use a branch from one of the lake's tree to hit a frog's head.
f. _____ They controlled the lake and demanded	l. _____ They returned to their homes and told the story to their families and the townspeople.

6. Write answers to these questions. གཤམ་གྱི་དྲི་བ་དག་ལ་ལན་འབྲི་དགོས།

a. What did the local people depend on?	f. Why were the goblins angry?
b. What did the goblins demand?	g. What did the frog think the turtle did?
c. What did they control?	h. When the frog and turtle were quarreling, what did the boys do?
d. If the people didn't perform the sacrifice, what would the goblins do?	i. What did the boys use to kill the frog and turtle?
e. Who was the sacrifice?	

7. Mark these sentences T (true) or F (false). ཚིག་གྲུབ་འདི་དག་ལ་(ཡང་དག་པར་T དང་ནོར་འབྲུག་ལ་F) རྟགས་ཚུ་བ།

a. The hunter's son spit turquoise. T F	c. The boys hid behind a large tree. T F
b. The peasant's son threw a rock at the frog. T F	d. The frog thought the turtle had hit him. T F
	e. After they died, the goblins shrank. T F

The Young Rooster

སྐལ་བཟང་གཡང་སྒྲོན།

1. Vocabulary བ་སྒྲོན།

rooster བ་སྒྲོན།

naughty བ་སྒྲོན།

promised བསྐྱེད་པ།

paid attention to ཡིད་འཇོག་བྱས་པ།

scolded དམོད་པ། གཤེག་གཤེག་ཁྱོད་པ།

explaining འགྲེལ་བཤད་བྱེད་པ།

continued on ལྷུ་མཐུད་དུ།

reached ཕྱེབས་པ། འབྱོར་པ།

2. Text སྒྲོན་ཚན།

A young **rooster** was so **naughty** that he made his sister cry every day. When he became old enough, his mother took him to school, told him to listen to his teacher, and study hard. He **promised** his mother he would be a good rooster. However, he was still very naughty in school. In class, he drew pictures on his desk and never **paid attention to** his teacher. When his teacher **scolded** him, he did not care.

One time the teacher was **explaining** to the class what fruit was. The teacher said, “Fruit tastes good. Some fruits are red, sweet, and sour. Some fruits are found in fields.”

Rooster was very happy thinking about tasty fruit. He did not want to listen to the teacher and quietly left. He ran very fast. On his way, he met an old sheep. The old sheep asked, “Why aren’t you in school?”

“I like to run and play. Besides, it doesn’t matter if I don’t go to school,” said Rooster and **continued on** his way.

When he **reached** a field, he found some red fruits and ate them. He played in the fields until he became very tired and then he wanted to go home. He walked and walked and started to feel hungry again. He saw some red things growing in a field. He thought that they must be the tasty fruit he had enjoyed earlier in the day. He happily picked the reddest one and began eating it. All of a sudden, his mouth was **terribly painful**. Tears flowed from his eyes. He wept and wept. He could not speak. It was a chili and not a sweet fruit.

When he got home, he told his mother what had happened.

Rooster was never naughty again. He became a good student and paid attention in all his classes.

ལྷ་ཆུང་བྱ་ལོ།

བྱ་ལོ་ལྷ་ཆུང་ཞིག་བྱ་ཆོག་ཆེ་བས་ཉིན་གངས་ལ་ཁོའི་སྤང་མོ་དུ་རུ་འདུག། ཁོ་ལོ་ན་རན་པ་ན། ཁོའི་ཨ་མས་ཁོ་སློབ་གྲུང་བྲིད་ཅིང་དགོ་ཆན་གྱི་
ཁལ་ཉན་དགོས་པ་དང་སྤྱད་བཅོན་བྱེད་དགོས་པ་གདམས། ཁོས་ཁོའི་ཨ་མ་ལ་ཁོ་བྱ་ལོ་བཟང་པོ་ཞིག་བྱེད་རྒྱ་ཁས་བྲུངས། འོན་ཀྱང་སློབ་གྲུང་ནང་
ནས་ཁོ་སྤར་བཞིན་ཉ་ཅང་བྱ་ཆོག་ཆེ། སློབ་བྲིད་གྱི་སྐབས་སུ་ཁོས་ཅོག་ཅིའི་སྤྱང་ལ་རི་མོ་བྲིས་ཤིང་དགོ་ཆན་གྱི་འཆད་པ་ལ་མཉམ་འཛོག་གཏན་
ནས་མི་བྱེད། དགོ་ཆན་གྱིས་ཁོ་ལ་གཤེག་གཤེག་བྱེད་ནས་ཁོས་སྤང་བ་ཙམ་ཡང་མི་བྱེད།

ཐེངས་ཤིག་ལ་དགོ་ཆན་གྱིས་སེལ་རྟག་ནི་ཅི་ཞིག་ཡིན་པ་འགྲེལ་བཤད་བྱེད་བཞིན་ཡོད། དགོ་ཆན་གྱིས་“སེལ་རྟག་གི་རྩ་ཞེས། སེལ་རྟག་ལ་
ལ་ནི་དམར་ཞིང་མངར་ལ་སྦྲར་བ་དང་། ལ་ལ་ནི་ཞིང་ཁ་ན་ཡོད་པ་ཡིན”ཞེས་བཤད།

བྱ་ལོས་སེལ་རྟག་ཞེས་པོ་བསམ་བཞིན་དུ་ཡིད་ལྷོས། ཁོས་དགོ་ཆན་ལ་ཉན་མ་འདོད་བར་ཁ་རྩག་གེར་བུད་སོང་། ཁོ་བརྒྱགས་པ་ཉ་ཅང་
མཁྱོགས། ལམ་ཁར་ཁོ་ལྷག་ཁ་མཐོ་ཞིག་ལ་ཐུག། ལྷག་ཆན་པ་དེས་“ཁྱོད་སློབ་གྲུང་ཅིའི་བྲིས་མ་སོང་ངམ”ཞེས་དྲིས།

“ང་རྒྱག་པ་དང་ཅི་དེ་བར་དགལ། གལ་ཏེ་ང་སློབ་གྲུང་མ་སོང་ན་ཅི་སྒྲིན”ཞེས་བྱ་ལོས་ལྷོན་ཆོག་བྲིན་ནས་སྤང་བུད་དུ་འགྲུལ་སྒྲོད་བྱས།

ཁོ་ཞིང་ཁར་ཐོན་པ་ན། ཁོས་སེལ་རྟག་དམར་པོ་འགའ་རྙེད་ནས་ཐོས། ཉ་ཅང་ཐང་ཆད་རེག་བར་དུ་ཞིང་ཁ་ནས་ཅུས་རྩེས་ཁོར་ཡུལ་ལ་འགྲོ་
འདོད་སྒྲུས། ཁོ་སོང་སོང་མཐར་ཡང་བསྐྱར་ལྷོགས་འགོ་བརྩམས། ཁོས་ཞིང་ཁར་སྒྲིས་པའི་དངོས་པོ་དམར་པོ་འགའ་མཐོང་། ཁོས་བསམ་པར་དེ་
ཆོན་ཁོས་ཉིན་མོར་དེར་འཛད་སྒྲོད་བྱས་པའི་སེལ་རྟག་ཞེས་པོ་དེ་དག་རེད་འདོད། ཁོས་ཆེས་དམར་ཤ་རྒྱས་པ་དེ་ཟ་འགོ་བརྩམས། སློ་བུར་དུ་ཁོའི་
ཁ་ལ་ན་རྒྱག་ཆེན་པོ་སྒྲུས། མིག་ནང་ནས་མིག་ཆུ་བཟུང་། ཁོ་ཡང་ཡང་དུ་དུས། དེ་ནི་སེ་བན་ཡིན་པ་ལས་སེལ་རྟག་ཞེས་པོ་མ་ཡིན།

ཁོ་ཡུལ་ལ་ཐོན་པ་ན། ཁོས་ཁོའི་ཨ་མར་དོན་ཅི་ཞིག་བྱུང་བ་བཤད།

བྱ་ལོས་དེ་ནས་བཟུང་བྱ་ཆོག་གཏན་ནས་བཅོས་མ་བྱོང་། ཁོ་སློབ་མ་བཟང་པོ་ཞིག་དུ་གྱུར་ནས་ཁོའི་སློབ་བྲིད་ཆང་མའི་ཐོག་ནས་མཉམ་འཛོག་
བྱས།

3. Match phrases from Part I and Part II to make correct sentences. ཆན་པ་དང་པོ་དང་གཉིས་པའི་ཆོག་གྲུང་ཆ་
བསྐྱགས་ནས་ཆོག་གྲུབ་ཡང་དག་བཟོས།

PART I

a. A young rooster was so naughty ____	b. He became a good student ____
c. He did not want to listen to ____	d. He happily picked the reddest one ____
e. It was a chili and ____	f. One time the teacher ____
g. When he reached a field, ____	h. When his teacher scolded him, ____

PART II

1. and began eating it.	2. and not a sweet fruit.
3. and paid attention in all his classes.	4. he did not care.
5. he found some red fruits and ate them.	6. that he made his sister cry every day.
7. the teacher and quietly left.	8. was explaining to the class what fruit was.

4. Put these words in the blanks below བ་སྒྲུབ་འདི་དག་གིས་གཤམ་གྱི་སྟོང་ཆ་སྒྲིང་ས།: a, an, and, the, to, about, on, in, his, him.

- _____ rooster was so naughty that he made _____ sister cry every day.
- When _____ became old enough, _____ mother took _____ school, told _____ listen _____ teacher, _____ study hard.
- He promised _____ mother he would be _____ good rooster.
- However, he was still very naughty _____ school.
- _____ class, he drew pictures _____ desk _____ never paid attention _____ teacher.
- One time _____ teacher was explaining _____ class what fruit was.
- Rooster was very happy thinking _____ tasty fruit.
- He did not want _____ listen _____ the teacher _____ quietly left.
- _____ way, he met _____ old sheep. _____ sheep asked, "Why aren't you _____ school?"
- When he reached _____ field, he found red fruits _____ ate them.
- He played _____ fields until he became very tired _____ then he wanted _____ go home.
- Red things were growing _____ a field.
- He thought that they must be _____ tasty fruit he had enjoyed earlier _____ the day.
- He picked _____ reddest one _____ began eating it.
- All of _____ sudden, _____ mouth was terribly painful.
- Tears flowed from _____ eyes.
- It was _____ chili _____ not _____ sweet fruit.
- He told _____ mother what had happened.

5. Write answers to these questions. གཤམ་གྱི་དྲི་བ་དག་ལ་ལན་འབྲི་དགོས།

- What did the rooster promise his mother?
- What did he do in class?
- Did he pay attention to the teacher?
- When the teacher was explaining what tasty fruit was, what did the rooster do?
- After he left class, who did the rooster meet?
- What did he first eat?
- What did he do after he ate the tasty fruits?
- What did the rooster see growing in the field?
- What were they actually?
- What happened to him?
- After eating the chilies, what did the rooster promise his mother?

6. What lesson does this story teach? གཏམ་རྒྱུད་འདི་ལས་བསྐབ་བྱ་ཅི་ཞིག་འཕྲོབ་ཐུབ།

- You should be naughty.
- You should pay attention to your teacher.
- You should behave and listen to your elders.
- You should eat red fruits.

Precious Juniper (ཚོད་བང་བསོད་ནམས།)

1. Vocabulary བསྟན།

juniper tree (pine, cedar, conifer, evergreen) ལྷག་པ།

as time passed དུས་ཀྱི་འགོས་དང་བསྐྱུན་ནས།

worth རིན་ཡོད་པ། རིན་ཐང་ལྡན་པ།

loaded the bundles རྩིས་པོ་བཀལ་བ།

You tricked me! ཁྱེད་ཀྱིས་ང་ལ་མགོ་སྒྲོར་བཏང་ཟིན།

branch ཡལ་ག།

bundles རྩིས་པོ། འབོག་སྒྲིལ།

exchanged བརྟེན་བ།

home was bathed in sunshine ཁང་བར་ཉི་མ་རྒྱས།

2. Text སྒྲིབ་ཚན།

Uncle Dunba's neighbor planted a **juniper tree** near Uncle Dunba's window. **As time passed** the tree grew bigger and bigger while Uncle Dunba's home became darker and darker.

Uncle Dunba decided that he must do something, broke a **branch** off the tree, and then went to his neighbor's home. When the neighbor saw Uncle Dunba holding the branch he asked, "Where are you going with that juniper branch?"

Uncle Dunba replied, "A **trader** is coming to town today. He is buying juniper branches. I am going to sell it to him. One branch is **worth** one hundred *yuan*."

The neighbor said, "I have a tall juniper tree with many branches. I'll sell it to him and earn a lot of money."

Uncle Dunba said, "True. You probably will get a lot of money. But you'd better hurry because he won't be in town long."

His neighbor quickly cut down the tree, cut off all the branches, tied them together in **bundles**, **loaded the bundles** on a horse, and led it to town. But when he got there he couldn't find any trader willing to give him a large amount of money for his juniper branches. Finally, he **exchanged** all the branches for a donkey.

When he got back he angrily went to Uncle Dunba's home and angrily said, "**You tricked me!** There was no juniper dealer in town!"

Uncle Dunba said, "I didn't trick you. I told you he wouldn't be in town for long."

Afterwards, **sunshine bathed** Uncle Dunba's **home**.

ཕ་ཆེ་བའི་ལྷན་སྐྱོད་།

ཨ་ཁུ་བསྟན་པའི་བྱིས་མཚེས་ཀྱིས་ཨ་ཁུ་བསྟན་པའི་སྒྲུབ་ཁུངས་ཀྱི་ཉེ་མ་ནས་ལྷན་སྐྱོད་ཞིག་བཅུག་པ། དུས་ཀྱི་འགྲོས་དང་བསྟན་ནས་སྤོང་བོ་དེ་
ཆེར་ནས་དེ་ཆེར་སོང་བས་ཨ་ཁུ་བསྟན་པའི་ཁང་བའང་སྒྲུག་དེ་ནག་ནས་དེ་ནག་ཏུ་སོང་།

ཨ་ཁུ་བསྟན་པས་ཁོས་བྱེད་ཐབས་གིག་འཐེན་དགོས་པ་ཐག་གིས་བཅད་ཅིང་སྤོང་བོའི་ཡལ་ག་ཞིག་བཅགས་ནས་ཁོའི་བྱིས་མཚེས་ཆང་དུ་
སོང་། བྱིས་མཚེས་ཀྱིས་ཨ་ཁུ་བསྟན་པའི་ཡལ་ག་ཡལ་ག་ཞིག་བཟུང་ཡོད་པ་མཐོང་ནས་ཁྱོད་ཀྱིས་ཡལ་ག་དེ་བཟུང་ནས་གང་ལ་འགྲོ་ཞེས་དྲིས།

ཨ་ཁུ་བསྟན་པས་ཆོང་བ་ཞིག་དེ་རིང་གོང་བཅུ་དུ་ཡོད་ཡོད། ཁོས་ལྷན་སྐྱོད་གི་ཡལ་ག་ཉ་བཞིན་ཡོད། ངས་ཡལ་ག་ཁོར་འཆོང་ཅིས་བྱེད་
བཞིན་ཡོད། ཡལ་ག་གཅིག་ལ་སྒྲོར་མོ་བརྒྱ་ལྷེར་ཞེས་ལན་བཏབས།

བྱིས་མཚེས་ཀྱིས་“ང་ལ་ཡལ་ག་མང་བོ་ཡོད་པའི་ལྷན་སྐྱོད་མཐོན་བོ་ཞིག་ཡོད། ངས་སྤོང་བོ་ཁོར་བཙོངས་ནས་སྒྲོར་མོ་མང་བོ་རེག་རྒྱ་
ཡིན”ཞེས་ལབ།

ཨ་ཁུ་བསྟན་པས་“བདེན་པ་རེད། ཁྱོད་ཀྱིས་ཁྱིགས་ཁྱིགས་མེད་ན་སྒྲོར་མོ་མང་བོ་རེག་ཐུབ། འོན་ཀྱང་ཁོ་གོང་བཅུ་ནས་ཡུན་རིང་བོར་མི་
འདུག་པས་རབ་ཡིན་ན་ཁྱོད་ཀྱིས་མགྲོགས་པོ་བྱེད་དགོས”ཅེས་ལབ།

ཁོའི་བྱིས་མཚེས་ཀྱིས་མགྲོགས་པོས་སྤོང་བོ་བཅད་ཅིང་ཡལ་ག་ཆང་མ་གཞོགས་ནས་དོས་པོར་བསྒྲིལ། དོས་པོ་ཆང་མ་རྟ་ལ་བཀལ་ནས་གོང་
བཅུ་ལ་སོང་། འོན་ཀྱང་ཁོ་གོང་བཅུ་ལ་ཐོན་པ་ན་ཁོའི་ལྷན་སྐྱོད་གི་ཡལ་ག་ལ་སྒྲོར་མོ་མང་བོ་ལྷེར་འདོད་པའི་ཆོང་བ་གཅིག་ཀྱང་མ་ཆེད།

མཐའ་མར་ཁོས་ཡལ་ག་ཆང་མ་བོང་བུ་ཞིག་ལ་བརྒྱུ་།

ཁོ་ཕྱིར་ལ་ཐོན་པ་ན་འཚོག་པ་ཟ་བཞིན་དུ་ཨ་ཁུ་བསྟན་པའི་བྱིས་དུ་སོང་ནས་ཁྱོད་ཀྱིས་ང་ལ་མགོ་སྒྲོར་བཏང་སོང་། གོང་བཅུ་ན་ལྷན་སྐྱོད་
ཉ་མཐའ་མེད་ཅེས་བཤད།

ཨ་ཁུ་བསྟན་པས་“ངས་ཁྱོད་ལ་མགོ་སྒྲོར་མ་བཏང་། ངས་ཁྱོད་ལ་ཁོ་གོང་བཅུ་ནས་ཡུན་རིང་བོ་མི་འདུག་ཅེས་ལབ་ཐོང་”ཞེས་ལན་བཏབས།
རྒྱུ་སོང་། ཨ་ཁུ་བསྟན་པའི་ཁང་བར་ཉི་འོད་རྟག

3. Each sentence below has one mistake. Write the word that is incorrect and a correct word to replace it. ག་གམ་གྱི་ཚོག་གྲུབ་སོ་སོར་ནོར་འཆུག་རེ་ཡོད། ཡང་དག་མིན་པའི་ཚོག་གྲུབ་འབྲི་དགོས་ལ་དེའི་ཆབ་རྩ་ཐ་སྟོན་ཡང་དག་པའང་འབྲི་དགོས།

Sentence	Wrong Word	Right Word
Uncle Dunba’s mother planted a juniper tree near Uncle Dunba’s window.		
Uncle Dunba decided that he must do anything.		
“Where are you going with them juniper branch?”		
“A trader is coming from town today.		
“I have a tall conifer tree with many leaves.”		
“But you’d better run because he won’t be in town long.”		
His neighbor quickly cut up the tree.		
Finally, he exchanged all the branches for a yak.		
“There was no juniper dealer on town!”		
“I did trick you.”		

4. Put these sentences in the correct order. ཚོགས་གྲུབ་འདི་དག་གོ་རིམ་ཡང་དག་པར་སྒྲིག་ཅིག་གོ།

- a. ___ Uncle Dunba decided that he must do something and broke a branch off the tree.
- b. ___ Uncle Dunba replied, “A trader is coming to town today.
- c. ___ Uncle Dunba said, “True.
- d. ___ Uncle Dunba said, “I didn’t trick you. I told you he wouldn’t be in town for long.”
- e. ___ Uncle Dunba’s neighbor planted a juniper tree near Uncle Dunba ‘s window.
- f. ___ Afterwards, sunshine bathed Uncle Dunba’s home.
- g. ___ The tree grew bigger and bigger while Uncle Dunba’s home became darker and darker.
- h. ___ He couldn’t find traders willing to give him much money for his juniper branches.
- i. ___ But you’d better hurry because he won’t be in town long.”
- j. ___ Finally, he exchanged all the branches for a donkey.
- k. ___ He is buying juniper branches.
- l. ___ His neighbor cut down the tree, cut off all the branches and tied them together.
- m. ___ I am going to sell it to him.
- n. ___ I’ll sell it to him and earn a lot of money.”
- o. ___ One branch is worth one hundred *yuan*.”
- p. ___ The neighbor said, “I have a tall conifer tree with many branches.
- q. ___ There was no juniper dealer in town!”
- r. ___ He angrily went to Uncle Dunba ‘s home and angrily said, “You tricked me!
- s. ___ The neighbor saw Uncle Dunba holding the branch.
- t. ___ You probably will get a lot of money.

5. Write answers to these questions. གཤམ་གྱི་དྲི་བ་དག་ལ་ལན་འབྲི་དགོས།

- a. Who planted a juniper tree?
- b. Where was the juniper tree planted?
- c. Why was Uncle Dunba unhappy?
- d. Why did Uncle Dunba break a branch off the tree?
- e. What story did Uncle Dunba tell his neighbor?
- f. Why did Uncle Dunba's neighbor cut down his juniper tree?
- g. How did Uncle Dunba's neighbor get a donkey?
- h. Who was tricked?
- i. How was he tricked?
- j. Why was Uncle Dunba's home bathed in sunlight?

6. Write questions for these statements. ཚིག་གྲུབ་འདི་དག་དྲི་ཚིག་ཏུ་བསྒྱུར།

- a. Uncle Dunba's neighbor planted a tree near Uncle Dunba's home. (Where)
- b. Uncle Dunba broke a branch off the tree. (What)
- c. Uncle Dunba tricked his neighbor. (Who)
- d. Uncle Dunba's home was now bathed in sunlight. (When)

The Mirror (འཇག་ཤོལ།)

1. Vocabulary བཞུགས།

mirror མེ་ལོང།

daughter-in-law མཚན་མ།

travel འགྲུལ་བཞུགས།

realize ཤེས་པ། ཚོར་བ།

wonder ཤེས་འདོད་པ།

report ལུ་བ། ལྷན་ལུ་འབུལ་བ།

family member བྱིས་མི།

supported རྒྱུ་རྒྱུ་བྱས་པ།

father-in-law བྱིས་པོ། ལྷན་པོ།

excitedly ཡིད་ལྡོག་པའི་ཞེན།

mother-in-law བྱིས་མོ། ལྷན་མོ།

announced བརྒྱུགས་པ།

journey འགྲུལ་རྒྱུད།

impatiently བཟོན་བསྐྱོན་མེད་པའི་སྒོ་ནས།

family member བྱིས་མི།

2. Text སྒྲོན་ཚན།

In one place, people did not know what they looked like because there were no **mirrors**.

Zhaxi was a local businessman who lived with his mother, father, and young wife. One day Zhaxi **announced** to his family that he had decided to **travel** to other lands and find special things to sell. His family **supported** this idea and he left the next day.

Several months later Zhaxi returned with many things that he had bought during his travels. He told his family about the **journey** and said that he had found something very special. Just as he was about to describe what it was, he had to go outside.

His wife went into their bedroom and noticed something bright on their bedroom table. When she looked at it, she **realized** it was the picture of a beautiful young woman. She put it back on the table, began weeping, ran to her **mother-in-law**, and told her Zhaxi had married a beautiful young woman.

The old woman did not believe this, **impatiently** went to the bedroom, picked up the bright thing, looked at it, and saw an ugly old woman. She angrily **wondered**, “If Zhaxi married again, why did he marry such an ugly old woman?”

When she told her husband, he went into the bedroom, picked up the bright thing, looked at it, and saw an old man. He excitedly **reported** to his wife and **daughter-in-law** that the picture was actually of the new wife’s **father-in-law**.

When Zhaxi returned he said, “Now I will show you the very special thing I found. It is a mirror and you can see yourself in it.”

When his **family members** heard this, they all laughed.

མེ་ལོང་།

ས་ཆ་ཞིག་ན་མེ་ལོང་མེད་པས་མི་རྒྱུས་ཁོ་ཚོ་བལྟས་ཚོད་ལ་ཇི་འདྲ་ཞིག་ཡིན་པ་མ་ཤེས།

བཀྲ་ཤིས་ནི་ས་གནས་ཀྱི་ཚོང་བ་ཞིག་ཡིན། ཁོ་རང་གི་ཨ་མ་དང་ཨ་ཕ། རུང་མ་ན་གཞོན་མ་དང་མཉམ་དུ་འཚོ་བ་བསྐྱུལ། ཉིན་ཞིག་བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་ཁོའི་བཟའ་མི་རྒྱུས་ལ་ཁོ་ས་ཆ་གཞན་དུ་དངོས་པོ་ཁྱད་པར་ཅན་ཞིག་འཚོ་ལ་དུ་འགྲིམས་ནས་དངོས་པོ་དེ་འཚོང་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཐག་བཅད་ཡོད་པ་བསྒྲགས། ཁོའི་བཟའ་མིས་ལྟ་བུ་འདི་ལ་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱས་ནས་ཕྱི་ཉིན་ཁོ་ལུང་སོང་།

སྐྱེ་བ་འགའ་འགོར་རྗེས། བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་ཁོ་རང་འགྲུལ་བཞུད་བྱེད་སྐབས་ཉིས་པའི་དངོས་པོ་མང་པོ་བྱིར་ནས་ཕྱིར་ལོག། ཁོས་ཁོའི་བཟའ་མི་རྒྱུས་ལ་ལུལ་སྐྱོར་གྱི་གནས་ཚུལ་བཤད་པ་དང་ཁོས་དངོས་པོ་ཁྱད་པར་བ་ཞིག་རྙེད་ཡོད་པའང་བཤད། ཁོས་དངོས་པོ་ཁྱད་པར་བ་གང་ཡིན་པ་ཤོད་པའི་སྐབར་ལ་ཁོ་རང་སྐྱོར་འགོ་དགོས་བྱུང་།

ཁོའི་རུང་མ་ཁོ་ཚོའི་མལ་ཁང་དུ་ཕྱིན་པ་ན་འོད་བྱིན་ཆགས་པའི་དངོས་པོ་ཞིག་ཁོ་ཚོའི་མལ་ཁང་གི་ཅོག་ཅའི་སྤྲེང་དུ་ཡོད་པ་མཐོང་། ཁོ་ཚོས་དེ་ལ་བལྟས་པ་ན། ཁོ་ཚོས་དེ་ནི་ལུང་མེད་སྒྲིག་མ་ཞིག་གི་འདྲ་པར་ཡིན་པ་ཤེས། ཁོ་ཚོས་དངོས་པོ་དེ་ཕྱིར་ཅོག་ཅའི་སྤྲེང་དུ་བཞག་ནས་དུ་འགོ་བརྩམས་པ་དང་ཁོ་ཚོའི་བྱོས་མའི་བྱོགས་ལ་བརྒྱགས་ནས། བཀྲ་ཤིས་ལུ་མོ་སྒྲིག་མ་ཞིག་དང་གཉེན་སྲིག་བྱས་ཡོད་པར་བཤད།

ཤད་མོས་དོན་འདི་ལ་ཡིད་མ་ཆེས་ཤིང་བཟོད་བསྐྱོན་མེད་པའི་ངང་མལ་ཁང་དུ་ཕྱིན་ཞིང་འོད་མདངས་ཆགས་པའི་དངོས་པོ་དེ་ལག་ཏུ་སྤངས། ནང་ལ་བལྟས་པ་ན་ཤན་མོ་བཅོག་པོ་ཞིག་མཐོང་། ཁོ་ཚོ་ཐུགས་སྒྲོ་བའི་ངང་ནས་གལ་ཏེ་བཀྲ་ཤིས་ཡང་བསྐྱར་གཉེན་སྲིག་བྱེད་ན། ཁོ་ཤན་མོ་འདི་འདྲའི་བཅོག་པོ་ཞིག་ལ་ཅའི་ཕྱིར་གཉེན་སྲིག་བྱས་པར་བསམས།

ཁོ་ཚོས་མའི་ཁྱོ་གར་བཤད་པ་ན། ཁོ་ཡང་མལ་ཁང་གི་ནང་དུ་ཕྱིན། འོད་མདངས་ཅན་གྱི་དངོས་པོ་དེ་ལག་ཏུ་སྤངས། ནང་དུ་བལྟས་པ་ན་ཤན་པོ་ཞིག་མཐོང་། ཁོས་ཡིད་བྱོས་པའི་ངང་ནས་ཁོའི་རུང་མ་དང་ལུང་མ་ན་མཉམ་པར་འདྲ་པར་དེ་ནི་དོན་དངོས་ནས་རུང་མ་གསར་བའི་སྐྱུག་པོ་ཡིན་པར་བཤད།

བཀྲ་ཤིས་ཕྱིར་ཐོན་ནས་“ད་ངས་ཁྱོད་ཚོར་ངས་རྙེད་པའི་དངོས་པོ་ཁྱད་པར་བ་དེ་རྙེད། དངོས་པོ་དེ་ནི་མེ་ལོང་ཞིག་ཡིན་པ་དང་དེའི་ནང་ནས་ཁྱོད་ཚོས་ཁྱོད་རང་ཉིད་མཐོང་བུའི་ཅེས་བཤད།

ཁོའི་བཟའ་མི་ཚོས་འདི་ཐོས་པས་ཚང་མ་བགད་བྱུང་།

3. Put these words in the blanks below ཐ་སྙད་འདི་དག་གིས་གཤམ་གྱི་སྟོང་ཆ་སྒྲོངས།: a, an, at, and, the, in, on, of, to, with, into, outside.

- _____ one place, there were no mirrors.
- Zhaxi was _____ businessman who lived _____ his mother, father, _____ young wife.
- Zhaxi announced _____ his family that he had decided _____ travel _____ other lands _____ find special things _____ sell.
- Later Zhaxi returned _____ many things.
- Just as he was about _____ describe what it was, he had _____ go _____.
- His wife went _____ their bedroom _____ noticed something bright _____ their bedroom table.
- When she looked _____ it, she realized it was _____ picture _____ beautiful woman.
- _____ old woman did not believe this, impatiently went _____ the bedroom, picked up the bright thing, looked _____ it, _____ saw _____ ugly old woman.

4. Each verb in bold is in the present tense. Change these verbs to the past tense. ལྷ་མ་གཅིག་གི་བྱ་ཆེན་ཆང་མ་
ད་ལྟ་བུ་ཡིན། བྱ་ཆེན་ཆང་དེ་དག་མ་འོངས་པའི་རྒྱུ་ལྟར་དགོས།

- Zhaxi **is** a local businessman who **lives** with his mother, father, and young wife.
- His wife **goes** into their bedroom and **notices** something bright on their bedroom table.
- She put it back on the table, **begins to weep**, **runs** to her mother-in-law, and **tells** her that Zhaxi is married to a beautiful young woman.
- The old woman **does** not believe this, impatiently **goes** to the bedroom, **picks** up the bright thing, **looks** at it, and **sees** an ugly old woman.
- He **reports** to his wife and daughter-in-law that the picture **is** of the new wife's father-in-law.

5. Write answers to these questions. གཤམ་གྱི་དྲི་བ་དག་ལ་ལན་འབྲི་དགོས།

- What did Zhaxi announce to his family?
- Did his family agree with this idea?
- When did Zhaxi return?
- Who did the wife think was in the picture?
- Who did the mother think was in the picture?
- Who did the father think was in the picture?

6. Put these sentences in the correct order. ཆེན་གྲུབ་འདི་དག་གོ་རིམ་ཡང་དག་པར་སྒྲིག་ས།

- ___ He reported to his wife and daughter-in-law that the picture was actually of the new wife's father-in-law.
- ___ He told his family about the journey and said that he found something very special.
- ___ Just as he was about to describe what it was, he had to go outside.
- ___ One day Zhaxi announced to his family that he had decided to travel to other lands and find special things to sell.
- ___ Several months later Zhaxi returned with many things that he had bought during his travels.
- ___ She angrily wondered, "If Zhaxi married again, why did he marry such an ugly old woman?"
- ___ She put it back on the table, began weeping, ran to her mother-in-law, and told her that Zhaxi had married a beautiful young woman.
- ___ When his family members heard this, they all laughed.
- ___ When she told her husband, he went into the bedroom, picked up the bright thing, looked at, and saw an old man.
- ___ When Zhaxi returned he said, "Now I will show you the very special thing I found. It is a mirror and you can see yourself in it."
- ___ Zhaxi was a local businessman who lived with his mother, father, and young wife.

The King and the Pork

ཆོད་བང་བསོད་ནམས།

1. Vocabulary བ་སྒྲིག་

pork བག་ཤ

boil གཏུ་བ། སྒོལ་བ།

left ལུས་བ།

obey བརྟེ་ལེན་བྱས་པ། ཁ་ལ་ཉན་པ།

tiny རྒྱུ་རྒྱུ་ །

at a loss ཏལས་པ། བསམ་རྒྱ་མེད་པ།

nobody མི་གཅིག་གྲང་མ་ཡིན་པ།/མིན་པ།

skin སྤྱི་མོ།

flavorless རྩོ་བ་མེད་པ།

2. Text སྒྲིབ་ཆོན།

A servant to the King named Nuqusangbu killed the King's biggest pig. Then he went to the King and said, "Great King, our biggest pig died. What should we do with the body?" The King said, "Clean the pig's body, go to the market, and sell the meat. Give me all the money you earn."

Nuqusangbu **obeyed** and went to the market where he shouted, "Buy the dead meat of a dead pig!" He shouted all day but **nobody** bought the meat. He took the pork and returned to the King.

"Forgive me, great King, no one bought the **pork**," said Nuqusangbu.

"Well, just **boil** it and we'll eat it ourselves," said the King.

"Great King, do you want soup or meat?" asked Nuqusangbu.

"Of course I eat meat. I am a great king. You are servants so you should drink the soup," the King said.

Nuqusangbu cut a large piece of pork into **tiny** pieces and boiled them a long time. All that was left of the meat was the skin. Nuqusangbu and the other servants drank the soup and sent the **skin** to the King. "Sorry, great King, we boiled the meat too long. This is all that is **left**," said Nuqusangbu.

"Well, bring me the soup," said the King.

"Oh, sorry, we drank all of the soup," said Nuqusangbu. The King was **at a loss** and said nothing.

The next night the King said to Nuqusangbu, "This time I will drink the soup. You can eat the meat." This time Nuqusangbu boiled another large piece of pork for only a few minutes. The servants then ate the meat while the King drank the **flavorless** soup.

ཀླུ་པོ་དང་ཕག་ཤ

མིང་ལ་ཉི་ཆོས་བཟང་པོ་ཟེར་བའི་ཀླུ་པོའི་གཡོག་པོས་ཀླུ་པོའི་ཕག་པ་ཆེས་ཆེན་པོ་དེ་བསད། དེ་ནས་ཁོ་ཀླུ་པོའི་མདུན་དུ་ཕྱིན་ནས་“སྐབས་ཆེ་བའི་ཀླུ་པོ་ལགས། ང་ཆོའི་ཕག་པ་ཆེས་ཆེན་པོ་དེ་གི་འདུག ང་ཆོས་ཕག་རྩ་ཡིས་ཅི་ཞིག་བྱ་”ཞེས་ལབ།

ཀླུ་པོས་“ཕག་རྩ་གཙང་མ་བྱས་ཏེ་ཆོང་རར་སོང་ནས་ཤ་འཛོངས། ཁྱོད་ཀྱིས་ལོན་བའི་སྒོར་མོ་ཆང་མ་ང་ལ་སྤྲེར་དགོས་”ཅེས་བཤད།

ཉི་ཆོས་བཟང་པོས་བརྩི་ལེན་གྱིས་ཆོང་རར་སོང་ཞིང་དེ་གར་ཁོས་“ཕག་གི་བོའི་ཤ་ཉི་རྒྱ་ས་”ཅེས་སྒྲད་བརྒྱབ། ཁོས་ཉིན་གར་བོར་འབོད་སྒྲད་བརྒྱབ་ཀྱང་ཤ་མི་གཅིག་གིས་ཀྱང་མ་ཉོས། ཁོས་ཕག་ཤ་ཁྱེར་ནས་ཕྱིར་ཀླུ་པོའི་མདུན་དུ་ལོག།

“སྐབས་ཆེ་བའི་ཀླུ་པོ་ལགས། ང་ལ་བཟོད་བ་སྒོམ་རྒྱུ་ལ། མི་གཅིག་གིས་ཀྱང་ཕག་ཤ་མ་ཉོས་”ཉི་ཆོས་བཟང་པོས་དེ་སྒྲད་བཤད།

ཀླུ་པོས་“འོ་ན། ཤ་ཆོས་དང་ང་ཆོས་བཟང་”ཞེས་བསྒྲོས།

ནོར་གྱི་བཟང་པོས་“ཀླུ་པོ་ཆེན་པོ་ལགས། ཁྱོད་ལ་ཁུ་བ་དགོས་སམ་ཤ་དགོས་” ཅེས་དྲིས།

“ང་ནི་ཀླུ་པོ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན་པས་ངས་ཤ་བ་འཛིན་སྒོམ་མ་དགོས། ཁྱོད་ཆོན་གཡོག་པོ་རེད། ཁྱོད་ཆོས་ཁུ་བ་འཕུང་དགོས་”ཅེས་ཀླུ་པོས་དེ་སྒྲད་སྒྲུས།

ཉི་ཆོས་བཟང་པོས་ཕག་ཤ་ཆེན་པོ་ཞིག་ལེབ་མོ་རྩུང་རྩུང་དུ་གཙེད་ཤིང་དུས་ལྟན་རིང་བོར་གདུས། ལུ་དུ་ལུས་ཡོད་པ་ནི་སྒྱི་མོ་ཤ་སྟག་རེད།

ཉི་ཆོས་བཟང་པོ་དང་གཡོག་པོ་གཞན་པ་ཆོས་ཁུ་བ་བུངས་པ་དང་སྒྱི་མོ་ཀླུ་པོར་བསྐྱུལ། ཉི་ཆོས་བཟང་པོས་“ཀླུ་པོ་ཆེན་པོ་ལགས། དགོངས་པ་མ་ཆོམ། ང་ཆོས་ཤ་གདུས་པ་དུས་ལྟན་རིང་དུགས། ལུ་དུ་ལུས་ཡོད་པ་འདི་རེད་”ཅེས་བཤད།

ཀླུ་པོས་“འོ་ན། ང་ལ་ཁུ་བ་འཕྱར་གོག་”ཅེས་བཤད།

“འོ། དགོངས་པ་མ་ཆོམ། ང་ཆོས་ཁུ་བ་ཆང་མ་བུངས་ཆང་ཟེན་”ཞེས་ཉི་ཆོས་བཟང་པོས་བཤད་པར། ཀླུ་པོ་ཉ་ལས་ནས་ཅི་ཡང་མ་བཤད།

ཐུ་ཉིན་དགོང་མོར། ཀླུ་པོས་ཉི་ཆོས་བཟང་པོར་“ད་ཐེངས་ངས་ཁུ་བ་འཕུང་རྒྱ་ཡིན། ཁྱོད་ཆོས་ཤ་བཟང་ཆོག་”ཅེས་བཤད། ཐེངས་འདིར།

ཉི་ཆོས་བཟང་པོས་ཕག་ཤ་ལེབ་མོ་གཞན་པ་ཆེན་པོ་ཞིག་སྒྲར་མ་འགའ་ཙམ་ལས་མ་གདུས། ཀླུ་པོས་བྱོ་བ་མེད་པའི་ཁུ་བ་བུངས་སྐབས་གཡོག་པོ་ཆོས་ཤ་བྱོས།

3. Put these sentences in the correct order. ཆོག་གྲུབ་འདི་དག་གོ་རིམ་ཡང་དག་པར་སྒྲིགས།

- ___ “Great King, do you want soup or meat?” asked Nuqusangbu.
- ___ “Of course I eat meat. I am a king,” the King said.
- ___ “Well, just boil it and we’ll eat it ourselves,” said the King.
- ___ A servant to the King named Nuqusangbu killed the King’s biggest pig.
- ___ All that was left of the meat was the skin.
- ___ He shouted all day but nobody bought the meat.
- ___ He took the pork and returned to the King.
- ___ Nuqusangbu and the other servants drank the soup and sent the skin to the King.
- ___ Nuqusangbu cut a large piece of pork into tiny pieces and boiled them a long time.
- ___ The King said, “Clean the pig’s body, go to the market, and sell the meat.”
- ___ The King said to Nuqusangbu, “This time I will drink the soup. You eat the meat.”
- ___ The servants then ate the meat while the King drank the flavorless soup.

4. Put these words in the blanks below བ་སྐྱད་འདི་དག་གིས་གཤམ་གྱི་སྟོང་ཆ་སྒྲིང་སྒྲིང་། a, and, of, the, to.

- _____ servant _____ King named Nuqusangbu killed _____ King's biggest pig.
- He went _____ King _____ said, "Great King, our biggest pig died."
- "What should we do with _____ body?"
- _____ King said, "Clean _____ pig's body, go _____ market, _____ sell _____ meat."
- "Give me all _____ money you earn."
- He shouted all day but nobody bought _____ meat.
- He took _____ pork _____ returned _____ King.
- Nuqusangbu cut _____ large piece _____ pork into pieces _____ boiled them _____ long time.
- All that was left _____ meat was _____ skin.
- Nuqusangbu _____ other servants drank _____ soup _____ sent _____ skin _____ King.
- _____ next night _____ King said _____ Nuqusangbu, "This time I will drink _____ soup."
- "You can eat _____ meat."
- This time Nuqusangbu boiled another large piece _____ pork for only _____ few minutes.
- _____ servants then ate _____ meat while _____ King drank _____ flavorless soup.

5. Write answers to these questions. གཤམ་གྱི་བྱི་བ་དག་ལ་ལན་འབྲི་དགོས།

- Who killed the King's biggest pig?
- What did he tell the King?
- What did the King tell him to do with the pig?
- What did he shout at the market?
- Who bought the meat?
- How did Nuqusangbu cook the meat the first time?
- What did the servants eat the first night?
- What did the King eat the first night?
- What did the King want to eat the next night?
- What did the servants eat the second night?

6. Correct the words in bold. བ་སྐྱད་སྐྱག་ག་ཅན་དག་བཅོས་བྱོས།

- A servant to the King **name** Nuqusangbu **kill** the King's biggest pig.
- Nuqusangbu **obey** and **go** to the market.
- He **take** the pork and **return** to the King.
- "**Forgave** me, great King, no one **buy** the pork," **say** Nuqusangbu.
- Nuqusangbu **cut** a large piece of pork into tiny pieces and **boiling** them a long time.
- All that **am** left of the meat **were** the skin.
- Nuqusangbu and the other servants **drinking** the soup and **sended** the skin to the King.
- The servants then **eating** the meat while the King **dranks** the flavorless soup.

7. Mark these sentences T (true) or F (false). ཚིག་གྲུབ་འདི་དག་ལ་(ཡང་དག་པར་T དང་ནོར་ལུགས་ལ་F) ཏྲགས་སྟེན།

- The King's biggest pig died. **T F**
- The King was given a flavorful soup. **T F**
- The servants ate a large piece of pork. **T F**
- Nuqusangbu sold the pork. **T F**
- The King ate a lot of good meat. **T F**

Half a Baby?

ཡེ་ཤེས་མཚོ་མོ།

1. Vocabulary བ་སྒྲིག་།

tortoise རུས་སྒྲུལ།

gave birth to བྱིས་པ་སོགས་བཅའ་བ།

switch བརྟེ་བ།

sadly ཡིད་སྟོ་བའི་ངང་།

pointed to བསྟན་པ།

cut it in two ཚལ་བར་གཏུབས་པ། གཉིས་སུ་གཅོད་པ།

increasingly believed མཐར་གྱིས་ཡིད་ཆེས་པ། རིམ་གྱིས་ཡིད་ཆེས་པ།

fishing ཉ་འཛོན་པ།

to tend her son ཁོ་མོའི་བུ་སྟོར་བ།

lying ཉལ་བ།

looking for འཚོལ་བ། རེ་སྒྲུག་བྱེད་པ།

interrupted གནོད་བྱས་པ། བར་ཆད་བྱས་པ།

nodded in agreement འཐད་ནས་མགོ་བོ་ནང་དུ་གྲུག་པ།

2. Text སྒྲུབ་ཚན།

Tortoise and Bird were **fishing** when both **gave birth to** boys.

Several days later Bird had something to do and asked Tortoise **to tend her son**. Tortoise agreed.

As the days passed, she **increasingly believed** that her son was uglier than Bird's son. She decided to **switch** the two sons.

When Bird returned she saw Tortoise's son **lying** in her bed and her son lying in Tortoise's bed. She asked Tortoise, "Why did you put your son in my bed and put my son in your bed?"

Tortoise said, "I didn't. That's really your son. How can you ask me this sort of question?"

Bird **sadly** went **looking for** the king of the forest—Tiger. When she found him, she told him what had happened.

Tiger said, "I will help you. Now, let's go," and the two set off.

When they reached Tortoise and Bird's home, Tiger asked Tortoise, "Which baby is yours?" Tortoise **pointed to** Baby Bird in her bed.

Bird said, "No, that's my baby," and then Tortoise and Bird began quarrelling.

Tiger **interrupted**, "I don't know who to believe. Give the baby to me. I will **cut it in two** and give each of you a half."

Tortoise **nodded in agreement**. Bird sadly said, "No, don't cut the baby. If you don't know who the mother is, please give this baby to Tortoise."

Tiger smiled, took Baby Bird from Tortoise's bed, and gave it to Bird.

He said to Tortoise, "No mother would ever agree to cut her baby in half."

བྱིས་པ་ཚལ་བ་ཞིག་།

རུས་སྤུལ་དང་བྱ་གཉིས་གྱིས་སྤུ་བཙའ་སྤྲུལ་ཁོ་གཉིས་གྱིས་ཉ་འཛིན་བཞིན་ཡོད།

ཉིན་འགའི་རྗེས་ནས་བྱ་བ་བ་རེ་བྱུང་ནས་རུས་སྤུལ་ལ་ཁོ་མོའི་སྤུ་སྟོར་རྒྱུའི་རེ་བ་ཞུས། རུས་སྤུལ་འཐད་པ་བྱུང་།

ཉིན་མ་འགོར་བ་དང་བསྐྱེད་ནས། རུས་སྤུལ་གྱིས་ཁོ་མོའི་སྤུ་བུའི་སྤུ་ལས་བཙོག་པར་མཐར་གྱིས་ཡིད་ཆེས། ཁོ་མོས་སྤུ་གཉིས་བརྗེ་རྒྱུ་ཐག་གིས་བཅད།

བྱ་བྱིར་ལོག་དུས་ཁོ་མོས་རུས་སྤུལ་གྱི་སྤུ་ཁོ་མོའི་མལ་ཁྱིའི་སྤྲེང་དུ་ཉལ་ཡོད་ལ་ཁོ་མོའི་སྤུ་རུས་སྤུལ་གྱི་མལ་ཁྱིའི་སྤྲེང་དུ་ཉལ་ཡོད་པ་ཤེས། ཁོ་མོས་རུས་སྤུལ་ལ་ཁྱོད་གྱིས་ཁྱོད་གྱི་སྤུ་བུའི་མལ་ཁྱིའི་སྤྲེང་དུ་བསྐྱེད་ནས་བའི་སྤུ་ཁྱོད་གྱི་མལ་ཁྱིའི་སྤྲེང་དུ་བསྐྱེད་པའི་དོན་ཅི་ཡིན་ཞེས་དྲིས།

རུས་སྤུལ་གྱིས་“ངས་དེ་མ་བྱས། དེ་ནི་ངོ་མས་ཁྱོད་གྱི་སྤུ་ཡིན། ཁྱོད་གྱིས་དྲི་བ་དེ་འདྲ་ཞིག་གང་ནས་འདྲི་ཐོད་དམ”ཞེས་ལན་བཏབས།

བྱ་ཡིད་སྟོབའི་ངང་ནས་ནགས་གྱི་རྒྱལ་པོ་སྟག་འཛོལ་བར་བྱིན། ཁོ་མོས་སྟག་རྟེན་རྗེས་དོན་ཅི་ཞིག་བྱུང་བ་བཤད།

སྟག་གིས་“ད་ང་ཚོ་འགོ་དང་ངས་ཁྱོད་ལ་རོགས་བྱེད་”ཞེས་བཤད་ནས་ཁོ་གཉིས་སོང་།

ཁོ་གཉིས་རུས་སྤུལ་དང་བྱ་ཡི་བྱིས་དུ་ཐོན་པ་ན། སྟག་གིས་རུས་སྤུལ་ལ་“བྱིས་པ་གང་ནི་ཁྱོད་གྱི་ཡིན་”ཞེས་དྲིས་པར། རུས་སྤུལ་གྱིས་ཁོ་མོའི་མལ་ཁྱིའི་སྤྲེང་གི་བྱ་སྤྲུག་བསྟན།

བྱ་ཡིས་“མ་རེད། དེ་ནི་ངའི་བྱིས་པ་ཡིན་”ཞེས་བཤད་ནས་རུས་སྤུལ་དང་བྱ་གཉིས་ཀལ་རྩོད་པ་བྱེད་འགོ་བརྩས།

སྟག་གིས་ཁ་རྩེ་བས་ནས་“ངས་སྤུ་ལ་ཡིད་རྟོན་དགོས་པ་མི་ཤེས། བྱིས་པ་དེ་ང་ལ་བྱིན། ངས་བྱིས་པ་ཚལ་བ་བྱས་ནས་ཁྱོད་གཉིས་ལ་ཚལ་བ་

རེ་སྟེར་ཞེས་བཤད།

རུས་སྤུལ་འཐད་ནས་མགོ་བོ་གཡུགས། བྱ་ཡིས་ཡིད་སྟོབ་པའི་ངང་ནས་མིན། བྱིས་པ་མ་གཏུབས། གལ་ཏེ་བྱིད་ཀྱིས་སུན་ཞི་ཨ་མ་ཡིན་པ་མི་
ཤེས་ན། བྱིས་པ་དེ་རུས་སྤུལ་ལ་སྟེར་རོགས་ཅེས་བཤད།

སྟག་བགད་ནས་བྱ་སྤྱག་རུས་སྤུལ་གྱི་མལ་ཁྱིའི་སྟེང་ནས་སྤངས་ཏེ་བྱ་ལ་བྱིན།

ཁོས་རུས་སྤུལ་ལ་ཨ་མ་ཞིག་ཁོ་མོའི་བྱིས་པ་ཚལ་བ་བྱེད་པར་འཐད་པ་གཏན་ནས་ཡོད་མི་སྲིད་ཅེས་བཤད།

3. Put these words in the blanks below བ་སྟོད་འདི་དག་གིས་གཤམ་གྱི་སྟོང་ཆ་སྟོངས།: a, the, and, of, to, in, for.

- a. Tortoise _____ Bird were fishing when both gave birth _____ boys.
- b. Several days later Bird had something _____ do _____ asked Tortoise to tend her son.
- c. As _____ days passed, she believed that her son was uglier than Bird's son.
- d. Bird saw Tortoise's son lying _____ her bed _____ her son lying _____ Tortoise's bed.
- e. Bird went looking _____ king _____ forest—Tiger.
- f. Tiger said, "Let's go," _____ two set off.
- g. Tortoise pointed _____ Baby Bird _____ her bed.
- h. Bird said, "No, that's my baby," _____ then Tortoise _____ Bird began quarrelling.
- i. Tiger interrupted, "I don't know who _____ believe."
- j. "Give _____ baby _____ me."
- k. "I will cut it _____ two _____ give each _____ you _____ half."
- l. Tortoise nodded _____ agreement.
- m. Tiger smiled, took Baby Bird from Tortoise's bed, _____ gave it _____ Bird.
- n. He said _____ Tortoise, "No mother would ever agree _____ cut her baby _____ half."

4. Put these sentences in the correct order. ཚིག་གྲུབ་འདི་དག་གོ་རིམ་ཡང་དག་པར་སྒྲིགས།

- a. _____ She increasingly believed that her son was uglier than Bird's son.
- b. _____ Bird sadly went looking for the king of the forest—Tiger.
- c. _____ Bird said, "No, that's my baby," and then Tortoise and Bird began quarrelling.
- d. _____ He said to Tortoise, "No mother would ever agree to cut her baby in half."
- e. _____ Several days later Bird had something to do and asked Tortoise to tend her son.
- f. _____ She decided to switch the two sons.
- g. _____ Tiger interrupted, "I will cut the baby in two."
- h. _____ Tiger said, "I will help you. Now, let's go," and the two set off.

- i. ____ Tiger smiled, took Baby Bird from Tortoise's bed, and gave it to Bird.
- j. ____ Tortoise and Bird were fishing when both gave birth to boys.
- k. ____ Tortoise nodded in agreement."
- l. ____ When Bird returned she saw Tortoise's son lying in her bed.
- m. ____ She found him and told him what had happened.
- n. ____ Tiger asked Tortoise, "Which baby is yours?"

5. Write answers to these questions. གཤམ་གྱི་དྲི་བ་དག་ལ་ལན་འབྲི་དགོས།

- a. What were Tortoise and Bird doing when they gave birth?
- b. Who believed her son was ugly?
- c. Who switched the babies?
- d. Who did Bird go looking for?
- e. What did the King of the forest say he would do to the baby?
- f. Why did the King of the forest give the baby back to Bird?

6. Find words. The words may be spelled up ↑, down ↓, forward →, backward ←, and diagonally ↗ ↖ གཤམ་གྱི་བསྟན་དག་འཛོལ་དགོས། བསྟན་དེ་དག་སྒྱུར་གྱོག་ཀྱིས་སྒྲུབ་སྐབས་ཡར་དང་མར། རྒྱུན་དང་རྒྱུ་ ཡང་ན་གསེག་གིས་ཡོད་ཀྱང་གྲིད།

N	E	A	C	O	T	D	E	T	N	I	O	P	T	N	D
S	U	R	F	B	R	O	K	E	N	G	A	I	N	O	E
E	A	S	T	I	L	L	U	S	I	N	T	I	E	D	V
V	I	A	U	R	S	U	H	C	T	I	W	S	M	D	E
A	L	D	M	T	O	H	E	R	O	K	B	S	E	E	I
G	Y	L	S	H	A	P	I	N	F	O	R	O	E	D	L
X	I	Y	C	U	T	I	T	N	I	O	W	T	R	I	E
I	N	C	R	E	A	S	I	N	G	L	Y	S	G	N	B
Y	G	D	E	T	P	U	R	R	E	T	N	I	A	O	E

The Boy Who Cried “Wolf!” (དབང་ཕྱུག་ཆེ་རིང་།)

1. Vocabulary བསྟན།

flock བུ།

to graze འཆོ་བ། རྩ་བ་བ།

deceived མགོ་སྒྲོང་བ།

covered ཁེབས་བ། བཀའ་བ།

to keep his sheep safe ཁོའི་ལུག་བདེ་འཇགས་ཡོང་བ་བྱེད་བ།

plowing ཞིང་སྒོ་བ།

knocking them to the ground ས་ལ་སྒྱེལ་བ།

horrible sight ཡ་ང་བའི་མཐོང་ལྟ།

2. Text སྒྲུབ་ཆོན།

A village boy tended a **flock** of sheep. He loved them very much and would do anything **to keep his sheep safe**. One warm spring day the boy took his sheep **to graze** in the mountains. He could not see any other boys or other sheep anywhere. He was alone and he did not like it. He put some lambs by his side and played with them but soon he became bored. There was no one to talk to and he was beginning to feel sad.

Suddenly he had an idea. He stood up, looked around, and saw some farmers busy **plowing** fields at the foot of the mountain. He shouted, “Farmers! A wild wolf is coming towards my sheep. It will eat all my sheep! Please come quickly and save my sheep!”

The farmers were surprised. They stopped working and ran up the hill with sticks to beat the wolf.

When they arrived, all the sheep were safe. They realized the boy had **deceived** them. The farmers were angry and wanted to scold the boy, but he was hiding and they could not find him so they returned to their fields.

At sunset the boy felt something was wrong. He heard a very strange sound. “I’ve heard this sound before,” he told himself. At first, he thought it was a yak and then he realized it was a wolf.

He was too frightened to stand. He saw a wolf run in and out of his flock of sheep, **knocking them to the ground**. The wolf killed the sheep with sharp bites to their necks.

The boy was very sad to see the wolf killing all his sheep. He stood and shouted at the farmers for help, but they did not believe him.

Blood from his dead sheep **covered** the ground. It was such a **horrible sight** that the boy never lied again.

“སྤང་གི”ཞེས་སྐད་ཅེར་བརྒྱུག་པའི་བླ་ཆུང་།

སྤེ་བའི་བླ་ཆུང་ཞིག་གིས་ལྷག་ཁྱུ་ཞིག་འཛོམས། ཁོ་ལྷག་ལ་ཉ་ཅང་བཅུ་བས་ཁོའི་ལྷག་བདེ་འཇགས་ཡོང་བར་ཁོས་བྱ་བ་ཅི་ཡང་བསྐྱབ་སྤྱོད།
དབྱིད་ཀྱི་ཉིན་མ་དོན་པོ་ཞིག་ལ། བླ་ཆུང་གིས་ཁོའི་ལྷག་ཁྱུ་རྩེ་ལ་འཛོལ་བར་དོད། ཁོས་བླ་ཆུང་གཞན་པ་དང་ལྷག་གཞན་པ་གཅིག་ཀྱང་མ་མཐོང་།
ཁོ་སྤང་ཞིང་ཡིད་མ་དྲོ། ཁོས་ལྷ་གྲུ་འགའ་རང་གི་ལོགས་སུ་བཞག་ནས་རེ་ཞིག་ཅུས་རྗེས་ཡང་སྤང་སྤང་སྤྱོད། ཁ་བདེ་བྱེད་ས་མི་གཅིག་ཀྱང་མི་
འདུག་པས་ཁོའི་ཡིད་སྤྱོད་འགོ་བརྩམས།

སྤྱོད་བྱེད་ཁོ་ལ་དཔལ་སྤྱོད་ཞིག་འཛམ། ཁོ་ཡར་ལ་ལངས་ནས་ལོགས་སུ་བལྟས་པ་ན་རྩེ་འདྲེས་ན་ཞིང་བ་འགའ་ཡིས་ཞིང་སྤྱོད་བར་བྲེལ་བ་ཞིན་པ་
མཐོང་། “ཞིང་བ་ཚོ། སྤང་གི་སྤོང་པོ་ཞིག་དའི་ལྷག་ཁྱུ་འཛོལ་ཕྱོགས་ལ་ཐོན་ཡོང་། སྤང་གིས་དའི་ལྷག་ཚང་མ་འཛའ་རྒྱ་རེད། རེ་མ་མ་ཡོང་ནས་དའི་
ལྷག་སྤྱོད་པར་བྱ་”ཞེས་ཁོས་འདོད་སྐད་བརྒྱུག།

ཞིང་བ་ཚོ་ཡ་མཚར། ཁོ་ཚོས་ལས་མཚམས་བཞག་ནས་བེ་ཅོན་བཟུང་ཞིང་ལ་མགོར་སྤང་གི་རྩེ་དུང་བར་བརྒྱུགས།
ཁོ་ཚོ་ཐོན་པ་ན། ལྷག་ཚང་མ་བདེ་འཇགས་ཡིན་པ་དང་། ཁོ་ཚོས་བླ་ཆུང་གིས་ཁོ་ཚོ་མགོ་སྤྱོད་པ་ཤེས། ཞིང་བ་ཚོ་འཛིག་པ་ཚོས་ཤིང་བྱིས་པ་
ལ་གཤེག་གཤེག་གཏོང་འདོད་མོད། འོན་ཀྱང་བྱིས་པ་ཡི་བས་བས་ཁོ་ཚོས་མ་རྟོག་པར་བྱིར་ཞིང་ཁར་སོང་།

ཉི་མ་ལུང་ཁར། བླ་ཆུང་གིས་དོན་མི་ལོགས་པ་ཤིག་ཚོར། ཁོས་སྤྱོད་པ་མཚན་ཞིག་ཐོས། ཁོས་“ངས་སྤྱོད་འདི་སྤྱོད་ཆད་གོ་བྱོང་”ཞེས་རང་ལ་བ་
བརྒྱབ། ཐོག་མར་ཁོས་དེ་ནི་གཡག་ཅིག་ཡིན་འདོད་པ་དང་དེ་ནས་སྤང་གི་ཞིག་ཡིན་པ་ཚོར།

ཁོ་སྤྱག་ནས་ཡར་ལངས་ལངས་མ་བྱུབ། ཁོས་སྤང་གི་ཞིག་ཁོའི་ལྷག་ཁྱུ་འཛོལ་གསེབ་ན་བྱི་རྒྱུག་ནང་རྒྱུག་བྱེད་བཞིན་ལྷག་ཚང་མ་ཐང་ལ་སྤྱོད་
བཞིན་པ་མཐོང་། སྤང་གིས་ལྷག་གི་སྤྱོད་པ་སྤོང་པོ་བཏང་ནས་ལྷག་བསད།

བླ་ཆུང་གིས་སྤང་གིས་ཁོའི་ལྷག་བསད་པ་མཐོང་ནས་ཉ་ཅང་སྤྱོད། ཁོ་ཡར་འབྲེངས་ནས་ཞིང་བ་ཚོ་རྒྱུག་རམ་བྱེད་པར་བོས་ཀྱང་ཁོ་ཚོ་ཁོ་ལ་
ཡིད་མ་ཆེས།

ཁོའི་ལྷག་གི་བོའི་སྤྱོད་ནས་འཛར་བའི་ཁྲག་གིས་ཐང་བཞེས། ཡ་ང་བའི་ལྷས་ངན་འདི་འདྲ་ཞིག་བྱུང་བས་བླ་ཆུང་དེས་འོར་བྱིས་རྒྱུན་བཤད་མ་
བྱོང་།

3. Put these words in the blanks below བ་སྤྱད་འདི་དག་གིས་གཤམ་གྱི་སྤྱོད་ཆ་སྤོངས།: a, and, an, at, by, in, of, the, to, with, up.

- a. _____ village boy tended _____ flock _____ sheep.
- b. One warm spring day _____ boy took his sheep _____ graze _____ the mountains.
- c. He was alone _____ he did not like it.
- d. He put some lambs _____ his side _____ played _____ them but soon he became bored.
- e. There was no one _____ talk _____ _____ he was beginning _____ feel sad.
- f. Suddenly he had _____ idea.
- g. He stood _____, looked around, _____ saw farmers busy plowing fields _____ foot _____ mountain.
- h. He shouted, “_____ wild wolf is coming!”

- i. “Please come quickly _____ save my sheep!”
- j. _____ farmers were surprised.
- k. They stopped working _____ ran _____ hill _____ sticks _____ beat _____ wolf.
- l. When they arrived, all _____ sheep were safe.
- m. They realized _____ boy had deceived them.
- n. _____ farmers were angry _____ wanted _____ scold _____ boy, but he was hiding _____ they could not find him so they returned _____ their fields.
- o. _____ sunset _____ boy felt something was wrong.
- p. He heard _____ very strange sound.

4. Write answers to these questions. གཤམ་གྱི་དྲི་བ་དག་ལ་ལན་འབྲི་དགོས།

- a. Did the boy like being alone?
- b. What was the boy’s idea?
- c. What did the farmers do when they heard the boy shouting?
- d. When they found out he had tricked them, what did they do?
- e. At sunset what did the boy hear?
- f. What was the strange sound?
- g. Did anyone help the boy?
- h. What did the boy decide never to do again?

5. Mark these sentences T (true) or F (false). ཚིག་གྲུབ་འདི་དག་ལ་(ཡང་དག་པར་T དང་ནོར་ལུལ་ལ་F) རྟགས་ཚུར།

- a. The village boy tended a flock of yaks. **T F**
- b. He liked to be alone. **T F**
- c. The first time he called to the farmers, they came quickly. **T F**
- d. The farmers were happy to be deceived by the boy. **T F**
- e. When they went looking for him, they found him. **T F**
- f. The boy never lied again. **T F**

6. Circle the correct word. ཡང་དག་པའི་ཐ་སྟངས་ལ་གོར་ཐིག་རྒྱུ་ལ།

- a. He loved **they/them** very much.
- b. He put some lambs by **her/his** side and played with **them/they** but soon **she/he** became bored.
- c. They realized the boy had deceived **they/them**.
- d. He was hiding and they could not find **her/him** so they returned to their fields.
- e. He saw a wolf run in and out of **his/her** flock of sheep, knocking **they/them** to the ground.
- f. The wolf killed the sheep with sharp bites to **their/there** necks.

7. What lesson does this story teach? གཏམ་རྒྱུད་འདི་ལས་བསྐྱབ་བྱ་ཅི་ཞིག་འཕོབ་ཐུག་ལ།

- a. Lying is a good thing to do.
- b. Lying will get you into trouble.
- c. Being alone is very nice.
- d. Telling the truth is a bad thing.

Monkey, Rabbit, Fox, and Horse

འབྲུག་མོ་གླིང་།

1. Vocabulary བཅུག་པ།

fox ལ།

whenever ག་དུས་ཡིན་ཅུང་།

refused དང་ལེན་མ་བྱས་པ། ངོ་བཞེག་པ།

delighted དགའ་བ། མྱོས་པ།

tail ར་མ།

galloped off བང་ལངས་ནས་བརྒྱགས་པ།

dragging འདྲུང་བ།

the sight of གང་ཞིག་གི་མཐོང་ལུལ་རྒྱམ་པ།

landed on his butt ཡོང་གི་རྩེ་ལ་བབས་པ།

bottom ཞབས། རྩེ་བས།

bit through སོ་བཟངས་ནས་རྩྱེ་བ།

cleft lip ལ་གྲོ།

messy རྩེ་བ་རྩེ་བ་ལ། གཞེངས་པ།

superb བཟོང་ཉམས་དོད་པོ། ཉམས་ཆགས་པ། ར་ན་མེད་པ།

2. Text སྒྲུབ་ཚན།

Monkey, **Rabbit**, and **Fox** lived together and always did things together.

Whenever Fox found something to eat, he **refused** to share it with friends.

One day Monkey and Rabbit were in a forest looking for something to eat. They noticed a horse sleeping under a tree. Clever Rabbit said, “Fox never shares food with us. Why don’t we tell Fox about this horse? He likes horse meat so he’ll ask us to show him where it is.”

Monkey and Rabbit returned home and told Fox about the horse. Fox was **delighted** to hear this and asked Monkey and Rabbit to take him to the sleeping horse.

When they reached the place where the horse was sleeping, Rabbit said, “Tie your **tail** and the horse’s tail together. When you bite him he will run but with your tails tied together he can’t get away from you.”

Fox agreed that this was a **superb** idea and Rabbit quietly tied their tails together.

Monkey climbed up the tree the horse was sleeping under and Rabbit stood behind it.

Fox bit the horse’s leg. The horse jumped up and **galloped off**, **dragging** Fox behind him.

Monkey and Rabbit laughed at **the sight of** the horse dragging Fox.

Monkey laughed so hard that he fell from the tree and **landed on his butt**. That is why, today, monkeys have a red **bottom**.

Rabbit saw Monkey fall from the tree and laughed so hard that he **bit through** his lip. That is why, today, rabbits have a **cleft lip**.

The horse pulled Fox in the dirt and that is why, today, foxes have **messy** hair.

སྒྲུབ་ རི་བོང་། བ་དང་རྩ་བོ།

སྒྲུབ་ རི་བོང་། བ་དང་རྩ་བོ་ཡིས་མཉམ་དུ་འཛོལ་ལ་རྒྱན་དུ་བྱ་བ་མཉམ་དུ་ལས།

མ་ཡིས་ཟ་རྒྱ་མཐོང་དུས་གོགས་པོ་དང་མཉམ་ཟ་མ་བྱས།

ཉིན་ཞིག་སྒྲུབ་དང་རི་བོང་གིས་ནགས་ཚལ་ཞིག་ན་ཟ་རྒྱ་འཛོལ་བ་ཞིན་ཡོད། ཁོ་ཚོས་རྩ་བོ་ཞིག་སྤོང་བོ་ཞིག་གི་འོག་ན་ཉལ་ཡོད་པ་རིག་ རི་བོང་སྒྲོ་གོས་ཅན་དེས་“མ་ཡིས་ང་ཚོ་དང་མཉམ་ཟ་མི་བྱེད། ང་ཚོས་མ་ལ་རྩ་འདིའི་སྒྲོར་བཤད་ན་ཅི་མ་རུང་། ཁོ་རྩ་གཤམ་དགའ་བས་ཁོས་ང་ཚོ་ལ་རྩ་བོ་གང་ན་ཡོད་པ་སྟོན་རྒྱུ་འདི་རེ་བ་ཞུ་གི་ཡིན་ཅིས་པཤད།

སྒྲུབ་དང་རི་བོང་གིས་ཡུལ་ལ་འོག་པ་དང་མ་ལ་རྩ་དེའི་སྒྲོར་གྱི་རྒྱ་མཚན་བཤད། བ་གཏམ་དེ་གོ་ནས་དགའ་ཞིང་སྒྲུབ་དང་རི་བོང་ལ་ཁོ་གཉིད་ལ་ཡུར་བའི་རྩ་བོ་ཡོད་སར་ཁྲིད་རྒྱུ་འདི་རེ་བ་ཞུས།

ཁོ་ཚོ་རྩ་བོ་གཉིད་ཡོད་སར་ཐོན་པ་ན། རི་བོང་གིས་“ཁྲིད་ཀྱི་རྩ་མ་དང་རྩ་བོའི་རྩ་མ་གཉིས་མཐུད་པ་བྱོས། ཁྲིད་ཀྱིས་ཁོར་སོ་བཏབ་པ་ན་རྩ་བོ་རྒྱག་གི་ཡིན་ཀྱང་། འོན་ཀྱང་ཁྲིད་གཉིས་ཀྱི་རྩ་མ་མཐུད་པ་བརྒྱབ་ཡོད་པས་ཁོ་ཁྲིད་ཀྱི་ལག་ནས་འབྲོ་མི་བྱུང་བ་ཅིས་པཤད།

མ་ཐབས་བཀོད་མཚོག་གྱུར་དེར་འཐད་པ་དང་རི་བོང་གིས་མཁྱོགས་མོས་ངང་ཁོ་གཉིས་ཀྱི་རྩ་མ་ལྟན་དུ་མཐུད།

སྒྲུབ་རྩ་བོ་འོག་རྩ་ཉལ་ཡོད་པའི་སྤོང་མགོར་འགོས་པ་དང་རི་བོང་སྤོང་བོའི་ཕག་ནས་བསྐྱོད།

མ་ཡིས་རྩ་ཡི་སྒྱག་ཏི་ལ་སོ་བཏབས། རྩ་བོ་གནམ་ལ་ལྷིང་ཞིང་མཐོ་ཁོའི་རྩེས་ལ་འབྱུང་ཞོར་བང་ལངས་ཏེ་བརྒྱགས།

སྒྲུབ་དང་རི་བོང་གཉིས་རྩ་བོས་རི་བོང་འབྱུང་པའི་རྩ་མ་པར་གད་མོ་གོར།

སྒྲུབ་བགད་དགས་ནས་སྤོང་མགོ་ནས་སར་ལྷུང་བའི་རྩ་བོ་གྱིས་ད་སྐབས་སྒྲུབ་ལ་ཡོང་ག་དམར་བོ་ཞིག་ཡོད།

རི་བོང་གིས་སྒྲུབ་སྤོང་མགོ་ནས་ལྷུང་བ་རིག་ནས་བགད་དགས་དེ་ཁོས་ཁོའི་མ་མགལ་ལ་སོ་བཏབས་པའི་རྩ་བོ་གྱིས་ད་སྐབས་རི་བོང་ཁ་གོ་ཡིན།

རྩ་བོས་མ་མོ་ས་ནང་ནས་བྱུང་པ་དང་དེ་ནི་ད་སྐབས་མ་ཡི་སྒྲུབ་ཁ་གཟེངས་ཡོད་པའི་རྩ་བོ་རེད།

3. Match phrases from Part I and Part II to make correct sentences. ཚན་པ་དང་བོ་དང་གཉིས་པའི་ཚིག་གྲུང་ཆ་

བརྒྱགས་ནས་ཚིག་གྲུབ་ཡང་དག་བཟོས།

PART I

a. Fox agreed that this was a superb idea ____	b. Monkey and Rabbit laughed at ____
c. Monkey and Rabbit returned home ____	d. Monkey climbed up the tree ____
e. Monkey laughed so hard ____	f. Monkey, Rabbit, and Fox lived together ____
g. One day Monkey and Rabbit were ____	h. The horse jumped up and galloped off, ____
i. They noticed a horse ____	j. Whenever Fox found something to eat, ____
k. Rabbit saw Monkey fall from the tree and laughed so hard ____	

PART II

1. and always did things together.
2. and Rabbit tied their tails together.
3. and told Fox about the horse.
4. dragging Fox behind him.
5. he refused to share it with friends.
6. in a forest looking for something to eat.
7. sleeping under a tree.
8. that he bit through his lip.
9. the sight of the horse dragging Fox.
10. that he fell from the tree and landed on his butt.
11. the horse was sleeping under and Rabbit stood behind it.

4. Put these words in the blanks below བ་སྟོད་འདི་དག་གིས་གཤམ་གྱི་སྟོང་ཆ་སྟོང་ས།: a, and, for, from, in, the, to, under, with.

- a. Monkey, Rabbit, _____ Fox lived together _____ always did things together.
- b. Whenever Fox found something _____ eat, he refused _____ share it _____ friends.
- c. Monkey _____ Rabbit were _____ forest looking _____ something _____ eat.
- d. They noticed _____ horse sleeping _____ tree.
- e. Clever Rabbit said, "Fox never shares food _____ us."
- f. "He'll ask us _____ show him where it is."
- g. Monkey _____ Rabbit returned home _____ told Fox about the horse.
- h. Fox was delighted _____ hear this _____ asked Monkey _____ Rabbit _____ take him _____ sleeping horse.
- i. When they reached _____ place where _____ horse was sleeping, Rabbit said, "Tie your tail _____ horse's tail together."
- j. "He will run but _____ your tails tied together he can't get away _____ you."

5. Mark these sentences T (true) or F (false). ཚིག་གྲུབ་འདི་དག་ལ་(ཡང་དག་པར་T དང་ནོར་ལུལ་ལ་F) རྟགས་ཀྱི་བ།

- a. Fox shared his food with his friends. **T F**
- b. Fox thought Rabbit had a good idea. **T F**
- c. Monkey landed on his butt. **T F**
- d. Rabbit was pulled by the horse in the dirt. **T F**
- e. Fox tied his tail and the horse's tail together. **T F**

The Son, Daughter-In-Law, and Mother

མགོན་ཐང་སྒྱིད།

1. Vocabulary ཐ་སྒྱིད།

a tent pitched in a beautiful canyon བྱག་རོང་ཡིད་དུ་འོང་བ་ཞིག་ན་ཕུབ་པའི་སྤྱ་གྲུར།

surrounded མཐའ་བསྐོར་བ།

looked after གཉོར་སྦྱོང་བྱས་པ།

Let's send her away ཁོ་ཡུལ་གཞན་དུ་སྤྱུགས་དང་།

understandingly བསམ་གཤམ་གྱིས། གཤམ་ཀྱང་བསྒྱིད་ནས།

herded livestock ཕྱགས་ཐོག་འཛོམས།

cruel གཏུམ་པོ།

chest བྲང་། སྒྲམ་རུང་།

well enough to work བཟང་ནས་ལས་ཀ་བྱེད་ཐུབ་པ།

A tent pitched in a beautiful canyon between two low mountains was surrounded by green trees and red, yellow, blue, white, and purple flowers. Four people lived in this tent—Zhaxi, his wife Lhamo, his son Cairang, and his mother Zhuma. Zhaxi’s mother was ninety while his son was only seven.

Zhaxi herded livestock on the mountains, Lhamo did housework and milked yaks, and Zhuma looked after Cairang.

While Zhuma was well enough to work, Zhaxi and his wife were very kind to her. When she became very old and could no longer work, Zhaxi and his wife became cruel to her. Zhaxi’s wife did not like to do anything for her mother-in-law, tried to make her angry, and she hoped that she would die soon.

One day Lhamo said to Zhaxi, “Mother is very old and can’t do anything for us. Let’s send her away.”

Zhaxi said, “You’re right. I agree.”

They took a rope and tied Zhuma’s hands and feet together, put a piece of cloth in her mouth, put her in a chest, and carried the chest to a mountaintop. Cairang followed them. When they reached the mountaintop they took Zhuma out of the chest and then they started back home. Zhuma smiled understandingly and said, “Now your life will be better than before.”

As they were walking home Cairang said, “I’m going back to get the chest.”

His parents asked, “Why do you want that old chest?”

Cairang answered, “When you become very old I will also use that chest to do what you just did.”

This frightened his parents so much that they went back to the mountaintop, brought Zhuma back to their home, and they were very kind to her afterwards.

བུ་དང་མཉམ་པ་ལ། ལ་མ།

རི་དམར་མོ་གཉིས་བར་གྱི་ལུང་བ་མངོན་སྲུག་ལྷན་བཞག་ཏུ་ལུང་པའི་སྒྲུག་ཞིག་སྤང་བོ་སྤྲོན་བོ་དང་མེ་ཏྲག་དམར་བོ། སེར་བོ། སྤོན་བོ།
དཀར་བོ། སྒྲུག་པོས་བསྐོར་ཡོད། མི་བཞི་བོ་སྟེ་བཀྲ་ཤིས། ཁོའི་རྒྱུ་མ་ལྟ་མོ། བུ་ཆེ་རིང་དང་ཁོའི་ལ་མ་སྒྲོལ་མ་བཅས་སྒྲུ་འདིའི་ནང་དུ་འཛོལ་བ་
བྱས། བཀྲ་ཤིས་ཀྱི་བུ་ལོ་བདུན་ཡིན་དུས་ན་ཁོའི་ལ་མ་ལོ་དགུ་བརྒྱུ་ལ་བྱས་ཡོད།

བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་རི་མགོར་སྒྲུག་སྒྲོག་འཛོལ་གིང་ལྟ་མོས་ཁྱིམ་ལས་བསྐྱེད་ཤིང་འོ་མ་བཞོས། སྒྲོལ་མ་ཡིས་ཆེ་རིང་བསྟོར།

སྒྲོལ་མ་ལས་ཐུང་བདེན་ས་ལས་ཀ་ལས་ཐུབ་པའི་དུས་ན། བཀྲ་ཤིས་དང་ཁོའི་རྒྱུ་མ་གཉིས་ཁོ་མོར་ཉ་ཅང་བྱམས། ཁོ་མོ་ན་རྒྱས་ནས་ལས་
ལ་བརྩོན་མི་ཐུབ་པའི་སྐབས་སུ། བཀྲ་ཤིས་དང་ཁོའི་རྒྱུ་མ་གཉིས་ཁོ་མོར་ཉ་ཅང་སྤང་། བཀྲ་ཤིས་ཀྱི་རྒྱུ་མས་ཁོ་མོའི་ཁྱིམ་མོར་བསྟེན་མ་འདོད་
ལ། ཁོ་མོ་ཁོང་ཁྱོ་ལངས་སུ་བརྩུག་ནས་མི་འགྲངས་པར་ཆེ་ལས་འདའ་རྒྱུའི་རེ་བ་བཅངས།

ཉིན་ཞིག་ལྟ་མོས་བཀྲ་ཤིས་ལ་ལ་མ་ལོ་ཉ་ཅང་རྒྱས་ཤིང་ཆོར་བྱ་བའི་ཡང་སྒྲུབ་མི་ཐུབ། ང་ཆོས་མོ་རི་ལ་འཇུག་པར་བྱ་ཞེས་བཤད།

བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་ཁྱོད་ཀྱིས་བཤད་བ་བདེན། ང་འཐད་བ་ཡིན་ཞེས་ལབ།

ཁོ་ཆོས་ཐག་བཞག་བཟུང་ནས་སྒྲོལ་མའི་ལག་པ་དང་རྒྱུ་མ་བཟུམས་ཤིང་རས་དུམ་ཞིག་ཁོ་མོའི་ཁ་ནང་ལ་བཟངས། སྒྲོལ་མ་ཞིག་གི་ནང་དུ་
བརྩུག་སྟེ་རི་མགོ་ཞིག་ལ་ཁུར། ཆེ་རིང་གིས་ཁོ་ཆོའི་བཟུང་དེ། ཁོ་ཆོ་རི་མགོ་དེར་ཐོན་བ་ན་སྒྲོལ་མ་སྒྲོལ་མ་ལས་ཕྱིར་བཏོན་རྗེས་ཕྱིར་ཡུལ་ལ་ལོག་
འགོ་བརྩམས། སྒྲོལ་མས་བསམ་ཤིས་ཀྱིས་འཇུམ་དཔུལ་ནས་“ད་ཁྱོད་ཆོའི་འཛོལ་སྤར་ལས་བཟང་རྒྱུ་རེད”ཅེས་བཤད།

ཁོ་ཚོ་ཡུལ་ལ་ལོག་ཁར། ཚེ་རིང་གིས་“ང་ཕྱིར་ལ་སོང་ནས་སྒྲོམ་བུ་དེ་ལེན་རྒྱ་ཡིན”ཞེས་ལབ།
 ཁོའི་ཕ་མ་གཉིས་ཀྱིས་ཁྱོད་ཀྱིས་ཅིའི་ཕྱིར་སྒྲོམ་བུ་རྙིང་བ་དེ་ལེན་འདོད་པ་ཡིན”ཞེས་དྲིས།
 ཚེ་རིང་གིས་“ཁྱོད་ཚོ་ན་ཚོད་ནས་ན་ངས་ཀྱང་སྒྲོམ་བུ་དེ་བཀོལ་ནས་ཁྱོད་ཚོས་ཅི་ཞིག་བྱས་པ་དེ་ཏག་ཏག་ལས་རྒྱ་ཡིན”ཞེས་ལན་བཏབས།
 འདིས་ཁོའི་ཕ་མ་གཉིས་ཀྱིས་གསྐྱུ་ཏུ་བཅུག་པས་ཁོ་ཚོ་ཕྱིར་རི་མགོར་སོང་ནས་སྒྲོམ་ལ་མ་ཕྱིར་ཁོ་ཚོའི་བྱིམ་དུ་བྱིད་འོང་བ་མ་ཟད། རྗེས་སོང་ཁོ་ཚོ་
 སྒྲོམ་མར་ཉ་ཅང་བྱམས།

3. Match phrases from Part I and Part II to make correct sentences. ཚན་པ་དང་པོ་དང་གཉིས་པའི་ཚིག་ཐུང་ཆ་
 བསྒྲིགས་ནས་ཚིག་གྲུབ་ཡང་དག་བཅོས།

PART I

- As they were walking home Cairang ____
- Cairang answered, “When you become ____
- Cairang followed ____
- When they reached the mountain ____
- His parents asked, “Why do you ____
- Zhuma smiled understandingly and ____
- They took a rope and tied ____
- They went back to the mountaintop ____
- This frightened ____

PART II

- and brought Lhamo back to their home.
- his parents very much.
- said, “I’m going back to get the chest.”
- said, “Your life will be better.”
- them.
- top they took Zhuma out of the chest.
- old I will do what you just did.”
- want that old chest?”
- Zhuma’s hands and feet together.

4. Put these words in the blanks below ཐ་སྐད་འདི་དག་གིས་གཤམ་གྱི་སྟོང་ཆ་སྒྲུངས།: a, and, for, in, to.

- _____ tent pitched _____ beautiful canyon between two mountains was surrounded by trees
 _____ red, yellow, blue, white, _____ purple flowers.
- Four people lived _____ this tent—Zhaxi, his wife Lhamo, his son Cairang, _____ his mother
 Zhuma.
- Zhaxi herded livestock _____ the mountains, Lhamo did housework _____ milked yaks, _____
 Zhuma looked after Cairang.
- While Zhuma was well enough _____ work, Zhaxi _____ his wife were very kind _____ her.
- When she became old _____ could no longer work, Zhaxi _____ his wife became cruel _____ her.
- Zhaxi’s wife did not like _____ do anything _____ her mother- _____ -law, tried _____ make her
 angry, _____ she hoped that she would die soon.
- Lhamo said _____ Zhaxi, “Mother is very old _____ can’t do anything _____ us.”

5. Match the characters in the story in Part I with the phrases in Part II. ཚན་བ་དང་པོའི་སྐབས་གཏམ་ནང་གི་མི་སྣ་
དང་ཚན་བ་གཉིས་པའི་ཚིག་གྲུང་ཡང་དག་པར་སྒྲེལ་དགོས།

PART I

- a. Zhaxi ____
- b. Lhamo ____
- c. Cairang ____
- e. Zhuma ____

PART II

- (1) was cruel to Zhuma.
- (2) was a child.
- (3) was Zhuma's daughter-in-law.
- (4) was Cairang's grandmother.
- (5) was very old.
- (6) she was left on a mountaintop.
- (7) wanted to go back and get the chest.
- (8) were very frightened by what the boy said.
- (9) had a happy life in the end.
- (10) did not die on the mountain.
- (11) was Lhamo's husband.
- (12) was Zhaxi's wife.

6. Write answers to these questions. གཤམ་གྱི་དྲི་བ་དག་ལ་ལན་འབྲི་དགོས།

- a. How many people are in this story?
- b. How many mothers are in this story?
- c. How many grandmothers are in this story?
- d. How many sons are in this story?
- e. How many fathers are in this story?
- f. Why did they take Zhuma to the mountain?
- g. Why did they bring her back to their home?

7. What lesson does this story teach? གཏམ་རྒྱུད་འདི་ལས་བསྐྱབ་བྱ་ཅི་ཞིག་འཕྲོབ་བྱུང་།

- a. Children should be kind to their old parents.
- b. Old people are not useful.
- c. Young children are not clever.
- d. Don't be unkind to your children.

A Wolf Wags His Tail (སྐལ་བཟང་གཡང་སྒྲོན།)

1. Vocabulary བསྟན།

caught in a trap རྟོལ་ཐབས་པ།

feigned sincerity རྣམ་དག་ཡིན་ཁུལ་བྱས་པ།

my own safety ང་རང་གི་བདེ་འཇགས།

impatient བཟོད་བསྐྱོན་མེད་པ། ངང་རྒྱུད་ཐུང་བ།

leered མིག་མདའ་འཕངས་པ།

fangs མཆེ་བ།

hunter's trap རྟོན་པའི་རྟི།

loyal སྒྲོ་དཀར་བ།

wag my tail ངའི་རྩ་གཡུག་པ།

hesitated མཐོམ་ཉི་བྱས་པ། ཐེ་ཚོམ་བློས་པ།

soberly looked at མཐོམ་སྐྱོམ་མཐོམ་ནས་བརྟུས་པ།

tried your best ཅི་ལྟས་ཀྱིས་བསྐྱབས་པ།

2. Text སྒྲུབ་ཚན།

An old sheep slowly walked over to a wolf that was **caught in a trap**. Wolf said, “Good friend! Please help me.”

Sheep said, “Who are you? Why are you caught in this **hunter's trap**?”

Wolf **feigned sincerity** and said, “You don't know who I am? I am a **loyal** dog. I was caught as I was rescuing a chicken caught in this trap. I never think of **my own safety**. I jumped into the trap and now I cannot get out. Please help a kind old dog.”

Sheep looked at Wolf for a long time. He did not believe him. He said, “Are you really a dog? Why do you look like a wolf?”

Wolf said, “I am a wolf dog, so I look like a wolf. Please believe me. I'm really a dog. I'm kind and gentle. Moreover, I can **wag my tail**. Look, I am wagging my tail.”

Sheep took a step back and said, “Yes, you can wag your tail but not all animals that can wag their tails are dogs. Are you really a dog?”

“Yes, I swear it. Please help me. I will work for you. I like sheep very much and I like old sheep the best,” said **impatient** Wolf.

Sheep **hesitated** and said, “No, I need to think it over.”

Wolf lost his patience, **leered** horribly at the old sheep, and yelled, “Old friend, quickly! Are you going to help me or not?”

The old sheep **soberly looked at** Wolf and slowly said, “Never! You are a wolf. I saw your **fangs**. Last winter you **tried your best** to catch and eat me. I almost died. I will never forget that. You can wag your tail but you cannot deceive me. Goodbye!”

The old sheep then left Wolf in the trap and went on his way.

སྤྱང་གི་ཞིག་གིས་ཁོའི་རྩ་མ་གཞུགས་པ།

ལྷག་ཁ་མཐོ་ཞིག་དལ་མོས་རྙིང་ལ་བཟུངས་པའི་སྤྱང་གི་ཞིག་ལ་གཏུགས།

སྤྱང་གིས་གོགས་པོ་དགའ་བོ། ང་ལ་རོགས་རམ་བྱེད་རོགས་ཅེས་བཤད།

ལྷག་གིས་ཁྱོད་ནི་སྤྱུ་ཡིན། ཁྱོད་ཅིའི་ཕྱིར་རྩོམ་པའི་རྙིང་ལ་བཟུངས་པ་ཡིན་ཞེས་ལབ།

སྤྱང་གིས་བསམ་པ་ནམ་དག་གི་རྩ་བ་བྱས་ནས་ཁྱོད་ཀྱིས་ང་སྤྱུ་ཡིན་པ་མི་ཤེས་སམ། ང་ནི་བཙུང་བའི་བྱ་རྒྱུ་ཆེ་བའི་ཁྱི་ཞིག་ཡིན་པ་དང་། ངས་རྙིང་ལ་བཟུངས་པའི་བྱ་བོ་ཞིག་སྤྱོད་སྤྱོད་པའི་སྤྱུ་ཡིས་བཟུང་། ངས་རང་གི་བདེ་འཇགས་གཏན་ནས་མི་བསམ། ང་རྙིང་ཡི་ནང་དུ་མཆོངས་པ་ཡིན་ལ་ད་ལྟ་ང་རང་རྙིང་ལས་ཐར་མི་བྱུང་། ཁྱི་ཆུན་སྙིང་རྩེ་ཅན་ལ་རོགས་རམ་བྱེད་རོགས་ཅེས་བཤད།

ལྷག་གིས་སྤྱང་གི་ལ་རེ་ཞིག་བཏུས། ཁོས་ཁོ་ལ་ཡིད་མ་ཆེས། ལྷག་གིས་ཁྱོད་རྩོམ་ཁྱི་ཞིག་ཡིན་ནམ། ཁྱོད་བཏུས་ན་སྤྱང་གི་ཞིག་དང་མཚུངས་པ་ཅི་ཡིན་ཞེས་དྲིས།

སྤྱང་གིས་ང་ནི་སྤྱང་ཁྱི་ཞིག་ཡིན་ང་བཏུས་ཆོད་ལ་སྤྱང་གི་ཞིག་དང་འདྲ། ང་ལ་ཡིད་ཆེས་བྱས་དང་། ང་ནི་སྙིང་རྩེ་ཆེ་ལ་ངང་རྒྱུད་འཇམ། དེའི་མི་ཆད། ངས་ངའི་རྩ་མ་ཡང་གཞུགས་ཤིས། ཁྱོད་ཀྱིས་ལྟོས་དང་ངས་ངའི་རྩ་མ་གཞུགས་བཞིན་ཡོད་ཅེས་བཤད།

ལྷག་གིས་གོམ་གང་ཕྱིར་ལུས་ནས་རེད། ཁྱོད་ཀྱིས་ཁྱོད་ཀྱི་རྩ་མ་གཞུགས་ཤིས། འོན་ཀྱང་རྩ་མ་གཞུགས་ཤིས་པའི་རི་དྲགས་ཆང་མ་ཁྱི་མིན། ཁྱོད་རྩོམ་ཁྱི་ཞིག་ཡིན་ནམ་ཞེས་དྲིས།

སྤྱང་གིས་ངང་བྱང་གིས་ཡིན། ངས་མནའ་སྒྲེལ། ང་ལ་རོགས་བྱས་དང་། ངས་ཁྱོད་ལ་ལས་ཀ་བསྐྱུབ། ང་ལྷག་ལ་ཉ་ཅང་དགའ་ཞིང་ང་ལྷག་ཁ་མཐོ་ལ་ཆེས་དགའ་བོ་འདུག་ཅེས་བཤད།

ལྷག་གིས་སོམ་ཉིའི་ངང་མིན། ངས་བསམ་སྒྲོ་མང་བོ་གཏོང་དགོས་ཅེས་བཤད།

སྤྱང་གིས་བཟོད་བསྐྱོན་གོར་ཞིང་མིག་ཁོང་ཁྱོ་ཆེན་པོས་ལྷག་ཁ་མཐོ་ལ་བསྐྱུད་ནས་གོགས་པོ་རྙིང་བ། མགྲོགས་མོ་གིས་དང་། ཁྱོད་ཀྱིས་ང་ལ་རོགས་རམ་བྱེད་རྒྱུ་ཡིན་ནམ་མིན་ཞེས་ངར་སྐད་འཕྲིན།

ལྷག་ཁ་མཐོ་ཡིས་སེམས་ཅི་གཅིག་ཏུ་སྤྱང་གི་ར་གསལ་བོར་བཏུས་ནས་གཏན་ནས་མིན། ཁྱོད་ནི་སྤྱང་གི་ཞིག་རེད། ངས་ཁྱོད་ཀྱིས་མཆེ་བ་མཐོང་བུང་། བ་ཞིང་དཔྱིད་ཀར་ཁྱོད་ཀྱིས་ཅི་བྱུང་གིས་ང་བཟུང་ནས་བཟུང་ཅིས་བྱས། ང་རྩུང་མིན་ན་གི་སོང་། ངས་དེ་ནམ་ཡང་བརྟེན་མི་སྲིད། ཁྱོད་ཀྱིས་ཁྱོད་ཀྱི་རྩ་མ་གཞུགས་བྱུང་ཀྱང་ང་ལ་མགོ་སྐྱོར་གཏོང་མི་བྱུང་། བདེ་མོ་བྱོས་ཞེས་བཤད།

དེ་ནས་ལྷག་ཁ་མཐོ་ཡིས་སྤྱང་གི་བསྐྱུར་ནས་ཐུ་མཐུད་དུ་སོང་།

3. Put the sentences in the correct order. གཤམ་གྱི་ཚིག་གྲུབ་དག་གི་མིང་ཡང་དག་པར་བློ་གསལ།

- "I like sheep very much and I like old sheep the best," said Wolf. ____
- An old sheep slowly walked over to a wolf. ____
- He did not believe him. ____
- He said, "Are you really a dog? Why do you look like a wolf?" ____
- Sheep hesitated and said, "No, I need to think it over." ____
- Sheep looked at Wolf for a long time. ____
- Sheep said, "Who are you? Why are you caught in this hunter's trap?" ____
- Sheep took a step back and said, "Yes, you can wag your tail." ____
- The old sheep slowly said, "Never! You are a wolf. Goodbye!" ____
- The old sheep then left Wolf in the trap and went on his way. ____
- Wolf feigned sincerity and said, "You don't know who I am? I am a loyal dog." ____
- Wolf lost his patience and yelled, "Old friend, are you going to help me?" ____
- Wolf said, "Good friend! Please help me." ____
- Wolf said, "I am a wolf dog, so I look like a wolf. I can wag my tail." ____

4. Put these words in the blanks below བ་སྒྲུབ་འདི་དག་གིས་གཤམ་གྱི་སྟོང་ཆ་སྒྲུབ་ས།: a, an, and, at, in, into, of, out, the, to for.

- ____ old sheep slowly walked over ____ wolf that was caught ____ trap.
- Sheep said, "Who are you? Why are you caught ____ this hunter's trap?"
- Wolf feigned sincerity ____ said, "I am ____ loyal dog."
- "I was caught as I was rescuing ____ chicken caught ____ this trap."
- "I never think ____ my own safety."
- "I jumped ____ trap ____ now I cannot get ____."
- "Please help ____ kind old dog."
- Sheep looked ____ Wolf ____ long time.
- He said, "Are you really ____ dog?"
- "Why do you look like ____ wolf?"
- Wolf said, "I am ____ wolf dog, so I look like ____ wolf."
- "I'm really ____ dog."
- Sheep took ____ step back.

5. Write answers to these questions. གཤམ་གྱི་དྲི་བ་དག་ལ་ལན་འབྲི་དགོས།

- Who was caught in the trap?
- What did Wolf say he was?
- Why was he caught in the trap?
- What did Wolf wag?
- What did Wolf say he liked very much?
- Did Sheep help the wolf? Why or why not?

The Special Pot

1. Vocabulary བསྟན།

grain of rice འབྲས་དྲོག

scooped... out... འཕྲུ་བ།

treasure དགོན་ཐོར།

offered འབུལ་བ། བརྒྱུ་བ།

pieces of silver དུལ་ལེབ་མོ།

removed བྱེས་བ། སྒར་བ།

2. Text སྟོན་ཆོད།

A poor woman lived with her clever son. One day when a rich man came to their home, the mother said to her son, “Please cook enough for our guest to eat.” The son put a single **grain of rice** in the pot and prepared to go to the kitchen to cook it.

The rich man was very surprised and said, “You only put one grain of rice in the pot. That is not enough for me to eat.”

The son said, “Don’t worry. Just wait.” The rich man said nothing and the clever son went into the kitchen to cook. When the rice was cooked, the son came out of the kitchen with the pot, **scooped** rice **out** of the pot, filled a bowl with the rice, and respectfully placed it in front of the rich man.

The rich man asked in surprise, “How did you get an entire bowl of rice from a single grain?”

The woman answered, “It is a **treasure** pot. If you cook one grain of rice in it you will get a bowlful.”

The rich man wanted to buy the pot. At first, the woman refused but, when the rich man **offered** her two hundred **pieces of silver**, she agreed.

After the rich man paid for the pot and took it home, he found that it was very dirty inside. After he washed it, he put a single grain of rice inside, covered it, and cooked it for a long time. When he **removed** the lid, there was only a single grain of rice inside.

The rich man was very angry, rushed back to the woman’s home, and told her what had happened. The woman’s son asked, “Did you clean it?”

The rich man answered, “Yes, because it was dirty.”

The woman’s son answered, “This pot can’t be cleaned. Once you clean it, it becomes like any other pot.”

The rich man said nothing and sadly returned home.

ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་སྒྲ་ངེ།

སྒྲིམ་མ་མེད་པོ་ཞིག་གིས་ཁོ་མོའི་བྱ་གཡེར་པོ་དང་མཉམ་དུ་འཛོལ་རོལ། ཉིན་ཞིག་སྒྲིམ་པ་ལྷུག་པོ་ཞིག་ཁོ་ཚོའི་བྱིམ་དུ་ཐོན་པ་ན། ཨ་མས་ཁོ་མོའི་བྱ་ལ་“ང་ཚོའི་མགོན་པོར་ཟ་མ་འདད་པོ་ཞིག་གཡོ་སྒྲོལ་བྱུང་”ཅེས་བཤད། འུ་ཡིས་འབྲས་རྩོག་གཅིག་སྒྲ་ངེའི་ནང་དུ་བཞག་ནས་གཡོས་ཁང་དུ་གཡོ་སྒྲོལ་བྱེད་དུ་འགོ་བར་གྲ་སྒྲིག་བྱས།

སྒྲིམ་པ་ལྷུག་པོ་དེ་རབ་རྩ་ལ་མཚར་ནས་ཁྱོད་ཀྱིས་སྒྲ་ངེའི་ནང་དུ་འབྲས་རྩོག་གཅིག་བཞག། འབྲས་རྩོག་གཅིག་གིས་ང་ལ་མི་འདད་ཞེས་ལབ།

འུ་ཡིས་“སེམས་ཁུར་མ་བྱེད། ཁྱོད་ཀྱིས་སྒྲིག་པས་ཚོག་ཅེས་ལབ། སྒྲིམ་པ་ལྷུག་པོ་དེས་ཅི་ཡང་མ་བཤད་པ་དང་བྱ་གཡེར་པོ་དེ་གཡོས་ཁང་དུ་གཡོ་སྒྲོལ་བྱེད་པར་སོང་། འབྲས་ཚོས་པ་ན་འུ་ཡིས་སྒྲ་ངེ་བཟུང་དེ་གཡོས་ཁང་ནས་ཐོན་པ་དང་སྒྲ་ངེའི་ནང་ནས་དཀར་ཡོལ་ནང་དུ་འབྲས་བཅུས་རྗེས། བཙུ་བཀྱར་ཆེ་བའི་ངང་ནས་སྒྲིམ་པ་ལྷུག་པོ་དེའི་མདུན་ལ་བཞག།

སྒྲིམ་པ་ལྷུག་པོ་དེས་ཡ་མཚར་བའི་ངང་ནས་ཁྱོད་ཀྱིས་འབྲས་རྩོག་གཅིག་ལ་བརྟེན་ནས་འབྲས་དཀར་ཡོལ་གང་རྗེ་ལྟར་ལོན་པ་ཡིན་ཞེས་དྲིས།

སྒྲིམ་མ་དེས་“འདི་ནི་སྒྲ་ངེ་ཅ་ཆེན་ཞིག་ཡིན། གལ་ཏེ་སྒྲ་ངེ་འདིའི་ནང་དུ་འབྲས་རྩོག་གཅིག་བཙོས་ན་ཁྱོད་ཀྱིས་འབྲས་དཀར་ཡོལ་གང་ལོན་ཐུབ་”ཅེས་ལན་བཏབ།

སྒྲིམ་པ་ལྷུག་པོར་སྒྲ་ངེ་ཉི་འདོད་སྒྲིམ། དང་ཐོག་སྒྲིམ་མ་དེས་ཁས་མ་སྒྲངས། འོན་ཀྱང་སྒྲིམ་པ་ལྷུག་པོ་དེས་དཔུལ་སྒྲོར་ཉིས་བརྒྱ་བྱིན་པ་ན་མོ་རང་འཐད་པ་བྱུང་།

སྒྲིམ་པ་ལྷུག་པོ་དེས་སྒྲ་ངེ་ལ་སྒྲོར་མོ་སྒྲད་པ་དང་སྒྲ་ངེ་ཡུལ་ལ་ཁྱེར་བ་ན། ཁོས་སྒྲ་ངེའི་ནང་དོས་ཏེ་ཅང་བཙོག་པོ་ཡིན་པ་ཤེས། ཁོས་སྒྲ་ངེ་བཀྲུས་རྗེས་འབྲས་རྩོག་གཅིག་ནང་དུ་བཞག་ནས་ཁ་བཀའ་ཏེ་དུས་ཡུན་རིང་བོ་ཞིག་ལ་བཙོས། ཁོས་ཁ་ལེབ་གཡེལ་བ་ན་སྒྲ་ངེའི་ནང་དུ་འབྲས་རྩོག་གཅིག་ཏུ་ཏག་ལས་མེད།

སྒྲིམ་པ་ལྷུག་པོ་དེ་ཁོང་ཁྱོ་ཆེན་པོ་ལངས་ཤིང་སྒྲིམ་མ་དེའི་བྱིམ་དུ་ལྷུང་བར་སོང་ནས་ཁོ་མོར་སྒྲ་ངེ་ཅི་བྱུང་བ་བཤད།

སྒྲིམ་མ་དེའི་འུ་ཡིས་“ཁྱོད་ཀྱིས་སྒྲ་ངེ་བཀྲུས་སམ་”ཞེས་དྲིས།

སྒྲིམ་པ་ལྷུག་པོ་དེས་“སྒྲ་ངེ་བཙོག་པོ་ཡིན་པས་ངས་བཀྲུས་པ་ཡིན་”ཞེས་ལན་བཏབ།

སྒྲིམ་མ་དེའི་འུ་ཡིས་“སྒྲ་ངེ་འདི་བཀྲུ་མི་རུང་། ཁྱོད་ཀྱིས་སྒྲ་ངེ་བཀྲུས་ཅོན། སྒྲ་ངེ་སྒྲ་ངེ་གཞན་དང་འབྲམ་མཚུངས་སུ་འགྱུར་འགོ་ཅེས་ལབ།

སྒྲིམ་པ་ལྷུག་པོ་དེས་ཅི་ཡང་མ་བཤད་པར་ཡིད་སྒྲོ་བའི་ངང་ནས་ཕྱིར་ལོག་གོ།

3. Match phrases from Part I and Part II to make correct sentences. ཚན་པ་དང་པོ་དང་གཉིས་པའི་ཚིག་གྲུང་ཆ་
བསྒྲིགས་ནས་ཚིག་གྲུབ་ཡང་དག་བཞོས།

PART I

a. ____ A poor woman lived	g. ____ The rich man wanted
b. ____ After he washed it, he put a single grain of rice inside,	h. ____ The rich man was very angry, rushed back to the woman's home,
c. ____ After the rich man paid for the pot and took it home,	i. ____ The son put a single grain of rice in the pot
d. ____ The rich man asked in surprise, "How did you get an	j. ____ The son said, "Don't worry.
e. ____ The rich man said nothing	k. ____ The woman answered, "It is a treasure pot. If you cook one grain
f. ____ The rich man said nothing and	

PART II

1. and prepared to go to the kitchen to cook it.	7. Just wait."
2. and sadly returned home.	8. lived with her clever son.
3. and told her what had happened.	9. of rice in it you will get a bowlful."
4. covered it, and cooked it for a long time.	10. the clever son went into the kitchen to cook.
5. entire bowl of rice from a single grain?"	11. to buy the pot.
6. he found that it was very dirty inside.	

4. Put these words in the blanks below བ་སྟན་པ་འདི་དག་གིས་གཤམ་གྱི་སྟོང་ཆ་སྒྲོངས།: enough, grain of rice, in surprise, nothing, offered, only, paid for, refused, respectfully, scooped...out, treasure.

- The rich man _____ the pot and took it home.
- The woman _____ but, when the rich man _____ her two hundred pieces of silver, she agreed.
- The mother said to her son, "Please cook _____ for our guest to eat."
- The rich man asked _____, "How did you get an entire bowl of rice from a single grain?"
- The rich man said _____ and sadly returned home.
- The rich man said, "You _____ put a grain of rice in the pot."
- The son put a single _____ in the pot.
- The woman answered, "It is a _____ pot."
- The son came with the pot, _____ rice _____ of the pot, filled a bowl with the rice, and _____ placed it in front of the rich man.

5. Write answers to these questions. གཤམ་གྱི་དྲི་བ་དག་ལ་ལན་འབྲི་དགོས།

- Who lived with the old woman?
- Who came to their house?
- What did the son put in the pot?
- What did the rich man eat?
- What kind of pot was it?
- What happened if you put one grain of rice in the pot?
- How much money did the rich man give the old woman for the pot?
- What did he do with the pot once he took it home?
- How much rice did the pot make?
- Why didn't the pot work?

The Frog Prince (འཇམ་དབྱངས་སྒྲོལ་མ།)

1. Vocabulary བ་སྒྲུབ།

childless ཁྱིམ་བཟང་པོ་ལ།

felt a pain རྩ་ཟུག་ལངས་པ།

jumped out བྱི་ལ་མཆོངས་པ།

some time later རེ་ཞིག་གི་རྗེས་ནས།

son-in-law མག་པ།

amazed ཡ་མཚར་པ།

unable མི་རུས་/ཕྱིགས་པ།

screamed in fear རྒྱག་ནས་འཛོམས་སྒྲོན་པ།

oldest ཆེས་ནན་པ། ཆེས་རྒྱུང་པ།

middle དབྱིལ། བར་མ།

youngest ལོ་ཆེས་གཞོན་པ། བ་རྒྱུང་།

kept his promises ཁ་བཤད་དོན་ལ་གནས་པ། ཁ་དན་སྲུང་པ།

2. Text སྒྲོལ་ཆན།

A poor **childless** couple wanted a child very much. One day the woman **felt a pain** in one knee. That night a very ugly frog **jumped out** of her knee. The old couple was very afraid of him and wanted to kill him. However, the frog promised that he would bring them wealth and marry the local king's daughter.

Some time later the frog went to the King's palace and shouted, "Dear King, I am your **son-in-law**. Please call your daughter out."

The King was **amazed**. Everyone in the King's palace came out and looked around. Finally, the King noticed the frog. The frog repeated, "I am your son-in-law. Call your daughter out." All the people laughed at the ugly frog.

The King said, "I will not let my beautiful daughter marry you—you ugly frog."

The frog angrily replied, "You shall laugh louder and louder and be **unable** to stop until you let your daughter come out and marry me." It was true. The King laughed louder and louder. He could not stop. The people of the palace **screamed in fear**. At last, he had to call out his three daughters.

All the girls were very pretty. The King told his **oldest** daughter to marry the frog but she refused because the frog was so ugly.

The King told the **middle** daughter to marry the frog but she also refused.

The King asked his **youngest** daughter to marry the frog and she agreed. She knew that if she did not her father would die. To show his appreciation the King gave his youngest daughter much treasure.

A large and beautiful wedding was held for the beautiful princess and the ugly frog. The day of the wedding, the frog removed his frog skin and became a very handsome man.

Thus, the frog **kept his promises** and the poor couple enjoyed a wonderful life.

ཀྱུ་ལ་སྤྲུལ་སྤྲུལ་བ།

བྱིས་པ་མེད་པའི་བཟའ་བླ་མེད་པོ་གཉིས་ཀྱིས་བྱིས་པ་ཞིག་སེམས་གཏིང་ནས་ཡོད་ན་འདོད། ཉེན་ཞིག་སྤྲུལ་མ་དེའི་རྒྱུ་དང་ནས་ན་
ཟུག་ལངས། དགོང་མོ་དེར། སྤྲུལ་པ་བཙོག་པོ་ཞིག་ཁོ་མོའི་ལྟ་དང་ནས་བྱིར་ལ་མཚོངས། བཟའ་བླ་ཟན་པ་དེ་གཉིས་སྤྲུལ་པ་ལ་ཉ་ཅང་སྤྲུག་ནས་ཁོ་
གསོད་འདོད་སྤྲུལ། འོན་ཀྱང་སྤྲུལ་པས་ཁོ་གཉིས་ལ་རྒྱ་ཉོར་མང་པོ་འབྱེར་ཡོད་རྒྱུ་དང་ས་གནས་ཀྱུ་པོའི་སྤྲུལ་མོ་ལ་གཉེན་སྲིག་བྱེད་རྒྱུ་ལས་
ངངས།

རེ་ཞིག་གི་རྗེས་ནས་སྤྲུལ་པ་ཀྱུ་པོའི་ཕོ་བྲང་དུ་བྱིན་ནས་སྤྲིང་ཉེ་བའི་ཀྱུ་པོ་ལགས། ང་ཁྱོད་ཚང་གི་མག་པ་ཡིན། ཁྱོད་ཀྱི་བུ་མོ་སྒོར་འབོད་
རོགས་ཅེས་ལབ།

ཀྱུ་པོ་ལ་མཚར་བ་དང་ཀྱུ་པོའི་ཕོ་བྲང་ནང་གི་མི་ཚང་མ་བྱི་རུ་ཡོད་ནས་ཡར་མར་ལ་བལྟས། མཇུག་མཐར་ཀྱུ་པོས་སྤྲུལ་པ་ཞིག་མཐོང་།
སྤྲུལ་པས་པ་པོ་ཁྱོད་ཚང་གི་མག་པ་ཡིན། ཁྱོད་ཀྱི་བུ་མོ་སྒོར་བོས་ཅེས་ལང་བསྐྱར་བཤད། མི་ཚང་མས་སྤྲུལ་པ་བཙོག་པོ་དེར་ཁོང་དགོད་བྱས།

ཀྱུ་པོས་སྤྲུལ་པ་བཙོག་པོ་ཁྱོད། ངས་ངའི་བུ་མོ་ཡག་མ་ཁྱོད་དང་གཉེན་སྲིག་བྱེད་དུ་མི་འཇུག་ཅེས་བཤད།

སྤྲུལ་པས་ཁྱོད་ཀྱི་བུ་མོ་སྒོར་ཡོད་ནས་ང་ལ་གཉེན་སྲིག་བྱེད་རེག་བར་དུ་ཁྱོད་རེ་དགོད་ལ་འགོ་ཞིང་དགོད་མཚམས་ཀྱང་འཛིག་མི་བྱབ་ཅེས་
ཁོང་ཁྱོའི་ངང་ནས་ལན་བཏབས། སྤྲུལ་པའི་བཤད་པ་ནི་བདེན་པ་རེད། ཀྱུ་པོ་དེ་རེ་དགོད་ལ་སོང་བ་དང་ཕོ་བྲང་ནང་གི་མི་ཚང་མ་སྤྲུག་ནས་
འཛིན་སྐད་བཏོན། མཐའ་མར། ཁོས་ཁོའི་བུ་མོ་གསུམ་པོ་བྱི་ལ་འབོད་དགོས་བྱུང་།

བུ་མོ་ཚང་མ་ཉ་ཅང་མཛེས། ཀྱུ་པོས་བུ་མོ་ཆེ་བ་ལ་སྤྲུལ་པ་དང་གཉེན་སྲིག་བྱེད་རྒྱུ་བཤད་ཀྱང་སྤྲུལ་པ་ནི་ཉ་ཅང་བཙོག་པས་ཁོ་མོས་ཁས་མ་
བླངས།

ཀྱུ་པོས་བུ་མོ་བར་མ་ལ་སྤྲུལ་པ་དང་གཉེན་སྲིག་བྱེད་རྒྱུ་བཤད་ཀྱང་ཁོ་མོས་ཀྱང་དང་དུ་མ་བླངས།

ཀྱུ་པོས་བུ་མོ་ཐ་རྒྱུང་སྤྲུལ་པ་དང་གཉེན་སྲིག་བྱེད་རྒྱུ་བཤད་པ་ན་ཁོ་མོས་ཁས་བླངས། ཁོ་མོས་གལ་ཉེ་མོ་གཉེན་སྲིག་མ་བྱས་ན་པ་ཟན་འཆི་
འགོ་བ་ཤེས། ཁོའི་བཀའ་བྱིན་ཆེ་བའི་བསམ་པ་མཚོན་བྱེད་དུ་ཀྱུ་པོས་བུ་མོ་རྒྱུང་ཤོས་ལ་རྒྱ་ཉོར་མང་པོ་བྱིན།

གཟབ་རྒྱས་ཀྱི་གཉེན་སྤྲོད་མཛེས་སྤྲུག་ལྟན་པ་ཞིག་སྤྲུལ་མོ་མཛེས་མ་དང་སྤྲུལ་པ་བཙོག་པོ་ལ་བཤམས། གཉེན་སྤྲོད་ཀྱི་ཉེན་མོར་སྤྲུལ་པས་
ཁོའི་སྤྲུལ་པའི་བྱན་པགས་ལུང་ནས་སྤྲུལ་པ་ཕོ་ཁྱོད་ཅན་ཞིག་ཏུ་གྱུར།

དེ་བས་སྤྲུལ་པས་ཁོའི་ཁ་དན་རྒྱུང་བ་དང་བཟའ་བླ་མེད་པོ་གཉིས་ཀྱིས་ཀྱང་འཚོ་བ་དཔེ་མེད་ཅིག་རྒྱུ།

3. Match phrases from Part I and Part II to make correct sentences. ཚན་བ་དང་པོ་དང་གཉིས་པའི་ཚིག་གླུང་ཆ་
བསྒྲིགས་ནས་ཚིག་གྲུབ་ཡང་དག་བཅོས།

PART I

a. A poor childless couple ____	b. All the people ____
c. At last, he had ____	d. Everyone in the King's palace ____
e. That night a very ugly frog ____	f. The day of the wedding, the frog removed ____
g. The King asked his youngest daughter ____	h. The King laughed ____
i. The King told the middle daughter ____	j. The people of the palace ____
k. However, the frog promised that he would bring them wealth ____	

PART II

1. and marry the local king's daughter.	6. louder and louder.
2. came out and looked around.	7. screamed in fear.
3. his frog skin and became a very handsome man.	8. to call out his three daughters.
4. jumped out of her knee.	9. to marry the frog and she agreed.
5. laughed at the ugly frog.	10. to marry the frog but she also refused.
	11. wanted a child very much.

4. Mark these sentences T (true) or F (false). ཚིག་གྲུབ་འདི་དག་ལ་(ཡང་དག་པར་T དང་ནོར་ལུགས་ལ་F) ཏྲགས་རྒྱུབ།

- The couple had a child. **T F**
- The frog jumped out of the woman's arm. **T F**
- The frog was really a very handsome man. **T F**
- The King couldn't stop laughing until he agreed to let his daughter marry the frog. **T F**
- The King laughed at the frog. **T F**
- The oldest daughter agreed to marry the frog. **T F**
- The youngest daughter agreed to marry the frog. **T F**

5. Put these words in the blanks below བ་སྐྱད་འདི་དག་གིས་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆ་སྒྲོང་ས།: amazed, childless, felt a pain, jumped out, kept his promises, middle, oldest, promised, screamed with fear, some time later, to call out, unable, youngest, noticed, son-in-law.

- _____ the frog went to the King's palace and shouted, "I am your _____."
- A poor _____ couple wanted a child very much.
- The King _____ the frog.
- The frog _____ that he would bring them wealth and marry the local King's daughter.
- The woman _____ in one knee.
- A very ugly frog _____ of her knee.
- The frog replied, "You shall laugh and be _____ until you let your daughter marry me."
- The King asked his _____ daughter to marry the frog and she agreed.
- The King told his _____ daughter to marry the frog.
- The King told the _____ daughter to marry the frog but she also refused.
- The King was _____.
- The people of the palace _____.
- The frog _____ and the poor couple enjoyed a wonderful life.

Three Girls (ལྷ་རི་མཚོ་མོ།)

1. Vocabulary བསྟན།

princesses ལྷ་ལོ་ལྷ་མོ།

servant འཁོར་གཡོག།

wicked (bad, evil) བདུད་མོ། རིག་མྱོ།

float གཡེང་བ།

sank བྱིང་བ། འཕྲིམས་པ།

drowned ལུང་འཕྲིམས་པ།

river surface ལྷ་ལོ་ལྷ་མོ།

plan had worked ཐབས་ལྟུང་གྱིས་གོ་ཚད་པ།

adopt ལེན་པ།

reported (talked about, said) ལུབ།

tricked མགོ་སྒྲོར་བ།

ordered བཀའ་བསྒྲོས་པ།

imprison བཅོན་དུ་འཁྲུག་པ།

2. Text ལྷ་ལོ་ལྷ་མོ།

Two beautiful **princesses** and their **servant** went to a river to play. The oldest daughter brought her gold bowl, the youngest daughter brought her silver bowl, and the servant brought her wood bowl.

The **wicked** servant wanted the two princesses to die. She thought that, after they died, the King would make her a princess.

“Let’s put our bowls in the river and see whose bowl will **float**,” she suggested.

The two daughters agreed. As soon as they were in the water, the gold and silver bowls **sank** while the wood bowl floated. The King’s daughters had lost their beautiful bowls. They were sad and afraid. The servant said, “Oh, no! You have lost your beautiful bowls. Your father will be very angry.”

As soon as the oldest daughter heard this, she jumped into the river to find her bowl. Her younger sister, wanting to help, jumped in after her.

Neither could swim. They both **drowned**.

The servant picked up her wood bowl from the **river surface**. She was very happy because her **plan had worked**. Now she hoped that the King would forget his two daughters and **adopt** her as his own daughter.

She returned to the King and sadly **reported**, “Dear King, I am so sorry. Your beautiful daughters just drowned in the river.”

The King ordered his guards to go to the river and look for his daughters. They found the silver bowl and the gold bowl at the bottom of the river but they did not find the two girls.

When the King learned this, he was very angry with the servant. He realized that she must have **tricked** his daughters. “You did not take care of my daughters,” said the King and **ordered** his guards to **imprison** the servant.

ལུ་མོ་གསུམ།

སྤྱི་མཐུན་མ་གཉིས་དང་ཁོ་ཚོའི་གཡོག་མོ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཏུ་ཅེ་བར་སོང་། ལུ་མོ་ཆེ་བས་ཁོ་མོའི་གསེར་གྱི་ཕོར་ཁྱེད་ལུ་མོ་ལྟ་བུ་བས་ཁོ་མོའི་
དངུལ་གྱི་ཕོར་ཁྱེད། གཡོག་མོས་ཁོ་མོའི་ཤིང་ཕོར་ཁྱེད།

གཡོག་མོ་ཐིག་ཅན་དེས་སྤྱི་མཐུན་མ་གཉིས་འཆིན་འདོད། ཁོ་མོས་སྤྱི་མཐུན་མ་གཉིས་ཤི་རྗེས་རྒྱལ་པོས་ཁོ་མོ་སྤྱི་མཐུན་མོ་ལ་ལེན་འགོ་བས་མས།

གཡོག་མོས་“ང་ཚོའི་ཕོར་ལྟ་ནང་ལ་བཞག་ནས་སྤེལ་ཕོར་ལྟ་ཁར་གཡེང་མིན་ལ་བཟུང་།” ཞེས་བཀོད་བ་བཏོན་བས།

ལུ་མོ་གཉིས་ཀྱང་འཐད་བ་བྱུང་། ཕོར་ལྟ་ནང་ལ་བཞག་མ་ཐག་གསེར་ཕོར་དང་དངུལ་ཕོར་གཉིས་ལྟ་ནང་ལ་འཐིམས་བ་དང་ཤིང་ཕོར་ལྟ་ཁར་
གཡེངས་བས་ཁོ་ཚོ་སྒྲིལ་ཞིང་སྒྲགས། གཡོག་མོས་“ཨོ། མ་བཟང་། ཁྱོད་ཚོས་ཡིད་དུ་འོང་བའི་ཕོར་བ་བོར་ཟེན་བས། ཁྱོད་ཚོའི་ཨ་ཕ་ཐུགས་ཉ་ཅང་ཁྱོད་
རྒྱ་རེད་”ཅེས་བཤད།

ལུ་མོ་ཆེ་བས་གཏམ་འདི་གོ་མ་ཐག་ལྟ་ནང་དུ་ཁོ་མོའི་ཕོར་འཆོལ་བར་མཆོངས་ཤིང་། ཁོ་མོའི་བུ་མོས་ཨ་ཕ་ཚེ་སྒྲིབ་འདོད་ནས་གཞུག་ལ་མཆོངས།

ཡིན་ནའང་ཁོ་མོ་གཉིས་ལྟ་བུ་རྒྱལ་མི་ཤེས་བས་གཉིས་ཀ་ལྟར་འཐིམས།

གཡོག་མོས་ཁོ་མོའི་ཤིང་ཕོར་ལྟ་ཁ་ནས་སྤངས་ཤིང་། ཁོ་མོའི་འཆར་གཞི་འགྲུབ་བས་དགའ་སྒྲོ་རབ་ཏུ་སྒྲིབ། དེ་ནས་ཁོ་མོས་རྒྱལ་པོས་ཁོ་མོའི་བུ་
མོ་གཉིས་བརྗོད་ནས་ཁོ་མོ་ཁོ་མོའི་བུ་མོར་ལེན་རྒྱུའི་རེ་བ་བཅངས།

ཁོ་མོ་རྒྱལ་པོའི་དུང་དུ་ཕྱིན་ནས་སྒྲིབ་པའི་ཆལ་གྱིས་སྤྲིང་ཉེ་བའི་རྒྱལ་པོ་ལགས། དགོངས་བ་མ་ཆོམ། ཁྱོད་ཀྱི་ལུ་མོ་མཛེས་མ་གཉིས་ཀ་ལྟ་བུ་
འཐིམས་སོང་”ཅེས་བཤད།

རྒྱལ་པོས་ཁོ་མོ་སྒྲུབ་ལ་ལྟ་ཁར་སོང་ནས་ཁོ་མོའི་ལུ་མོ་འཆོལ་རྒྱུའི་བཀའ་བབས། འོན་ཀྱང་ཁོ་ཚོས་གསེར་ཕོར་དང་དངུལ་ཕོར་རྟེན་ཀྱང་ལུ་མོ་
གཉིས་ཀ་མ་རྟེན།

རྒྱལ་པོས་དོན་དེ་ཤེས་བ་ན་གཡོག་མོའི་ཐོག་ལ་ཐུགས་ཉ་ཅང་ཁྱོས་ཤིང་། གཡོག་མོས་ཁོ་མོའི་ལུ་མོ་གཉིས་ཀ་མགོ་སྒྲོར་བཏང་བ་མཁྱེན་ནས།
“ཁྱོད་ཀྱིས་ངའི་ལུ་མོ་ལ་བདག་སྒྲོང་མ་བྱས་”ཅེས་བཤད་ནས་སྒྲུབ་ལ་གཡོག་མོ་བཙོན་དུ་འཇུག་རྒྱུའི་བཀའ་ལབ།

3. Put these words in the blanks below བ་སྒྲུབ་འདི་དག་གིས་གཤམ་གྱི་སྟོང་ཆ་སྒྲོངས།: the, that, this, and, to, of, in, an, for, with, a.

- Two beautiful princesses _____ their servant went _____ river _____ play.
- _____ oldest daughter brought her gold bowl, _____ youngest daughter brought her silver bowl, _____ servant brought her wood bowl.
- _____ wicked servant wanted _____ two princesses _____ die.
- She thought _____, after they died, _____ King would make her _____ princess.
- “Let’s put our bowls _____ river _____ see whose bowl will float,” she suggested.
- _____ two daughters agreed.
- As soon as they were _____ water, _____ gold _____ silver bowls sank while _____ wood bowl floated. _____ King’s daughters had lost their bowls. They were sad _____ afraid.
- As soon as _____ oldest daughter heard _____, she jumped into _____ river _____ find her bowl.
- Her younger sister, wanting _____ help, jumped _____ after her.
- _____ servant picked up her wood bowl from _____ river surface.
- She hoped _____ King would forget his two daughters _____ adopt her as his own daughter.
- She returned _____ King _____ sadly reported, “Dear King, I am so sorry.

- m. Your beautiful daughters just drowned ____ river.”
- n. ____ King ordered his guards ____ go ____ river ____ look ____ his daughters.
- o. They found ____ silver bowl ____ gold bowl at ____ bottom ____ river but they did not find ____ two girls.
- p. When ____ King learned ____, he was very angry ____ servant.
- q. He realized ____ she must have tricked his daughters. “You did not take care ____ my daughters,” said ____ King ____ ordered his guards ____ imprison ____ servant.

4. Write the names of the speakers in the blanks. ལྷོང་ཆའི་ནང་དུ་བརྡོད་པ་པོའི་མིང་བྲིས།

- a. ____ “Dear King, I am sorry. Your beautiful daughters just drowned in the river.”
- b. ____ “Oh, no! You have lost your beautiful bowls. Your father will be very angry.”
- c. ____ “You did not take care of my daughters.”
- d. ____ “Let’s put our bowls in the river and see whose bowl will float.”

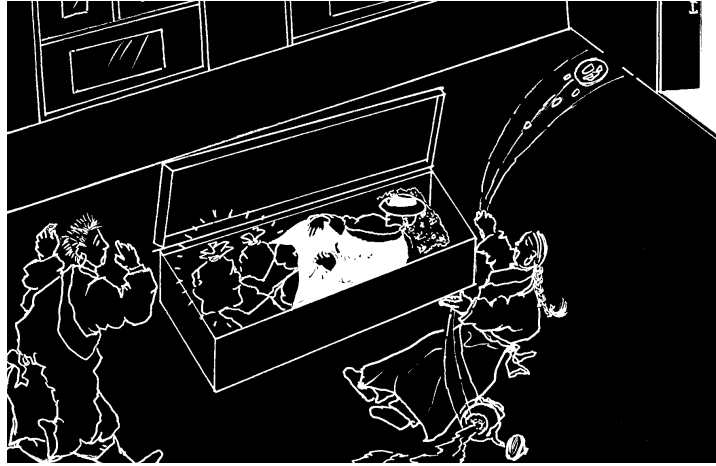
5. Write answers to these questions. གཤམ་གྱི་དྲི་བ་དག་ལ་ལན་འབྲི་དགོས།

- a. What did each of the girls take when they went to play?
- b. Where did they go to play?
- c. Why did the servant want the two princesses to die?
- d. How did the servant feel when the two princesses died?
- e. What did the servant tell the king about the princesses’ death?

6. Put these sentences in the correct order. ཚིག་གྲུབ་འདི་དག་གི་མིང་ཡང་དག་བར་སྒྲིགས།

a. ____ “You did not take care of my daughters,” said the King.	f. ____ The King’s daughters had lost their beautiful bowls.
b. ____ “Your father will be very angry.”	g. ____ The two daughters agreed.
c. ____ The gold and silver bowls sank in the water while the wood bowl floated.	h. ____ They found the silver bowl and the gold bowl at the bottom of the river.
d. ____ Neither could swim.	i. ____ When the King learned this, he was angry with the servant.
e. ____ She thought that, after they died, the King would make her a princess.	

A Bad Friend (མཁའ་སྤྱོད་སྒྲོལ་མ།)

1. Vocabulary བསྟན།

to rob འཕྲོག་བཅོམ་བྱེད་པ། རག་རྒྱག་པ།

stole བརྒྱལ་པ།

revenge ཞེ་འཁོན་སྒྲོག་པ། དག་ཤ་ལེན་པ།

liquid གཤེར་ཁུ།

prison ཕྱག་སྒྲུལ། བཅོན་ཁང་།

tug the rope བག་པ་མཐུད་པ།

rode away ཏ་སོགས་ལ་བསྐྱོན་ནས་བཞུད་པ།

comfortable སྤྱིད་པོ་བདེ་མོ།

melts ཆབ་རོམ་སོགས་ཞུ་བ།

lowered རིང་མའ་རུ་གཏོང་བ། སྒྱར་བ།

punished ཆད་པ་བཅད་པ།

to urinate གཅིན་གཅི་བ།

delicious ཞིམ་པོ།

2. Text སྒྲོལ་ཆོན།

One summer night Pencu and Renchin decided **to rob** the King's palace. First, they made a hole in the palace roof. Renchin said, "I will wait for you here. You enter the palace, put something in this box, **tug the rope**, I will pull the box up, and then I'll pull you up."

Pencu believed Renchin. After Renchin **lowered** him into the palace, he **stole** some treasures, put them in the box, and tugged the rope. Renchin pulled up the box and **rode away**. Pencu remained in the palace and could not get out. When Renchin was leaving he shouted, "There's a thief in the palace!" The King's servants caught Pencu and **punished** him.

Pencu did not forget and wanted **revenge**.

One day he found Renchin and said, "The King has wonderful jewelry in the palace. Let's steal it."

Greedy Renchin said, "Okay, but I have one condition—I will wait on the roof while you go into the house." Pencu agreed.

After they reached the palace Renchin lowered Pencu into the palace. Pencu waited a few minutes, got into the box, and tugged the rope.

Renchin was delighted that the box was so heavy. He thought it must have a huge amount of jewelry inside.

Pencu was happy and **comfortable** inside the box. But it was a long way to Renchin's home and he had to **urinate** in the box.

Renchin noticed **liquid** running out of the box and thought, "This jewelry is really wonderful. When it meets the night air it **melts**!" He put his finger in the liquid, licked it, and said, "**Delicious**."

When he at last reached his home he said to his wife, "I'm sure Pencu is in **prison** waiting for death. Now I am the richest man in the world." Then he opened the box and received a very big surprise.

གོགས་པོ་ངན་པ་ཞིག

དབྱར་ཁའི་མཚན་མོ་ཞིག་ལ། ལུན་ཚོགས་དང་རིན་ཆེན་གཉིས་ཀྱིས་རྒྱལ་པོའི་ཕོ་བྲང་ལ་ངག་རྒྱག་རྒྱུའི་སེམས་ཐག་བཅད། ཐོག་མར་ཁོ་ཚོས་ཕོ་བྲང་གི་རྒྱ་ཕིབས་ལ་ཁུང་བུ་ཞིག་བརྟོལ། “ངས་འདི་ནས་ཁྱོད་ལ་སྐྱེས་ནས་འདུག་ཁྱོད་ཕོ་བྲང་དུ་འཇུག་ནས་དངོས་པོ་ཞིག་སྐྱམ་འདིའི་ནང་དུ་ཞོག་ལ་ཐག་སྦྱར་མཐུད་དང་། ངས་སྐྱམ་ཡར་ལ་འཐེན་རྗེས་ཁྱོད་ཡར་ལ་འཐེན་ཞེས་རིན་ཆེན་གྱིས་དེ་ལྟར་ལབ།

ལུན་ཚོགས་ཀྱིས་རིན་ཆེན་ལ་རྒྱུན། རིན་ཆེན་གྱིས་ལུན་ཚོགས་ཕོ་བྲང་ནང་དུ་བསྐྱར་རྗེས། ལུན་ཚོགས་ཀྱིས་རིན་པོ་ཆེ་འགའ་བརྒྱས་ནས་སྐྱམ་གི་ནང་དུ་བཞག་ཅིང་ཐག་བས་མཐུད། ལུན་ཚོགས་ཀྱིས་སྐྱམ་ཡར་ལ་འཐེན་རྗེས་ཏ་བསྐྱོན་ནས་བྱད་སོང་། ལུན་ཚོགས་ཕོ་བྲང་གི་ནང་ནས་ལུས་སོང་བ་ཉེ་ཕྱིར་འབྱུང་མ་བུབ། རིན་ཆེན་འགོ་སྐབས་ད་དུང་“ཕོ་བྲང་གི་ནང་དུ་རྒྱུན་མ་ཞིག་ཡོད་”ཅེས་སྐད་བརྒྱབ། རྒྱལ་པོའི་འཁོར་གཡོག་གིས་ལུན་ཚོགས་བཟུང་ནས་ཁྲིམས་ལ་སྐྱར།

ལུན་ཚོགས་ཀྱིས་ཡིད་ལ་བརྟགས་ནས་དག་གུ་ག་སྒྲངས་ན་འདོད།

ཉིན་ཞིག་ཁོས་རིན་ཆེན་རིག་ནས་རྒྱལ་པོ་ལ་ཁོའི་ཕོ་བྲང་གི་ནང་དུ་རིན་པོ་ཆེ་ཁྱད་མཚན་ཞིག་ཡོད། ང་ཚོ་བརྒྱ་དུ་འགྲོ།”ཞེས་བཤད།

བརྟག་སེམས་ཆེ་བའི་རིན་ཆེན་གྱིས་ཚོག་གི། འོན་ཀྱང་ང་ལ་ཆ་རྒྱུན་ཞིག་ཡོད་པ་ནི་ཁྱོད་ཁང་བའི་ནང་དུ་འགྲོ་དགོས་ལ་ང་ཁང་ཐོག་ནས་འདུག་”ཅེས་བཤད་པར་ལུན་ཚོགས་འཐད་པ་བྱུང་།

ཁོ་གཉིས་ཕོ་བྲང་དུ་འབྱོར་བ་ན་རིན་ཆེན་གྱིས་ལུན་ཚོགས་ཕོ་བྲང་གི་ནང་དུ་བསྐྱར། ལུན་ཚོགས་ཀྱིས་སྐར་མ་འགའ་ལ་བསྐྱགས་རྗེས་སྐྱམ་དེའི་ནང་དུ་བྱད་ནས་ཐག་བ་འཐེན་དུ་བཅུག

སྐྱམ་ཏ་ཅང་ལྷི་བས་རིན་ཆེན་གྱིས་སྐྱམ་ནང་ན་རིན་པོ་ཆེ་མང་པོ་ཡོད་པར་སྐྱམ་ཏ་ཏ་ཅང་དགའ་སྟོན་སྟེ།

ལུན་ཚོགས་ལ་སྐྱམ་ནང་ནས་བདེ་སྐྱང་སྟེ། འོན་ཀྱང་རིན་ཆེན་གྱི་ཁྱིམ་ལ་ལམ་ཐག་རིང་བས་ཁོས་སྐྱམ་གི་ནང་ལ་གཅིན་གཏོང་དགོས་བྱུང་།

རིན་ཆེན་གྱིས་གཤེར་ཁུ་སྐྱམ་ནང་ནས་བལྟར་བཞིན་པ་མཐོང་ནས་“རིན་པོ་ཆེ་འདི་ངོ་མས་ཁྱད་མཚན་རེད། དགོང་མོའི་ཁ་དབུགས་དང་འཕྲད་ན་རིན་པོ་ཆེ་བལྟ་འགྲོ་”བསམས། ཁོས་ཁོའི་མཇུབ་གྲུ་གཤེར་ཁུའི་ནང་དུ་བཞག་ཅིང་བཟླགས་ནས་ཞིམ་པོ་འདུག་”ཅེས་ལབ།

མཐའ་མར་ཁོ་ཁྱིམ་དུ་འབྱོར་བ་ན་ཁོའི་རྩེང་མ་ལ་“ལུན་ཚོགས་བཙོན་ཁང་ནང་ན་དམར་གསོད་གཏོང་རྒྱུ་སྐྱག་ཡོད་པ་ཁོ་ཐག་ཡིན། ད་ལྟ་ང་འཛིག་རྟེན་འདིའི་སྐྱམ་པ་ཆེས་ཕྱག་པོ་ཡིན་”ཞེས་ལབ། དེ་ནས་ཁོས་སྐྱམ་གི་ཁ་བྲེས་པ་ན་དངངས་སེམས་ཆེན་པོ་ཞིག་སྟེ།

3. Match phrases from Part I and Part II to make correct sentences. ཚན་པ་དང་པོ་དང་གཉིས་པའི་ཚིག་ཐུང་ཆ་

བསྐྱགས་ནས་ཚིག་གྲུབ་ཡང་དག་བཟོས།

PART I

a. After they reached the palace ____ c. First, they made ____ e. He thought it must have a ____ g. Pencu did not forget ____ h. Pencu waited a few minutes, ____ j. Renchin pulled up ____ l. The King's servants ____	b. It was a long way to Renchin's home ____ d. He put his finger in the liquid, ____ f. One summer night Pencu and Renchin ____ g. Pencu remained in the palace ____ i. Pencu was happy and ____ k. Renchin was delighted ____ m. Then he opened the box ____

PART II

1. a hole in the palace roof. 3. and he had to urinate in the box. 5. and wanted revenge. 7. comfortable inside the box. 9. got into the box, and tugged the rope. 11. licked it, and said, “Delicious.” 13. that the box was so heavy.	2. and could not get out. 4. and received a very big surprise. 6. caught Pencu and punished him. 8. decided to rob the King’s palace. 10. huge amount of jewelry inside. 12. Renchin lowered Pencu into the palace. 14. the box and rode away.

4. Put these words in the blanks below བ་སྟེན་འདི་དག་གིས་གཤམ་གྱི་སྟོང་ཆ་སྟོང་ས།: a, and, the, in, into, for, to, up, out.

- a. Pencu _____ Renchin decided _____ rob _____ King’s palace.
- b. They made _____ hole _____ _____ palace roof.
- c. Renchin said, “I will wait _____ you here.”
- d. “You enter _____ palace, put something _____ this box, tug _____ rope, I will pull _____ box _____, _____ then I’ll pull you _____.”
- e. After Renchin lowered him _____ _____ palace, he stole some treasures, put them _____ _____ box, _____ tugged _____ rope.
- f. Renchin pulled _____ box _____ rode away.
- g. Pencu remained _____ _____ palace _____ could not get _____.
- h. Renchin shouted, “There’s _____ thief _____ _____ palace!”
- i. _____ King’s servants caught Pencu _____ punished him.
- j. Pencu did not forget _____ wanted revenge.
- k. He found Renchin _____ said, “The King has jewelry _____ _____ palace.”
- l. Greedy Renchin said, “Okay, but I have one condition—I will wait _____ _____ roof while you go _____ _____ house.”

5. Write answers to these questions. གཤམ་གྱི་དྲི་བ་དག་ལ་ལན་འབྲི་དགོས།

a. What did Pencu and Renchin decide to do? b. Who was lowered into the palace? c. After the box was pulled up, what did Renchin do? d. What did the King’s servants do to Pencu? e. What did Pencu want?	f. What did Pencu say the King had in his palace? g. Why was Renchin delighted that the box was so heavy? h. What did he think the liquid was? i. What did he see when he opened the box?

The Timid Thief

ཉི་མ་གཡང་མཚོ།

1. Vocabulary བསྟན།

remote ས་འཁོབ་ལ། ཐག་རིང་།

scripture མ་ཎི། བསྟན་བཅོས།

thieves རྩུ་མ།

straining your ears to listen རྩ་བ་བསྐྱེམས་ནས་ཉན་པ།

chanting འདོན་པ།

intently རྩལ་བྱ། ཤ་བསྐྱེམས་ནས་།

frightened རླུག་པ།

devil གདོན་འབྲེ།

the gods have taken pity དཀོན་མཆོག་གིས་སྙིང་ཆེ་བ་བླངས་པ།

a man pretending to be a monk བཙུན་པར་བརྟུས་པའི་སྤྱིས་པ་ཞིག་།

value རིན་ཐང་། དངོས་པོ་ཚུ་ཆེན།

protect རྒྱང་པ།

hopping མཚོངས་ལྗིང་བྱེད་པ།

creeping on the ground ཐང་ནས་འཇུག་པ།

tiptoed འཇུག་པ།

crawling རྩུ་པ།

raced away ཐྱོས་བྱོལ་བྱས་པ།

steal རྩུ་པ།

stole བརྩུས་པ།

2. Text སྒྲུབ་ཚན།

A poor old woman lived alone in a small tent in a very **remote** place. She had no money and she had no children. The only thing of any **value** that she owned was a sheep.

The old woman was afraid that she would lose the sheep. She thought, “I would be very glad to know a **scripture** that would **protect** me from **thieves**.”

One day a **man pretending to be a monk** went to the old lady’s home. The old lady was very glad because she almost never had any visitors. She thought, “**The gods have taken pity** on me and sent this monk to teach me a scripture that will protect my sheep from thieves.” Then she asked the monk to teach her a prayer that would **protect** her sheep from **thieves**.

The “monk” thought, “If I say I don’t know such a prayer, she will know I’m not a monk and then she won’t give me lunch.”

Just at that moment, the “monk” looked out of the tent. He saw a rabbit **hopping** through the weeds. He said, “You must say, ‘You are coming by secret steps. You are **straining your ears** to listen. You are **creeping on the ground**. You are running away.’” As the old woman happily repeated these words the “monk” left after finishing his lunch.

One afternoon the old woman sat in her tent **chanting** her newly learned prayer. A thief was hiding in the weeds outside. He was planning to **steal** the woman’s sheep. As he **tiptoed** towards the tent, the old lady murmured, “You are coming by secret steps.” The thief stopped and listened **intently**.

The old lady said, “You are straining your ears to hear.” The thief was now very afraid. He thought that the old lady had seen him and he began **crawling** away.

Then he heard, “You are crawling.” These words so **frightened** him that he **raced away**.

At the same time he heard the woman say, “You are running away.” The thief ran as fast as he could. He thought the old lady must be a god or a **devil**. From that moment on he never **stole** again.

ཀུན་མ་སྒྲིང་རྒྱུད་ཞིག

ཀླད་མོ་ཞིག་གིས་ས་ཐག་རིང་བའི་ཡུལ་གྱུ་ཞིག་ནས་སྤྱ་གྱུར་རྒྱུད་རྒྱུད་ཞིག་གི་ནང་དུ་གཅིག་པུར་འཛོལ་རྒྱུ་ལ། ཁོ་མོར་སྒྲོར་མོ་མེད་ལ་བྱིས་པ་
ཡང་མེད། ཁོ་མོར་ཡོད་པའི་དངོས་པོ་རྩ་ཆེན་གཅིག་པུ་ནི་ཡུག་ཅིག་ཡིན།

ཀླད་མོས་ཁོ་མོའི་ཡུག་དེ་བོར་འགོ་བར་སེམས་ཁུར་ཆེན་པོ་བྱས། ཁོ་མོས་“ངས་ཀུན་མ་སྒྲིང་གྱུར་བུའི་གསང་སྤྲུགས་ཤིག་ཤེས་ན་ང་ཉ་ཅང་
དགའ་”བསམས།

ཉིན་ཞིག་ལ། བཙུན་པ་ཞིག་ཏུ་བརྟུན་པའི་སྒྲེས་པ་ཞིག་ཀླད་མོ་དེའི་བྱིམ་དུ་སོང་། ཀླད་མོར་ཕལ་ཆེར་འགྲུལ་བ་ཞིག་ཡོང་མ་ཁྱོད་བསམ་མོ་རབ་
ཏུ་དགའ། ཀླད་མོས་“དཀོན་མཆོག་གིས་ང་ལ་སྒྲིང་རྒྱུ་བཟུང་ནས་བཙུན་པ་འདི་བའི་ཡུག་ཀུན་མ་ལས་སྤྱང་བའི་གསང་སྤྲུགས་ཤིག་ང་ལ་འཆད་དུ་
མངགས་པར་”འདོད། དེ་ནས་ཁོ་མོས་བཙུན་པ་དེར་ཁོ་མོར་ཡུག་ཀུན་མ་ལས་སྤྱང་བའི་གསང་སྤྲུགས་ཤིག་འཆད་རྒྱ་ཁྱུ་བ་བྱས། བཙུན་པ་དེས་
“གལ་ཏེ་ངས་འདོན་པ་འདི་འདྲ་ཞིག་མི་ཤེས་ཅེས་བཤད་ན། ཁོ་མོས་ང་བཙུན་པ་ཞིག་མིན་པ་ཤེས་ནས་ང་ལ་གུང་ཇ་ཡང་འདྲེན་རྒྱུ་མ་རེད་”སྟེ།

ཏག་ཏག་སྐབས་དེར། བཙུན་པ་དེས་སྤྱ་གྱུར་གྱི་ཕྱི་ལ་བལྟས་པ་ན་རི་བོང་ཞིག་རྩ་ལྷུམ་གྱི་བར་ན་མཆོངས་བཞིན་པ་མཐོང་། ཁོས་ཁྱོད་ཀྱིས་
ངས་པར་དུ་ཁྱོད་ཀྱིས་གསང་བའི་གོམ་པ་སྒྲོ་བཞིན། རྩ་བའི་དབང་པོ་བསྒྲིམས་ནས་ཉན་འདུག་ ཁྱོད་རང་ཐང་ན་རུར་ནས་འགོ་བཞིན་ཡོད། ཁྱོད་
ད་འགྲོ་བཞིན་ཡོད་ཅེས་འདོན་དགོས།”ཅེས་བཤད། ཀླད་མོ་དེས་ཡིད་དྲོ་བའི་ངང་ནས་བཙུན་པས་གུང་ཆོགས་ཀྱི་རྩེས་ནས་བཞག་པའི་ཆོག་འདི་
དག་ངག་ལ་ཡང་ཡང་བསྐྱར།

ཕྱིར་ཞིག་ལ། གད་མོ་སྒྲ་གྲུ་གྱི་ནང་དུ་བསྐད་ནས་ཁོ་མོའི་གསར་དུ་བསྐྱབས་པའི་ཁ་བཏོན་བཏོན། རྒྱ་མ་ཞིག་ཕྱི་རོལ་གྱི་རྩ་ལྷུ་མཐོང་དུ་
ཡིབ་སྟེ་གད་མོ་དེའི་ལྷག་རྒྱ་ཅིས་བྱེད་ཀྱིན་ཡོད། ཁོ་སྒྲ་གྲུ་གྱི་ཕྱོགས་སུ་འཇབ་བ་ན། གད་མོ་དེས་བྱིས་གསང་བའི་གོ་མ་པ་སྒོ་བཞིན་ཅེས་
བརྒྱས་པ་ན། རྒྱ་མས་འགོ་མཚམས་བཞག་ཅིང་ག་བསྐྱེམས་ནས་ཉན།

གད་མོས་“རྒྱ་བའི་དབང་བོ་བསྐྱེམས་ནས་ཉན་འདུག”ཅེས་བཏོན་བ་ན། རྒྱ་མ་དེ་ཉ་ཅང་སྒྲག་ནས་གད་མོས་ཁོ་མཐོང་ཡོད་འདོད་ནས་ཕྱིར་
རྒྱར་རྒྱག་འགོ་བརྩམས།

དེ་ནས་ཁོས་བྱིད་རང་ཐང་ན་རྒྱར་ནས་འགོ་བཞིན་ཡོད་ཅེས་ཐོས། ཚིག་འདིས་ཁོ་སྒྲག་ཏུ་བརྩག་པས་བརྒྱགས་ནས་བྱོས།
དུས་མཚུངས་སུ། ཁོས་བྱུང་མེད་དེས་བྱིད་རང་ད་འགོ་བཞིན་ཡོད་ཅེས་འདོན་བ་ཐོས་པས་ཅི་མཁྱོགས་ཀྱིས་བྱོས་བྱོལ་བྱས། ཁོས་གད་མོ་དེ་ནི་
ལྷ་འཕེལ་གདོན་འདྲེ་ཞིག་ཡིན་པ་ཁོ་ཐག་རེད་འདོད་ནས། དེའི་གཞུག་ནས་རྒྱ་མ་དེས་རྒྱ་བྱེད་མ་བྱུང་།

3. Put these marks of punctuation in the spaces below གཤམ་གྱི་སྟོང་ཆའི་ནང་དུ་རྟགས་འདི་དག་སྒྲིང་སྒྲིང་། . , “ ? ‘

- A poor old woman lived in a very remote place ____
- She had no children ____
- The only thing of any value that she owned was a sheep ____
- The old woman was afraid that she would lose the sheep ____
- She thought ____ I would be glad to know a scripture that would protect me from thieves ____
- A man pretending to be a monk went to the old lady's home ____
- The old lady was very glad because she almost never had any visitors ____
- She thought ____ This scripture will protect my sheep from thieves ____
- She asked the monk to teach her a prayer that would protect her sheep from thieves ____
- The ____ monk ____ thought ____ If I say I don't know such a prayer ____ she will know I'm not a monk ____
- Just at that moment ____ the ____ monk ____ looked out of the tent ____

4. Put these words in the blanks below ཐ་སྟད་འདི་དག་གིས་གཤམ་གྱི་སྟོང་ཆ་སྒྲིང་སྒྲིང་། she, old, woman, he, monk, thief, man, you, old lady, sheep, I.

- A poor _____ lived alone in a small tent in a very remote place.
- _____ had no money and _____ had no children.
- The only thing of any value that _____ owned was a _____.
- The _____ was afraid that _____ would lose the _____.
- _____ thought, “_____ would be very glad to know a scripture that would protect me from thieves.”
- One day a _____ pretending to be a _____ went to the _____'s home.
- The _____ was very glad because _____ almost never had any visitors.
- _____ thought, “The gods have taken pity on me and sent this _____ to teach me a scripture that will protect my _____ from thieves.”
- Then _____ asked the _____ to teach her a prayer that would protect her _____ from thieves.
- The “_____” thought, “If _____ say _____ don't know such a prayer, _____ will know I'm not a _____ and then _____ won't give me any lunch.”
- Just at that moment the “_____” looked out of the tent. _____ saw a rabbit hopping through the weeds. _____ said, “_____ must say, ‘_____ are coming by secret steps.’”

- l. “___ are straining your ears to listen. ___ are creeping on the ground. ___ are running away.”
- m. As the _____ repeated these words the “___” left after finishing his lunch.
- n. One afternoon the _____ sat in her tent chanting her newly learned prayer.
- o. A ___ was hiding in the weeds outside. ___ was planning to steal the woman’s ____.
- p. As ___ tiptoed towards the tent, the ___ murmured, “___ are coming by secret steps.”
- q. The _____ stopped and listened intently.
- r. The _____ said, “___ are straining your ears to hear.”
- s. The _____ was now afraid. ___ thought that the _____ saw him and began crawling away.
- t. Then ___ heard, “___ are crawling.”
- u. These words so frightened him that ___ raced away.
- v. At the same time ___ heard the woman say, “___ are running away.”
- w. The _____ ran as fast as ___ could.
- x. ___ thought the _____ must be a god or a devil.
- y. From that moment on ___ never stole again.

5. Write answers to these questions. གཤམ་གྱི་དྲི་བ་དག་ལ་ལན་འབྲི་དགོས།

- a. Who lived alone?
- b. What was the only thing of value that she had?
- c. What was the old woman afraid of?
- d. Where did the old woman live?
- e. What did the old woman want?
- f. Who visited the old woman?
- g. What did the man pretend to be?
- h. Why did the man pretend to be a monk?
- i. Why was the old woman glad to see the man?
- j. What “scripture” did the man teach the old woman?
- k. What did the man see in the weeds?
- l. Who hid outside the woman’s tent?
- m. What did the man outside the tent want to do?
- n. Why was the thief very afraid?
- o. Why did the thief never again steal?

6. What lesson does this story teach? གཏམ་རྒྱུད་འདི་ལས་བསྐྱབ་བྱ་ཅི་ཞིག་འཕྲོབ་ཐུབ།

- a. Something that happens can be very surprising.
- b. Thieves should not steal.
- c. Men should not pretend to be monks.
- d. Women should not live alone in tents.

The Death of Hunting Eagle

ཉི་མ་གཡང་མཚོ།

1. Vocabulary བཞུགས།

eaves མདའ་གཡལ་བ།

to trade ཉི་མོང་བྱེད་པ། བརྩེ་བ།

stretch out བསྐྱེད་པ། བརྒྱུངས་པ།

claws ལྗེ་མོ།

recite རྒྱུ་བ། འདོན་པ།

tight དོག་མོ། དམ་པོ།

loosened ལྡོད་པ།

rolled འགྲིལ་བ། རྒྱུལ་བ།

explode བཞུད་པ།

grotto ས་དོང་།

ordered བཞུགས་པ་བསམ་པ།

grabbed བརྒྱུང་བ།

entreated ལྷུ་བ་བྱས་པ།

curse དམོད་པ།

hardly speak བརྗོད་དགའ་བ།

escaped ཁྲོས་པ།

crashed into གཏོང་གཏུགས་པ།

splendid བརྗོད་ཆགས་པ། ལྷུན་ཆགས་པ།

2. Text སྒྲོལ་ཆེན།

Sparrow and Swallow lived in a Tibetan palace. Sparrow lived in the **eaves** and Swallow lived in a **grotto**. One day Sparrow asked Swallow to **trade** nests. Swallow refused.

The next morning when Swallow flew out to get food, Sparrow hid in Swallow's nest. When Swallow returned and found Sparrow, he told Sparrow to leave but Sparrow refused.

Swallow went to the King of the birds, Hunting Eagle, and told him what had happened. Hunting Eagle **ordered** Sparrow to leave Swallow's nest.

Sparrow did not obey. Hunting Eagle thought for a moment and said, "Please **stretch out** your head." Sparrow did as Hunting Eagle said. Hunting Eagle **grabbed** Sparrow with his **claws** and flew away.

Near a river, Hunting Eagle prepared to eat Sparrow. Sparrow quietly **entreated**, "Please do not kill me here. This place is where the King's horses drink. If anyone sees you eating an innocent sparrow, they will **recite** scriptures very loudly and **curse** you."

Hunting Eagle thought that this was true and flew toward a wild place. When they got there, Sparrow said, "Please wait a moment before you kill me. I have something very important to tell you. But your claw is so **tight** that I can **hardly speak**."

Hunting Eagle **loosened** his claw. Sparrow **escaped** and flew into an old wild yak horn. Hunting Eagle chased after him but he was too big to go inside the horn.

"Please don't kill me as my father was killed," said Sparrow.

Hunting Eagle asked, "How did your father die?"

Sparrow said, "My father was chased by a hunting eagle. He flew into a wild yak horn. The eagle **rolled** in water, rolled in sand, flew very high in the sky, and then **crashed into** the horn. My father died when the eagle hit the horn and made it **explode**."

Hunting Eagle thought this was a **splendid** idea. He followed Sparrow's instructions exactly.

When he struck the yak horn Sparrow was hiding in, the horn did not explode. Instead, Hunting Eagle died.

རྩོམ་པ་གྲགས་ཀྱི་འཆི་བ།

བྱེད་དང་ཁ་ལ་ཡུག་གིས་བོད་ཀྱི་ཕོ་བྲང་ཞིག་གི་ནང་དུ་འཛོལ་བ་བསྐྱལ། བྱེད་མདའ་གཡལ་གྱི་ནང་དུ་བསྐྱད་ཅིང་ཁ་ལ་ཡུག་སྟོང་ཞིག་གི་ནང་
ནས་བསྐྱད། ཉིན་ཞིག་བྱེད་ཡིས་ཁ་ལ་ཡུག་ལ་བྱ་ཆང་བརྗེ་རྒྱུ་ལྟེ་རེ་བ་ལྷུས་ཀྱང་ཁ་ལ་ཡུག་གིས་ཁས་མ་བྲལ།

ཕྱི་ཉིན་ནངས་མོར། ཁ་ལ་ཡུག་ཕྱི་ལ་ཟ་མ་འཛོལ་བར་ཕྱིན་རྗེས་བྱེད་ཁ་ལ་ཡུག་གི་ཆང་དུ་བསྐྱུངས། ཁ་ལ་ཡུག་ཕྱིར་ཡོང་ནས་བྱེད་མཐོང་ལྟེ་
བྱེད་ལ་འགོ་དགོས་བར་བཤད་ཀྱང་བྱེད་ཡིས་ཁས་མ་བྲལ།

ཁ་ལ་ཡུག་འདབ་ཆགས་ཀྱི་རྒྱལ་པོ་རྩོམ་པ་གྲགས་ཡོད་སར་སོང་ནས་དོན་ཅི་ཞིག་བྱུང་བ་བཤད། རྩོམ་པ་གྲགས་གིས་བྱེད་ལ་ཁ་ལ་ཡུག་གི་ཆང་
ནས་འགོ་རྒྱུ་བཀའ་བབས།

བྱེད་ཡིས་བཀའ་མ་བརྟེས། རྩོམ་པ་གྲགས་ཀྱིས་རེ་ཞིག་ལ་འདའ་བརྒྱབ་ནས་“ཁྱོད་ཀྱིས་མགོ་བོ་བསྐྱེད་དང་”ཞེས་བཤད། བྱེད་ཡིས་རྩོམ་པ་
གྲགས་ཀྱིས་བཤད་པ་ཅི་བཞིན་དུ་བསྐྱུབས་པ་ན་རྩོམ་པ་གྲགས་སྤེར་མོས་བྱེད་བཟུང་ནས་འཕུར་སོང་།

རྒྱ་བོ་ཞིག་དང་ཉེ་ས་ནས། རྩོམ་པ་གྲགས་གིས་བྱེད་བཟུང་རྒྱུ་ལྟེ་གླིག་བྱས། བྱེད་ཡིས་“ང་འདི་ནས་མ་གསོད། འདི་ནི་རྒྱལ་པོ་ཏྲ་ལྷུས་རྒྱ་
བཏུང་ས་ཡིན། གལ་ཏེ་མི་ཞིག་གིས་ཁྱོད་ཀྱིས་བྱེད་ཉེས་མེད་ཅིག་དམར་གསོད་གཏོང་བ་རིག་ན། ཁོ་ཆོས་ཆོས་བཏོན་ནས་ཁྱོད་ཀྱི་ཐོག་ལ་དམོང་བ་

པོར་རྒྱ་རེད་ཅེས་འཇམ་པོའི་ངང་ཞུ་བ་བྱས།

རྩོམ་པ་སྐྱུ་གུ་གིས་དེ་བཞེན་པ་རེད་འདོད་ནས་ས་མོད་ཅིག་གི་ཕྱོགས་སུ་འཕུར། ཁོ་གཉིས་དེ་གར་ཐོན་པ་ན། བྱེའུ་ཡིས་ཁྱོད་ཀྱིས་ང་མ་བསད་གོང་རེ་ཞིག་སྐྱུ་གས་དང་། ང་ལ་དོན་གལ་ཆེན་རེ་ཁྱོད་ལ་ཞུ་རྒྱུ་ཡོད། འོན་ཀྱང་ཁྱོད་ཀྱི་སྒྲེར་མོ་དམ་དྲགས་ནས་ངས་སྐད་ཆ་བཤད་མི་ཐུབ་ཅེས་བཤད།

རྩོམ་པ་སྐྱུ་གུ་གིས་སྒྲེར་མོ་ལྟོད་པས་བྱེའུ་བྱོས་ནས་འབྲོང་ཞིག་གི་རུ་ཡི་ནང་དུ་འཕུར། སྐྱུ་གུ་གིས་ང་མ་དང་བྱས་ཀྱང་ཁོ་ཆེ་དྲགས་ནས་རུ་ཡི་ནང་དུ་འཕྱལ་མ་ཐུབ།

བྱེའུ་ཡིས་“ངའི་ཨ་ཕ་བསད་པ་བཞིན་དུ་ང་མ་གསོད་ལགས་”ཅེས་བཤད།

རྩོམ་པ་སྐྱུ་གུ་གིས་“ཁྱོད་ཀྱི་ཨ་ཕ་ཇི་ལྟར་འདས་པ་ཡིན་”ཞེས་དྲིས།

བྱེའུ་ཡིས་“རྩོམ་པ་སྐྱུ་གུ་ཅིག་གིས་ངའི་ཨ་ཕ་ལ་རྗེས་འདེད་བཏང་ཞིང་ངའི་ཨ་ཕ་འབྲོང་ཞིག་གི་རུ་ཆོ་ནང་དུ་འཕུར། སྐྱུ་གུ་དེ་ཆུ་ནང་ནས་འབྱེད་ཅིང་བྱེའུ་མ་ནང་ནས་འབྱེད། མཐོན་པོ་དབྱིངས་སུ་འཕུར་ནས་རུ་ཆོ་དང་གདོང་གཏུགས། སྐྱུ་གུ་གིས་རུ་ཆོ་དང་གདོང་གཏུགས་བརྒྱབ་ནས་རུ་ཆོ་བཀའ་བ་ན་ངའི་ཨ་ཕ་ཡང་འདས་སོང་”ཞེས་བཤད།

རྩོམ་པ་སྐྱུ་གུ་གིས་འདི་ནི་སྒོ་བཀོད་མཚར་པོ་ཞིག་རེད་འདོད་ནས་བྱེའུ་ཡི་བཀོད་འདོམས་ཇི་བཞིན་དུ་བརྒྱབས། སྐྱུ་གུ་གིས་བྱེའུ་ཡི་བས་པའི་འབྲོང་རུ་ལ་གདོང་གཏུགས་པ་ན། འབྲོང་རུ་མ་བཀའ་པར་སྐྱུ་གུ་ཁོ་རང་འཆི་སོང་།

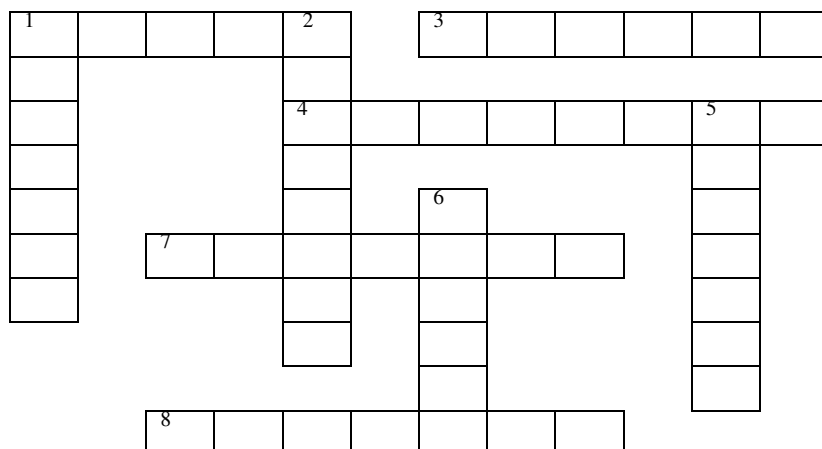
3. Put these sentences in the correct order. ཚིག་གྲུབ་འདི་དག་གོ་རིམ་ཡང་དག་པར་སྒྲིགས།

- a. ____ “Please don’t kill me as my father was killed,” said Sparrow.
- b. ____ He followed Sparrow’s instructions exactly.
- c. ____ Hunting Eagle chased after him but he was too big to go inside the horn.
- d. ____ Hunting Eagle grabbed Sparrow with his claws and flew away.
- e. ____ Hunting Eagle ordered Sparrow to leave Swallow’s nest.
- f. ____ Hunting Eagle thought for a moment and said, “Please stretch out your head.”
- g. ____ Hunting Eagle thought this was a splendid idea.
- h. ____ Near a river, Hunting Eagle prepared to eat Sparrow.
- i. ____ One day Sparrow asked Swallow to trade nests.
- j. ____ Sparrow did not obey.
- k. ____ Sparrow escaped and flew into an old wild yak horn.
- l. ____ Sparrow quietly entreated, “Please do not kill me here.”
- m. ____ Swallow refused.
- n. ____ The eagle rolled in water, rolled in sand, flew high in the sky, and crashed into the horn.
- o. ____ When Swallow was out getting food, Sparrow hid in Swallow’s nest.

4. Write answers to these questions. གཤམ་གྱི་དྲི་བ་དག་ལ་ལན་འབྲི་དགོས།

- Where did Sparrow live?
- Where did Swallow live?
- What did Sparrow want to do?
- Did Swallow agree?
- What happened when Swallow left his nest?
- Who did Swallow ask for help?
- What did Hunting Eagle order Sparrow to do?
- What did Sparrow say would happen if Hunting Eagle ate him where the King's horses drank?
- Why did Hunting Eagle loosen his claw?
- Where did Sparrow escape to?
- How did Sparrow say his father died?
- What happened to Hunting Eagle?

5. Crossword རྒྱ་སྤྲོད་གྱི་ཡི་གེའི་གཤམ་རྩེད།

Across

- Sparrow lived in the _____.
- “...I can _____ speak.”
- Hunting Eagle _____ his claw.
- Hunting Eagle _____ Sparrow to leave Swallow's nest.
- “My father died when the eagle hit the horn and made it _____.”

Down

- Sparrow _____ and flew into an old wild yak horn.
- Hunting Eagle thought this was a _____ idea.
- Sparrow quietly _____ed, “Please do not kill me here....”
- Swallow lived in a _____

The Monk and the Butcher (དབྱེད་དཔལ་འཛོམས།)

1. Vocabulary བསྟན།

butcher བཤན་པ།	for a long time ལྷན་ཡུན་རིང་བོ་ཞིག་ལ།	hired གྲུས་པ།
poking through བརྟོལ་བ།	gathered བརྟུས་པ། བསྐྱངས་པ།	sharpened གྲི་སོགས་བརྒྱུར་བ།
hidden ལྷས།	feelings like a human མི་དང་འདྲ་བའི་ཚོར་བ།	chased རེད་པ། བདས་པ།
ledge གཞོང་གཟེར།	rather than ལས།	deity ལྷ།

2. Text སྟོན་ཚན།

Zhaxi and Caireng were brothers. Zhaxi was a monk and lived in a monastery. Caireng was a **butcher** and lived in Kouman.

Caireng had been a butcher **for a long time**. When winter came people who wanted to have yak or sheep meat **hired** him to kill their animals. People paid him ten to fifteen *yuan* to kill an animal. Caireng used the money to buy food and other things for himself and Zhaxi.

One day Caireng passed by a tent where an old woman and a young man lived. They asked Caireng to kill a sheep. Caireng looked at the sheep. It was so thin its bones were **poking through** the skin. Caireng said, “I don’t want to kill this sheep because it is as thin as a fox.”

The woman angrily said, “It’s your job. Do as I tell you!”

Caireng did not want to quarrel. He **gathered** grass and put it in front of the sheep. He also brought some water for the sheep. But the sheep would not eat or drink.

Caireng took out his knife and **sharpened** it on a stone. He suddenly thought of something and went into the tent, leaving his knife near the stone. When he came back, the knife was gone. The sheep had **hidden** it. Caireng looked for it and finally found it.

He realized then that the sheep had **feelings like a human**. He hated himself for killing animals for money. He knew that this was a wrong thing to do. He turned the sheep loose and **chased** it up a nearby mountain. Feeling so unhappy about all the animals he had killed in his life, he decided to kill himself and threw himself off a **ledge**. **Rather than** falling to the bottom however, he found himself flying in the sky. He had become a **deity**.

When Zhaxi heard this he angrily thought, “Caireng killed animals for money but he became a god. If I throw myself off a mountaintop I will become a better god than he.”

He later did jump off a mountain, fell to the ground, and died.

བཅུན་པ་དང་བཤན་པ།

བཟླ་ཤིས་དང་ཆེ་རིང་ནི་སྐྱུ་རྩེ་ཡིན། བཟླ་ཤིས་ནི་བཅུན་པ་ཞིག་ཡིན་ལ་དགོན་པ་ཞིག་གི་ནང་དུ་བསྐྱད་ཡོད། ཆེ་རིང་ནི་བཤན་པ་ཞིག་ཡིན་ལ་སྒོ་དམར་དུ་བསྐྱད་ཡོད།

ཆེ་རིང་དུས་ལྷན་རིང་པོ་ཞིག་ལ་བཤན་པ་བྱས། དགུན་ཁ་ཐོན་པ་ན། ལྷག་ག་དང་སྐམས་ག་མཁོ་བའི་མི་རྣམས་ཀྱིས་ཁོ་གྲུས་ནས་ལྷགས་ཆོག་བཤའ་དུ་འཇུག། ལྷགས་ཆོག་གཅིག་བཤས་ན་མི་རྣམས་ཀྱིས་ཁོ་ལ་སྒོར་མོ་བཅུ་ནས་བཙོ་ལུ་བྱིན། ཆེ་རིང་གིས་སྒོར་མོ་དེ་བཀོལ་ནས་ཁོ་རང་དང་བཟླ་ཤིས་ལ་མཁོ་བའི་ཟ་མ་དང་དངོས་པོ་གཞན་པ་ཉོས།

ཉན་ཞིག་ལ། ཆེ་རིང་ཀྱང་མོ་ཞིག་དང་གསར་དུ་ཞིག་བསྐྱད་ཡོད་པའི་སྐྱ་གྱུར་ཞིག་བརྒྱན། ཁོ་ཚོས་ཆེ་རིང་ལ་ལྷག་ཅིག་བཤའ་རྒྱ་བཤད། ཆེ་རིང་གིས་ལྷག་དེར་བལྟས། ལྷག་དེ་རིང་པོ་ཡིན་དྲགས་ནས་དུས་པས་ལྷག་བགས་བརྟོལ་ལད་ཡོད། ཆེ་རིང་གིས་“ལྷག་འདི་རིང་པོ་ཟ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཡིན་པས་ངས་བཤའ་ན་མི་འདོད”ཅེས་བཤད།

སྐྱེས་མ་དེས་“ལྷག་བཤའ་བ་ནི་ཁྱོད་ཀྱི་ལས་འགན་ཡིན་པས། ངས་བཤད་པ་སྒྲུབ་དགོས”ཅེས་བཤད།

ཆེ་རིང་གིས་ཁ་ཚུད་བྱེད་མ་འདོད། ཁོས་རྩ་བུས་ནས་ལྷག་གི་མདུན་ལ་བཞག། ཁོས་ལྷག་ལ་རྒྱ་ཡང་བྱེད་ཡོད། འོན་ཀྱང་ལྷག་གིས་མི་བཟའ་མི་བཏང་བར་བསྐྱད།

ཆེ་རིང་གིས་གྱི་བཏོན་ནས་དོ་ཐོག་ལ་བརྒྱུ། ཁོས་གྲོ་བུར་དུ་དོན་ཞིག་བྱས་ནས་གྱི་དོ་དའི་ལྷགས་ནས་བཞག་སྟེ་སྐྱ་གྱུར་ནང་དུ་སོང། ཁོ་ཕྱིར་ལྷག་པ་ན་གྱི་མེད་སོང། ལྷག་གིས་གྱི་སྐྱས་སོང། ཆེ་རིང་གིས་གྱི་བཙལ་ནས་མཐའ་མར་རྟེན།

ཁོས་ལྷག་ལ་མི་དང་འབྲེལ་བའི་ཆོར་བ་ཡོད་པ་ཤེས། སྒོར་མོའི་ཆེད་དུ་སེམས་ཅན་མང་པོ་བཤས་པར་རང་ལ་སྤང། ཁོས་སེམས་ཅན་བཤའ་བ་ནི་ཕྱིག་ལས་ཡིན་པ་ཤེས། ཁོས་ལྷག་ལྟོད་ཅིང་ཉེ་སའི་རི་ཞིག་ལ་དེད། ཆོག་བོར་དམར་གསོད་བཏང་བའི་ལྷགས་ཆོག་ཆང་མ་བསམས་ནས། ཁོས་རང་སྒོག་ལེན་རྒྱུའི་བསམ་པ་སྐྱེས་ནས་བྲག་ཁ་ནས་ཡིང། འོན་ཀྱང་བྲག་རྩ་ལ་མ་ལྟར་བར་ཁོ་ནས་མ་ཁའི་དབྱིངས་ལ་འཕུར། ཁོ་སངས་རྒྱས་སོང།

བཟླ་ཤིས་ཀྱིས་དོན་འདི་ཐོས་པ་ན་ཁོང་ཁྱོད་ངང་ནས་ཆེ་རིང་གིས་སྒོར་མོའི་ཆེད་དུ་སེམས་ཅན་དམར་གསོད་བྲག་ན་འདྲེལ་ཁོ་སངས་རྒྱས་སོང། གལ་ཏེ་ང་ཡང་རི་མགོ་ནས་མཆོངས་ན་ཁོ་ལས་ཀྱང་སངས་རྒྱས་རྒྱ་རེད”བསམས།

གཞུག་ནས་ཁོ་རི་ལས་མཆོངས་པ་ན་ཐང་ལ་ལྷུང་སྟེ་འཆི་སོང།

3. Put the sentences in the correct order. གཤམ་གྱི་ཆོག་གྲུབ་དག་གོ་རིམ་ཡང་དག་པར་སྒྲིགས།

- ___Caireng did not want to quarrel. ___
- ___Caireng said, “I don’t want to kill this sheep because it is as thin as a fox.”
- ___Caireng took out his knife and sharpened it on a stone.
- ___He decided to kill himself and threw himself off a ledge.
- ___He later did jump off a mountain, fell to the ground, and died.

- f. ___ He realized then that the sheep had feelings like a human.
- g. ___ He went into the tent, leaving his knife near the stone.
- h. ___ He turned the sheep loose and chased it up a nearby mountain.
- i. ___ It was so thin its bones were poking through the skin.
- j. ___ One day Caireng passed by a tent where an old woman and a young man lived.
- k. ___ Rather than falling to the bottom however, he found himself flying in the sky.
- l. ___ The woman angrily said, "It's your job. Do as I tell you!"
- m. ___ People who wanted to have yak or sheep meat hired him to kill their animals.
- n. ___ Zhaxi angrily thought, "Caireng killed animals for money but he became a god."
- o. ___ Zhaxi and Caireng were brothers.

4. Put these words in the blanks below བ་སྟན་འདི་དག་གིས་གཤམ་གྱི་སྟོང་ཆ་སྟོང་ས།: a, an, and, at, by, for, in, into, on, or, out, the, to.

- a. Zhaxi _____ Caireng were brothers.
- b. Zhaxi was _____ monk _____ lived _____ monastery.
- c. Caireng was _____ butcher _____ lived _____ Kouman.
- d. Caireng had been _____ butcher _____ long time.
- e. People who wanted _____ have yak _____ sheep meat hired him _____ kill their animals.
- f. People paid him ten _____ fifteen *yuan* _____ kill _____ animal.
- g. Caireng used _____ money _____ buy food _____ other things _____ himself _____ Zhaxi.
- h. Caireng passed _____ tent where _____ old woman _____ young man lived.
- i. They asked Caireng _____ kill _____ sheep.
- j. Caireng looked _____ sheep.
- k. Its bones were poking through _____ skin.
- l. Caireng said, "I don't want _____ kill this sheep because it is as thin as _____ fox."
- m. _____ woman said, "It's your job."
- n. Caireng did not want _____ quarrel.
- o. He gathered grass _____ put it _____ front _____ sheep.
- p. He also brought some water _____ sheep.
- q. But _____ sheep would not eat _____ drink.
- r. Caireng took _____ his knife _____ sharpened it _____ stone.
- s. He thought _____ something _____ went _____ tent, leaving his knife near _____ stone.

5. Write answers to these questions. གཤམ་གྱི་དྲི་བ་དག་ལ་ལན་འབྲི་དགོས།

- a. Were Zhaxi and Caireng sisters?
- b. What did Zhaxi do?
- c. What did Caireng do?
- d. What did people hire Caireng to do?
- e. How much money was he paid?
- f. Why did Caireng not want to kill the sheep?
- g. What did the sheep do with Caireng's knife?
- h. What did Caireng realize the sheep had?
- i. What did he do with the sheep?
- j. What happened when Caireng jumped off the ledge?
- k. What happened when Zhaxi jumped off the mountaintop?

Two Frogs

1. Vocabulary བ་སྒྲིག་

well ཁྲོམ་པ།	uncomfortable མི་བདེ་བ།	hurt someone's feelings མཐམས་ལ་གནོད་པ།
admiring ཡི་རང་བྱེད་པའི།	noticed མཐོང་བ། མཉམ་འཛིག་བྱས་པ།	proudly ང་རྒྱལ་གྱི་ངང་ནས།
replied ལན་བཏབས་པ།	arguing ཚྱད་པ་བྱེད་པ།	arrogant ཁེངས་དྲེགས་ཅན།
reached the lake མཆོའུ་ལ་འབྱོར།	vast རྒྱ་ཆེན་པོ།	instead ཆབ་ཏུ། ལས།
stomach སྤྲོད་པ།	burst བཀྲད་པ།	

2. Text སྒྲིག་ཆེན།

Two frogs were friends. Older Frog lived in a **well** and Younger Frog lived in a big lake.

One day when they happened to meet, Older Frog said, “Younger Brother, let’s go to my home today!” and Younger Frog agreed. When they reached the well where Older Frog lived, Younger Frog felt **uncomfortable** because the well did not have much water, the water was dirty, and he could not see the sky. Coming in and out of the well was not easy either. But he did not leave quickly because he did not want to **hurt** Older Frog’s **feelings**.

Younger Frog was uncomfortable and jumped up and down. Older Frog **noticed** this and thought Younger Frog was **admiring** his home. “How is my home?” he asked.

Younger Frog smiled and said, “What can I say?”

Older Frog **proudly** said, “The water in my home is the best in the world.”

Younger Frog **replied**, “I don’t think so.” Older Frog was not happy with this answer, the two frogs began **arguing**, and finally Younger Frog said he wanted to leave.

Older Frog said, “Please take some water from here.”

“No. My home has enough water,” said Younger Frog.

“I want to see your home,” said Older Frog and the two set off for the lake where Younger Frog lived.

Older Frog was feeling proud and **arrogant**. He thought, “When I reach his home, I will drink all his water. Then he will ask me for my water to drink.”

When they **reached the lake**, Younger Frog said, “Dear Older Frog, we are very near my home.” Older Frog did not look out across the **vast** lake. **Instead**, he only noticed some water in front of him. He stuck his head into the water and began drinking. Although his **stomach** was soon full, he had not reduced the size of Younger Frog’s home. He thought for a moment but then decided to drink some more. His stomach became bigger and bigger. Suddenly, there was a “ping” sound as his stomach **burst** and he died.

སྤྲུལ་བ་གཉིས།

སྐལ་པ་གཉིས་ཤོགས་པོ་ཡིན། སྐལ་ཤོགས་ཤོགས་པོ་ཞིག་གི་ནང་དུ་བསྟན་དེ་སྐལ་གཞོན་དེ་མཚོ་ཆེན་པོ་ཞིག་གི་ནང་དུ་བསྟན།

ནིན་ཞིག་ལ། ཁོ་ཚོ་སྤྱི་དབང་གིས་འཐད། སྤལ་ཀན་གྱིས་སྤྱན་རླབས་རྒྱུང་ལགས། དེ་རིང་དེ་ཚང་དུ་འགྲོ་ཅིས་ལང་པར་སྤལ་གཞོན་
ཡང་འཐད་པ་བྱུང་། ཁོ་ཚོ་སྤལ་ཀན་འཚོ་བའི་ཁྲོམ་པར་ཐོན་པ་ན། ཁྲོམ་པའི་ནང་དུ་རྒྱ་རྒྱུང་ལ་མི་གཙང་བས་སྤལ་གཞོན་གྱི་ཚོར་བ་སྤྱིད་པོ་མ་བྱུང་
ཞིང་ནམ་མཁའ་ཡང་མཐོང་མ་བྱུང། ཁྲོམ་པའི་ནང་ལ་འགྲོ་འོང་བྱེད་རྒྱུ་ཡང་ལས་སྤྱོད་མ་ཞིག་མ་ཡིད། འོན་ཀྱང་ཁོས་སྤལ་ཀན་ལ་སྤྲུལ་ལ་བསྐྱུལ་མ་
འདོད་པས་སྤྱི་དབང་ཁ་མ་གཉེས།

སྐལ་གཞོན་བ་མ་བདེ་བས་ཡར་མར་ལ་ཕྱིད། སྐལ་གྲན་གྱིས་མཐོང་ནས་སྐལ་གཞོན་གྱིས་ཁོའི་ཁར་བ་སྐྱོ་ལ་བབས་ཡོད་པར་འདོད་ནས་“ངའི་ཁར་བ་རྩི་འདྲ་རྟེན་”ཅེས་དྲིས།

སྤུལ་གཞོན་གྱིས་དགོང་ཞོར་དུ་“ངས་ཅི་ཞིག་བཤད་དགོས་སམ”ཞེས་ལན་བཏབས།

ཐུལ་གྱིས་བྱིས་པེངས་པ་པཅངས་ནས་“དེ་ཁྱིམ་གྱི་ཆུན་པོ་འཛམ་གླིང་སྤྱི་ཡོད་ཀྱི་ཆེས་པ་ཟེར་བོ་ཡིན”ཞེས་བཤད།

སྐལ་གཞོན་གྱིས་་ངས་དེ་ལྟར་མི་བསམ་ཞེས་ལན་བདེན། ཅ་མཐོ་སྐལ་བ་ལན་འདི་ལ་མ་དགའ། སྐལ་བ་གཉིས་གྱིས་ཁ་ཚུད་བྱེད་འགོ་
བརྒྱུ་མས། མཐའ་མར་སྐལ་གཞོན་གྱིས་ཁོ་འགོ་འདྲོད་ཅིས་ལག།

སྤལ་ཁྲན་གྱིས་“འདི་ནས་ཆུ་ལྷོ་ལྟེང་དང༌།”ཅིས་བཤད།

སྤལ་གཞོན་གྱིས་“མིན། རེད་བྱིམ་ན་ཆུ་འདང་པོ་ཡོད”ཅེས་བཤད།

སྐལ་ཤུག་གིས་ངས་ཁྱོད་ཀྱི་བྱིས་མ་ཐོང་ན་འདོད་ཅིས་བཤད་ནས་སྐལ་བ་གཉིས་ཀ་ན་གཞོན་སྐལ་བ་བརྟན་ཡོད་སར་ཐོང་།

སྐལ་ཤོན་དང་རྒྱལ་དང་ཁེངས་བསག་ཟེར། ཁོས་་་དཔེ་བྱིས་དུ་ཐོན་པ་ན་ཁོའི་ཚུ་ཚང་མ་འཐུང་རྒྱུ་ཡིན། དེ་ལྟར་བྱས་ན་ཁོས་དཔེ་བྱིས་འཐུང་རྒྱུའི་ལུ་བ་བྱེད་དགོས་འདོད།

ཁོ་ཚོ་སོན་པ་ན། སྤྱ་གཞོན་གྱིས་སྟིང་ཉེ་པའི་སྤལ་ཐོན་ལགས། ང་ཚོ་དང་བྱིམ་དང་ཐག་ཉ་ཅང་ཉེ་ཞེས་བཤད། སྤལ་ཐོན་གྱིས་མཚོ་ཆོན་
 པའི་མཐའ་ལ་མ་བརྟམ་བར། ཁོས་མདུན་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆུ་ཉུང་དུ་ལས་མ་མཐོང་། ཁོས་མགོ་ཆུ་ནང་དུ་བཙུགས་ནས་ཆུ་བཏུང་ལགོ་བརྩམས། ཁོའི་སོ་
 བ་མཁྱོགས་མོས་ཆུས་ཁངས་ནང་དེ་ཁོས་སྤལ་གཞོན་གྱི་བྱིམ་གྱི་ཆུ་རྒྱ་རྒྱུང་མ་ཐུབ། ཁོས་དེ་ཞིག་ལ་འདད་བརྒྱབ་རྗེས་ཆུ་མང་དུ་འབྱུང་རྒྱུའི་བསམ་
 བ་བཅུངས། ཁོའི་ཁྱོད་པ་རེ་ཆེ་རེ་ཆེར་སོང་། སྤྱོད་དུ་བང་སྤྱ་གཞོན་པ་ན་ཁོའི་ཁྱོད་པ་བཀྟད་ནས་འཆི་སོང་།

3. The words in the sentences below are scrambled. Unscramble them to make correct sentences.

སྤལ་བ་ཆེ་ཆུང་གཉིས་ལས་གཤམ་གྱི་ཚིག་གྲུབ་དག་ཟུས་བཤད་བ་ཡིན་ནམ།

- friends two were frogs
- lived a Older Frog in well
- Younger big in lake Frog lived a
- go today my Brother let's to home Younger
- But he did not leave quickly because [he Frog's want not did hurt to Older feelings.
- the the in in my is home the best world water
- some take water here from please

4. Did Younger Frog (YF) or Older Frog (OF) say or think the sentences below? སྐུལ་བ་ཆེ་བའམ་རྒྱུད་བས་གཤམ་གྱི་ཚིག་དག་བསམ་པའམ་བཤད་པ་ཡིན་ནམ།

- a. YF/OF “Younger Brother, let’s go to my home today!”
- b. YF/OF “How is my home?”
- c. YF/OF “What can I say?”
- d. YF/OF “The water in my home is the best in the world.”
- e. YF/OF “I don’t think so.”
- f. YF/OF “Please take some water from here.”
- g. YF/OF “No. My home has enough water.”
- h. YF/OF “I want to see your home.”
- i. YF/OF “When I reach his home, I will drink all his water.”
- j. YF/OF “Dear Older Frog, we are very near my home.”

5. Put these words in the blanks below བ་སྟོད་འདི་དག་གིས་གཤམ་གྱི་སྟོང་ཆ་སྒྲོང་ས།: a, and, the, for, in, to, as.

- a. Older Frog was feeling proud ____ arrogant.
- b. Then he will ask me ____ my water ____ drink.
- c. When they reached ____ lake
- d. Younger Frog said, “Dear Older Frog, we are very near my home.”
- e. Older Frog did not look out across ____ vast lake.
- f. He noticed some water ____ front of him.
- g. He stuck his head into ____ water ____ began drinking.
- h. He had not reduced ____ size of Younger Frog’s home.
- i. He thought ____ ____ moment but then decided ____ drink some more.
- j. His stomach became bigger ____ bigger.
- k. There was ____ “ping” sound ____ his stomach burst ____ he died.

6. What lesson does this story teach? གཏམ་རྒྱུད་འདི་ལས་བསྐྱབ་བྱ་ཅི་ཞིག་འཕྲོབ་ཐུབ།

- a. Older people know more than younger people.
- b. Younger people know more than older people.
- c. Older people don’t always know more than younger people.
- d. Frogs are stupid.

The Rock Lion Opens Its Mouth (སྒྲོ་བརྟན།)

1. Vocabulary བསྟན།

the foot of ཡི་ཕུ། ཡི་འདབས།	forest རྒྱལ་ཚལ།	head of the family བེམ་བདག།
frightened རྒྱག་བ།	master བདག་པོ།	honest ཏང་མོ། གཞུང་ཏང་།
sunrise ཉི་མ་འཆར་བ།	stomach སྤྱོད་བ། གཞུས་བ།	has risen གར་བ། འཕར་བ། འཕུར་བ།
jealous རྒྱག་དོག་ཆེ་བ།	fetches བཏུས་བ། བཟུང་བ། རངས་བ།	greedy བརྒྱབ་སེམས་ཆེ་བའི།
clamped shut བཟུམས་བ།		

2. Text སྒྲོ་བརྟན།

A poor family and a rich family lived at **the foot of** a mountain. There was a large **forest** at the top of the mountain. Every day the **head of the poor family** went to the forest to get wood to sell for food and clothing.

In the forest, there was a rock lion. Usually the poor man would put some *tsamba* and butter in the lion's mouth and say, "Please eat this, Brother Lion."

The days went by. One day as the poor man was feeding the rock lion, the lion said, "Thank you, friend. You are a good man."

The poor man was **frightened** and said, "Brother Lion, you don't have a **master** to feed you, so I gave you some food. I don't have any good food because I am poor."

"You are an **honest** man. Tomorrow morning before **sunrise**, come here and I will give you something," said the lion.

The man took his firewood and returned home. The next morning he went to the lion. "Listen," said the lion, "there is much gold in my **stomach**. You may take some. But when the sun **has risen**, you must take your hand out of my stomach because my mouth will close."

"Yes, I understand," said the man. He put his hand in the lion's stomach and soon he had filled a small bag with gold. "This is enough for me," he said and went home.

The poor man was now rich. His rich neighbor was **jealous** and asked, "How did you become so rich?" The honest man told him about the rock lion.

The rich man put on old clothes, went to the forest and, everyday, did as the poor man had done. He fed the lion *tsamba* and butter and **fetches** firewood. One day the lion repeated what he had told the poor man.

The rich man was very happy and came the next day with a big bag. He took much gold from the lion's stomach. The sun rose but the **greedy** man still did not have enough. Finally, the lion's mouth **clamped shut** on his arm and never opened again.

དོ་སང་གེས་ཁ་གདངས་པ།

ཁྱིམ་ཚང་མེད་པོ་ཞིག་དང་ཡོད་པོ་ཞིག་གི་འདབས་ཤིག་ནས་འཕྲོད་བྱས། ཁྱིམ་ཚང་གཅིག་ནི་ལྷན་པོ་ཡིན་ལ་ཁྱིམ་ཚང་གཅིག་ནི་དབུལ་
པོ་དང་ཡིན། རི་མགོ་ན་ནགས་ཚལ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡོད། ཉིན་གྲངས་ལ་ཁྱིམ་ཚང་མེད་པོ་དེའི་ཁྱིམ་བདག་ནགས་ཚལ་དུ་བྱ་མ་འབྱུང་བར་སོང་ནས་ཁ་
རྒྱུ་ལ་བརྟེན།

ནགས་ཚལ་གྱི་ཁྲོད་དུ་དོ་སང་གེ་ཞིག་ཡོད། སྐྱེས་པ་མེད་པོ་དེས་རྒྱུན་པར་དོ་སང་གེ་དེའི་ཁ་ནང་དུ་རྩ་མ་པ་དང་མར་རེ་འཛོག་ཞོར་སྐྱེན་ལྷ་
སང་གེ་ལགས། ཟ་མ་ཟོ་ཟེར།

ཉིན་མང་པོ་ཡོད། ཉིན་ཞིག་སྐྱེས་པ་མེད་པོ་དེས་དོ་སང་གེར་ཟ་མ་སྟེར་སྐྱབས། སང་གེས་གྲོགས་པོ། བཀའ་དྲིན་ཆེ། ཁྲོད་ནི་མི་དགའ་ཞིག་
རེད་ཅེས་བཤད།

སྐྱེས་པ་མེད་པོ་ཡ་མཚར་ནས་སང་གེ་གྲོགས་པོ་ལགས། ཁྲོད་ལ་ཟ་མ་སྟེར་བའི་བདག་པོ་ཞིག་མེད། ང་མེད་པོ་ཡིན་པས་ཟ་མ་དགའ་ཞིག་
མེད། འོན་ཀྱང་ང་ལ་ཟ་མ་འགའ་རེ་ཡོད་ཅེས་ལབ།

སང་གེས་ཁྲོད་ནི་མི་དྲང་མོ་ཞིག་རེད། སང་ཉིན་ནངས་མོར་ཉི་མ་མ་འཆར་གོང་འདིར་ཤོག་དང་ངས་ཁྲོད་ལ་ཅིག་སྟེར་ཞེས་ལབ།

སྐྱེས་པ་དེས་བྱ་མ་བྱེར་ནས་ཡུལ་ལ་ལོག། སང་ཉིན་ནངས་མོར་ཁོ་སང་གའི་སར་སོང་། སང་གེས་ཉིན་དང་། འདི་ཁོག་བའི་ནང་དུ་གསེར་
མང་པོ་ཡོད། ཁྲོད་གྱིས་གསེར་མང་པོ་ལེན་ཆོག་ འོན་ཀྱང་ཉི་མ་འཆར་དུས་ན་ངའི་ཁ་བཙུམ་འགོ་བས་ཁྲོད་གྱི་ལག་པ་བྱི་ལ་ལེན་དགོས་ཅེས་
བཤད།

སྐྱེས་པ་དེས་ལགས་སོ། ངས་ཉ་གོ་ཐལ་ཞེས་ལབ། ཁོས་ལག་པ་སང་གའི་ཁོག་པ་ནང་དུ་བསྐྱངས་ནས་མི་འགྱངས་པར་ཁྱུ་མ་རྒྱུང་རྒྱུང་
ཞིག་གསེར་གྱིས་བཀའ་བར་བྱས། ཁོས་འདིས་ང་ལ་འདད་རྒྱ་རེད་ཅེས་ལབ་ནས་ཡུལ་ལ་བུད་སོང་།

སྐྱེས་པ་མེད་པོ་ལྷན་པོར་ཉན། ཁོའི་ཁྱིམ་མཆོས་ལྷན་པོར་ལྷན་པོ་སྐྱེས་ནས་ཁྲོད་འདི་འདྲའི་ལྷན་པོར་རི་ལྷར་གྱུར་བ་ཡིན་ཞེས་དྲིས། སྐྱེས་
པ་དྲང་མོས་དོ་སང་གའི་སྒོར་ཁོ་ལ་བཤད།

སྐྱེས་པ་ལྷན་པོས་གོན་པ་རྟིང་བ་གྱོན། ནགས་ཚལ་ལ་སོང་ནས་ཉིན་གྲངས་ལ་སྐྱེས་པ་མེད་པོས་ཅི་བྱས་པ་ཚང་མ་བསྒྲུབས། ཁོས་སང་གེ་རྩ་མ་
པ་དང་མར་གྱིས་གསོས་ཤིང་བྱ་མའང་བུས། ཉིན་ཞིག་སང་གེས་སྐྱེས་པ་མེད་པོར་བཤད་པ་དེ་ཡང་བསྐྱར་བསྒྲུབ།

སྐྱེས་པ་ལྷན་པོ་སྒྲོ་བས་ཕྱོས་ཤིང་སང་ཉིན་ནངས་མོར་ཁྱུ་མ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཁྱེར་ནས་ཐོན། ཁོས་སང་གའི་ཁོག་པ་ནས་གསེར་མང་པོ་བྲུངས།
ཉི་མ་འཆར་ཡང་སྐྱེས་པ་བརྒྱབ་སེམས་ཅན་ལ་ད་རུང་འདད་མེད། མཐའ་མར་སང་གེས་ཁོའི་ལག་པ་ཁ་ནང་ལ་བཙུག་ནས་བཙུམས་ཤིང་དེ་ནས་ཁ་
འོར་གྱིས་མ་གདངས།

3. Match phrases from Part I and Part II to make correct sentences. ཚན་པ་དང་པོ་དང་གཉིས་པའི་ཚིག་གྲུང་ཆ་
བསྒྲིགས་ནས་ཚིག་གྲུབ་ཡང་དག་བཞོས།

PART I

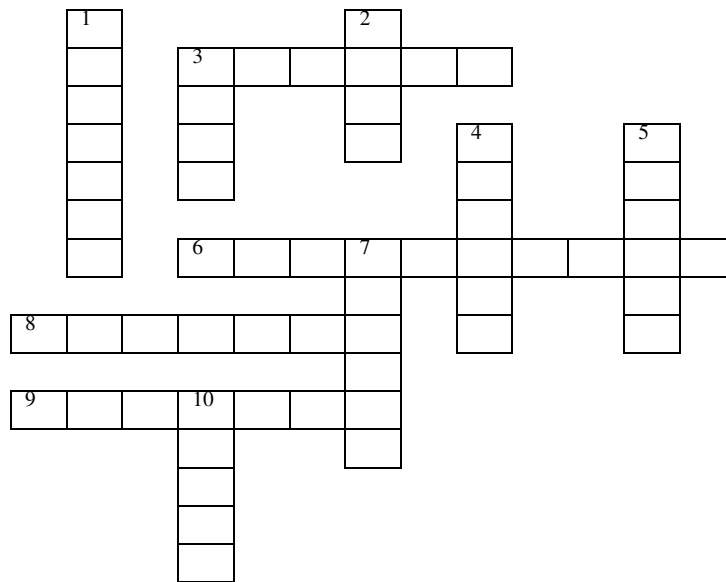
- a. A poor family and a rich family ____
- b. The poor man went to the forest ____
- c. The lion's mouth shut on his arm ____
- d. He fed the lion *tsamba* ____
- e. He put his hand in the lion's stomach ____
- f. He took much gold ____
- g. His rich neighbor was jealous ____
- h. As he was feeding the rock lion, ____
- i. One day the lion repeated ____
- j. The honest man told him ____
- k. He wore old clothes, went to the forest ____
- l. The rich man was very happy ____
- m. The sun rose but the greedy man ____

PART II

- 1. about the rock lion.
- 2. and asked, "How did you become rich?"
- 3. and butter and fetched firewood.
- 4. and came the next day with a big bag.
- 5. and never opened again.
- 6. and soon he had filled a small bag with gold.
- 7. and, everyday, did as the poor man had done.
- 8. from the lion's stomach.
- 9. lived at the foot of a mountain.
- 10. still did not have enough.
- 11. the lion said, "Thank you. You are good." to get wood to sell for food and clothing.
- 12. what he had told the poor man.

4. Crossword ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་ལྷ་མོ་

Across

3. There was a large _____ at the top of the mountain.
6. The poor man was _____ and said, “Brother Lion,...”
8. “...Tomorrow morning before _____, come here and I will give you something,” said the lion.
9. He fed the lion *tsamba* and butter and _____ firewood.

Down

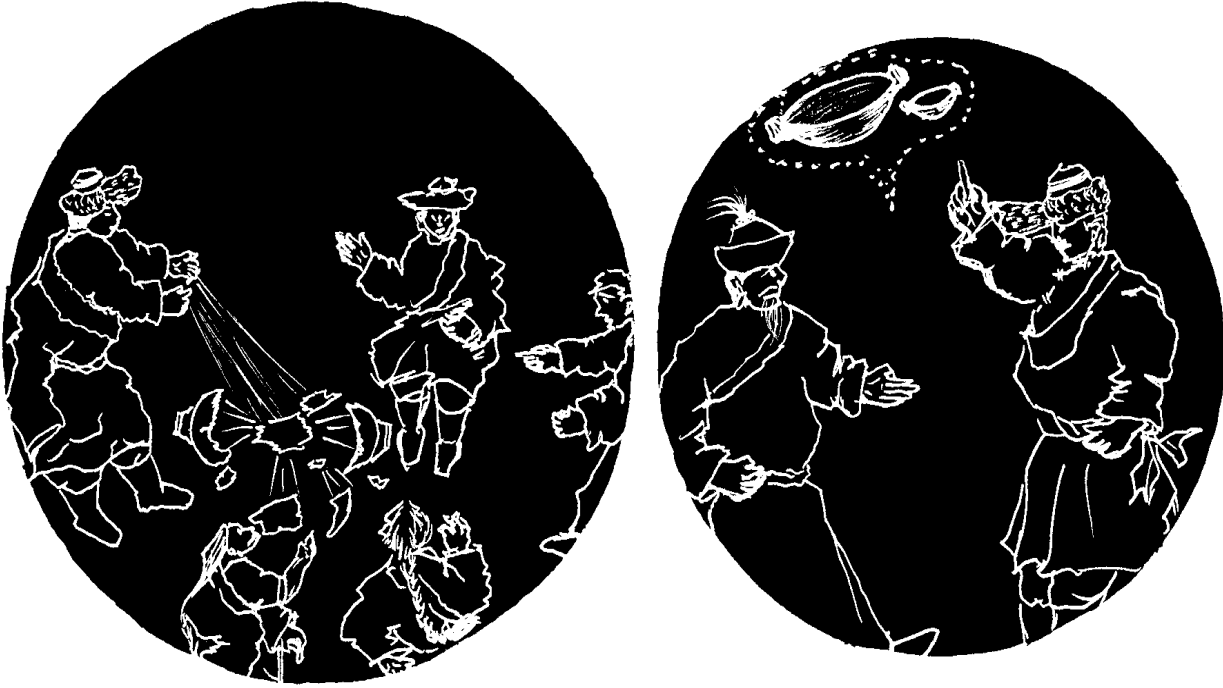
1. His rich neighbor was _____
2. Every day the _____ of the poor family went to the forest to get....
3. A poor family and a rich family lived at the _____ a mountain.
4. “Brother Lion, you don’t have a _____ to feed you, so I gave you some food...”
5. “You are an _____ man. Tomorrow morning before...”
7. The sun rose but the _____ man still did not have enough.
10. Finally, the lion’s mouth _____ed shut on his arm and never opened again.

5. Write answers to these questions. གཤམ་གྱི་དྲི་བ་དག་ལ་ལན་འབྲི་དགོས།

- a. Did the rich family and the poor family live at the top of the mountain?
- b. What was at the top of the mountain?
- c. What did the head of the poor family do every day?
- d. What did he give the rock lion to eat?
- e. What did the rock lion tell the man to do before sunrise?
- f. Where was the gold?
- g. How much gold did the man take?
- h. Was the rich man happy the poor man had money?
- i. Why didn’t the man stop taking the gold?
- j. What happened to the rich man?

The Birth-Giving Pt

བསྐྱེད་འཛིན་གྱི་མཚོ།

1. Vocabulary བསྐྱེད་འཛིན་གྱི་མཚོ།

landlord ཞིང་བདག

unwilling མི་འདོད་པ།

borrow གཞོལ་བ།

on the condition ཆ་རྒྱུན་བརྟེན་ནས།

anticipating རེ་སྤྲུག་བྱེད་པ། འདོད་པ།

unexpected good fortune ཡིད་ལ་མ་འཆར་བའི་རྒྱུ་ཞོར།

insisted རྒྱུན་མཐུངས་བྱས་པ།

miserable ཉམ་ཐག་པ། ཉམ་ང་བ།

demanded བྱིས་པ།

pots སྤྲ་ང་།

lend གཞོལ་བ། བསྐྱེད་པ།

spoke very kindly བྱམས་བརྟེན་ཆེ་བའི་ངང་བཤད་པ།

exactly ཉག་ཉག་ སྤྲ་ང་།

delighted དགའ་བ། དབྱིས་པ།

unfortunate སྤྲུག་མ་འགྲིག་པའི། ལས་དབང་མ་བཟང་བའི།

afford ཐུབ་པ། ཐུགས་པ།

astonished འདྲོགས་སྤྲུ་བརྟུག་པ། ཉ་ལས་སྤྲུ་བརྟུག་པ།

nothing he could do ཁོས་ཅི་ཡང་བྱ་མི་ཐུབ་པ།

2. Text སྒྲུབ་ཚན།

A landlord had many **pots**. The poor people had no pots for cooking food, but he was **unwilling** to **lend** any to them.

One day Dunba went to the landlord to **borrow** a pot. He **spoke** **very kindly** to the landlord, who finally lent him a pot **on the condition** that he return it in two days.

Exactly two days later the landlord came to Dunba's home to take the pot. **Anticipating** the landlord's visit, Dunba had put a small pot in the landlord's pot. When the landlord saw the small pot inside his larger pot he was very surprised. He asked, "Where did this small pot come from?"

Dunba said, "Your pot had a baby. Because this pot is yours, I am returning both pots to you." The landlord was **delighted** with such **unexpected good fortune** and happily returned to his home.

Some time later Dunba went again to the landlord's home to borrow a pot. The landlord thought, "If I lend him one pot he will return two," and happily lent Dunba a big pot. After a few days, Dunba put a small pot inside the large pot and returned the pot to the landlord.

The landlord told his wife about this. She said, "It's very **unfortunate** that we did not lend him a gold pot. If we lend him a gold pot many times we will have many small gold pots and become much richer. Next time he wants a pot, lend him a gold one."

The next time Dunba asked to borrow a pot, the landlord **insisted** that he take a gold one. As soon as he got home with the gold pot, Dunba broke the pot into many pieces. He gave the pieces to people who could not **afford** to buy a pot.

After some days, the landlord came to Dunba's home. He was excited because he thought he would be taking home two gold pots. When he saw Dunba, Dunba looked worried and **miserable**. He asked Dunba what had happened. Dunba said, "You had bad luck. Your pot died."

The **astonished** landlord **demand**ed, "How is it possible that a pot could die?" Dunba said, "Why can't you believe this? Everything that gives birth also dies. People, yaks, horses, sheep are all the same." The landlord was very angry but he knew there was **nothing he could do**.

མངལ་ཆགས་པའི་སྤྱང་།

ཞིང་བདག་ཞིག་ལ་སྤྱང་མང་པོ་ཡོད། འོན་ཀྱང་དབུལ་བོ་རྒྱམས་རྒྱམས་ལ་གཡོ་སྒྲེལ་བྱེད་པའི་སྤྱང་མེད། ཡིན་ནའང་ཁོས་མི་རྒྱམས་ལ་སྤྱང་གཡོར་མ་འདོད།

ཉིན་ཞིག་ཨ་ཁུ་བསྟན་པ་ཞིང་བདག་ཚང་དུ་སྤྱང་ཞིག་གཡོར་བར་སོང་། ཁོས་ཡང་དང་ཡང་དུ་ཁྱབ་བྱས་མཐའ། ཞིང་བདག་གིས་ཉིན་གཉིས་ཀྱི་རིང་སྤྱང་ཕྱིར་ལྷོར་དགོས་པའི་ཆ་རྒྱུན་བཏོན་རྗེས་མཐའ་ཁོ་ལ་སྤྱང་གཡོར།

ཉིན་གཉིས་ཉག་ཉག་འགོར་རྗེས། ཞིང་བདག་ཨ་ཁུ་བསྟན་པ་ཚང་དུ་སྤྱང་འཕེན་པར་ཡོང་། ཞིང་བདག་ཡོང་བར་ག་སྒྲིག་བྱས་ཡོད་ལྟ་བུས། ཨ་ཁུ་བསྟན་པས་སྤྱང་རྩུང་རྩུང་ཞིག་ཞིང་བདག་གི་སྤྱང་ནང་དུ་བཞག། ཞིང་བདག་གིས་སྤྱང་རྩུང་རྩུང་ཞིག་ཁོའི་སྤྱང་ཆེན་པོའི་ནང་དུ་ཡོད་པ་མཐོང་ནས་ལ་མཚར་སྐྱེས་པས་ཨ་ཁུ་བསྟན་པར་སྤྱང་རྩུང་རྩུང་འདི་གང་ནས་ཡོང་བ་ཡིན་ཞེས་དྲིས།

ཨ་ཁུ་བསྟན་པས་ཁྱོད་ཀྱི་སྤྱང་རར་མངལ་ཆགས་ཏེ་སྤྱང་རྩུང་འདི་བཅས་པས་ངས་སྤྱང་གཉིས་ཀ་ཁྱོད་ལ་འབུལ་བ་ཡིན་ཞེས་བཤད། ཡིད་ལ་མ་འཆར་བའི་རྒྱ་ཁོར་འདི་འདྲ་བཟང་བོ་ཞིག་ལ་ཞིང་བདག་ཡིད་སྤྲོས་ཤིང་ཡིད་དྲོ་བའི་རང་ཁོའི་བྱིས་ལ་ལོག།

གཞུག་ནས་ཨ་ཁུ་བསྟན་པ་ཞིང་བདག་ཚང་དུ་ཡང་བསྐྱར་སྤྱང་གཡོར་བར་སོང་། ཞིང་བདག་གིས་གཡོར་བའི་སྤྱང་གཉིས་ཀ་ཁོས་སྤྱང་གཉིས་ཀྱི་རིང་ཡོད་པས་མས་ནས་ཨ་ཁུ་བསྟན་པར་སྤྱང་ཆེན་པོ་ཞིག་གཡོར། ཉིན་འགའ་འགོར་རྗེས། ཨ་ཁུ་བསྟན་པས་སྤྱང་རྩུང་

ཆུང་ཞིག་སྤྲོད་ཆེ་བའི་ནང་དུ་བཞག་ནས་ཕྱིར་ཞིང་བདག་ལ་སྤྲད།

ཞིང་བདག་གིས་དོན་འདིའི་སྒྲོར་ཁོའི་ཆུང་མར་བཤད། ཆུང་མས་“ང་ཚོས་ཁོ་ལ་གསེར་གྱི་སྤྲོད་ཆེ་མ་གཡར་བ་མ་འགྲིག་གལ་སྲིད་ང་ཚོས་ཁོར་གསེར་གྱི་སྤྲོད་ཆེ་ག་ཐངས་མང་པོ་གཡར་ན་ང་ཚོར་གསེར་གྱི་སྤྲོད་ཆུང་ཆུང་མང་པོ་ཡོད་ངེས་ལ་རྟུག་ཏུ་འདྲུག་རྒྱ་རེད། ཐངས་རྟེན་མར་ཁོས་སྤྲོད་གཡོར་ན་ཁོར་གསེར་གྱི་སྤྲོད་ཆེ་ག་གཡོར་དང་”ཞེས་བཤད།

ཐངས་རྟེན་མར། ཨ་ཁུ་བསྟན་པ་སྤྲོད་གཡོར་དུ་ཡོང་བས་ཞིང་བདག་གིས་ཁོ་ལ་གསེར་གྱི་སྤྲོད་ཆུང་ཆུང་མ་ཞན་བྱས། ཁོ་ཡུལ་ལ་ཐོན་མ་ཐག་གསེར་སྤྲོད་དུ་མ་ཁུ་ཁུ་མར་བཅགས་ཏེ་དུ་མ་ཁུ་ཆོས་སྤྲོད་ཆེ་མི་ཐུབ་པའི་མི་རྒྱུས་ལ་བྱིན།

ཉིན་འགའ་འགོར་རྗེས། ཞིང་བདག་གིས་ཕྱིར་ལ་གསེར་གྱི་སྤྲོད་ཆེ་ག་ཉིས་འབྱེར་རྒྱ་ཡོད་འདྲིན་ནས་དགའ་ཞོར་དུ་ཨ་ཁུ་བསྟན་པ་ཆང་ལ་ཡོང་། ཁོས་ཨ་ཁུ་བསྟན་པ་མཐོང་བ་ན། ཨ་ཁུ་བསྟན་པ་ས་སེམས་སྒྲུག་པའི་མདངས་ཤིག་བསྟན་པས། ཁོས་ཨ་ཁུ་བསྟན་པ་རོན་ཅི་ཞིག་བྱུང་བ་དྲིས་པ་ན། ཨ་ཁུ་བསྟན་པ་ས་ཁྱོད་ཀྱི་ལས་དབང་མ་བཟང་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་སྤྲོད་ཆེ་འཆི་སོང་”ཞེས་ལབ། ཡ་མཚར་བའི་ཞིང་བདག་གིས་“སྤྲོད་ཆེ་ཞིག་འཆི་འགོ་བ་ནི་གང་ནས་སྲིད་དམ”ཞེས་དྲིས་པར། ཨ་ཁུ་བསྟན་པ་ས་ཁྱོད་ཀྱིས་དོན་འདི་ལ་ཡིད་ཆེས་མི་ཐུབ་པ་ཅི་ཡིན། དྲིས་པ་བཅའ་ཐུབ་པའི་དངོས་པོ་ཆང་མ་འཆི་འགོ། མི། འབྲི། ཏྲ་དང་ལུག་ཆང་མ་འདྲུ་མཆུངས་རེད་”ཅེས་ལན་བཏབས་པས། ཞིང་བདག་ལ་ཁོང་ཁྱོད་ལངས་རུང་ཅི་བྱ་གཏོལ་མེད་དུ་གྱུར།

3. Write answers to these questions. གཤམ་གྱི་དྲི་བ་དག་ལ་ལན་འབྲི་དགོས།

- Who had many pots?
- Who had no pots?
- Why did the landlord first lend a pot to Dunba?
- When did the landlord first go to Dunba's home?
- What had Dunba anticipated?
- Why was the landlord very surprised?
- What did the landlord's wife think was unfortunate?
- Why did the landlord lend Dunba a gold pot?
- Why did Dunba break the gold pot into pieces?
- When the landlord visited Dunba, why was he excited?
- Why was the landlord astonished?
- Who was more **clever**—the landlord or Dunba? Why?

4. Put these words in the blanks below ཐ་སྟད་འདི་དག་གིས་གཤམ་གྱི་སྟོང་ཆ་སྒྲོངས།: landlord, Dunba, people, wife, he, them, his, him, you, she, your.

- A _____ had many pots.
- The poor _____ had no pots, but _____ was unwilling to lend any to _____.
- One day _____ went to the _____ to borrow a pot.
- _____ spoke very kindly to the _____, who finally lent _____ a pot on the condition that _____ return it in two days.
- Two days later the _____ came to _____ 's home to take the pot.
- Anticipating the _____ 's visit, _____ had put a small pot in the _____ 's pot.
- When the _____ saw the small pot inside _____ larger pot _____ was very surprised.

- h. _____ asked, “Where did this small pot come from?”
- i. _____ said, “_____ pot had a baby.”
- j. “Because this pot is yours, I am returning both pots to _____.”
- k. The _____ was delighted and happily returned to _____ home.
- l. Later _____ went again to the _____ ‘s home to borrow a pot.
- m. The _____ thought, “If I lend _____ one pot _____ will return two,” and happily lent _____ a big pot.
- n. After a few days _____ put a small pot inside the large pot and returned the pot to the _____.
- o. The _____ told _____ about this. _____ said, “It’s very unfortunate that we did not lend _____ a gold pot.”
- p. “If we lend _____ a gold pot many times we will become much richer.
- q. Next time _____ wants a pot, lend _____ a gold one.”
- r. The next time _____ asked to borrow a pot, the _____ insisted that _____ take a gold one.
- s. As soon as _____ got home with the gold pot _____ broke the pot into many pieces. _____ gave the pieces to _____ who could not afford to buy a pot.
- t. After some days, the _____ came to _____ ‘s home. _____ was excited because _____ thought _____ would be taking home two gold pots.
- u. When _____ saw _____, _____ looked worried and miserable.
- v. _____ asked _____ what had happened.
- w. _____ said, “_____ had bad luck. _____ pot died.”
- x. The astonished _____ demanded, “How is it possible that a pot could die?”
- y. _____ said, “Why can’t _____ believe this?”
- z. “Everything that gives birth also dies.”
- aa. “_____, yaks, horses, sheep are all the same.”
- bb. The _____ was very angry but _____ knew there was nothing _____ could do.

5. Mark these sentences *T* (true) or *F* (false). ཚིག་གྲུབ་འདི་དག་ལ་(ཡང་དག་པར་T དང་ནོར་འབྲུལ་ལ་F) ཏྲགས་རྒྱོབ།

- a. The landlord was very clever. **T F**
- b. Dunba was very clever. **T F**
- c. The poor people could afford pots. **T F**
- d. The poor people got pieces of pots. **T F**
- e. Dunba had two small pots. **T F**
- f. The landlord’s wife was very kind. **T F**
- g. The landlord’s wife was greedy. **T F**
- h. This is a true story. **T F**
- i. Everything that gives birth does not die. **T F**

6. What lesson does this story teach? གཏམ་རྒྱུད་འདི་ལས་བསྐབ་བྱ་ཅི་ཞིག་འཕྲོབ་ཐུབ།

- a. Poor men are very clever.
- b. Sometimes poor men are more clever than rich men.
- c. Rich men are very clever.
- d. Rich men are not clever.

Baby Rabbit and Cruel Bear

ཚོད་བར་དོ་རྩེ།

1. Vocabulary ཐ་སྟད།

cave བླ་ཕུག

foolish གློན་པ། གློན་པོ།

frightened གླག་བསྐྱངས་པ།

gullible རྩོམ་གཏོང་ཚ་བོ།

so deep he could not get out གཏིང་བས་ཁོ་ཕྱི་ལ་ཡོང་མ་ཐུབ།

could not fight and win འཐབ་ནས་རྒྱལ་མི་ཐུབ་པ།

just like I killed your mother ངས་ཁྱོད་ཀྱི་ཨ་མ་བསད་པ་ཇི་བཞིན་དུ།

cruel གཏུམ་པོ།

edible roots བཟའ་རུང་བའི་རྩ་བ། གྲོ་མ།

dig it up རྒྱུ་ནས་འདོན་པ།

eagerly ཞོགས་ལངས་ནས།

landed on top རྩེ་ལ་བབས་པ། ཐོག་ལ་ལྷུང་བ།

defeated བཅའ་པར་བཏང་བ།

2. Text ལྷོ་ཆེན།

Mother Rabbit lived with her son, Baby Rabbit, in an old **cave**. This was near the home of **Cruel Bear** and her son, **Foolish Bear**.

Cruel Bear often beat Mother Rabbit and made her dig up **edible roots**.

Mother Rabbit and Cruel Bear went to dig up edible roots in the early morning one warm spring day. Cruel Bear dug up half a bag of edible roots and then she slept on a big rock. Mother Rabbit continued digging.

At noon, Cruel Bear woke up. She was hungry. She saw Mother Rabbit now had two bags of edible roots. She said, “Today you have two bags of edible roots. I will take them.” Mother Rabbit was **frightened**. She took one bag of her edible roots and ran away. The bag was heavy so she ran slowly. Cruel Bear caught her near the opening of the old cave and killed her.

Poor Baby Rabbit cried in fear. Cruel Bear said to Baby Rabbit, “You must bring me a bag of edible roots. If you do not I will kill you **just like I killed your mother**,” and then she went to her cave.

Baby Rabbit was sad. He knew he **could not fight** Cruel Bear **and win** but suddenly he had an idea. He hopped to the bears’ cave and invited Foolish Bear to visit him. Before Foolish Bear left, Cruel Bear warned him to be careful.

Baby Rabbit and Foolish Bear entered Baby Rabbit’s home. Baby Rabbit said, “Mother hid a bag of edible roots under the floor. I’m tired and can’t **dig it up**. Why don’t you dig it up and take it to your home?”

Gullible Foolish Bear believed this and **eagerly** began digging. Meanwhile, Baby Rabbit ran away.

Foolish Bear was very strong and he soon was at the bottom of a hole that was **so deep he could not get out**. He felt tired and cried. Cruel Bear heard him and hurried into the old cave. It was dark inside so she could not see. She fell into the deep hole. She **landed on top** of her son and, because she was fat and heavy, this killed him.

The hole was so large that Cruel Bear could not climb out.

Three days later Baby Rabbit returned and saw Cruel Bear and her son in the deep hole. They both were dead. Baby Rabbit was now safe and lived a happy life.

ཕུ་གུ་རི་བོང་དང་དོམ་གཏུམ་པོ།

ཨ་མ་རི་བོང་དང་མེའི་ཕུ་གུ་གཉིས་མཉམ་དུ་བྲག་ཕྱག་རྩིང་བ་ཞིག་གི་ནང་དུ་འཛོལ་ནས། བྲག་ཕྱག་དེ་དོམ་གཏུམ་མོ་དང་མེའི་ཕུ་གུ་ན་པོ་གཉིས་ཀྱི་བྱིས་དང་ཐག་ཉེ།

དོམ་གཏུམ་པོས་ཨ་མ་རི་བོང་ལ་རྒྱན་པར་གཙང་ཞིང་ཁོ་མོར་གྲོ་མ་བརྟོ་རུ་བཅུག།

དབྱིད་ཀའི་ནམ་རྒྱ་དྲོན་པོ་ཞིག་གི་ནངས་སྒྲ་མོར། ཨ་མ་རི་བོང་དང་དོམ་གཏུམ་མོ་གཉིས་གྲོ་མ་བརྟོ་རུ་སོང་། དོམ་གཏུམ་མོས་གྲོ་མ་ཁྲག་མ་བྱེད་ཙམ་བརྟོས་ནས་བྲག་དོ་ཆེན་པོ་ཞིག་གི་རྩིང་ནས་ཉལ། ཨ་མ་རི་བོང་གིས་མུ་མཐུད་དུ་བརྟོས།

ཉིན་གུང་དོམ་གཏུམ་མོ་སད་བྱུང་། ཁོ་མོ་འཛིག་བ་ཟོས། ཁོ་མོས་ཨ་མ་རི་བོང་ལ་གྲོ་མ་ཁྲག་མ་གཉིས་ཡོད་པ་མཐོང་། ཁོ་མོས་“དེ་རིང་ཁྱོད་ལ་གྲོ་མ་ཁྲག་མ་གཉིས་ཡོད། ངས་ཁྲག་མ་གཉི་ཀ་འབྱེར་འགོ་ཞེས་བཤད། ཨ་མ་རི་བོང་སྐྱག་ནས་ཁྲག་མ་གཉིས་ཁྱེད་ནས་བྲོས། ཁྲག་མ་ལྷི་བས་མོ་དལ་མོས་རྒྱག་དགོས་བྱུང་། དོམ་གཏུམ་མོས་བྲག་ཁྱེད་རྩིང་འདི་སྒྲོ་ཁ་དང་ཉེ་ས་ནས་མོ་བཟུང་ལྷེ་བསད།

ཉམ་ང་བའི་ཕུ་གུ་རི་བོང་སྐྱག་ནས་དུས། དོམ་གཏུམ་མོས་ཕུ་གུ་རི་བོང་ལ་“ཁྱོད་ཀྱིས་ང་ལ་ངས་པར་དུ་གྲོ་མ་ཁྲག་མ་གཉིས་འབྱེར་འོང་དགོས།

མིན་ན་ཁྱོད་གྱི་ཨ་མ་བསད་པ་ཇི་བཞིན་དུ་ཁྱོད་ཀྱང་དམར་གསོད་བྱེད་རྒྱ་ཡིན་ཞེས་བཤད་ནས་ཁོ་མོའི་བྲག་ཁུང་དུ་སོང་།

ཐུ་གུ་རི་བོང་ཡིད་སྟོ། ཁོས་དོམ་གཏུམ་པོ་དང་འཛིང་རེས་བྱེད་མི་ཐུབ་པ་ཤེས། སྟོ་བུར་དུ་ཁོས་སྟོ་བཞོད་ཅིག་བྲན། ཁོ་མཚོངས་ལྷིང་གིས་
དོམ་གྱི་བྲག་ཁུང་ལ་ཐོན་པ་དང་དོམ་སྒྲན་པོ་ཁོ་ལ་བལྟ་རུ་ཡོང་བར་གདན་བྲངས། དོམ་སྒྲན་པོ་མ་བྲལ་གོང་དོམ་གཏུམ་མོས་ཁོ་ལ་སེམས་རྒྱུང་བྱེད་
དགོས་པར་གདམས།

ཐུ་གུ་རི་བོང་དང་དོམ་སྒྲན་པོ་གཉིས་ཐུ་གུ་རི་བོང་གི་བྱིམ་དུ་འཇུག། ཐུ་གུ་རི་བོང་གིས་“ཨ་མས་གོ་མ་ཁུག་མ་གཅིག་ཁང་གཅུལ་གྱི་འོག་དུ་
སྤྲུལ། ང་ཐང་ཆད་པས་སྟོག་མི་ཐུབ། ཁྱོད་གྱིས་བསྟོགས་ནས་ཁྱོད་གྱི་ཡུལ་ལ་འཁྱེར་མི་ཚོག་གམ”ལབ།

སྟོམ་སེམས་ཚ་བའི་དོམ་སྒྲན་པོས་འདི་ལ་ཡིད་ཆེས་པ་དང་ཞོགས་ལངས་ནས་རྟོ་འགོ་བརྩམས། སྒྲབས་དེར། ཐུ་གུ་རི་བོང་བྱོས་སོང་།
དོམ་གཏུམ་པོ་ཤེད་ཏུ་ཆེ་བས་མི་འགྱུངས་པར་ཁོ་དོང་ཆེན་པོ་ཞིག་གི་མཐིལ་ནས་ལུས་ཤིང་དོང་ཏུ་ཆད་གཏོང་བས་བྱི་ལ་འཁྱེད་མ་ཐུབ། ཁོ་
ཐང་ཆད་ཅིང་རུས། དོམ་གཏུམ་མོས་གོ་ནས་བྲག་ཁུང་རྒྱུང་བར་ཐོན། བྱང་སྒྲུག་ནག་པས་ཁོ་མོས་མཐོང་མ་ཐུབ། ཁོ་མོ་དོང་ནང་དུ་ལྷུང་། ཁོ་མོ་ཁོ་
མོའི་བུའི་སྟེང་ལ་ལྷུང་། ཁོ་མོ་ཚོན་པོ་ཡིན་ལ་ཏུ་ཅང་ལྷི་བས་དོམ་སྒྲན་པོ་བསད།

དོང་ཏུ་ཆེ་བས་དོམ་གཏུམ་མོ་བྱི་ལ་འཁྱེད་མ་ཐུབ།

ཉིན་གསུམ་གྱི་རྗེས་ནས་ཐུ་གུ་རི་བོང་བྱིར་ལོག་ནས་དོམ་གཏུམ་པོ་དང་ཁོ་མོའི་བྲག་ཉིས་དོང་ཐབ་མོ་དེའི་ནང་དུ་ཡོད་པ་མཐོང་། ཁོ་གཉི་ཀ་
འཆི་སོང་། དེ་ནས་ཐུ་གུ་རི་བོང་ལ་བདེ་འཇགས་ཐོབ་པ་དང་འཚོ་བ་སྦྱིད་པོ་རྩལ།

3. Match phrases from Part I and Part II to make correct sentences. ཚན་པ་དང་པོ་དང་གཉིས་པའི་
ཚོག་ཐུང་ཆ་བསྟུགས་ནས་ཚོག་གྲུབ་ཡང་དག་བཅོས།

PART I

- a. “If you do not, I will kill you just like I ____
- b. Cruel Bear caught her near ____
- c. Cruel Bear dug up half a bag of edible roots ____
- d. Cruel Bear often beat Mother Rabbit ____
- e. Mother Rabbit and Cruel Bear went to dig up ____
- f. Mother Rabbit lived with her son, ____
- g. She saw Mother Rabbit now ____
- h. She took one bag of her ____
- i. This was near the home of Cruel ____

PART II

- (1) and made her dig up edible roots.
- (2) and then she slept on a big rock.
- (3) Baby Rabbit, in an old cave.
- (4) Bear and her son, Foolish Bear.
- (5) edible roots and ran away.
- (6) edible roots in the early morning one warm spring day.
- (7) had two bags of edible roots.
- (8) killed your mother,” and then she went to her cave.
- (9) the opening of the old cave and killed her.

4. Each sentence below is not correct. Write each sentence so that it is correct. The number after the sentence <> indicates how many mistakes the sentence has. གཤམ་གྱི་ཚེག་གྲུབ་སོ་སོ་ནོར་ཡོད་ལ། རྒྱུད་ཀྱིས་ཡང་དག་བར་འབྲི་དགོས། ཚེག་གྲུབ་རྗེས་ཀྱི་ཡང་གིས་<>ཚེག་གཅིག་ལ་ནོར་འཆུག་དུ་ཡོད་བ་སྟོན།

- Foolish Bear was very weak. <2>
- Mother Rabbit killed Cruel Bear. <3>
- Mother Rabbit and Baby Rabbit lived in different caves. <1>
- Cruel Bear killed Baby Rabbit. <3>
- Cruel Bear dug edible roots for Mother Rabbit. <1>

5. These are the characters in the story. Match each character in Part I with a correct word or phrase in Part II below. གཏམ་རྒྱུད་ཀྱི་ནང་དུ་མི་སྣ་མང་པོ་ཡོད། ཚན་བ་དང་པོའི་མི་སྣ་སོ་སོ་དང་ཚན་བ་གཉིས་པའི་ཐ་སྟད་དམ་ཚེག་ཐུང་རྣམས་ཡང་དག་པར་ཤན་ལ་སྟུང།

PART I

- Mother Rabbit
- Baby Rabbit
- Cruel Bear
- Foolish Bear

PART II

- was gullible ____
- died ____
- lived a happy life ____
- had a clever idea ____
- could not get out of the deep hole ____
- went away for three days ____
- was hungry ____
- invited Foolish Bear to his cave ____
- was very sad ____
- was very fat and heavy ____
- killed her son ____

6. What lesson does this story teach? གཏམ་རྒྱུད་འདི་ལས་བསྐྱབ་བྱ་ཅི་ཞིག་འཐོབ་ཐུབ།

- Rabbits may be easily **defeated** by bears.
- Bears may be easily defeated by clever rabbits.
- Bears are very fat and heavy.
- Bears and rabbits both like to live in caves.

The Clever Ewe (ཚོད་བྱངས་སྒྱིད།)

1. Vocabulary བ་སྒྲིག་།

ewe མ་མོ།

must རེས་པར་དུ།

clear water ལུ་དྲུངས་མོ།

antelope horn གཞོན་རྒྱ།

sickle ཟོར་བ།

blacksmith ལུགས་མགར།

wild yak meat འབྲོང་གི་སྤོག་།

eagle's wing གྲུག་གི་གཤོག་བ།

2. Text སྒྲིག་ཆེན།

Long ago, a very clever **ewe** named Regemamao met a wolf. Wolf said that he wanted to eat her. “If you want to eat me, you **must** wash your hands and your mouth in clear water,” Regemamao said.

Wolf went to where there was usually **clear water** but now it was winter and the clear water had become ice. “If you want to wash your hands and mouth here, you must dig me with an **antelope horn**,” said Clear Water.

Wolf found an antelope. Antelope said, “If you want my horn, you must let the fastest dog catch me.”

Wolf found the fastest dog in the world. Dog said, “If you want me to catch Antelope, you must get me some milk.”

Wolf went to a yak and begged for some milk. Yak said, “If you want my milk, you must give me some good grass.”

Wolf found some good grass. Good Grass said, “If you want to cut me, you must use a **sickle**.”

Wolf found a **blacksmith**. Blacksmith said, “If you want me to make a sickle for you, you must give me some **wild yak meat**.”

Wolf found a wild yak and begged him for his meat. “If you want my meat, you must get me an **eagle's wing**,” said Wild Yak.

Wolf noticed an eagle in the sky and shouted that he wanted one of his wings. Eagle replied, “If you give me a horse's tail, I'll give you one of my wings.”

Wolf found a horse and asked for his tail. Horse gave him his tail.

Wolf used the tail to get Eagle's wing.

He took the wing to Wild Yak and Wild Yak gave him some meat.

He took the meat to Blacksmith who made a sickle.

Wolf used the sickle to cut some good grass and gave it to Yak.

Yak gave him some milk, which he gave to Dog.

Dog caught Antelope and Wolf took Antelope's horn and used it to dig a hole in the ice.

However, when Wolf had finished washing his hands and mouth, Regemamao was gone.

སྒོ་གྲོས་ལྷན་པའི་མ་མོ།

གནའ་མ་མོ་ཞིག་ལ། མིང་ལ་རེ་དགུ་ཟེར་བའི་མ་མོ་སྒོ་གྲོས་རྒྱུ་པ་ཞིག་སྤང་གི་ཞིག་དང་ཕྱད། སྤང་གིས་ཁོ་མོ་བཟང་འདོད་པར་བཤད། རེ་
དགུ་མ་མོས་“གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱིས་ང་བཟང་འདོད་ན། ཁྱོད་ཀྱིས་ལག་པ་དང་ཁ་ཚུ་གཙང་མའི་ནང་དུ་བཟུང་གོས་”ཅེས་བཤད།

སྤང་གི་ཚུ་གཙང་མ་ཡོད་སར་སོང་ཡང་སྐབས་དེར་དགུན་ཁ་ཡིན་ཆེན་ཚུ་ལ་དར་ཁ་ཆགས། ཚུ་གཙང་མས་“གལ་སྤྱིད་ཁྱོད་ཀྱིས་འདི་ནས་ཁྱོད་
ཀྱི་ལག་པ་དང་ཁ་བཟུང་འདོད་ན། ཁྱོད་ཀྱིས་ང་གཙོད་རྩ་ཞིག་གིས་སྒྲིག་དགོས་”ལའ།

སྤང་གིས་གཙོད་ཅིག་རྟེན། གཙོད་ཀྱིས་“ཁྱོད་ལ་ངའི་རྩ་དགོས་ན། ཁྱོད་ཀྱིས་ཁྱི་ཆེས་མགྲོགས་མོས་ང་འཛིན་དུ་འཇུག་དགོས་”ལའ།
སྤང་གིས་འཛིན་གྱིང་སྤྱིང་གི་ཁྱི་ཆེས་མགྲོགས་པོ་རྟེན། ཁྱིས་“གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱིས་ང་ལ་གཙོད་འཛིན་དུ་འཇུག་ན། ཁྱོད་ཀྱིས་ང་ལ་ངས་པར་དུ་འོ་
མ་བཙལ་དགོས་”ཟེར།

སྤང་གི་འབྲི་ཞིག་གི་ལོགས་སུ་སོང་ནས་འོ་མ་སྟེར་རྒྱ་ལྷས། འབྲི་ཡིས་“ཁྱོད་ལ་ངའི་འོ་མ་དགོས་ན། ཁྱོད་ཀྱིས་ང་ལ་རྩ་བཟང་པོ་སྟེར་
དགོས་”ཟེར།

སྤང་གིས་རྩ་བཟང་པོ་འགའ་ཞིག་རྟེན། “གལ་སྤྱིད་ཁྱོད་ཀྱིས་ང་འབྲེག་ན། ཁྱོད་ཀྱིས་ངས་པར་དུ་ཟོར་བ་ཞིག་བཀོལ་དགོས་”ཅེས་རྩ་བཟང་
པོས་དེ་སྟངས་ལའ།

སྤང་གིས་མགར་བ་ཞིག་རྟེན། “ཁྱོད་ཀྱིས་ང་ལ་ཟོར་བ་ལས་དགོས་ཟེར་ན། ཁྱོད་ཀྱིས་ང་ལ་འབྲོང་ག་རེ་སྟེར་དགོས་”ཅེས་མགར་བས་དེ་སྟངས་
ཏུ་སྒྲིགས།

སྤང་གིས་འབྲོང་ཞིག་རྟེན་ནས་ཁོའི་ག་སྟེར་རྒྱའི་ལུ་བ་བྱས། འབྲོང་གིས་“གལ་ཏེ་ཁྱོད་ལ་ངའི་ག་དགོས་ན། ཁྱོད་ཀྱིས་ང་ལ་ངས་པར་དུ་གྲག་
གི་གཤོག་པ་ཞིག་སྟེར་དགོས་”ཟེར།

སྤང་གིས་ནམ་མཁའི་གྲག་ཅིག་མཐོང་ནས་ཁོ་ལ་གྲག་གི་གཤོག་པ་གཅིག་དགོས་པའི་གི་བཏབས། གྲག་གིས་“གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱིས་ང་ལ་རྟ་ཞིག་
གི་རྩ་མ་བྱིན་ན། ངས་ཁྱོད་ལ་ངའི་གཤོག་པ་ཡ་གཅིག་སྟེར་”ཟེར།

སྤང་གིས་རྟ་ཞིག་རྟེན་ནས་ཁོའི་རྩ་མ་བྱིན། རྟ་ཡིས་ཁོ་ལ་རྩ་མ་བྱིན།
སྤང་གིས་རྩ་མ་བཀོལ་ནས་གྲག་གི་གཤོག་པ་ལངས།
ཁོས་གཤོག་པ་འབྲོང་ལ་བྱིར་ཞིང་འབྲོང་གིས་ཁོ་ལ་ག་འགའ་བྱིན།
ཁོས་ག་མགར་བ་ལ་བྱིར་ཞིང་མགར་བས་ཟོར་བ་བརྟུངས།
སྤང་གིས་ཟོར་བ་བཀོལ་ནས་རྩ་བཟང་པོ་འགའ་བྲེགས་ནས་འབྲི་ལ་བྱིན།
འབྲི་ཡིས་ཁོ་ལ་འོ་མ་རེ་བྱིན་པ་དང་ཁོས་འོ་མ་བྱི་ལ་བྱིན།
བྱི་ཡིས་གཙོད་བཟུང་ཞིང་སྤང་གིས་གཙོད་རྩ་བཟུང་ནས་དར་ཐོག་ནས་ཁུང་བུ་བཞོས།
འོན་ཀྱང་སྤང་གིས་ཁ་ལག་བཟུང་ཆར་བ་ན། རེ་དགུ་མ་མོ་སྒོ་མོ་ནས་བྱད་སོང་།

3. Write answers to these questions. གཤམ་གྱི་བྱ་བ་དག་ལ་ལན་འབྲི་དགོས།

- a. What did the wolf first have to do?
- b. In order to get clear water, what did he have to use?
- c. To get the antelope's horn, what did he have to do?
- d. To get the fastest dog, what did he have to do?
- e. To get yak milk, what did he have to do?
- f. To get good grass, what did he have to do?
- g. To get the wild yak meat, what did he have to do?
- h. To get the eagle's tail, what did he have to do?
- i. Once he did all of those things, where was Regemamao?

4. Put these sentences in the correct order. ཚོགས་གྲུབ་འདི་དག་གོ་རིམ་ཡང་དག་བར་སྒྲིག་ས།

- a. ___ "If you want my meat, you must get me an eagle's wing," said Wild Yak.
- b. ___ "You must dig me with an antelope horn," said Clear Water.
- c. ___ Antelope said, "If you want my horn, you must let the fastest dog catch me."
- d. ___ Blacksmith said, "If you want a sickle, you must give me wild yak meat."
- e. ___ Wolf took Antelope's horn and used it to dig a hole in the ice.
- f. ___ Dog said, "If you want me to catch Antelope, you must get me some milk."
- g. ___ Eagle replied, "If you give me a horse's tail, I'll give you one of my wings."
- h. ___ Good Grass said, "If you want to cut me, you must use a sickle."
- i. ___ He took the meat to Blacksmith who made a sickle.
- j. ___ He took the wing to Wild Yak and Wild Yak gave him some meat.
- k. ___ When Wolf had finished washing his hands and mouth, Regemamao was gone.
- l. ___ Wolf found a horse and asked for his tail. Horse gave him his tail.
- m. ___ Wolf used the sickle to cut some good grass and gave it to Yak.
- n. ___ Wolf used the tail to get Eagle's wing.
- o. ___ Yak gave him some milk, which he gave to Dog.
- p. ___ Yak said, "If you want my milk, you must give me some good grass."

5. Put these words in the blanks below བ་སྒྲུབ་འདི་དག་གིས་གཤམ་གྱི་སྟོང་ཆ་སྒྲོང་ས།: a, an, and, the, in, to, but, with, for.

- a. _____ very clever ewe named Regemamao met _____ wolf.
- b. Wolf said that he wanted _____ eat her.
- c. “If you want _____ eat me, you wash your hands _____ your mouth _____ water.”
- d. Wolf went _____ where there was usually clear water _____ now it was winter _____
clear water had become ice.
- e. “If you want _____ wash your hands _____ mouth here, you must dig me _____
antelope horn,” said Clear Water.
- f. Wolf found _____ antelope.
- g. Antelope said, “If you want my horn, you must let _____ fastest dog catch me.”
- h. Wolf found _____ fastest dog _____ world.
- i. Dog said, “If you want me _____ catch Antelope, you must get me some milk.”
- j. Wolf went _____ yak _____ begged _____ some milk.
- k. Yak said, “If you want my milk, you must give me some good grass.”
- l. Good Grass said, “If you want _____ cut me, you must use _____ sickle.”
- m. Wolf found _____ blacksmith.
- n. Blacksmith said, “If you want me _____ make _____ sickle _____ you, give me yak meat.”
- o. Wolf found _____ wild yak _____ begged him _____ his meat.
- p. “If you want my meat, you must get me _____ eagle’s wing,” said Wild Yak.
- q. Wolf noticed _____ eagle _____ sky _____ shouted that he wanted one _____ his wings.
- r. Eagle replied, “If you give me _____ horse’s tail, I’ll give you one _____ my wings.”

The Magic Chicken

དབང་ཕྱུག་རྒྱུལ།

1. Vocabulary བ་སྒྲུབ།

magic འཕྲུལ་གྱི། རྒྱུ་མ།

wallet རྩོམ་ཁྱུག

squawking རྩོམ་གཏམ་གཏོང་བ། ཁེངས་ར་བྱེད་བ།

coach ཤིང་རྩ།

extinguishing རྩ་མེད་དུ་གཏོང་བ།

as large as a འདྲ་མཚུངས་སུ་ཆེ་བ།

flapping his wings གཤོག་པ་རྩེབ་བ།

picked up བཏུས་བ།

gentleman རྒྱུ་རོ།

alongside འོག་མ་ནས། འགམ་ནས།

pesky རྩིང་ལ་གཟན་པའི། མམས་ཁམས་དགྲུགས་པའི།

window ledge རྩེལ་ཁུང་གི་ཐོམ།

stretched out བརྒྱུངས་བ། བརྒྱུངས་པ།

lovely རྩིང་རྩེ་བའི།

2. Text སྒྲོ་ཚན།

A poor man had a clever and **magic** chicken.
One day this chicken **picked up** a **wallet** in the street.

A **gentleman** saw this and ordered his driver to take it away from Chicken.
Chicken angrily said, “Please give me my **wallet**.” He kept **squawking** this as he ran **alongside** the gentleman’s **coach**.

The gentleman said to his driver, “Throw that **pesky** chicken into that old well by the side of the road.”

The driver stopped the coach, caught Chicken, and threw Chicken into the well.

Chicken drank all the water in the well, jumped out of the well, ran after the coach, and squawked, “Please return my wallet!”

The gentleman stopped the coach, got out, grabbed Chicken, and got back in the coach.

When he got home, he put Chicken inside his stove and put a large rock on top so that Chicken could not get out. Chicken spat out all the water he had drunk, **extinguishing** the fire, flew out of the stove, landed on a **window ledge**, and squawked, “Give me my wallet!”

The gentleman told a servant, “Put that chicken with the yaks. Let them kill this horrible creature.” After Chicken was with the yaks, he ate them all and became **as large as a hill**. Chicken **stretched out** his wings, blocking the sunlight from the man’s house. The gentleman angrily took Chicken and put him in his moneybox. He thought that if Chicken ate all his coins he would die. Chicken ate all the gold coins but he did not die. Instead, he jumped out of the gold box and yelled, “Give me my wallet!”

The gentleman realized he could not defeat Chicken and gave him the wallet.

Chicken happily left.

When Chicken reached the poor man’s house, he shouted, “Master! Please put a rug on the floor immediately.” The poor man did so. Chicken began **flapping his wings**, filling the poor man’s yard with livestock and gold coins.

The poor man gave many gold coins and livestock to poor people. He also built a **lovely** house for himself and lived in peace and comfort for a long time.

རྒྱ་ལྷུ་ལ་ཕྱན་པའི་བྱ་ཕོ།

སྤྱི་པ་མེད་པོ་ཞིག་ལ་རྒྱ་ལྷུ་ལ་ཕྱན་པའི་བྱ་ཕོ་ཞིག་ཡོད།

ཉིན་ཞིག་བྱ་ཕོ་འདིས་སྒང་ལམ་ནས་སྒོར་ཁྱུ་ཅིག་རྒྱུད།

སྤྱི་པ་སྤྱོད་ཞིག་གིས་འདི་མཐོང་ནས་ཁོའི་ཁ་ལོ་བར་བྱ་ཕོའི་ལག་ནས་སྒོར་ཁྱུ་ལེན་རྒྱུའི་བཀའ་ཤབ།

བྱ་ཕོས་ཐུགས་ཁྱོ་བའི་ངང་ནས་“ངའི་སྒོར་ཁྱུ་ང་ལ་བྱིན”ཞེས་སྤྱི་པ་སྤྱོད་འདི་གི་རྩེ་ལོགས་ནས་བརྒྱུགས་ཞོར་དུ་སྒྲོད་མེད་བརྒྱུགས།

སྤྱི་པ་སྤྱོད་འདིས་ཁོའི་ཁ་ལོ་བ་ལ་སྤྱིང་ལ་གཟན་པའི་བྱ་ངན་དེ་ལམ་འགྲམ་གྱི་ཁྱོམ་པ་རྒྱུད་བའི་ནང་དུ་གཡུགས་ཅིས་བཀའ་ཤབ།

ཁ་ལོ་བས་གི་རྩེ་ལོགས་དུ་བརྒྱུག་ནས་བྱ་ཕོ་བཟུང་ཏེ་ཁྱོམ་པ་དའི་ནང་དུ་གཡུགས།

བྱ་ཕོས་ཁྱོམ་པ་ནང་གི་རྩེ་ལོགས་ནས་འཕྱང་ནས་ཁྱོམ་པའི་བྱི་ལ་མཚོངས་ཏེ་གི་རྩེ་ལོགས་སུ་བརྒྱུགས། “ངའི་སྒོར་ཁྱུ་ང་ལ་བྱིན”ཞེས་སྒྲོད་

མེད་བརྒྱུགས།

སྤྱི་པ་སྤྱོད་འདིས་གི་རྩེ་ལོགས་དུ་བརྒྱུག་བྱི་ལ་ཐུང་ནས་བྱ་ཕོ་བཟུང་ཏེ་བྱིར་གི་རྩེ་ལོགས་དུ་བྱད།

ཁོ་བྱིས་ལ་ཐོན་པ་ན། ཁོས་བྱ་ཕོ་དེ་ཐབ་ཀའི་ནང་དུ་བརྒྱུག་སྟེ་དོ་ཆེན་པོ་ཞིག་སྤྱིང་ལ་བཞག་ནས་བྱ་ཕོ་བྱིར་འཐུད་མི་ཐུབ་པར་བྱས། བྱ་ཕོས་

ཁོས་འཐུང་པའི་ཚུ་ཚང་མ་བསྐྱགས་ནས་མེ་བསད། ཐབ་ཀ་ལས་ཕྱི་ལ་འཕྱར། རྒྱུ་ཁུང་གི་ཐེམ་ལ་བུད་ནས་“ངའི་སྒོར་ཁྱུ་དང་ལ་བྱོན་”ཞེས་སྒྲད་
མེད་བསྐྱགས།

སྒྲིམ་པ་སྐྱོད་དེས་ཁོའི་གཞིག་པོ་ལ་“བྱ་ཕོ་དེ་གཡག་དང་མཉམ་དུ་བཞག་ནས་གཡག་ལ་གསོད་དུ་ཚུགས་”ཅེས་གདམས། བྱ་ཕོ་གཡག་དང་
མཉམ་དུ་བཞག་རྗེས། བྱ་ཕོས་གཡག་ཚང་མ་ཐོས། ལུས་གཏོས་ཆེན་པོ་དེ་ལྟ་ལྟར་ཉུང་ལྟར་གྱུར། བྱ་ཕོས་ཁོའི་གཞིག་པོ་བརྒྱུངས། ཉི་འོད་སྒྲིམ་པ་
དེའི་ཁང་བའི་ཐོག་ཏུ་འཆར་དུ་མ་བཅུག། སྒྲིམ་པ་སྐྱོད་དེས་ཐུགས་ཁོས་པའི་ངང་ནས་བྱ་ཕོ་ཁོའི་དདུལ་ཉར་སའི་སྒྲིམ་པ་ནང་དུ་བཞག། གཡག་ཏེ་བྱ་ཕོས་
དོང་ཅེ་ཚང་མ་ཐོས་ན་གི་འགྲོ་བསམས། བྱ་ཕོས་གསེར་གྱི་དོང་ཅེ་ཚང་མ་ཐོས་ཀྱང་མ་གི། དེ་ལས་ཕྱོག་སྟེ། བྱ་ཕོ་གསེར་གྱི་སྒྲིམ་པ་ལས་ཕྱིར་མཚོངས་
ཏེ་“ངའི་སྒོར་ཁྱུ་དང་ལ་བྱོན་”ཞེས་ལུང་བརྒྱབ།

སྒྲིམ་པ་སྐྱོད་དེས་ཁོས་བྱ་ཕོ་ལ་མ་པར་འཇུག་མི་ཐུབ་པ་ཤེས་ནས་སྒོར་ཁྱུ་བྱ་ཕོ་ལ་བྱོན།

བྱ་ཕོ་དགའ་བའི་ངང་བུད་མོང་།

བྱ་ཕོ་སྒྲིམ་པ་མེད་པོ་ཚང་དུ་ཐོན་པ་ན། “བདག་པོ་ལགས། ས་གདན་ཞིག་ལ་མ་སེང་ཐང་ལ་ཐོངས་དང་”ཞེས་སྒྲད་བརྒྱབ་པ་ན་སྒྲིམ་པ་མེད་པོ་
དེས་དེ་ཉུང་དུ་བསྐྱབས། བྱ་ཕོས་གཞིག་པོ་དེ་བའི་འགོ་བཅུམས་གིང་ཐུགས་ཐོག་དང་གསེར་གྱི་དོང་ཅེས་སྒྲིམ་པ་མེད་པོ་དེའི་རྩ་བ་བཀང་།

སྒྲིམ་པ་མེད་པོ་དེས་གསེར་གྱི་དོང་ཅེ་དང་ཐུགས་ཐོག་མང་པོ་སོགས་མི་རྒྱ་མེད་རྣམས་ལ་བྱོན། ཁོས་རང་ལའང་ཁང་བ་ཡིད་དུ་འོང་བ་ཞིག་
ལས་ནས་སྒྲིད་པོ་བདེ་མའི་ངང་ཡུན་རིང་བོ་ཞིག་ལ་འཆོ་བ་རོལ།

3. Put these sentences in the correct order. ཚོགས་གྲུབ་འདི་དག་གོ་རིམ་ཡང་དག་པར་སྒྲིགས།

- a. ____ A gentleman saw this and ordered his driver to take it away from Chicken.
- b. ____ Chicken ate all the yaks and became as large as a hill.
- c. ____ Chicken angrily said, “Please give me my wallet.”
- d. ____ Chicken ate all the gold coins but he did not die.
- e. ____ Chicken began flapping his wings, filling the poor man’s yard with livestock and gold coins.
- f. ____ Chicken spat out all the water he had drunk.
- g. ____ One day this chicken picked up a wallet in the street.
- h. ____ The gentleman angrily took Chicken and put it in his moneybox.
- i. ____ The gentleman realized he could not defeat Chicken and gave him the wallet.
- j. ____ The gentleman said to his driver, “Throw that pesky chicken into that old well.”
- k. ____ The poor man gave many gold coins and livestock to poor people.
- l. ____ Chicken reached the poor man’s house and shouted.
- m. ____ When he got home he put Chicken inside his stove.

4. Put these words in the blanks below བ་སྒྲུབ་འདི་དག་གིས་གསུམ་གྱི་སྟོང་ཆ་སྒྲིངས།: in, the, a, on, to, of, and, into, by, from.

- a. _____ poor man had _____ clever _____ magic chicken.
- b. This chicken picked up _____ wallet _____ _____ street.
- c. _____ gentleman saw this _____ ordered his driver _____ take it away _____ Chicken.
- d. Chicken squawked this as he ran alongside _____ gentleman's coach.
- e. _____ gentleman said _____ his driver, "Throw that chicken _____ that old well _____ _____ side _____ _____ road."
- f. _____ driver stopped _____ coach, caught Chicken, _____ threw Chicken _____ _____ well.
- g. Chicken drank all _____ water _____ _____ well, jumped _____ _____ _____ well, ran _____ _____ coach, _____ squawked.
- h. _____ gentleman stopped _____ coach, got _____, grabbed Chicken, _____ got back _____ _____ coach.
- i. He put Chicken _____ his stove _____ put _____ large rock _____ top.
- j. Chicken spat _____ all _____ water it had drunk, extinguishing _____ fire, flew _____ _____ _____ stove, _____ landed _____ _____ window ledge, _____ squawked.

5. Write answers to these questions. གསུམ་གྱི་དྲི་བ་དག་ལ་ལན་འབྲི་དགོས།

- a. What did a poor man have?
- b. What did Chicken pick up?
- c. Who took it away?
- d. Where did the gentleman tell the driver to throw Chicken?
- e. What did Chicken do in the well?
- f. Where did the gentleman take Chicken?
- g. Why did the gentleman have the servant put Chicken with the yaks?
- h. What happened to the yaks?
- i. When he stretched out his wings, what did he block?
- j. Why did the gentleman put Chicken in the moneybox?
- k. What did the gentleman realize?
- l. When Chicken began flapping his wings, what happened?
- m. What did the poor man do with the gold coins and the livestock?

The Temple God Eats *Tsamba*

བསོད་ནམས་སྒྱིད།

1. Vocabulary ཐ་སྒྱུད།

ran out of ཚར་བ། མེད་བ།

puzzled མགོ་ཐོམ་བ།

inquired གྲིས་བ། འདྲི་གཙོད་བྱས་བ།

excellent བྱད་དུ་འཕགས་བ། མདོ་དུ་བྱུང་བ།

loaded བཀལ་བ།

discovered རྟོན་བ།

trick him into ཁོ་ལ་མགོ་སྒྲོར་བ་ཏང་ནས།

burning མེ་འབར་བ། སྒྲོང་བ།

expensive གོང་དཀའ་མོ།

filled with རྒྱུ་གིས་བཀང་བར་བྱས་བ།

sought refuge གནས་ཚུང་བཅུལ་བ།

2. Text རྩོམ་ཆེན།

Many years ago, a poor man named Dongzhi had a rich neighbor. This neighbor had a lot of *tsamba*. He was also very greedy and never shared his *tsamba* with anyone.

One day Dongzhi **ran out of** *tsamba* and thought, “If I go to my neighbor’s house to ask for some *tsamba*, he will refuse. I need to **trick him into** giving me some.”

That evening Dongzhi took firewood to his garden and set it on fire. His rich neighbor noticed this and was **puzzled**. He went to Dongzhi’s house and **inquired**, “Why are you **burning** wood this evening, Dongzhi?”

Dongzhi said, “Yesterday I heard people saying *tsamba* in Lhasa is very **expensive**. So I will make some *tsamba* and go to Lhasa to sell it.”

The rich neighbor thought this was an **excellent** idea and said to Dongzhi, “My dear neighbor, can I go to Lhasa and sell *tsamba* with you?”

Dongzhi replied, “Of course.”

The next morning the rich man **loaded** a yak with two bags of *tsamba*. Dongzhi put two bags **filled with** grass and leaves on a donkey.

That evening on the road to Tibet the sky became dark. The two men **sought refuge** in a temple. The rich man was very tired and quickly fell asleep.

Dongzhi pretended to sleep. At midnight he got up and fed the grass and leaves in his bags to the donkey and the yak. Then he took the rich neighbor’s *tsamba* and poured it into his bags. Next, he put his neighbor’s empty bags in the temple deity’s hands and put some *tsamba* in the deity’s mouth.

The next morning the rich man **discovered** he had no *tsamba*. He saw his empty bags in the deity’s hands. He was frightened.

Dongzhi said, “Maybe the temple god was hungry and ate your *tsamba*. Just look at his mouth.”

The rich man sadly said, “Now I can’t go to Lhasa. I will return home. Please go to Lhasa by yourself.”

“I think I will also return home, I don’t want to go to Lhasa by myself,” Dongzhi said.

དགོན་པའི་ལྷ་ཡིས་རྩམ་པ་ཟ་བ།

ལ་དུ་མའི་ཐོན། དོན་གྲུབ་ཟེར་བའི་སྒྲིམ་པ་མེད་པོ་ཞིག་ལ་བྱིམ་མཆོས་ལྷག་པོ་ཞིག་ཡོད། བྱིམ་མཆོས་དེ་ལ་རྩམ་པ་མང་པོ་ཡོད། ཁོ་ནི་བརྒྱབ་
སེམས་ཆེ་བས་མི་གཞན་དང་རྩམ་པ་མཉམ་ཟ་མི་བྱེད།

ཉིན་ཞིག དོན་གྲུབ་ཀྱི་རྩམ་པ་ཆར་སོང་བས་ཁོས་གལ་ཏེ་བྱིམ་མཆོས་ཆར་ལ་རྩམ་པ་སྒྲོང་བར་སོང་ན་ཁོས་སྤྲོད་རྒྱུ་མ་རེད། ཁོས་ད་ལ་རྩམ་
པ་སྤྲོད་བར་ངས་མགོ་སྒྲོར་གཏོང་དགོས་རྒྱུ་རེད་”བསམས།

དགོང་མ་དེར། དོན་གྲུབ་ཀྱིས་ཁོའི་རྩམ་པ་ནང་དུ་བྱ་མ་བྱེད་ནས་མི་སྒྲོང་བརྒྱབ། ཁོའི་བྱིམ་མཆོས་ལྷག་པོ་ཡིས་དེ་མཐོང་ནས་མཆར་སེམས་
སྒྲིམ། ཁོ་དོན་གྲུབ་ཆར་དུ་སོང་ནས་དོན་གྲུབ། བྱོད་ཀྱིས་དོད་གོང་བྱ་མ་མེར་སྒྲོང་ནས་ཅི་བྱེད་”ཅས་དྲིས།

“ཁ་རྩམ་མི་རྒྱམས་ཀྱིས་ལྷ་ས་ནས་རྩམ་པ་གོང་མཐོ་ཟེར་བ་ངས་གོ། དེའི་རྒྱུན་ཀྱིས་རྩམ་པ་འཕགས་ནས་ལྷ་སར་ཆོང་བྱེད་དུ་འགོ་བསམ་པ་
ཡིན་”ཞེས་དོན་གྲུབ་ཀྱིས་དེ་སྐད་བཤད།

བྱིམ་མཆོས་ལྷག་པོ་དེས་འདི་ནི་སྒོ་བཀོད་བྱེད་དུ་འཕགས་པ་ཞིག་རེད་འདོད་ནས་“ངའི་སྤྲོད་ཉེ་བའི་བྱིམ་མཆོས་ལགས། ང་ཁྱོད་དང་མཉམ་
དང་ལྷ་སར་སོང་ནས་རྩམ་པ་འཆོང་ན་ཆོག་གས་”ཞེས་དོན་གྲུབ་ལ་དྲིས།

དོན་གྲུབ་ཀྱིས་“ལོ་སྔོན་ཅིས་ལན་བཏབས།

ཕྱི་ཉིན་ནངས་མོར། སྐྱེས་པ་ལྷན་པོ་དེས་ཁལ་མ་ཞིག་ལ་རྩམ་པ་སྐྱེ་གཉིས་བཀལ། དོན་གྲུབ་ཀྱིས་རྩ་དང་ལོ་མས་བཀའ་བར་བྱས་པའི་སྐྱེ་དོ་བོང་བུ་ཞིག་གི་སྤྱིང་དུ་བཀལ།

ལྷ་ས་རུ་འགོ་བའི་ཉིན་ཞིག་གི་མཚན་མོར་དེར་གནམ་རུབ། སྐྱེས་པ་གཉིས་ཀྱིས་དགོན་པ་ཞིག་གི་ནང་ནས་ཞག་གནས་ཤིག་བཙལ། སྐྱེས་པ་ལྷན་པོ་དེ་གཏོང་ནས་ཆད་ཅིང་ལམ་སངས་གཉིད་དུ་ཡུར།

དོན་གྲུབ་ཀྱིས་གཉིད་ཁད་བྱས། བམ་གྲུང་ཁོ་མལ་ལས་ལྷིང་སྤྱི་ཁོའི་སྐྱེ་ནང་གི་རྩ་དང་ལོ་མ་བོང་བུ་དང་ཁལ་མ་ལ་བྱིན། དེ་ནས་ཁྱིམ་མཚེས་ལྷན་པོའི་རྩམ་པ་ཁྱེར་ནས་ཁོའི་སྐྱེ་ནང་དུ་སྒྲགས། དེའི་རྗེས། ཁོས་ཁྱིམ་མཚེས་ཀྱི་སྐྱེ་སྤྱིང་བ་དེ་དགོན་པའི་ལྷ་སྐྱེའི་ལག་ཏུ་བཞག་པ་དང་ཁ་ནང་དུ་རྩམ་པ་རེ་བཞག།

ཕྱི་ཉིན་ནངས་མོར། སྐྱེས་པ་ལྷན་པོ་དེས་ཁོའི་རྩམ་པ་མེད་པ་ཤེས། ཁོས་ཁོའི་སྐྱེ་སྤྱིང་བ་ལྷ་སྐྱེའི་ལག་ན་ཡོད་པ་མཐོང་། ཁོ་ལ་འཛིགས་དངངས་སྐྱེས།

དོན་གྲུབ་ཀྱིས་ཁྱིམ་ཁྱིམ་མེད་ན་དགོན་པའི་ལྷ་སྤྱིགས་ནས་ཁྱོད་ཀྱི་རྩམ་པ་ཐོས་སོང་བ་རེད། ཁོའི་ཁ་ནང་ལ་ལྷ་སྤྱིགས་དང་ཞེས་ལབ།

སྐྱེས་པ་ལྷན་པོ་དེས་སྐྱེ་བའི་ངང་ནས་“ད་ང་ལྷ་སར་འགོ་བུམ་རྒྱ་མ་རེད། ང་ཕྱིར་ཡུལ་ལ་བུད་འགོ། ཁྱོད་རང་ཉིད་ལྷ་ས་ལ་སོང་”ཞེས་བཤད།

“ངས་བལྟས་ན་ང་ཡང་ཡུལ་ལ་ལོག་རྒྱ་ཡིན། ང་རང་གཅིག་ལྷ་སར་འགོ་མི་འདོད་”ཅིས་དོན་གྲུབ་ཀྱིས་དེ་སྐད་བཤད།

3. Put the sentences in the correct order. གཤམ་གྱི་ཚིག་གྲུབ་དག་གོ་རིམ་ཡང་དག་པར་སྒྲིགས།

- ___Dongzhi pretended to sleep.
- ___Dongzhi said, “Maybe the temple god was hungry and ate your *tsamba*. ”
- ___Dongzhi said, “I heard people saying *tsamba* in Lhasa is very expensive.”
- ___He saw his empty bags in the deity’s hands.
- ___He was also very greedy and never shared his *tsamba* with anyone.
- ___He went to Dongzhi’s house and inquired, “Why are you burning wood?”
- ___Many years ago, a poor man named Dongzhi had a rich neighbor.
- ___He put some *tsamba* in the deity’s mouth.
- ___One day Dongzhi thought, “I need to trick him into giving me some *tsamba*. ”
- ___The next morning the rich man loaded a yak with two bags of *tsamba*.
- ___The rich man sadly said, “Now I can’t go to Lhasa. Please go by yourself.”
- ___The rich neighbor thought this was an excellent idea.

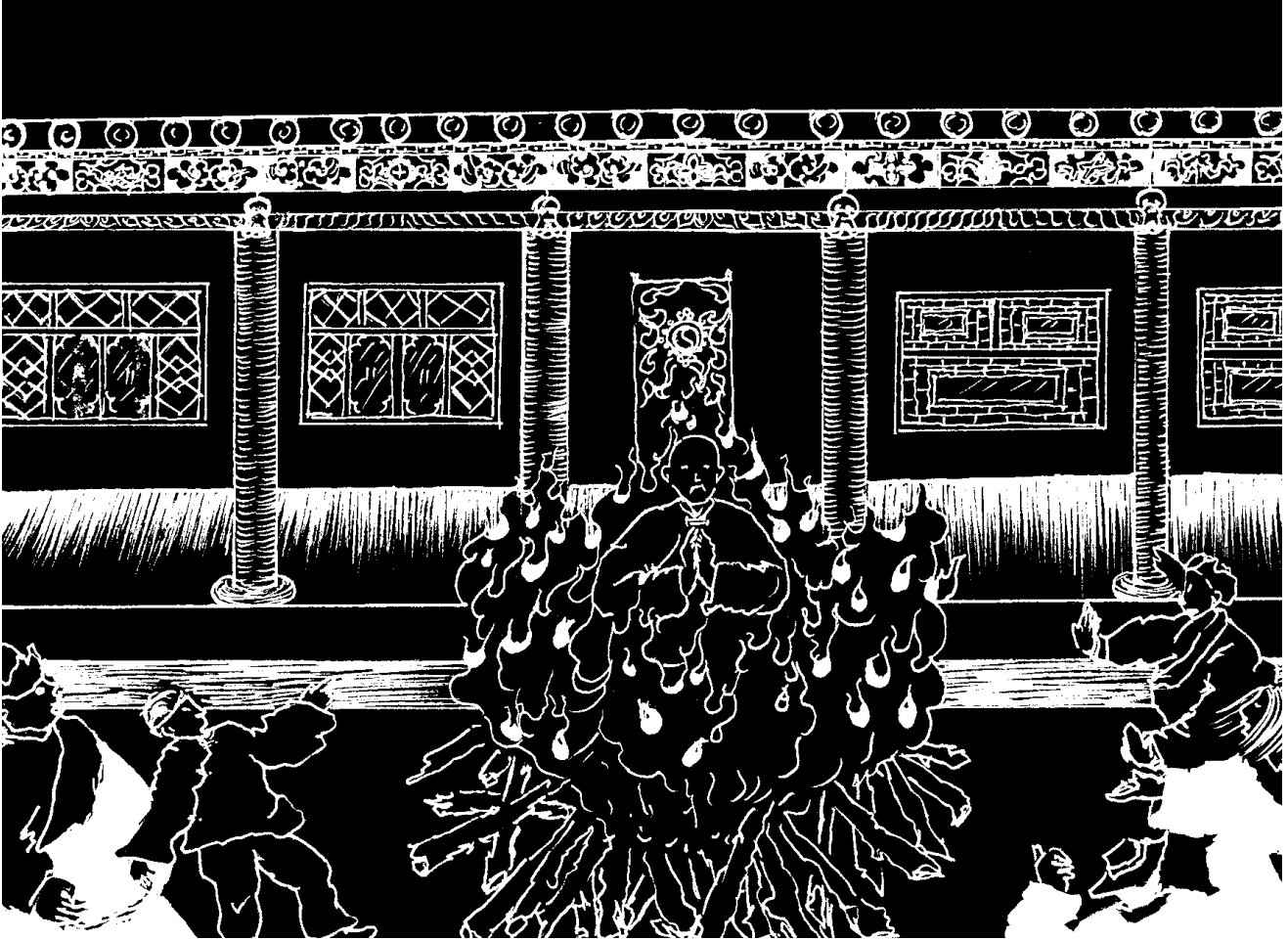
4. Put these words in the blanks below བ་སྟེང་འདི་དག་གིས་གཤམ་གྱི་སྟོང་ཆ་སྒྲིངས།: of, with, out, to, for, on, in, into.

- a. The neighbor had a lot _____ *tsamba*.
- b. He never shared his *tsamba* _____ anyone.
- c. Dongzhi ran _____ _____ *tsamba* and thought, "If I go _____ my neighbor's house _____ ask _____ *tsamba*, he will refuse."
- d. "I need _____ trick him _____ giving me some."
- e. Dongzhi took firewood _____ his garden and set it _____ fire.
- f. He went _____ Dongzhi's house.
- g. Dongzhi said, "Yesterday I heard people saying *tsamba* _____ Lhasa is very expensive."
- h. "I will make some *tsamba* and go _____ Lhasa _____ sell it."
- i. The rich neighbor said _____ Dongzhi, "My dear neighbor, can I go _____ Lhasa and sell *tsamba* _____ you?"
- j. Dongzhi replied, "_____ course."
- k. The rich man loaded a yak _____ two bags of *tsamba*.
- l. Dongzhi put two bags filled _____ grass and leaves _____ a donkey.
- m. That evening _____ the road _____ Tibet the sky became dark.
- n. The two men sought refuge _____ a temple.

5. Write answers to these questions. གཤམ་གྱི་དྲི་བ་དག་ལ་ལན་འབྲི་དགོས།

- a. Did the rich neighbor share his *tsamba*?
- b. What did Dongzhi need to do to get his neighbor to give him *tsamba*?
- c. Why was Dongzhi burning wood?
- d. What did the rich man load his yak with?
- e. What did Dongzhi load his yak with?
- f. Where did the two men seek refuge?
- g. At midnight what did Dongzhi do?
- h. What did the rich man discover?
- i. Did Dongzhi and his rich neighbor go to Tibet? Why or why not?

Artist Genga and Carpenter Genga

1. Vocabulary བཅུ་གཉིས་

famous ལྷན་གྲགས་ཅན།

envious ཐུག་དོག་ཆེ་བའི།

carpenter ཤིང་བཅོ།

palace རོ་བྲང་།

beat gongs and drums ར་དང་ལའར་ར་རྩུང་བ།

dug a tunnel ཐུག་ལམ་ཞིག་བཟོས་པ།

wood was stacked ཤིང་སྒུངས་པ།

The same way that I did. ངས་ལས་པ་ཅི་བཞིན་དུ།

set afire མེར་བསྐྱོན།

artist ལྷ་རྩལ་བ།

town leader རྩེ་དཔོན།

deity ལྷ།

needs to be fixed ཉམས་གསོ་བྱེད་དགོས་པ།

platform རྟེན་མ་བུ།

to last a month ཟླ་བ་གཅིག་ལ་འདང་བ།

screams འཛིན་སྒྲོང། འཛིན་སྒྲོང་བཏོན་པ།

replied ལན་བཏབས་པ།

2. Text སྒྲུབ་ཚན།

Long ago a town had a **famous artist** named Genga. He was very clever but he had a very big problem: he was **envious**. He was the **town leader** and he did not want anyone as clever as he to live in the town.

Several years later a **carpenter** moved to the town. His name was also Genga. He was very clever. He did everything well and became famous as a carpenter. This made Artist Genga so unhappy that he decided to kill Carpenter Genga.

One day Artist Genga visited Carpenter Genga and said, “My dear Genga, last night I dreamed of a **deity** that told me seven days from now you will be sent to their **palace** because it **needs to be fixed**.”

Carpenter Genga asked, “How do I get there?”

“You will sit on a **platform** and then we will put wood around you and **beat gongs and drums**,” Artist Genga said.

Carpenter Genga agreed but he knew that this was Artist Genga’s plan to kill him. During the next seven days, Carpenter Genga **dug a tunnel** from under his house to under the platform. He put enough food in the tunnel **to last a month**.

On the seventh day, Artist Genga went to the place where the platform was. He saw Carpenter Genga sitting on the platform. After **wood was stacked** around Carpenter Genga, Artist Genga ordered the people to light a fire. When the fire was burning, he ordered the people to beat gongs and drums. He did not want anyone to hear Carpenter Genga’s **screams** as he died in the fire. However, Carpenter Genga had already escaped and was in his tunnel.

A month later Carpenter Genga came out of his tunnel and walked to Artist Genga’s home. He said, “I have finished my work. The deity told me to send you there to paint the palace.”

Artist Genga was very surprised to see Carpenter Genga alive and asked, “How do I get there?”

“**The same way that I did**,” replied Carpenter Genga.

“When?” asked Artist Genga.

“Tomorrow,” replied Carpenter Genga.

Artist Genga believed this. The next day he sat on the same platform, wood was **set afire** around him, and he died.

ཟུ་ཅུལ་པ་ཀུན་དགའ་དང་གིང་བཙོ་ཀུན་དགའ།

གནའ་སྤྱོད་ཆེན་པོ་ཞིག་ལ། གྲོང་བརྒྱུད་ཆེན་མོ་ལ་ཀུན་དགའ་ཟེར་བའི་ཟུ་ཅུལ་པ་གྲགས་ཅན་ཞིག་ཡོད། ཁོ་ནི་སྤྱོད་ཀྱི་ཅན་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་ལྟར་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡོད། ཁོ་ལ་ཕྱག་དོག་ལངས་སྒྲུབ། ཁོ་ནི་གྲོང་བརྒྱུད་དེའི་འགོ་བ་ཡིན་ལ་གྲོང་བརྒྱུད་དེའི་ནང་དུ་སྤྱོད་ཀྱི་ཅན་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་གཏན་ནས་ཡོད་དུ་འདུག་མ་འདོད།

ལོ་འགའི་རྗེས་ནས་གིང་བཙོ་ཞིག་གྲང་གྲོང་བརྒྱུད་དེའི་ནང་དུ་གཞི་སྒྲིལ། ཁོའི་མིང་ལ་འདྲ་ཀུན་དགའ་ཟེར། ཁོ་ནི་སྤྱོད་ཀྱི་ཅན་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་ལྟར་ཆེན་པོ་ཞིག་ལྟར་ཆེན་པོ་ཞིག་གི་ལས་བསྐྱེད་པ་ལེགས་ཀྱིང་གིང་བཙོ་གྲགས་ཅན་ཞིག་ཀྱང་ཡིན། འདིས་ཟུ་ཅུལ་པ་ཀུན་དགའ་མི་དགའ་བར་བཏང་བས་ཁོས་གིང་བཙོ་ཀུན་དགའ་གསོད་རྒྱུ་འཆད་སེམས་བཅངས།

ཉིན་ཞིག་ཟུ་ཅུལ་པ་ཀུན་དགའ་གིང་བཙོ་ཀུན་དགའ་ལ་ལྟ་བུ་ལྟར་ཆེན་པོ་ཞིག་ལྟར་ཆེན་པོ་ཞིག་གི་ལས་བསྐྱེད་པ་ལེགས་ཀྱིང་གིང་བཙོ་གྲགས་ཅན་ཞིག་ཀྱང་ཡིན། ཁོ་ལ་ཕྱག་དོག་ལངས་སྒྲུབ། ཁོ་ནི་གྲོང་བརྒྱུད་དེའི་འགོ་བ་ཡིན་ལ་གྲོང་བརྒྱུད་དེའི་ནང་དུ་སྤྱོད་ཀྱི་ཅན་པ་ལྟ་བུ་ཞིག་གཏན་ནས་ཡོད་དུ་འདུག་མ་འདོད།

གིང་བཙོ་ཀུན་དགའ་ཡིས་“ང་དེ་གར་ཇི་ལྟར་འགྲོ་བཞིན་ཡོད་པུ་ཟེར།”

“ཁྱོད་སྟེགས་སུ་ཞིག་གི་སྟེང་དུ་སྟོང་། ང་ཚོས་བྱ་མ་ཁྱོད་ཀྱི་མཐའ་ལ་བསྐྱར་ནས་རྩ་དང་ལམ་རྩ་བརྩུང་”ཞེས་སྒྱུ་རྩལ་པ་ཀུན་དགའ་ཡིས་དེ་
སྟངས་བཤད།

ཤིང་བཙོ་ཀུན་དགའ་ལམ་བྱུང་། འོན་ཀྱང་ཁོས་འདི་ནི་སྒྱུ་རྩལ་པ་ཀུན་དགའ་ཡིས་ཁོ་གསོད་ཅིས་ཀྱི་ཐབས་བཀོད་ཅིག་ཡིན་པ་ཚོར། དེའི་
གཞུག་གི་ཉིན་མ་བདུན་གྱི་རིང་། ཤིང་བཙོ་ཀུན་དགའ་ཡིས་ཁོའི་ཁང་བའི་འོག་ནས་སྟེགས་སུ་འོག་བར་དུ་ཕྱག་ལམ་ཞིག་བརྒྱུ་། ཁོས་ཕྱག་
ལམ་གྱི་ནང་དུ་སྒྲ་བ་གཅིག་ལ་འདྲང་བའི་བྱོ་བཞག་

ཉིན་མ་བདུན་པའི་ཉིན། སྒྱུ་རྩལ་པ་ཀུན་དགའ་སྟེགས་སུ་ཡོད་སར་སོང་། ཁོས་ཤིང་བཙོ་ཀུན་དགའ་སྟེགས་སུ་འོག་དུ་བཞུད་ཡོད་པ་མཐོང་།
བྱ་མ་ཤིང་བཙོ་ཀུན་དགའ་མཐའ་ལ་སྤངས་རྗེས། སྒྱུ་རྩལ་པ་ཀུན་དགའ་ཡིས་མི་རྣམས་ལ་མེ་སྒྲོན་རྒྱུའི་བཀའ་བབས། མེ་འབར་བ་ན། ཁོས་མི་
རྣམས་ལ་རྩ་དང་ལམ་རྩ་བརྩུང་རྒྱུའི་བཀའ་བབས། ཁོས་ཤིང་བཙོ་ཀུན་དགའ་མེ་ཁ་ཤོར་ནས་འཛིན་སྟངས་འདོན་པ་མི་རྣམས་ལ་གོ་རུ་འཇུག་མ་
འདོད། འོན་ཀྱང་ཤིང་བཙོ་ཀུན་དགའ་བྱོས་ནས་ཕྱག་ལམ་ནང་སྒྲ་མོ་ནས་བསྐྱངས་ཡོད།

སྒྲ་བ་གཅིག་གི་རྗེས་ནས། ཤིང་བཙོ་ཀུན་དགའ་ཕྱག་ལམ་ནས་ཕྱིར་བུད་པ་དང་སྒྱུ་རྩལ་པ་ཀུན་དགའ་ཚང་དུ་ཡོང་། ཁོས་“ངས་ངའི་ལས་ཀ་
ལས་ཚར་སོང་། ལྷ་དེས་ང་ལ་ཁྱོད་ལོ་བྱང་ལ་ཚོན་གཏོང་བར་མངགས་དགོས་ཟེར་”ཞེས་ལབ།

སྒྱུ་རྩལ་པ་ཀུན་དགའ་ཤིང་བཙོ་ཀུན་དགའ་ཤི་མེད་པ་མཐོང་བར་ཡ་མཚར་ཞིང་“ང་དེ་གར་ནི་ལྷ་ར་འགོ་དགོས་”ཞེས་དྲིས།

“འགོ་ཐབས་ནི་གཅིག་མཚུངས་ཡིན་”ཞེས་ཤིང་བཙོ་ཀུན་དགའ་ཡིས་ལན་བཏབས།

སྒྱུ་རྩལ་པ་ཀུན་དགའ་ཡིས་“ནམ་ཚེ་དེ་ཅིས་དྲིས་པར།

ཤིང་བཙོ་ཀུན་དགའ་ཡིས་“སང་ཉིན་”ཞེས་ལན་བཏབས།

སྒྱུ་རྩལ་པ་ཀུན་དགའ་དེར་རྒྱུ། ཕྱི་ཉིན་ཁོ་སྟེགས་སུ་འོག་དུ་བཞུད་པ་དང་ཁོའི་མཐའ་སྐྱར་གྱི་བྱ་མ་མེ་ལ་བསྒྲོན་ནས་ཁོ་འཆི་སོང་།

3. Put these words in the blanks below ཐ་སྟད་འདི་དག་གིས་གཤམ་གྱི་སྟོང་ཆ་སྒྲོངས།: a, the, and, but, to, as, on, in.

- Long ago ____ town had ____ famous artist named Genga.
- He was very clever ____ he had ____ very big problem: he was envious.
- He was ____ town leader ____ he didn't want anyone ____ clever ____ he ____ live ____ town.
- Several years later ____ carpenter moved ____ town.
- He did everything well ____ became famous ____ carpenter.
- He decided ____ kill Carpenter Genga.
- Artist Genga visited Carpenter Genga ____ said, “My dear Genga, last night I dreamed of ____ deity that said you will be sent ____ their palace because it needs ____ be fixed.”
- “You will sit ____ platform ____ then we will put wood around you ____ beat gongs ____ drums,” Artist Genga said.
- Carpenter Genga agreed ____ he knew that this was Artist Genga's plan ____ kill him.
- During ____ next seven days Carpenter Genga dug ____ tunnel from under his house ____ under ____ platform. He put enough food ____ tunnel ____ last ____ month.

4. Put these sentences in the correct order. ཚོགས་གཅིག་གི་དག་གོ་རིམ་ཡང་དག་པར་བྲིས།

- a. ___ “The same way that I did,” replied Carpenter Genga.
- b. ___ “Tomorrow,” replied Carpenter Genga.
- c. ___ “When?” asked Artist Genga.
- d. ___ Carpenter Genga came out of his tunnel and walked to Artist Genga’s home.
- e. ___ Artist Genga ordered the people to light a fire.
- f. ___ Artist Genga believed this.
- g. ___ Artist Genga asked in surprise, “How do I get there?”
- h. ___ He didn’t want anyone to hear Carpenter Genga’s screams as he died in the fire.
- i. ___ He said, “I have finished my work.”
- j. ___ He saw Carpenter Genga sitting on the platform.
- k. ___ However, Carpenter Genga had already escaped and was in his tunnel.
- l. ___ On the seventh day Artist Genga went to the place where the platform was.
- m. ___ “The deity told me to send you there to paint the palace.”
- n. ___ He sat on the same platform, wood was set afire around him, and he died.
- o. ___ When the fire was burning, he ordered the people to beat gongs and drums.

5. This summary of the story has nine mistakes. See if you can find them. After you find them, write all the sentences correctly. གཏམ་རྒྱུད་ཀྱི་མདོ་དོན་འདིའི་ནང་དུ་ནོར་འཁྱག་དགུ་ཡོད། ཟུང་གིས་ནོར་འཁྱག་འཚོལ་དང་རྟོད་ན་ཚོགས་

གྲུབ་ཡང་དག་པར་བྲིས།

(a) Three men named Genga lived in the countryside. (b) Carpenter Genga was very jealous and did not like Artist Genga. (c) Artist Genga wanted to kill Carpenter Genga. (d) Artist Genga told some people to shoot Carpenter Genga. (e) Carpenter Genga did not die. (f) He stayed in a big tree for one week. (g) Then he went to Artist Genga’s school. (h) Finally, Artist Genga and Carpenter Genga became very good friends.

6. Each of these sentences has mistakes. Write the sentences correctly and then read the text again.

ཚོགས་གཅིག་གི་ཚང་མའི་ནང་ན་ནོར་འཁྱག་ཡོད། ཚོགས་གཅིག་གི་དག་གོ་རིམ་ཡང་དག་པར་བྲིས།

- a. Carpenter Genga agreeing but he knowed that this was Artist Genga’s plan to kills him.
- b. During the next seven day Carpenter Genga digging a tunnel from under his houses to under the platform’s.
- c. He putting enough food on the tunnel to lasting month.
- d. Under an seventh day Artist Genga going to the place where the platform am.
- e. He seeing Carpenter Genga satting in the platform.
- f. After wood am stacking around Carpenter Genga, Artist Genga ordering the peoples to light them fire.
- g. When them fire burning, he ordering a people to beat gongs and drumming.

7. What lesson does this story teach? གཏམ་རྒྱུད་འདི་ལས་བསྐབས་བྱ་ཅི་ཞིག་འཕྲོབ་ཐུབ།

- a. It is not possible for carpenters and artists to be friends.
- b. Artists and carpenters can be good friends.
- c. If you do bad things you may be punished.
- d. If you do good things you will always be very happy.

The Horned King

མགོན་ཐར་སྤྱོད།

1. Vocabulary ཐ་སྤྱོད།

sprouted out སྐྱེས་པ། འབྱས་པ།

unfortunate ལྷ་བསམ་མ་ལེགས་པ། འོས་མ་འགྲིག་པ།

roasted བརྩོས་པ། བརྩོས་མ།

mother's milk ཡ་མའི་འོ་མ།

nevertheless འོན་ཀྱང་།

cured བཅོས་ནས་དྲག་པ། ཉན་དྲག་པ།

remote place ཡུལ་ཐག་རིང་། ཡུལ་འཁོབ།

mixed བསྐྱེས་པ།

cheese ལུར་བ།

surely ཁོ་ཐག་ཡིན་པའི་ངང་།

say...aloud སྐད་མགོ་མཐོན་པོས་བཤད་པ།

2. Text སྒྲུབ་ཀྱི་ཐུགས་སྒྲུབ།

King Langdarma did not want anyone to know his terrible secret—horns **sprouted out** of his head. When he needed a haircut, he took a person to a **remote place**. After this person cut his hair, he killed him.

One day a boy went to visit the King. The King said, “Tomorrow, please come and cut my hair.”

The boy happily replied, “Of course.” The boy went home and told his mother what the King had asked him to do.

His mother sadly said, “This is **unfortunate**.” She knew that the King would kill her son.

The next morning she **mixed** butter, **roasted** barley flour, **cheese**, sugar, and a little milk tea together. She gave it to her son and said, “When you go to the King to cut his hair, eat this *tsamba*. The King will **surely** ask you what you are eating. Then give him a little. After he eats it, tell him it contains mother’s milk and he won’t kill you.”

The boy went to the King and did as his mother told him. The King said, “It’s very delicious. Do you have more of this delicious food?”

The boy replied, “Yes, I do,” and gave the King more *tsamba*.

After the King finished eating he asked, “What is this *tsamba* made of?”

The boy said, “Great King, this *tsamba* is made of mother’s milk, butter, roasted barley flour, sugar, and cheese.”

The King replied, “After a person cuts my hair, I usually kill him because I don’t want anyone to know my secret. **Nevertheless**, you and I have drunk the same mother’s milk. Now we are like the same mother’s sons so I will not kill you. Please go home and don’t tell anyone my secret.”

When the boy returned home, his mother was delighted that her son was still alive. However, some days later he became very ill. No medicine helped him.

The mother asked a monk to look at the boy. When the monk visited he said, “You have a secret. You must go to a remote place and **say** your secret **aloud**. Then you will be well.”

The boy went to a remote place and said, “King Langdarma has horns on his head! King Langdarma has horns on his head!”

The boy said this and then he was **cured**. The animals, flowers, grass, and wind heard this and told everybody. ”

ཀླུ་པོ་རྩ་ཅོ་ཅན།

ཀླུ་པོ་གྲང་དར་མས་ཁོའི་གསང་བ་ཆེན་པོ་སྟེ་ཁོའི་མགོ་ན་རྩ་ཞིག་སྟེ་ཡོད་པ་གཞན་སུ་ཞིག་གིས་ཀྱང་ཤེས་མ་འདོད། ཁོའི་སྐྱ་བཞར་དགོས་པའི་ཆོན། ཁོས་མི་གཞན་ཞིག་ཐག་རིང་ཞིག་ཏུ་བྲིད། མི་དེས་ཁོའི་སྐྱ་བཞར་རྗེས། ཁོས་མི་དེ་བསད།

ཉིན་ཞིག་སུ་རྒྱུད་ཞིག་ཀླུ་པོར་མཇུག་བར་སོང་། ཀླུ་པོས་སང་ཉིན་གོག་དང་ཁྱོད་ཀྱིས་ངའི་སྐྱ་བཞར་དགོས་ཟེར།

སུ་རྒྱུད་དགའ་བའི་ངང་ནས་“ལོས་ཆོག”ཅེས་ལན་བཏབས། སུ་རྒྱུད་ལུས་ལ་སོང་ནས་ཨ་མ་ལ་ཀླུ་པོས་ཁོ་ལ་ཅི་བྱེད་དུ་འཇུག་པ་བཤད།

ཨ་མས་ཡིད་སྟོབའི་ངང་ནས་“འདི་ནི་ལས་དབང་མ་འགྲིག”ཅེས་བཤད། ཁོ་མོས་ཀླུ་པོས་མོའི་སུ་གསོད་འགྲོ་བ་ཤེས།

བྱི་ཉིན་ནངས་མོར། ཁོ་མོས་མར་དང་ནས་བྱེ་བརྗེས་མ། ཕུར་བ། ཀར་དང་འཇུག་ཅམ་ཞིག་མཉམ་དུ་བརྗེས། ཁོ་མོས་རྩམ་པ་སུ་ལ་བྱིན་ནས་ཁྱོད་ཀླུ་པོ་དང་མཉམ་དུ་སྐྱ་བཞར་དུ་འགྲོ་བ་ན། རྩམ་པ་འདི་ཞོ། ཀླུ་པོས་ཁྱོད་ཀྱིས་ཅི་ཞིག་ཟ་བཞིན་པ་འདི་ཁོ་ཐག་ཡིན། དེ་ནས་ཁོ་ལ་ཉུང་ཙམ་བྱིན། ཁོས་ཞོས་རྗེས་ཁོ་ལ་རྩམ་པའི་ནང་དུ་ཨ་མའི་འོ་མ་ཡོད་པར་བཤད་ན་ཁོས་ཁྱོད་གསོད་མི་དཔེ་ཞེས་གདམས།

སུ་རྒྱུད་ཀླུ་པོ་ཆང་དུ་སོང་ནས་ཨ་མས་གདམས་པ་ལྟར་དུ་བསྐྱབས། ཀླུ་པོས་རྩམ་པ་ཞིམ་པོ་འདུག་ཁྱོད་ལ་ཟ་མ་ཞིམ་པོ་འདི་མང་པོ་ཡོད་

དམ་ཞེས་དྲིས།

བུ་ཆུང་གིས་ཡོད་ཅེས་ལན་བཏབས་ནས་ཀྱུ་པོར་མང་དུ་བྱིན།

ཀྱུ་པོས་ཅུམ་པ་ཚོས་རྗེས་ཅུམ་པ་ནི་ཅི་ཞིག་གིས་ལས་པ་ཡིན་ཞེས་དྲིས།

བུ་ཆུང་དེས་ཀྱུ་པོ་ཆེན་པོ་ལགས། ཅུམ་པ་འདི་ནི་ཨ་མའི་འོ་མ། མར། བས་བྱེ་བཤོས་མ། ཀ་ར་དང་ཆུར་བས་ལས་པ་ཡིན་ཞེས་བཤད།

ཀྱུ་པོས་ངས་རང་གི་གསང་བ་གཞན་སུ་ལའང་ཤེས་སུ་འཇུག་མི་འདོད་པས་སྐྱ་བཞར་ཚར་རྗེས་མི་ཚང་མ་བསང་བ་ཡིན། འོན་ཀྱང་དང་གཉིས་ཀྱིས་ཨ་མ་གཅིག་གི་འོ་མ་བཏུངས། ད་ལྟ་དང་གཉིས་ནི་ཨ་མ་གཅིག་གི་བུ་ལྷན་དང་མཆུངས་བས་ངས་ཁྱོད་མི་གསོད། ཡུལ་ལ་སོང་ནས་ངའི་གསང་བ་མི་གཞན་པ་སུ་ལའང་བཤད་མི་ཉན་ཞེས་བཤད།

བུ་ཆུང་ཡུལ་དུ་ལོག་པ་ན། ཨ་མ་མའི་བུ་ཆུང་གསོན་པར་གནས་ཡོད་པས་དགའ་བས་སྟོས། འོན་ཀྱང་ཉན་འགའི་རྗེས་ནས་བུ་ཆུང་ལ་ན་ཚ་མྱིད་མོ་ཡོག་སྟེན་གང་གིས་ཀྱང་རྡོ་མ་ཐོགས།

ཨ་མས་བཅུན་པ་ཞིག་ལ་བུ་ཆུང་ལ་ནད་བརྟག་བྱེད་རྒྱུ་ལྟ་བུ་བྱས། བཅུན་པ་ཡོང་ནས་ཁྱོད་ལ་གསང་བ་ཞིག་ཡོད། ཁྱོད་ཡུལ་ཐག་རིང་ཞིག་ཏུ་སོང་ནས་གསང་བ་དེ་སྐད་མཐོན་པོས་བཤད་དགོས། དེ་བྱས་ན་ཁྱོད་དྲག་འགོ་ཅེས་བཤད།

བུ་ཆུང་དེ་ཡུལ་ཐག་རིང་ཞིག་ཏུ་སོང་ནས་ཀྱུ་པོ་སྤང་དར་མའི་མགོ་ན་རྩ་ཞིག་ཡོད་ཅེས་བསྒྲགས།

བུ་ཆུང་གིས་དེ་སྐད་བཤད་པ་ན་ཁོའི་ན་ཚ་ཡང་དྲག་སོང་། རི་དྲགས། རྩོག་ཆགས། མེ་ཉོག་རྩ་ཅི་ཉོག་སེམས་ཅན་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་གཏམ་དེ་ཐོས་ནས་གཅིག་གཅིག་གི་ན་བར་བསྐྱན།

3. Match phrases from Part I and Part II to make correct sentences. ཚན་པ་དང་པོ་དང་གཉིས་པའི་ཚིག་གླང་ཆ་བསྟེནས་

ནས་ཚིག་གྲུབ་ཡང་དག་བཅོས།

PART I

- King Langdarma did not want anyone to know his terrible secret ____
- She knew that ____
- The animals, flowers, grass, and wind ____
- The boy said, “Great King, this *tsamba* is made of mother’s milk, ____
- The boy went to the King ____
- The King said, “It’s very delicious. ____
- The King said, “Tomorrow, please come ____
- The mother asked ____
- The next morning she mixed butter, roasted barley flour, ____
- When the boy returned home, ____

PART II

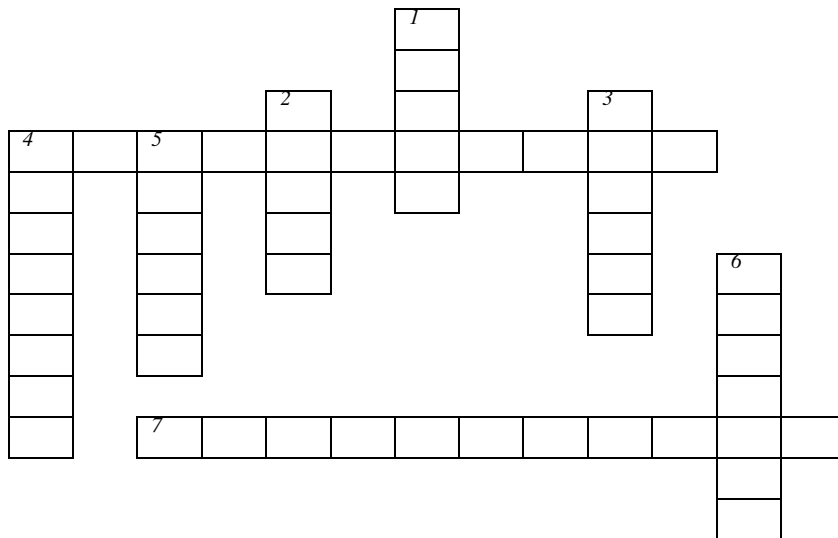
- horns sprouted out of his head.
- a monk to look at the boy.
- and cut my hair.”
- and did as his mother told him.

5. butter, roasted barley flour, sugar, and cheese.”
6. cheese, sugar, and a little milk tea together.
7. Do you have more of this delicious food?”
8. heard this and told everybody.
9. his mother was delighted that her son was still alive.
10. the King would kill her son.

4. Write answers to these questions. གཤམ་གྱི་བླ་པ་ལ་ལན་འབྲི་དགོས།

- a. What was the king’s secret?
- b. What did the king ask the boy to do?
- c. Why did his mother say it was unfortunate?
- d. What did she give him to take to the king?
- e. Why didn’t the king kill the son?
- f. What did the monk tell the boy to do?
- g. What did the boy shout?
- h. Who carried the secret?

5. Crossword ལྷ་སྤྱི་ཁྱི་ཡི་གེ་འབྲི་བ་ཅེས།

Across

4. Horns _____ of his head.
7. His mother sadly said, “This is _____.”

Down

1. She _____ butter, roasted barley flour, cheese, sugar, and a little milk tea together.
2. The boy said this and then he was _____.
3. “... the King will _____ ask you what you are eating...”
5. “Go to a _____ place and (4)_____ your secret (4) _____. Then you will be well.”
6. “This *tsamba* is made of mother’s milk, butter, _____ barley flour, sugar, and cheese.”

Two Lazy Men (ཚོ་དཔལ་རྒྱལ།)

1. Vocabulary བ་སྒྲིག་།

basking in the sun ཉི་མར་ལྷེ་བ།

consequently མཐའ་མར། དེའི་རྒྱུ་ཀྱིས།

tramps འབྲུམ་པ།

discussed (talked about) གླེང་མོལ་བྱས་པ།

Paradise བདེ་བ་ཅན།

depended on ཁ་ན་ཡོད་པ། བརྟེན་པ།

scolded དམོད་པ་གཏོང་བ། སྤྱག་དམོད་བྱས་པ།

travels ཡུལ་སྒྲོར། ཡུལ་སྒྲོར་བྱེད་པ།

ladder སྒྲིམ།

eagle སྤྱག

nest སྒྲི།

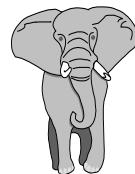
grabbed བརྒྱུད་པ།

thumb མཐོ་བོང་།

approval འཐུན་པ།

lumps བ་མཛེར།

flesh མི་ཤ

elephant གླང་ཆེན།

Zhaxi and Caireng were so lazy that they never worked. Instead, they sat at the bottom of a wall everyday, **basking in the sun**. They **depended on** their parents for everything **consequently**, their parents **scolded** them. They became tired of this, left their homes, and became **tramps**.

During their **travels**, they would go without food for a few days and then become very hungry. One day they sat by a fire and **discussed** what they would do next. Caireng said, “We should go where work is not needed and there is enough food to eat and there are beautiful clothes to wear. But I don’t know where such a place is.”

Zhaxi said, “Who knows? I don’t think there is such a happy place in the world, but I heard **Paradise** is a very happy place.”

Caireng smiled and said, “Let’s go there. Why must we stay where people laugh at us and we must work for a living?”

“That’s a good idea, but how can we go to Paradise? How can we find such a tall **ladder**?” asked Zhaxi.

“Even without a ladder we can get there,” replied Caireng confidently.

“What are you thinking? Please tell me!” exclaimed Zhaxi.

“Look,” said Caireng and pointed at a huge **eagle** flying above the mountains and valleys. “I saw this kind of bird when I was very small. If we hold on to this big eagle, it will take us to Paradise.” Zhaxi looked at Caireng, thrust up his **thumb** in **approval**, and said, “What a great idea. We can do it!”

The next morning the two men climbed happily to the mountaintop and looked for the big eagle’s **nest**. After they found it they hid nearby and patiently waited for the eagle’s return. At dusk, when the big eagle returned, Zhaxi grabbed the eagle’s feet and shouted to Caireng, “**Grab** my feet!”

The startled eagle flapped up into the blue sky. Caireng’s hands soon grew tired holding onto Zhaxi’s feet. “Is Paradise near?” asked Caireng.

Zhaxi looked up and replied, “It’s not far. I can see a hole leading to Paradise.” This made Caireng very happy.

“What size is that hole and will we fit through it?” asked Caireng.

“This big!” Zhaxi gestured, forgetting that he was holding on to the eagle. Then they both fell to the ground and became two **lumps** of broken **flesh**.

ལེ་ལོ་ཆེ་བའི་གནས་ར་བུ་གཉིས།

བཀྲ་ཤིས་དང་ཆེ་རིང་གཉིས་ནི་ལེ་ལོ་ཆེ་བས་ལས་ཀ་གཏན་ནས་མི་བྱེད་པར། ཉིན་གྲངས་ལ་གྱང་རྩར་ཉི་མར་ལྷ། ཁོ་ཆོའི་ཚང་མ་ཕ་མ་ལ་
བརྟེན་དགོས་བྱུང་། མཐའ་མར་ཕ་མས་ཁོ་ཆོར་སྤྲིག་དཔོན་བྱས། ཁོ་ཆོ་སྤྲིག་དཔོན་ལ་སུན་ནས་བྱིམ་དང་བྲལ་ནས་རི་ལ་ཤོར།

ཁོ་གཉིས་འགྲུལ་སྐྱོད་བྱེད་པའི་ལམ་ཁར། ཁོ་ཆོ་ལམ་རྒྱགས་མེད་པར་ཉིན་འགའ་ལ་སོང་བ་ན་གོད་པ་ལྟོགས། ཉིན་ཞིག་ཁོ་གཉིས་མེ་ལུང་
ཞིག་གི་ལོགས་ནས་བསྐྱོད་ནས་གཞུག་ནས་ཅི་བྱེད་རྒྱ་སྐྱོང་། ཆེ་རིང་གིས་“ང་ཆོ་ལས་ཀ་ལས་མི་དགོས་ས། ཟ་རྒྱ་འདང་པོ་ཡོད་ས་དང་གོས་ཡག་པོ་
གོན་རྒྱ་ཡོད་ས་ཞིག་ཏུ་འགོ་འཛུགས། འོན་ཀྱང་ས་ཆ་འདི་འདྲ་ཞིག་ངས་གང་ན་ཡོད་པ་མི་ཤེས་”ཅེས་བཤད།

བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་“སུས་ཤེས། ངས་བལྟས་ན་འཇམ་གླིང་ན་ས་ཆ་འདི་འདྲ་ཞིག་ཡོད་རྒྱུ་མ་རེད། འོན་ཀྱང་གོ་ཐོས་ལྟར་ན་བདེ་བ་ཅན་ནི་ས་ཆ་ཉ་
ཅང་སྐྱོད་པོ་ཞིག་ཡིན་”ཞེས་ལབ།

ཆེ་རིང་དགོད་ཞོར་དུ་“བདེ་བ་ཅན་ལ་འགྲོ། མི་རྣམས་ཀྱིས་ང་ཆོ་འཕྱ་ས་དང་འཆོ་བའི་ཆེད་དུ་ང་ཆོས་ངལ་རྩལ་བྱེད་དགོས་པའི་ས་ནས་ངས་
བར་དུ་སྐྱོད་དགོས་དོན་ཅི་”ཞེས་བཤད།

“དེ་ཐབས་བཀོད་བཟང་བོ་ཞིག་རེད། འོན་ཀྱང་ང་ཆོ་བདེ་བ་ཅན་དུ་རི་ལྟར་འགོ་འཛུགས། ང་ཆོས་སྐས་དེ་འདྲ་མཐོན་པོ་ཞིག་སྤྲི་ལྟར་འཆོལ་རྒྱ་
ཡིན་”ཞེས་བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་དེ་སྐད་དྲིས།

བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་ཡིད་ཆེས་ཀྱིས་ཁེངས་བཞིན་“སྐས་མེད་རུང་ང་ཆོ་དེ་གར་ཐོན་རྒྱུ་རེད་”ཅེས་ལན་བཏབས།

བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་“ཁྱོད་ཀྱིས་ཅི་ཞིག་བསམ་བཞིན་ཡོད། ང་ལ་ཤོད་དང་”ཞེས་སྐད་མགོ་མཐོན་པོས་དྲིས།

ཆེ་རིང་གིས་བྲག་རོང་གི་དབྱིངས་ན་གནམ་འཕང་གཙོད་པའི་གྲག་ཆེན་པོ་ཞིག་བསྐྱན་ནས་“ལྟོས་དང་། ང་རྒྱུད་དུས་ན་ངས་བྱ་འདི་འདྲ་རིག་
མྱོང་། གལ་ཏེ་ང་ཆོས་བྱ་འདི་ལ་འཇུས་ནས་འཕུར་ན་བྱ་ཡིས་ང་ཆོ་བདེ་བ་ཅན་དུ་འབྱེད་ངེས་ཡིན་”ཞེས་བཤད་པར། བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་ཆེ་རིང་ལ་
བལྟས་ནས་འཐད་པའི་མཐེ་བོང་བསྐྱན་ནས་“ཐབས་བཀོད་རི་འདྲིའི་བཟང་བོ་ཞིག་ཡིན་པ་ལ། ང་ཆོས་དེ་བྱ་”ཞེས་བཤད།

སང་ཉིན་ནངས་མོར། སྤྲིས་པ་གཉིས་ཀ་དགའ་སྤྱོད་ངང་ནས་རི་མགོར་འཛེགས་ཤིང་གྲག་ཆེན་པོ་དེའི་ཚང་བཙལ། ཁོ་ཆོས་གྲག་ཚང་རྙེད་རྗེས་
ཉེ་ས་ནས་ཡིབ་པ་དང་ངང་རྒྱུད་རིང་མོས་གྲག་ཕྱིར་ཡོང་བར་བསྐྱགས། སྤྱོད་དུས་སྤྱ། གྲག་ཆེན་པོ་ཕྱིར་ལོག་པ་ན། བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་གྲག་དེའི་རྒྱང་
པ་བཟུང་ནས་ཆེ་རིང་ལ་“ངའི་རྒྱང་བ་བཟུང་”ཞེས་འཕྲོད་སྐད་བརྒྱབ།

གྲག་འཕྲོགས་ནས་མཐོན་མཐིང་གི་དབྱིངས་གཏད། ཆེ་རིང་གི་ལག་པས་བཀྲ་ཤིས་ཀྱི་རྒྱང་བ་བཟུང་ནས་མི་འགྱངས་པར་ཤུགས་ཟད་པས།
ཁོས་“བདེ་བ་ཅན་ལ་ཐག་ཉེ་འམ་”ཞེས་དྲིས།

བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་ཡར་ལ་བལྟས་ནས་“བདེ་བ་ཅན་ཐག་མི་རིང་། བདེ་བ་ཅན་དུ་འཐོན་པའི་ཁུང་བུ་དེ་ངས་རིག་བྱབ་”ཅེས་ལན་བཏབས་པས།
ཆེ་རིང་ལ་དགའ་སྤྱོད་ཆེན་པོ་བརྟུས།

ཆེ་རིང་གིས་“ཁུང་བུ་དེའི་ཆེ་རྒྱུད་ག་ཆོད་རེད། ང་ཆོ་དེའི་ནང་ལ་ཤོང་སམ་”ཞེས་དྲིས།

བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་ཁོས་གྲག་ལ་འཇུས་ཡོད་པ་བརྟེན་ནས་“འདི་འདྲ་ཆེ་”ཞེས་ལག་བརྟུན་བལྟས་པ་ན། ཁོ་གཉིས་ཀ་ཐང་ལ་ལྟུང་ནས་གཉིག་རུས་
ཉིག་ཏུ་གྱུར།

3. Write questions for these answers. རྩོམ་འདི་དག་ལ་ལན་ཐོབ་སྟེ།

- a. Zhaxi and Caireng were lazy. (Who...?)
- b. They left home because their parents scolded them. (What...?)
- c. Because they went without food for a few days. (Why...?)
- d. Zhaxi and Caireng wanted to go to a place where no one had to work. (Where... ?)
- e. They thought an eagle would take them there. (What...?)
- f. Zhaxi grabbed the eagle's feet. (What...?)
- g. They became two lumps of broken flesh. (Who...?)
- h. They did not go to Paradise. (Did...?)
- i. Because Zhaxi let go of the eagle's legs. (Why...?)

4. Put these sentences in the correct order. ཆོག་གྲུབ་འདི་དག་གོ་རིམ་ཡང་དག་པར་སྒྲིག་སྟེ།

- a. "That's a good idea, but how can we go to Paradise? ____
- b. But I don't know where such a place is." ____
- c. During their travels they would go without food for a few days. ____
- d. How can we find such a tall ladder?" asked Zhaxi. ____
- e. Instead they sat at the bottom of a wall everyday. ____
- f. One day they sat by a fire and discussed what they would do next. ____
- g. Zhaxi and Caireng were so lazy that they never worked. ____
- h. Zhaxi said, "I heard Paradise is a very happy place." ____
- i. They became tired of this, left their homes, and became tramps. ____
- j. Their parents scolded them. ____
- k. Caireng said, "We should go where work is not needed." ____
- l. Caireng smiled and said, "Let's go there." ____
- m. "Why must we stay where we must work for a living?" ____

5. Each sentence below has one mistake. Write the word that is not correct and a correct word to replace it. གཤམ་གྱི་ཚིག་གྲུབ་དག་འཕྱུག་ཡོད། རྟོག་ཡོད་པའི་ཐ་སྙད་འབྲི་དགོས་ལ་དེའི་ཚབ་ཏུ་ཐ་སྙད་ཡང་དག་ཀྱང་འབྲི་དགོས།

Sentence	Wrong Word	Right Word
“Look,” said Caireng and pointed at a huge elephant flying above the mountains.		
“I saw this kind of horse when I was very small.”		
“If we hold on to this small eagle, it will take us to Paradise.”		
Zhaxi looked at Caireng, thrust up his foot in approval, and said, “What a great idea.”		
The next morning the two men climbed sadly to the mountaintop and looked for the big eagle’s nest.		
After they found it they hid nearby and impatiently waited for the eagle’s return.		
At dusk, when the big eagle returned, Zhaxi grabbed the eagle’s feet and shouted to Caireng, “Grab my head!”		
The happy eagle flapped up into the blue sky.		
Caireng’s hands soon grew tired holding onto Zhaxi’s arms.		
“Is home near?” asked Caireng.		
Zhaxi looked down and replied, “It’s not far.”		
“I can see a road leading to Paradise.”		
This making Caireng very happy.		

6. Mark these sentences T (true) or F (false). ཚིག་གྲུབ་འདི་དག་ལ་(ཡང་དག་པར་T དང་ནོར་འབྲུལ་ལ་F) རྟགས་རྒྱུབ།

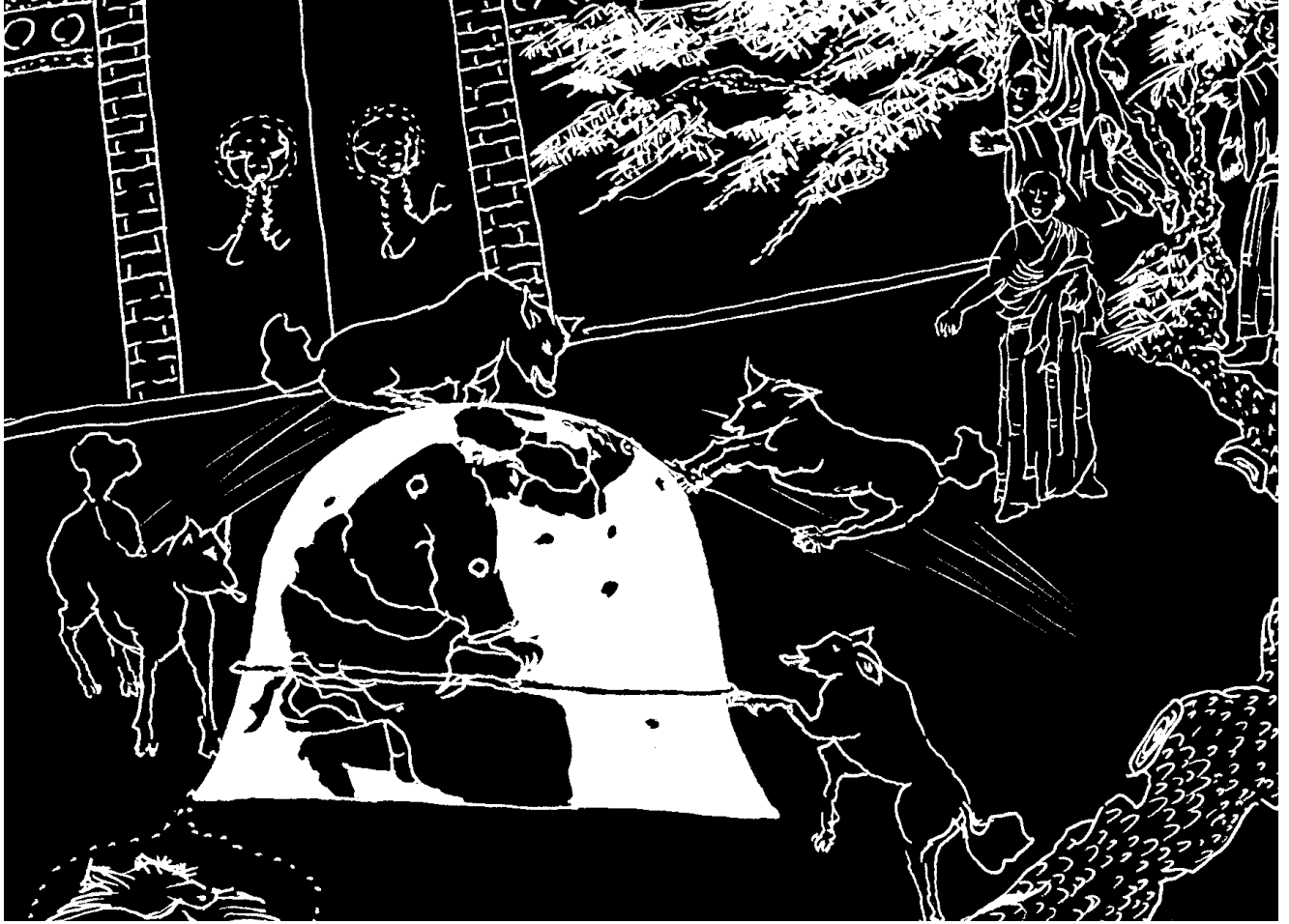
- The eagle took the two men to Paradise. **T F**
- The two men were hard working. **T F**
- The eagle flew in the air with the two men. **T F**
- Caireng and Zhaxi’s parents were cruel. **T F**
- Zhaxi and Caireng wanted to go to Paradise. **T F**
- Zhaxi and Caireng died at the end of the story. **T F**
- The eagle wanted to help the two men. **T F**

7. What lesson does this story teach? གཏམ་རྒྱུད་འདི་ལས་བསྐྱབ་བྱ་ཅི་ཞིག་འཕྲོབ་བྱུང་།

- Don’t be lazy.
- Lazy people will have an easy life.
- Men are stronger than eagles.
- Lazy people like to climb mountains.

The Dead Pigeon

ཐཱ་ཡག

1. Vocabulary ཐ་སྟད།

pigeon ཐཱ་ཡག།

borrowed ཐ་ཡར་བ།

in no mood བསམ་པ་མེད་པ།

blushed ཁ་སྒྲེངས་པ།

revenge ཞེ་ལའོན།

squatted ཙོག་ཙོག་ཏུ་བསྐྱད་པ།

chant scriptures མ་ཅི་འདོན་པ།

kowtowed ཐུག་འཇམ་པ།

sheep's skin ལུག་པགས།

merrily སྒྲོ་བའི་ངང་།

fierce བཙན་པོ། གཏུམ་པོ།

efficacious གོ་ཚད་པ།

recite འདོན་པ།

shocked གཏིང་ནས་ཡ་མཚར་བ། ཉ་ལས་པ།

monastery དགོན་པ།

to attack རྒྱུ་ལ་བ། གཙེ་བ།

2. Text སྒྲུབ་ཚན།

A son asked a monk to come **chant scriptures** because his mother was very ill. The monk said, “My chanting is very **efficacious** and your mother will be well soon.” The son believed the monk, **borrowed** some money, butter, and *tsamba* from his relatives, and gave them to the monk. When the monk finished his chanting the mother was dead.

The son sadly said, “Why is my mother dead?”

The monk noticed some **pigeons** flying in the sky and said, “Your mother has already changed to one of those pigeons flying in the sky.” The son felt happy and **kowtowed** to the sky.

When Uncle Dunba heard what the monk had done and said, he angrily went to the temple, found the monk, and said, “My mother is dead. Please come to my home and **recite** scriptures.”

The monk agreed. As they were walking to Uncle Dunba’s house, the monk asked him to tell him a joke. Uncle Dunba angrily replied, “My mother is dead and I am **in no mood** to tell jokes!”

When they reached Uncle Dunba’s home, the monk asked, “Where is your mother?”

Uncle Dunba sadly pointed to something covered with a **sheep’s skin** and said, “There!” When the monk removed the sheep’s skin, he saw a dead pigeon. He was **shocked**.

Uncle Dunba calmly said, “Oh, my mother changed into a pigeon and flew into the sky!” The monk **blushed**.

Uncle Dunba laughed **merrily** and said, “You told me to tell you a joke. Isn’t this a good joke?” The monk left Uncle Dunba’s house quickly.

The monk was very angry when he returned to his **monastery** and wanted **revenge**. Uncle Dunba had borrowed a pot from the monastery and he and the other monks decided that they would beat Uncle Dunba when he returned it.

A few days later Uncle Dunba started to the monastery with the pot. He knew the monks wanted to punish him so he had made some small holes in the bottom of the pot with a nail. When he reached the monastery gate, the monks ordered four **fierce** dogs to **attack** him.

Uncle Dunba **squatted** on the ground so the pot covered his entire body. He could see through the holes he had made. The dogs tried to bite through the pot, could not, and finally gave up.

When Uncle Dunba reached the monastery, he sadly said, “What a pity! Look, the four dogs have put so many holes in it.”

The monks realized what Uncle Dunba had done but could say nothing.

ཐུག་རྒྱུ་གི་ཐོ།

ཨ་མའི་ན་ཆ་སྤྲུག་པས་བུ་ཡིས་བཅུན་པ་ཞིག་རིམ་གྱིས་སྤྲུབ་པར་བོས། བཅུན་པས་ངའི་འདོན་པས་གོ་ཚད། བྱེད་ཀྱི་ཨ་མ་མི་འགོར་བར་བྲག་འགོ་ཞེས་བཤད། བྲམ་སྒྲོམ་ནས་ཁོའི་ཉེ་དུ་ཚོའི་ལག་ནས་སྒྲོར་མོ་དང་མར། ཟུམ་པ་བསྐྱིས་ནས་བཅུན་པ་དེར་བྱིན། བཅུན་པས་འདོན་པ་བཏོན་ཆར་བ་ན་ཨ་མ་ཡང་གི་སང་།

བྲམ་ཡིད་སྒྲོ་བའི་ངང་ནས་“ངའི་ཨ་མ་ཅིའི་བྱིར་འདས་པ་ཡིན”ཞེས་བྲིས།

བཅུན་པས་དབྱིངས་ན་ཐུག་རྒྱུ་འགའ་འཕུར་བཞིན་པ་མཐོང་ནས་བྱེད་ཀྱི་ཨ་མས་ནམ་མཁའ་ན་འཕུར་བའི་ཐུག་རྒྱུ་ཞིག་གི་སྒྲིབ་པ་ལངས་ཡོད་ཅེས་ལབ་བར། བྲ་དག་འནས་ནམ་མཁའ་ཐུག་འཆལ།

ཨ་ཁུ་བསྐྱན་པས་བཅུན་པ་དེའི་ཅི་བཤད་ཅི་ལས་གོ་ནས་ཐུག་སྤྲོས་པའི་ངང་དགོན་པར་སང་། གྲུབ་དེ་རྟོན་ནས་“ངའི་ཨ་མ་འཆི་སང་། དེད་ཆང་དུ་ཆོས་འདོན་པར་ཐེབས་རོགས”ཅེས་བྲུས།

བཅུན་པ་འཤད། ཁོ་ཆོ་ཨ་ཁུ་བསྐྱན་པ་ཆང་དུ་སྤྲིབས་སྒྲུབས། བཅུན་པས་ཁོ་ལ་དགོད་གཏམ་གོད་རྒྱུའི་རེ་བ་བཏོན། ཨ་ཁུ་བསྐྱན་པས་ཁོང་།

ཁྱེད་དང་དེ་ཨ་མ་འདས་སོང་། ང་ལ་དགོད་གཏམ་ཤོད་པའི་བསམ་པ་མི་འདུག་ཅེས་ལན་བཏབས།

ཁོ་ཆོ་ཨ་ཁུ་བསྟན་པ་ཆང་དུ་སྒྲིབས་པ་ན། བཙུན་པས་ཁྱོད་ཀྱི་ཨ་མ་གང་དུ་ཡོད་ཅེས་དྲིས།

ཨ་ཁུ་བསྟན་པས་ཡིད་སྟོབ་པའི་དང་ལུག་པགས་བཀའ་པའི་དངོས་པོ་ཞིག་བསྟན་ནས་གན་ན་ཞེས་བཤད། བཙུན་པས་ལུག་པགས་བྲངས་པ་ན་ལུག་རོན་གི་བོ་ཞིག་མཐོང་ནས་ཏ་ལས།

ཨ་ཁུ་བསྟན་པས་སྒྲུང་བ་མེད་པའི་སྒྲོ་ནས་འོ། དེ་ཨ་མས་ལུག་རོན་གི་སྒྲུབ་པ་ལངས་ནས་ནམ་མཁའ་ལ་འཕུར་སོང་ལའང་བ་ན། བཙུན་པ་ཁ་སྒྲིབས།

ཨ་ཁུ་བསྟན་པ་ཡིད་སྟོབ་པའི་དང་འཇུམ་དམུལ་ནས་ཁྱོད་ལ་དགོད་གཏམ་ཞིག་ཤོད་ཅེས་ཁྱོད་ཀྱིས་བཤད་ཟིན། འདི་ནི་དགོད་གཏམ་བཟང་པོ་ཞིག་མིན་ནམ་ཞེས་བཤད། བཙུན་པ་དེ་སྟབས་སྟབས་པོར་ཨ་ཁུ་བསྟན་པ་ཆང་དང་བྲལ།

བཙུན་པ་དེ་དགོན་པར་བྱིར་ལོག་པ་ན་ཁོང་ཁྱོད་ཀྱི་ཏིང་ནས་ལངས་ཤིང་ཞེ་འཁོན་གྱི་བསམ་པ་འང་བཅངས། ཨ་ཁུ་བསྟན་པས་དགོན་པ་ནས་སྒྲོ་དེ་ཞིག་གཡར་ཡོད། ཁོ་དང་བཙུན་པ་གཞན་པ་དག་གིས་ཨ་ཁུ་བསྟན་པས་སྒྲོ་དེ་ལྟེར་ཡོང་ན་གཙུང་རྩེད་རྒྱ་ཐག་གིས་བཅད།

ཉིན་མ་འགའ་འགོར་རྗེས། ཨ་ཁུ་བསྟན་པས་དགོན་པ་ལ་སྒྲོ་དེ་ལྟེར་བར་བྱིན། གྲུ་བ་ཆོས་ཁོར་ཆད་པ་གཙོད་འདོད་པ་ཁོས་ཆོར་ནས་སྒྲོ་དེ་ཞེས་ལ་འཛོམས་ཞིག་གིས་ཁུང་བུ་རྩུང་རྩུང་མང་པོ་འཕྲིན། ཁོ་དགོན་པའི་སྒྲོ་ཆེན་ལ་ཐོན་པ་ན། གྲུ་བ་ཆོས་ཁྱི་གཟན་པོ་བཞི་ཁོ་ལ་རྒྱོད་པར་བཏང་།

ཨ་ཁུ་བསྟན་པ་ཐང་ལ་ཅོག་པུར་བསྟན་ནས་སྒྲོ་དེ་ཡིས་ཁོའི་ལུས་པོ་ཡོངས་སུ་བཀའ་བས། ཁོས་ཁོས་འཕྲིན་པའི་ཁུང་བུ་ལས་མཐོང་བྱུང། ཁྱི་ཆོས་སྒྲོ་དེ་ལྟེར་ནས་སོ་འདེབས་ཅིས་བྱས་ཀྱང་མ་ཆོད་པས་མཐའ་མར་རྒྱོད་པ་མཚམས་བཞག།

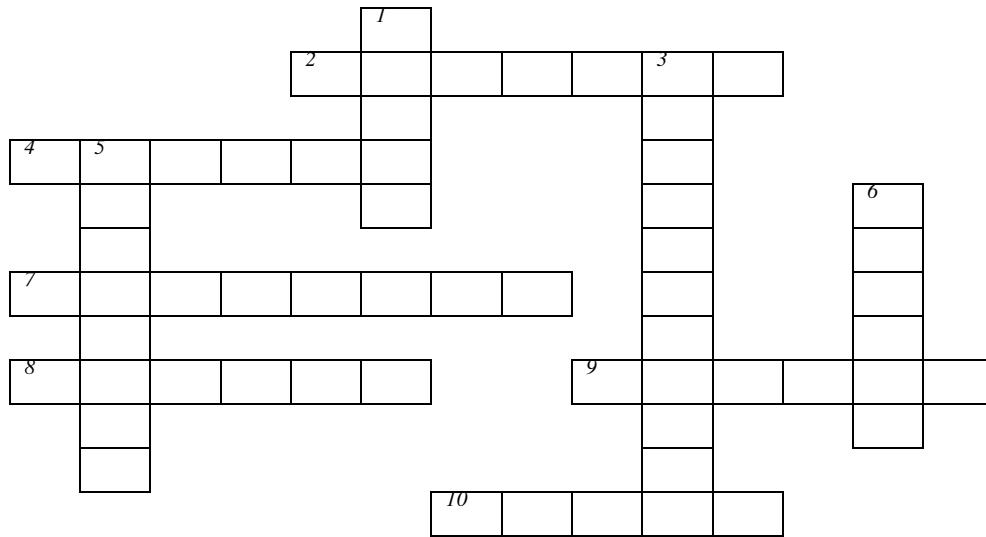
ཨ་ཁུ་བསྟན་པ་དགོན་པར་ཐོན་པ་ན། ཁོས་ཡིད་སྟོབ་པའི་དང་ནས་ཇི་འདྲིའི་ཡིད་སྟོབ་པ་ལ། ལྷོས་དང་ཁྱི་བཞི་བོས་སྒྲོ་དེ་ལྟེར་དུ་ཁུང་བུ་འདི་འདྲ་མང་པོ་གཏད་བྱུང་ཞེས་བཤད།

ཨ་ཁུ་བསྟན་པས་ཅི་ལས་ཅི་བྱས་བཙུན་པ་ཆོས་ཤེས་ཀྱང་ཅི་ཡང་བཤད་མ་བྱུང།

3. Put the sentences in the correct order. གཤམ་གྱི་ཆོག་གྲུབ་དག་གོ་རིམ་ཡང་དག་པར་སྒྲིགས།

- ___ A son asked a monk to come chant scriptures because his mother was very ill.
- ___ He made holes in the pot bottom.
- ___ The dogs tried to bite through the pot, could not, and finally gave up.
- ___ The monk said, “Your mother has changed to a pigeon flying in the sky.”
- ___ The monk said, “My chanting is efficacious and your mother will be well soon.”
- ___ The monk was very angry when he returned to his monastery and wanted revenge.
- ___ The son borrowed money, butter, and *tsamba* from his relatives.
- ___ Uncle Dunba calmly said, “Oh, my mother changed into a pigeon!”
- ___ Uncle Dunba had borrowed a pot from the monastery.
- ___ Uncle Dunba laughed merrily and said, “You told me to tell you a joke.”
- ___ Uncle Dunba squatted on the ground so the pot covered his entire body.
- ___ When the monk finished his chanting the mother was dead.
- ___ When the monk removed the sheep’s skin, he saw a dead pigeon.
- ___ Uncle Dunba angrily went to the temple and found the monk.
- ___ Uncle Dunba said, “The dogs have put so many holes in it.”

4. Crossword ལྷ་སྒྲིབ་ཀྱི་ཡི་གེའི་གཟུང་ཕྱེད།

Across

2. When the monk removed the sheep's skin, ... He was _____.
4. When the monk removed the sheep's skin, he saw a dead _____.
7. The son felt happy and _____ to the sky.
8. The son _____ed money, butter, and *tsamba* from his relatives.
9. When he reached the monastery, the monks ordered four _____ dogs to attack him.
10. Uncle Dunba said, "My mother became a pigeon and flew into the sky!" The monk _____.

Down

1. A son asked a monk to come _____ scriptures.
3. The monk said, "My chanting is very _____."
5. Uncle Dunba replied, "My mother is dead and I am _____ to tell jokes!"
6. ...the monks ordered four fierce dogs to _____ him.

5. Write answers to these questions. གཤམ་གྱི་དྲི་བ་དག་ལ་ལན་འབྲི་དགོས།

- a. Why did the son ask the monk to chant scriptures?
- b. What did the son give the monk?
- c. When the monk was finished chanting, was the son's mother alive?
- d. What did the monk say the mother had turned into?
- e. What did Uncle Dunba do when he heard what the monk did?
- f. As they were walking to Uncle Dunba's home, what did the monk ask him?
- g. Where was Uncle Dunba's "mother"?
- h. When the monk removed the sheep skin, what did he find?
- i. What did the monk and the other monks decide to do?
- j. What did Uncle Dunba do with the pot?
- k. What did he say happened to the pot?

Boxing a Monster

པམ་སྒྱེད།

1. Vocabulary བ་སྒྱེད།

animal bones སྒྲིག་ཆགས་ཀྱི་རུས་པ།

silly སྒྲིན་པ།

whom སྒྲི།

monster གདོན་འདྲེ། འདྲེ།

clearly གསལ་པོར།

descended མར་བབས་པ།

businessman རྒྱུ་འཕེལ་པ།

flesh མི་མ།

moaning in pain རྒྱུ་གསལ་གྱིས་སྒྲིང་བ།

2. Text སྒྲུབ་ཚན།

A fat doctor died, leaving behind three sons. The youngest and cleverest son said to his two older brothers, “Our father was killed. I’m going to find our enemy and kill him.” He left and climbed the highest nearby mountain. In a cave on the mountain, he found **animal bones** and meat. He sat down and waited to see who would return to the cave.

Some time later a **monster** came and asked, “Who are you?”

“I’m your brother,” Youngest Brother answered.

Gullible Monster thought, “I never knew I had a brother,” and let Youngest Brother stay with him.

Some days later they noticed a **businessman** driving three hundred yaks in the valley below. The first yak was very fat. Monster wanted to kill it but said he did not know how. Youngest Brother said, “You are **silly**. I’ll kill it,” and left. A short time later Youngest Brother returned carrying the yak meat.

Monster said, “I thought I was very strong but you are **clearly** stronger than I am.”

Youngest Brother said, “This meat is very fat. I’ve never seen meat like this before.”

Monster said, “I have. I killed a fat doctor who had three sons. His **flesh** was fatter than this yak’s.”

Youngest Brother now understood **whom** he needed to kill but he said nothing.

The next day Youngest Brother **descended** the mountain, met his brothers, and said, “I found our enemy. A monster lives in a cave on a tall mountain. Everyday he walks near here. Tomorrow when he comes, beat him and then let him go.”

The next morning as Monster passed near the brothers’ home the two older brothers caught him, beat him, and then let him go. Monster ran back to the mountain cave, **moaning in pain**.

Youngest Brother asked, “What happened?”

Monster said, “Two boys beat me.”

Youngest Brother said, “I will fight those two boys but I need a good metal box.”

Monster ran outside and came back with a metal box. Youngest Brother said, “Please open this box and I will get inside. If I can’t get out I know it is strong enough to hold those two boys.” Monster opened the box. Youngest Brother got inside and found that the box was very strong. He could not get out. He then asked Monster to open the box and got out.

“Now you please get in the box. You are stronger than I am. Let’s see how strong the box is,” said Youngest Brother.

After Monster got in the box Youngest Brother locked it and never opened it again.

སྒྲུབ་ཚན་ཆེན་པོ་ཞིག་སྐྱུ་ལྷ་ལྟུག་པ།

སྐྱུ་པ་ཆེན་པོ་ཞིག་སྐྱུ་ལྷ་ལྟུག་པ་བྱས་ནས་འདས་སོང་། སྐྱུ་ཆེན་པོ་ལྷ་ལྟུག་པ་བྱས་པ་དེས་ཁོའི་སྐྱུ་ལྷ་ལྟུག་པ་ལ་འཛིན་པ་གཞན་གྱིས་བྱོངས། འཛིན་པ་དག་པོ་བཙལ་ཏེ་གསོད་རྒྱུ་ཡིན་ཞེས་བཤད། ཁོ་སོང་ནས་ཉེ་མའི་རི་ཆེན་མཐོན་པོ་དེའི་སྒྲོང་དུ་འགོས། རི་སྒྲོང་གི་བྲག་ཕྱག་ཅིག་གི་ནང་ནས། ཁོས་རི་དྲགས་ཀྱི་རུས་པ་དང་ཤ་རྩྭ། ཁོ་ཐང་ལ་བསྐྱད་ནས་སྐྱུ་ལྷ་ལྟུག་པ་ལས་ཕྱིར་འོང་བར་བསྐྱུགས།

དུས་རེ་ཞིག་འགོར་རྗེས། སྐྱུ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡོང་ནས་ཁྱོད་སྐྱུ་ལྷ་ལྟུག་པ་ཞེས་དྲིས།

“ང་ཉི་ཁྱོད་ཀྱི་སྐྱུ་ལྷ་ལྟུག་པ་ཞེས་སྐྱུ་ཆེན་པོས་ལན་བཏབས།

སྐྱུ་ལྷ་ལྟུག་པ་ཆེན་པོས་“ངས་ང་ལ་སྐྱུ་ལྷ་ལྟུག་པ་ཡོང་པ་མ་ཤེས་”བསམས་ཤིང་ཁོས་སྐྱུ་ལྷ་ལྟུག་པ་ཁོ་དང་མཉམ་དུ་འདུག་ཏུ་བཅུག།

ཉེན་འགའ་འགོར་རྗེས། རི་འདབས་ཀྱི་ཡུང་ཕྱག་ན་ཆོང་བ་ཞིག་གིས་ནོར་སྐྱུ་ལྷ་ལྟུག་པ་ཁོ་ཆོས་མཐོང་། གཡག་དང་པོ་དེ་ཉ་ཅང་ཆོ། སྐྱུ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡོང་ནས་ཁོས་གཡག་ཆོན་པོ་དེ་གསོད་འདོད་ཀྱང་འོན་ཀྱང་རི་ལྷོ་གསོད་དགོས་པ་མི་ཤེས་བར་བཤད། སྐྱུ་ལྷ་ལྟུག་པ་ཁོས་

གྱིས་ཁྱོད་གློན་པ་ལའང་། ངས་གསོད་བཤད་ནས་བྱང་སོང་། ཅང་མ་འགོར་བར། སྐྱུན་ལྷ་ཆུང་ཤོས་དེས་གཡག་ག་ཤ་འཁུར་ནས་ཕྱིར་ཐོན།
 སློག་ཆགས་ཆེན་པོས་“ངས་ངན་སྟོབས་ཆེ་བར་འདོད། འོན་ཀྱང་ཁྱོད་ང་ལས་ཀྱང་སྟོབས་ཆེ”ཞེས་ལབ།
 སྐྱུན་ལྷ་ཆུང་ཤོས་ཀྱིས་“ག་འདི་ཉ་ཅང་ཆོན་པོ་རེད། ངས་ག་འདི་འདྲ་ཞིག་སྟོན་ཆད་རིག་མ་ཐོང་”ཞེས་ལབ།
 སློག་ཆགས་ཆེན་པོ་དེས་“ངས་ཐོང་། ངས་བྱ་གསུམ་ཡོད་པའི་སྐྱུན་པ་ཆོན་པོ་ཞིག་བསད་ཐོང་། ཁོའི་ག་གཡག་འདིའི་ག་ལས་ཀྱང་ཆོ”ཞེས་
 ལན་བཏབས།
 དེ་ནས་སྐྱུན་ལྷ་ཆུང་ཤོས་ཀྱིས་ཁོས་སྤྲུག་སོད་དགོས་པ་ཤེས་ཀྱང་ཅི་ཡང་མ་ལབ་པར་བསྐད།
 བྱི་ཉིན། སྐྱུན་ལྷ་ཆུང་ཤོས་རི་ལས་བབས་ཏེ་ཁོའི་ཕུ་བོ་གཉིས་ལ་ཐུག་ཅིང་“ངས་ང་ཆོའི་དག་བོ་རྟེན་བྱུང་། སློག་ཆགས་ཆེན་པོ་ཞིག་རི་མཐོན་
 པོ་ཞིག་གི་བྲག་ཐུག་ཅིག་གི་ནང་དུ་བསྐད་ཡོད། ཉིན་གངས་ལ་ཁོ་འདི་ག་དང་ཉེ་སར་ཡོང་། སང་ཉིན་ཁོ་འདི་གར་ཐོན་ན། གཅར་རྒྱུ་བྱས་དེ་ཕྱིར་
 ཐོངས་”ཅེས་བཤད།
 སང་ཉིན་ནངས་མོར་སློག་ཆགས་ཆེན་པོ་དེ་སྐྱུན་ལྷ་ཆོའི་ཁང་བ་བརྒྱད་དུ་སྐྱུན་པོ་གཉིས་ཀྱིས་བཟུང་ཞིང་གཅར་རྒྱུ་བྱས། དེ་ནས་ཕྱིར་འགོ་
 རུ་བཅུག། སློག་ཆགས་ཆེན་པོ་རི་སྟེང་གི་བྲག་ཐུག་ལ་སྐྱོང་བཞིན་དུ་ཕྱིར་བརྒྱགས།
 “དོན་ཅི་ཞིག་བྱུང་”སྐྱུན་ལྷ་ཆུང་ཤོས་ཀྱིས་དེ་སྐད་དེས།
 སློག་ཆགས་ཆེན་པོས་“ཕུ་ཐུག་གཉིས་ཀྱིས་ང་ལ་བརྒྱུད་སོང་”ཞེས་བཤད།
 སྐྱུན་ལྷ་ཆུང་ཤོས་ཀྱིས་“ང་འགོ་ནས་ཕུ་ཐུག་དེ་གཉིས་ལ་རྒྱུ་རེས་བྱེད། འོན་ཀྱང་ང་ལ་ལྷགས་སྐྱམ་བཟང་བོ་ཞིག་དགོས་”ཅེས་བཤད།
 སློག་ཆགས་ཆེན་པོ་ཕྱི་ལ་བརྒྱགས་ཤིང་ལྷགས་སྐྱམ་ཞིག་འབྱེར་ནས་ཕྱིར་ཐོན། སྐྱུན་ལྷ་ཆུང་ཤོས་ཀྱིས་“སྐྱམ་འདིའི་ཁ་བྱེད་ང་ནང་ལ་འཇུག་
 གལ་ཏེ་ང་ཕྱི་ལ་འོང་མ་ཐུབ་ན་ལྷགས་སྐྱམ་སྐྱམ་མོ་ཡིན་པས་ཕུ་ཐུག་དེ་གཉིས་འཛིན་ཐུབ་རྒྱ་རེད་”ཅེས་ལབ། སློག་ཆགས་ཆེན་པོས་སྐྱམ་བྱེས། སྐྱུན་
 ལྷ་ཆུང་ཤོས་དེ་ནང་ལ་འཇུག་པ་དང་སྐྱམ་ནི་སྐྱམ་ཡིན་པ་ཤེས། ཁོ་ཕྱི་ལ་འབུད་མ་བྱུང་། དེ་ནས་ཁོས་སློག་ཆགས་ཆེན་པོ་ལ་ཁ་བྱེད་རུ་བཅུག་ནས་
 ཕྱིར་བྱང།
 “ད་ཁྱོད་ནང་ལ་བྱང་དང་། ཁྱོད་ང་ལས་སྟོབས་ཆེ། སྐྱམ་དེ་རི་འདྲིའི་སྐྱམ་མོ་ཡིན་པར་བལྟ་”ཞེས་སྐྱུན་ལྷ་ཆུང་ཤོས་ཀྱིས་དེ་སྐད་བཤད།
 སློག་ཆགས་ཆེན་པོ་ནང་དུ་བྱང་རྗེས། སྐྱུན་ལྷ་ཆུང་ཤོས་ཀྱིས་སྐྱམ་ལ་བྱ་བརྒྱུ་ནས་སྐྱམ་ཁ་གཏན་ནས་མ་བྱེས།

3. Put these words in the blanks below ཐ་སྙད་འདི་དག་གིས་གཤམ་གྱི་སྟོང་ཆ་སྟོངས། a, the, behind, to, in, on, with, below, nearby.

- _____ fat doctor died, leaving _____ three sons.
- _____ youngest _____ cleverest son said _____ his two older brothers, “I’m going _____ find our enemy _____ kill him.”
- He left _____ climbed _____ highest _____ mountain. _____ cave _____ mountain, he found animal bones _____ meat.
- He sat down _____ waited _____ see who would return _____ cave.

- e. Later _____ monster came _____ asked, “Who are you?”
- f. Monster thought, “I never knew I had _____ brother,” _____ let Youngest Brother stay _____ him.
- g. They noticed _____ businessman driving three hundred yaks _____ valley _____.
- h. _____ first yak was very fat.
- i. Monster wanted _____ kill it.
- j. Youngest Brother said, “I’ll kill it,” _____ left.
- k. _____ short time later Youngest Brother returned carrying _____ yak meat.

4. Put the sentences in the correct order. གཤམ་གྱི་ཚིག་གྲུབ་དག་གོ་རིམ་ཡང་དག་པར་སྒྲིག་ཅིག་སྟེ།

- a. ___ “Now you please get in the box,” said Youngest Brother.
- b. ___ A fat doctor died, leaving behind three sons.
- c. ___ After Monster got in the box Youngest Brother locked it and never opened it again.
- d. ___ He then asked Monster to open the box and got out.
- e. ___ Monster said, “Two boys beat me.”
- f. ___ Monster said, “I have. I killed a fat doctor with three sons.”
- g. ___ Some days later they noticed a businessman driving three hundred yaks in the valley below.
- h. ___ Some time later a monster came and asked, “Who are you?”
- i. ___ The next morning the two older brothers caught the monster.
- j. ___ The youngest said to his two older brothers, “I’m going to find our enemy and kill him.”
- k. ___ Youngest Brother asked, “What happened?”
- l. ___ Youngest Brother now understood whom he needed to kill but he said nothing.
- m. ___ Youngest Brother said, “I will fight those two boys but I need a good metal box.”
- n. ___ Youngest Brother said, “Please open this box and I will get inside.”
- o. ___ Youngest Brother said, “This meat is very fat. I’ve never seen meat like this before.”

5. Write answers to these questions. གཤམ་གྱི་དྲི་བ་དག་ལ་ལན་འབྲི་དགོས།

- a. What did youngest son say he would do?
- b. What did he find in the cave?
- c. Did the youngest son tell the monster that he was his brother?
- d. Who killed the yak?
- e. Whose flesh was fatter than the yak’s?
- f. What did the two older brothers do to the monster?
- g. What did Youngest Brother need?
- h. What did Youngest Brother lock the monster in?

The Foolish Judge

འགྲུར་མེད་ཀྱི་མཚོ།

1. Vocabulary བསྟན།

judge ཞལ་ཕྱེ་བ།

dumplings ལུ་ཚོང་།

sleeping flower གཉིད་འགྲུག་མེ་ཏོག་

courtyard ར་བ།

touched རེག་བ། ཐུག་བ།

pounded on རྟེང་ལ་བརྒྱུངས་བ།

puzzled མགོ་ཐོམ་བ། ཅི་བྱེད་མེད་བ།

strange dream རྗེ་ལམ་ཡ་མཚན།

ordinary སྤྱི་བཏང་བ། བལ་བ།

prepared supper དགོང་ཚེགས་གྲ་སྒྲིག་བྱས་བ།

shaved off བཞར་བ།

wondered ཤེས་འདོད་བ། ཡ་མཚར་བ།

beard ཡག་ཚེམ། ཀྱུ་བོ།

you'd better (you had better) རབ་ཡིན་ན་ཁྱོད་ཀྱིས།

led a life འཚོ་བ་བསྐྱལ་བ།

2. Text སྒྲུབ་ཚན།

A judge's wife wanted her husband to travel all over the local area to see and learn about ordinary people's lives. One evening the judge came home from his work and asked his wife to make **dumplings** for supper. She said, "It will take a long time to make dumplings. You are tired now because you worked without rest all day. Please rest on the bed. When I have **prepared supper**, I will wake you up."

The judge agreed and was soon asleep. His wife then put a **sleeping flower** near his pillow, ordered some servants to carry her husband outside into the yard, and then **shaved** off his beard.

When he woke up, he saw the sky and realized that he was in the **courtyard**. He **wondered** how he had gotten there. He **touched** his face and realized his **beard** was gone. He was frightened. He wondered, "Who am I? Am I the judge? I'll knock on the door. If I'm the judge, they will let me in."

He stood up, went to the door, and knocked. "Who are you?" a servant asked.

"I'm the judge," the judge replied.

"You are a judge from what family?" asked the servant. "Our judge is sleeping." Then the servant closed the door.

The judge angrily **pounded on** the door. Another servant opened the door and said, "**You'd better** get away from our house or our judge will hear you." The servant looked carefully at the judge's face and said, "Everybody knows that our judge has a beard."

The **puzzled** judge walked around the courtyard and thought, "Since I'm not the judge, why do I need to stay here?" He decided to leave and go somewhere else.

After walking for many days, he reached a big city and led a life of poverty and hunger.

The days went by.

After a year, his beard had grown out again. He decided to go home. After many days of walking, he entered his courtyard. His feet were in such pain that he lay down on the courtyard and fell asleep. Later a servant came into the courtyard. She saw the judge sleeping and told the judge's wife. The judge's wife put a sleeping flower near the judge, ordered some servants to make dumplings, and ordered other servants to put the judge on his bed.

After awhile the judge woke up, looked around, and said, "I was in the yard. How did I get here?"

His wife said, "You are confused. You just got home and asked me to prepare some dumplings. Supper is ready. Now, let's eat."

"How strange! I feel like I have been away for a year. How did I get home?" asked the judge.

"You have had a long dream," said his wife.

The judge ate the dumplings and thought about his strange dream.

ཞལ་ལྷུ་བ་སྒྲུབ།

ཞལ་ལྷུ་བ་ཞིག་གི་ཆུང་མས་ཁོ་མོའི་བྱོ་ག་ས་གནས་ཀྱི་ཡུལ་གྱུ་ཐམས་ཅད་འགྲིམས་ནས་ས་གནས་མི་དམངས་ཀྱི་འཚོ་བ་ལ་མཐོང་ཐོས་བྱེད་
ཆུང་ེ་བ་བྱས། དགོང་མོ་ཞིག་ལ་མོའི་བྱོ་ག་ལས་ཀ་ལས་ཕྱིར་ལོག་བ་དང་ཆུང་མར་དགོང་ཚོགས་ལ་ཆུ་ཚོད་ལས་རྒྱ་གདམས། ཁོ་མོས་“ཆུ་ཚོད་
ལས་རྒྱར་དུས་ཡུན་རིང་བོ་དགོས། བྱོད་ཀྱིས་ཉིན་གང་བོར་ངལ་མ་གསོས་བས་ད་བྱོད་ཐང་ཆད་ཡོད། མལ་ཁྱིའི་སྤྲོད་ནས་ངལ་གསོས་དང་། ངས་
ཆུ་ཚོད་ལས་ཚར་བ་ན་བྱོད་གཉིད་ལས་སྤོང་”ཞེས་བཤད།

ཞལ་ལྷུ་བ་འཐད་ནས་མ་འགྱངས་བར་གཉིད་དུ་ཡུར། ཁོའི་ཆུང་མས་དེ་ནས་གཉིད་འགྲུག་མེ་ཉོག་ཅིག་ཁོའི་སྤྲུམ་མགོའི་རྩིབ་ལ་བཞག་
གཡོག་པོ་འགའ་ལ་ཁོ་མོའི་བྱོ་ག་ཕྱི་དུ་འཁྱེར་ནས་རྩ་སྒྲོར་ནང་དུ་བཞག་ནས་ཁོའི་སྤྲུ་ར་བཞར་ཆུང་བཀའ་ཡབས།

ཞལ་ཕྱེ་བ་གཉིད་ལས་སང། ཁོས་ནམ་མཁའ་མཐོང་བས་ཁོ་རྩ་སྒྲོར་ནང་དུ་ཡོད་པ་ཚོར། ཁོས་ཁོ་དེ་གར་སྤྱི་ལྟར་ཐོན་ཡོང་བས་མས། ཁོས་
ཁོའི་ངོ་ལ་རེག་ཆེ་ཁོའི་སྒྲུ་ར་མེད་པ་ཤེས། ཁོ་ལ་དངངས་སྒྲུག་སྒྲེས། ཁོས་“ང་ནི་སུ་ཡིན། ང་ནི་ཞལ་ཕྱེ་བ་ཡིན་ནམ། ངས་སྒོ་བརྟུང་རྒྱ་ཡིན། གལ་
ཉིང་ཞལ་ཕྱེ་བ་ཡིན་ན་ཁོ་ཚོས་ང་ནང་དུ་ཡོད་དུ་འཇུག་རྒྱ་རེད”བས་མས།

ཁོ་ཡར་ལ་འགྲངས་ཤིང་སྒོ་ཁར་སོང་ནས་སྒོ་བརྟུངས། གཡོག་པོ་ཞིག་གིས་“ཁྱོད་སུ་ཡིན”ཞེས་དྲིས།

ཞལ་ཕྱེ་བས་“ང་ནི་ཞལ་ཕྱེ་བ་ཡིན”ཞེས་ལན་བཏབས།

གཡོག་པས་“ཁྱོད་ནི་བྱིས་ཚང་གང་གི་ཞལ་ཕྱེ་བ་ཡིན”ཞེས་དྲིས་ནས་སྒོ་བརྒྱབ།

ཞལ་ཕྱེ་བས་སྒོ་ཤེད་ཀྱིས་བརྟུངས། གཡོག་པོ་གཞན་པ་ཞིག་གིས་སྒོ་བྱེས་ནས་“རབ་ཡིན་ན་ཁྱོད་དེད་ཚང་ནས་སོང་ན་འགྲིག་ དེ་མིན་དེད་ཚང་
གི་ཞལ་ཕྱེ་བས་གོ་འགོ”ཞེས་བཤད། གཡོག་པོ་དེས་ཞལ་ཕྱེ་བའི་གདོང་ལ་ཞིབ་མོར་བལྟས་ནས་“མི་ཚང་མས་དེད་ཚང་གི་ཞལ་ཕྱེ་བར་སྒྲུ་ར་ཡོད་
པ་ཤེས”ཅེས་བཤད།

གང་ཡིན་འདི་ཡིན་མེད་པའི་ཞལ་ཕྱེ་བ་རྩ་སྒྲོར་གྱི་ནང་ནས་ཡར་མར་ལ་སོང་ནས་“ང་ནི་ཞལ་ཕྱེ་བ་མིན་པས། ང་འདི་ནས་བསྐད་ནས་ཅི་
བྱ”བས་མས་ནས་ས་གཞན་དུ་འགོ་རྒྱ་ཐག་བཅད།

ཉིན་འགའ་ལ་བསྐྱོད་རྗེས། ཁོ་གོང་ཁྱེད་ཆེན་པོ་ཞིག་ཏུ་བསྐྱེབས་ནས་ཁ་རྒྱབ་མི་ཁེབས་པའི་འཛོ་བ་བསྒྲུལ།

ནམ་རྒྱ་མཐར་གྱིས་བཞུད།

ལོ་གཅིག་གི་རྗེས་ནས། ཁོའི་སྒྲུ་ར་ཡང་བསྐྱར་སྒྲེས། ཁོས་ཡུལ་ལ་འགོ་རྒྱུའི་ཐག་བཅད། ཉིན་དུ་མར་འགྲུལ་སྐྱོད་བྱས་རྗེས། ཁོ་ཁོའི་ར་སྒྲོར་
གྱི་ནང་དུ་འཇུག། ཁོའི་རྒྱང་བ་ན་ནས་ར་སྒྲོར་གྱི་ནང་ནས་ཐང་ལ་བསྐད་ནས་གཉིད་དུ་ཡུར། རྗེས་ནས་གཡོག་པོ་ཞིག་རྩ་སྒྲོར་ནང་དུ་ཡོང་། ཁོ་
མོས་ཞལ་ཕྱེ་བ་གཉིད་ཡོད་པ་མཐོང་ནས་ཁོའི་རྒྱང་མ་ལ་བཤད། ཞལ་ཕྱེ་བའི་རྒྱང་མས་གཉིད་འགྲུག་མེ་ཉོག་ཅིག་ཞལ་ཕྱེ་བའི་ལོགས་སུ་བཞག
གཡོག་པོ་འགའ་ལ་རྒྱ་ཚོད་ལས་རྒྱུའི་བཀའ་ཡབས། གཡོག་པོ་གཞན་པ་འགའ་ལ་ཞལ་ཕྱེ་བ་ཁོའི་མལ་ཁྱིའི་སྤྱིང་དུ་འཁྱེར་རྒྱུའི་བཀའ་བས།

རེ་ཞིག་འགོར་བ་ན། ཞལ་ཕྱེ་བ་གཉིད་ལས་སང། མཐའ་ལ་བལྟས་ནས་“ང་སྤྱི་ན་ར་སྒྲོར་ནང་དུ་ཡོད། ང་འདི་གར་རི་ལྟར་ཐོན་པ་
ཡིན”ཞེས་དྲིས།

ཁོའི་རྒྱང་མས་“ཁྱོད་ཀྱི་མགོ་ཉོག་ཡོད། ཁྱོད་ཡུལ་ལ་ཐོན་མ་ཐག་ཡིན་པ་དང་ཁྱོད་ཀྱིས་ང་ལ་རྒྱ་ཚོད་ག་སྒྲིག་བྱེད་དུ་བཅུག་ཡོད། དགོང་ཚོགས་
ག་སྒྲིག་བྱས་ཚར། ད་འགོ་ནས་བཞེས་དང”ཟེར།

“རི་འདྲིའི་ཡ་མཚན་ལ། ངའི་སྤྱང་བ་ལ་ང་བྱིས་དང་ལོ་གཅིག་ལ་བྲལ་བ་འདྲ། ང་ཡུལ་ལ་རི་ལྟར་ཐོན་ནས་”ཞེས་ཞལ་ཕྱེ་བས་དྲིས།

ཁོའི་རྒྱང་མས་“ཁྱོད་ཀྱིས་མི་ལམ་རིང་མོ་ཞིག་མིས་སོང”ཞེས་བཤད།

ཞལ་ཕྱེ་བས་རྒྱ་ཚོད་ཟ་ཞོར་དུ་ཁོའི་གཉིད་ལམ་ཡ་མཚན་དེ་བས་མས།

3. Match phrases from Part I and Part II to make correct sentences. ཚན་པ་དང་བོ་དང་གཉིས་པའི་ཚིག་གྲུང་ཆ་

བསྒྲིགས་ནས་ཚིག་གྲུང་ཡང་དག་བཟོས།

PART I

- a. "I feel as though I have ____
- b. "You have had ____
- c. After awhile the judge woke up, looked around, ____
- d. After many days of walking, ____
- e. After walking for many days, he reached a big city ____
- f. He stood up, went to the door, ____
- g. His feet were in such pain that he ____
- h. His wife then put a sleeping flower near his pillow, ____
- i. One evening the judge came home from his work and ____
- j. The judge angrily ____
- k. The judge's wife put a sleeping flower near the judge, ____
- l. The puzzled judge walked around the courtyard ____
- m. The servant looked carefully at the judge's face ____
- n. When he woke up, he saw the sky and ____

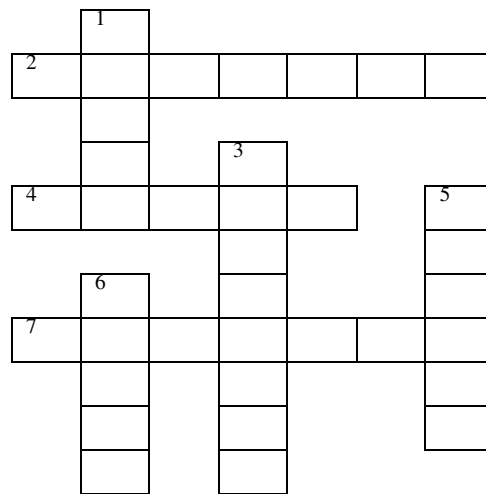
PART II

1. a long dream," said his wife.
2. and knocked.
3. and led a life of poverty and hunger.
4. and said, "Everybody knows that our judge has a beard."
5. and said, "I was in the yard. How did I get here?"
6. and thought, "Since I'm not the judge, why do I need to stay here?"
7. asked his wife to make dumplings for supper.
8. been away for a year. How did I get home?" asked the judge.
9. he entered his courtyard.
10. lay down on the courtyard and fell asleep.
11. ordered some servants to carry her husband outside into the yard, and then shaved off his beard.
12. ordered some servants to make dumplings.
13. pounded on the door.
14. realized that he was in the courtyard.

4. Circle the correct words. ཐ་སྙད་ཡང་དག་ལ་གོར་ཐིག་རྒྱུ་བ།

- a. A judge's wife wanted **her/his** husband to travel **every/all** over the local area.
- b. The judge came home from **her/his** work and asked **her/his** wife to make dumplings.
- c. **Her/His** wife put a flower near his pillow, ordered servants to carry **her/his** husband outside into the yard, and shaved off **her/his** beard.
- d. He wondered how **he/him** had gotten there.
- e. He touched **her/his** face and realized **her/his** beard was gone.
- f. After many days of walking, **she/he** entered his courtyard.
- g. "You have had a long dream," said **her/his** wife.

5. Crossword ལྷ་མཁན་གྱི་ཡི་གེའི་གཤམ་ཅེས།

Across

2. The _____ judge walked around the courtyard.
4. The servant said, “Everybody knows that our judge has a _____.”
7. The judge angrily _____ the door.

Down

1. The _____ came home from his work and asked his wife to make dumplings for supper.
3. She wanted her husband to learn about _____ people’s lives.
5. He _____ed, “Who am I?”
6. He _____ed his face and realized his beard was gone.

6. Write answers to these questions. གཤམ་གྱི་དྲི་བ་དག་ལ་ལན་འབྲི་དགོས།

- a. What did the judge’s wife want him to do?
- b. What did she put near his pillow?
- c. What did she order the servants to do?
- d. When the judge woke up, what was gone?
- e. What did the servant say his judge was doing?
- f. In the big city, what type of life did the judge lead?
- g. What did his wife say happened to him?

The Tricky Horse

འབྲུམ་ལྷག་

1. Vocabulary བ་སྒྲིག་

herd of horses རྩ་ཇི།

arrogant ཁེངས་བྱུགས་ཅན། ར་རྒྱལ་ཅན།

thirsty སྒོམ་པ།

sank བྱིང་བ། འཐུམས་པ།

stuck more deeply གཏིང་ལ་ལྷག་ཏུ་འཐུམས་པ།

lying ཉལ་བ། འཇག་པ།

disappeared ཡལ་བ། མི་སྤང་བར་གྱུར་བ།

delighted རངས་པ། ཡིད་དགའ་བ།

nevertheless འོན་ཀྱང་།

hooves རྩིག་པ།

seriously injured རྩལ་ཚབས་ཆེན་བཞེས་པ།

raced away as fast as a bird flies མགྲོགས་པ་བྱ་བཞིན་དུ་རྒྱུག་པ།

shook like a leaf in the wind རྩེད་གིས་བསྐྱོད་པའི་སྤྱོད་ལོ་བཞིན་དུ་འདར་བ།

wonderful ཉ་ཅང་བཟང་བ།

lied རུན་བཤད་པ།

pool རྩིང་བུ།

meat རྩ་

gently འཇམ་པོའི་ངང་།

gullible ཡིད་ཆེས་སྒྲིབ་པའི།

ran everywhere གང་སར་རྒྱུག་པ།

weeds རྩ་རན།

mud འདམ་བག

jerked and jerked གསུག་འཐེན་བྱེད་པ།

neighed འཆོར་བ། (རྩ་སོགས།)

ignored ལྟོང་མེད་བྱེད་པ།

horizon གནམ་ས་འདྲེས་མཚམས།

blood རྩག

scriptures ཆོས། མ་ནི།

kicked འཕྲ་ཡིས་བརྒྱབ་པ།

groaned རྩེད་སྒྲིབ་པའི།

2. Text སྒྲུབ་ཚན།

Long ago, a **herd of horses** lived on a **wonderful** grassland. They **ran everywhere** they liked. White Horse was very clever and very beautiful. But he was **arrogant** because he was the strongest and fastest of all the horses. Sometimes he **lied** to the other horses. After some time the other horses did not believe anything he said.

One hot day the horses were walking across the grassland. White Horse saw many **weeds** growing around a pool of clean water. He was very **thirsty**. He left the herd and ran toward the **pool** as fast as he could. He did not see the **mud** under the weeds. Suddenly his feet **sank** into the mud. He knew he must get out. He **jerked and jerked** his legs but this made him get **stuck more deeply** in the mud.

He **neighed** to his friends. He really needed their help, but they thought he was **lying** and **ignored** him. They went on walking away and **disappeared** over the **horizon**.

White Horse waited for someone to help him. Some time later a hungry wolf came to the pool to drink. Wolf saw White Horse caught in the mud. This made him very happy.

White Horse was very afraid but he thought, “If I don’t think of something soon, Wolf will eat me.” Wolf was **delighted** to see White Horse stuck in the mud. When Wolf got near White Horse he said, “Today I am very lucky. I can eat much **meat** and drink much **blood**.”

When White Horse heard this, he **shook like a leaf in the wind**. Nevertheless, he smiled and **gently** asked, “Uncle Wolf, may I help you in some way?”

Wolf said, “I want to eat you.”

White Horse said, “That’s fine! But now my feet are stuck in the mud. I am very dirty. If you really do want to eat me, first you must get me out of the mud and wash my body. Then I will taste much better.”

Wolf thought, “What he said is true. He will taste better when he is clean.” Wolf worked hard to get the horse out of the mud and then he washed his body.

After doing this Wolf asked, “Now is it okay if I eat you?”

White Horse sadly answered, “Of course it is. But because my life is about to end, I want to know the meaning of the **scriptures** written on my **hooves**. I can’t see them. Can you please take a look and read them to me?”

The **gullible** wolf thought, “He will die soon so I will do this for him.” Then Wolf lifted up White Horse’s right foot. Just at that moment, White Horse **kicked** Wolf in the head and **raced away as fast as a bird flies**.

The poor wolf’s head was **seriously injured**. As he lay on the grass, he **groaned** because he knew he would soon die.

ཁ་ལོ་བྱེད་དཀའ་བའི་རྩ་མོ།

དུས་སྐྱེའོ་ཞིག་ལ། རྩ་བུ་ཞིག་རྩ་ས་ཏུ་ཅང་ལེགས་པོ་ཞིག་ཏུ་འཛོལ་བྱས། ཁོ་ཚོ་རང་འདོད་དུ་གང་སར་རྒྱག་ཐུབ།

རྩ་དཀར་པོ་ཞིག་ཡོད་པ་གཡེར་པོ་ཡིན་ལ་ཏུ་ཅང་མཛེས། འོན་ཀྱང་ཁོ་ཅི་རྩ་མོའི་ནང་ནས་ཆེས་སྟོབས་ཅན་དང་ཆེས་མགྲོགས་པོ་ཡིན་པས་
ཁོངས་དྲེགས་ཆེ། མཚམས་མཚམས་སུ་ཁོས་རྩ་གཞན་པར་རྩུབ་ཡང་བཤད། དུས་ལུན་འགོར་བ་ན་རྩ་གཞན་པས་ཁོས་བཤད་པ་ལ་ཡིད་མ་ཆེས།

ཚད་པ་ཆེ་བའི་ཉིན་མོ་ཞིག་ལ་རྩ་ཚོ་རྩ་ཐང་བརྒྱད་ནས་སོང་། རྩ་དཀར་པོས་རྩུ་རྩིང་དྲངས་མོ་ཞིག་གི་མཐའ་ན་རྩ་མང་པོ་སྒྲེག་ཡོད་པ་མཐོང་།
ཁོ་ཏུ་ཅང་སྒྲོམ། ཁོ་རྩ་བུ་དང་བུལ་ནས་ཅི་མགྲོགས་ཀྱིས་རྩིང་བུའི་ཕྱོགས་སུ་བང་ལངས་ནས་བརྒྱགས། ཁོས་རྩ་ལྷུ་མ་འོག་གི་འདམ་མ་མཐོང་། སྒྲོ་
བུར་དུ་ཁོ་འདམ་ནང་དུ་འཐིམས། ཁོས་རེམ་མ་ཕྱིར་འབྱུང་དགོས་པ་ཤེས། ཁོས་ཁོའི་རྒྱང་བ་གསེག་འཐིན་བྱས་ཀྱང་ཁོ་འདམ་གྱི་ནང་དུ་རྩ་གཏིང་
དུ་རྒྱག་པ་ལས་ཐབས་མེད།

ཁོས་ཁོའི་གྲོགས་པོ་རྣམས་ལ་འཆོར། ཁོ་ལ་དངོས་གནས་ཁོ་ཆོའི་རྒྱལ་མ་མཁོ། འོན་ཀྱང་ཁོ་ཆོས་ཁོས་རྒྱུན་ལའ་པར་འདོད་ནས་སྤང་
མེད་དུ་བཞག། ཁོ་ཆོ་མུ་མཐུད་དུ་སོང་ནས་གནམ་སའི་བར་དུ་གཤེགས།

རྟ་དཀར་པོ་གང་ཡིན་ཞིག་གིས་ཁོ་ལ་རྒྱལ་བྱེད་པར་བསྐྱགས། དེ་ཞིག་འགོར་བ་ན། རྟ་གས་ཀྱིས་གཟིར་བའི་སྤྱང་གི་ཞིག་རྒྱུ་ལའི་ཁར་རྒྱ་
བཏུང་བར་ཡོང་། སྤྱང་གིས་རྟ་དཀར་པོ་འདམ་དུ་བྱུག་ཡོད་པ་མཐོང་ནས་དགའ་སྤྲོ་སྤྲོས།

རྟ་དཀར་པོ་ལ་འཛིགས་སྤང་སྤྲོས་ཀྱང་“གལ་ཏེ་ངས་བྱེད་ཐབས་ཤིག་མགྲོགས་མོར་མ་བསམ་ན། སྤྱང་གིས་ང་བཟའ་རྒྱ་རེད”བསམས། སྤྱང་
གི་རྟ་དཀར་པོ་ལ་བཅར་ནས་“དེ་རིང་ངའི་ལས་དབང་བཟང་། ངས་ཤ་བྲག་མང་པོ་བཞེས་ཐུབ་”ཟེར།

རྟ་དཀར་པོས་གཏམ་དེ་ཐོས་པ་ན། ཁོའི་ལུས་པོ་སྤྱང་གིས་འབྱར་བའི་ལོ་མ་བཞིན་དུ་བསྐྱོད། འོན་ཀྱང་ཁོས་འཇུག་དཔུལ་ནས་ངག་འཇམ་
པོས་“ཨ་ལྟ་སྤྱང་གི་ལགས། ངས་ཁྱོད་ལ་རྒྱལ་བྱེད་ཞིག་བྱེད་ཐུབ།”ཅེས་དྲིས།

སྤྱང་གིས་“ངས་ཁྱོད་བཟའ་ན་འདོད”ཅེས་ལན་བཏབས།

རྟ་དཀར་པོས་“དེ་ཆོག་གི། འོན་ཀྱང་ད་ལྟ་ངའི་སྐྱུ་ཏུ་འདམ་ནང་དུ་འཐས་ཡོད། ང་ཉ་ཅང་བཙོག་གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱིས་ང་བཟའ་འདོད་ན། ཐོག་
མར་ཁྱོད་ཀྱིས་ང་འདམ་གྱི་ནང་ནས་ཐྱིར་ལེན་དགོས་ཤིང་དེ་ནས་ངའི་ལུས་པོ་བཟུང་དགོས། དེ་ལྟར་བྱས་ན་ངའི་བྲོ་བ་ལྷག་ཏུ་ཞིམ་”ཞེས་བཤད།

སྤྱང་གིས་“ཁོས་བཤད་པ་བདེན། ཁོ་གཙང་མ་ཡིན་ན་བྲོ་བ་ལྷག་ཏུ་ཞིམ་”འདོད། སྤྱང་གིས་འབད་པ་ཆེན་པོ་བྱས་ནས་རྟ་དཀར་པོ་འདམ་ལས་འཐེན་
བ་དང་དེ་ནས་ལུས་པོ་གཙང་མ་བྱས།

སྤྱང་གིས་དེ་ལས་རྗེས་“ད་ངས་ཁྱོད་བཟའ་ན་ཆོག་གམ”ཞེས་དྲིས།

རྟ་དཀར་པོས་ཡིད་སྤྲོ་བའི་ངང་ནས་“བཟའ་ན་ལོས་ཆོག་ འོན་ཀྱང་ངའི་ཆེ་ཟད་ལ་རན་པས། ངའི་ཕྱི་པའི་སྤྱང་དུ་བྲིས་ཡོད་པའི་མ་ཉི་དའི་
ནང་དོན་ངས་ཤེས་ན་འདོད། ངས་མ་ཉི་དེ་མཐོང་མི་ཐུབ། ཁྱོད་ཀྱིས་ང་ལ་གྲོག་འདོན་བྱེད་མི་ཐུབ་པམ”ཞེས་བཤད།

སྤྱི་ཤེད་ཆ་བའི་སྤྱང་གིས་“ཁོ་མི་འགྲུངས་པར་གི་འགྲོ་བས་ངས་ཁོ་ལ་བཏོན་པས་ཆོག”འདོད། དེ་ནས་སྤྱང་གིས་རྟ་དཀར་པོའི་ཕྱི་པ་གཡུ་
བ་ཡར་ལ་བཏེགས། ཏག་ཏག་སྐབས་དེར་རྟ་དཀར་པོས་སྤྱང་གིའི་ཐོད་པར་འཕྲ་ཡིས་བརྒྱབ་ནས་བྲུ་བཞིན་དུ་བརྒྱགས་ནས་སོང།

སྤྱང་རྗེ་བའི་སྤྱང་གིའི་ཐོད་པ་ལ་ཕྲས་ཆེན་པོ་ཐོག་ ཁོ་རྩ་སའི་སྤྱང་དུ་འགྲུལ་ཅིང་མི་འགྲུངས་པར་འཆི་འགྲོ་བ་ཤེས་ནས་སྤྲོ་བ་ཏོན།

3. Put these words in the blanks below བ་སྤྲད་འདི་དག་གིས་གསལ་གྱི་སྟོང་ཆ་སྒྲིངས།: White Horse, Wolf, the, I.

(a) _____ was very afraid but he thought, “If (b)_____ don’t think of something soon, (c)_____ will eat me.” (d)_____ was delighted to see (e)_____ stuck in (f)_____ mud. When (g)_____ got near (h)_____ he said, “Today (i)_____ am very lucky.” (j) “_____ can eat much meat.” When (k)_____ heard this, he shook like a leaf in (l)_____ wind. He gently asked, “Uncle (m)_____, may (n)_____ help you in some way?” (o)_____ said, (p)” _____ want to eat you.” White Horse said, “Now my feet are stuck in (q)_____ mud.” (r)”_____ am very dirty.” “You must get me out of (s)_____ mud and wash my body.” “Then (t)_____ will taste much better.” (u)_____ thought, “What he said is true.” (v)_____ worked hard to get (w)_____ horse out of (x)_____ mud. After doing this (y)_____ asked, “Now is it okay if (z)_____ eat you?” (aa)_____ sadly answered, “Of course.” (bb)”_____ want to know (cc)_____ meaning of (dd)_____ scriptures written on my hooves.” (ee) “_____ can’t see them.”

4. Match phrases from Part I and Part II to make correct sentences. ཚན་པ་དང་ཕོ་དང་གཉིས་པའི་ཚིག་གྲུང་ཆ་
བསྒྲིགས་ནས་ཚིག་གྲུབ་ཡང་དག་བཞེས།

PART I

- a. After some time the other ____
- b. He was arrogant because he was ____
- c. He did not see ____
- d. He jerked his legs but this ____
- e. He knew he ____
- f. He left the herd and ran ____
- g. He was ____
- h. Long ago a herd of ____
- i. One hot day the horses were ____
- j. Sometimes he ____
- k. Suddenly his feet ____
- l. They ran ____
- m. White Horse saw many weeds ____
- n. White Horse was very ____

PART II

- 1. toward the pool as fast as he could.
- 2. the mud under the weeds.
- 3. sank into the mud.
- 4. made him get stuck more deeply in the mud.
- 5. horses lived on a wonderful grassland.
- 6. horses did not believe anything he said.
- 7. growing around a pool of clean water.
- 8. everywhere they liked.
- 9. lied to the other horses.
- 10. must get out.
- 11. was the strongest and fastest of all the horses.
- 12. walking across the grassland.
- 13. very thirsty.
- 14. clever and very beautiful.

5. Write answers to these questions. གཤམ་གྱི་དྲི་བ་དག་ལ་ལན་འབྲི་དགོས།

- Why did the other horses not believe White Horse?
- Why did White Horse want to get out of the mud?
- Do you think Wolf was clever or stupid? Why?
- Were scriptures really written on White Horse's hooves? Why do you think so?
- How did White Horse get out of the mud?
- How did Wolf die?

6. This story teaches two important lessons. What are they? གཏམ་རྒྱུད་འདིས་བསྐྱབ་བྱ་གལ་ཆེན་གཉིས་བྱིན་ཡོད་པ་གང་ཡིན།

7. Match each Tibetan meaning with its correct English equivalent. གོ་དོན་མཚུངས་པའི་བོད་དབྱིན་གྱི་ནམ་གངས་ཤན་དུ་སྦྱོར་དགོས།

a. ཏྲཱི།	b. ཉ་ཅང་བཟང་བ།	c. གང་སར་རྒྱག་པ།	d. ཁེངས་དྲེགས་ཅན།
e. རླུན་བཤད་པ།	f. ལྷ་པོ།	g. རློམ་པ།	h. རྒྱུ་ལུ།
i. འདམ་བག	j. བྱིང་བ། འཕེམས་པ།	k. གསུག་འཕེན་བྱེད་པ།	l. གཏིང་ལ་ལྷག་ཏུ་འཕམ་པ།
m. འཆོར་བ། (ཏྲ་སོགས།)	n. ཉལ་བ། འོག་པ།	o. ལྷང་མེད་བྱེད་པ།	p. ཡལ་བ། མི་སྣང་བར་རྒྱུར་བ།
q. གནམ་ས་འདྲེས་མཚམས།	r. རངས་པ། ཡིད་དགའ་བ།	s. ཤ	t. བྲག
u. རླུང་གིས་བསྐྱོད་པའི་སྤོང་ལོ་བཞིན་དུ་འདར་བ།	v. འོན་ཀྱང་།	w. འཇམ་བོའི་ངང་།	
x. ཆོས། མ་ཁི།	y. མིག་པ།	z. ཡིད་ཆེས་སྒྲ་བའི།	aa. འཕྲ་ཡིས་བརྒྱབ་པ།
bb. མཁྱོགས་པ་བྱ་བཞིན་དུ་རྒྱག་པ།	cc. ལྷས་ཆབས་ཆེན་བཞོས་པ།	dd. སྤྱིང་སྤྱད་བྱེད་པ།	

1. arrogant	2. blood	3. delighted	4. disappeared
5. gently	6. groaned	7. gullible	8. herd of horses
9. hooves	10. horizon	11. ignored	12. jerked and jerked
13. kicked	14. lied	15. lying	16. meat
17. mud	18. neighed	19. nevertheless	20. pool
21. raced away as fast as a bird flies	22. ran everywhere	23. sank	
24. scriptures	25. seriously injured	26. shook like a leaf in the wind	
27. stuck more deeply	28. thirsty	29. weeds	30. wonderful

Rabbit Saves Pilgrim's Life

དབང་ཕྱུག་ཀྱུལ།

1. Vocabulary བ་སྒྲིག།

during his travels ཡུལ་སྒྲོང་བྱེད་སྐབས།

trap རྩི།

released གྲོལ་བ།

honor རོ་ཚ། རྒྱ་འབྲས།

bit མོ་འདེབས་པ།

fangs མཆེ་བ།

discarded བསྐྱར་བ། རོར་བ།

delightedly exclaimed དགའ་བའི་ངང་སྐད་མགོ་མཐོན་པོས་བཤད་པ།

pilgrim མཐུལ་བ།

taking pity on it གང་ཞིག་ལ་སྦྱིང་རྩེ་འཛིན་པ།

flesh and blood འ་ཁྲག།

shaking with fear རྒྱག་ནས་འདར་བ།

saddle སྒྲ།

trembling འདར་བ།

never take pity on གཏན་ནས་སྦྱིང་རྩེ་མི་འཛིན་པ།

separate ways ལམ་ཁ་ཁ།

2. Text སྒྲུབ་ཚན།

Long ago **during his travels**, a **pilgrim** found a wolf caught in a **trap**. **Taking pity on it**, he **released** it from the trap. Then Wolf said, “I am very hungry and thirsty. I have been in this trap for three long days. You must give me your **flesh and blood** to eat.” Then Wolf jumped towards Pilgrim.

Pilgrim was very frightened and said, “My people have **honor**. I saved you but now you want to eat me. You are a creature with a very different idea about honor.”

“I have never heard of honor. Everyone wants to eat when they are hungry,” said hungry Wolf. He came closer to Pilgrim, who was **shaking with fear**.

“Before you eat me, let’s ask some other animals if people have honor. If they say people do have honor, you can’t eat me. If they say people don’t have honor, then you can eat me,” said Pilgrim in a quivery voice. Wolf agreed.

Then they went together across the grassland in search of animals. They first met an old horse. Pilgrim asked the old horse, “Do people have honor?”

“People have no honor. When I was young, people put a **bit** in my mouth and a **saddle** on my back. They rode me everywhere. But now they don’t care about me. They have thrown me away. I’m old and injured and they don’t care about me,” said the old horse.

When Wolf heard this he opened his mouth very wide and showed his **fangs** to Pilgrim. “We still must ask two other animals. If they say people have no honor, you can eat me,” said Pilgrim in a **trembling** voice. Wolf agreed and they continued on.

They met an old female yak and Pilgrim asked her the same question. She answered, “People have no honor. When I was young they milked me and drank the milk. They didn’t give my child any to drink. But now that I’m old they don’t care about me. They have **discarded** me.”

Wolf **delightedly exclaimed**, “See! Everyone says people have no honor. So now I will eat you,” and moved close to Pilgrim.

Pilgrim said, “Let’s ask one more animal this question.” They continued on and met a rabbit and asked it the same question.

Rabbit thought for a long time and then said, “I’m not sure. I’ll have to see the place where the trap is.”

When the three reached the trap Rabbit said to Wolf, “Now please show me how you were caught in the trap.”

Wolf put his foot back into the trap. Rabbit went near the trap and said quietly and happily to Pilgrim, “From now on **never take pity on** a cruel wolf.”

Pilgrim and Rabbit then went their **separate ways** leaving Wolf in the trap where he soon died.

རི་བོང་གིས་མཇུག་པའི་སྒྲུབ་ཚན་པ།

སྔོན་ཆད། མཇུག་པའི་ཞེག་གིས་ལམ་ཁ་ནས་རྩི་ལ་ཐེབས་པའི་སྤྱང་གི་ཞེག་མཐོང་། ཁོ་ལ་སྤྱིང་ནི་སྤྱིང་ནས་སྤྱང་གི་རྩི་ལས་གྲོལ། དེ་ནས་སྤྱང་གིས་“ང་བཀྲེས་ཤིང་སྤྲོགས། རྩི་ལ་ཐེབས་ནས་ཉིན་མ་རིང་བོ་གསུམ་འགོར། བྱོང་གིས་ང་ལ་བྱོང་གི་ཤ་དང་ཁྲག་རེ་ལོངས་སྤྱོད་བྱེད་དུ་འཇུག་དགོས་”ཅེས་བཤད་ནས་མཇུག་པའི་སྤྲོགས་ལ་མཆོངས།

མཇུག་པ་སྤྲུག་ཅིང་། ང་ཚོ་མི་ལ་རྒྱ་འབྲས་ཡོད། ངས་བྱོང་བསྐྱབས་པ་དང་ད་བྱོང་ལ་ང་འཆའ་འདོད་སྤྲོས། བྱོང་ནི་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་བསམ་པ་མི་གཅིག་པའི་སྤྲོག་ཆགས་ཤིག་རེད་ཅེས་ལབ།

“ངས་རྒྱ་འབྲས་ཞེས་པ་གཏན་ནས་གོ་མ་བྱོང་། སྤྲོགས་ཆེ་སུ་ལ་བཟའ་འདོད་སྤྲོས་”ཅེས་སྤྱང་གིས་བཤད་ཞོར་དུ་དངངས་སྤྲུག་གིས་འདར་

བཞིན་པའི་མཇལ་བར་གཏུགས།

“ཁྱོད་ཀྱིས་ང་མ་ཚོས་གོང་། རི་དྲགས་གཞན་ལ་མི་ལ་རྒྱ་འབྲས་ཡོད་མེད་འདྲི། གལ་ཏེ་ཁོ་ཚོས་མི་ལ་རྒྱ་འབྲས་ཡོད་པར་ལབ་ན། ཁྱོད་ཀྱིས་ང་བཟའ་མི་ཚོག་གལ་ཏེ་ཁོ་ཚོས་མི་ལ་རྒྱ་འབྲས་མེད་ལའ་ན། ཁྱོད་ཀྱིས་ང་ཟ་བས་ཚོག་”ཅེས་མཇལ་བས་ངག་འདར་བཞིན་དུ་ལབ། སྤང་གི་ཡང་འཐད་པ་བྱུང་།

དེ་ནས་ཁོ་ཚོ་རྩ་ཐང་བརྒྱད་ནས་རི་དྲགས་འཚོལ་བར་སོང་། ཐོག་མར་ཁོ་ཚོ་རྩ་ཆུན་ཞིག་ལ་ཐུག་མཇལ་བས་རྩ་ཆུན་ལ་མི་ལ་རྒྱ་འབྲས་ཡོད་དམ་”ཞེས་དྲིས།

“མི་ལ་རྒྱ་འབྲས་མེད། ང་ན་ཚོད་གཞོན་དུས་ན། མི་རྒྱམས་ཀྱིས་ངའི་ཁ་ནང་ལ་ཟས་ངན་ངོན་དང་རྒྱབ་ལ་སྒྲ་གཏད། ཁོ་ཚོ་ང་ལ་གང་སར་ཞོན། འོན་ཀྱང་ད་ལྟ་ཁོ་ཚོས་ང་བདག་མི་བྱེད། ཁོ་ཚོས་ང་མཐའ་ལ་སྒྲ་གས། ད་ང་ཆས་གིང་མས་ཐོག་ཀྱང་ཁོ་ཚོས་ང་ལྟ་སྐྱོང་མི་བྱེད་”ཅེས་རྩ་ཆུན་ཀྱིས་དེ་སྐད་བཤད།

སྤང་གིས་འདི་ཐོས་པ་ན་ཁ་ཆེན་པོར་གདངས་གིང་མཇལ་བའི་ཐོག་ལ་མཆེ་བ་གཅིགས། མཇལ་བས་“ང་ཚོས་ད་རུང་རི་དྲགས་གཞན་པ་གཉིས་ལ་འདྲི་དགོས། གལ་ཏེ་ཁོ་ཚོས་མི་ལ་རྒྱ་འབྲས་མེད་ལའ་ན། ཁྱོད་ཀྱིས་ང་བཟའ་ཚོག་”ཅེས་ངག་འདར་བཞིན་དུ་ལབ་པར། སྤང་གི་འཐད་ཅིང་ཁོ་ཚོ་མུ་མཐུད་དུ་སོང་།

ཁོ་ཚོ་འབྲི་ཆུན་ཞིག་ལ་ཐུག་པས་མཇལ་བས་དྲི་བ་དེ་དྲིས། འབྲི་ཡིས་“མི་ལ་རྒྱ་འབྲས་མེད། ང་རྒྱང་དུས་ན་ཁོ་ཚོས་ངའི་འོ་མ་བཞོས་ནས་བཏུངས། ཁོ་ཚོས་ངའི་བེའུ་ལ་འོ་མ་བཏུང་རྒྱ་མ་བྱིན། ད་ལྟ་ང་ཆས་ཡོད་པས་ང་ལྟ་སྐྱོང་མི་བྱེད། ཁོ་ཚོས་ང་རི་ལ་བརྒྱབ་བྱུང་”ཞེས་ལབ།

སྤང་གིས་སེམས་གཏིང་ནས་མཁྱེན་ནས་“ཤེས་ཐལ། ཆང་མས་མི་ལ་རྒྱ་འབྲས་མེད་ལའ། དེའི་རྒྱུ་ཀྱིས་ངས་ཁྱོད་འཆའ་རྒྱ་ཡིན་”ཞེས་སྐད་མཐོན་པོས་བཤད་ནས་མསུལ་བའི་ཐོགས་ལ་གཏུགས།

མཇལ་བས་“དྲི་བ་འདི་རི་དྲགས་གཞན་ཞིག་ལ་འདྲི་”ཞེས་བཤད་ནས་ཁོ་ཚོ་མུ་མཐུད་ནས་བཞུད་མཐར་རི་བོང་ཞིག་ལ་ཐུག་ཅིང་དྲི་བ་དེ་ཡང་བསྐྱར་དྲིས།

རི་བོང་གིས་རེ་ཞིག་ལ་འདར་བརྒྱབ་ནས་“ངས་ཐག་མི་ཚོད། ངས་རྩི་ཡོད་སར་བལྟ་དགོས་”ལབ།
ཁོ་ཚོ་གསུམ་པོ་རྩི་ཡོད་སར་ཐོན་པ་ན་རི་བོང་གིས་སྤང་གི་ལ་“ད་ཁྱོད་ཀྱིས་ང་ལ་རྩི་ལ་ཐེབས་ཚུལ་སྟོན་དང་”ཞེས་བཤད།

སྤང་གིས་ཁོའི་རྒྱང་བརྩི་ཡི་ནང་དུ་བཞག། རི་བོང་རྩི་ཡི་ཉེ་སར་སོང་ནས་དགའ་ཞིང་ཤུབ་ཤུབ་ཏུ་མཇལ་བ་ལ་“ད་ནས་བཟུང་སྤང་གི་སྟིང་རྩེ་མེད་པ་ཞིག་ལ་བྱམས་སེམས་འཛིན་མི་རུང་”བར་གདམས།

སྤང་གི་རྩི་ནང་ནས་བཞག་སྟེ་མཇལ་བ་དང་རི་བོང་གཉིས་དེ་ནས་རང་རང་སར་སོང་བ་དང་། མ་འགྲའས་པར་སྤང་གི་རྩི་ནང་ནས་གི་སོང་།

3. Put these words in the blanks below བ་སྣུད་འདི་དག་གིས་གསལ་མ་གྱི་སྟོང་ཆ་སྒྲོང་ས།: wolf, pilgrim, rabbit, horse, yak, people.

Long ago, during his travels, a _____ found a _____ caught in a trap. Taking pity on it, he released it from the trap. Then _____ said, “I am very hungry and thirsty. I have been in this trap for three long days. You must give me your flesh and blood to eat.” Then _____ jumped towards _____.

_____ was very frightened and said, “My _____ have honor. I saved you but now you want to eat me. You are a creature with a very different idea about honor.”

“I have never heard of honor. Everyone wants to eat when they are hungry,” said hungry _____. He came closer to _____, who was shaking with fear.

“Before you eat me, let’s ask some other animals if _____ have honor. If they say _____ do have honor, you can’t eat me. If they say _____ don’t have honor, then you can eat me,” said _____ in a quivery voice. _____ agreed.

Then they went together across the grassland in search of animals. They first met an old _____. _____ asked the old _____, “Do _____ have honor?”

“_____ have no honor. When I was young, _____ put a bit in my mouth and a saddle on my back. They rode me everywhere. But now they don’t care about me. They have thrown me away. I’m old and injured and they don’t care about me,” said the old _____.

When _____ heard this he opened his mouth very wide and showed his fangs to _____. “We still must ask two other animals. If they say _____ have no honor, you can eat me,” said _____ in a trembling voice. _____ agreed and they continued on.

They met an old female _____ and _____ asked her the same question. She answered, “_____ have no honor. When I was young they milked me and drank the milk. They didn’t give my child any to drink. But now that I’m old they don’t care about me. They have discarded me.”

_____ delightedly exclaimed, “See! Everyone says _____ have no honor. So now I will eat you,” and moved close to _____.

_____ said, “Let’s ask one more animal this question.” They continued on and met a _____ and asked it the same question.

_____ thought for a long time and then said, “I’m not sure. I’ll have to see the place where the trap is.”

When the three reached the trap _____ said to _____, “Now please show me how you were caught in the trap.”

_____ put his foot back into the trap. _____ went near the trap and said quietly and happily to _____, “From now on never take pity on a cruel _____.”

_____ and _____ then went their separate ways leaving _____ in the trap where he soon died.

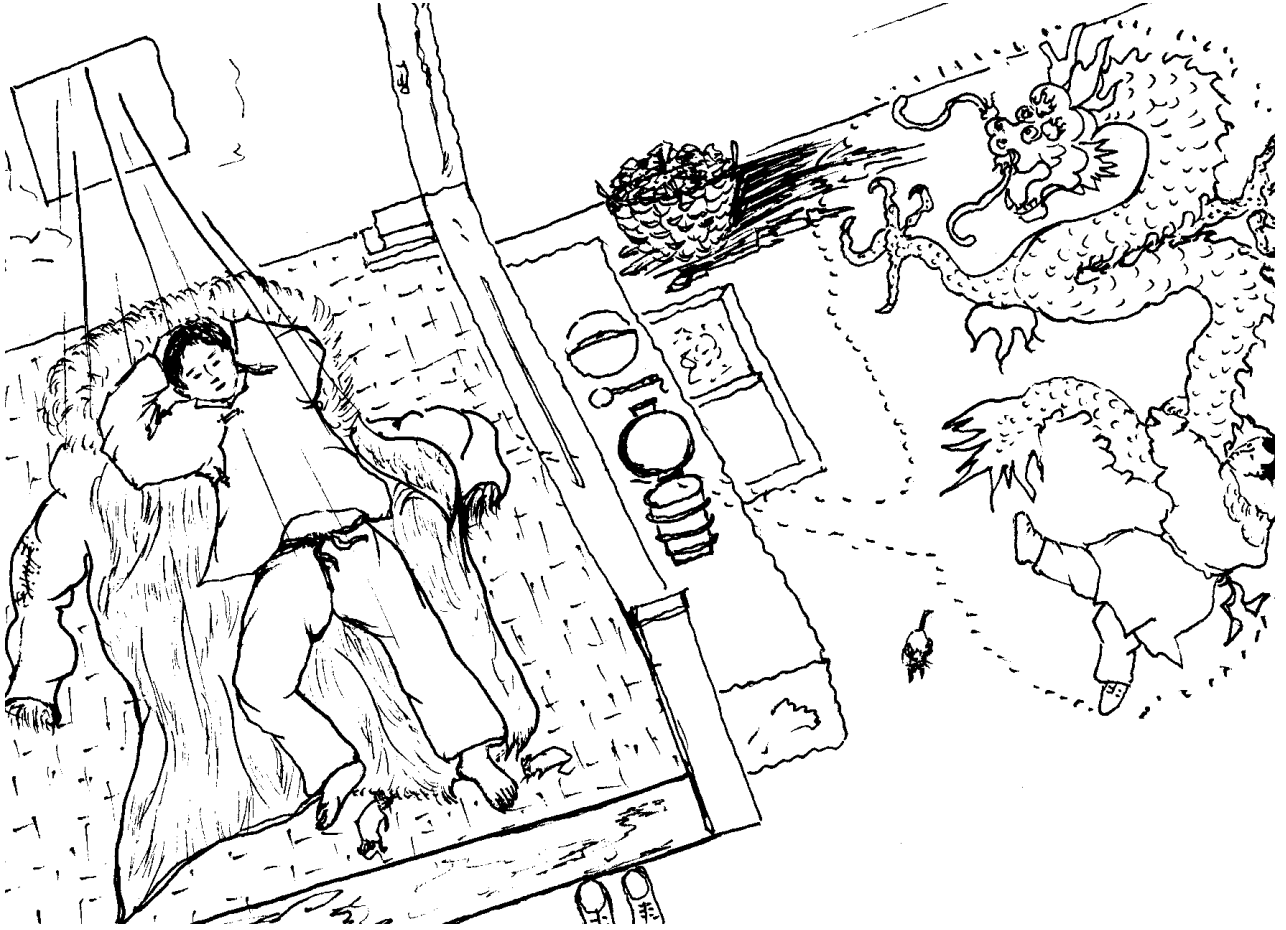
4. Mark these sentences T (true) or F (false). རྒྱལ་ཁྲིམས་འདི་དག་ལ་(ཡང་དག་པར་T དང་ནོར་ལུགས་ལ་F) རྟགས་ཀྱིན།

- Rabbit was caught in the trap.
- Wolf was cleverer than Rabbit.
- Wolf ate Pilgrim.
- The old yak liked people very much.
- Rabbit helped Pilgrim.
- The old horse did not like people.
- Pilgrim and Wolf met three animals.

A Strange Dream

གུ་རུ་ཚེས་སྒྲིད།

1. Vocabulary བསྟན།

walked along གཙང་བོ་སྐོག་ས་དེད་ནས་བཞུད་པ།

stream རྒྱུ་བོ།

worm འབྲུ།

emitting འགྲོད་པ། འཕྲོ་བ།

imitated ལང་མོ་བྱས་པ།

dragon འབྲུག།

homesick ཡུལ་གདུང་། ཡུལ་བྲན་པ།

to test ཉམས་ཚེད་ལེན་པ།

in excitement ཡིད་ཚྱུས་བཞིན་དུ།

tumbled into བྱང་དུ་འགྲེལ་བ།

suffocating དབུགས་འཚངས་པ།

licking ལྷག་པ།

gradually རིམ་གྱིས། མཐར་གྱིས།

doing fieldwork ཞིང་ལས་བྱེད་བཞིན་པ།

invisible མིག་གིས་མི་མཐོང་བ།

strong wind རྒྱུང་ནག རྒྱུང་ཚེན་པོ། རྒྱུང་འཕྱུག།

2. Text སྒྲུབ་ཚན།

One winter day a poor orphan boy **walked along** a stream. He was very surprised to come to a place covered with beautiful yellow flowers and green grass. He sat down **in excitement** to enjoy the beauty. Suddenly he **tumbled into** a very deep hole. He did not know what was happening. He was very frightened.

When he finally stopped falling, he could not see where he was because it was so dark and he was **suffocating**. Then he saw a light shining in the darkness. He excitedly ran towards it. A small **worm** was **licking** the thing that was **emitting** light. He was very surprised. He realized that he would die if he did not do something soon. Therefore, he **imitated** the worm and licked the light.

“How strange!” thought the boy, for he suddenly felt much better. Many days passed but the boy never felt hungry or that he was suffocating. He often licked the light and slept.

He did not know how many days passed. He felt the earth **gradually** becoming warmer.

One day he saw the small worm becoming bigger and bigger. The small worm soon became a **dragon**. Spring was coming and the dragon started to fly out of the hole outside. The boy held onto the dragon’s body. He wanted to leave the dark hole.

When they got outside, he saw many farmers **doing fieldwork**. The earth had become green. He realized he had lived in the hole for one season. He felt **homesick**, let go of the dragon, and fell to the earth. He was not hurt, but now he was lost. Nothing was familiar to him.

After some time he saw a man in a cart coming towards him. When the man came near, the boy asked for help but the man said nothing. The boy thought the man could not see him because he was **invisible**. To test this, he jumped at the horse’s head. The horse neighed loudly. “What’s wrong with you?” the cart driver said.

“He really can’t see me,” the boy thought happily. “Now I can go anywhere.” The boy followed the cart for a long time. Finally, the cart driver stopped at the home of one of his relative’s. After the cart driver finished his supper, he continued his journey but the invisible boy did not follow.

The cart driver’s relatives were very rich. “They can’t see me, so I can live and eat here and not work,” he thought. For many months, he ate and drank at this house.

One day two people in the home were quarreling. One person said, “You ate all the meat, bread, and butter that were here.”

The second person replied, “No! It was you.”

They finally invited a monk to their home to find out where the meat, bread, and butter had gone. The monk could see the boy in the room. He took out his prayer beads and said, “Who are you? Why did you come here and make them quarrel? Leave quickly!”

A **strong wind** suddenly swept the boy away. When he opened his eyes, he was back in his own poor home.

ཕྱི་ལམ་ཡ་མཚན་ཞིག་།

དགུན་ཁའི་ཉིན་མོ་ཞིག་ལ། དྲ་ཐུག་མེད་པོ་ཞིག་གཙང་བོ་ཞིག་དེད་ནས་སོང་། མེ་རྒྱག་མེར་བོ་དང་རྩ་ཐོན་པོས་ཁེབས་པའི་ཕོ་བྲང་ཞིག་ལ་
ཐོན་བ་ན་ཁོ་ལ་ཡ་མཚན་སྒྲིམ། ཁོ་ཡིད་བྱིས་པའི་ངང་ཐང་ལ་བསྐད་ནས་མཛེས་ལྗོངས་ཀྱི་དབལ་ལ་རོལ། གློ་བུར་དུ་ཁོ་ཁྱད་བྱ་ཅད་གཏིང་བ་
ཞིག་གི་ནང་དུ་འགྲེལ་ནས་ལྷུང་། ཁོས་དོན་ཅི་ཞིག་འབྱུང་བ་ཞིན་བ་མ་ཤེས། ཁོ་ལ་དངངས་སྒྲག་སྒྲིམ།

ཁོ་ལྷུང་མཚམས་བཞག་བ་ན། བྲག་ཐུག་ནང་སྒྲག་ནག་པས་ཁོས་ཅི་ཡང་མ་མཐོང་ལ་དབུགས་ཀྱང་འགག་ལད་བྱས། དེ་ནས་ཁོས་སྒྲག་ནག་
པའི་ནང་དུ་འོད་ཅིག་འཛེར་བ་ཞིན་བ་མཐོང་། ཁོ་ཡིད་བྱིས་ནས་དེའི་ཕྱོགས་ལ་བརྒྱགས། འབྲུ་ཆུང་ཆུང་ཞིག་གིས་འོད་འགྲེང་པའི་དངོས་པོ་དེ་ལྷོག་

བཞིན་ཡོད། ཁོ་ལ་ཡ་མཚན་ཆེན་པོ་སྟེ། གལ་ཏེ་ཅི་ཡང་མ་བྱས་ན་ཁོ་མི་འགྲངས་པར་འཆི་འགོ་བཤོས་ཆོད། དེའི་སྐོར་གྱིས་ཁོས་འབྲུ་དེར་ལང་
མོ་བྱས་ནས་འོད་དེ་བལྟས།

འུ་རྒྱུ་གི་ཆོར་བ་སྟོ་བྱར་དུ་རྩེ་དགའ་ལ་སོང་བས་ཁོ་ལ་མཚན་སེམས་ཆེན་པོ་སྟེ། ཉིན་མ་མང་པོ་འགོར་ཡང་འུ་རྒྱུ་ལ་སྟོགས་པའི་ཆོར་བ་
མ་བྱུང་ལ་དཔྱགས་ཀྱང་མ་འཚངས། ཁོས་རྒྱན་པར་འོད་དེ་བལྟས་ནས་གཉིད་ལ་ཡུར།

ཁོས་ཉིན་མ་དུ་འགོར་བ་མ་ཤེས། ཁོ་ལ་ས་རྩེ་དྲོར་འགོ་བཞིན་པའི་ཆོར་བ་སྟེ།

ཉིན་ཞིག་ ཁོས་འབྲུ་རྒྱུ་དེ་རྩེ་ཆོར་འགོ་བཞིན་པ་མཐོང་། འབྲུ་རྒྱུ་དེ་འབྲུག་ཅིག་ཏུ་གྱུར། དེའི་ཀླ་སྟེང་ས་པ་དང་འབྲུག་ཀྱང་ཁུང་
འུ་ལས་ཕྱིར་འབྲུད་པའི་ལམ་ལ་བུད། འུ་རྒྱུ་དེས་འབྲུག་གི་ཕུང་པོ་བཟུང་ཏེ་སྐྱག་ནག་པོའི་ཁུང་བུ་དང་བུལ་ན་འདོད།

ཁོ་ཆོ་ཕྱི་ལ་ཐོན་པ་ན། ཁོས་ཞིང་པ་མང་པོ་སོ་ནམ་གྱི་འདུ་འགོད་ལ་བྲེལ་བཞིན་པ་མཐོང་། ས་ཚང་མ་སྟོ་ལྡང་དུ་གྱུར། ཁོས་ཁོ་ཁུང་བུ་དེའི་
ནང་ནས་དུས་ཆོག་ས་གཅིག་བཟུང་བ་ཤེས། ཁོ་ལ་ལུས་གདུང་སྟེ། འབྲུག་ལུས་དང་འབྲུལ་བར་བཅུག་ནས་ཁོ་ཐང་ལ་ལྟུང་། ཁོར་མས་མ་ཐོག་
ཀྱང་མགོ་ཐོམ། ཁོར་ཆ་རྒྱས་ཡོད་པའི་དངོས་པོ་གཅིག་ཀྱང་མེད།

དུས་རེ་ཞིག་འགོར་བ་ན། ཁོས་ཤིང་རྩ་ཞིག་ལ་བཟུང་པའི་སྟེང་པ་ཞིག་ཁོའི་ཕྱོགས་ལ་ཡོང་བཞིན་པ་མཐོང་། སྟེང་པ་དེ་ཉེ་སར་ཐོན་པ་ན། འུ་
རྒྱུ་གིས་རོགས་རམ་ཞུས་མོད། འོན་ཀྱང་སྟེང་པ་དེས་ཅི་ཡང་མ་བཤད། འུ་རྒྱུ་གིས་ཁོ་ནི་རིག་རྒྱ་མེད་པར་འདོད་ནས་སྟེང་པ་དེས་མཐོང་མ་བྱུང་
བར་འདོད། རོན་འདི་ཉམས་ཆོད་ལེན་པར། ཁོ་རྩ་དེའི་མགོ་ལ་མཚོངས། རྩ་དེ་གདངས་མཐོན་པས་འཆོར་བ་ན་ཤིང་རྩ་འབྲུལ་མཁན་དེས་ཁྱོད་ལ་
དོན་ཅི་ཞིག་བྱུང་བ་ཡིན་ཞེས་བཤད།

འུ་རྒྱུ་དེས་ཡིད་སྟོ་བའི་ངང་སྟེང་པ་དེས་དངོས་གནས་ཁོ་མཐོང་གི་མེད་འདོད། འུ་རྒྱུ་དེ་དུས་ལྟན་རིང་པོ་ཞིག་ལ་ཤིང་རྩ་དེའི་རྩེ་དེད།
མཐའ་མར། ཤིང་རྩའི་ཁ་ལོ་བ་དེ་ཁོའི་གཉེ་ཞིག་གི་བྱིམ་ནས་བཟུང། ཤིང་རྩ་ཁ་ལོ་བས་ཁོའི་དགོང་ཆོག་ས་བུངས་ཆར་རྩེ་སྟེང་མ་བྱུང་དུ་འབྲུལ་
སྟོང་བྱས། འོན་ཀྱང་མཐོང་རྒྱ་མེད་པའི་འུ་རྒྱུ་གིས་རྩེ་སྟེང་མ་བྱུགས།

ཤིང་རྩ་ཁ་ལོ་བའི་གཉེ་ཆར་ནི་རྩ་ཅང་ལྷག་པོ་རེད། འུ་རྒྱུ་གིས་ཁོ་ཆོས་ང་མཐོང་མི་བྱུང་བས། ང་འབྲུག་ཆོག་ཅིང་ལས་ཀ་མེད་པར་ཟ་མ་
བཟའ་ཆོག་འདོད། ལྷ་མང་པོར་ཁོས་བྱིམ་འདི་ནས་བཟའ་བུང་ལ་རོལ།

ཉིན་ཞིག་ བྱིམ་དེའི་བྱིམ་མི་གཉིས་ཁ་རྩོད་བྱས། ཁ་ཅིག་གིས་ཁྱོད་ཀྱིས་འདི་གའི་གདང་གོ་རེ། མར་ཚང་མ་ཐོས་སོང་ཟེར།

མི་གཞན་པ་དེས་“ང་མིན། ཟ་མཁན་ནི་ཁྱོད་ཡིན”ཞེས་ལན་བཏབས།

མཐའ་མར་ཁོ་ཆོས་བཟུན་པ་ཞིག་ཁོ་ཆོ་ཆང་དུ་གདན་དྲངས་ནས་གདང་གོ་རེ། མར་གང་ལ་སོང་བ་འཆོལ་བུ་བཅུག་ བཟུན་པ་དེས་འུ་རྒྱུ་དེ་
མཐོང་བྱུང། བཟུན་པ་དེས་ཐྱང་བ་ཕྱིར་ལ་བཏོན་ནས་ཁྱོད་སྟེང་ཡིན། ཁྱོད་འདིར་ཡོང་ནས་ཁོ་ཆོ་ཅིའི་བྱིར་ཁ་རྩོད་རྒྱག་ཏུ་བཅུག་པ་ཡིན། ཁྱོད་ལྟར་
མོར་བྱིམ་འདི་དང་འབྲུལ་དགོས་ཅིས་བཤད།

རྒྱུ་ཆེན་པོ་ཞིག་གིས་འུ་རྒྱུ་དེ་གཉིད་ལས་བསྐྱངས། ཁོས་ཁོའི་མིག་ཕྱིས་པ་ན། ཁོ་ཕྱིར་ཁོའི་ཁང་ཆག་དེའི་ནང་དུ་ཐོན་ཡོད།

3. Put the sentences in the correct order. གཤམ་གྱི་ཚིག་གྲུབ་དག་གོ་རིམ་ཡང་དག་པར་སྒྲིག་པ།

- a. ___ "How strange!" thought the boy, for he suddenly felt much better.
- b. ___ A small worm was licking the thing that was emitting light.
- c. ___ After some time he saw a man in a cart coming towards him.
- d. ___ Finally, the cart driver stopped at the home of one of his relative's.
- e. ___ He did not know how many days passed.
- f. ___ He felt homesick, let go of the dragon, and fell to the earth.
- g. ___ He realized he had lived in the hole for one season.
- h. ___ He realized that he would die if he did not do something soon.
- i. ___ He was very surprised to see beautiful yellow flowers and green grass.
- j. ___ One day two people in the home were quarreling.
- k. ___ One winter day a poor orphan boy walked along a stream.
- l. ___ The boy thought the man could not see him because he was invisible.
- m. ___ The monk could see the boy in the room.
- n. ___ The small worm soon became a dragon.
- o. ___ Therefore, he imitated the worm and licked the light.
- p. ___ They finally invited a monk to their home to find out where the food had gone.
- q. ___ When he opened his eyes, he was back in his own poor home.

4. Mark these sentences T (true) or F (false). ཚིག་གྲུབ་འདི་དག་ལ་(ཡང་དག་པར་T དང་ནོར་འབྲུལ་ལ་F) ཏྲགས་རྒྱུབ།

- a. The rich orphan walked by the stream. **T F**
- b. He tumbled into a very deep hole. **T F**
- c. A small worm was licking a light. **T F**
- d. The worm became a donkey. **T F**
- e. He lived in the hole for two seasons. **T F**
- f. The boy became invisible. **T F**
- g. The cart driver's relatives were poor. **T F**
- h. The monk could see the boy. **T F**

5. Put these words in the blanks below བ་སྟན་འདི་དག་གིས་གཤམ་གྱི་སྟོང་ཆ་སྒྲོང་པ།: a, and, to, up, in, outside, onto, for, of, with, at, out.

- a. One day he saw _____ small worm becoming bigger _____ bigger.
- b. _____ small worm soon became _____ dragon.
- c. Spring was coming _____ dragon started _____ make his way _____ hole.
- d. _____ boy held _____ dragon's body.
- e. When they got _____, he saw many farmers.
- f. _____ earth was green.
- g. He had lived _____ hole _____ one season.
- h. He let go _____ dragon, _____ fell _____ earth.
- i. He saw _____ man _____ cart coming towards him.
- j. When _____ man came near, _____ boy asked _____ help but _____ man said nothing. _____ boy thought _____ man could not see him because he was invisible.
- k. _____ test this, he jumped _____ the horse's head. _____ horse neighed loudly.
- l. "What's wrong _____ you?" _____ cart driver said.

A Beautiful Shining Star

དབང་ཕྱག་ཆེ་ཤིང་།

1. Vocabulary བསྟན།

wither རྟིང་བ།

in order to ཆེད་དུ། བསམ་ནས།

support རྒྱབ་སྐྱོར་བྱེད་པ། རྒྱབ་སྐྱོར།

wicker basket ལྕང་ལྕག་གི་སྒེ་བོ།

roaring ང་རོ་སྒྲོག་པ།

overhead མགོ་ནས། རྒྱན་པ་ནི་འགོ་སྒྲོ།

magician རྒྱ་མ་མཁན།

snowy ཁངས་ཀྱིས་གཡོགས་པའི།

hanging བསྐྱར་བ། དབྱངས་པ།

clashed བརྟེན་པ།

the origin of ཡི་འབྱུང་ཁུངས།

irrigated རུ་བཏང་བ།

overjoyed རབ་རྟུ་དགའ་བ། དགའ་བྲགས་པ།

brilliance རོད་མདངས།

envious ཕྲག་དོག་ཆེ་བའི།

2. Text སྒྲུབ་ཚན།

Caireng lived with his parents until one terrible year when all of his family's crops **withered** and died. When no food remained in his home, Caireng left to try to find a job **in order to** support his parents.

After he had walked for a while he met an old man carrying a heavy **wicker basket** on his back. Caireng ran up and said, "You don't have enough strength to carry this heavy wicker basket. Let me help you."

The old man gave him the basket and said, "How kind you are." As they were walking along, the sky suddenly grew dark. A **roaring** dragon suddenly flew **overhead**. Caireng was a brave boy but he was terribly afraid of dragons. He cried out in fear, dropped to the ground, and covered his head with his hands.

"Boy, the dragon is an ordinary animal. Why are you so afraid of it?" asked the old man.

"You don't fear dragons until you really see them," replied Caireng.

"Well, we can go together to see the dragons. Then you can see that I don't fear them," said the old man.

The truth was that the old man was actually a **magician**.

The old man said some magic words, and suddenly he and Caireng were flying above the clouds just like birds. Caireng saw beautiful **snowy** mountains in front and blue oceans behind him. When he looked up, there were many stars **hanging** in the sky. He stretched out his hand, picked a beautiful star, looked at it, and then put it in his pocket.

He saw two dragons leading a horse loaded with a huge bucket of water. When the dragons' tails **clashed** together, they made a loud sound. Caireng realized that this was **the origin of** thunder. Three god boys took water out of the bucket and **irrigated** the clouds.

When the god boys saw Caireng, they called, "Oh, boy! Come help us put water on the ground."

Caireng was very happy to help. He took a big ladle and poured water on the fields. He poured extra water on his father's fields. The three god boys thanked him for his help. They also helped him return to his home. They tied Caireng to the dragon's tail with a rope and then lowered him slowly to the ground.

Caireng was happy to be home again. He was also happy because it was raining. His parents were **overjoyed** to see him home safe and sound.

Caireng went into the living room, took the beautiful star out of his pocket, and put it on a table. It lit up the room with its **brilliance**.

After many days, everybody in the village knew that Caireng had picked a beautiful shining star from the sky. At last, the news reached the King. He was so **envious** of Caireng's star that he gave him a lot of money for it. Caireng then became the richest man in that place. He built a lovely house for his parents and himself. He also gave a lot of money to poor people.

མཛེས་སྒྲུག་ལྡན་ལ་འོད་མཛེད་པའི་སྐར་མ་ཞིག

ཆེ་རིང་ཁོ་ཚང་གི་ལོ་རྒྱུག་ཚང་མ་རྟེན་ཅིང་བསྐྱམས་པའི་ལོ་ངན་དེ་བར་རེག་ཏུ་ཁོའི་པ་མ་དང་མཉམ་དུ་བསྐྱད། ཁོ་ཚང་ན་ཟ་མ་ཏིལ་ཙམ་ཡང་
ལུས་མེད་དུས་ན། ཁོའི་པ་མ་གཉིས་གསོ་སྦྱང་བྱེད་པར་ཆེ་རིང་བྱ་བ་ཞིག་བཅའ་བར་སོང་།

ཁོ་རེ་ཞིག་སོང་བ་ལ་ལྟར་ལྟག་གི་སྤྱོད་པ་ལྟར་ལྟར་བཞུགས་པའི་ཆད་པ་ཞིག་ལ་ཐུག། ཆེ་རིང་བརྒྱུགས་ནས་ཁྱོད་ལ་སྤྱོད་པ་ལྟར་ལྟར་ལྟར་
ཤུགས་མེད་པས་ངས་ཁྱོད་ལ་རོགས་བྱ་ཞེས་ལབ།

ཆད་པ་དེས་སྤྱོད་པ་དེ་ཁོ་ལ་བྱིན་ནས་ཁྱོད་ནི་རི་འབྲིའི་སྤྱིང་རྩེ་ཆེ་བ་ལ་ཞེས་ལབ། ཁོ་ཚོ་མཐུན་དུ་བསྦྱོད་སྐབས། གནམ་གྲོ་བྱར་དུ་བྱུང། ངར་
སྐད་སྒྲིག་པའི་འབྲུག་ཅིག་དབྱིངས་ལ་འཕུར་ནས་ཐོན། ཆེ་རིང་ནི་གསར་བུ་སྤྱིང་སྤྱིང་བས་ཅན་ཞིག་ཡིན་ཀྱང་ཁོ་འབྲུག་ལ་གཏིང་ནས་སྒྲག་ ཁོ་སྒྲག་
ནས་དུས་ཤིང་ཐང་ལ་ཅོག་ཕར་བསྐྱད་ནས་ལག་པ་གཉིས་ཀྱིས་རང་གི་མགོ་བཀལ།

ཆད་པ་དེས་ཁྱུ་ལྟར། འབྲུག་ནི་སྒྲིག་ཆགས་སྤྱིར་བཏང་བ་ཞིག་ཡིན། ཁྱོད་དེ་འདྲ་སྒྲིག་དོན་ཅི་ཞེས་དྲིས།

ཆེ་རིང་གིས་འབྲུག་ལ་དངོས་སུ་མ་ཐུག་ན་ཁྱོད་འབྲུག་ལ་མི་སྒྲིག་ཅེས་ལན་བཏབས།

ཆད་པས་འོ་ན། ང་ཚོ་མཉམ་དུ་འགོ་དང་འབྲུག་ལ་བཟུ། དེ་ཡིན་ན་ཁྱོད་ཀྱིས་ང་འབྲུག་ལ་མི་སྒྲིག་པ་ཤེས་ཐུབ་ཅེས་བཤད།

དོན་དངོས་ནས་ཆད་པ་དེ་ནི་བྲ་མཁན་ཞིག་ཡིན།

ཆད་པས་གསང་ངག་འགའ་བཏོན་པ་དང་གྲོ་བྱར་དུ་ཆད་པ་དང་ཆེ་རིང་གཉིས་བྱ་བ་ཞིན་དུ་སྤྱིན་གྱི་བར་རིམ་ལ་འཕྱུར། ཆེ་རིང་གིས་མཐུན་
ནས་མཚར་སྒྲུག་བཀལ་བའི་གངས་རི་དང་རྒྱབ་ནས་མཐོན་མཐོང་གི་རྒྱ་མཚོ་མཐོང་། ཁོས་དགོང་ལ་བལྟས་པ་ན། བས་མཁའ་ན་སྐར་མ་མང་པོ་སྤྱར་
ཡོད། ཁོས་ལག་པ་བསྐྱངས་ནས་སྐར་མ་ཡག་པོ་ཞིག་བཏོགས་ཤིང་བལྟས་ནས་ཁོའི་ཨ་མ་ཕྱག་གི་ནང་དུ་བཞག།

ཁོས་ཀྱང་ཆེན་པོ་ཞིག་བཀལ་བའི་རྟ་ཞིག་འབྲུག་གཉིས་ཀྱིས་ཁྱིད་བཞིན་པ་མཐོང་། འབྲུག་གཉིས་ཀྱི་རྩ་མ་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བརྟེན་ནས་སྒྲི་
ཆེན་པོ་གྲགས། ཆེ་རིང་གིས་དེ་ནི་འབྲུག་སྤྱིའི་འབྲུང་ཁུངས་ཡིན་པ་ཤེས། ལྟའི་སྤྱུང་གསུམ་གྱིས་ཀྱང་ལས་ཀྱང་སྤྱིན་ལ་ཀྱང་བཏང་།

ལྟའི་སྤྱུང་གིས་ཆེ་རིང་མཐོང་བ་ན། “ཨ་རོགས། སྤྱུང་། ང་ཚོར་ས་ཐོག་ལ་ཀྱང་ལྟག་རོགས་བྱོས་དང་ཅེས་བོས།

ཆེ་རིང་རོགས་རམ་བྱེད་པར་དགའ་སྤྱོད་བཏངས། ཁོས་ཀྱང་སྒྲིགས་ཆེན་པོ་ཞིག་ཐོགས་ནས་ཁོང་ཁར་ཀྱང་བྲུགས། ཁོས་ཁོའི་ཨ་མའི་ཁོང་ཁར་ཀྱང་ལྟག་
ཏུ་བྲུགས། ལྟའི་སྤྱུང་གསུམ་པོས་ཁོས་རོགས་རམ་བྱས་པར་ཐུགས་རྩེ་ཆེ་ལུས་ལ། ཁོ་བྱིར་ཡུལ་ལ་ལོག་པར་རོགས་རམ་བྱས། ཁོ་ཚོས་ཆེ་རིང་
འབྲུག་གི་རྩ་མར་ཐག་པ་ཞིག་གིས་བཏགས་ནས་མཐར་གྱིས་ས་ཐོག་ལ་བསྐྱར།

ཆེ་རིང་བྱིར་ཡུལ་ལ་ཐོན་པར་དགའ་ཞིང་སྤྱོད། ཆར་བ་ཡང་འབབ་བཞིན་ཡོད་པས་ཆེ་རིང་ལ་དགའ་སྤྱོད་སྤྱོད། ཁོའི་པ་མ་ཡང་ཆེ་རིང་བྱིར་ཐོན་པ་
མཐོང་ནས་སྤྱོད་པ་ཚད་མེད་རྒྱས།

ཆེ་རིང་མལ་ཁང་དུ་སོང་ནས་སྐར་མ་མཛེས་སྒྲུག་ལྡན་པ་དེ་ཁོའི་ཨ་མ་ཕྱག་ལས་བཏོན་ཞིང་ཅོག་ཅི་ཞིག་གི་སྤྱིང་དུ་བཞག། ཁང་བའི་ནང་དུ་སྐར་
མའི་འོད་མདངས་ཀྱིས་ཁེངས།

ནིན་མ་མང་པོ་འགོར་རྗེས། ལྟའི་ཚང་མས་ཆེ་རིང་གིས་ནམ་མཁའ་ནས་སྐར་མ་མཛེས་ལ་འོད་མདངས་ལྡན་པ་ཞིག་བཏོགས་ཡོད་པ་ཤེས།
མཐའ་མར། གཏམ་དེ་རྒྱལ་པོའི་ན་ལ་ཐོན། རྒྱལ་པོར་ཕྱག་དོག་སྤྲོས་ནས་ཆེ་རིང་ལ་སྒྲོར་མོ་མང་པོ་བྱིན་ནས་སྐར་མ་སྤྲོས། ཆེ་རིང་དེ་ནས་ཡུལ་གྱི་
དེའི་ཆེས་ཕྱག་པོར་གྱུར། ཁོས་ཁོའི་པ་མ་དང་ཁོ་རང་ལ་ཁང་བ་ཇོ་འབབ་ཅིག་ལས་པ་དང་མི་མེད་པོ་རྣམས་ལ་འདྲ་སྤྱོད་མོ་མང་པོ་བྱིན།

3. Put the sentences in the correct order. གཤམ་གྱི་ཚིག་གྲུབ་དག་གོ་རིམ་ཡང་དག་པར་སྒྲིག་ཅིག་ལ།

- ___ After he had walked for a while he met an old man carrying a heavy wicker basket.
- ___ The King was envious of Caireng's star.
- ___ Caireng lived with his parents until one terrible year.
- ___ Caireng then became the richest man in that place.
- ___ Caireng was a brave boy but he was terribly afraid of dragons.
- ___ Caireng took the beautiful star out of his pocket and put it on a table.
- ___ He poured extra water on his father's fields.
- ___ He picked a beautiful star, looked at it, and then put it in his pocket.
- ___ His parents were overjoyed to see him home safe and sound.
- ___ The old man said some magic words.
- ___ The truth was that the old man was actually a magician.
- ___ They lowered him slowly to the ground.
- ___ Three god boys took water out of the bucket and irrigated the clouds.
- ___ When the god boys saw Caireng, they called, "Oh, boy!"

4. Write answers to these questions. གཤམ་གྱི་དྲི་བ་དག་ལ་ལན་འབྲི་དགོས།

- Why did Caireng leave his home?
- What was Caireng afraid of?
- What was the old man actually?
- What did Caireng pick from the sky?
- What was the origin of thunder?
- What did Caireng help the god boys do?
- What did he take out of his pocket and show his parents?
- What did the King give Caireng for his star?

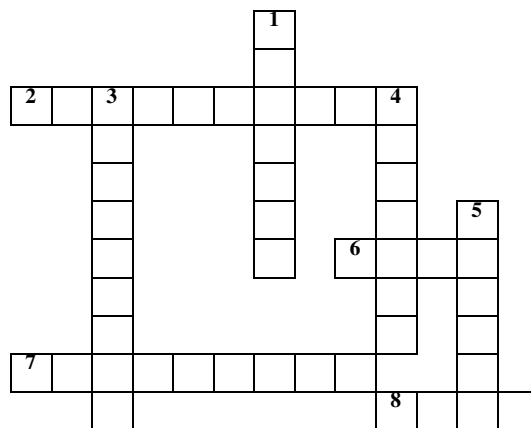
5. Crossword ཐུ་སྤྱོད་གྱི་ཡི་གེའི་གཞུང་ཅེད།

Across

- It lit up the room with its _____.
- A _____ **ing** dragon flew overhead.
- His parents were _____ to see him come home safely.
- He looked up and saw many _____ **ing** stars.

Down

- The dragons' tails _____ together and made a loud sound.
- Three god boys _____ the clouds.
- He was so _____ of Caireng's star that he gave him a lot of money for it.
- Caireng understood that this was the _____ of thunder.

Why the World is Unfair

འགྱུར་མེད་ཕུན་ཚོགས་ས།

1. Vocabulary བ་སྒྲིག་

dejectedly ཡིད་ཆད་ནས། ཡིད་སྲུག་ནས།

lower body རོ་སྒྲིག་། རུས་སྒྲིག་།

seemed (looked like, appeared) ལྟ་འདྲ་བ།

exhausted བཅའ་ཆད་པ།

upper body རོ་སྒྲིག་། རུས་སྒྲིག་།

vanish ལྷུང་མེད་དུ་སོང་བ། ཡལ་བ།

disappeared མེད་པར་གྱུར་བ།

inscribed བཞག་པ། འབྲུང་དུ་བཞག་པ།

མོ་རྟ་དེ་གྲོ་བུ་དུ་སྤྱོད་པོའི་སྤྱོད་ནས་འབྱེད་ནས་སྐྱུ་ལྷུ་ཞིག་གི་ལུས་བསྟན་ཞིང་བུ་མེད་པོ་དེ་ཁོའི་བྱིམ་དུ་བྱིད། སྤྱི་མ་དེས་རོ་སྤྱོད་གསེར་
དང་རོ་སྤྱོད་དདུལ་ཡིན་པའི་འདྲེ་ཞིག་འཛོལ་བའི་ས་ཆ་ཞིག་ཡོད། ས་ཆ་དེ་ན་གདོན་འདྲེ་གཞན་བའང་ཡོད། ང་ཚོ་དེ་གར་ཐོན་པ་ན། འདྲེ་ལ་ཤས་
ཀྱིས་ཁྱོད་ལ་ཁོ་ཚོ་འཕྱིད་རྒྱུའི་རེ་བ་བྱེད་སྤྱོད་འོན་ཀྱང་ཁྱོད་ཀྱིས་འཕྱིད་མི་ཉན། ཁྱོད་ལ་འཕྱིད་མི་ཟེར་བའི་འདྲེ་དེ་ཁྱོད་ཀྱིས་འཕྱིད་དགོས། འོན་
ཀྱང་ཁྱོད་ཀྱིས་འདྲེ་དེ་ཁྱེད་པ་ན་ཁོ་དང་ཁ་བརྒྱུད་མི་ཉན། གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱིས་ཁ་བརྒྱུས་ན། འདྲེ་དེ་མེད་འགོ་ཞེས་བཤད།

དེ་ནས་སྤྱི་མས་བུ་མེད་པོ་དེ་འདྲེ་ཡོད་སར་བྱིད། འདྲེ་མང་པོ་ཡོད་པ་དང་འདྲེ་མང་པོས་ཁོ་ཚོ་བྱིད་རོགས་ཀྱི་ཞུ་བ་བྱེད་པར་སྤྱི་མ་བས་བུ་རྒྱུང་ལ་
ཞིན་སྤྱང་ཆེན་པོ་སྐྱེས། དེ་ནས་བུ་རྒྱུང་གིས་སྤྱོད་པོ་ཞིག་གི་ནང་དུ་འདྲེ་ཞིག་ཡོད་པ་མཐོང་། འདྲེ་དེས་ང་མ་བྱིད་ཅེས་ལབ།

བུ་རྒྱུང་མེད་པོ་དེ་སྤྱོད་པོ་དེར་འགོས་ནས་མར་ལ་བོབས། གལ་ཏེ་ཁྱོད་མི་འབབ་ན། ངས་སྤྱོད་པོ་འདི་གཙོད་རྒྱ་ཡིན་ཞེས་ལབ།

འདྲེ་ཡིས་སྤྱོད་པོ་འདི་མ་གཙོད། ང་མར་ལ་འབབ་ཅེས་ལབ་ནས་མར་ལ་བབས་ཤིང་བུ་རྒྱུང་མེད་པོ་དེའི་ཁྱལ་མའི་ནང་དུ་རྒྱུད།

ཁོ་བྱིར་སྐྱུ་ལྷུའི་བྱིམ་དུ་ལོག་སྐབས་འདྲེ་ཡིས་ནམ་མཁའ་སྟོན་དང་ཞེས་བཤད།

བུ་རྒྱུང་མེད་པོ་ཡིས་ཅི་ཟེར་ཞེས་ལབ་པ་ན་འདྲེ་དེ་མེད་པར་གྱུར།

བུ་རྒྱུང་གི་ཡིད་སྦྱོར་ཞིང་ཐེངས་ཇེས་མར། ངས་འདྲེ་ལ་ཚིག་འབྲུག་ཅིག་གྱུར་མི་བཤད་ཅེས་ལབ་ནས་བྱིར་འདྲེ་ཡོད་སར་ལོག་པ་དང་འདྲེ་སྤྱོད་
པོ་ལས་ངངས། ཁོའི་ཁྱལ་མའི་ནང་དུ་བཞག་ནས་བྱིར་སྐྱུ་ལྷུའི་བྱིམ་དུ་ལོག་འགོ་བརྩམས།

ཐེངས་འདིར་ཁོས་འདྲེ་བྱིད་ནས་སྐྱུ་ལྷུའི་བྱིམ་དུ་འབྱོར། ཁྱལ་མ་ཐང་ལ་འཕྲོག་པའི་སྒང་ཏག་ཏག་ལ་ཁོས་ང་གཏིང་ནས་ཆད་སོང་ཞེས་
བཤད་པ་ན། འདྲེ་དེ་ཡལ་འགོ་བརྩམས། སྤྱི་མས་འདྲེ་ཡི་སྐྱེ་ཉག་མ་གཅིག་བཟུང་ནས་བལ་ཞིང་བུ་རྒྱུང་མེད་པོར་འདྲེ་སྤྱོད་དེ་ཁོའི་ཁང་ཁྱད་དུ་བྱེད་རྒྱུ་
གདམས།

བུ་རྒྱུང་མེད་པོས་དེ་ལྟར་བསྐྱབས་པ་དང་རྩེ་ཙམ་འགོར་ཇེས་སྐྱུ་ལྷུ་འདྲེ་ཁོ་ཡོད་སར་ཐོན། སྐྱུ་ལྷུས་ཁོ་ཚོས་འདྲེ་སྤྱོད་དུ་བརྒྱོས་པའི་
བསྟན་བཙུན་འདོན་བྱུང་པར་བཤད།

སྐྱུ་ལྷུས་ཐོག་མར་བསྟན་བཙུན་ལ་གཟིགས་ནས་འཛམ་གླིང་འདི་དྲང་གཟུ་ལྟན་པར་ཤོག། མཐོང་མཐོང་གི་བྱེད་པར་མེད་པ། དབུལ་ཕྱུག་གི་
བྱེད་པར་མེད་པ། ཡག་བཙོག་གི་བར་བྱེད་མེད་པ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་པར་སྟོན་ཞེས་བརྟོན།

དེ་ནས་བུ་རྒྱུང་མེད་པོས་བསྟན་བཙུན་ལ་བཞུགས་ནས་འཛམ་གླིང་འདི་དྲང་བདེན་མིན་པ། མཐོང་མཐོང་ཡོད་པ། དབུལ་ཕྱུག་གི་བར་བྱེད་
ཡོད་པ། ཡག་བཙོག་གི་བར་བྱེད་ཡོད་པ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་པར་སྟོན་ཞེས་བརྟོན།

ཉིན་དེ་ནས་བཟུང་། འཛམ་གླིང་འདི་མཐོང་མཐོང་ཡོད་ལ། དབུལ་ཕྱུག་ཡོད་པ། ཡག་བཙོག་གི་བར་བྱེད་ཡོད་པ། བཏང་སྟོམས་མིན་པ་ཆེ་
གོས་སུ་གྱུར།

3. Match phrases from Part I and Part II to make correct sentences. ཚན་པ་དང་པོ་དང་གཉིས་པའི་ཚིག་གྲུང་ཆ་
བསྒྲིགས་ནས་ཚིག་གྲུབ་ཡང་དག་བཟོས།

PART I

- a. After that day the world had highs and lows, ____
- b. One day three boys ____
- c. The crow suddenly tumbled from out of the tree, ____
- d. The King's son said the same and ____
- e. The Lama quickly snatched out one of the ghost's hair and ____
- f. The poor boy climbed the tree and said, "Come down. ____
- g. The poor boy sadly said, "Next time I won't ____
- h. The poor boy sat ____
- i. Then he went back to the ghosts' place, got the ghost out of the tree, ____
- j. Then the ghost climbed down and ____
- k. Then the poor boy ____
- l. This time he reached ____

PART II

1. dejectedly by the tree.
2. got into the poor boy's bag.
3. If you don't, I will cut down this tree."
4. poor and rich, beautiful and ugly, and became very unfair.
5. put him in his bag, and started to the Lama's home again.
6. saw a ghost in a tree.
7. say a word to that ghost."
8. the Lama's home with the ghost.
9. told the poor boy to take the ghost's hair to the roof of his home.
10. turned into a Lama, and took the poor son to his home.
11. went home to get his bow and arrows.
12. were playing together.

4. Put these words in the blanks below བ་སྟན་འདི་དག་གིས་གཤམ་གྱི་སྟོང་ཆ་སྒྲིངས།: a, the, to, in, over, by, out,
of, into, at, and.

- a. One was ____ king's son, one was ____ rich family's son, ____ one was ____ poor family's son.
- b. When they were about ____ start another game ____ King's son said, "Who can't shoot that crow sitting ____ that tree ____ there must pay ____ thousand coins."
- c. ____ rich family's son said, "I can shoot ____ crow."
- d. "I'll go ____ my home now ____ get my bow ____ arrows."
- e. ____ King's son said ____ same ____ went home ____ get his bow ____ arrows.
- f. ____ poor boy sat dejectedly ____ tree.
- g. He did not have ____ thousand coins.
- h. He did not even have ____ bow and arrows.
- i. ____ crow suddenly tumbled ____ tree, turned ____ Lama, and took ____ poor son ____ his home.

- j. _____ lama said, “There is _____ place where _____ ghost whose upper body is gold _____ whose lower body is silver lives.
- k. “There are other ghosts _____ this place.”
- l. “Some ghosts will ask you _____ take them but you shouldn’t.
- m. “_____ ghost that tells you not _____ take him is _____ one you should take.”
- n. “You must not speak _____ it after you begin carrying it.”
- o. _____ Lama took _____ poor boy _____ ghosts’ place.
- p. _____ poor boy felt afraid because there were many ghosts _____ they all seemed _____ want him _____ take them.
- q. Then _____ poor boy saw _____ ghost _____ tree.
- r. _____ poor boy climbed _____ tree _____ said, “Come down.”

5. Write answers to these questions. གཤམ་གྱི་དྲི་བ་དག་ལ་ལན་འབྲི་དགོས།

- a. What did the King’s son want to shoot?
- b. How much would they have to pay if they didn’t shoot it?
- c. Who didn’t have a thousand coins?
- d. What did the crow turn into?
- e. What was the ghost’s upper body?
- f. What was the ghost’s lower body?
- g. Where did the boy find the ghost?
- h. What did the Lama quickly snatch?
- i. What happened after the boy read the scriptures?

6. Mark these sentences T (true) or F (false). ཚིག་གྲུབ་འདི་དག་ལ་(ཡང་དག་པར T དང་ནོར་ལུགས་ལ F) རྟགས་ཀློང་།

- a. The rich man’s son didn’t have any money. **T F**
- b. The ghost was in a cave. **T F**
- c. As the ghost began to disappear, the boy snatched his hair. **T F**
- d. The Lama said to the poor boy he must not speak to the ghost. **T F**
- e. There was a scripture inscribed on the ghost’s hair. **T F**
- f. The boy read the scriptures the same way the Lama did. **T F**

A Man, a Rabbit, and a Wolf

ཐོ་བཏན།

1. Vocabulary བསྟན།

valleys ལུང་བ།

collect firewood བུ་མ་འབྲུ་བ།

investigate འདྲི་གཅོད་བྱེད་བ།

hung out of བྱི་ལ་བསྐྱར་བ།

Grandpa (grandfather) སློ་བོ།

trick གཞེ་ཐབས།

gun band བོ་ལུ་ཁྲུ།

meanwhile ཞོར་དུ། དུས་མཆུངས་སུ།

lunged གཅོས་བ། རྒྱུ་བ།

Hey! ཧྲ་ཡེ།

gently འཇམ་པོའི་ངང་།

defeat བཅ་པར་བཏང་བ།

went along a path to a hilltop དེ་དུ་འབྱར་ཞིག་ཏུ་འཐེན་པའི་ལམ་ཐུན་ཞིག་དེད་ནས་སོང་བ།

alone in the world འཇམ་གླིང་ནས་གཅིག་ལུར།

earn money to live འཚོ་བའི་ཆད་དུ་སྒྲར་མོ་འཚོལ་བ།

enormous (very big, huge) གཏོས་ཆེན་པོ། ཆེན་པོ།

jumped back བྱིར་མཆོངས་བ།

meat on your bones རྩོད་ཀྱི་རུས་སྟེང་གི་ཤ

swear an oath མནའ་སྒྲེལ་བ།

yell ཆོག་ལོག་རྒྱག་བ།

agreed meeting place ཁ་ཆད་བྱས་པའི་ངོ་ཐུག་ས།

shouted འབོད་སྐད་བརྒྱབ་བ།

ax ལྷ་རེ།

saved བསྐྱབས་བ།

“What’s the matter with you?” རྩོད་ལ་དོན་ཅི་ཞིག་བྱུང་།

2. Text སྒྲུབ་ཚན།

Zhuma and her son Lobsang lived in a house at the bottom of three big deep **valleys**.

One day Mother Zhuma suddenly became ill and died, leaving Lobsang **alone in the world**. Each day he went into the forest to **collect firewood**. He sold the wood to earn money to live.

A year later while he was collecting firewood he heard a strange sound. When he went to **investigate**, he saw an **enormous** wolf. It had long sharp fangs. A bright red tongue **hung out of** its mouth.

When Wolf saw Lobsang he ran to him and said, “Ha, ha! Today I have a sweet thing to eat and warm blood to drink. I haven’t smelled meat for seven days. I will eat you.”

Lobsang was frightened and **jumped back**. He said, “Please don’t eat me today. I haven’t eaten for three days. If you ate me now you wouldn’t feel full. Please eat me tomorrow **Grandpa** Wolf.”

Wolf said, “What you said is true. You will taste better with more **meat on your bones**. But I don’t believe that you will come back tomorrow. You might be trying to **trick** me. You must **swear an oath** that you will come back tomorrow.”

“If I am not here tomorrow, come to my home and eat me,” said Lobsang. Wolf then let Lobsang leave.

Lobsang was very worried. On the way back to his home he met a rabbit. Rabbit asked, “Brother, why are you so sad? You aren’t carrying any wood. **What’s the matter with you?**” Lobsang told Rabbit his problem.

“Don’t be afraid for I can help you. I have a plan,” said Rabbit. Lobsang found this hard to believe. He thought the rabbit was too small and too weak to help save him from the enormous wolf.

“Let’s go to your home,” said Rabbit. They went together to Lobsang’s home.

When they reached Lobsang’s home, Rabbit said, “Please make a wooden gun.” Lobsang quickly made a wooden gun and used a piece of rope for a **gun band**.

The next day they got up early, ate quickly, and went into the forest. On the way to the forest Rabbit said, “When I **yell**, you must say the King’s hunter is coming.”

Rabbit took the wooden gun and **went along a path** to a hilltop. **Meanwhile**, Lobsang went to meet Wolf. When he reached their **agreed meeting place** Wolf was waiting. Wolf said, “Now, I am going to eat you,” and **lunged** at Lobsang. But suddenly Wolf heard, “Be careful! The King’s hunter is coming. He’s got a gun.”

“Is the King’s hunter really coming?” asked Wolf.

Rabbit **shouted** to Lobsang, “**Hey!** What’s that beside you?”

“Please tell him I am a piece of wood,” said Wolf.

Lobsang shouted, “It’s a piece of wood.”

“Please hit it with your **ax**,” said Rabbit.

“Please hit me **gently**,” said Wolf. Lobsang hit Wolf very gently.

“Why does it make no sound?” said Rabbit.

“Please hit me hard,” said Wolf. This time Lobsang hit Wolf so hard on the head that he died. Rabbit’s plan had worked and Lobsang was **saved!**

Lobsang and Rabbit then became sworn brothers and had a wonderful and pleasant life together.

Since that time most people do not eat rabbit meat.

སྒྲུབ་པ། རི་བོང་དང་སྦྱང་གི།

སྦྱོལ་མ་དང་ཁོ་མའི་བྱ་གཉི་གས་གཏིང་ཟབ་པའི་རི་ལུང་ཆེན་པོ་གསུམ་གྱི་མཐིལ་ན་ཆགས་པའི་ཁང་བ་ཞིག་གི་ནང་དུ་འཛོལ་བསྐྱུལ།

ཉིན་ཞིག་ཨ་མ་སྦྱོལ་མ་སྦྱོ་བུར་དུ་ན་ནས་ཆེ་ལས་འདས་ཤིང་ཆེ་རིང་འཛིག་རྟེན་འདི་ནས་རང་གཅིག་ལུང་ལུས། ཉིན་གྲངས་ལ་ཁོ་ནགས་ཚལ་

ལ་བྱ་མ་འབྱུང་བར་སོང་། འཛོལ་འདྲི་ཆེད་དུ་ཁོས་བྱ་མ་བཙོངས་ནས་སྦྱོར་མོ་བཙུལ།

ལོ་གཅིག་གི་རྗེས་ནས། ཁོས་འབྲུད་ཤིང་འབྲུག་པས་སྒྲུ་ཡ་མཚན་ཞིག་ཐོས། ཁོ་ལྟ་བུར་སངས་པ་ན་སྐྱེད་ཀྱི་ཆེན་པོ་ཞིག་མཐོང་། སྐྱེད་ཀྱི་དེར་
མཆེ་བ་རིང་བོ་ཡོད། ཟུང་མར་པོ་ཞིག་ཁོའི་ཁ་ནང་ནས་ཕྱི་ལ་བསྐྱར་ཡོད།

སྐྱེད་ཀྱིས་སྒྲོ་བཟང་མཐོང་བ་ན་ཁོའི་ཕྱོགས་ལ་བརྒྱགས་ནས་“ཏྲ་ཏྲ། དེ་རིང་ང་ལ་ཟ་རྒྱ་མང་རམོ་ཁྲག་དྲོན་མོ་བཏུང་རྒྱ་ཡོད། ངས་ཉིན་འགའ་
ལ་ཤ་ཞིག་གི་དྲི་མ་ཡང་སྒྲོམ་མ་བྱུང་། ངས་ཁྱོད་བཟང་རྒྱ་ཡིན་”ཞེས་ལབ།

སྒྲོ་བཟང་སྒྲག་ནས་ཕྱིར་ལུང་བརྒྱབ། ཁོས་“དེ་རིང་ཁྱོད་ཀྱིས་ང་མ་འཆའ། ངས་ཉིན་མ་གསུམ་ལ་ཟ་མ་མ་ཐོས། གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱིས་ང་ད་ཐོས་
ན། ཁྱོད་ཀྱི་ཐོ་བ་འགྲང་རྒྱ་མ་རེད། ཨ་ཁུ་སྐྱེད་ཀྱི་ཁྱོད་ཀྱིས་སངས་ཉིན་ང་བཟང་རོགས་”ཅེས་བཤད།

སྐྱེད་ཀྱིས་“ཁྱོད་ཀྱིས་བཤད་པ་བདེན་པ་རེད། ཁྱོད་ཀྱི་རུས་སྟེང་ན་ཤ་མང་པོ་ཡོད་ན་ཁྱོད་རེ་ཞིམ་ཡིན་རྒྱ་རེད། འོན་ཀྱང་ཁྱོད་ཕྱིར་འོང་བར་ང་
ཡིད་མི་ཆེས། ཁྱོད་ཀྱིས་ང་ལ་མགོ་སྐོར་གཏོང་གིན་ཡོད་ན་ཁྲིགས་ཁྲིགས་མེད། སངས་ཉིན་ཡོང་སྟེང་བར་ཁྱོད་ཀྱིས་མནའ་སྒྲེལ་དགོས་”ལབ།

སྒྲོ་བཟང་གིས་“གལ་ཏེ་སངས་ཉིན་ང་འདི་གར་མ་ཡོང་ན་ངའི་བྱིམ་ན་ཡོང་ནས་ང་བཟང་བས་ཆོག་”ཅེས་བཤད་པ་ན། སྐྱེད་ཀྱིས་སྒྲོ་བཟང་འགོ་རུ་
བརྟུག

སྒྲོ་བཟང་གིས་སེམས་ཁུར་ཆེན་པོ་བྱས། བྱིམ་དུ་ལོག་པའི་ལམ་ཁར། ཁོ་རི་བོང་ཞིག་ལ་བྱུག རི་བོང་གིས་“སྒྲན་ཟླ། ཁྱོད་འདི་འདྲ་སྒྲག་
དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི། ཁྱོད་ཀྱིས་བྱིམ་ཁུར་མེད་པས་ཁྱོད་ལ་དོན་ཅི་ཞིག་བྱུང་”ཞེས་ལབ་པ་ན། སྒྲོ་བཟང་གིས་ཁོའི་སྒྲག་དེ་བཤད།

རི་བོང་གིས་“སེམས་ཁུར་མ་བྱེད། ངས་ཁྱོད་ལ་རོགས་བྱེད་བྱུང། ང་ལ་བཀོད་པ་ཞིག་ཡོད་”ཅེས་ལབ། སྒྲོ་བཟང་གིས་ཡིད་ཆེས་དཀའ་བར་
སྒྲུ། ཁོས་རི་བོང་ནི་རྒྱུད་ཞིང་ཉམ་ཐག་པས་ཁོ་སྐྱེད་ཀྱི་ཆེན་པོ་ཞིག་གི་ལག་ནས་སྒྲོབ་བྱུང་མ་འདོད།

རི་བོང་གིས་“ཁྱོད་ཆང་ལ་འགོ་དང་”ཞེས་ལབ་ནས་ཁོ་ཆོ་མཉམ་དུ་སྒྲོ་བཟང་གི་བྱིམ་ལ་སོང་།

ཁོ་ཆོ་སྒྲོ་བཟང་གི་བྱིམ་ལ་སོན་པ་ན། རི་བོང་གིས་“ཤིང་བོ་འུ་ཞིག་ལས་”ཅེས་བཤད་པར། སྒྲོ་བཟང་གིས་མཁྱོགས་སྐྱར་ངང་ཤིང་བོ་འུ་ཞིག་
ལས་ཐེ་གྲུ་ཞིག་གིས་བོ་འུ་ཡོང་བཅོས།

ཕྱི་ཉིན་ཁོ་ཆོ་ནངས་སྒྲོ་མོར་ལངས་ཤིང་ཟ་མ་མཁྱོགས་པོར་ཐོས་ནས་ནགས་ཆལ་དུ་སོང་། ནགས་ཆལ་དུ་འགོ་བའི་ལམ་ཁར། རི་བོང་
གིས་“ངས་ཤིང་ཀྱིས་བོས་པ་ན། ཁྱོད་ཀྱིས་རྒྱལ་བོའི་རྩོན་པ་ཡོང་གིན་འདུག་”ཅེས་སྐད་སྒྲོག་དགོས་”ཅེས་ལབ།

རི་བོང་གིས་ཤིང་བོ་འུ་ཐོགས་ཤིང་རྒྱུད་ལམ་ཞིག་བརྒྱད་ནས་དེ་འུ་འུར་ཞིག་གི་སྟེང་དུ་འཛོགས། དེའི་ཞོར་དུ། སྒྲོ་བཟང་སྐྱེད་ཀྱིར་བྱུག་པར་
སོང་། ཁོ་ཁོ་ཆོས་གྲོས་ཆད་བྱས་པའི་རོ་བྱུག་སར་སོན་པ་ན། སྐྱེད་ཀྱིས་བསྒྲགས་ཡོད། སྐྱེད་ཀྱིས་“ད་ངས་ཁྱོད་བཟང་རྒྱ་ཡིན་”ཞེས་ལབ་ནས་རྩ་
བཟང་ལ་གཙུག་འགོ་བརྩམས། འོན་ཀྱང་སྐྱེད་ཀྱིས་“སེམས་རྒྱུད་ཀྱིས། རྒྱལ་བོའི་རྩོན་པ་སྒྲེབས་བྱུང་། ཁོར་མེ་མདའ་ཞིག་ཡོད་”ཅེས་བཤད་པ་ན།

སྐྱེད་ཀྱིས་“རྒྱལ་བོའི་རྩོན་པ་རོ་མས་ཡོང་གིན་ཡོད་དམ་”ཞེས་དྲིས།

རི་བོང་གིས་སྒྲོ་བཟང་ལ་“ཀྱ་ཡེ། ཁྱོད་ཀྱི་ལོགས་ཀྱི་དེ་ཅི་ཞིག་ཡིན་”ཞེས་སྐད་ཆེན་བོས་བཤད།

སྐྱེད་ཀྱིས་“ཁོ་ལ་ང་ནི་ཤིང་དུམ་ཞིག་ཡིན་པར་ཤོད་”ཅེས་བཤད།

སྒྲོ་བཟང་གིས་“ཤིང་དུམ་ཞིག་ཡིན་”ཞེས་ལབ།

རི་བོང་གིས་“དེར་ཁྱོད་ཀྱིས་སྒྲོ་མེས་བསྐྱར་དང་”ཞེས་ལབ།

སྐྱེད་ཀྱིས་“ང་ལ་ཡང་མོས་བསྐྱར་དང་”ཞེས་ལབ་པ་ན་སྒྲོ་བཟང་གིས་ཀྱང་སྐྱེད་ཀྱིར་ཏུ་ཅང་ཡང་མོས་བསྐྱར།

རི་བོང་གིས་“སྟ་རེས་བསྐྱུན་ན་སྒྲ་མེད་པ་ཅི་ཡིན”ཞེས་ལབ།
 སྒྲ་གིས་“ང་ལ་ཤེད་ཀྱིས་བསྐྱུན་རོགས”བཤད་པ་ན་སྒྲོ་བཟང་གིས་མགོ་ལ་ཤེད་ཀྱིས་བསྐྱུན་པས་སྒྲ་གི་བཀྲོངས། རི་བོང་གི་འཐབ་བཀོད་
 ལ་རྒྱལ་ཁ་ཐོབ་ཅིང་སྒྲོ་བཟང་ཡང་བསྐྱུབས།
 སྒྲོ་བཟང་དང་རི་བོང་གཉིས་ཤག་པོར་གྱུར་བ་དང་མཉམ་དུ་སྤྱིད་པོ་བདེ་མའི་འཆོ་བ་བསྐྱུལ།
 དུས་དེ་ནས་བཟུང་མི་མང་ཤོས་ཀྱིས་རི་བོང་གི་ཤ་མི་ཟའོ།

3. Put these words in the blanks below ཐ་སྟད་འདི་དག་གིས་གཤམ་གྱི་སྟོང་ཆ་སྒྲོངས།: and, an, the, at, of, in, a.

- Zhuma ____ lived ____ ____ house ____ ____ bottom ____ three valleys.
- Mother Zhuma became ill ____ died, leaving Lobsang alone ____ ____ world.
- He went into ____ forest to collect firewood.
- He sold ____ wood to earn money.
- ____ year later he heard ____ strange sound.
- When he went to investigate he saw ____ enormous wolf.
- ____ bright red tongue hung out ____ its mouth.
- Wolf saw Lobsang, ran to him, ____ said, “Today I have ____ sweet thing to eat ____ warm blood to drink.”
- Lobsang was frightened ____ jumped back.
- “You must swear ____ oath that you will come back tomorrow.”
- “If I am not here tomorrow, come to my home ____ eat me,” said Lobsang.

4. Put these sentences in the correct order. ཆོག་གྲུབ་འདི་དག་གོ་རིམ་ཡང་དག་པར་སྒྲིགས།

- ____ “Hey! What’s that beside you?”
- ____ “Is the King’s hunter really coming?” asked Wolf.
- ____ “Please hit it with your ax,” said Rabbit.
- ____ “Please hit me gently,” said Wolf.
- ____ “Please hit me hard,” said Wolf.
- ____ “Please tell him I am a piece of wood,” said Wolf.
- ____ “Why does it make no sound?” said Rabbit.
- ____ Lobsang and Rabbit became sworn brothers and had a wonderful life.
- ____ Lobsang hit the wolf very gently.
- ____ Lobsang shouted, “It’s a piece of wood.”
- ____ Rabbit shouted to Lobsang,
- ____ Rabbit’s plan had worked and Lobsang was saved!
- ____ Since that time most people do not eat rabbit meat.
- ____ This time Lobsang hit Wolf hard and he died.

5. Mark these sentences T (true) or F (false). ཚིག་གྲུབ་འདི་དག་ལ་(ཡང་དག་པར་T དང་ནོར་ལུལ་ལ་F) རྒྱུ་མཐུན་ཚིག་

- a. The mother and Wolf both died. **T F**
- b. Rabbit did not help Lobsang. **T F**
- c. Lobsang swore an oath. **T F**
- d. Wolf agreed to not eat Lobsang when they first met. **T F**
- e. Wolf is kind and Rabbit is unkind in this story. **T F**
- f. Rabbit's plan helped Wolf. **T F**
- g. Wolf died when Rabbit shot him with the gun. **T F**

6. Write answers to these questions. གཤམ་གྱི་དྲི་བ་དག་ལ་ལན་འབྲི་དགོས།

- a. What was Rabbit's plan?
- b. How did Wolf die?
- c. Why did Lobsang's mother die?
- d. Why was Lobsang very worried?
- e. Where did Lobsang meet Wolf?

7. What lesson does this story teach? གཏམ་རྒྱུད་འདི་ལས་བསྐྱབ་བྱ་ཅི་ཞིག་འཕྲོབ་ཐུབ།

- a. Mothers do die.
- b. Lobsang loved his mother very much.
- c. Lobsang was a man.
- d. Clever weak animals may be able to **defeat** bigger animals.

Heart-Eyes

ཆེ་རིང་དབང་སྒྲོན།

1. Vocabulary བ་སྒྲོན།

livelihood འཚོ་བ།

schooling སློབ་གྲུའི་སློབ་གསོ།

received high marks གླུ་འབྲས་མཐོན་པོ་སྒྲངས་པ།

controlled ཆོད་འཛིན་བྱས་པ། བཀག་གྱུ་ཐེབས་པའི།

dried bread གོ་རེ་སྒྲམ་པོ།

polluted བཙོག་པོར་བཏང་པ།

dutiful ལས་ལ་བརྩོན་པ།

boarding school བཅའ་སྡོད་སློབ་ཁྱེ།

persevered ལྷན་མཁྱེད་སྒྱུས་པ། སློ་མི་ཡམ་པའི།

patient རང་རྒྱུད་རིང་མོ།

gather enough strength ཤེད་འདང་པོ་སྒྲིམ་པ།

readied ག་སྒྲིག་བྱས་ཡོད་པ།

2. Text སྒྲུབ་ཚན།

A father, a mother, and a son lived in a village. They sold wood for their **livelihood**. One day the father said to the mother, “We only have a son. I love him very much. He is like my heart. If I didn’t have a heart, I couldn’t live.”

The mother replied, “I feel the same. He is like my eyes. If I didn’t have my eyes, I couldn’t see.” From then on they called their son “Heart-Eyes.”

When the boy got older the father said, “I think our son is **dutiful**. We must send him to school. He is eight and old enough to go to school. If he eventually got a job and a salary we could live in comfort and ease.”

“But we have no money to pay for his **schooling**,” said the mother.

“We can get the money if we work for other people,” answered the father.

The parents then did work for other people and were able to send their son to a **boarding school** far from their home. They were only able to see him twice a year. He studied very hard and **received high marks**. Day after day, year after year, he **persevered** and studied hard. When he finished his schooling, he got a job in town and brought his parents to live with him.

By this time his parents were very weak because they were old and had worked too hard during their lives.

Later he married pretty young Zhaxi Zhuma. They eventually had a son and named him Zhaxi.

Some years later after Heart-Eyes’ mother died, Zhaxi Zhuma treated the grandfather badly. She **controlled** the family. Heart-Eyes never said anything about the way she treated his father.

The old man was sad but he was very **patient**.

One day Zhaxi Zhuma put the old man in the dark, cold basement of the house and only gave him **dried bread** to eat. The old man had no teeth so he could not eat the bread. Zhaxi knew his grandfather could not eat the bread and secretly gave him other food. When his mother discovered this, she beat Zhaxi.

The old man was so hungry and cold that he became very ill. He thought that if he could **gather enough strength** he would leave the house and beg for food outside on the street, but he could not move. He had no medicine and Zhaxi Zhuma would not give him any.

One day Zhaxi Zhuma said to Heart-Eyes, “Your father will die soon. He can’t stay here anymore. Our home will become dirty and **polluted** if he dies here. Tomorrow take him and throw him in a cave at the top of a mountain. I have **readied** a basket for you to carry him in.”

Although Heart-Eyes felt very sad, he said nothing. The next morning he put his father in the basket and then put the basket on his back. He took food and water with him. He put his father in the cave and put the food beside him. He felt very sorry for his father.

When he reached home with the empty basket, he wanted to throw it in the garbage. His son stopped him and said, “Don’t throw it away. I will keep it until you get old and then I will throw you into a cave because you have been so loving and kind to me.”

What the boy said amazed Heart-Eyes. He thought about how much his parents had loved him. He raced back to the cave to get his father but it was too late. His father was dead from hunger, cold, and illness.

སྒྲིང་མིག

ཕ་མ་བུ་གསུམ་གྱི་དཀྱིལ་ལ་ཞུགས་པ་མཉམ་དུ་འཛོལ་བའི་ཕྱི་ལོ་། ཁོ་ཚོས་ཁྱ་མ་བཙུངས་ནས་འཛོལ་བ་རེའུ། ཉིན་ཞིག་ཨ་ཕ་མ་མ་མ་ལ་དཀྱིལ་ལ་བཞུགས་པ་ལྟར། ང་ཁོ་ལ་ཉ་ཅང་བརྟེ། ཁོ་ནི་དེ་སྒྲིང་དང་འདྲ། གལ་ཏེ་དེ་སྒྲིང་མེད་ན་ང་འཛོལ་བུ་རྒྱ་མ་རེད་ཅེས་བཤད།

ཨ་མས་“དེ་ཚོར་བ་ཡང་དེ་འདྲ་རེད། ཁོ་ནི་དེ་སྒྲིང་དང་མཆོངས། གལ་ཏེ་མིག་མེད་ཆོངས་མཐོང་མི་ཐུབ་ཅེས་ལན་བཏབས།

དེ་ནས་བརྒྱུད་ཁོ་ཚོས་བུར་སྒྲིང་མིག་ཅེས་བོས།

བུ་རྒྱུད་ནར་སོན་པ་ན། ཨ་ཕས་“ངས་བལྟས་ན་བུ་ནི་ཁ་ཉན་མཁན་ཞིག་རེད། ང་ཚོས་ཁོ་སྒྲོབ་གྱུར་སྒྱུ་ལ་དགོས། ཁོ་ལ་བརྒྱད་ཡིན་ལ་སྒྲོབ་གྱུར་འགོ་རན་རེད། གལ་ཏེ་ཁོས་མཐར་བྱ་བ་ཞིག་རྟོན་ནས་རྒྱ་ལོགས་སྒྲངས་ན་ང་ཚོས་ཀྱང་འཛོལ་བ་སྒྱིད་པོ་བདེ་མོ་རོལ་ཐུབ་ཅེས་བཤད།

ཨ་མས་“འོན་ཀྱང་ཁོ་སྒྲོབ་གྱུར་འགོ་བར་དཀོར་སྒྲོར་མོ་འདྲང་བོ་མེད་ཅེས་ལན་བཏབས།

ཨ་ཕས་“གལ་ཏེ་དཀོས་མི་གཞན་ལ་གྲུ་བརྒྱབ་ན་སྒྲོར་མོ་བཙུལ་ཐུབ་ཅེས་ལན་བཏབས།

དེ་ནས་ཕ་མ་མས་མི་གཞན་ལ་གྲུ་བརྒྱབ་ནས་ཁོ་ཚོའི་བུ་ཁྱིམ་ནས་ཐག་རིང་སའི་བཙུང་སྒྲོབ་གྲུ་ཞིག་ལ་བསྐྱུལ་ཐུབ་སོང་། ཁོ་ཚོས་བུ་ལ་ལོ་གཅིག་རེར་ཐེངས་གཉིས་མ་གཏོགས་རིག་མི་ཐུབ། ཁོས་སྒྲོབ་སྒྲོབ་འབད་བརྩོན་བགྱིས་ནས་སྒྲོབ་འབྲས་མཐོན་པོ་སྒྲངས། ཉིན་ཐོག་ལ་ཉིན་དང་ལོ་ཐོག་ལ་ལོ་བསྐྱས་ནས་ཁོས་སྒྲོབ་བརྩོན་ལྷོད་མེད་བྱས། ཁོས་སྒྲོབ་གྲུའི་སྒྲོབ་གསོ་ཉམས་ལེན་བྱས་ཆར་བཞག། ཁོར་གྲོང་བརྒྱལ་ནས་བུ་བ་ཞིག་ཐོབ་པ་དང་ཁོས་ཕ་མ་གཉིས་ཁྱིད་ནས་ཁོ་དང་མཉམ་དུ་འཛོལ་བ་རེའུ།

སྐབས་དེར། ཁོའི་ཕ་མ་ལོ་ན་ཆས་ཤིང་ཆོ་གང་པོར་དཀའ་ལས་ཆེན་པོ་བྱས་པས་ལུས་རྒྱངས་ཞན་པར་གྱུར།

རྒྱུ་མོར། ཁོ་བུ་མོ་ཡག་མ་བཟུ་ཤིས་སྒྲོལ་མ་དང་གཉེན་སྒྲིག་བྱས། མཐའ་མར་ཁོ་ཚོས་བུ་ཞིག་བཙས་པ་དང་མིང་ལ་བཟུ་ཤིས་བཏགས།

ལོ་འགའི་རྒྱུ་མོར། སྒྲིང་མིག་གི་ཨ་མ་འདས་རྒྱུ་ལ་བཟུ་ཤིས་སྒྲོལ་མས་སྐྱུག་པོ་གཉོར་སྒྲོབ་དཔར་བྱས། ཁོ་མོས་ཁྱིམ་ཆང་ལ་ཁ་ལོ་བསྐྱར། ཁོ་མོས་ཁོའི་ཨ་ཕར་རྟ་སྒྲོད་རི་འདྲ་འཛིན་པར་སྒྲིང་མིག་གིས་ཅི་ཡང་མ་བཤད།

ཆད་པོ་ཉ་ཅང་སྒྲོ་ནའང་ཁོས་ངང་རྒྱད་རིང་མོ་བརྒྱུད།

ཉིན་ཞིག་བཟུ་ཤིས་སྒྲོལ་མས་ཆད་པོ་སྐྱུག་ནས་པའི་ས་དོང་འབྲས་མོ་ནང་དུ་བཞག་ནས་ཟ་རྒྱུ་གོ་རེ་སྐྱུ་མོ་ཁོ་ན་བྱིན། ཆད་པོར་སོ་མེད་པས་གོ་རེ་སྐྱུ་མོ་ཟ་མ་ཐུབ། བཟུ་ཤིས་ཀྱིས་སྒྲོ་པོས་གོ་རེ་སྐྱུ་མོ་བཟའ་མི་ཐུབ་ཤིས་ནས་སྐྱོག་ཏུ་ཁོར་ཟ་རྒྱུ་གཞན་པ་བྱིན། ཨ་མས་དེ་ཤིས་པ་ན་ཁོ་ལ་བརྟུངས།

ཆད་པོ་སྐྱོགས་ཤིང་གང་ནས་ཉ་ཅང་ན། ཁོས་གལ་ཏེ་ཤིག་བསྒྲིམས་ཐུབ་རྒྱུ་ན་ཁང་བ་འདི་དང་བུལ་ནས་སྒྲངས་ནས་ཟ་མ་སྒྲངས་ཐུབ་རྒྱུ་རེད་འདོད། འོན་ཀྱང་ཁོ་འགྲལ་མ་ཐུབ། ཁོ་ལ་སྒྲན་མེད་ལ་བཟུ་ཤིས་སྒྲོལ་མས་ཁོ་ལ་ཅི་ཡང་མི་སྟེར།

ཉིན་ཞིག་བཟུ་ཤིས་སྒྲོལ་མས་སྒྲིང་མིག་ལ་ཁྱོད་ཀྱི་ཨ་ཕ་མི་འབྲངས་པར་འཆི་རྒྱུ་རེད། ཁོ་འདི་ནས་ད་སྔོན་མི་ཆོག་གལ་ཏེ་ཁོ་འདི་ནས་འཆི་ན། དེད་ཆང་བཙོག་པོར་བརྩོ་རྒྱུ་དང་རྒྱུ་འགོ་རྒྱུ་རེད། སང་ཉིན་ཁོ་ཁྱིད་ལ་རི་སྟེང་གི་བྲག་ཐུག་ཅིག་གི་ནང་དུ་ཐོངས། ཁོ་ཁྱུར་བྱེད་དུ་ངས་ཁྱོད་ལ་སྒྲོ་བོ་ཞིག་གསྒྲིག་བྱས་ཡོད་ཅེས་ལབ།

སྒྲིང་མིག་གི་སེམས་ཉ་ཅང་སྒྲོ་ནའང་འོན་ཀྱང་ཅི་ཡང་མ་བཤད། ཕྱི་ཉིན་ནངས་མོར་ཁོས་ཁོའི་ཨ་ཕ་སྒྲོ་བོ་དེའི་བཞག་ཅིང་སྒྲོ་བོ་རྒྱབ་ལ་ཁུར། ཁོས་ཟ་རྒྱུ་དང་བཏུང་རྒྱུ་བྱེད། ཁོས་ཨ་ཕ་བྲག་ཐུག་དེའི་ནང་དུ་བཞག་ཅིང་ལོགས་སུ་ཟ་མ་ཡང་བཞག། ཁོ་ཨ་ཕའི་ཆེད་དུ་ཡིད་ནོངས་ཆེན་པོ་སྐྱུས།

ཁོས་སྤྱི་བོ་སྤྱི་བོ་བུ་ལ་ལྟོ་བུ་བུ་ན། ཁོས་སྤྱི་བོ་གད་སྤྱི་གས་ཀྱི་ནང་དུ་འཕེན་ཅིས་བྱས། ཁོའི་བུས་བཀག་ནས་སྤྱི་བོ་མ་འཕེན།
 རྒྱུ་དང་ལ་བུ་ཞིང་དུ་བས་བས་སྤྱི་བོ་དེ་རྒྱུ་ཆས་རེག་བར་དུ་བཟུང་ནས་མཐའ་མར་རྒྱུ་བྲག་ཕྱག་ཅིག་གི་ནང་དུ་འཕེན་རྒྱུ་ཡིན་ཞེས་ལབ།
 སུ་རྒྱུ་གིས་ཅི་བཤད་པ་དེས་སྤྱི་བོ་མིག་སྤྱི་བོ་བུ་ལྟོ་བུ་ ཁོས་རང་གི་པ་མས་ཁོ་ལ་རི་འདྲ་གཅིས་པ་བས་མས་ནས་བྱིར་བྲག་ཕྱག་ལ་བརྒྱགས་
 བས་ཨ་པ་ལེན་བས་མ་མོད་འོན་ཀྱང་འབྱི་དྲགས་སོང་། ཁོ་ཨ་པ་གུང་ལྟོགས་ཀྱིས་མནར་ཞིང་ན་ཆ་ལས་འདས་ཟིན།

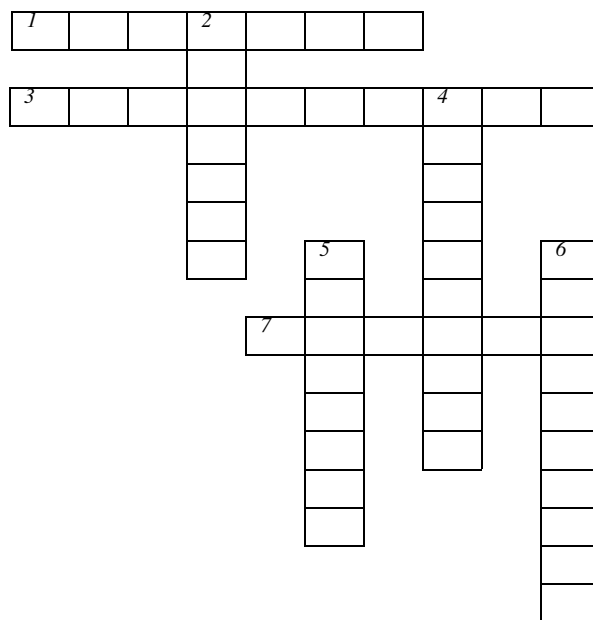
3. Put the sentences in the correct order. གཤམ་གྱི་ཚིག་གྲུབ་དག་གོ་རིམ་ཡང་དག་པར་སྤྱི་གས།

- a. ___ A father, a mother, and a son lived in a village.
- b. ___ His parents were old and had worked too hard during their lives.
- c. ___ Day after day he persevered and studied hard.
- d. ___ He raced back to the cave to get his father but it was too late.
- e. ___ He wanted to beg for food outside on the street.
- f. ___ He took food and water with him.
- g. ___ His son said, "I will throw you into a cave because you have been loving to me."
- h. ___ Zhaxi Zhuma put the old man in a cold basement.
- i. ___ After Heart-Eyes' mother died, Zhaxi Zhuma treated the grandfather badly.
- j. ___ He put his father in the basket.
- k. ___ The old man was sad but he was very patient.
- l. ___ The old man was hungry and cold.
- m. ___ The parents then did work for other people.
- n. ___ The father said, "I think our son is dutiful. We must send him to school."

4. Write answers to these questions. རྩི་བ་འདི་དག་ལ་ལན་ཐོབ་ས།

- a. Why did the mother and father call their son "Heart-Eyes"?
- b. When did they send Heart-Eyes to school?
- c. How often did they see Heart-Eyes?
- d. Did Heart-Eyes study hard?
- e. Who did Heart-Eyes marry?
- f. How did his wife treat his father?
- g. Where did Zhaxi Zhuma put the grandfather one day?
- h. What did the grandson secretly give to his grandfather?
- i. When Zhaxi Zhuma discovered what her son had done, what did she do to him?
- j. What did Zhaxi Zhuma tell Heart-Eyes to do with his father?
- k. Why did his son stop him from throwing away the basket?
- l. When he raced back to the cave, was his father still alive?

5. Crossword ལྷ་མཁའ་ཁྱིའི་གཤེགས་ཅེད།

Across

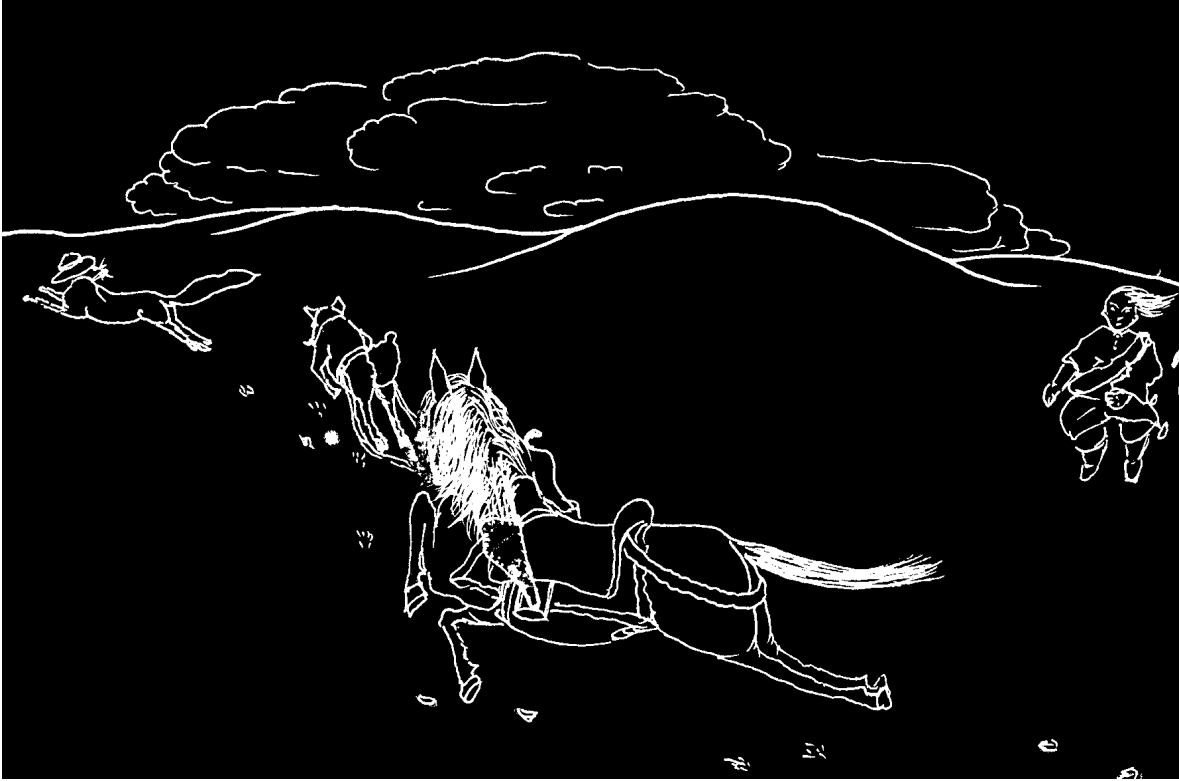
1. Zhaxi Zhuma said, "I have _____ a basket for you to carry him in."
3. She _____ the family.
7. He thought that if he could _____ enough strength he would leave the house.

Down

2. The father said, "I think our son is _____."
4. They sold wood for their _____.
5. The parents were able to send their son to a _____ school far from their home.
6. Day after day, year after year, he _____ and studied hard.

A Lazy Man Becomes Hardworking

ཆེ་རིང་ལྷ་མོ།

1. Vocabulary བསྟན།

led a lazy life ལེ་ལོའི་འཆོ་བ་བསྐྱལ་བ།

decided ཐག་བཅད་པ།

loaf of bread གོ་རེ་ལེབ་མོ་གཅིག

good sign ལྷ་ས་བཟང་།

reins ཐུར་མདའ།

stuck འཐམ་པ། བསྐྱོན་པ།

laughingly དགའ་བའི་ངང་།

night had fallen ཐུན་རུབ་པ།

precious turquoise bead གཡུ་ཐེང་རྩ་ཆེན།

pretended ཡིན་ཁུལ་བྱེད་པ། རྫུ་བ་བྱེད་པ།

murmuring ལྷབ་ལྷིབ་བཤད་པ།

dismounted ཐུར་ལ་བབས་པ། རྟོང་ནས་བབས་པ།

slept from morning until night ནངས་ནས་དགོང་དུ་ཉལ་བ།

change his habits གོམས་གྲོལ་སྒྱུར་བ།

heap of ash ཐལ་སྒྲངས།

fox བ།

chased རྩེས་ལ་བརྒྱགས་པ། བདས་པ།

weeping ཏུ་བ།

lamenting a death ཤི་སྐྱལ་གི་ཆོ་ངེ་འདོན་བཞིན་པ།

collecting fuel འབྲུད་གིང་འཐུབ།

frantic བཅམས་འཆོག་པ།

entered the palace རོ་བྲང་ནང་དུ་འཕྱལ་བ།

delighted མགུ་བ། དགའ་བ།

2. Text སྒྲུབ་ཚན།

A couple lived in a tent near a beautiful city. The man **led a lazy life** and often **slept from morning until night**. The woman **decided** to try to **change his habits**. She hoped he would become hardworking and stop being lazy.

One morning she went outside and put a big round **loaf of bread** beside a **heap of ash**. Then she went back inside the tent and said to her husband, “Today is a wonderful day. Many birds have come to our ash heap. They are flying around something.”

The man decided that he must get up and see what had happened. When he went out to the ash heap he found a large piece of bread. He thought this was a **good sign** and said, “I am going hunting tomorrow.”

The next day his wife gave him some food she had prepared and then he rode off into a forest on his horse with a gun and a dog. He soon noticed a **fox** running into a big hole. He stopped his horse, **dismounted**, tied his gun on the horse’s back, and tied the **reins** to a rope around the dog’s neck.

The hole the fox had run into had two openings. He covered one opening with his hat and went to the other opening and built a fire inside. The fire **chased** the fox out of the other hole. When the fox came running out of the hole, the man’s hat **stuck** on its head.

The fox frightened the dog and horse. They ran away, leaving the man with nothing. The man was very sad as he began walking in search of his horse and dog.

Finally, he came to a camp. He asked the people at the camp if they had seen his horse and dog and the fox. He was so sad when he talked about what he had lost that he began **weeping**. The people at the camp said, “Today is a wonderful day and we are all very well. We don’t like you to weep,” and then they beat him. The man said nothing and, as he walked away, he began laughing.

Some time later he met a crowd of people. He **laughingly** asked them the same question he had asked the people at the camp. One man from the crowd said, “We are **lamenting a death**. Why are you so happy?” and then the people beat him.

The man continued walking and came to the King’s palace. Near the palace was an empty room. **Night had fallen** so he slept there until the next morning. When he woke up, he looked outside and saw a girl **collecting fuel**. She was the King’s daughter. As he watched her, he noticed the string around her neck break. A **precious turquoise bead** rolled into a small hole. A short time later the girl noticed that her turquoise was missing. She became so **frantic** and worried that she became ill.

The man **pretended** to be a monk and **entered the palace**. The King was very glad to see a monk because he thought he might be able to help his ill daughter.

“Welcome! If you can find my daughter’s valuable turquoise, I’ll give you anything you want,” said the King. The “monk” led the King outside, and pointed to different spots on the grassland while murmuring “No, no, no...” Finally he said, “Yes!” and pointed to where he knew the turquoise was.

The King dug into a small hole the “monk” pointed to and found the turquoise. A moment later when his daughter heard this, she was well again.

The King was **delighted**, thanked the “monk,” and gave him many gifts. Then the man left riding a horse the King had given him.

Later when he returned home, he became hardworking.

སྒྲུབ་པ་ལེ་ལོ་ཅན་ཞིག་ལས་ལ་བརྩོན་མཁན་ཞིག་ཏུ་གྱུར་བ།

ཁྱེ་ལྷན་གཉིས་གྲོང་ཁྱེར་ཡིད་ཡོད་ཞིག་དང་ཐག་ཉེ་སའི་སྒྲུབ་ཞིག་གི་ནང་དུ་བཞུགས། སྒྲུབ་པ་དེས་སྒྲིད་ལྷན་གི་འཆོ་བ་བསྐྱལ་ཞིང་ནངས་
ནས་དགོང་བར་དུ་ཉལ་ནས་བཞུགས། སྒྲུབ་པ་དེས་ཁོའི་གོམས་སྒྲོལ་སྒྲུར་རྒྱུ་འོག་སེམས་བཅངས། ཁོ་མོས་ཁོ་ལས་ལ་བརྩོན་མཁན་ཞིག་ལ་འགྱུར་
རྒྱུ་དང་ལེ་ལོ་ཅན་ཞིག་མི་བྱེད་པའི་རེ་བ་བཅངས།

ནངས་མོ་ཞིག་ལ་ཁོ་མོ་སྒྲོལ་སྒྲོལ་ནས་གོ་རེ་ལེབ་མོ་ཞིག་ཐལ་སྐྱེད་ཤིག་གི་སྟེང་དུ་བཞག དེ་ནས་ཁོ་མོ་བྱིར་སྒྲུབ་ནང་དུ་སོང་ནས་ཁོ་མོའི་

ཁྱོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཉིན་མ་ཉུང་བཟང་པོ་ཞིག་རེད། དེ་མང་པོ་དེ་མེད་ཐལ་སྤངས་ཀྱི་མཐའ་ལ་ཡོང་ཡོད། ཁོ་ཚོ་དངོས་པོ་ཞིག་གི་མཐའ་ལ་བསྐྱོར་ནས་འཕྲུང་བཞིན་ཡོད་ཅེས་ལབ།

སྤྱི་མཐའ་ཁོ་མཉམ་ལས་ལངས་ནས་དོན་ཅི་ཞིག་བྱུང་བར་དཔེ་པར་དུ་བཟུང་གོས་སྟེ། ཁོ་ཐལ་སྤངས་ཡོད་སར་སོང་བ་ན་གོ་རེ་ཆེན་པོ་ཞིག་རྟོན། ཁོས་འདི་ནི་ལྷ་ས་བཟང་ཞིག་ཡིན་པར་འདོད་ནས་“སང་ཉིན་ང་རི་དྲགས་རྫོན་པར་འགོ་རྒྱ་ཡིན”ཞེས་ལབ།

ཁྱི་ཉིན་ཁོའི་རྒྱུ་མཉམ་ཁོ་ལ་ཁོ་མོས་གྲ་སྒྲིག་བྱས་ཟིན་པའི་ཟ་རྒྱ་འགའ་བྱིན། ཁོས་མེ་མདའ་ཞིག་འཕྲུང། ཁྱི་ཞིག་ཁྱིད། རྟ་ལ་ཞོན་ནས་ནགས་ཚལ་ཞིག་ཏུ་བྱིན། ཁོས་མ་འགྲུངས་པར་མ་ཞིག་ཁུང་བྱ་ཆེན་པོ་ཞིག་གི་ནང་དུ་འཕྱལ་བ་མཐོང་། ཁོས་རྟ་འདུག་ཏུ་བཅུག རྟའི་བང་ནས་བབས། མེ་མདའ་རྟའི་རྒྱུ་ལ་བཏགས། སྤར་མདའ་ཁྱིའི་སྒྲིལ་ཐིག་གི་ལྷོ་ལ་བཏགས།

མ་འཕྱལ་བའི་ཁུང་བྱར་སྒྲིལ་གཉིས་ཡོད། ཁོས་ཁོའི་ལྷ་མོས་སྒྲིལ་གཅིག་བཀའ་ཅིང་ཁོ་སྒྲིལ་གཞན་པ་ཞིག་ཏུ་སོང་ནས་ཁུང་བྱའི་ནང་དུ་མེ་བྱས། མེ་ཡིས་མ་དེ་ཁུང་བྱ་ལས་བྱིར་དེད། མ་ཁུང་བྱ་ལས་བྱིར་བྱོས་ཡོང་བ་ན། ལྷ་མོ་མ་མོའི་མགོ་ལ་བསྐྱོན་སོང་། མ་ཡིས་ཁྱི་དང་རྟ་འདྲེགས་སུ་བཅུག ཁོ་ཚོས་སྤྱི་མཐའ་པ་དེ་ལ་དངོས་པོ་གཅིག་ཀྱང་མ་བཞག་པར་བྱོས་སོང་། སྤྱི་མཐའ་པ་དེ་རྟ་དང་ཁྱི་འཚོལ་བར་འགོ་སྐབས་སེམས་གཏིང་ནས་སྒྲིལ།

མཐའ་མར། ཁོ་སྤར་ཞིག་ལ་ཐོན། ཁོས་སྤར་དེའི་མི་རྣམས་ལ་ཁོའི་རྟ། ཁྱི་དང་མ་མོ་མཐོང་མིན་དྲིས། ཁོས་བོར་སོང་བ་དག་གྲིང་བ་ན་ཡིད་སྒྲོ་ནས་དུ་འགོ་བཅུམས། སྤར་དེའི་མི་རྣམས་ཀྱིས་“དེ་རིང་ནི་ཉིན་མ་ཉུང་བཟང་པོ་ཞིག་རེད། ང་ཚོ་ཡང་བདེ་མོ་ཡིན། ཁྱོད་དུ་བར་ང་ཚོ་མི་དགའ་”ཞེས་ལབ་ནས་ཁོ་ལ་གཙུག་རྒྱུ་བྱས། སྤྱི་མཐའ་པ་དེ་ལ་ཁོ་ལ་ཡང་མ་བཞག་པར་དུ་དགོད་བྱས།

དུས་རེ་ཞིག་འགོར་བ་ན། ཁོ་མི་ཚོགས་ཤིག་ལ་ཐུག ཁོ་དགོད་བཞིན་དུ་མི་རྣམས་ལ་ཁོས་སྤར་གྱི་མི་རྣམས་ལ་དྲིས་པའི་དྲི་བ་གཅིག་མཚུངས་དྲིས། མང་ཚོགས་ཀྱི་ནང་གི་སྤྱི་མཐའ་པ་ཞིག་གིས་“ང་ཚོས་འདི་ན་ཤི་སྟག་བྱེད་དུས། ཁྱོད་ལ་འདི་འདྲ་དགའ་སྒྲིལ་བའི་རྒྱ་མཆན་ཅི་ཡིན”ཞེས་བཞག་ནས་མི་རྣམས་ཀྱིས་ཁོ་གཙུག་རྒྱུ་བྱས།

སྤྱི་མཐའ་པ་དེ་ལྷ་མཉམ་དུ་སོང་བ་ན་རྒྱལ་པོའི་ཕོ་བྲང་ལ་ཐོན། ཕོ་བྲང་དང་ཉེ་ས་ན་ཁང་སྟོང་ཞིག་ཡོད། ས་རུབ་པ་ན་ཁོ་སང་ཉིན་ནངས་མོ་བར་དུ་གཉིད་ལ་ཡུར། ཁོ་སང་ནས་བྱི་ལོ་ལ་བལྟས་པ་ན་བྱ་མོ་ཞིག་གིས་ཁུང་འཕྲུབ་བཞིན་པ་མཐོང་། ཁོ་མོ་ནི་རྒྱལ་པོའི་བྱ་མོ་རེད། ཁོས་ཁོ་མོར་ལྟ་དུས། མོའི་སྒྲིལ་ལྷོང་གི་སྒྲིལ་པ་ཆད་སོང་བ་མཐོང་། གཡུ་ཡི་ཐྱེང་བ་ཅ་ཆེན་ཞིག་ཁུང་བྱ་རྒྱུ་ཆུང་ཆུང་ཞིག་གི་ནང་དུ་བྱིས། རེ་ཞིག་འགོར་རྗེས། བྱ་མོ་དེས་ཁོ་མོའི་གཡུ་པོར་སོང་བ་ཤེས། ཁོ་མོའི་སེམས་འཚོག་འགོ་བཅུམས་པ་དང་སེམས་ཁུང་བྱས་ནས་ན་བྱུང་།

སྤྱི་མཐའ་པ་དེ་བཅུན་པ་ཞིག་ཏུ་བརྟུན་ནས་ཕོ་བྲང་གི་ནང་དུ་འཕྱལ། རྒྱལ་པོས་བཅུན་པ་དེ་མཐོང་བ་ན། བཅུན་པས་ཁོའི་ན་ཚས་གཟིར་བའི་བྱ་མོ་སྒྲིལ་བྱུང་འདོད་ནས། རྒྱལ་པོའི་ཐུགས་ཉུང་དགྲེས།

རྒྱལ་པོས་“ཁྱོད་ལ་དགའ་བ་སུ་ལྟ། གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱིས་པའི་བྱ་མོའི་གཡུ་ཅ་ཆེན་དེ་རྟེན་བྱུང་ན། ངས་ཁྱོད་ལ་ཅི་དགོས་སྟེ”ལབ་པར། བཅུན་པ་དེས་རྒྱལ་པོ་སྒྲིལ་བའི་ཁུང་བྱ་རྒྱུ་ཆུང་ཆུང་ཞིག་གི་གནས་མི་འདྲ་བ་སྟོན་ཞོར་དུ་“མིན། མིན། མིན”ཞེས་མ་ག་མོག་གེར་བཞག། མཐའ་མར་ཁོས་“རེད”ཅེས་ཁོས་ཤེས་ཟིན་པའི་གཡུ་ཡོད་ས་དེ་བཟླན།

རྒྱལ་པོས་བཅུན་པས་བསྟན་པའི་ཁུང་བྱ་ནང་བཞོན་ནས་གཡུ་རྟེན། རེ་ཞིག་གི་རྗེས་ནས། ཁོའི་བྱ་མོས་འདི་ཐོས་པ་ན་ལུས་པོ་ཡང་བདེ་སོང་། རྒྱལ་པོ་ཤིན་ཏུ་དགའ་ཞིང་བཅུན་པར་བཀའ་དྲིན་ལུས་ནས་ལེགས་སྤྱི་མཐའ་པོ་བྱིན། སྤྱི་མཐའ་པ་དེ་རྒྱལ་པོས་བྱིན་པའི་རྟ་ལ་ཞོན་ནས་བྱུང་སོང་། རྗེས་ནས་ཁོ་བྱིར་ཡུལ་ལ་ཐོན་པ་ན། ཁོ་ལས་ལ་བཅུན་པས་ཞིག་ཏུ་གྱུར།

3. Put these paragraphs in the correct order. ཚན་པ་འདི་དག་གི་རིམ་ཡང་དག་པར་སྒྲིག་ས།

- ____ (1) “Welcome! If you can find my daughter’s valuable turquoise I’ll give you anything you want,” said the King. The “monk” led the King outside, and pointed to different spots on the grassland while murmuring “No, no, no...”
- ____ (2) A couple lived in a tent near a beautiful city. The man led a lazy life and often slept from morning until night. The woman decided to try to change his habits.
- ____ (3) Finally, he came to a camp. He asked the people at the camp if they had seen his horse and dog and the fox. He was so sad when he talked about what he had lost that he began weeping.
- ____ (4) Later when he returned home, he became hardworking.
- ____ (5) One morning she went outside and put a big round loaf of bread beside a heap of ash. Then she went back inside the tent and said to her husband, “Today is a wonderful day. Many birds have come to our ash heap. They are flying around something.”

4. Match phrases from Part I and Part II to make correct sentences. ཚན་པ་དང་ཕོ་དང་གཉིས་པའི་ཚིག་གྲུབ་ཆ་

བསྒྲིག་ས་ནས་ཚིག་གྲུབ་ཡང་དག་པར་བྲོས།

PART I

PART II

- a. change his habits ____
- b. chased ____
- c. collecting fuel ____
- d. decided ____
- e. delighted ____
- f. dismounted ____
- g. entered the palace ____
- h. fox ____
- i. frantic ____
- j. good sign ____
- k. heap of ash ____
- l. lamenting a death ____
- m. laughingly ____
- n. led a lazy life ____
- o. loaf of bread ____
- p. murmuring ____
- q. night had fallen ____
- r. precious turquoise bead ____
- s. pretended ____
- t. reins ____
- u. slept from morning until night ____
- v. stuck ____
- w. weeping ____

- (1) a small hill of things that were burned
- (2) acted like
- (3) animal that looks like a dog
- (4) can’t move something
- (5) cooked flour and water
- (6) did not get out of bed all day
- (7) did not like to work hard
- (8) do things differently
- (9) got off a horse
- (10) it became dark
- (11) made up his mind
- (12) ran after
- (13) something that means things will be well
- (14) strings that go on a horse’s head
- (15) talking quietly
- (16) to get wood and other things to burn
- (17) to make sounds when you are happy
- (18) valuable small green ball
- (19) very happy
- (20) very worried
- (21) water came out of someone’s eyes
- (22) weeping because someone died
- (23) went into a big building

5. Choose the correct word in bold. ཡང་དག་པའི་ཐ་སྟན་སྟག་གི་ཅན་འདེམ་དགོས།

- a. One morning she **go/gone/went** outside.
- b. She **put/putting/putted** a big round loaf of bread beside a heap of ash.
- c. Then she **went/go/gone** back inside the tent.
- d. Today **was/is/am/are** a wonderful day.
- e. Many birds have **come/came/coming** to our ash heap.
- f. They are **fly/flying/flies/flew** around something.
- g. The man **deciding/decided/decidingly** that he must get up.
- h. When he **go/goes/went** out to the ash heap he found a large piece of bread.
- i. He **thinking/thought** this was a good sign.
- j. I **are/am/is** going hunting tomorrow.

6. Mark these sentences T (true) or F (false). ཚིག་གྲུབ་འདི་དག་ལ་(ཡང་དག་པར་T དང་ནོར་འབྲུལ་ལ་F) རྟགས་ཚུགས།

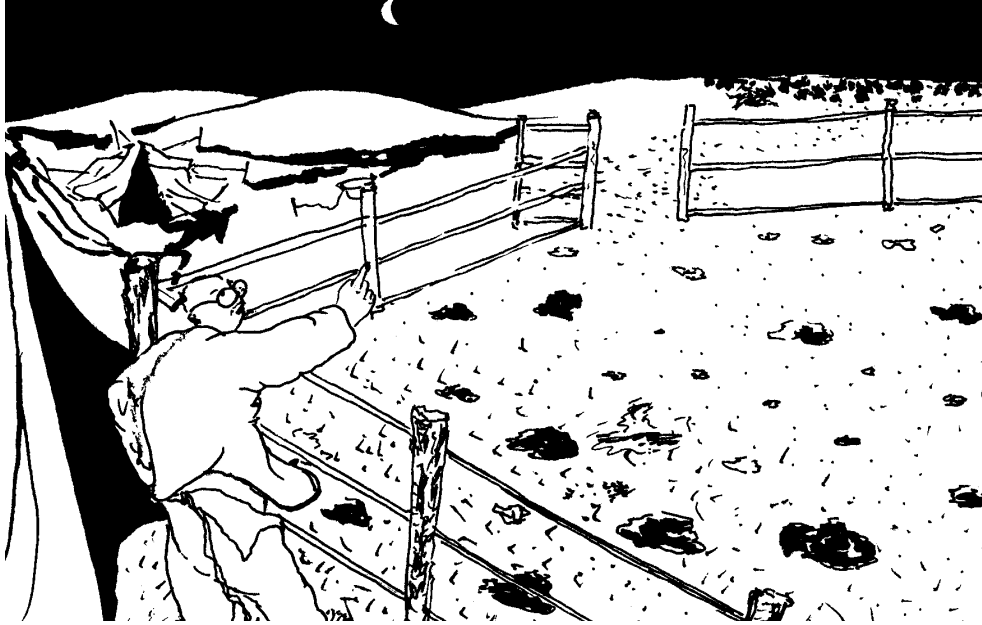
- a. The man found his horse, gun, and dog. **T F**
- b. Some people beat the man because he was laughing. **T F**
- c. Some people beat the man because he was weeping. **T F**
- d. Birds were flying around a piece of meat. **T F**
- e. The husband wanted his wife to become hard-working. **T F**
- f. The man married the King's daughter. **T F**
- g. The King's daughter lost her valuable watch. **T F**
- h. The man stopped being lazy. **T F**

7. Write answers to these questions. གཤམ་གྱི་དྲི་བ་དག་ལ་ལན་འབྲི་དགོས།

- a. Who lost a valuable bead?
- b. What lesson does this story teach?
- c. Why did the man stop being lazy?
- d. Why was the wife not happy with her husband?
- e. How did the man become rich?
- f. Why was the man looking for his horse and dog?
- g. Where did the man put his gun?
- h. What did the wife prepare for her husband?

The Frog Robber

མགོན་ཐང་གླིང།

1. Vocabulary བ་སྟོན།

swollen སྐངས་བ།

a frog leapt out སྤལ་བ་ཞིག་བྱེལ་མཆོངས།

handsome སྒྲག་བ། རོ་ཡག

a rich landlord ཞིང་བདག་ཕྱག་པོ་ཞིག

livestock ཕྱགས་ཚོག

wife རྒྱུ་མ།

watchdogs སྤྱང་བྱེ།

tiptoed འཇབ་ནས་སོང་བ།

yak shed ཕྱགས་ཁང་།

small turquoise lion གཡུ་ཡི་སེང་གེ་རྒྱུང་རྒྱུང་།

had neither children nor livestock བྱིས་པ་མེད་ལ་ཕྱགས་ཚོག་ཀྱང་མེད་བ།

painful knee added to her discomfort མི་བདེ་བའི་ཐོག་ལ་ཁོ་མོའི་སྤྱང་ན།

put a hammer up the other's sleeve གཞན་པ་དེའི་ཕུ་རུང་ནང་དུ་ཐོ་བ་བཞག་བ།

in a very high and loud voice རྒྱན་མགོ་མཐོན་པོ་ཞིག་གིས།

defecated བཤང་སྤྱག་བཏང་བ།

excrement སྤྱག་བ།

needles ཁབ།

atop རྟེན་ལ་ན།

sheep's stomach ལུག་གི་གོང་ཕུ།

fresh dung ཕྱི་བ་རྫོན་བ།

entrance སྒོ་ལ་མ།

drove the livestock away ཕྱགས་

ཟོག་དེད་ནས་སོང་བ།

treasure དགོན་ནོར།

Wake up! སོད་དང་།

robbers རག་བ།

delivered a baby བྱིས་པ་བཅས་བ།

lit a fire མེ་སྒྲོན་བ།

trying to smother the fire མེ་

གསོད་ཅིས་བྱེད་བཞིན་བ།

punish him ཁོ་ལ་ཆད་བ་གཅོད་བ།

started to slip འགྱུལ་འགོ་བརྩམས་

བ།

2. Text སྒྲུབ་ཚན།

Many years ago, an old woman **had neither children nor livestock**. She lived by a river. One of her **knees** was very **painful** and this **added to her discomfort**.

One day her knee was very **swollen**. She warmed herself by a fire to ease the pain. Suddenly her swollen knee opened up and **a frog leapt out**. The old woman was very surprised and angry. She said, “I have no money and no children. I need money and food, not a frog!”

Just as she was about to throw the frog into the fire it said, “Dear Mother, I am your son. Keep me and one day I will help you.” The old woman thought for a moment and decided to let the frog live.

Many days later the frog became a **handsome** and strong boy. The old woman felt very happy.

Years passed and the boy grew older and stronger. His name was Dawa. One day his mother said, “Dawa, we have no food and money. We are very poor. You must find some food.”

Dawa knew this was true and decided to rob **a rich landlord** who had the most **livestock** and money in the village. That night Dawa waited near the landlord’s home until the landlord, his **wife**, the guards, and the **watchdogs** were asleep. Then he **tiptoed** to the **yak shed** and let all the yaks out. Then he killed the watchdogs and put two big black pots in their place.

He went inside the tent where the landlord and his wife were sleeping. Above the landlord’s bed there was a **small turquoise lion**. Dawa stole it, **defecated**, put the **excrement** in the treasure’s place, and put some **needles atop** the excrement.

He put a **sheep’s stomach** under the landlord’s wife’s bed.

Two guards were also sleeping in the tent. He put some grass in one guard’s hair and **put a hammer up the other’s sleeve**.

He went to the door, put some **fresh dung** at the **entrance**, and put a large stone on top of the tent door.

Finally, he **drove the livestock away** while shouting **in a very high and loud voice**. The landlord quickly woke up and immediately felt for his **treasure**. The needles coated in excrement pricked his fingers. Angry and fearful he shouted to his wife, “**Wake up**, wake up, robbers have come!”

His wife replied, “**I delivered a baby** last night and I can’t get up.”

The landlord shouted to the two guards. The guard with grass in his hair quickly **lit a fire**. The grass in his hair caught fire. The other guard, in **trying to smother the fire**, struck the man’s head with the hammer in his sleeve, killing him.

The guard was now afraid that the landlord would **punish him** and ran to the door. When he stepped on the dung he **started to slip** and grabbed a rope tied from the tent doorframe top to a stake in the ground. This made the stone Dawa had put on top of the tent door fall on his head.

Now the second guard was also dead.

The landlord ran out and called to his watchdogs. There was no answer. The landlord picked up some stones and threw one at a “dog.” There was the sound of breaking metal. He threw another stone at the other “dog” and heard the same sound. When he went near, he saw his “dogs” were broken pots.

Dawa ran home and showed his mother his treasures. She was happy and, later they lived a happy life together.

སྒྲུབ་བ་རྒྱུ་མ།

ལོ་མང་པོ་ཞིག་གི་སྒྲོན་དུ། རྒྱུ་མོ་ཞིག་ལ་བྱིས་པ་མེད་ལ་ཕུགས་ཟོག་ཀྱང་མེད། ཁོ་མོ་ཟུ་ཁ་ཞིག་ཏུ་བསྐྱེད། ཁོ་མོའི་ཕུས་མོ་ཞིག་ཏུ་ཅང་ན་བ་
དེ་མོའི་སྐྱུ་བ་སྐྱུ་ལ་ཞིག་ཏུ་གྱུར།

ཉིན་ཞིག་ཁོ་མོའི་ཕུས་མོ་ཏུ་ཅང་སྐྱེད་སྐྱུ། ཁོ་མོ་མེ་ལ་བཅར་ནས་དྲོས་སུ་བཅུག་སྟེ་ན་ཟུག་བསྐྱེད་སྐྱུ། སྒྲོ་ཕུར་དུ་ཕུས་མོ་སྐྱེད་ཡོད་པ་དེ་ཁ་གས་
ནས་སྐྱུ་ལ་བ་ཞིག་ནང་ནས་བྱི་ལ་མཚོང་སྐྱུ། རྒྱུ་མོ་དེ་གཏིང་ནས་ཡ་མཚར་ཞིང་ཁོང་ཁྱོད་ལ་ངས། ཁོ་མོས་“ང་ལ་སྒྲོར་མོ་མེད་ལ་བྱིས་པ་ཡང་མེད། ང་
ལ་སྒྲོར་མོ་དགོས་པ་ལས་སྐྱུ་ལ་བ་མི་དགོས་”ཅེས་སྐྱུ་སྐྱུ།

ཟླ་བ་ཡུལ་ལ་བརྒྱལ་ནས་ཨ་མ་ལ་ཁོའི་རྒྱ་ཆོར་བསྟན། ཁོ་མོ་ཉ་ཅུང་དགའ་ཞིང་རྗེས་ནས་ཁོ་ཚོས་མཉམ་དུ་འཚོ་བ་སྤྱིད་པོ་རེ་ལ།

3. Write answers to these questions. གཤམ་གྱི་དྲི་བ་དག་ལ་ལན་འབྲི་དགོས།

a. How did the two guards die?	g. Why did one guard hit the other guard with a hammer?
b. Why did needles prick the landlord's fingers?	h. Was Dawa always a frog?
c. Why did the landlord's wife think she had delivered a baby?	i. Why were the pots broken?
d. What treasure did Dawa steal?	j. Who killed the watchdogs?
e. Why did the old woman want to put the frog in the fire?	k. Why did one guard's hair start to burn?
f. Who was Dawa?	l. Why did Dawa and his mother live a happy life in the end?

4. Match the characters in Part I with the phrases in Part II. ཚན་བ་དང་པོའི་མི་སྣ་དང་ཚན་བ་གཉིས་པའི་ཚིག་ཐུང་གཉིས་སྟེར་དགོས།

PART I

a. a frog ____	b. a guard ____	c. Dawa ____	d. old woman ____
e. the landlord ____	f. the landlord's wife ____	g. two watchdogs ____	h. yaks ____

PART II

(1) a stone fell on his head	(2) became a young man	(3) broke two pots
(4) fingers were pricked by needles	(5) had a painful knee	(6) had straw in his hair
(7) killed a guard	(8) killed the watchdogs	(9) lived happily together
(10) she was very angry	(11) stole a treasure	
(12) thought she had delivered a baby	(13) was handsome	

5. Choose the correct word in **bold**. ཡང་དག་པའི་ཐ་སྟངས་སྟེན་ཉམས་ཤིང་ཕན་འདེམ་དགོས།

- He **going/went** to the door.
- He **put/putted/puter** some fresh dung at the entrance.
- He put a large stone **on/at/in top of** the tent door.
- He **driving/drove/driver** the livestock away.
- He was **shouted/shouting/shouts** in a very high and loud voice.
- The landlord quickly **waken/woke** up.
- He immediately felt **in/for/of/to** his treasure.

A Chest of Stones

དབུང་དཔལ་འཛོམས།

1. Vocabulary བ་སྟོན།

collecting yak dung for fuel འཁུད་ཤིང་ལ་ནོར་གྱི་ཕྱུ་བ་འཐུ་བ།

twenty years passed ལོ་ཉི་ཤུ་འདས་པ།

simple food ཟས་སྒྲབས་བདེ། ཟ་མ་ངན་ངོན།

grasped his walking stick ཁོའི་ལག་རྟེན་བཟུང་བ།

was treated unkindly མི་བྱམས་པར་སྟོར་བ།

saddened ཡིད་སྡོ་བ་བཅུག་པ།

permanently �གཏན་དུ།

established his own tent ཁོ་རང་ཉིད་གྱི་སྒྲུ་གུར་བཟུང་བའམ་ཐུབ་པ།

I broke a promise to our mother ཡ་མར་ཁས་ལངས་པ་དོན་དུ་མ་གནས་པ།

fetch water ལུ་ལེན་པ།

relatives ཉེ་དུ།

whispered ཤུལ་གྱི་ཁྱུ་ལུ་བ་བ།

loaned གཤམ་ལ་བསྐྱིས་པ།

contained ཚུད་ཡོད་པ། ནང་དུ་ཡོད་པ།

mounted a horse རྟ་ཞོན་པ།

Pencu lived a happy life with his wife, Lhamo, and his sons Dorji, Renchin, and Gama in a big tent near a river. Lhamo worked at home milking and **collecting yak dung for fuel**. Every morning Pencu took the livestock to the mountain. Dorji, Renchin, and Gama did housework and helped their mother **fetch water**.

Twenty years passed. Pencu and Lhamo got older. One by one, the sons left their parents' home and each **established his own tent**.

Now, Pencu and Lhamo's lives were very simple. They lived in an old tent and they only had two sheep because they had given their other livestock to their sons. They ate **simple food**.

One day Lhamo died. Pencu was now alone. Some time later his cousin, Tsomu, visited his tent and was very sad to see the poor old man. Pencu had not eaten for days. He was old, weak, and thin. Tsomu gave Pencu some hot milk and *tsamba*. "Pencu, you don't need to live like this!" Tsomu said.

Then she left the tent and found two of Pencu's **relatives**. They talked about Pencu for half an hour and then hurried away. That afternoon Tsomu and the two men returned. Tsomu sat beside Pencu and said gently, "You need someone to care for you. Please come outside the tent and see who are there."

Pencu **grasped his walking stick** and left the tent. When he came outside he saw his three sons waiting for him. They were not pleased. They said, "One month he will live with Dorji, then with Renchin, and the following month with Gama." Pencu did as he was told. He **was treated unkindly** by each of them during his stay at their homes.

Three months later Tsomu came to visit. She learned what had happened and was **saddened** by what she heard. She **whispered** something to Pencu and then returned to her home.

The next day Pencu got up early and told Renchin that he would go to Lhasa. "Many years ago, I **loaned** one thousand *yuan* to a man in Lhasa. Now I have little time to live so I must get the money," he said. He **mounted a horse** and rode away. Some days later Pencu returned. Pencu's sons smiled when they saw him return and helped him get off his horse.

Renchin noticed that Pencu was holding a chest and thought that it must contain the money. "Father, did you get the money?" Renchin asked softly. Pencu said nothing. He sat on the grassland. His three sons sat around him.

"I was wrong, Father," Renchin said sadly. "I'm sorry. **I broke a promise to our mother**. She wanted me to take care of you. I did not keep my promise. I was unkind to you."

Pencu did not feel angry. He felt sorry for his son. Renchin said, "Now please come and stay **permanently** in my tent. I will be kind to you." Renchin helped Pencu stand and they walked together to Renchin's tent. Pencu entered the warm tent with his sons. That night Pencu was happy. He ate mutton, drank milk tea, and talked with his sons all night. His three sons were very kind to him because they were thinking of the locked chest. They very much wanted the money they thought it **contained**.

When Pencu died, his sons were not sad. They took the heavy chest, looked at each other, and smiled. Renchin opened the chest. It was full of stones. They took the stones out of the chest. There was no money inside.

They looked at their dead father and shouted angrily at him.

Tsomu heard them from her tent. She knew what had happened and laughed.

དོ་སྐྱེམ་རྒྱུ་རྒྱུ་ཞིག

ལུན་ཚོགས་ཀྱིས་ཁོའི་རྒྱུ་མ་ལྟ་འཚོ་དང་ཁོའི་བུ་ཕྱོད་མེ། དེ་ནི་ཆེན། ལྷ་མ་བཅས་དང་མཉམ་དུ་རྒྱུ་ལྟམ་གྱི་སྐྱ་གྱུར་ཞིག་གི་ནང་དུ་འཚོ་བ་
སྦྱིད་པོ་ཞིག་རེད། ལྟ་འཚོས་བྱིས་ནས་འོ་མ་བཞོ་བ་དང་འབྲུད་གིང་དང་ཕྱི་བ་བཏུས། བངས་གྲངས་ལ་ལུན་ཚོགས་ཀྱིས་ལྷགས་ཆོག་རི་འགོར་དེ།
དོ་མེ་དང་རིན་ཆེན། ལྷ་མ་ཡིས་བྱིས་ལས་ལས་གིང་ཨ་མར་རྒྱ་ལེན་རོགས་བྱས།

ལོ་རི་ཉི་ཤུ་འགོར་སོང་། ལུན་ཚོགས་དང་ལྟ་འཚོ་ཡང་རེ་ཆས་སུ་སོང་། ལུ་ཚོ་ཡང་གཅིག་རྗེས་གཉིས་མཐུད་དུ་རང་རང་གི་བྱིས་ཐབ་བཟུང་།
ད་ལྟ་ལུན་ཚོགས་དང་ལྟ་འཚོ་གཉིས་ཀྱི་འཚོ་བ་ཉ་ཅང་སྣ་རྒྱུད་ཡིན། ཁོ་ཚོ་སྐྱ་གྱུར་རྟིང་བ་ཞིག་གི་ནང་དུ་བསྐྱད་ཅིང་ལྷགས་ཆོག་ཚང་མ་ཡང་ལུ་
ཚོར་བྱིན་བས། ཁོ་གཉིས་ལ་ལུག་གཉིས་མ་གཏོགས་མེད། ཁོ་ཚོས་ཟ་མ་ཡང་ངན་ངོན་ཆོས།

ཉིན་ཞིག་ལྟ་འཚོ་ཆོ་ལས་འདས། ལུན་ཚོགས་གཅིག་ལུས་དུས་རེ་ཞིག་འགོར་བ་ན། ཁོའི་ཆ་མོ་མཚོ་མོ་ཁོ་མོའི་སྐྱ་གྱུར་ནང་དུ་ཡོང་བ་ན་
སྦྱིང་རྗེ་བའི་རྒྱུད་པོ་མཐོང་ནས་མེས་སྒྱུ། ལུན་ཚོགས་ཀྱིས་ཉིན་འགའ་ལ་ཟ་མའང་མ་ཆོས། ཁོ་ནི་ཆས་གིང་ཉམ་ཐག་པ། ལུས་པོ་རིད་བའི་ཉམས་
ཤར། མཚོ་མོས་ལུན་ཚོགས་ལ་འོ་མ་ཚན་དེ་དང་རྩམ་བ་བྱིན། མཚོ་མོས་ལུན་ཚོགས་ལགས། ཁྱོད་འདི་ལྷ་མ་འཚོ་དགོས་པའི་དགོས་མཁོ་
མེད་ཅེས་ལབ།

དེ་ནས་ཁོ་མོ་སོང་ནས་ལུན་ཚོགས་ཀྱི་ཤ་ཉི་གཉིས་རྟིང་ནས་ཁོ་ཚོས་ལུན་ཚོགས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་སྟགས་དུས་ཚོད་ཕྱིང་ཅམ་གྱིང་རྗེས་རྟུབ་རྟུབ་
པོར་བྲུང་སོང་། དེའི་ཕྱི་དྲོར་མཚོ་མོ་དང་སྒྲིམ་པ་གཉིས་ཕྱིར་ཐོན་བྱུང་། མཚོ་མོ་ལུན་ཚོགས་ཀྱི་ལྷགས་སུ་བསྐྱད་ནས་ཁོ་ལ་ངག་འཇམ་པོས་ཁྱོད་ལ་
གཉོར་མཁན་ཞིག་མཁོ། སྐྱ་གྱུར་གྱི་ཕྱིར་བྲུད་དང་སུ་ཡོང་ཡོད་པ་སྟོས། ཅེས་ལབ།

ལུན་ཚོགས་ཀྱིས་ལག་རྟེན་བཟུང་ཏེ་སྐྱ་གྱུར་ནས་ཕྱིར་བྲུད། ཁོ་སྒྲོར་ཐོན་པ་ན་ཁོས་ཁོའི་བུ་གསུམ་པོས་ཁོར་སྐྱག་ཡོད་པ་མཐོང་། ཁོ་ཚོར་མ་
དགའ་བའི་ཉམས་འགྱུར་བྱུང་ནས་ཁོ་སྒྲོ་བ་གཅིག་ལ་དོ་མེ་དང་། དེ་ནས་རིན་ཆེན། དེའི་སྒྲོ་གཞུག་མར་ལྷ་མ་དང་མཉམ་དུ་འདུག་རྒྱུར་བཤད།
ལུན་ཚོགས་ཀྱིས་ཁོ་ཚོས་བཤད་པ་ཅི་བཞིན་དུ་བསྒྲུབས། ཁོ་ཚོ་གསུམ་པོས་ལུན་ཚོགས་རང་རང་གི་བྱིས་ན་ཡོད་དུས་གཉོར་སྦྱོང་ངན་བ་བྱས།

སྒྲོ་བ་གསུམ་གྱི་རྗེས་ནས། མཚོ་མོ་ལྟ་བུར་ཡོང་། ཁོ་མོས་དོན་ཅི་ཞིག་བྱུང་བ་ཤེས་པ་དང་ཁོ་མོས་ཅི་ཐོས་པ་དེས་ཁོ་མོ་ཡིད་སྦྱོར་བར་བརྟུག་ ཁོ་
མོས་ལུན་ཚོགས་ལ་དོན་འགའ་རེ་བྲུབ་ལབ་བྱས་ནས་ཕྱིར་མོའི་ལུས་དུ་བྲུད་སོང་།

ཕྱི་ཉིན་ལུན་ཚོགས་ནངས་སྒྲོ་མོ་ནས་མལ་ལས་ལངས་ནས་རིན་ཆེན་ལ་ཁོ་རང་ལྟ་མར་འགོ་རྒྱ་ཡིན་པ་བཤད། ལུན་ཚོགས་ཀྱིས་ལོ་དུ་མའི་
སྦྱོན་ངས་ལྟ་ས་ནས་མི་ཞིག་ལ་སྒྲོར་མོ་སྦྱང་གཅིག་བསྒྲིམ། ད་ང་ལ་ཚོ་ཡང་དེ་འདྲ་མེད་པས་ངས་སྒྲོར་མོ་དེ་ཕྱིར་ལེན་དགོས་ཅེས་ལབ། ཁོ་རྟ་ཞིག་
ལ་བསྒྲོན་ནས་བཞུད་སོང་། ཉིན་འགའི་རྗེས་ནས་ལུན་ཚོགས་ཕྱིར་སྒྲིབས། ཁོའི་ལུ་ཚོས་ཁོ་མཐོང་བ་ན་འཇུམ་བསྟན་ཞིང་ཁོ་རྟ་བང་ནས་ལེན་
རོགས་བྱས།

ལུན་ཚོགས་ཀྱིས་སྐྱམ་ཞིག་བཟུང་ཡོད་པ་མཐོང་ནས་རིན་ཆེན་གྱིས་དེའི་ནང་དུ་སྒྲོར་མོ་བརྟུག་ཡོད་པར་བསམས། རིན་ཆེན་གྱིས་ཨ་པ་
ལགས། ཁྱོད་ཀྱིས་སྒྲོར་མོ་ལོན་ནམ་ཞེས་ངག་འཇམ་པོས་དྲིས། ལུན་ཚོགས་ཀྱིས་ཅི་ཡང་མ་བཤད། ཁོ་རྩ་ས་སྟེང་ལ་བསྐྱད་པ་དང་ཁོའི་བུ་གསུམ་
པོ་ཁོའི་མཐའ་བསྒྲོར་ནས་ཐང་ལ་བསྐྱད།

རིན་ཆེན་གྱིས་ཨ་པ་ལགས། ང་འཇུག་སོང་། ཐུགས་རྒྱལ་མ་བཞེངས། ངས་ཨ་མར་ཁས་ལེན་བྱས་པ་བཅགས། ཁོ་མོས་ང་ལ་ཁྱོད་གཉོར་
སྦྱོང་བྱེད་རྒྱུར་རེ་ཡོད། ངས་རང་གི་དམ་བཅའ་དང་ལེན་མ་བྱས། ངས་ཁྱོད་ལ་དེ་འདྲའི་བྱམས་སྦྱོང་མ་བྱས་ཅེས་བཤད།

ཐུན་ཚོགས་ཆེ་ལས་འདས་པ་ན། ཁོའི་བྱ་དག་མ་སྒྲིལ་བར་སྒྲམ་ཡིད་མོ་ཁྱེད་ནས་ཕན་ཚུན་ལ་བལྟས་ནས་བཀའ། རིག་ཆེན་གྱིས་སྒྲམ་གྱི་ཁ་བྱེས།
 དེའི་ནང་དུ་རྩོད་ཡིས་བཀའ། ཁོ་ཚོས་རྩོད་ཆང་མ་ཁྱེད་བཏོན། འོན་ཀྱང་སྒྲམ་ནང་དུ་སྒྲོར་མོ་མེད།
 ཁོ་ཚོས་ཨ་ཡ་གཤིན་པོ་ལ་བལྟས་ནས་ཁོང་ཁྱོས་སྒྲོད་ལོག་བརྒྱབ།
 མཚོ་མོས་ཁོ་མོའི་སྒྲུ་ཁྱེད་ནང་ནས་ཁོ་ཚོས་ཀྱི་འདེབས་པ་ཐོས། ཁོ་མོས་དོན་ཅི་ཞིག་བྱུང་བ་ཚོར་ནས་གད་མོ་ཤོར།

5. Match phrases from Part I and Part II to make correct sentences. ཚན་པ་དང་པོ་དང་གཉིས་པའི་ཚིག་གྲུང་ཆ་
བསྟེན་ནས་ཚིག་གྲུབ་ཡང་དག་བཞེས།

PART I

PART II

a. "I will be ____	(1) not feel angry.
b. He ate mutton, drank milk ____	(2) the money they thought it contained.
c. He felt sorry ____	(3) his sons were not sad.
d. His three sons were very kind ____	(4) for his son.
e. Pencu did ____	(5) and stay permanently in my tent."
f. Pencu entered the ____	(6) kind to you."
g. Renchin helped Pencu stand ____	(7) and they walked together to Renchin's tent.
h. Renchin said, "Now please come ____	(8) warm tent with his sons.
i. That night Pencu ____	(9) was happy.
j. They very much wanted ____	(10) tea, and talked with his sons all night.
k. When Pencu died ____	(11) to him because they were thinking of the locked chest.

6. What lesson does this story teach? གཏམ་རྒྱུད་འདི་ལས་བསྐབ་བྱ་ཅི་ཞིག་འཕྲོབ་བྱུང་།

- Stones are heavy.
- Children may not really love their parents.
- Lhasa is far away.
- Tsamba is a very good food.

White Cow and Poor Girl

ལྷན་པོ་སྒྱུ་དེ།

1. Vocabulary བཅུག་པ།

forested རྩེན་གྱིང་རྒྱས་པའི། རྒྱས་ཚལ་གྱིས་ཁེབས་པའི།

slaughter དམར་གསོད། དམར་གསོད་བྱེད་པ།

flesh མི་མེད།

dressed up བཞོར་བྱས་པ།

handful ལག་པ་གང་།

weeping རུ་བ།

motioned ལག་བརྟན་བརྟན་པ།

mounted བསྐྱོན་པ།

permission ཆོག་མཆན།

in a flash སྒྱུ་ཅིག་ཅམ་དུ།

best ཆེས་དགའ་བོ། ཆེས་བཟང་བོ།

2. Text སྒྲུབ་ཆན།

A mother did not love the youngest of her three beautiful daughters. The two oldest daughters had beautiful clothes while Youngest Daughter had only old dirty clothes.

The mother owned a white cow. When she told her two oldest daughters to take White Cow out to graze, she gave them a good meal to take with them. However, when she told Youngest Daughter to take White Cow out to graze, she gave her nothing.

One day Youngest Daughter was with White Cow in a **forested** area. Youngest Daughter was hungry and began eating some leaves. White Cow said, “Poor girl, come here. Shut your eyes and don’t open them until I tell you to.”

Youngest Daughter closed her eyes until White Cow said to open them. When she did open her eyes, she saw a lot of food on the ground. After that day White Cow always gave her food. Soon

Youngest Daughter became even more beautiful.

One day Youngest Daughter's mother discovered White Cow was giving food to Youngest Daughter. She decided to slaughter White Cow.

The next morning when they were far from Youngest Daughter's home, White Cow said, "Youngest Daughter, your mother and sisters know that I am helping you. They will **slaughter** me today. Don't be sad. After I die, they'll offer you some of my cooked **flesh**. Don't eat it. Put some of my flesh and my bones in a bag and put it in the cave near the river. Let three days pass and then come to the cave. You will meet someone."

White Cow was slaughtered that afternoon after they returned home. Youngest Daughter exactly followed White Cow's instructions. Three days later she went to the cave and found White Cow very much alive. Youngest Daughter was so happy that she burst into tears.

"Don't cry," said White Cow. "I will help you again. Now you must go home. If you don't, your mother will know what has happened." Youngest Daughter agreed and went home.

The next day the prince of the local area invited all the girls of the country to a party. The two oldest daughters **dressed up** and got ready to go to the party with their mother. Youngest Daughter wanted to go too. Her mother threw a **handful** of barley into the ashes of their cooking fire and said, "After you put all the barley back in the bowl you may come to the party."

After the mother and her two oldest daughters left, Youngest Daughter began **weeping**. Then White Cow appeared with many birds and very beautiful clothes. "Put on these clothes," said White Cow. "Go to the party with me."

Youngest Daughter looked at the ash and said, "But I must separate the barley from the ash."

White Cow **motioned** to the birds. **In a flash**, the birds had picked up all the barley and put it in the bowl. Not a single grain remained in the ash.

Youngest Daughter felt very happy, put on the beautiful clothes, mounted White Cow, and soon they reached the party. When she arrived everyone looked at her. No one knew who this beautiful girl was—including her mother and her sisters. The prince saw her, fell in love with her at once, and danced with her the entire evening.

At the end of the party, he asked her to be his wife. She said that she must ask her mother for permission. Her mother was surprised to learn that the beautiful girl was her youngest daughter. She mumbled, "Uh... yes, of course... she can marry you. She is my **best** daughter."

The prince and the girl later married and lived a happy life with White Cow.

བ་མོ་དཀར་པོ་དང་བུ་མོ་ལས་སྐྱུག་མ།

ཨ་མ་ཞིག་གིས་ཁོ་མོའི་བུ་མོ་མཛེས་མ་གསུམ་ནང་གི་ཆུང་ཤོས་ལ་མ་གཅེས། བུ་མོ་ཆེ་བ་གཉིས་ལ་འཆོར་གོས་ཡོད་པ་དང་བུ་མོ་ཆུང་ཤོས་ལ་
གོན་པ་རྙིང་བ་ལས་མེད།

ཨ་མར་བ་མོ་དཀར་པོ་ཞིག་ཡོད། ཁོ་མོས་བུ་མོ་ཆེ་བ་གཉིས་ལ་བ་མོ་དཀར་པོ་འཆོར་བ་འཇུག་སྐབས། ཁོ་ཆོར་བཟང་རྒྱ་བཟང་པོ་ཁྱེད་དུ་བཅུག་
འོན་ཀྱང་བུ་མོ་ཆུང་ཤོས་ལ་བྱི་ནས་བ་མོ་དཀར་པོ་འཆོར་བ་འཇུག་སྐབས་ཅི་ཡང་མ་བྱིན།

ཉིན་ཞིག་བུ་མོ་ཆུང་བ་བ་མོ་དཀར་པོ་དང་མཉམ་དུ་ནགས་ཆའ་རྒྱས་པའི་ས་ཆ་ཞིག་ན་ཡོད། བུ་མོ་ཐ་ཆུང་ལྷོགས་ནས་ལོ་མ་ཟ་འགོ་བརྩམས།
བ་མོ་དཀར་པོས་བུ་མོ་ལས་སྐྱུག་མ། ཆུང་ཤོག་ཁྱེད་ཀྱི་མིག་ཚུམས། ངས་ཁྱེད་ལ་མིག་བྱེ་མ་ཟེར་བར་དུ་མ་འབྱེད་ཅིས་བཤད།

བུ་མོ་ཐ་ཆུང་གིས་བ་མོ་དཀར་པོས་མིག་བྱེ་ཟེར་བ་ན་མིག་བགྲད། ཁོ་མོས་མིག་བྱེས་པ་ན་ཐང་ན་ཟ་རྒྱ་མང་པོ་ཡོད་པ་མཐོང་། ཉིན་དེའི་རྗེས་
ནས་བ་མོ་དཀར་པོས་ཁོ་མོར་རྒྱ་དུ་ཟ་མ་བསྐྱུལ། མི་འགྲངས་པར་བུ་མོ་ཐ་ཆུང་སྤར་བས་ཀྱང་རྗེ་ཡག་ལ་སོང་།

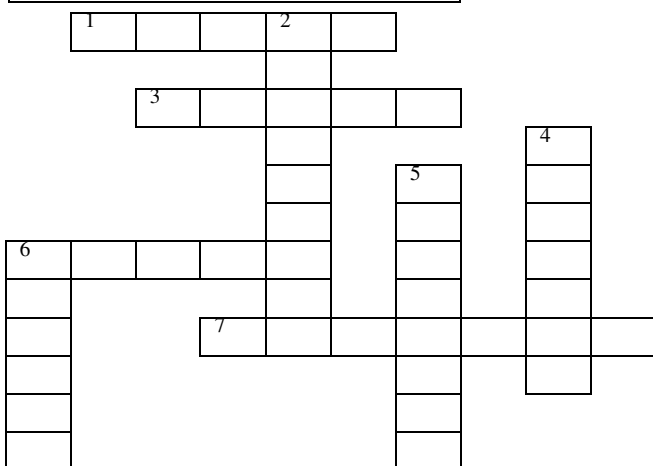
3. Put these sentences in the correct order. ཚིག་གྲུབ་འདི་དག་གོ་རིམ་ཡང་དག་པར་སྒྲིག་སྟེ།

- ____ “Put on these clothes,” said White Cow. “Go to the party with me.”
- ____ A mother did not love the youngest of her three beautiful daughters.
- ____ After that day White Cow always gave her food.
- ____ In a flash, the birds had picked up all the barley and put it in the bowl.
- ____ One day Youngest Daughter’s mother discovered White Cow was giving food to Youngest Daughter.
- ____ Soon Youngest Daughter became even more beautiful.
- ____ The prince of the local area invited all the girls of the country to a party.
- ____ The prince and the girl later married and lived a happy life with White Cow.
- ____ The prince saw her, fell in love with her at once, and danced with her the entire evening.
- ____ She told her two oldest daughters to take White Cow out to graze.
- ____ White Cow said, “Poor girl, come here. “
- ____ White Cow was slaughtered that afternoon after they returned home.
- ____ Youngest Daughter closed her eyes until White Cow said to open them.
- ____ Youngest Daughter exactly followed White Cow’s instructions.
- ____ Youngest Daughter felt very happy, and put on the beautiful clothes.
- ____ Youngest Daughter began eating some leaves.

4. Write answers to these questions. གསལ་གྱི་དྲི་བ་དག་ལ་ལན་འབྲི་དགོས།

- Who did the mother not love?
- When Youngest Daughter took the cow out to graze, what did her mother give her?
- Why did White Cow tell Youngest Daughter to close her eyes?
- Why did the mother slaughter White Cow?
- What did White Cow tell Youngest Daughter to do?
- What did the prince invite the local girls to?
- What did Youngest Daughter have to do to be able to go to the party?
- What appeared with White Cow?
- What did White Cow bring?
- Who did the prince fall in love with?

5. Crossword རྒྱ་སྤྱི་དྲི་ཡི་གཞི་གསལ་བྱེད།

Across

- “After I die, they’ll offer you some of my cooked _____.”
- In a _____, the birds had picked up all the barley.
- Youngest Daughter put on the beautiful clothes and _____ed White Cow.
- The two oldest daughters _____ up and got ready to go to the party.

Down

- She decided to _____ White Cow.
- She _____, “Uh... yes, of course... she can marry you.”
- One day Youngest Daughter was with White Cow in a _____ area.
- White Cow _____ed to the birds.

The Sun's Reply

སྒྲིང་དཀར་རྒྱ།

1. Vocabulary བ་སྒྲིང་།

widower ཡུགས་པོ།

not only...but... མི་ཚད་...ད་ཅུང་།

recovering དབྱགས་སོས་པ། བྱ་བ།

unconscious བྲན་པ་མེད་པ།

justice བྲང་བཤེན།

sheep's wool བལ།

flick གཏིག་པ། གཏོར་བ།

only living relative གསོན་པའི་ཉེ་དུ་ལོན།

collected fuel བྱ་མ་བརྟམ་པ།

fainted བྲན་པ་བརྒྱུལ་བ།

sunstroke ཚད་པ།

westward ལུབ་ཕྱོགས་སུ་གཏོང་བའི།

rescue སྐྱོབ་པ།

An old **widower** lived in a cottage in a beautiful forest with Dawa, his grandson. Dawa was the old man's **only living relative**. Dawa was very young and innocent. The man was very old and could not do any work. Dawa **not only** looked after his grandfather **but** he also did the housework, **collected fuel** from the forest, and fetched water.

Dawa's grandfather became seriously ill and Dawa cared for him day and night. The old man slowly improved. Spring was coming and the old man was nearly well. He could now stand for a few minutes. Dawa was very glad that his grandfather was **recovering**.

The old man had been ill in bed for a long time. Now that he was better, he wanted to sit in the sun. Dawa took his grandfather outside and helped him sit in a chair. The old man said, "I'm thirsty. I want to drink some water."

"I'll bring you some water immediately," said Dawa and went into the cottage. The old man now felt tired and **fainted** because of the heat from the sun.

Dawa returned, saw that his grandfather was **unconscious**, and thought he had died of **sunstroke**. He shouted, "What kind of sun are you to take Grandfather's life? I will look for your mother and look for **justice**."

The brave boy took a sack of wheat for food and walked **westward** looking for the sun.

On the way he met a herdsman. The herdsman asked, "Boy, where are you going?"

"I'm going to look for the sun's mother," replied Dawa.

The herdsman said, "Oh! People say the sun's mother is very kind. When you meet her, please ask her what I should do when the **sheep's wool** has grown so long that the sheep can no longer walk."

"I will," said Dawa.

"People also say that the sun's home is far away. Will you ever get there?" asked the herdsman.

"I can," said Dawa. "I'll get there even if it takes me a hundred years."

Later Dawa met a sheep. The sheep said, "Brave boy, let me help you. Hold onto my horns and I'll take you to the sun's mother." Dawa was surprised to hear this. He sat on the sheep's back and held its horns. The sheep leapt into the sky and flew westward. After a long time they reached a beach and saw a beautiful castle.

"This is what you have been looking for. Now, please go in. I'll wait for you," said the sheep.

Dawa knocked at the door. An old woman opened the door and said in surprise, "Boy, how did you get here?"

"Are you the sun's mother?" asked Dawa.

"Yes, can I help you?" replied the old woman. She let him into the palace and Dawa told her what had happened. The old woman gave him much delicious food to eat and said, "Don't worry, good child. When my son gets back, he will find a way to **rescue** your grandfather. Do you have anything else to ask me?"

"Yes," replied Dawa and told her what the herdsman had said. Just then, the sun came in. The old woman told her son what the herdsman had said.

The sun said, "The herdsman should cut the sheep's wool twice a year. The sheep won't be too hot and the herdsman can spin the wool for clothing and also make carpets."

The old woman then told her son about Dawa's grandfather. The sun said, "He's not dead. He only fainted because of the heat. **Flick** some cold water on his face and he'll be okay."

Dawa thanked them and left the castle. On his way home, he told the herdsman what the sun had said. When he got home, he did as the sun said and his grandfather was well. Since that time the grandfather and the grandson spent a happy life together.

ཉི་མའི་ཨ་ལན།

ལུགས་ལོ་ཞིག་ཁོའི་ཚ་བོ་སྐྱབ་དང་མཉམ་དུ་ནགས་ཚལ་ཡིད་དུ་འོང་བ་ཞིག་གི་ཁྲོད་ཀྱི་ཁང་ཆུང་ཞིག་གི་ནང་དུ་འཛོལ་སྤྱོད་བྱས། སྐྱབ་བཞི་ཤར་
བོ་དེར་ཡོད་པའི་ཉི་དུ་གཅིག་པུ་ཡིན། སྐྱབ་བཞི་ལང་ཚོ་དར་ལ་བབས་པའི་མི་རྒྱུད་ཞིག་ཡིན། སྐྱེས་པ་དེ་ནས་ནས་ལས་ཀ་ལས་མི་བྱུང་། སྐྱབ་བས་
ཁོའི་སྤོ་བོ་གཉིས་སྤྱོད་བྱེད་དགོས་པ་མ་ཟད་བྱིས་ལས་སྤྱོད་བ། ནགས་ཚལ་ནས་བྱུ་མ་འབྱུང་། ལུ་ལེན་པའི་བྱ་བ་འདྲ་བསྐྱུངས།

སྐྱབ་བའི་སྤོ་བོ་ཉ་ཅང་ན་བས་སྐྱབ་བས་ཉིན་མཚན་ཀྱན་ཏུ་ལྟ་སྤྱོད་བྱས། ཤར་བོ་མཐར་གྱིས་རེ་བཤེར་སོང་། དབྱིད་ཀ་སྐྱེབས་ཡོང་བ་དང་ཤར་བོ་
ཡང་ཕལ་ཆེར་གཉིད་ནས་དུག ཁོ་ཡར་འགྲོངས་ནས་སྐར་མ་འགར་འདུག་ཐུག། སྤོ་བོའི་ནད་དུག་པས་སྐྱབ་བ་ཉ་ཅང་དགའ།

ཤར་བོ་མལ་སར་ལྷུང་ནས་དུས་ལུན་རིང་བོ་ཞིག་འགོར། ནད་རེ་དགའ་ལ་སོང་བ་ན་ཁོ་ཉི་མར་ལྷེན་འདོད། སྐྱབ་བས་ཁོའི་སྤོ་བོ་བྱེ་རྩལ་ལ་
ཁྲིད་ཅིང་ཨོང་སྟེགས་སྟེང་དུ་འདུག་དུ་བཅུག ཤར་བོས་“ང་སྐྱོམ་གི། ངས་ལྷུ་འབྱུང་ན་འདོད”ཅེས་ཟེར།

སྐྱབ་བས་“ངས་ལམ་སངས་ཁྲོད་ལ་ལྷུ་འབྱུང་འོང”ཞེས་བཤད་ནས་ཁང་མིག་གི་ནང་དུ་འཇུག། ཉི་མའི་ཚད་པའི་སྐྱབ་བས་ཀྱིས་ཤར་བོ་ཐང་ཆད་ཅིང་
དབང་བོ་ཤོར།

སྐྱབ་བའི་ཐོན་ནས་ཁོའི་སྤོ་བོ་ཚོར་བ་མེད་པ་ཤེས་ནས་ཚད་པ་ལས་འཆི་སོང་བར་འདོད། སྐྱབ་བས་“ངའི་སྤོ་བོའི་སྤོ་བོ་སྐྱེས་པས་ཁྲོད་ནི་ཅི་
འདྲིའི་ཉི་མ་ཞིག་རེད་ཨང་། ངས་ཁྲོད་ཀྱི་ཨ་མ་བཙལ་ནས་དྲང་བཤེན་འཛོལ་རྒྱ་ཡིན”ཞེས་བོས།

ལུ་ཆུང་སྟོང་སྟོང་བས་ཅན་དེས་གོ་ལུག་གང་བོ་ལ་བྱིར་ནས་ལུ་བྱོགས་སུ་ཉི་མ་འཛོལ་བར་བྱིན།

ལམ་ཁ་ནས་ཁོ་རྗེ་བོ་ཞིག་ལ་ཐུག རྗེ་བོ་དེས་“ལུ་ཆུང་ཁྲོད་གང་ལ་འགོ”ཞེས་དྲིས།

སྐྱབ་བས་“ང་ཉི་མའི་ཨ་མ་འཛོལ་བར་འགོ”ཞེས་ལན་བཏབས།

རྗེ་བོས་“འོ། མི་རྒྱམས་ཀྱིས་ཉི་མའི་ཨ་མ་ནི་བྱམས་སེམས་ཉ་ཅང་ཆེ་ཟེར། ཁྲོད་ཁོ་མོར་ཐུག་དུས་ན། ལུག་བལ་རིང་དུགས་ནས་ལུག་འགོ་མི་
ཐུབ་དུས་ལ་ངས་ཅི་ཞིག་བྱེད་དགོས་པ་ཁོ་མོར་འདྲི་རྒྱས་”ཅེས་བཤད།

སྐྱབ་བས་“ངས་འདྲི་དེས་ཡིན”ཟེར།

རྗེ་བོས་“མི་རྒྱམས་ཀྱིས་ཉི་མའི་བྱིས་ནི་ཐག་ཉ་ཅང་རིང་ཟེར། ཁྲོད་དེ་གར་ཐོན་རྒྱ་ཡིན་ནམ”ཞེས་དྲིས།

སྐྱབ་བས་“ང་ཐོན་ཐུག། འོ་བརྒྱ་འགོར་རུང་ང་དེ་གར་ཐོན་ཐབས་བྱེད་རྒྱ་ཡིན”ཞེས་བཤད།

དེའི་རྗེས་ནས་སྐྱབ་བ་ལུག་ཅིག་ལ་ཐུག ལུག་དེས་“སྤོ་བོས་པ་ཆེ་བའི་ལུ་ཆུང་ལགས། ངས་ཁྲོད་ལ་རྒྱས་བྱ། ངའི་རྩ་ལ་འཇུས་དང་ངས་ཁྲོད་ནི་
མའི་ཨ་མ་ཡོད་སར་འབྲིད་འགོ”ཟེར་བ་ན་སྐྱབ་བ་ཡ་མཚར། ཁོ་ལུག་གི་རྒྱབ་ལ་ཞོན་ཞིང་རྩ་ཅོར་འཇུས། ལུག་དེ་གནམ་ལ་ལྷིང་ནས་ལུ་བྱོགས་སུ་
འཐུར། དུས་ལུན་རིང་བོ་ཞིག་འགོར་རྗེས། ཁོ་ཚོ་མཚོ་འགྲམ་ཞིག་ལ་ཐོན་པ་ན་མཁར་རྫོང་ཡིད་དུ་འོང་བ་ཞིག་མཐོང་།

ལུག་གིས་“འདྲི་ནི་ཁྲོད་ཀྱིས་འཛོལ་བ་ཞིན་པ་དེ་རེད། ད་སོང་དང་ངས་ཁྲོད་ལ་སྐྱུག་ནས་འདུག”ཅེས་བཤད།

སྐྱབ་བས་སྐྱོ་བརྟུངས། ཤར་བོ་ཞིག་གིས་སྤོ་བོས་ཤིང་ཡ་མཚར་བའི་ངང་ནས་“ལུ་ཆུང་། ཁྲོད་འདི་གར་རི་ལྟར་ཐོན་པ་ཡིན”ཞེས་དྲིས།

ལྷ་བས་ཁྱོད་ནི་ཉི་མའི་ཨ་མ་ཡིན་ནམ་ཞེས་དྲིས།

ཀྟད་མོས་ཡིན། ངས་ཁྱོད་ལ་རྒྱུ་མཉམ་བྱེད་ཐུབ་པམ་ཞེས་ལན་བཏབས། ཁོ་མོས་བུ་ཆུང་ལོ་བྲང་ནང་དུ་ཡོང་དུ་བཅུག་པ་དང་ལྷ་བས་ཁོ་མོར་
བྱང་བ་ཐམས་ཅད་བཤད། ཀྟད་མོས་ཁོ་ལ་ཟ་མ་ཞིམ་པོ་མང་པོ་བསྟུལ་ནས་སེམས་ཁུར་མ་བྱེད། དྲིས་པ་བཟང་པོ། ངའི་བུ་ཕྱིར་ཐོན་པ་ན། ཁོས་
ཁྱོད་ཀྱི་སློབ་སློབ་པའི་ཐབས་ཤིག་རྟོག་ཐུབ། དེ་མིན་དོན་གཞན་པ་ང་ལ་བཅོལ་རྒྱུ་ཡོད་དམ་ཞེས་བཤད།

ལྷ་བས་ཡོད་ཅེས་ལན་བཏབས་ནས་ཁོ་མོར་ལྷག་རྩིས་བཤད་པ་ཚང་མ་ལབ། ཏག་ཏག་སྐབས་དེར་ཉི་མ་ནང་དུ་ཡོང། ཀྟད་མོས་ཁོ་མོའི་བུ་
ལ་ལྷག་རྩིས་བཤད་པ་ལབ།

ཉི་མས་འབྲོག་པ་ཚོས་ལོ་གཅིག་ལ་ལྷག་པ་ལ་ཐངས་གཉིས་ལ་འབྲེག་དགོས། དེ་ལྟར་བྱས་ན་ལྷག་ཚད་པས་མི་གདུང་ལ་འབྲོག་པ་ཚོས་ལྷག་
བལ་གྱིས་གྱོན་ཆས་དང་ས་གདན་འཐག་ཐུབ་ཅེས་ལབ།

ཀྟད་མོས་དེ་ནས་ཁོ་མོའི་བུ་ལ་ལྷ་བའི་སློབ་པའི་སློབ་ཀྱི་དོན་དག་བཤད། ཉི་མས་ཁོ་གི་མེད། ཚད་པའི་རྒྱུན་གྱིས་ཁོ་བྲན་པ་ཤོར་བ་ཅམ་ཡིན།
ཁོའི་གདོང་ལ་རྒྱ་རེ་གཉིག་ན་ཁོ་སང་འགྲོ་ཞེས་ལབ།

ལྷ་བས་ཁོ་ཚོར་བཀའ་དྲིན་ཞུས་རྗེས་མཁར་གྲོང་དང་བྲལ། ཁོ་ལྷལ་དུ་ལོག་པའི་ལམ་ཁར། ཁོས་རྩི་བོ་དེར་ཉི་མས་ཅི་གསུངས་པ་བཤད། ཁོ་
ལྷལ་ལ་ཐོན་པ་ན། ཁོས་ཉི་མས་ལབ་པ་ཇི་བཞིན་དུ་བསྐྱབས་པ་ན་སློབ་པ་དྲག་ དེ་ནས་བཟུང་། སློབ་པ་དང་ཚོ་བོ་གཉིས་ཀྱིས་མཉམ་དུ་སྤྱོད་པའི་འཚོ་
བ་རོལ།

3. Match phrases from Part I and Part II to make correct sentences. ཚན་པ་དང་བོ་དང་གཉིས་པའི་ཚིག་གྲུང་ཆ་

བསྐྱིགས་ནས་ཚིག་གྲུབ་ཡང་དག་བཞེས།

PART I

PART II

a. "I'll bring you some water immediately," _____	1. a beautiful forest with Dawa, his grandson.
b. "People also say that the sun's home is far away. _____	2. and could not do any work.
c. "Yes, can I help you?" _____	3. the old man was nearly well.
d. "Yes," replied Dawa and _____	4. said Dawa and went into the cottage.
e. An old widower lived in a cottage in _____	5. I will look for your mother and look for justice."
f. Dawa thanked them _____	6. Will you ever get there?" asked the herdsman.
g. Dawa's grandfather became seriously ill _____	7. Hold onto my horns and I'll take you to the sun's mother."
h. He shouted, "What kind of sun are you to take Grandfather's life? _____	8. and flew westward.
i. Since that time the grandfather and _____	9. replied the old woman.
j. Spring was coming and _____	10. told her what the herdsman had said.
k. The man was very old _____	11. and left the castle.
l. The sheep leapt into the sky _____	12. the grandson have spent a happy life together.
m. The sheep said, "Brave boy, let me help you. _____	13. and Dawa cared for him day and night.

4. Write answers to these questions. གཤམ་གྱི་ཐ་བ་དག་ལ་ལན་འབྲི་དགོས།

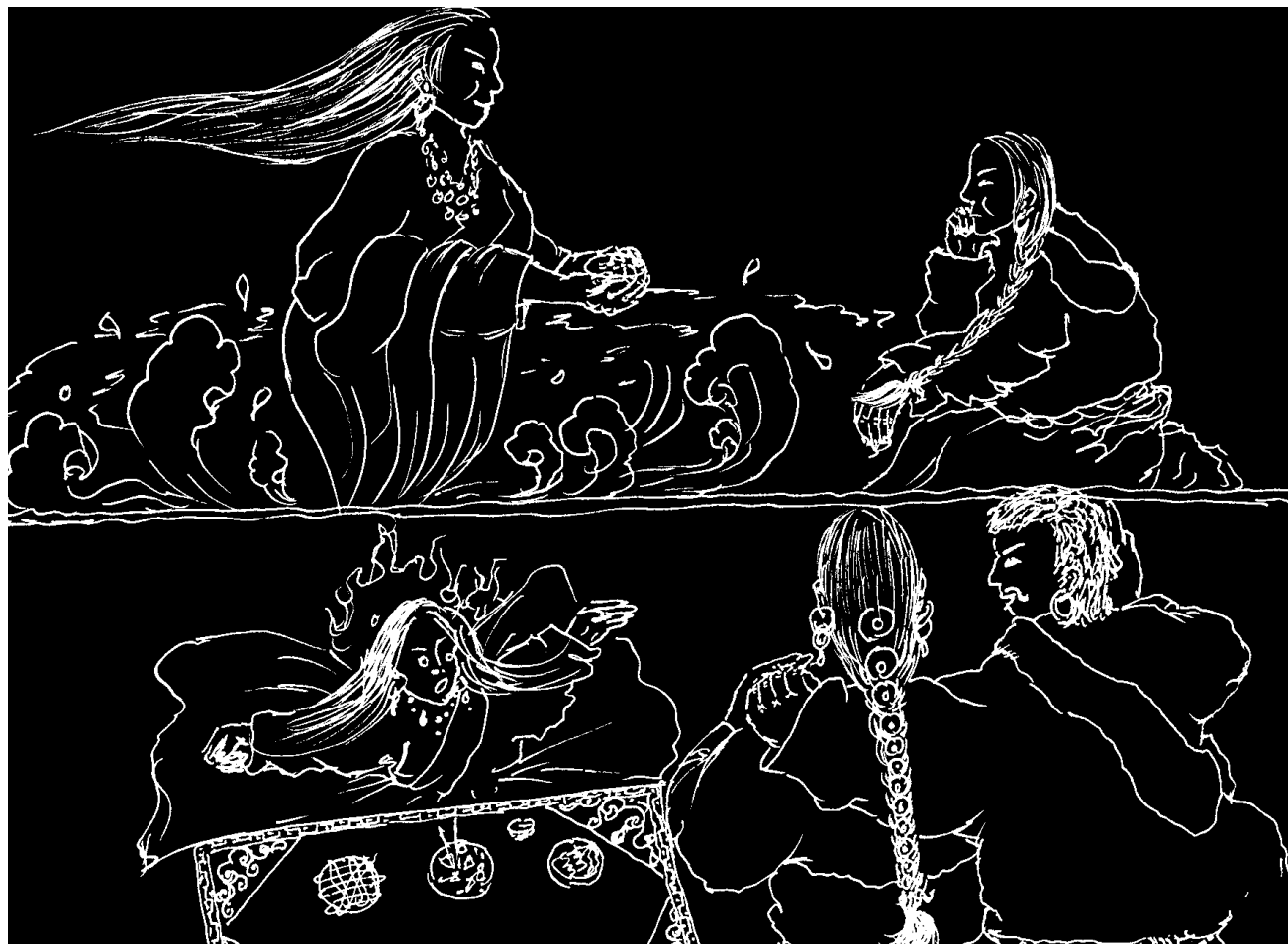
- Where did Dawa and his grandfather live?
- Could the grandfather do any work?
- When the grandfather became seriously ill, what did Dawa do?
- When did the grandfather become better?
- Where did he like to sit?
- When Dawa returned with the water, what did he think had happened to his grandfather?
- What was Dawa going to look for?
- Whom did Dawa meet as he traveled?
- What was the herdsman's question for the sun's mother?
- How did he get to the sun's mother?
- What did the sun say the herdsman should do?
- What did the sun say happened to his grandfather?

5. Put these words in the blanks below ཐ་སྐད་འདི་དག་གིས་གཤམ་གྱི་སྟངས་ཆ་སྒྲིངས།: a, an, the, in, with, and, after, from, of, into, for.

- _____ old widower lived _____ cottage _____ beautiful forest _____ Dawa.
- Dawa was _____ old man's only living relative.
- Dawa was very young _____ innocent.
- _____ man was very old _____ could not work.
- Dawa not only looked _____ his grandfather but he also did _____ housework, collected fuel _____ forest, _____ fetched water.
- Dawa's grandfather became ill _____ Dawa cared _____ him day _____ night.
- _____ old man improved.
- Spring was coming _____ old man was nearly well.
- He could now stand _____ few minutes.
- The old man had been ill in bed _____ long time.
- Now that he was better, he wanted _____ sit _____ sun.
- Dawa took his grandfather outside _____ helped him sit _____ chair.
- _____ old man said, "I'm thirsty. I want _____ drink some water."
- "I'll bring you some water immediately," said Dawa _____ went _____ cottage.
- _____ old man now felt tired _____ fainted because _____ heat _____ sun.
- Dawa thought he had died _____ sunstroke.
- He shouted, "What kind _____ sun are you _____ take Grandfather's life?"
- "I will look _____ your mother and look _____ justice."

Gold Girl, Silver Girl, and Wood Girl

ཡི་ཤེས་མཚོ།

1. Vocabulary བ་སྒྲུབ།

riverside རྩེ་གཤམ།

floated གཡེངས་པ།

wrap བྱིབས་པ། སྦྱིབས་པ། བརྒྱུ་པ།

hatchet ལྷ་རེ།

tear མིག་ཚུ།

plopped down ལྷུང་བ། ལྷུང་བ།

sank བྱིང་བ། འཕྱིམས་པ།

beggars རྒྱུང་བོ།

drowned རྩེ་འཕྱིམས་པ།

intended to བྱིད་འདོད་སྦྱིས་པ། བྱིད་ཅིས་བྱས་པ།

in a bad mood ཁམས་མི་དྲངས་པ།

burned to death བསྐྱེགས་ནས་ཤི་པ།

2. Text སྒྲུབ་ཚན།

Long ago, a king had two daughters and a servant. His oldest daughter was named Gold Girl, his youngest daughter was named Silver Girl, and the servant was named Wood Girl. Gold Girl had a gold bowl, Silver Girl had a silver bowl, and the servant had a wood bowl.

One day the three young women went to the **riverside** to play. Wood Girl had an evil heart. She said to Gold Girl and Silver Girl, “Let’s put our bowls in the river and see whose bowl floats.” The girls agreed.

First, Gold Girl put her bowl in the river, then Silver Girl put hers in and, finally, Wood Girl put hers in the river. Gold Girl and Silver Girl’s bowls **sank** to the river bottom. Only Wood Girl’s bowl **floated**. Gold Girl felt very afraid. She knew her father would be very angry if she lost her bowl. She jumped into the river to find it.

When Silver Girl saw this, she was very sad. She was afraid to return home without the bowls and without her sister. She told Wood Girl to go back to the palace and bring food. From that moment on Silver Girl and Wood Girl became **beggars**.

After many days of travel they came to a country where the King was about to choose a new wife. He had called all the young unmarried women of the country to his palace. The next morning he would **wrap** a flower in a cloth and throw it among the women. He would marry the woman who caught the flower.

When the King threw the flower, Silver Girl and Wood Girl were both standing among the women. Silver Girl caught the flower but Wood Girl snatched it out of her hands.

The King married Wood Girl. The new queen made Silver Girl her herdsman. Every day Silver Girl took the livestock out to the grassland to graze. It was a hard life and she did not have enough food to eat.

One day as she was herding she came to the river where her sister had **drowned**. Feeling cold, hungry, and sad, she cried out her sister’s name. To her surprise, Gold Girl rose out of the water and gave Silver Girl some food.

Gold Girl said, “After I jumped in the river, River King rescued and married me. If you can’t eat all of the food, don’t take it back with you. Hide it somewhere,” and then Gold Girl sank back into the river.

Silver Girl returned home with the food she could not eat. She had forgotten to hide it. When Wood Girl saw the food she angrily demanded, “Who gave you this food?”

Silver Girl honestly told her how she had seen her sister in the river and that Gold Girl had given her the food.

Wood Girl said, “Tomorrow I will herd the livestock. You cut the King’s hair.”

The next day Wood Girl took a **hatchet** with her when she went to herd. She **intended to** kill Gold Girl.

When Silver Girl was cutting the King’s hair, a **tear** fell on the King’s neck. The King asked, “Why are you crying?”

Silver Girl said, “Wood Girl went to the river to kill my sister.” Then she told him how she had caught the flower, how Wood Girl had snatched it away from her, and how she did not have enough food to eat.

The King was angry and sorry for all that had happened to Silver Girl. He and Silver Girl decided to kill Wood Girl. They dug a deep hole and made a fire in the bottom. They covered the hole with cloth and put food nearby.

When Wood Girl returned she was **in a bad mood** because she had not killed Gold Girl. When she **popped down** on the cloth she fell into the hole and **burned to death**.

Later Silver Girl married the King and they lived a very happy life together.

གསེར་མོ་མཚོ། དཔལ་མོ་མཚོ་དང་ཤིང་མོ་མཚོ།

ཐོན་ཆད། རྒྱལ་པོ་ཞིག་ལ་སྤུས་མོ་གཉིས་དང་གཡོག་མོ་ཞིག་ཡོད། ཁོའི་བུ་མོ་ཆེ་ཤོས་ལ་གསེར་མོ་མཚོ་དང་བུ་མོ་ཆུང་ཤོས་ལ་དཔལ་མོ་མཚོ།
གཡོག་མོའི་མིང་ལ་ཤིང་མོ་མཚོ་ཟེར། གསེར་མོ་མཚོ་ལ་གསེར་གྱི་ཅ་ནེ་ཞིག་དང་དཔལ་མོ་མཚོར་དཔལ་གྱི་ཅ་ནེ་ཞིག་གཡོག་མོ་ལ་ཤིང་གི་ཅ་ནེ་
ཞིག་ཡོད།

ཉིན་ཞིག་བྱང་མེད་གསུམ་པོ་རྒྱ་འབྲུམ་ལ་ཕྱེ་བར་སོང་། ཤིང་མོ་མཚོ་ཕྱག་དོག་ཆེ། ཁོ་མོས་གསེར་མོ་མཚོ་དང་དཔལ་མོ་མཚོ་ལ་‘‘ང་ཚོས་དེ་
ཚོའི་ཅ་ནེ་རྒྱ་མེད་དུ་བཞག་ནས་སྤྱི་ཅ་ནེ་རྒྱ་ཁར་གཡེང་མིན་ལ་བལྟ་’’ཞེས་བཤད་པ་ན་བུ་མོ་ཚོ་འཐད་པ་བྱུང་།

ཐོག་མར། གསེར་མོ་མཚོས་ཁོ་མོའི་ཅ་ནེ་རྒྱ་ནང་དུ་བཞག་ དེ་ནས་དཔལ་མོ་མཚོས་བཞག་ མཐའ་མར་ཤིང་མོ་མཚོ་ཡིས་ཅ་ནེ་རྒྱ་བོའི་ནང་དུ་
བཞག། གསེར་མོ་མཚོ་དང་དཔལ་མོ་མཚོའི་ཅ་ནེ་རྒྱའི་ཞབས་ལ་འཕྱིམས། ཤིང་མོ་མཚོ་ཡི་ཅ་ནེ་ཁོ་ན་རྒྱ་ཁར་གཡེངས། གསེར་མོ་མཚོ་ཉ་ཅང་སྒྲག་
གལ་ཏེ་ཁོ་མོས་ཅ་ནེ་བོར་སོང་ན། ཁོའི་ཨ་ཕ་གཉིང་ནས་སྤྲུགས་ཁོ་རྒྱ་ཡིན་པ་ཁོ་མོས་ཤེས། ཁོ་མོ་ཅ་ནེ་འཛོལ་བར་རྒྱ་ནང་དུ་མཆོངས།

དཔལ་མོ་མཚོས་དོན་དེ་མཐོང་ནས་ཡིད་སྟོ། ཅ་ནེ་དང་སྤང་མོ་མེད་པར་ཁོ་མོ་ཕྱིར་ཡུལ་ལ་འགོ་བར་སྒྲག། ཁོ་མོས་ཤིང་མོ་མཚོ་ཕྱིར་ཕོ་བྲང་དུ་
ཟ་མ་ལེན་པར་བཏང་། དེ་ནས་བཟུང་། དཔལ་མོ་མཚོ་དང་ཤིང་མོ་མཚོ་གཉིས་སྤང་བོར་གྱུར།

འབྲུལ་སྟོན་ཉིན་མ་མང་པོ་བྱས་རྗེས། ཁོ་ཚོ་རྒྱལ་པོས་བཙུན་མོ་གསར་བ་ཞིག་ཁབ་ཏུ་བཞེས་ཕྱིས་ཡོད་པའི་རྒྱལ་ཁམས་ཤིག་ལ་ཐོན། ཁོས་
རྒྱལ་ཁམས་དེའི་གཉེན་སྒྲིག་མེད་པའི་གསར་མོ་ཚང་མ་ཁོའི་ཕོ་བྲང་དུ་སྟོང་བསྟུ་བྱས། ཕྱི་ཉིན་ནངས་མོར་ཁོས་མེ་རྟོག་ཅིག་གོས་གྱི་ནང་དུ་བཙུག་
ནས་བྱང་མེད་ཚོགས་གྱི་ནང་ལ་གཡུག་རྒྱ་རེད། སྤུས་མེ་རྟོག་འཛིན་བྱེད་ན་རྒྱལ་པོ་བྱང་མེད་དེར་གཉེན་སྒྲིག་བྱེད་རྒྱ་རེད།

རྒྱལ་པོས་མེ་རྟོག་དེ་གཡུགས་པ་ན། དཔལ་མོ་མཚོ་དང་ཤིང་མོ་མཚོ་གཉིས་ཀྱི་བྱང་མེད་ཚོའི་ཁྲོད་ན་ལངས་ཡོད། དཔལ་མོ་མཚོས་མེ་རྟོག་
བཟུང་། འོན་ཀྱང་ཤིང་མོ་མཚོས་ཁོ་མོའི་ལག་ནས་བསྐྱབས།

རྒྱལ་པོ་ཤིང་མོ་མཚོར་གཉེན་སྒྲིག་བྱས། བཙུན་མོ་གསར་བ་ཡིས་དཔལ་མོ་མཚོ་ཁོ་མོའི་ཕྱགས་རྩི་བྱེད་དུ་བཙུག། ཉིན་གངས་ལ་དཔལ་མོ་
མཚོས་ཕྱགས་ཐོག་རྩ་བར་ལ་འཛོལ་བར་དོད། ཕྱགས་འཛོལ་བ་ནི་དཀའ་ཚོགས་ཆེ་བའི་འཛོལ་ཞིག་ཡིན་ཁར་ཁོ་མོར་ཟ་རྒྱ་ཡང་འདང་པོ་མེད།

ཉིན་ཞིག་ཁོ་མོས་ཕྱགས་འཛོལ་བས། ཁོ་མོ་མོའི་སྤང་མོ་འཕྱིམས་པའི་རྒྱ་བོའི་ཁར་ཐོན། གང་ལྟོགས་ཀྱིས་མནར་ཞིང་ཡིད་སྟོན་ནས། ཁོ་མོས་
སྤང་མོའི་མིང་གིས་སྒྲིབ་པ་བཏོན། ཡ་མཚར་བ་ཞིག་ལ་གསེར་མོ་མཚོ་རྒྱ་ནང་ནས་འཕྲུལ་ཡོང་ནས་མོར་ཟ་མ་རེ་བྱིན།

གསར་མོ་མཚོ་ཡིས་‘‘ང་རྒྱུ་མཆོངས་རྗེས་སྤྱི་རྒྱལ་གྱིས་བསྐྱབས་ནས་ང་དང་གཉེན་སྒྲིག་བྱས། གལ་ཏེ་ཁྲོད་ཀྱིས་ཟ་མ་ཚང་མ་བཟའ་མི་ཚར་ན་
འཁྱེར་ནས་མ་འགོ། ཟ་མ་ས་ཞིག་ཏུ་སྤྲས་ན་ཚོག་’’ཟེར་ནས་གསེར་མོ་མཚོ་ཕྱིར་རྒྱ་ནང་ལ་འཕྱིམས།

དཔལ་མོ་མཚོས་ཁོ་མོས་ཐོས་མ་ཚར་པའི་ཟ་མ་ཁྱེར་ནས་ཡུལ་ལ་ལོག། ཁོ་མོས་ཟ་མ་སྤྲ་བ་རྒྱ་བརྗེད་སོང་། ཤིང་མོ་མཚོ་ཡིས་ཟ་མ་མཐོང་བ་ན་

ཁོང་ཁྱོད་དང་ནས་“སུས་ཁྱོད་ལ་ཟ་མ་བྱེད་པ་ཡིན”ཞེས་དྲིས།

དངུལ་མོ་མཚོས་ཁོ་མོས་སྤྱང་མོ་རྒྱ་ནང་ནས་ཇི་ལྟར་མཐོང་ཚུལ་དང་གསེར་མོ་མཚོས་ཁོ་མོར་ཟ་མ་བྱེད་པ་ཆོལ་མེད་དུ་བཤད།

ཤིང་མོ་མཚོ་ཡིས་“སང་ཉིན་ངས་ལྷགས་འཛོལ་བྱེད་ཡིན། ཁྱོད་ཀྱིས་རྒྱལ་པོའི་སྒྲ་བཞར་དགོས་ཅིས་པཤད།

ཕྱི་ཉིན་ཤིང་མོ་མཚོ་ཡིས་ལྷགས་འཛོལ་བར་འགོ་སྐབས་སྟ་རེ་རྒྱུ་རྒྱུ་ཞིག་བྱེད། ཁོ་མོས་གསེར་མོ་མཚོ་གསོད་ཅིས་བྱས།

གསེར་མོ་མཚོ་ཡིས་རྒྱལ་པོའི་དབུ་སྒྲ་བཞར་སྐབས། མིག་རྒྱ་རྒྱལ་པོའི་སྒྲེ་ལ་ལྷུང་། རྒྱལ་པོས་“ཁྱོད་པེ་འདེབས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཡིན”ཞེས་

དྲིས།

དངུལ་མོ་མཚོས་“ཤིང་མོ་མཚོ་རྒྱ་ཁར་བའི་སྤྱང་མོ་གསོད་པར་བྱུང་སྐད་”ཞེས་བཤད་རྗེས། ཁོ་མོས་མེ་ཏོག་ཇི་ལྟར་བཟུང་ཚུལ། ཤིང་མོ་མཚོ་

ཡིས་ལག་ནས་བསྐྱབས་ཚུལ། དེ་ནས་ཁོ་མོ་ཟ་རྒྱུ་འདྲང་པོ་མེད་ཚུལ་ཚང་མ་བཤད།

རྒྱལ་པོས་འཆིག་པ་ཆེན་པོ་ཟེས་ཤིང་དངུལ་མོ་མཚོར་བྱུང་བའི་དོན་དག་ཚང་མར་དགོངས་དག་ཞུས། ཁོ་དང་དངུལ་མོ་མཚོ་གཉིས་ཀྱིས་ཤིང་

མོ་མཚོ་གསོད་རྒྱུ་ཐག་གིས་བཅད། ཁོ་ཚོས་དོང་གཏིང་ཟབ་ཅིག་བརྒྱུས་ནས་ཉིང་ལ་མེ་སྒྲོང་། ཁོ་ཚོས་དོང་ཁ་རས་ཀྱིས་བཀའ་ནས་ཅིབ་ལ་ཟ་རྒྱུ་

བཞག།

ཤིང་མོ་མཚོ་ཕྱིར་ཐོན་པ་ན། ཁོ་མོས་གསེར་མོ་མཚོ་བསད་མེད་པས་སེམས་ཁམས་དྲངས་མེད། ཁོ་མོ་རས་ཀྱི་སྒྲེང་དུ་ཤིང་ཀྱིས་མར་བསྐྱད་པ་

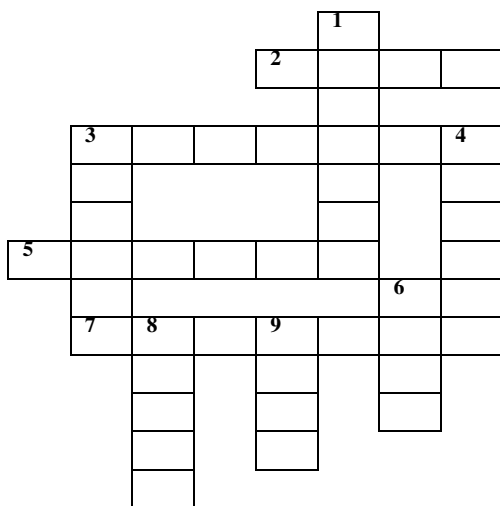
ན། ཁོ་མོ་དོང་ནང་དུ་ལྷུང་ནས་སྒྲིག་མེ་ལ་ཤོར།

རྗེས་ནས་དངུལ་མོ་མཚོ་རྒྱལ་པོ་དང་གཉེན་སྦྱིག་བྱས་ནས་མཉམ་དུ་འཛོལ་བྱེད་པོ་རེ་ལ།

3. Put the sentences in the correct order. གཤམ་གྱི་ཆོག་གྲུབ་དག་གོ་རིམ་ཡང་དག་པར་སྒྲིག་ན།

- ___ They came to a country and the King was about to choose a new wife.
- ___ Gold Girl's and Silver Girl's bowls sank to the river bottom.
- ___ He would marry the woman who caught the flower.
- ___ It was a hard life and she did not have enough food to eat.
- ___ Later Silver Girl married the King and they lived a very happy life together.
- ___ Long ago, a king had two daughters and a servant.
- ___ One day the three young women went to the riverside to play.
- ___ She knew her father would be very angry if she lost her bowl.
- ___ She was afraid to return home without the bowls and without her sister.
- ___ The King asked, "Why are you crying?"
- ___ The King married Wood Girl.
- ___ The King was angry and sorry for all that had happened to Silver Girl.
- ___ The next day Wood Girl took a hatchet with her when she went to herd.
- ___ To her surprise, Gold Girl rose out of the water and gave Silver Girl some food.
- ___ Wood Girl returned and she was in a bad mood because Gold Girl wasn't dead.
- ___ When Wood Girl saw the food she angrily demanded, "Who gave you this food?"

4. Crossword ལྷ་མིང་གི་ཡི་གེ་གཤམ་ཅེད།

Across

2. She _____ **ped down** on the cloth.
3. Silver Girl and Wood Girl became _____.
5. She _____ to kill Gold Girl.
7. She came to the river where her sister had _____.

Down

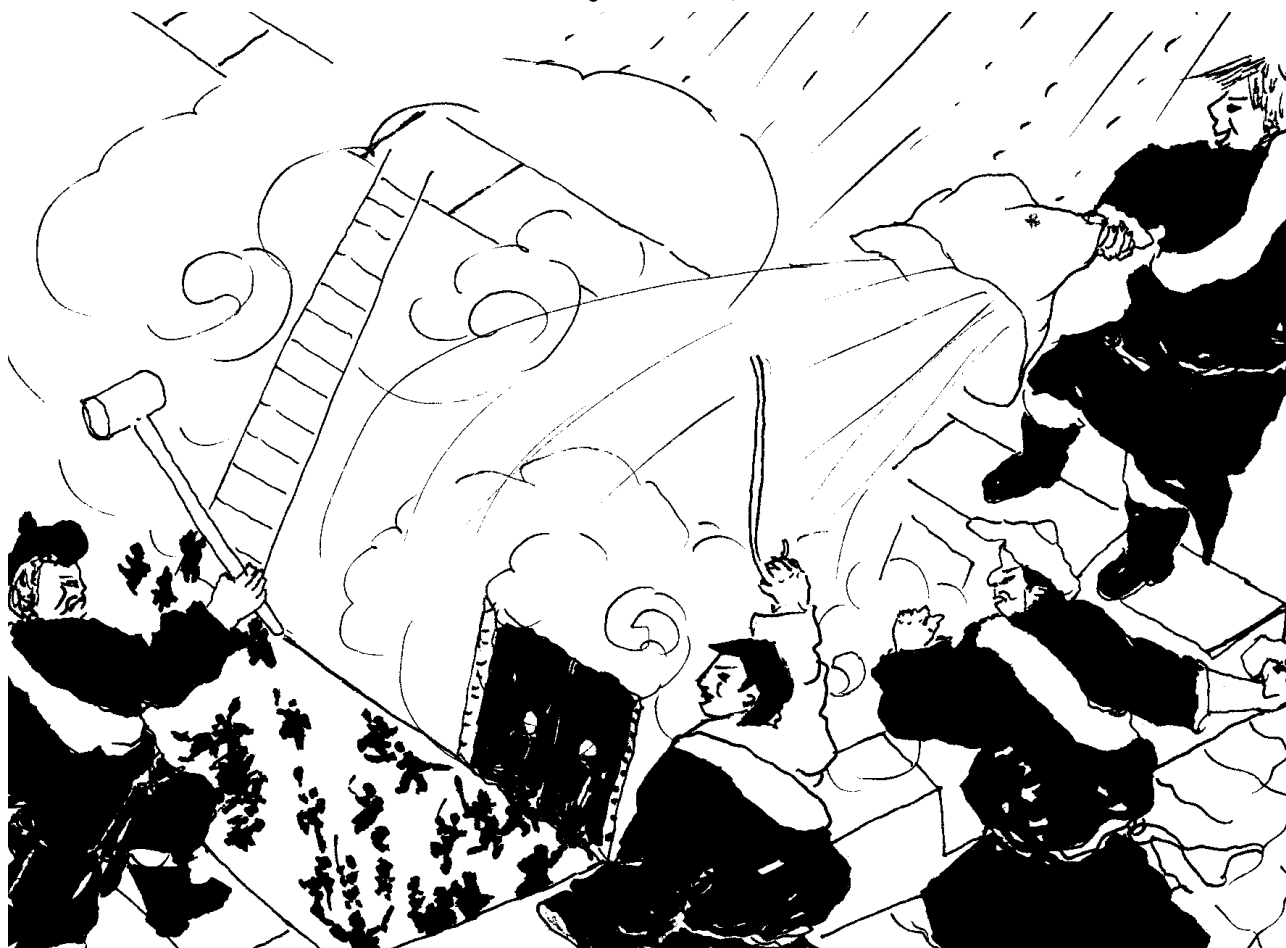
1. Only Wood Girl's bowl _____.
3. She fell into the hole and _____ **ed to death**.
4. Gold Girl's and Silver Girl's bowls _____ to the river bottom.
6. When Silver Girl was cutting the King's hair, a _____ fell on the King's neck.
8. The three young women went to the _____ **side** to play.
9. He would _____ a flower in a cloth and throw it among the women.

5. Write answers to these questions. གཤམ་གྱི་དྲི་བ་དག་ལ་ལན་འབྲི་དགོས།

- a. What were the girls' names?
- b. What kind of bowl did the servant have?
- c. Where did the girls play?
- d. What did the servant say they should do with their bowls?
- e. Who jumped in the river?
- f. Who was afraid to go home?
- g. What did they become?
- h. How did the King choose a new wife?
- i. Who caught the flower?
- j. Who snatched it out of her hand?
- k. Who became a herdsman?
- l. Who rose out of the water?
- m. Why was Silver Girl crying?
- n. What did the King and Silver Girl decide to do?

The Cruel King and the Peasant

འགྱུར་མེད་ཀྱི་མཚོ།

1. Vocabulary བསྟན།

made a living འཕྲོ་བ་རྩལ་བ།

uncultivated fields ས་རྒྱེད།

sealed the door སྒྲིལ་ཐེལ་བརྒྱབ་པ།

single གཅིག་རྒྱུད། ལྷ་རྒྱུད།

crowded འཚང་ཁ་བརྒྱབ་པ།

hammer ཐོ་བ།

rebel བྱེན་ལོག་བྱེད་པ།

at sunrise ཉི་མ་འཆར་དུས་སུ།

by any means possible བྱེད་ཐབས་ཅི་ཡོད་ཀྱིས།

harvest སྟོན་ཐོག་ ལོ་ཉོག་བར་བ།

obligated to pay taxes བྱལ་འཇལ་བའི་ལས་འགན་ཞ་བ།

flat and empty land ས་སྟོང་ཁོད་སྟོམས་པོ།

at dusk མཐོང་དུས་སུ།

their histories ཁོ་ཚོའི་ལོ་རྒྱུས།

shake ལྷུག་པ།

banged ལྷུ་དང་བཅས་གཞུས་པ། བརྒྱབས་པ།

gasoline ཆགས་གཡིས།

2. Text སྒྲུབ་ཚན།

A poor peasant **made a living** by farming his own fields and working for other people. Even though he worked very hard, he was still poor because he had to pay taxes to the local king. He had to give the King half of his wheat **harvest** and money for **uncultivated fields**.

One year, the weather was so bad that he had no harvest at all but he was still **obligated to pay taxes**. When he told the King that he had nothing to give, the King replied, “If you can’t pay your taxes, you must leave this village.”

A few days later the angry King **sealed the door** of the peasant’s house. The poor peasant had nowhere to live so he left.

He had nothing. He was thirsty and hungry. As he walked through a **flat and empty land**, he noticed a **single** tall tree. He noticed a horse’s head under the tree. There was a piece of meat on it. He climbed up into the tree, ate the pieces of flesh, and sat on a branch.

Thunder came from gray clouds **at dusk**. Men wearing black hats and riding on horses rode toward the tree. They **crowded** under it and whispered.

“They must be ghosts. Who, except ghosts, would come out in the dark?” thought the poor peasant. Suddenly the horse head dropped to the ground. The men were frightened and galloped off.

He climbed down the next morning and saw a gold cup full of wine under the tree. He drank the wine. At once *tsamba* and meat appeared. “How lucky I am!” he thought.

After eating, he continued walking and met a man with a stick. They told each other **their histories**. The peasant realized that the man with the stick was as poor as he was. “Shall we sleep in the day and walk during the night?” asked the peasant. “I’m afraid of thieves.”

“Don’t worry,” said the other man. “We can use my stick. When I throw my stick at someone they will surely die. But now we should find something to eat.”

Then the peasant gave the man food from the magic cup, they became friends, and traveled together.

Some days later they met a farmer holding a **hammer**. “What are you doing with the hammer?” they asked.

“If you hit the ground with this hammer, a building will rise up,” said the man. “But the hammer does not give me food. That’s what I’m looking for now.” The peasant and the man with a stick realized he was as poor as they were, gave him some food from the magic cup, made friends with him, and then they traveled together.

Some days later they met an old peasant carrying a skin. They asked him, “What are you doing with that skin?”

The old peasant said, “If I **shake** this a very powerful wind will blow or it will rain. But the skin does not give me food. That’s what I’m looking for now.” The other three men realized he was as poor as they were, gave him some food from the magic cup, made friends with him, and then they traveled together. As they walked, they talked about how to **rebel** against the greedy and cruel King. When night came they were near the King’s palace. The man with the hammer **banged** on the ground several times and soon a big beautiful palace appeared.

The next morning at **sunrise** the King and his servants saw the beautiful palace. The King was angry and ordered his soldiers to burn it down. His servants put **gasoline** all around the palace and lit it. As the gasoline was burning the peasant stood on the palace roof and shook the skin. A strong wind immediately put the fire out.

The King shouted, “Destroy that palace **by any means possible!**”

The peasant shook the skin again and it began to rain hard. Most of the King’s soldiers died from the storm and, at last, the peasants lived a happy life.

ཀླུ་པོ་གཏུམ་པོ་དང་ཞིང་པ།

ཞིང་པ་མེད་པོ་ཞིག་གིས་རང་གི་ཞིང་འདེབས་པ་དང་མི་གཞན་ལ་གྲོ་བརྒྱབ་ནས་འཛོལ་བ་བསྐྱུལ། ཁོས་ལས་ལ་འབད་བརྩོན་བགྱིས་ཀྱང་ས་གནས་ཀྱི་ཀླུ་པོ་ཞིག་ལ་དབྱ་ཁྲལ་འཇལ་དགོས་པས། ཁོ་སྤར་ཕྱས་བཞིན་དེའལ་བོ་ཡིན། ཁོས་ཀླུ་པོར་ལོ་རྟོག་གི་ཡོང་སྒོ་ཚལ་བ་སྟེར་དགོས་ལ་ས་ཚོད་ལའང་སྒོར་མོ་སྟེར་དགོས།

ལོ་ཞིག་ལ། རྒྱ་མི་བཟང་བས་ཁོས་ལོ་རྟོག་ཅི་ཡང་མ་ཡོན། འོན་ཀྱང་ཁོ་ལ་ཁྲལ་འཇལ་བའི་ལས་འགན་ཞ། ཁོས་ཀླུ་པོར་ཁོ་ལ་སྟེར་རྒྱ་ཅི་ཡང་མེད་པ་བཤད་པ་ན། ཀླུ་པོས་གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱིས་ཁྲལ་འཇལ་མི་ཐུབ་ན། ཁྱོད་སྟེ་བ་འདི་དང་ངེས་པར་དུ་ཁ་འབྲལ་དགོས་ཅེས་ལན་བཏབས།

ཉིན་འགའི་རྗེས་ནས། ཁོང་ཁྱོ་ལངས་ཡོད་པའི་ཀླུ་པོས་ཞིང་པ་དེ་ཚང་ལ་སྒོ་ཐེལ་བརྒྱབ། ཞིང་པ་དེར་འདུག་གནས་མེད་པས་བྱུང་སོང་། ཁོ་ལ་ཅི་ཡང་མེད། ཁོ་སྒོ་མ་ཞིང་ལྟོགས། ཁོ་ཁོད་སྒྲིམས་པའི་ས་སྟོང་ཞིག་བརྒྱད་དུས་ན། ཁོས་སྤང་བོ་མཐོན་པོ་ཉག་གཅིག་མཐོང་། ཁོས་སྤང་བོའི་འག་ན་རྩ་མགོ་ཞིག་ཡོད་པ་མཐོང་། དེའི་སྟེང་ན་གཤམ་རྩུབ་ཅམ་ཡོད། ཁོ་སྤང་འགོར་འགོས་ནས་ག་ཚོས་གིང་ཡལ་གའི་སྟེང་ཏུ་བཞུད། ཁྱོད་དུས་སུ་སྒྲིན་ནག་པོ་ལས་འབྲུག་སྐྱ་གྲགས། ལྷ་ནག་གྱོན་ཞིང་རྩ་ལ་ཞོན་པའི་སྒྲིམ་པ་འགའ་སྤང་བོའི་ཕྱོགས་སུ་ཡོང་། ཁོ་ཚོ་སྤང་བོའི་འག་ཏུ་འཚངས་ནས་ཤུབ་ལབ་བྱས།

ཞིང་པ་དེའལ་བོ་དེས་ཁོ་ཚོ་གདོན་འདྲེ་ཡིན་པ་ཁོ་ཐག་རེད། འདྲེ་མིན་དུ་ཐུན་ནག་གི་ནང་འདི་གར་ཡོང་མཁན་སུ་ཡོད་པས་མས། གློ་བུར་དུ་རྩ་མགོ་སར་ལྷུང་། སྒྲིམ་པ་ཚོ་འདྲེགས་ནས་བང་ལངས་ནས་བྱོས།

ཕྱི་ཉིན་ནངས་མོར་ཁོ་ཐང་ལ་བབས་ནས་སྤང་བོའི་འག་ཏུ་རྒྱན་ཆང་གིས་བཀང་བའི་གསེར་གྱི་ཅ་ནི་ཞིག་མཐོང་། ཁོས་རྒྱན་ཆང་བཏུངས། དེ་མ་ཐག་དུ་རྩམ་པ་དང་གཤམ་ཐོན་བྱུང་། ཁོས་ང་ཇི་འདྲིའི་ལས་ཅན་ཞིག་རེད་ཨང་འདོད།

ཟ་མ་ཚོས་རྗེས། ཁོ་སྤང་བོ་མཐུད་དུ་སོང་བ་ན་ལག་རྟེན་ཐོགས་པའི་སྒྲིམ་པ་ཞིག་ལ་ཐུག། ཁོ་ཚོས་ལན་ཚུན་ལ་རང་རང་གི་གཏུམ་རྒྱུད་བཤད། ཞིང་པས་སྒྲིམ་པ་དེ་ནི་དེའལ་བོ་ཁོ་དང་འདྲ་བ་ཞིག་ཡིན་པ་ཤེས། ཞིང་པས་ང་རྒྱན་མར་སྐྱག་ང་ཚོ་ཉིན་དཀར་ཉལ་ནས་དགོང་མོར་འབྲལ་སྒྲོད་བྱས་ན་ཇི་འདྲ་རེད་ཅེས་དྲིས།

སྒྲིམ་པ་གཞན་པ་དེས་སེམས་ཁུར་མ་བྱེད། ང་ཚོས་ངའི་ལག་རྟེན་བཀོལ་ན་ཚོག་ངས་ངའི་ལག་རྟེན་མའི་སྟེང་ལ་གཡུགས་ན་ཁོ་ཚོ་འཆི་འགྲོ་བ་ཁོ་ཐག་ཡིན། འོན་ཀྱང་ད་ལྟ་ང་ཚོས་ཟ་རྒྱ་རེ་འཛོལ་དགོས་ཅེས་ལབ།

དེ་ནས་ཞིང་པས་འབྲལ་གྱི་དཀར་ཡོལ་ལས་སྒྲིམ་པ་དེར་ཟ་མ་བྱིན། ཁོ་ཚོ་གྲོགས་པོར་གྱུར་ནས་མཉམ་དུ་ཡུལ་ཁམས་འགྲིམས། ཉིན་འགའི་རྗེས་ནས། ཁོ་ཚོ་ཐོ་བ་ཐོགས་པའི་ཞིང་པ་ཞིག་ལ་ཐུག། ཁོ་ཚོས་ཁྱོད་ཀྱིས་ཐོ་བ་དེས་ཅི་ཞིག་བྱེད་བཞིན་ཡོད་ཅེས་དྲིས། སྒྲིམ་པ་དེས་གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱིས་ཐོ་བ་འདི་ས་ལ་བརྒྱབ་ན། ཁང་བཅུགས་གིག་བཅེང་འགྲོ། འོན་ཀྱང་ཐོ་བས་ང་ལ་ཟ་མ་སྒྲིན་མི་ཐུབ། ད་ལྟ་ངས་ཅི་འཛོལ་བ་ནི་ཟ་མ་ཡིན་ཞེས་བཤད་པ་ན། ཞིང་པ་དང་སྒྲིམ་པ་དེས་ཁོ་ནི་དེའལ་བོ་ཁོ་ཚོ་དང་འདྲ་མཚུངས་ཡིན་པ་ཤེས་ནས། འབྲལ་གྱི་ཅ་ནི་

ནས་ཟ་མ་བྱིན། ཁོ་དང་གྲོགས་པོ་བསྐྱེགས་ནས་མཉམ་དུ་ཡུལ་སྒྲོང་བྱས།

ཉིན་འགའི་རྗེས་ནས་ཁོ་ཚོ་སློག་པ་ཁྱེར་བའི་ཞིང་བ་རྒན་བ་ཞིག་དང་ཐུག། ཁོ་ཚོས་ཁོ་ལ་ཁྱིད་ཀྱིས་སློག་པ་དེས་ཅི་བྱེད་ཅེས་དྲིས།

ཞིང་བ་རྒན་བ་དེས་གལ་ཉེ་ངས་འདི་སྐྱེགས་ན་རྒྱུད་ནག་འཚུབ་ལ་ཆར་བ་འབབ། འོན་ཀྱང་སློག་པས་ང་ལ་ཟ་མ་མི་སྤྱིན། ངས་ད་འཚོལ་བ་ནི་
ཟ་མ་ཡིན་ཞེས་ལན་བཏབས། སྐྱེས་པ་གཞན་གསུམ་པོ་ཡིས་ཁོ་ནི་དབུལ་པོ་ཁོ་ཚོ་དང་འདྲ་མཚུངས་ཡིན་པ་ཤེས་ནས་འཕྱུལ་གྱི་ཅ་ནེ་ནས་ཟ་མ་
བྱིན། ཁོ་དང་གྲོགས་པོ་བསྐྱེགས་ནས་མཉམ་དུ་རི་ལ་ཤོར། ཁོ་ཚོ་ཡུལ་ཁམས་འགྲིམས་དུས་ན་ཁོ་ཚོས་བརྟུང་སེམས་ཅན་གྱི་རྒྱལ་པོ་གཏུམ་པོ་དེར་
རི་ལྟར་གྱེན་ལོག་བྱེད་བ་གྲོང་། མཚན་མོ་སྤོངས་པ་ན་ཁོ་ཚོ་རྒྱལ་པོའི་ཕོ་བྲང་དུ་འབྱོར། ཕོ་བ་ཐོགས་པའི་སྐྱེས་པ་དེས་ས་ལ་ཐེངས་འགའ་བཅད་ས་
པ་ན་ལྷན་ཆགས་པའི་ཕོ་བྲང་ཞིག་ལྷུང་མོར་འཇུར།

ཕྱི་ཉིན་ནངས་མོར་ཉི་མ་འཆར་བ་ན། རྒྱལ་པོ་དང་ཁོའི་འཁོར་གཡོག་གིས་བྱིན་ཆགས་པའི་ཕོ་བྲང་དེ་མཐོང་། རྒྱལ་པོ་ཁོང་ཁྱོ་ལངས་ནས་ཁོའི་
དམག་ལ་ཕོ་བྲང་དེ་མེར་བསྐྱེགས་རྒྱུའི་བཀའ་བབས། ཁོའི་འཁོར་གཡོག་གིས་ཆགས་གཡིས་ཕོ་བྲང་གི་མཐའ་ལ་སྐྱེགས་ནས་མེར་བསྐྱོན། ཆགས་
གཡིས་འབར་བ་ན། ཞིང་བ་ཕོ་བྲང་གི་རྒྱ་ཕྱིབས་སྟེང་ནས་ལངས་སྟེ་སློག་པ་སྐྱེགས། རྒྱུ་ཆེན་པོ་ཞིག་གིས་མེ་ཞི་བར་བཏང་།

རྒྱལ་པོས་ཐབས་བརྒྱ་རུས་སྟོང་གིས་ཕོ་བྲང་དེ་ཐལ་དུ་གཏོང་དགོས་ཅེས་ངར་སྐད་བསྐྱེགས།

ཞིང་བས་སློག་པ་ཡང་བསྐྱར་གཡུགས་པ་ན་ཆར་བ་དྲག་ཏུ་བབས། རྒྱལ་པོའི་དམག་མང་གོས་དྲག་ཆར་ལས་ཤི། མཐའ་མར་ཞིང་བ་ཚོས་འཚོ་
བ་སྤྱིད་པོ་རོལ།

3. Match phrases from Part I and Part II to make correct sentences. ཚན་བ་དང་བོ་དང་གཉིས་པའི་ཚིག་གྲུང་ཆ་
བསྒྲིགས་ནས་ཚིག་གྲུབ་ཡང་དག་བཟོས།

PART I

- a. ___ “If you hit the ground with this hammer,
- b. ___ “They must be ghosts. Who, except ghosts,
- c. ___ A few days later the angry King
- d. ___ A peasant made a living by farming
- e. ___ After eating, he continued walking
- f. ___ As he walked through a flat and empty land,
- g. ___ As they walked, they talked about how
- h. ___ He climbed down the next morning
- i. ___ Many soldiers died from the storm and,
- j. ___ The weather was so bad that he had no harvest at all
- k. ___ Later they met an old peasant
- l. ___ The King shouted, “Destroy that
- m. ___ At sunrise, the King and
- n. ___ The old peasant said, “If I shake this a very powerful wind will blow or it will rain.
- o. ___ Then the peasant gave the man food from the magic cup,

PART II

1. a building will rise up,” said the man.
2. and met a man with a stick.
3. and saw a gold cup full of wine under the tree.
4. at last, the peasants lived a happy life.
5. but he was still obligated to pay taxes.
6. But the skin does not give me food. That’s what I’m looking for now.”
7. palace by any means possible!”
8. carrying a skin.
9. he noticed a single tall tree.
10. his own fields and working for other people.
11. his servants saw the beautiful palace.
12. sealed the door of the peasant’s house.
13. they became friends, and traveled together.
14. to rebel against the greedy and cruel King.
15. would come out in the dark?” thought the poor peasant.

4. Write answers to these questions. གཤམ་གྱི་དྲི་བ་དག་ལ་ལན་འབྲི་དགོས།

- How did the peasant make a living?
- What did he have to pay the King?
- When he couldn't pay his taxes, what did the King say?
- After the King sealed the door to his house, what did the peasant do?
- What did he see under the tree?
- What frightened the men?
- What happened after he drank the wine?
- Whom did the peasant meet?
- Whom did they meet?
- What could the hammer do?
- What could the old peasant carrying a skin do?
- What did they plan to do to the King?
- Why was the king angry?
- What did his servants do to the building?
- What put the fire out?
- What did the soldiers die from?

5. Find words. The words may be spelled up ↑, down ↓, forward →, backward ←, and diagonally ↖ ↗ ↘ ↙. གཤམ་གྱི་ཐ་

སྒྲིབ་དག་འཛོལ་དགོས། ཐ་སྒྲིབ་དེ་དག་སྒྲིབ་སྒྲོག་བྱེད་སྐབས་ཡང་དང་མར། སྒྲིབ་དང་རྒྱུ་ཡང་ན་གསལ་གསལ་ཡོད་ཀྱང་སྒྲིབ།

A	B	M	F	G	K	P	O	S	S	T	N	M
E	K	A	H	S	Y	N	A	L	O	F	Q	E
S	F	D	D	E	T	A	G	I	L	B	O	A
I	R	E	M	M	A	H	E	A	L	Y	T	N
R	X	A	Z	P	X	A	T	D	T	W	U	S
N	E	L	E	B	E	R	C	P	E	F	Q	C
U	S	I	Q	C	S	V	M	G	F	T	G	R
S	T	V	J	E	F	E	P	K	U	E	I	S
A	A	I	D	P	E	S	F	U	Q	V	R	G
T	U	N	C	U	L	T	I	V	A	T	E	D
H	M	G	Q	K	S	P	E	N	M	K	G	M
E	B	J	N	B	J	K	L	B	G	V	B	Q
I	C	R	O	W	D	E	D	R	H	L	R	H
R	V	J	N	P	O	S	S	I	B	L	E	V

6. Put these words in the blanks below བ་སྒྲུབ་འདི་དག་གིས་གཤམ་གྱི་སྟོང་ཆ་སྒྲོང་ས།: a, the, and, for, by, of, to, at, from, through, with, up, near, on, out, around.

- a. ____ peasant made ____ living ____ farming his fields ____ working ____ other people.
- b. He had ____ give ____ King half ____ his wheat harvest ____ money ____ uncultivated fields.
- c. ____ weather was so bad that he had no harvest ____ all but he still had ____ pay taxes.
- d. When he told ____ King that he had nothing ____ give, ____ King replied, "You must leave."
- e. As he walked ____ ____ flat and empty land, he noticed ____ single tall tree.
- f. Thunder came ____ gray clouds ____ dusk.
- g. "If you hit ____ ground ____ this hammer, ____ building will rise ____," said the man.
- h. They met ____ farmer holding ____ hammer.
- i. "If I shake this ____ wind will blow or it will rain."
- j. "But ____ skin does not give food."
- k. "That's what I'm looking ____ now."
- l. They talked about how ____ rebel against ____ greedy and cruel King.
- m. They were ____ ____ King's palace.
- n. ____ man ____ hammer banged ____ ____ ground ____ soon ____ palace appeared.
- o. ____ next morning ____ sunrise, the King ____ his servants saw ____ beautiful palace.
- p. ____ King was angry ____ ordered his soldiers ____ burn it down.
- q. His servants put gasoline all ____ ____ palace ____ lit it.
- r. As ____ gasoline was burning, ____ peasant stood ____ ____ palace roof ____ shook ____ skin.
- s. ____ strong wind immediately put ____ fire ____.
- t. ____ King shouted, "Destroy that palace ____ any means possible!"
- u. ____ peasant shook ____ skin again ____ it began ____ rain hard.
- v. Most ____ ____ King's soldiers died ____ ____ storm ____.
- w. ____ last, ____ peasants lived ____ happy life.

A Cruel Queen (ཚེས་མོ་བྱམས།)

1. Vocabulary བ་སྒྲིག།

spring songs དབྱིད་སྒྲུ།

million ས་ཡ།

shining འོད་འཛེར་བ།

had / (gave birth to) a baby boy འཁྱུང་ཞིག་བཙས་པ།

delighting དགའ་བ། མཁུ་བ།

everyone མི་ཚང་མ།

wondered ཤེས་འདོད་པ། ཡ་མཚར་བ།

despite འོན་ཀྱང་། ཡིན་རུང་།

devil གདོན་འདྲེ། སྒྲིན་པོ།

goddess ལྷ་མོ།

fascinated ཡིད་བཀླགས་པ།

pretended རྩེ་བ་བྱེད་པ། ཡིན་ཁུལ་བྱེད་པ།

worriedly སེམས་འཁྲེང་གིས།

heart སྒྲིང་། སེམས།

replied ལན་བཏབས་པ།

decided ཐག་བཅད་པ།

intended བྱེད་ཅིས་བྱས་པ།

drown him ཁོ་རང་ཆུ་ནང་དུ་བྱིངས་པར་གྱིས།

goose དང་བ།

goslings དང་ཕྱག།

ordered བཀའ་བབས་པ།

servants འཁོར་གཡོག།

cruel གཏུམ་པོ། སྒྲིང་རྩེ་མེད་པ།

overheard སྒྲིས་དབང་གིས་ཐོས་པ། སྒྲིག་ཉན་བརྒྱབ་པ།

half-brother བཤམ་མ་མི་གཅིག་པའི་གཅིན་གཟུང་།

planned འཆར་གཞི་འཐེན་པ།

run away བྱེད་པ། བྱོས་པ།

a horse's hoofprint ཏྲ་ཞིག་གི་མིག་རྩེས།

soaked ཆུར་སྤངས་པ།

drip འཛིག་པ།

monk བཙུན་པ། བླ་པ།

drug སྒྲན།

shocked ཏྲ་ལས་སྒྲུ་བཙུག་པ། ཏྲ་སངས་པ།

had become wild like an animal རི་དྲགས་བཞིན་དུ་ཚོད་པོར་གྱུར་པ།

hunted རིག་དྲགས་སོགས་རྩོན་པ།

recognize ཤེས་པ། རོས་ཟིན་པ།

in prison བཙོན་ཁང་ནང་དུ།

fleeing བྱོས་པ།

devised a plan འཆར་གཞི་བཟོས་པ།

freed བྱོལ་བ།

2. Text སྒྲུབ་ཚན།

One beautiful night all the animals were singing their **spring songs**. The leaves and flowers grew fast and green. The bright spring moon shone on the mountains and lakes. It seemed like a **million** stars were **shining**. On this night the Queen **had a baby boy, delighting everyone**.

Some years later the Queen became very ill. As she was dying she said to the King, “Please don’t look down into a forest if you go to a mountaintop. It will only bring you sadness.” The Queen’s voice became quieter and quieter and then she died. The King felt very sad and **wondered** why his wife had said this to him.

Despite his wife’s warning, a few days later he went to a mountaintop, looked into the forest, and saw a beautiful woman. She was a **devil**, but the King thought she was a **goddess**.

The King was so **fascinated** by her that he married her. She became his queen and soon gave birth to a son.

Some years later the Queen **pretended** to be ill. The King loved his beautiful wife very much and **worriedly** asked, “What can I do to help you get well?” She slyly said nothing because she knew that the King loved her so much that he would do anything for her. Finally she said, “If I eat one thing I will be well again.”

The King quickly asked, “What?”

“Your oldest son’s heart,” **replied** the Queen.

The King loved his wife so much that he **decided** to kill his son. The next day he took his son to a lake and **intended to drown him**. By the bank they saw a mother **goose** swimming with her **goslings**. The King said to his son, “Kill these geese!”

His son replied, “No, they are very happy. If Mother were still alive, we would be as happy as they are.” When the King heard this, he could not kill his son. He killed a dog instead and gave his wife its heart.

She happily ate the heart and said, “Now, I am well.”

The next day when she saw the boy playing in the garden, she became very angry and pretended to be ill again. She said to the King, “The heart you gave me was not really the boy’s. I am ill again. Please give me the boy’s heart at once or I will die.”

The King then **ordered** one of his **servants** to kill the boy and cut out his heart. But the servant also could not kill the boy. He killed a cat instead and gave its heart to the **cruel** Queen. She ate it and said she was well.

A few days later when she saw the boy, she again pretended to be ill. This time she said, “I will kill the boy by myself.” Her own son **overheard** what she said and told his **half-brother** what she **planned** to do. Then the two brothers decided to **run away** together.

After many hours they were very hungry and thirsty and the younger brother became ill. The older brother went looking for water and found some in a **horse’s hoofprint**. He **soaked** his shirt in the water and took it to the younger boy. The younger boy drank the water and was then strong enough to walk.

They continued walking for many hours and then the younger brother became ill again. The older brother put him under a tree. He knew that when it rained the water would **drip** into his brother’s mouth from the leaves. He then went looking for help from a **monk** whom he thought lived nearby. But it took him many days to find the monk.

When he found the monk he told him his troubles. The monk gave him a **drug** and told him to return to his brother. When he did find his brother, again he was **shocked** to see that his brother **had become wild like an animal**. He **hunted** with other animals. They had not seen each other for such a long time that his younger brother did not **recognize** him. But, after the older brother gave his younger brother the drug, he remembered him.

They decided to go back to their home. When they got home, they found that their father was **in prison** and learned that the Queen planned to kill him. Their father said, “Run away or the Queen will kill you.”

Instead of **fleeing**, they **devised a plan** to kill her. They gave her some of the monk’s drug, which killed her. Then they **freed** their father from prison and lived a happy life together.

སྒྲིབ་མེད་པའི་བཅུན་མོ།

མངོས་སྒྲིག་ལྟར་པའི་མཚན་མོ་ཞིག་ལ་སྒྲིག་ཆགས་ཚང་མས་རང་རང་གི་དབྱིད་སྤྱོད་ལ་གྱེར། ལོ་མ་དང་མེ་ཉྱེད་སྒྲིག་པ་མགྲོགས་གིང་སྒྲོན་
པོར་གྱུར། དབྱིད་ཀའི་དཀར་གསལ་ལྷ་བ་རི་ཀླུང་ཀུན་ཏུ་འཕྲོས། སྐར་མ་ཁྲི་ཕྱག་དུ་མས་འོད་མདངས་འཛེར་བ་འདྲ། མཚན་མོ་དེར། བཅུན་མོས་
བུ་སྒྲིག་ཅིག་བཅས་པས་མགོ་ནག་མི་ལ་སྒྲོ་བ་རྒྱས།

ལོ་འགའི་རྗེས་ནས་བཅུན་མོར་ན་ཚ་ཆེན་པོ་ཞིག་བྱུང་། ཁོ་མོ་གི་ཁར། ཁོ་མོས་རྒྱལ་པོར་“ཁྱོད་རང་རི་མགོར་འགོ་བསམ་ན་བྱུར་དུ་ནགས་
ཚལ་གྱི་ཁྱོད་དུ་མ་བཟ། དེས་ཁྱོད་ལ་སྒྲོ་བ་ལས་གཞན་ཅི་ཡང་མི་སྟེར་”ཞེས་བཤད། བཅུན་མོའི་སྐད་མགོ་རྗེ་དམའ་ནས་རྗེ་དམའ་སོང་སྟེ་ཆོ་ལས་
འདས། རྒྱལ་པོར་སྒྲོ་སྒྲིག་བྱུང་བ་དང་ཁོའི་རྒྱུང་མས་ཁོར་བཤད་པའི་དོན་དེ་ཅི་ཡིན་མ་གཤིས།

རྒྱུང་མས་ཉེན་སྒྲུལ་བཏང་བ་མ་བསམ་པར། ཉེན་འགའི་རྗེས་སུ་རྒྱལ་པོ་རི་ཞིག་གི་ཕྱིར་སོང་། ནགས་ཚལ་གྱི་ཁྱོད་དུ་བཟུང་བ་ན། བུད་མེད་
ཡིད་འོང་མ་ཞིག་མཐོང་། ཁོ་མོ་ནི་འདྲེ་མོ་ཞིག་ཡིན། འོན་ཀྱང་རྒྱལ་པོས་ལྟ་མོ་ཞིག་ཡིན་པར་འདོད།

རྒྱལ་པོའི་ཡིད་དབང་བཀྲུགས་པས་ཁོ་ཁོ་མོ་དང་གཉེན་སྒྲིག་བྱས། ཁོ་མོ་ཁོའི་བཅུན་མོར་གྱུར་བ་དང་མི་འགྲུངས་པར་བུ་ཞིག་བཅས།

ལོ་འགའི་རྗེས་སུ། བཅུན་མོས་ན་ཁུལ་བྱས། རྒྱལ་པོ་ཁོའི་མངོས་པའི་བཅུན་མོར་ཉ་ཅང་དགའ་བས་སེམས་ཁུར་རང་ནས་ཁྱོད་གྱི་ནད་དྲག་
བར་ངས་རྗེ་ལྟར་རོགས་རམ་བྱེད་བྱུང་”ཅེས་དྲིས། ཁོ་མོས་རྒྱལ་པོ་ནི་ཁོ་མོར་དུངས་པས་དོན་གང་ཡིན་ཡང་བསྐྱབ་བ་གཤིས་ནས་གཡོ་ཆོལ་གྱིས་ཅི་
ཡང་མ་བཤད་པར་བསྔད། མཐའ་མར་ཁོ་མོས་“གལ་ཏེ་ངས་དངོས་པོ་ཞིག་ཆོས་ན་ད་དྲག་འགྲོ་”ཞེས་བཤད།

རྒྱལ་པོས་མགྲོགས་པོར་ཅི་ཞིག་ཡིན་པ་དྲིས།

བཅུན་མོས་“ཁྱོད་གྱི་བུ་ཆེ་བའི་སྟོང་”ཞེས་ལན་བཏབས།

རྒྱལ་པོ་ནི་བཅུན་མོར་ཞེ་འདང་ཆེན་པོའི་བུ་ཆེ་བ་གསོད་རྒྱུའི་ཐག་བཅད། ཕྱི་ཉིན་རྒྱལ་པོས་རང་གི་བུ་མཆོད་ཞིག་ལ་བྲིད་ནས་རྒྱལ་པོ་
ཅིས་བྱས། མཆོད་འགྲམ་ནས་ཁོ་ཆོས་རང་མ་ཞིག་རང་ལྷག་དང་མཉམ་དུ་རྒྱུར་རྒྱལ་པོ་ཞིན་པ་མཐོང་། རྒྱལ་པོས་ཁོའི་བུ་ལ་“རང་བ་འདི་དག་
སོད་”ཅེས་བསྒྲོས།

ཁོའི་བུས་“མིན། ཁོ་ཆོ་སྦྱིད་པོ་རེད། གལ་ཏེ་ཨ་མས་ད་རུང་འཛོལ་ཞེས་གནང་ཡོད་རྒྱུ་ན། ང་ཆོ་ཡང་ཁོ་ཆོ་དང་འདྲ་བར་སྦྱིད་པོ་ཡིན་སྲིད་”ཅེས་
བཤད། རྒྱལ་པོས་དེ་ཐོས་པ་ན། ལུགས་དམ་མ་རུས། ཁོས་བྱི་ཞིག་བསད་དེ་དེའི་སྟོང་ཁོའི་རྒྱུང་མར་བྱིན།

ཁོ་མོས་དགའ་སྦྱོའི་རང་ནས་སྟོང་ཆོས་གིང་“ད་ད་དྲག་སོང་”ཞེས་ལབ།

ཕྱི་ཉིན་ཁོ་མོས་བུ་རྒྱུང་དེ་གླིང་ཀའི་ནང་དུ་ཅེ་བཞིན་པ་མཐོང་ནས་ཁོང་ཁྲོ་གཏིང་ནས་ལངས་གིང་སྒྲར་ཡང་ན་ཁུལ་བྱས། ཁོ་མོས་རྒྱལ་
པོར་“ཁྱོད་གྱིས་ང་ལ་བྱིན་པའི་སྟོང་དེ་བུ་རྒྱུང་གི་མིན་པས། ང་ཡང་ན་བྱུང་། ང་ལ་ལམ་སང་བུ་རྒྱུང་གི་སྟོང་སྟེར་རོགས། དེ་མིན་ང་གི་འགྲོ་”ཅེས་
བཤད།

དེ་ནས་རྒྱལ་པོས་ཁོའི་འཁོར་གཡོག་ཅིག་ལ་བུ་རྒྱུང་བསད་ནས་སྟོང་འདོན་རྒྱུའི་བཀའ་བབས། འོན་ཀྱང་འཁོར་གཡོག་གིས་ཀྱང་བུ་རྒྱུང་
གསོད་མ་རུས། ཁོས་བྱི་ལ་ཞིག་ཚབ་དུ་བསད་ནས་དེའི་སྟོང་བཅུན་མོ་གཏུམ་མོ་ལ་བྱིན། ཁོ་མོས་དེ་ཆོས་པ་ན་ཡང་ཁོ་མོ་དྲག་སོང་ཟེར།

ཉིན་འགའི་རྗེས་ནས་ཁོ་མོས་བུ་རྒྱུང་མཐོང་དུས་ན། ཁོ་མོས་ཡང་བསྐྱར་ན་ཁུལ་བྱས། ཐེངས་དེར་ཁོ་མོས་“ད་ཐེངས་ང་རང་གིས་ཁོ་གསོད་རྒྱུ་
ཡིན་”ཞེས་ལབ་པ་ཁོ་མོའི་བུས་གོ་ནས་ཁོ་མོའི་ཅི་བྱེད་འདོད་པ་ཁོའི་སྒྲན་རྒྱར་བཤད། དེ་ནས་སྒྲན་རྒྱ་གཉིས་གྱིས་མཉམ་དུ་བྲོས་བྱུང་བྱེད་རྒྱུའི་

ཐག་བཅད།

དུས་ཚད་མང་པོ་འགོར་རྗེས། ཁོ་གཉིས་པ་གཉིས་ལྟོགས་ཀྱིས་མཉམ་ཞེས་ཅུ་པོ་ལ་ན་ཚ་བྱུང་། སུ་བོ་ཚུ་འཚོལ་བར་བྱིན་པ་ན་དྲི་མིག་རྗེས་ཤིག་གི་ནང་ནས་ཚུ་རྟེན། ཁོས་ཁོའི་ཚེ་ལེན་ཚུ་ནང་ལ་སྦངས་ནས་ནུ་བོར་འབྱེད་ཡོང་། སུ་ཚུང་བས་ཚུ་བཏུང་བ་ན་ལུས་བྱུངས་རྒྱས་ནས་འགོ་ཐུབ་པ་བྱུང་།

ཁོ་ཚོ་དུས་ཚད་མང་པོར་སྤུ་མཐུད་དུ་སོང་བ་ན་སུ་ཚུང་བ་ཡང་བསྐྱར་ན། སུ་བོས་ཁོ་སྤྱོད་བོ་ཞིག་གི་འོག་ཏུ་བཞག། ཁོས་ཆར་བ་བབས་ཆེ་ཆར་ཚུ་སྤྱོད་ལོའི་སྤྱོད་ནས་ཁོའི་ནུ་བོའི་ཁ་ནང་དུ་འཛག་གིན་པ་ཤིས། དེ་ནས་ཁོ་ཁོས་ཉེ་ས་ཞིག་ན་ཡོད་བསམས་པའི་བཙུན་པ་ཞིག་ལ་རོགས་རམ་བྱེད་དུ་འཇུག་པར་བྱིན། འོན་ཀྱང་ཁོས་བཙུན་པ་རྟེན་དུ་ས་ཉིན་མ་འགའ་འགོར།

ཁོས་བཙུན་པ་དེ་རྟེན་པ་ན། ཁོས་བཙུན་པ་ལ་དཀའ་ལས་ཆང་མ་བཤད། བཙུན་པས་ཁོར་སྤྲོན་ཞིག་བྱིན་ནས་ཕྱིར་ནུ་བོའི་སར་ལོག་རྒྱ་གདམས། ཁོས་ཁོའི་སྤྲོན་རྟེན་པ་ན། ཁོའི་སྤྲོན་རྒྱ་རྟེན་པོ་རི་དྲགས་འབྲུ་བ་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཡོད་པ་མཐོང་ནས་ཉེ་ལས་པར་གྱུར། ཁོས་རི་དྲགས་གཞན་དང་མཉམ་དུ་རྫོང་། ཁོ་ཚོ་དུས་ལྷན་རིང་བོར་མ་ཐུག་པས་ཁོའི་ནུ་བོས་ཁོང་ཡང་མ་ཟིན། འོན་ཀྱང་སུ་བོས་ནུ་བོར་སྤྲོན་དེ་བྱིན་པ་ན། ནུ་བོས་ཁོ་ཡིད་ལ་བྱན།

ཁོ་ཚོ་ཕྱིར་ལུལ་ལ་ལོག་རྒྱ་ཐག་གིས་བཅད། ཁོ་ཚོ་ལུལ་ལ་ཐོན་པ་ན། ཁོ་ཚོས་ཁོ་ཚོའི་ཨ་པ་བཙོན་ཁང་ནང་དུ་ཡོད་པ་དང་རྒྱལ་མོས་ཁོ་གསོད་ཅིས་ཡོད་པ་ཤིས། ཁོ་ཚོའི་ཨ་པས་ཁྱོད་གཉིས་འབྲོད་གོས། དེ་མིན་རྒྱལ་མོས་ཁྱོད་གཉིས་གསོད་རྒྱ་རེད་ཅེས་བསྐྱལ།

ཁོ་གཉིས་མ་བྲོས་པར་ཁོ་མོ་གསོད་པའི་འཆར་གཞིན་འཐེན། ཁོ་ཚོས་ཁོ་མོར་བཙུན་པའི་སྤྲོན་འགའ་བྱིན་ནས་ཁོ་མོ་བཀོངས། དེ་ནས་ཁོ་ཚོས་ཨ་པ་བཙོན་ཁང་ནས་གོལ་བ་དང་མཉམ་དུ་འཚོ་བ་སྦྱིད་པོ་ཞིག་རོལ།

3. Match the people in the story (in Part I) with their actions or descriptions (in Part II). ཚན་པ་དང་པོའི་སྤྱོད་གཏམ་ནང་གི་མི་སྣ་དང་ཚན་པ་གཉིས་པའི་ནང་གི་ཁོ་ཚོའི་སྤྱོད་པའམ་གསལ་བཤད་ཤིན་དུ་སྦྱོར་དགོས།

PART I

a. the King ____	b. the first Queen ____	c. the second Queen ____
d. the King's first son ____	e. the King's second son ____	f. the monk ____
g. the King's servant ____		

PART II

1. he married twice	2. she was cruel
3. he brought water for his half-brother	4. they had the same father but different mothers
5. he gave a drug to a boy	6. he was in prison
7. she put her husband in prison	8. he became like a wild animal
9. she died from eating a drug	10. the people were delighted because she gave birth to a son

4. Put these words in the blanks below བ་སྟན་འདི་དག་གིས་གཤམ་གྱི་སྟོང་ཆ་སྟོང་ས།: a, the, and, on, for.

One night all ____ animals were singing. ____ leaves ____ flowers grew fast ____ green. ____ bright moon shone down ____ ____ mountains ____ lakes. It seemed like ____ million stars were shining. ____ this night ____ Queen had ____ baby boy. Later ____ Queen became very ill. She said to ____ King, “Don’t look down into ____ forest if you go to ____ mountaintop. ____ Queen’s voice became quieter ____ quieter ____ then she died. ____ King felt very sad ____ wondered why his wife had said this to him. ____ few days later he went to ____ mountaintop, looked into ____ forest, ____ saw ____ beautiful woman. She was ____ devil, but ____ King thought she was ____ goddess. ____ King was fascinated by her. She became his queen ____ soon gave birth to ____ son. Later ____ Queen pretended to be ill. ____ King loved his wife very much ____ worriedly asked, “What can I do to help you?” She knew that ____ King loved her so much that he would do anything ____ her.

5. Put these sentences in the correct order. ཚིག་གྲུབ་འདི་དག་གོ་རིམ་ཡང་དག་པར་སྒྲིག་ས།

- a. After many hours, they were very hungry and the younger brother became ill. ____
- b. But after the older brother gave his younger brother the drug he remembered him. ____
- c. But it took him many days to find the monk. ____
- d. He hunted with other animals. ____
- e. He knew that when it rained the water would drip into his brother’s mouth. ____
- f. He soaked his shirt in the water and took it to the younger boy. ____
- g. He then went looking for help from a monk whom he thought nearby. ____
- h. The monk gave him a drug and told him to return to his brother. ____
- i. The older brother put him under a tree. ____
- j. The older brother went looking for water and found some in a horse’s hoofprint. ____
- k. The younger boy drank the water and was then strong enough to walk. ____
- l. They continued walking and then the younger brother became ill again. ____
- m. His younger brother did not recognize him. ____
- n. His brother had become wild like an animal. ____
- o. When he found the monk, he told him his troubles. ____

6. Match words from Part I with their definitions in Part II. ཚན་བ་དང་པོའི་ནང་གི་བློ་སྤྲོད་དང་ཚན་བ་གཉིས་
པའི་ནང་གི་གོ་དོན་གཉིས་ལྟེན་དགོས།

PART I

a. cruel ____	b. delighting ____	c. despite ____	d. devised ____
e. drown ____	f. everyone ____	g. fleeing ____	h. heart ____
i. hunted ____	j. million ____	k. ordered ____	l. pretended ____
m. replied ____	n. shining ____	o. soaked ____	

PART II

1. all the people ____	2. answered ____	3. even though ____
4. giving off light ____	5. it is inside your chest ____	6. kill in water ____
7. made ____	8. making very happy ____	9. many more than a thousand ____
10. not kind ____	11. running away ____	12. seemed ____
13. to have much water ____	14. tried to kill animals ____	15. told someone to do something ____

7. What lesson does this story teach? གཏམ་རྒྱུད་འདི་ལས་བསྐྱབ་བྱ་ཅི་ཞིག་འཕྲོབ་ཐུབ།

- Animals like to sing in spring.
- Women are evil and cruel.
- Kings are always good people.
- People who do evil things may get hurt.

The Story of Dokang (དབྱང་དཔལ་འཛོམས།)

1. Vocabulary བ་སྟོན།

wild animals རི་དྲགས།

hired གླུ་པ།

fetches water རྩུ་རངས་པ།

foggy ལྷག་པ་འཐིབས་པ།

a bone with meat ཤ་ཡོད་པའི་རུས་པ་ཞིག།

thunder boomed འབྲུག་སྒྲ་ཕྱིར་བ།

skeleton ཀེང་རུས།

pounded འཕར་བ། ལྷོག་ལྷོག་ཏུ་ཕྱིར་བ།

refused དང་ལེན་མ་བྱས་པ།

sleeves སུ་རུང་།

paws ལྗེར་མོ།

profusely (much, a lot) མང་པོ། མོད་པོ།

slipped something into my jacket དངོས་པོ་རེ་ངའི་སྟོད་ལུའི་ནང་དུ་བཅངས།

chirping ཅ་ར་ར་གྲགས་པ། ཅག་ཅག་ཏུ་གྲགས་པ།

a hole lined with stone རྩོ་ཡིས་བསྐོར་བའི་ཁུང་བ།

beseeched Buddha དཀོན་མཆོག་ལ་སྐུབས་འཇུག་ཞུ་བ།

rare animals དཀོན་པའི་རི་དྲགས།

tended སྟོར་བ།

graze (eat grass) རྩུ་ཟ་བ།

lazily ལེ་ལོའི་ངང་།

at great danger ཉེན་ཁ་ཆེན་པོར་གྱུག་ཡོད་པ།

dry and brittle སྐམ་ལ་ཆག་སྒྲ་བ།

roared with pain ར་ཟུག་གིས་ངར་པ་བརྒྱགས་པ།

panting དབྲུགས་ཏལ་བ།

resolved ཆོད་སེམས་བཅངས་པ།

a crude thick rope མཐུག་ལ་རྩུབ་པའི་ཐག་པ་ཞིག།

hacked (chopped, cut) བསྐྱལ། གཞུས།

Dokang is a beautiful place. It is a wonderful place for herdsmen and their horses. Yaks and sheep there are strong and fat. Many **wild animals** also live there, including **rare** ones. Although it is a beautiful place, Zhaxi made it very bad. All the people who lived in Dokang hated him. This was because a bear killed Zhaxi's son. Afterwards Zhaxi hated every kind of wild animal, bought guns, and **hired** hunters to hunt and kill all the wild animals in Dokang.

I was one of his servants. I **tended** more than one hundred yaks. The only thing that was difficult about this job was worrying about the danger from wild animals on the mountains. One day I got up early as usual. My mother had just **fetches water** and come inside our tent. She was also one of Zhaxi's servants. My mother gave me a bag of *tsamba* with a little butter in the bottom and a bottle of milk tea. When no one was looking, she **slipped something into my jacket** and said, "Come back early! Don't come too late for supper!"

I replied, "Yes, Mother," and left, driving the yaks with my dog up into the mountains to **graze**. It was a summer morning. Birds were **chirping**, the grass was wet, and it was **foggy** on the mountains. The sun **lazily** shone through the fog and a rainbow curved in the sky.

Later I drove the yaks to a stream to drink and play. I turned and saw my dog giving me a look of hunger. I took my bag and tea from a large bag on the back of my dog. As we were about to eat, I remembered that Mother had given me something. I took it out from my jacket. It was a **bone with meat**. I realized that the servants often brought meat to Zhaxi and I understood that Mother had stolen this meat **at great danger** to herself. I felt sad about poor Mother. Terrible things happened when anyone was discovered stealing something from Zhaxi's home. I **beseached Buddha** to protect Mother.

Late that afternoon when I looked up, the weather had become cloudy and soon it began raining. I saw the yaks running up the mountain. I tried to stop them but I couldn't. My dog ran after them. **Thunder boomed** and I felt a little afraid.

I ran after the yaks but when I reached the mountaintop, the yaks already had run over the top. Rain fell harder and harder. I had no energy to run after the yaks. I looked for somewhere to hide from the rain and found **a hole lined with stone**. I went inside. It was very dark and I couldn't see anything. It was frightening, but it was better than staying outside in the rain.

I leaned against a stone and slept. When I woke, I saw the hole had been nearly completely covered by a large stone. I tried to push it away. Suddenly I heard something moving about above the hole. It sounded like an animal. It was digging in the earth over my head. I couldn't get out. I was a prisoner in this hole.

"This animal will kill me and eat me," I thought. I was terrified. I began moving deeper into the hole. I felt something. It was **dry and brittle**. It was the head of a **skeleton**! Now I knew where Zhaxi's son's skeleton was. My heart **pounded**. I was **panting**.

I **refused** to wait to be killed. I **resolved** to fight! I took off my wet robe, tied the **sleeves** together, and made a **crude thick rope**. I pulled out my knife. The animal continued to dig with its **paws**. Dirt fell on me. It was getting nearer. Suddenly a hole opened between the animal and me.

It was a black bear!

When its foot came through the hole, I caught it with my rope and **hacked** at it with my knife. The bear bled **profusely**, **roared with pain**, and jumped back. I held half its foot in my hand.

The bear could still run. I heard it roar as it ran away. I waited for a long time until I heard no sound. I put my robe back on and put the bloody part of the foot in my bosom. I began digging with my knife.

Soon I had a hole big enough to climb through.

It was dark. I quickly went down the mountain.

I saw the yaks in the distance and drove them toward home. When I arrived, I told Mother everything. A small smile passed across her face. "Thank Buddha nothing happened to you," she said.

Mother told Zhaxi what had happened. He didn't believe me at first but, when I took out the bloody piece of the bear's foot, he was surprised and excited. He called out to six big strong men who worked for him. "Tomorrow morning we will go to the mountain with Caireng to look for the injured bear," he said to them.

That evening we all talked until morning. After breakfast we went to the mountain. Each man had a gun. We found the hole. Much blood was around it. We followed the blood trail left by the bear. We came to a large rock. We found the bear behind the rock. It was dead.

We sang as we carried the dead bear back to Zhaxi's camp. Everyone was happy to hear us return. They were glad we had killed such an evil animal.

Zhaxi called me two days later and said, "I will now leave Dokang. Bring my son's skeleton to my home. I love living here but I have been unkind to all of you who worked for me. I am sorry. Here is one hundred yuan. I give it to you for all the people here and hope that you can forgive me."

Two days later the people thanked Zhaxi for his money. We brought some food to him and he was very happy to see us before he left. He took our food and rode away on his horse.

From then on our life became happier. I had my own yaks and I took good care of them.

རྫོགས་ལུས་ཀྱི་གཏམ་རྒྱུད།

རྫོགས་ནི་ལྟ་ན་སྤྱག་པའི་ལུས་ཀྱི་ཞིག་ཡིན། འབྲོག་པ་དང་ཁོ་ཚོའི་རྟ་རྒྱམས་ལ་མཚོན་ན་ལུས་ཀྱི་དེ་ནི་མདྲ་བུ་བྱུང་བ་ཞིག་རེད། གཡང་དཀར་ལུག་དང་ནག་ཟོག་ལ་གཤེད་རྒྱས། རི་དྲགས་རྩ་ཆེན་འདུས་པའི་སེམས་ཅན་མང་པོ་གནས་དེར་འཚོ་ཞིང་རྒྱ། འོན་ཀྱང་མཛེས་སྤྱག་ལྟ་ན་པའི་ལུས་ཀྱི་འདི་བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་བརྒྱན་སྤྱོད། རྫོགས་ཀྱི་ལུས་མི་ཚང་མ་ཁོ་ལ་སྤང་། རྒྱ་མཚན་ནི་བཀྲ་ཤིས་ཀྱི་སྤྲོད་མ་ཞིག་གིས་བསང་། དེ་ནས་བཟུང་། བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་རི་དྲགས་ཡོད་ཡོད་ཚང་མར་སྤང་སེམས་ཆེན་པོ་བཅངས་ནས། མེ་མདའ་ཉོས། རྫོན་པ་སྤྲས་ནས་རྫོགས་ལུས་ཀྱི་རི་དྲགས་ཚང་མ་རྩ་མེད་དུ་བཅད་།

ང་ནི་ཁོའི་འཁོར་གཡོག་ནང་གི་གཅིག་ཡིན། ངས་ནག་ཟོག་བརྒྱ་ལས་མི་ཚང་འཚོ་སྦྱང་བྱས། ལས་ཀ་འདི་ལ་ལས་ཆེགས་ཤིག་ཡོད་པ་ནི་རི་སྤྲོད་ན་རྒྱ་བའི་རི་དྲགས་ཀྱི་ཉིན་ཁར་སེམས་ཁུར་བྱེད་དགོས་པ་དེ་རེད། ཉིན་ཞིག་ནམ་རྒྱན་དང་འདྲ་བར་ང་སྤྱོད་ནས་མལ་ལས་ལངས། འདི་ཨ་མས་ཆུ་ཁུར་ནས་ང་ཚོའི་སྤྱོད་ནང་དུ་འཇུག་མ་ཐག་རེད། ཁོ་མོ་ཡང་བཀྲ་ཤིས་ཀྱི་འཁོར་གཡོག་ཅིག་ཡིན། འདི་ཨ་མས་ཞབས་ལ་མར་རྫོག་ཆུང་ཆུང་ཞིག་འཕངས་པའི་རྩ་མ་ཁུག་ཅིག་དང་འོ་ཇ་ཤེལ་དམ་གང་ལ་བྱིན། མི་གཅིག་གིས་ཀྱང་བཟུས་མེད་པའི་སྐབས་སུ། ཁོ་མོས་འདི་སྤྲོད་ལུང་ནང་དུ་དངོས་པོ་རེ་བཅངས་ཞོར་དུ་“སྤྱོད་མེད་ཐྱིར་གོག་ དགོང་ཆོགས་ཀྱི་རྗེས་ལ་ལུས་སུ་མ་འཇུག”ཅེས་གདམས།

ངས་“ལེགས་སོ། ཨ་མ”ཞེས་ལན་བཏབས་ནས་འདི་ཁྱི་དང་མཉམ་དུ་ལུང་སྤྲོད་དུ་སྤྱུགས་ཟོག་འཚོ་བར་སོང་། དེ་ནི་དབྱར་ཁོའི་ནངས་མོ་ཞིག་རེད། འདབ་ཆགས་ཀྱིས་སྐད་སྒྲན་བསྒྲིགས་ཤིང་རྩ་མགོ་རྫོན། རི་སྤྲོད་ན་ན་སྤྱོད་འཐིབས། སྤྱུག་པའི་ཁྱོད་ནས་ཉི་འོད་མག་མོག་དུ་འཕྲོ་ཞིང་མཁའ་རུ་འཇུག་པར།

རྗེས་ནས་ངས་རྫོར་ཟོག་ཆུ་ཁར་ཆུ་ལྟར་པ་དང་ཕྱེད་འཛོར་རོལ་བར་དེད། ང་ཁ་ཕྱིར་འཁོར་བ་ན་འདི་ཁྱི་ཡིས་ང་ལ་སྤྲོགས་པའི་རྒྱུ་འགྱུར་བསྟན། ངས་འདི་ཁྱིའི་སྤྲོད་གི་ཁུག་མ་ཆེན་པོ་ལས་འདི་ཁུག་མ་དང་ཇ་སྤངས། ང་ཚོས་ཟ་རྩིས་བྱེད་སྐབས། ཨ་མས་ང་ལ་དངོས་པོ་ཞིག་བྱིན་པ་ཡིད་ལ་བྱུང། ངས་དངོས་པོ་སྤྲོད་ལྷ་ལས་ཕྱིར་བཏོན་པ་ན་དེ་ནི་གཤེད་པའི་རི་དྲགས་འཁོར་གཡོག་གིས་བཀྲ་ཤིས་ལ་རྒྱན་པར་གཤེད་ཡོང་བ་ཤེས་པ་དང་། ཨ་མས་ཁོ་མོའི་ཉིན་ཁ་ཆེན་པོར་མ་འཛོམ་པར་གཤེད་བརྒྱས་པའང་རྟོགས། ང་སྤྲོད་རྗེ་བའི་ཨ་མའི་དོན་དུ་ཡིད་སྦྱོ། སྤྲོད་ཀྱིས་བཀྲ་ཤིས་ཀྱི་ཁྱིས་ནས་དངོས་པོ་བརྒྱས་པ་ཤེས་ན་ཡང་འདི་དོན་དག་འཕྱུང་ངེས་ཡིན། ཨ་མ་སྤང་སྤྱོད་བྱེད་པར་ངས་དགོན་མཚོག་ལ་གསོལ་བ་བཏབས།

ཕྱི་དྲེ་འཕྱི་དུས་སུ་ངས་དགུང་ལ་བལྟས་པ་ན། མཁའ་རྩལ་པའི་གནམ་གཤིས་མངོན་ཁིང་མི་འགྲངས་པར་ཆར་བ་བབས། ངས་ནོར་ཆང་མ་
རི་མགོར་འབྲོ་བ་མཐོང་། ངས་འགོག་ཅིས་བྱས་ཀྱང་འགོག་མ་བྱལ། ངའི་ཁྱི་ལྷགས་ཆོག་གི་རྗེས་ལ་བརྒྱགས། འབྲུག་རྒྱ་ལྷིང་ལྷིང་དུ་གྲགས་ཤིང་
ང་ལ་ཞེད་སྐད་ཅུང་ཟད་སྟེ།

ང་ལྷགས་ཆོག་གི་རྗེས་ལ་བརྒྱགས། འོན་ཀྱང་ང་རི་ཕྱིར་ཐོན་པ་ན། ནོར་ཆང་མ་རི་མགོན་ནས་ཡལ་སོང་། ཆར་བ་རྗེ་འཛོམས་སོང་། ང་ལ་ལྷགས་
ཆོག་གི་རྗེས་སྟེགས་པའི་ལུས་བྱུངས་མེད། ངས་ཆར་བར་གཡོལ་ས་ཞིག་བཙལ་བ་ན་དོ་བཅིགས་པའི་ཁུང་བྱ་ཞིག་ཆེད། ང་ནང་ལ་སོང་། དེའི་ནང་
ནི་སྒྲིག་ནག་པས་ངས་ཅི་ཡང་མཐོང་མི་བྱལ། ཁུང་བྱ་ནི་འཛིགས་སུ་རུང་བ་ཞིག་རེད། འོན་ཀྱང་ཕྱི་ནས་ཆར་བའི་ནང་འདུག་པ་ལས་ཁུང་བྱ་བཟང་།

ང་དོ་ཞིག་ལ་ཁེན་ནས་གཉིད་དུ་ལུར། ང་རང་སད་པ་ན། ངས་ཁུང་བྱ་དེ་དོ་ཆེན་པོ་ཞིག་གིས་ཡོངས་སུ་བཀའ་ཡོད་པ་མཐོང་། ངས་དོ་དེ་ཡར་
ལ་སྒྲུལ་ཅིས་བྱས། གློ་བུར་དུ་ངས་ཁུང་བྱའི་སྟེང་ན་དངོས་པོ་ཞིག་འགྲུལ་བཞིན་པ་ཐོས། དེ་ཉན་ན་རི་དྲགས་ཤིག་ཡིན་པ་འདྲ། དེས་ངའི་མགོ་སྟོང་
ན་ས་ཤོ་བཞིན་འདུག ང་ཕྱི་ལ་འགོ་མ་བྱས། ང་ནི་ཁུང་བྱ་དེའི་ནང་གི་བཙོན་མ་ཞིག་རེད།

ངས་རི་དྲགས་འདིས་ང་འཆའ་རྒྱ་རེད་འདོད། ང་ལ་དངངས་སྒྲག་སྟེ། ང་ཁུང་བྱའི་ཞབས་ལ་བྱུར། ངས་དངོས་པོ་ཞིག་ཆོར་ཁིང་དེ་ནི་སྒྲམ་
པོ་ཡིན་ལ་ཆག་ཀྱང་སྒྲ། དེ་ནི་ཀེང་རུས་ཀྱི་མགོ་བོ་ཞིག་རེད། ད་ངས་བཀྲ་ཤིས་ཀྱི་བྱའི་ཀེང་རུས་གང་ན་ཡོད་པ་ཤེས། ངའི་སྟིང་དྲག་ཏུ་ལྷིང་ཁིང་
དཔུགས་སྟོང་ལ་འཆངས།

ངས་གསོད་པར་མི་སྒྲིག་པར་ཡར་ཤོལ་བྱེད་རྒྱུའི་ཆོད་སེམས་བཅངས། ངས་ལྷ་བ་ལུང་ཅིང་ལུ་རུང་མཉམ་དུ་བསྐྱམས་ནས་ཐག་པ་འདྲ་བ་ཞིག་
བཙོས། ངས་གྱི་བཏོན། རི་དྲགས་དེས་སྟེར་མོ་ལ་བཏྲེན་ནས་མཐུད་དུ་ས་ཤོ་བཞིན་གདལ། ས་པའི་ལུས་སྟེང་དུ་ལྱུང་། རི་དྲགས་དེ་རྗེ་རེད།
གློ་བུར་དུ་ང་དང་རི་དྲགས་གཉིས་བར་ནས་ཁུང་བྱ་ཞིག་བཤོས།

རི་དྲགས་དེ་ནི་དོ་མ་ཞིག་རེད།

དོ་མ་དེའི་རྒྱང་བ་ཁུང་བྱའི་ནང་དུ་བསྐྱེདས་པ་ན། ངས་རྒྱང་བ་ཐག་པས་བཟུང་ནས་གིས་བསྐྱུན། དོ་མ་གྱི་ལུས་སྟེང་ནས་ཁྲག་མང་པོ་བལྟར།
ན་བྲག་གིས་ང་རོ་བསྒྲགས་ནས་ཕྱིར་མཆོངས། ངས་ལག་ཏུ་དོ་མ་གྱི་རྒྱང་བ་ཆལ་བ་བཟུང་།

དོ་མ་དེ་ད་རུང་འགོ་བྱལ། དོ་མ་འབྲོ་སྐབས་ང་རོ་སྒྲོག་པ་ངས་ཐོས། ངས་སྒྲད་མི་གོ་བར་དུ་དུས་ལྷན་རིང་པོ་ཞིག་བསྒྲགས། ངས་ལྷ་བ་རྒྱལ་ལ་
ཀྱོན་ཁིང་ཁྲག་གིས་ཁེབས་པའི་རྒྱང་བའི་ཆ་དེ་པའི་རུམ་ལ་བཅུག ངས་གྱི་ཡིས་ས་ཤོ་འགོ་བཙུམས།

ཅང་མ་འགོར་བར་ངས་ང་ནང་ནས་འགོ་བྱལ་པའི་ཁུང་བྱ་ཞིག་བཤོས།

ས་རུབ་ཡོད་ལ། ང་ལྷར་མོར་རི་ལས་བབས།

ངས་རྒྱང་རིང་ནས་ལྷགས་ཆོག་མཐོང་བ་དང་ལུལ་ལ་དེད། ང་ལུལ་ལ་ཐོན་ནས་དོན་དག་ཆང་མ་ཨ་མར་བཤད། ཁོ་མོའི་གདོང་ལ་འཇུམ་ཞིག་
རྒྱས་ནས་ད་གོན་མཆོག་གསུམ་པོ། ཁྱེད་ལ་སྟོན་ཅི་ཡང་མ་བྱུང་ཞེས་ལལ།

ཨ་མས་བཀྲ་ཤིས་ལ་དོན་ཅི་བྱུང་བ་བཤད། ཁོ་དང་ཐོག་ང་ལ་ཡིད་མ་ཆེས། ངས་ཁྲག་གིས་བཞིས་པའི་རྒྱང་བའི་ཆ་དེ་བཏོན་པ་ན། ཁོ་ལ་
མཆར་ཁིང་བྱས། ཁོས་ཁོ་ལ་གཡོག་བྱེད་པའི་མི་སྟོབས་ཅན་དྲུག་པོས་ནས་“སང་ཉིན་ནངས་མོར་ང་ཆོ་ཆོ་རིང་གི་མཉམ་དུ་རི་ལ་སོང་ནས་མུས་ལོག་
པའི་དོ་མ་དེ་བཙལ་”ཞེས་བཤད།

དགོང་མོ་དེར། ང་ཆོས་ནམ་ལངས་རེག་བར་དུ་ཁ་བདད་བྱས། བངས་རྩ་བུངས་རྗེས། ང་ཆོ་རི་ལ་སོང་། མི་ཆང་མ་ལ་མེ་མདའ་ཡོད། ང་ཆོས་

ཁུང་བུ་དེ་རྟེན། ཁུང་བུའི་མཐའ་ན་བྲག་མང་པོ་ཡོད། ང་ཚོས་དོམ་གྱིས་བཞག་པའི་བྲག་རྩེས་དེད་ནས་སོང་། ང་ཚོ་བྲག་རྩོམ་ཆེན་པོ་ཞིག་ལ་སོན། ང་ཚོས་བྲག་རྩོམ་དེའི་རྒྱབ་ནས་དོམ་རྟེན། དོམ་གི་འདུག

ང་ཚོས་དོམ་གི་རོ་བྲག་གིས་ཀྱིས་སྐར་ལ་སྐྱེ་ལེན་ཞོར་དུ་ཁུང་ནས་སོང་། ང་ཚོ་སྤྱིར་སྤོངས་པ་གོ་ནས་མི་ཚང་མ་དག་ལ། ང་ཚོས་རེ་དྲགས་ངན་པ་འདི་འདྲ་ཞིག་བསད་པར་མི་ཚང་མ་དག་ལ།

བྲག་གིས་ཀྱིས་ཉིན་གཉིས་ཀྱི་རྩེས་ནས་ང་བོས་ནས་“ད་ང་རྟོ་ཁང་ཡུལ་དང་འབྲལ་རྒྱ་ཡིན། ངའི་བུའི་ཀེང་རུས་དེད་ཚང་ལ་འབྱེད་གོག། ང་ས་འདི་གར་དུངས་རུང་ང་ལ་གཞིག་བྱེད་པའི་མི་ཚང་མར་ང་སྟོན་ཆད་ཉ་ཅང་སྤང་། དགོངས་པ་མ་ཆོམ། འདི་ན་སྒྲོར་མོ་བརྒྱ་ཡོད། ངས་སྒྲོར་མོ་འདི་འདི་གའི་མི་ཚང་མར་བྱིན་པ་ཡིན་ལ་ཁྱེད་ཚོས་ང་ལ་བཟོད་སྒྲོམ་བྱེད་ཐུབ་པའི་སྟོན་ལམ་”ཞེས་བཤད།

ཉིན་གཉིས་ཀྱི་རྩེས། མི་རྒྱུས་ཀྱིས་བྲག་གིས་ཀྱིས་སྒྲོར་མོ་སྟོན་པར་བཀའ་བྲིན་ཆེ་ཞུས། ང་ཚོས་ཁོ་ལ་ཟ་མ་རེ་བསྐྱུལ་ཞིང་ཁོ་རང་མ་བྲལ་གོང་ང་ཚོ་ཡང་བསྐྱུར་མཐོང་ནས་ཉ་ཅང་དག་ལ། ཁོས་ང་ཚོའི་ཟ་མ་ཁྱེད་ཞིང་ཉ་ལ་བསྟོན་ནས་བཞུད་སོང་།

དེ་ནས་བཟུང་། ང་ཚོའི་འཚོ་བ་རྩིས་ལ་སོང་། ང་ལ་རང་གི་ལྷགས་ཆོག་ཡོད་ལ་ངས་ཁོ་ཚོ་འཚོ་སྤྱོད་བཟང་པོ་བྱས།

3. Mark these sentences T (true) or F (false). ཚིག་གྲུབ་འདི་དག་ལ་(ཡང་དག་པར་T དང་ནོར་འཁྲུལ་ལ་F) ཏྲགས་ཚུ་བ།

- Dokang is a person's name. **T F**
- The bear killed Zhaxi's servant, Cairang. **T F**
- The bear died. **T F**
- Zhaxi liked animals very much. **T F**
- Cairang's mother stole some meat from Zhaxi's home. **T F**
- Zhaxi was unhappy to see us before he left. **T F**

4. Put these sentences in the correct order. ཚིག་གྲུབ་འདི་དག་གོ་རིམ་ཡང་དག་པར་སྒྲིག་ས།

- ___ I began moving deeper into the hole.
- ___ I couldn't get out.
- ___ I had no energy to run after the yaks.
- ___ I leaned against a stone and slept.
- ___ I saw the yaks running up the mountain.
- ___ I was a prisoner in this hole.
- ___ I was terrified.
- ___ I went inside.
- ___ It sounded like an animal.
- ___ It was dry and brittle.
- ___ It was the head of a skeleton!
- ___ It was dark and I couldn't see anything.
- ___ When I looked up, the weather had become cloudy.
- ___ My dog ran after them.
- ___ My heart pounded. I was panting.
- ___ Rain fell harder and harder.
- ___ I heard something moving above the hole.
- ___ Thunder boomed and I felt afraid.
- ___ The hole had been covered by a stone.

5. Choose the correct word in **bold**. ཡང་དག་པའི་ཐ་སྟོན་སྒྲིག་གི་ཅན་འདེམ་དགོས།

- a. Dokang **is/are** a beautiful place.
- b. **There/It** is a wonderful place for herdsmen and their horses.
- c. **Yak/Yaks** and **sheep/sheeps** there are strong and fat.
- d. Many wild animals **also/too** live there.
- e. Zhaxi **made/making** it very bad.
- f. All the people who **lived/living** in Dokang hated him.
- g. This **was/were** because a bear killed Zhaxi's son.
- h. Zhaxi hated **every/even** kind of wild animal.

6. These sentences have mistakes in capital and small case letters. Underline the mistakes and correct them. ཆོག་གྲུབ་འདི་དག་གི་ཡི་གེ་ཆེ་ཆུང་འབྲི་ཤིང་ཡོད། རྩོམ་འཁྲུག་ལ་དྲགས་བརྒྱབ་ནས་ཤོར་བཅོས་བྱོས།

- a. i replied, “yes, mother,” and left, Driving the yaks with my dog up into the mountains to Graze.
- b. it was a summer morning.
- c. birds were chirping, The grass was wet, And it was foggy on the mountains.
- d. the sun lazily shone through the fog and a rainbow curved in the Sky.
- e. later i drove the yaks to A stream to drink and play.
- f. i turned and Saw my dog giving me a look of hunger.
- g. i took my Bag and Tea from a large bag on the back of my dog.

Two Boys

བསོད་ནམས་སྦྱིད།

1. Vocabulary བ་སྦྱོར།

grew up together (were raised together) མཉམ་དུ་ཆེར་སྦྱིས།

it was clear (easy to understand) གསལ་བོ་ཡིན་པ།

mumbled (spoke unclearly) ལྷ་བ་ལྷོ་བ་བེ་བཤད་པ།

palace རོ་བྲང་།

tiredness རལ་དུབ།

floods ལྷ་ལོག་ སྤྱབས་ལྷ་ལྷག་པ།

frog སྤྲལ་བ།

spit ཁ་ལྷ་འདེབས་པ།

standing in a line གྲལ་བ་སྦྱིགས་ནས་ལངས་པ།

minister སྦྱོན་པོ།

festival དུས་ཆེན།

command (order) བཀའ།

forbid (don't allow) མི་ཚོག་པ།

wailing སྦྱིང་བ།

ghost འདྲེ།

dusk མེད་དུས།

emerge མངོན་པ།

saliva མཆིལ་མ།

elders ཆེ་བ། ཆུན་པ།

celebrated རྟེན་འབྲེལ་ཞུས་པ།

2. Text སྒྲུབ་ཚན།

A great king living in Yelong Village had a son named Caireng. A woman and her son, Nima, lived next to the King's palace.

Caireng and Nima **grew up together**. Every day they played, ate, and slept together as though they were brothers.

When they were older **it was clear** that Nima was clever and Caireng was stupid. This was a fact that the King understood very well. This made him very sad. He thought, "Soon I will be old and clever Nima will take the kingdom away from my stupid son! I must send Nima away."

The next day he called Nima's mother to his palace and said, "Your son can no longer live here. I'll kill him if he is not gone within five days."

Nima's mother was very surprised to hear this. She wondered why the King would give such a **command**. However, she only **mumbled**, "Yes, as you wish," and sadly returned to her home.

She told Nima, "The King said you must leave or he will kill you."

Nima asked in **shock**, "Why does he want me to leave?"

"I don't know," replied his mother.

"Don't worry, Mother. I will go away," Nima said. "Many years may pass but I will return home some day."

When Caireng heard that his father had ordered Nima to leave, he went to his father and asked, "Why do you want Nima to leave? If he must leave, I will go with him."

The King shouted angrily, "You will not! I **forbid** it!"

Caireng was so angry by what his father said that he left the **palace** and decided to stay at Nima's home until Nima left.

The day before Nima was to leave the King called Nima to his palace and said, "Don't let my son go with you. If you do, I will kill you."

Late that night when everyone was sleeping, Nima quietly woke up and got ready to leave. Caireng heard him and said, "Take me with you. I can't be alone. You are my brother," and began **wailing**. Nima could not think of anything but to let him go with him.

The two quietly left.

They walked for many days in **tiredness** and hunger.

One day they noticed many villagers standing on a riverbank. Some were shouting. Some women were crying.

Nima asked a villager, "What's the matter?" The villager said, "Every year we must feed a **ghost** in this river a fifteen year old child. If we don't, the river swells and **floods** our village. We will die. We don't have a fifteen-year-old child. This is why we are so sad and afraid."

"Don't worry. Tonight we will stay here and kill the ghost," said Nima. "Now we are tired and very hungry. Could we please have some food?"

The villager said, "Of course, but you must be careful." Then the villagers gave him some food and drink, left the riverbank, and returned to their homes.

Nima and Caireng ate their dinner. Nima said to Caireng, "Now that **dusk** has fallen, you go up the river and I'll stay down the river. Catch and eat any ghost you see."

At midnight they heard a terrible noise and then each saw a **frog emerge** out of the water. One frog was silver and one frog was gold. Nima caught the gold frog and ate it. Caireng caught the silver frog and ate it.

The next morning Nima and Caireng went to the village and said to the villagers, "We killed the ghost. You no longer need to worry or be afraid."

The villagers thanked the boys and said, "Whatever you want we will give you."

Nima replied, "Thank you but we must go." The people then gave them some food for their travels.

The boys continued on their journey.

After some time Nima found that, when he **spit**, his **saliva** turned to gold. Caireng found that, when

he spit, his saliva turned to silver. They were both very surprised.

Three days later they reached another village. The villagers were all on the street **standing in a line**. Each villager, in turn, went up to a huge pot and spit inside. Nima asked a villager, “Why are you doing this?”

The villager replied, “We don’t have a king. Long ago our **elders** said, ‘The one that spits gold will be king. The one who spits silver will be his minister.’ So today we are spitting to see who will become the king and who will become the **minister**. So far, no one has spit gold or silver. We will continue spitting tomorrow.”

The boys decided to come back to the village the next day.

The next morning Caireng stood at the beginning of the line. When he spit, it turned to gold. The people shouted, “We have found our king!”

Nima’s turn finally came. When he spit, it turned to silver. The villagers shouted, “We have found our minister!” The villagers were very happy and excited. They **celebrated** with a big **festival**.

Caireng and Nima became the village’s king and minister. Nima returned to his old home and brought his mother to live with him.

བླ་མུང་གཉིས།

ཡར་ཁྲུང་སྤེལ་བར་འཛོལ་བའི་རྒྱལ་པོ་ཞིག་ལ་ཆེ་རིང་ཟེར་བའི་བླ་ཞིག་ཡོད། སྤྱི་མཐུན་ཞིག་དང་ཁོ་མོའི་བླ་ཉི་མ་གཉིས་རྒྱལ་པོའི་ཕོ་བྲང་གི་ཁྱིམ་
མཆོས་བྱས་ནས་བསྟོན།

ཉི་མ་དང་ཆེ་རིང་གཉིས་ནི་མཉམ་དུ་ཆེར་སྐྱེས། ཁོ་ཚོ་ནི་སྤྱན་རླབས་དང་འབྲུག་པར་མཉམ་བཟུང་དང་། མཉམ་འབྲུང་། མཉམ་ཉལ་བྱས།
ཁོ་ཚོ་ནས་སྟོན་པ་ན། ཉི་མ་ནི་གཡེར་པོ་ཞིག་དང་ཆེ་རིང་ནི་དབང་རྩལ་ཞིག་ཡིན་པ་གསལ་བོ་རེད། འདི་ནི་རྒྱལ་པོས་གསལ་བོར་མཁྱེན་པའི་
དོན་ཞིག་རེད། དོན་འདིས་ཁོ་ཉ་ཅང་སྤྲུག་ཏུ་བཅུག། ཁོས་མི་འགྲུངས་པར་ང་ལོ་ལོན་འགོ་བ་དང་སྒོ་གྲོས་ཅན་གྱི་ཉི་མས་ངའི་བླ་སྤྱན་པོའི་ལག་ནས་
རྒྱལ་ཁབ་མ་འཕྲོག་འགོ། ངས་ཉི་མ་ངེས་པར་དུ་སྤྲུག་ཏུ་སྤྱེས་དགོས་པ་སེམས།

ཕྱི་ཉིན་ཁོས་ཉི་མའི་ཨ་མ་ཕོ་བྲང་དུ་བོས་ནས་ཁྱོད་ཀྱི་བླ་འདི་གར་བསྟོན་མི་ཆོག་གལ་ཉེ་ཁོ་ཉི་མ་ལྷའི་ནང་དུ་མི་འགོ་ན། ངས་ཁོ་གསོད་རྒྱུ་
ཡིན་ཞེས་ལབ།

ཉི་མའི་ཨ་མས་འདི་གོ་ནས་ཉ་ཅང་ཡ་མཚར། ཁོ་མོས་རྒྱལ་པོས་བཀའ་འདི་འབྲུག་ནང་དགོས་པའི་རྒྱ་མཚན་མ་ཤེས། འོན་ཀྱང་ཁོ་མོས་ཡིན་
ལགས། ཁྱོད་ཀྱིས་ཅི་འདོད་བསྐྱབ་ཅིས་དྲན་བ་དོན་བེ་ཞིག་བཤད་ནས་ཡིད་སྦྱོར་བའི་ངང་ཡུལ་ལ་ལོག།

ཉི་མས་ཡ་མཚར་བའི་ངང་ནས་ཁོས་ང་འབྲུག་དུ་འཇུག་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཡིན་ནམ་ཞེས་དྲིས།

ཁོའི་ཨ་མས་“ངས་མི་ཤེས་ཅིས་ལན་བཏབས།

ཉི་མས་ཨ་མ། སེམས་ཁྱུར་མ་བྱེད། ང་འགོ། ལོ་མང་པོ་འགོར་ན་ཁྱིམ་ཁྱིམ་མེད་རུང་འོན་ཀྱང་ནམ་ཞིག་ང་ཕྱིར་འོང་ངེས་ཅིས་ལབ།

ཁོའི་ཨ་མས་ཉི་མ་ཁ་འབྲུག་དགོས་པའི་བཀའ་གནང་བ་གོ་བ་ན། ཆེ་རིང་ཁོའི་ཨ་མའི་སར་སོང་ནས་ཁྱོད་ཀྱིས་ཉི་མ་འབྲུག་དུ་འཇུག་དོན་ཅི།

གལ་ཉེ་ཁོ་ངེས་པར་དུ་འགོ་དགོས་ན། ང་ཁོ་དང་བསྐྱེད་ནས་འགོ་རྒྱ་ཡིན་ཞེས་དྲིས།

རྒྱལ་པོས་ཁྱོད་འགོ་མི་ཆོག་ ངས་འགོ་རུ་མི་འཇུག་ཅིས་སྐད་ཅོར་བརྒྱབ།

ཆེ་རིང་ཨ་མས་ཅི་བཤད་པ་དེར་འཆོག་པ་ཆེན་པོ་སྟོན་ནས་ཕོ་བྲང་དང་ཁ་བྲལ་ཞིང་ཉི་མ་མ་སོང་བར་དུ་ཁོ་ཆང་ནས་འདུག་རྒྱུའི་སེམས་ཐག་

བཅད།

ཉི་མ་ཁ་མ་བྲལ་གོང་གི་སྒྲ་ཉིན་རྒྱལ་པོས་ཉི་མ་ཁོའི་ཕོ་བྲང་དུ་བོས་ནས་“ངའི་བྱ་ཁྱོད་དང་མཉམ་དུ་འགོ་རུ་མ་འཇུག་གལ་ཏེ་འགོ་རུ་བརྩམས་ན།
ངས་ཁྱོད་གསོད་རྒྱུ་ཡིན”ཞེས་ལབ།

ནམ་སྐད་དུ་མི་ཚང་མ་ཉལ་ཡོད་དུས། ཉི་མ་ཁ་རྟོག་གེར་མལ་ལས་ལངས་ཤིང་འགོ་རྒྱུའི་གྲ་སྒྲིག་བྱས། ཆེ་རིང་གིས་ཁོ་གོ་ནས་“ང་ཁྱོད་དང་
མཉམ་དུ་ཁྱིད་རྟོགས། ང་གཅིག་ཕུར་འདུག་མི་ལུས། ཁྱོད་ནི་ངའི་སྤྱན་རླབས་ལྡན་ཞེས་ལབ་ནས་དུས། ཉི་མ་ཐབས་རྟུགས་ནས་མཉམ་དུ་འགོ་རུ་
བརྩམས།

ཁོ་གཉིས་ཁ་རྟོག་གེར་བྱང་སོང་།

ཐང་ཆད་ཅིང་བགྲལ་ལྟོགས་ཀྱིས་མནར་བཞིན་ཁོ་ཆོ་ཉིན་མ་འགའ་ལ་སོང་།

ཉིན་ཞིག་ཁོ་ཆོས་སྡེ་མི་མང་པོ་རྒྱུ་མ་ཞིག་ན་ལངས་ཡོད་པ་ཤེས། ལ་ལས་སྐད་ཅིར་རྒྱག་བཞིན་པ་དང་ཁ་ཤས་དུ་བཞིན་ཡོད།

ཉི་མས་སྡེ་མི་ཞིག་ལ་“དོན་ཅི་ཞིག་བྱུང་”དྲིས་པར། སྡེ་མི་ཞིག་གིས་“ལོ་གཤམ་ལ་ང་ཆོས་རྒྱུ་འདིའི་ནང་གི་འདྲེ་ཞིག་ལ་བྱིས་པ་ལོ་བཙུ་ལྷ་ཅན་
ཞིག་མཆོད་སྤྱོད་བྱ་དགོས། གལ་ཏེ་ང་ཆོས་མ་མཆོད་ན། རྒྱུ་བྱ་བས་ནས་ང་ཆོ་སྡེ་བ་བསྐྱབ་འགོ། ང་ཆོ་ཤི་འགོ། ང་ཆོར་ལོ་བཙུ་ལྷ་ཅན་གྱི་བྱིས་པ་
ཞིག་མེད་པས། ང་ཆོ་སྤྱོ་ཞིང་སྒྲག་པའི་གནས་ལ་གྱར”ཞེས་ལབ།

ཉི་མས་“སེམས་ཁུར་མ་བྱེད། དེ་དགོང་ང་ཆོ་འདི་ནས་བསྐྱད་ནས་འདྲེ་དེ་ཆམ་ལ་འབབས་རྒྱུ་ཡིན། ད་ལྟ་ང་ཆོ་ཐང་ཆད་ཅིང་ལྟོགས་པས། ང་
ཆོ་ལ་ཟ་མ་རེ་གནང་ན་ཨོ་ཆོག”ཅེས་བཤད།

སྡེ་མི་དེས་“ལོས་ཆོག འོན་ཀྱང་ཁྱོད་ཀྱིས་གཟབ་གཟབ་བྱེད་དགོས”ཅེས་བཤད་ནས་ཁོར་ཟ་རྒྱ་དང་འཕུང་རྒྱ་བྱིན། དེ་ནས་རྒྱ་ཁ་དང་བྲལ་
ནས་རང་ཡུལ་དུ་ལོག།

ཉི་མ་དང་ཆེ་རིང་གཉིས་ཀྱིས་ཁོ་ཆོའི་ཟས་སྤྲོད་བཞེས། ཉི་མས་ཆེ་རིང་ལ་“ད་ལྟ་རུབ་ཡོད། ཁྱོད་རྒྱ་བོའི་སྟོད་ལ་སོང་དང་ང་སྐད་རྒྱུད་ནས་
འདུག ཁྱོད་ཀྱིས་འདྲེ་མཐོང་ན་བཟུང་ནས་བཟུང་དགོས”ཅེས་གདམས།

ནམ་གུང་། ཁོ་ཆོས་ཟིང་ཆ་འཛིགས་སུ་རུང་བ་ཞིག་ཐོས་པ་དང་སྐལ་བ་གཉིས་རྒྱ་ནང་ནས་འཇུར་བ་མཐོང་། སྐལ་བ་གཅིག་ནི་དཔུལ་མདོག་
ཡིན་པ་དང་ཅིག་ཤོས་ནི་གསེར་མདོག་ཡིན། ཉི་མས་གསེར་མདོག་གི་སྐལ་བ་བཟུང་ནས་ཟོས། ཆེ་རིང་གིས་དཔུལ་མདོག་གི་སྐལ་བ་བཟུང་ནས་
ཟོས།

ཐྱིད་ནངས་མོར་ཉི་མ་དང་ཆེ་རིང་གཉིས་སྡེ་བའི་ནང་དུ་སོང་ནས་“ང་ཆོས་འདྲེ་བསད་སོང་། གཞུག་ནས་ཁྱོད་ཆོས་སེམས་ཁུར་བྱེད་མི་དགོས་
ལ་སྒྲག་གུང་མི་དགོས”ཅེས་ལབ།

སྡེ་མིས་བུ་རྒྱུད་གཉིས་ལ་བཀའ་དྲིན་ཞུས་ཞོར་“ཁྱོད་ཆོ་ལ་ཅི་དགོས་ཆེ་ང་ཆོས་དེ་སྟེར”ཞེས་བཤད།

ཉི་མས་“བཀའ་དྲིན་ཆེ། འོན་ཀྱང་ངེད་གཉིས་འགོ་དགོས”ཅེས་ལན་བཏབས། མི་རྒྱམས་ཀྱིས་དེ་ནས་འགྲུལ་སྒྱོད་བྱེད་པར་ཁོ་གཉིས་ལ་བྲོ་ཁ་
རེ་བྱིན།

བུ་རྒྱུད་གཉིས་སུ་མཐུད་དུ་ལམ་དུ་ཆས།

དུས་ལྟར་རེ་ཞིག་འགོར་བ་ན། ཉི་མས་ཁོའི་མཆིལ་མ་འཕངས་ན་མདོག་སེར་པོ་ཡིན་པ་ཤེས། ཆེ་རིང་གིས་ཁོའི་མཆིལ་མ་འཕེན་དུས་ན་དཔུལ་
མདོག་ཡིན་པ་ཤེས། ཁོ་གཉིས་གཉིང་ནས་ལ་མཚར།

ཉིན་མ་གསུམ་གྱི་རྗེས། ཁོ་ཚོ་སྤེལ་གཞན་པ་ཞིག་ཏུ་བོན། སྤེམ་ཚང་མ་རྒྱ་སྐད་ན་གཤམ་བསྒྲིགས་ནས་ཡོད། སྤེམ་མེ་རེ་རེ་སེམ་མོས་ཀྱིས་ཁོ་
 བཟ་ཆེན་པོ་ཞིག་ལ་འགོ་སྐྱོད་ནས་ནང་དུ་མཆིལ་མ་འདེབས་པ་མཐོང་། ཉི་མས་སྤེམ་མེ་ཞིག་ལ་“ཁྱོད་ཀྱིས་འདི་ལྟར་བྱེད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཡིན”ཞེས་
 བྲིས།

སྤེམ་“ང་ཚོར་རྒྱལ་པོར་མེད། རྒྱ་ཆད་ང་ཚོའི་མེས་པོས་གསེར་སྒྲིག་མཁན་ནི་རྒྱལ་པོ་དང་དཔལ་སྒྲིག་མཁན་ནི་ཁོའི་སློན་པོ་ཡིན།”ཞེས་
 བཤད་ཐུང་། དེའི་རྒྱུན་གྱིས་ད་ལྟ་ང་ཚོས་མཆིལ་མ་བཏབས་ནས་སྤེམ་མེ་རྒྱལ་པོ་དང་སྤེམ་མེ་སློན་པོ་ཡིན་པར་ལྟ་བུ་ཡིན་ཞེས་ལན་བཏབས།

ལུ་རྒྱུད་གཉིས་ཀྱིས་ཕྱི་ཉིན་ཕྱིར་ཡོང་རྒྱ་བྱས།

ཕྱིའི་ནངས་མོར། ཉི་མ་གཤམ་མགོ་ནས་བསྒྲིགས། ཁོས་མཆིལ་མ་བཏབས་པ་ན་གསེར་དུ་གྱུར། མི་རྣམས་ཀྱིས་“ང་ཚོས་རྒྱལ་པོ་རྟོག་བྱུང་”ཞེས་
 རྟོག་ཅོར་བརྒྱབ།

མཐའ་མར་ཆོ་རིང་གི་རེས་མོས་ལ་བོན། ཁོས་མཆིལ་མ་བཏབས་ནས་དཔལ་ལ་གྱུར་བ་ན། སྤེམ་རྣམས་ཀྱིས་“ང་ཚོས་རེད་ཅག་གི་སློན་པོ་རྟོག་
 བྱུང་”ཞེས་འབོད་རྟོག་བརྒྱབ། སྤེམ་རྣམས་ལ་སློབ་པ་འཕེལ་ཞིང་ཡིད་དབང་ཕྱིས། ཁོ་ཚོས་སློན་མོ་གྱུ་ལོ་མ་པ་བྱས་ནས་རྟོག་འབྲེལ་ཞུས།

ཉི་མ་དང་ཆོ་རིང་སྤེལ་བ་དེའི་རྒྱལ་པོ་དང་སློན་པོར་གྱུར། ཉི་མ་ཕྱིར་ཁོའི་ཕ་ཡུལ་ལ་ལོག་ནས་ཨ་མ་ཁོ་དང་མཉམ་དུ་འཚོ་སྡོད་བྱེད་པར་བྲིས།

3. Put the words in brackets in the correct order. འབྲིང་རྟགས་ནང་གི་བསྟན་དག་གོ་རིམ་ཡང་དག་པར་སྒྲིགས།

- A great king living [Caireng son in Yelong had a named Village.]
- A woman and her son, [Nima, palace the lived to King's next.]
- Caireng and [grew Nima together up.]
- Every day they played, ate, [and together slept though as they brothers were.]
- When they were older, it [and was was clear that clever stupid Caireng was Nima.]
- This was a fact [that King the very understood well.]

4. Put these words in the blanks below བསྟན་འདི་དག་གིས་གཤམ་གྱི་སྟོང་ཆ་སྟོངས། a, and, the, of, that, this, to, in.

- Nima asked _____ villager, “What’s _____ matter?”
- _____ villager said, “We must feed _____ ghost _____ river _____ fifteen year old child.”
- “If we don’t, _____ river swells _____ floods.”
- “We don’t have _____ fifteen-year-old child.”
- “_____ is why we are so sad _____ afraid.”
- “We will stay here _____ kill _____ ghost,” said Nima.
- “Now we are tired _____ very hungry.”
- _____ villager said, “_____ course.”
- The _____ villagers gave him food _____ drink, left _____ riverbank, _____ returned _____ their homes.
- Nima _____ Caireng ate their dinner.
- Nima said _____ Caireng, “Now _____ dusk has fallen, you go up _____ river _____ I’ll stay down _____ river.”
- “Catch _____ eat any ghost you see.”

5. Find the end of each sentence (a-p) from the list of phrases (1-15) below. གཤམ་དུ་བསྐྱེགས་པའི་ཚིག་
ཐུང་(1-15)ལས(a-p)བར་གྱི་ཚིག་གྲུབ་གྱི་རྩ་མ་འཛོལ།

a. “The one who spits	1. ___ when he spit, his saliva turned to gold.
b. “Long ago, our elders said,	2. ___ very surprised.
c. “So far, no one	3. ___ up to a huge pot and spit inside.
d. “So today we are spitting to see who will	4. ___ they reached another village.
e. “We will continue	5. ___ them some food for their travels.
f. After some time Nima found that,	6. ___ silver will be his minister.”
g. Caireng found that, when he spit,	7. ___ on their journey.
h. Each villager, in turn, went	8. ___ on the street standing in a line.
i. Nima asked a villager,	9. ___ his saliva turned to silver.
j. Nima replied,	10. ___ has spit gold or silver.”
k. The boys continued	11. ___ become the king and who will become the
l. The people then gave	minister.”
m. The villager replied,	12. ___ ‘The one that spits gold will be king.’”
n. The villagers were all	13. ___ spitting tomorrow.”
o. They were both	14. ___ “Why are you doing this?”
p. Three days later	15. ___ “We don’t have a king.”
	16. ___ “Thank you but we must go.”

6. Write answers to these questions. གཤམ་གྱི་དྲི་བ་དག་ལ་ལན་འབྲི་དགོས།

- Who had a son named Caireng?
- Who was Nima’s father?
- Who grew up together?
- Who was clever?
- Who was stupid?
- What did the King understand very well?
- Why did the King want to send Nima away?
- Who were standing on a riverbank?
- What ghosts did Nima and Caireng catch?
- Who spit gold?
- Who spit silver?
- Why did Nima return to his home?

A Nine-Headed Monster

ལྷ་འབྲུག་རྒྱལ།

1. Vocabulary བ་སྒྲིག་།

executioner བཤམ་པ། ལམ་མཁན།

making butter མར་བཅའ་བ།

mouthfuls རྩལ་གང་།

looked through བརྒྱུད་ནས་བལྟས་པ།

so thin you could see his bones རིང་ནས་ཁོའི་རྩལ་པའང་མཐོང་ཐུབ་པ།

sucked འཐིབས་པ།

sharp enough to རྩོད་པོ་ཡིན་ནས།

strong enough to ལྷོད་པས་ཆེན་ནས།

praised གསོལ་བ་བཏབས་པ། བརྟོད་སྟོན་བྱས་པ།

belching smoke རུ་བ་འཕྱར་བ།

almost dead from thirst ལྷོམ་ནས་གི་ལད་བྱས་པ།

quiveriness འདར་བའི།

embraced འཐམས་པ། འཁྱུད་པ།

devour རྟོབ་ཀྱིས་མིད་པ།

torch དཔལ་འབར།

surrounded by མཐའ་བསྐོར་བ།

The King had two wives. One was Yincu, who had two lovely children. The daughter was Qeji Lhamo and the son was Nando Jiaso.

The other wife, Tsolha, was childless. She hated Yincu's children very much. Everyday she thought of cruel ways to kill Yincu's children but her plans always failed.

One day she pretended to be so sick she could not get out of bed. This went on for many days. It seemed that she would soon die. The King was frightened and called for the best doctors in the country to come and cure his ill wife. They came and examined her but could do nothing to make her better.

After the doctors left Tsolha said, "Great King, I am sorry to tell you that I must eat your two children's hearts. If I don't, I will die soon. Oh, great King help me..." moaned Tsolha.

Although the King did not want to kill his children, he loved Tsolha very much and finally ordered his **executioner** to kill his children and take their hearts. The executioner was a kind man and hated to kill children. He said to the two children, "You must run away. Tsolha wants to eat your hearts. I am supposed to kill you but I cannot. Please run as far away as you can and never return." Then the executioner killed two dogs and took their hearts to Tsolha.

The children began running. It was a hot day with a bright shining sun. They became very thirsty.

Finally, Nando Jiaso was so thirsty that he was too weak to walk. His sister had to carry him. She carried him for two days and two nights. On the third day they reached a black tent **belching smoke**. Outside the tent an old woman was **making butter**. "Please give us some water, Grandmother," said Qeji Lhamo. "We are very thirsty."

"I can't," replied the old woman in a low angry voice. "I have no water on such a hot day." Suddenly Nando Jiaso fainted. He was **almost dead from thirst**. The girl begged the old woman to look after her brother, while she went to look for water. At last she found a river behind a small hill. She drank ten **mouthfuls** of water as quickly as she could. Then she took a mouthful and went back as fast as she could to her brother. When she reached the tent, she found her brother had vanished.

The old woman was happily counting a lot of money.

"Where is my brother?" Qeji Lhamo demanded.

"A rich man bought him," said the old woman in a **quivery** voice. "He said he would care for your brother." Qeji Lhamo felt very sad and sorry for her poor brother and wept for a long time.

Five years later in spring, Qeji Lhamo reached a big town called Dudo. She went to the big beautiful house of a rich man and begged for food. When she **looked through** the door, she saw a boy who looked like her brother. He stared and ran to her. Qeji Lhamo had found her brother. They **embraced** and wept together.

The rich man allowed the brother and sister to live together in his home. They had a good life together for ten years. During this time Nando became a brave, strong, and handsome young man.

When Nando was nineteen he told his sister that he had decided to kill Tsolha and that he must return to their parents' home. He then set off. It was evening when Nando reached the palace where the King and Queen lived. He could see nothing moving in the palace. Skeletons were lying everywhere. He was too frightened to look at them. He moved very quietly as he looked for his parents. When he came to a bedroom, he saw the King lying sadly in his bed. His poor father was **so thin that you could see his bones**.

When Nando was about to speak to his father, he felt the air move. He knew someone was coming. He hid under a table in the bedroom just as a terrible monster with nine heads appeared. As she got near the King, each of her nine heads smiled an evil smile. She said something and the ground began trembling. She **sucked** his father's blood, smiled, and flew into the forest.

After the monster left, he called to his father and began weeping. When the King saw his son, he wept, "You must not stay here. Go away at once. The monster will **devour** your heart!"

"I will kill her," said Nando.

"No. You can't. Don't risk your life. Go away quickly," said the King.

Nando left his father and returned to the rich man's house. He told his sister and the rich man all that he had seen in the palace. His sister was too afraid to speak. Nando asked the rich man, "Do you have a sword **sharp enough** to cut off nine heads at one time?"

"Yes," replied the rich man.

"Do you have a torch **strong enough** to make a forest burn in three directions?" asked Nando.

"Yes," replied the rich man.

When night came Nando took the sword and the torch, returned to his father's bedroom, hid behind the door, and waited for the monster's arrival. Hours passed. When she appeared, Nando swung his sword, slashing off eight of her nine heads. The frightened monster ran into the forest as fast as she could. Nando followed. However, when he reached the forest the monster was nowhere to be found.

He took out his torch and started a fire in three directions. The monster was in the middle of the forest. She tried to escape. She ran to the east but all she saw was fire. She ran to the west but all she saw was fire. When she ran south, Nando was waiting with his sword. As she ran back toward the center of the forest, she found herself **surrounded by** fire. She could not escape and screamed horribly as the greedy flames consumed her.

Nando saved his father but it was too late for his mother. The monster had killed her many years ago. Qeji Lhamo, Nando Jia, and their father lived together again happily. They always remembered the monster with nine heads. They also **praised** Buddha for giving them a calm life.

ཐིན་མོ་མགོ་དགུ།

ཀྱུ་པོ་པ་བཅུ་མོ་གཉིས་ཡོད། གཅིག་ནི་ཡུམ་མཚོ་ཡིན་པ་དང་ཁོ་མོར་བྱིས་པ་སྟིང་རྩེ་གཉིས་ཡོད། ལུ་མོ་ནི་ཆོས་ཀྱི་ལྷ་མོ་དང་ལུ་ནི་ནམ་རྟོག་
ཀྱི་མཚོ་ཡིན།

བཅུ་མོ་གཞན་པ་མཚོ་ལྷ་ལ་བྱིས་པ་མེད། ཁོ་མོ་ཡུམ་མཚོ་དེ་བྱིས་པ་ལ་ཉ་ཅང་སྤང་། ཉིན་གངས་ལ་ཁོ་མོས་གདུག་རྩུབ་ཆེ་བའི་བཞོན་པ་
འཐེན་ནས་ཡུམ་མཚོ་དེ་བྱིས་པ་གསོད་ཅིས་བྱས་ཀྱང་ཁོ་མོའི་འཆར་གཞི་མ་འགྲུབ།

ཉིན་ཞིག་ཁོ་མོས་ན་ནས་མལ་ཁྱི་ལས་ཀྱང་འབབ་མི་ཐུབ་པའི་རྩུབ་པ་བྱས། ན་ཁུལ་བྱས་ནས་ཉིན་མ་མང་པོ་འགོར་བ་དང་ཁོ་མོ་གི་ལད་ཡོད་པ་
འདྲ། ཀྱུ་པོ་སྐྱུག་ནས་ཀྱུ་ལ་ཁམས་ཡོངས་ཀྱི་ཨམ་ཆེ་ཆེས་བཟང་པོ་བོས་ནས་ཁོའི་རྩུང་མ་ལ་སྐྱན་བཅོས་བྱེད་དུ་བཅུག། ཨམ་ཆེ་ཆོ་ཡོད་ནས་ནད་
བརྟག་བྱས་ཀྱང་ཁོ་མོ་རྩེ་དགའ་གཏོར་བའི་ཐབས་ཀྱིས་དུགས།

ཨམ་ཆེ་ཆང་མ་སོང་རྩེ་མཚོ་ལྷ་ཡིས་ཀྱུ་པོ་ཆེན་པོ་ལགས། ཁྱོད་ལ་ངས་ཁྱོད་ཀྱི་བྱིས་པ་གཉིས་ཀྱི་སྟིང་བཟང་དགོས་བཤད་པར་དགོངས་པ་
མཚོམ། གལ་ཏེ་ངས་མ་ཞོས་ན། ང་ལྟར་མོར་འཆི་འགྲོ། དྲ། ཀྱུ་པོ་ཆེན་པོ་ལགས། ང་ལ་རོགས་རམ་བྱེད་རོགས་ཅས་སྟེང་།

ཀྱུ་པོས་རང་གི་བྱིས་པ་གསོད་མ་འདོད་རུང་། འོན་ཀྱང་ཁོ་མཚོ་ལྷ་ལ་བཅུ་དྲགས་ནས་མཐར་ཁོའི་བཤན་པ་ལ་བྱིས་པ་བསད་ནས་སྟིང་བཏོན་
ནས་ཡོང་རྒྱུ་དེ་བཀའ་བབས། བཤན་པ་ནི་སྟིང་རྩེ་ཆེ་བས་བྱིས་པ་གསོད་རྒྱ་གཏོར་ནས་མ་གཞོད། ཁོས་བྱིས་པ་གཉིས་ལ་ཁྱོད་ཆོ་འབྲོ་དགོས།
མཚོ་ལྷས་ཁྱོད་ཆོ་འབྲོ་སྟིང་བཟང་ན་འདོད། ང་ཁྱོད་ཆོ་གསོད་པར་མངགས་ཀྱང་ངས་མི་རུས། ཁྱོད་ཆོ་ཅི་རུས་ཀྱིས་ས་ཐག་ཆེས་རིང་ས་ཞིག་ལ་འབྲོ་
དགོས་ཅས་ལབ། དེ་ནས་བཤན་པས་ཁྱི་གཉིས་བསད་ནས་སྟིང་མཚོ་ལྷར་འབྱེད།

བྱིས་པ་གཉིས་འབྲོ་འགོ་བཅུམས། ཉིན་མ་དེ་ནི་ཆང་པ་ཆེ་ཞིང་ཉི་འོད་ཆ། ཁོ་གཉིས་ཉ་ཅང་སྟོམ།

མཐུག་མཐར། རྣམ་རྟོག་ཀྱི་མཚོ་སྟོང་ཞིང་ལུས་རྩུངས་ཉམས་ནས་འགོ་མ་ཐུབ། ཁོའི་སྤིང་མོས་ཁོ་ཁྱར་དགོས་བྱུང་། ཁོ་མོས་ཁོ་ཉིན་མ་གཉིས་
དང་ཞག་མ་གཉིས་ལ་ཁྱར། ཉིན་མ་གསུམ་པའི་ཉིན། ཁོ་ཆོ་དུ་བ་འཕྱར་བའི་སྐབས་ནི་གཅིག་ལ་ཐོན། སྐབས་དེའི་ཕྱི་རོལ་ན། ཆན་མོ་ཞིག་གིས་མར་ཀྱག་

བཞིན་ཡོད། ཚས་ཀྱི་ལྷ་མོས་ཨ་མ་ཆུན་མོ། ང་ཚོར་ཆུ་ཞིག་གནང་རོགས། ང་ཚོ་ཉ་ཅང་སྒྲིམ་ཞེས་བཤད།

ཆུ་མོས་“ངས་སྟེར་མི་ཐུབ། ཚད་པ་འདི་འདྲ་ཆེ་བའི་ཉེན་མོར་ང་ལ་ཆུ་མེད”ཅེས་ཁོང་ཁྱོད་ལ་ངས་བའི་སྐད་གདངས་དམའ་མོ་ཞིག་གི་ལན་བཏབས། སྒྲོ་བུར་དུ་ནམ་ཉིག་རྒྱ་མཚོ་དྲན་པས་བརྒྱལ། ཁོ་སྒྲིམ་ནས་ཤི་ལད་ཡོད། ཚས་ཀྱི་ལྷ་མོ་ཆུ་འཛོལ་བར་འགོ་སྐྱབས། ཆུ་མོར་ཁོ་མོའི་མིང་པོར་ལྷ་སྦྱང་བྱེད་རྒྱུའི་རེ་བ་ཞུས། མཐར་ཁོ་མོས་དེུ་འཕྱར་ཆུང་ཆུང་ཞིག་གི་རྒྱབ་ནས་ཆུ་བོ་ཞིག་རྟེན། ཁོ་མོས་ཅི་མགྲོགས་ཀྱིས་ཆུ་ཉལ་བཅུ་ཐམ་པ་བཏུངས། དེ་ནས་ཁོ་མོས་ཆུ་ཉལ་གང་བཟུང་ནས་གང་མགྲོགས་ཀྱིས་ཕྱིར་མིང་པོ་ཡོད་སར་ལོག། ཁོ་མོ་སྒྲུ་གྲུར་ཡོད་སར་ཐོན་པ་ན། ཁོ་མོའི་མིང་པོ་གར་སོང་ཆ་མེད་དུ་གྱུར།

ཆུ་མོས་དགའ་བའི་ངང་ནས་སྒྲིམ་མོ་མང་པོ་བརྩི་བཞིན་ཡོད།

ཚས་ཀྱི་ལྷ་མོས་“ངའི་མིང་པོ་གང་ན་ཡོད”ཅེས་དྲིས།

ཆུ་མོ་དེས་“སྒྲིམ་པ་ལྷག་པོ་ཞིག་གིས་སྒྲིམ་སོང་། ཁོས་ཁྱོད་ཀྱི་མིང་པོ་བདག་སྦྱང་བྱེད་མྱོད་ལ་བ་བྱུང”ཞེས་བཤད། ཚས་ཀྱི་ལྷ་མོ་ཡིད་སྦྱོར་ཞིང་ཁོ་མོ་མིང་པོ་ལ་སྟིང་རྗེ་སྒྲིམ་ནས་ཡུན་རིང་པོར་དུས།

ལོ་ལྔའི་རྗེས། ཚས་ཀྱི་ལྷ་མོ་དྲུང་མདོ་ཞེས་པའི་གྲོང་བརྒྱལ་ཆེན་པོ་ཞིག་ལ་ཐོན། ཁོ་མོ་སྒྲིམ་པ་ལྷག་པོ་ཞིག་གི་ཁང་བ་ལྷ་ན་སྒྲུག་པ་ཞིག་ལ་ཟས་སྦྱང་བར་སོང་། ཁོ་མོས་སྒྲིམ་སྒྲུབ་ནས་བལྟས་པ་ན། ཁོ་མོས་ཁོ་མོའི་མིང་པོ་དང་འདྲ་བའི་བུ་ཆུང་ཞིག་མཐོང་། ཁོས་བལྟས་རྗེས་ཁོ་མོའི་ཕྱོགས་ལ་བརྒྱགས་ནས་ཡོང་། ཚས་ཀྱི་ལྷ་མོས་མོའི་མིང་པོ་རྟེན། ཁོ་ཚོ་ཡན་ཆུན་ལ་འཁྱུད་ཅིང་དུས།

སྒྲིམ་པ་ལྷག་པོ་དེས་ལུ་མ་དུ་ལ་གཉིས་ཁོ་ཆང་ནས་མཉམ་དུ་འདུག་ཏུ་བརྒྱག། ཁོ་ཚོས་མཉམ་དུ་ལོ་བཅུ་ལ་འཛོལ་བ་སྦྱིད་པོ་རོལ། འདིའི་རིང་ལ། རྒྱུ་ཉིག་རྒྱ་མཚོ་དཔའ་ཆེ་ཞིང་གྲུད་སྟོབས་ཡོད་པའི་ཕོ་ཡག་ཅིག་ཏུ་ནར་སོན།

རྒྱུ་ཉིག་རྒྱ་མཚོ་ལོ་བཅུ་དགུ་སོན་པ་ན། ཁོས་ཁོའི་སྤྱིང་མོར་ཁོས་མཚོ་ལྷ་གསོད་རྒྱ་དང་ཁོ་དེས་བར་དུ་པ་ཡུལ་དུ་འགོ་དགོས་པ་སྟེང་། དེ་ནས་ཁོ་བྱུང་སོང་། རྒྱལ་པོ་དང་རྒྱལ་མོ་འདུག་སའི་ཕོ་བྲང་དུ་ཐོན་སྐབས་དགོང་མོ་ཡིན། ཁོས་ཕོ་བྲང་གི་ནང་དུ་ཅི་ཡང་འགྲུལ་བ་མ་མཐོང་། གེང་རུས་ཀྱིས་གང་སར་ཁེབས། ཁོ་སྒྲུག་ནས་གེང་རུས་ལ་ལྷ་ཡང་མ་ཐུབ། ཁོས་ཁོའི་པ་མ་བཅའ་སྐབས་མགྲོགས་མོས་སོང་། ཁོ་གཟིམས་ཁང་དུ་འོང་བ་ན། ཁོས་རྒྱལ་པོ་ཡིད་སྦྱོར་བའི་ངང་མལ་ཁྱིའི་སྟེང་དུ་ལོག་ཡོད་པ་མཐོང་། ཁོའི་ཉམ་ང་བའི་ཨ་པ་སྒྲིམ་རིད་དུ་གྱུར་ནས་ཁོའི་རུས་པའང་མཐོང་ཐུབ།

རྒྱུ་ཉིག་རྒྱ་མཚོས་ཁོའི་ཨ་པར་ཁ་བརྒྱུད་ཅིས་བྱས་པ་ན། ཁོས་མཁའ་དབུགས་རྒྱ་བ་ཚོར། ཁོས་མི་ཞིག་འོང་བཞིན་པ་ཤེས། འཛིགས་སུ་རུང་བའི་སྤྱིན་མོ་མགོ་དགུ་འཇུར་བའི་སྐབས་ཉག་ཉག་ལ་ཁོ་གཟིམས་ཁང་ནང་གི་ཅོག་ཅི་ཞིག་གི་འག་ཏུ་བཞུགས། ཁོ་མོ་རྒྱལ་པོའི་དྲུང་དུ་བཅར་བ་ན། ཁོ་མོའི་མགོ་དགུ་པོས་འདྲེ་འཇུམ་བཞུན། ཁོ་མོས་སྐད་ཆ་འགའ་བཤད་རྗེས་ས་ཆ་ཡོམ་འགོ་བརྩམས། ཁོ་མོས་ཨ་པའི་ཁྱག་འཛིབས་རྗེས་ནགས་ཆལ་དུ་འཕྱར་སོང་།

སྤྱིན་མོ་སོང་རྗེས། ཁོས་ཁོའི་ཨ་པ་པོས་ཤིང་དུས། རྒྱལ་པོས་ཁོའི་བུ་མཐོང་བ་ན། ཁོ་དུས་ནས་ཁྱོད་འདི་ནས་ཅི་ནས་ཀྱང་འདུག་མི་རུང་། ལམ་སང་འགོ་དགོས། གདོན་འདྲེ་དེས་ཁྱོད་ཀྱིས་སྟིང་མིང་རྒྱ་རིད་ཅེས་ལའ།

རྒྱུ་ཉིག་རྒྱ་མཚོས་“ངས་ཁོ་མོ་གསོད་རྒྱ་ཡིན”ཞེས་ལའ།

རྒྱལ་པོས་“མིན། ཁྱོད་ཀྱིས་མི་རུས། ཁྱོད་ཀྱི་སྒྲོག་ཉེན་ཁར་མ་གཏོད། གང་མགྲོགས་ཀྱིས་འགོ་དགོས་ཅེས་བཤད།

རྒྱུ་ཉིག་རྒྱ་མཚོ་ཁོའི་ཨ་པ་དང་གྲིས་ཤིང་ཕྱིར་སྒྲིམ་པ་ལྷག་པོ་ཆང་ལ་ལོག། ཁོས་སྤྱིང་མོ་དང་སྒྲིམ་པ་ལྷག་པོ་དེར་ཁོའི་ཕོ་བྲང་ནང་གི་མཐོང་

མཐོང་ཚད་མ་བཤད། ཁོའི་སྤོང་མོ་སྐྱུག་ནས་ཁ་གྲགས་མ་བྱབ། རྣམ་རྟོག་རྒྱ་མཚོས་སྐྱེས་པ་ལྷུག་པོ་དེར་“ཁྱོད་ལ་རལ་གྱི་ཚོན་པོ་གཙོད་ཐེངས་གཅིག་གིས་མགོ་དགུ་པོ་གཙོད་ཐུབ་པ་ཞིག་ཨ་ཡོད་”ཅེས་དྲིས།

སྐྱེས་པ་ལྷུག་པོ་དེས་“ཡོད་”ཅེས་ལན་བཏབས།

རྣམ་རྟོག་རྒྱ་མཚོས་“ཁྱོད་ལ་ནགས་ཚལ་ཞིག་བཀར་མ་ཐག་ཕྱོགས་གསུམ་ལ་འབར་དུ་འཇུག་ཐུབ་པའི་དཔལ་འབར་ཆེན་པོ་ཞིག་ཨ་ཡོད་”ཅེས་དྲིས།

སྐྱེས་པ་ལྷུག་པོ་དེས་“ཡོད་”ཅེས་ལན་བཏབས།

མཚན་མོ་སྐྱེབས་པ་ན། རྣམ་རྟོག་རྒྱ་མཚོས་རལ་གྱི་དང་དཔལ་འབར་བཟུང་ནས་ཨ་པའི་གཟིམ་ཁང་དུ་ཡོང་། སྐྱོ་རྒྱུ་ནས་བཞུ་ལྟེ་སྤོང་མོ་མགོ་དགུ་འོང་བར་བསྐྱགས། དུས་ཚོད་མང་པོ་འགོར་སོང་། ཁོ་མོ་འཇུར་བ་ན། རྣམ་རྟོག་རྒྱ་མཚོས་ཁོའི་རལ་གྱི་གཡུགས་ནས་མགོ་དགུ་ཡི་བརྒྱད་དུ་མ་སེ་བཅད། འཛིགས་སྒྲིབ་སྐྱེས་པའི་སྤོང་མོ་ཅི་མཁྱོགས་ཀྱིས་ནགས་ཚལ་དུ་བྲོས། རྣམ་རྟོག་རྒྱ་མཚོས་རྗེས་དེད་ནས་སོང་། འོན་ཀྱང་ཁོ་ནགས་ཚལ་དུ་ཐོན་པ་ན་སྤོང་མོ་རྟོད་ས་གང་ན་འང་མེད།

ཁོས་ཁོའི་དཔལ་འབར་སྒྲངས་ནས་ཕྱོགས་གསུམ་ལ་མེ་སྐྱར། སྤོང་མོ་ནགས་ཚལ་གྱི་དབུས་ན་ཡོད། ཁོ་མོས་འབྲོ་ཕྱིས་བྲས། ཁོ་མོ་ཤར་ལ་བྲོས། འོན་ཀྱང་ཁོ་མོས་མེ་མཐོང་། ཁོ་མོ་རྩལ་ལ་བྲོས། འོན་ཀྱང་ཁོ་མོས་མེ་མཐོང་། ཁོ་མོ་ལྟོ་ལ་འབྲོ་སྐབས། རྣམ་རྟོག་རྒྱ་མཚོས་རལ་གྱི་བཟུང་ནས་བསྐྱགས་ཡོད། ཁོ་མོ་ཕྱིར་ནགས་ཚལ་གྱི་དབུས་སུ་བྲོས་པ་ན། ཁོ་མོས་ཁོ་མོ་མེ་དཔུང་གིས་བསྐྱོར་ཡོད་པ་ཤེས། བརྒྱབ་སེམས་ཆེ་བའི་མེ་དཔུང་གིས་ཁོ་མོ་མེད་པར་གཏོང་བ་ན། ཁོ་མོ་སྐྱུ་མཐུད་དུ་འབྲོ་མ་བྱུང་བར་འཛིན་སྐྱོད་གཡལ་བ་བཏོན།

རྣམ་རྟོག་རྒྱ་མཚོས་ཁོའི་ཨ་པ་བསྐྱེད་ནས་ནང་ཁོའི་ཨ་མ་སྐྱོབ་པ་འབྱོར་སོང་། སྤོང་མོས་ཁོ་མོ་ལྟོ་མའི་སྤོང་མོ་འཆི་ལམ་དུ་བྲངས། ཆོས་ཀྱི་ལྟ་མོ་དང་རྣམ་རྟོག་རྒྱ་མཚོ། ཁོ་ཚོའི་ཨ་པས་ཡང་བསྐྱར་སྐྱིད་པོའི་ངང་འཆོ་བ་རོལ། ཁོ་ཚོའི་ཡིད་ལ་སྤོང་མོ་མགོ་དགུ་རྒྱུན་པར་བྲན། དཀོན་མཆོག་གིས་ཁོ་ཚོར་འཆོ་བ་ཞི་འཇགས་ཤིག་བསྐུལ་བར་ཁོ་ཚོས་བསྟོད་སྟོན་སྐྱུར།

3. Put the sentences in the correct order. ཆོག་གྲུབ་རྣམས་གོ་རིམ་ཡང་དག་པར་སྒྲིགས།

- ___ “A rich man bought him,” said the old woman.
- ___ Tsolha said, “I must eat your two children’s hearts.”
- ___ After the monster left, he called to his father and began weeping.
- ___ As she got near the King, each of her nine heads smiled an evil smile.
- ___ Finally, Nando Jiaso was so thirsty that he was too weak to walk.
- ___ Five years later in spring, Qeji Lhamo reached a big town called Dudo.
- ___ He could see nothing moving in the palace.
- ___ He moved quietly as he looked for his parents.
- ___ He told his sister and the rich man all that he had seen in the palace.
- ___ He took out his torch and started a fire in three directions.
- ___ His poor father was so thin that you could see his bones.
- ___ Nando asked the rich man, “Do you have a sword sharp enough to cut off nine heads?”
- ___ Nando saved his father but it was too late for his mother.
- ___ One day she pretended to be so sick she could not get out of bed.

- ____ Outside the tent, an old woman was making butter.
 ____ Qeji Lhamo had found her brother.
 ____ She could not escape and screamed horribly as the greedy flames consumed her.
 ____ The executioner was a kind man and hated to kill children.
 ____ The King had two wives.
 ____ When Nando was about to speak to his father, he felt the air move.
 ____ When Nando was nineteen, he told his sister that he had decided to kill Tsoha.
 ____ When she appeared, Nando swung his sword, slashing off eight of her nine heads.
 ____ When she reached the tent, she found her brother had vanished.

4. Put these words in the blanks below ཐ་སྐད་འདི་དག་གིས་གཤམ་གྱི་སྒྲོང་ཆ་སྒྲོང་ས།: a, and, the, in, to, for, on, of, from, after, at, behind, with.

- ____ children began running.
- It was ____ hot day ____ bright shining sun.
- Nando Jiaso was too weak ____ walk.
- His sister had ____ carry him.
- She carried him ____ two days ____ two nights.
- ____ third day they reached ____ black tent.
- Outside ____ tent, an old woman was making butter.
- "I can't," replied ____ old woman ____ low angry voice.
- "I have no water ____ such ____ hot day."
- He was almost dead ____ thirst.
- ____ girl begged ____ woman ____ look ____ her brother, while she went ____ look ____ water.
- ____ last, she found ____ river ____ small hill.
- She drank ten mouthfuls ____ water quickly.
- She took ____ mouthful ____ went back ____ her brother.
- She reached ____ tent.
- ____ woman was happily counting ____ lot ____ money.
- "____ man bought him," said ____ old woman ____ quivery voice.
- "He said he would care ____ your brother."
- Qeji Lhamo felt sad ____ sorry ____ her poor brother ____ wept ____ long time.
- ____ spring, Qeji Lhamo reached ____ big town.

5. Write answers to these questions. གཤམ་གྱི་དྲི་བ་དག་ལ་ལན་འབྲི་དགོས།

a. What did Tsoha say she must eat?	i. When did Qeji Lhamo see her brother again?
b. What did the King order the executioner to do?	j. Where was he?
c. What did the executioner tell the children?	k. With whom was he living?
d. When did the children reach the tent belching black smoke?	l. When did he decide to kill Tsoha?
e. What did Qeji Lhamo ask the old woman?	m. What was lying everywhere in the palace?
f. Where did Qeji Lhamo find water?	n. How did his father look?
g. When she returned to the tent, what was the old woman doing?	o. What did the ghost do to the father?
h. What had the old woman done with the girl's brother?	p. What did Nando ask the rich man for?
	q. How many heads did Nando cut off?

Zhaxi's Adventures

ཆེད་པལ་རྒྱལ།

1. Vocabulary བ་སྟན།

scriptures མ་ཁི། བསྟན་བཅོས།

market ཁྲོམ། ཆོང་ར།

pointed to བསྟན་པ།

upset ཡིད་དྲགས་པའི། མེམས་མི་བདེ་བའི།

recalled ཕྱིར་དྲན་བྱས་པ།

devil སྒྲིན་པོ། གདོན་འབྱེ།

urinated གཅིན་བཏང་བ།

grabbed བཟུང་བ།

luckily ལྷ་བས་ལེགས་པ་ལ།

faithful སྦོ་དཀར་བ།

handsome རོ་ཡག

pearl ཐུ་ཏིག

rely ཞེན་པ། བརྟེན་པ།

lure him out ཁོར་མགོ་སྒྲོར་ནས་སྒྲོར་འབྱིད་པ།

torturing ལྷུག་བསྐྱལ་བ། བརྟན་བརྟོན་པ།

tormenting མནར་གཅོད་བྱེད་པ།

snake སྦྱལ།

dragon འབྲུག

riverbank ལུ་ངོགས།

noticed མཐོང་བ། མཉམ་འཛིག་བྱས་པ།

repeatedly ཡང་ཡང་དུ།

eventually མཐའ་མར།

faint དྲན་པ་བརྒྱལ་བའི།

pleaded དག་འཁུད་བྱེད་པ། ལུ་བ་བྱེད་པ།

thunder འབྲུག་རྒྱ།

porch བྱམས།

pitiful སྦྱང་རྗེའི།

encountered རོ་ཐུག་པ།

ugly བཅོག་པོ།

magic འཕྲུལ་གྱི།

waving གཡུག་པ།

informed བར་བརྒྱབ་པ།

tumbled འབྱེལ་བ། ལུང་བ།

disguised བརྒྱས་པ།

sunny ཉི་འོད་ཚ་བའི།

square གྲུ་བཞི།

withered རྫིད་པ།

2. Text སྒྲུབ་ཚུ།

Zhaxi was a strange young man who stayed in his room most of the time reading **scriptures**. His father wanted him to come out of his room and do something. He decided to try and **lure him out** of the room, tossed a gold coin on the **porch**, and said, “Come out Zhaxi!”

Zhaxi came out, noticed the gold coin, and called happily to his father, “Father, I found a gold coin on the porch.”

“Lucky man, you found a gold coin. What will you find in the yard?” replied his father.

The next day his father threw a gold coin in the yard and called, “Zhaxi, come out to the yard!” Zhaxi found the gold coin in the yard and told his father.

The third day his father threw a gold coin outside the gate. You can guess what Zhaxi did on that day.

The father said to Zhaxi, “Now take these three gold coins and buy us some food.” Zhaxi started to the **market**. On the way he saw several children **torturing** a cat. Zhaxi thought that the cat was in a very **pitiful** condition, bought the cat from the children with a gold coin, and carried it home.

“What did you buy?” asked his father. Zhaxi **pointed to** the cat. His father said nothing.

The next day on the way, he met some children **tormenting** a dog. Zhaxi bought the dog for a gold coin and took it home. His father was **upset** but remained silent.

On the third day Zhaxi met a hunter holding a white **snake**. Zhaxi said, “Please sell the snake to me. I’ll give you a gold coin,” and the hunter agreed.

Zhaxi asked the hunter where he had caught the snake. The hunter pointed at a big rock and said, “Under that rock.”

Zhaxi thanked him, went to the rock, and put the small white snake on the ground. When Zhaxi turned to leave, the snake said, “If you need my help, come and find me here.”

When Zhaxi got home, his father’s face was **ugly** with anger. He knew Zhaxi had not bought food. His father loudly and angrily said, “Take your cat and dog and leave here immediately.” Zhaxi took the two animals he had bought and sadly left his home.

Then he **recalled** what the snake had said and went to the rock. The snake said, “Don’t be sad. I’ll help you. I’m **Dragon King’s** son. Go to Dragon Palace. My father will offer you much gold and silver but don’t take it. That gold and silver will become dirt as soon as you leave the palace. Instead, ask for the gold bowl on the stove. My father will give it to you.”

Zhaxi did exactly what the snake said and obtained the gold bowl. It was a **magic** bowl that gave him whatever he wished for. When Zhaxi and his two animals felt hungry, he closed his eyes and asked the gold bowl for some food. Very soon, delicious food appeared. With the bowl’s help, they continued their journey for many days.

One day they reached a riverbank. This place was very beautiful. Zhaxi closed his eyes and asked for a house. When he opened his eyes, a wooden house was there. He and the cat and dog lived happily there.

The King who lived on the other side of the river heard about the gold bowl. He wanted it very much and sent for a **devil**. The King said to the devil, “I promise to give you a person a day if you get me that gold bowl.”

The devil agreed, changed himself into a man, and went to the **riverbank**. Zhaxi saw the man **waving** to him from the other side of the river. Zhaxi thought, “That man must be poor like me.”

He then said to the gold bowl, “Please let that man come to this side,” and the man suddenly appeared in front of Zhaxi, who had no idea that this man really was a devil. Zhaxi asked the man to live with them and he did. Zhaxi thought he was a good man.

One day Zhaxi said, “I’m going to go home to see my father. Please look after my cat and dog while I’m away.” When he left, he did not take the gold bowl. The devil stole it and gave it to the King.

The cat and dog knew what the man had done and decided to steal the gold bowl back. They snuck into the King’s palace and saw that the devil and the King were talking.

The devil said, “Where is the gold bowl? We must take care or Zhaxi will steal it back.”

The King said, “Don’t fret. It’s very safe. It is in King Mouse’s hands.”

The cat went to King Mouse's gate and pretended to be dead. Soon some mice **noticed** their enemy, the cat, lying dead at the gate. They happily jumped up and down and **urinated** on the cat's body. The cat never moved.

A mouse **informed** King Mouse and he came out and jumped on the cat. As soon as he did so the cat **grabbed** King Mouse with his teeth and said, "Give me the gold bowl or I'll eat you." The cat was soon given the gold bowl. After taking the gold bowl and eating several mice, the cat left.

On their way home, the dog and cat had to cross the river. The cat held the bowl in his mouth. The dog asked, "Do you have it?" The cat nodded his head.

The dog asked this **repeatedly**. Finally, the cat angrily and loudly said, "Yes!" As soon as he said this, the gold bowl **tumbled** into the river.

The cat noticed a big fish swimming in the river and caught it. **Luckily**, the gold bowl was in the fish's mouth so the two happily went home with the gold bowl and waited for Zhaxi's return.

When Zhaxi **eventually** returned, they gave him the gold bowl and told him what had happened. A short time later the devil **disguised** as the same man waved his hands from across the river.

This time the devil was unlucky. From his **faithful** animals' account, Zhaxi knew the man was a devil, and asked the gold bowl to put the man in the river. The man suddenly disappeared but Zhaxi and the animals could hear **faint** cries of "Help, Help..."

One **sunny** morning some days later, Zhaxi went to the King's palace to ask the princess to be his wife. Zhaxi had heard that the princess was beautiful and kind.

After Zhaxi made his request, the King looked at Zhaxi carefully and shook his head. He thought, "This man is so poor and he wants to marry my daughter!" The King shouted, "Cut off his head!"

However, when the princess saw Zhaxi she fell in love with him immediately. She thought he was **handsome** and kind. "Dear Father, don't kill him. I want to be his wife," **pleaded** the princess.

"I will not let you marry this poor man," said the King. Then he thought a moment and said, "Well, Zhaxi, if you want to marry my daughter you must do several things. You must bring me a bag of gold, a **square** egg, a big **pearl**, and on the fifteenth of the twelfth month it must **thunder** three times."

Zhaxi agreed, left, and decided to ask a famous Lama for advice. As he was walking to the famous Lama's place, he passed by a temple. He went inside and saw a Buddha image. The image said, "I don't know why no one worships me."

Zhaxi replied, "I will ask the Lama," and continued his journey.

Soon he met a man wailing under a tree. "I don't know why the tree has suddenly **withered**. I **rely** on this tree for my life," said the man.

"I will ask the Lama," replied Zhaxi.

Zhaxi walked on and **encountered** a dragon. "I came here to drink some water. I don't know why I can't fly," said the dragon.

"I will ask the Lama," replied Zhaxi. Then he walked on and met an old man whose hair was as white as snow. "Boy, where are you going?" asked the old man.

"I'm going to visit a Lama," Zhaxi replied and said the Lama's name.

"That Lama is me," said the old man. Zhaxi was very happy, told his story, and asked the Lama to help those he had met on the road.

The Lama said, "You can get those things if you help those you met on the road. There is a big pearl in the dragon's mouth. If you remove it, the dragon can fly again. There is a bag of gold under the dry tree's roots. If you take the gold away, the tree will come back to life. Under the Buddha image there is a square egg. If you remove it, many people will worship the image."

Zhaxi thanked the old Lama and began his return journey.

When he met the dragon, he promised Zhaxi to make it thunder three times on the fifteenth of the twelfth month. Zhaxi took the other things to the King's palace. The King was very surprised.

Zhaxi's wedding started on the fifteenth day of the twelfth month and, on that day the dragon made it thunder three times.

Not long afterwards, Zhaxi became the King and led a happy life.

བཀྲ་ཤིས་ཀྱི་རྟོགས་བརྗོད།

བཀྲ་ཤིས་ནི་གསར་བྱ་སྐོར་ལོག་ཅིག་ཡིན་ལ་ཁོས་དུས་ཚོད་མང་ཆེ་ཤོས་ཁྱིམ་དུ་བསྐྱད་ནས་ཚས་བཏོན། ཁོའི་ཨ་ཕས་ཁོ་ཕྱི་ལ་ཡོང་ནས་དོན་
རེ་བསྐྱབ་ན་འདོད་དེ་ཁོ་ཁང་བའི་ཕྱི་ལ་བསྐྱུ་བྱིད་བྱིད་ཅིས་བྱས། ཁོས་ཁྱམས་ལ་གསེར་གྱི་དོང་ཙེ་ཞིག་གཡུགས་ནས་“བཀྲ་ཤིས། སྒོ་ལ་ཤོག”ཅེས་
ལབ།

བཀྲ་ཤིས་ཕྱི་ལ་ཡོང་ནས་གསེར་གྱི་དོང་ཙེ་དེ་མཐོང་ནས་དགའ་བའི་ངང་ཁོའི་ཨ་ཕ་ལ་“ཨ་ཕ། ངས་ཁྱམས་ནས་གསེར་གྱི་དོང་ཙེ་ཞིག་རྟེན་
བྱུང་”ཞེས་བོས།

ཁོའི་ཨ་ཕས་“བསོད་ནམས་ཅན་གྱི་མི། ཁྱོད་ཀྱིས་གསེར་གྱི་དོང་ཙེ་ཞིག་རྟེན་བྱུང་། ཁྱོད་ཀྱིས་རྒྱུ་རྩེད་ནང་ནས་ཙེ་ཞིག་རྟེན་རྒྱུ་རེད་”ཅེས་ལན་
བཏབས།

ཕྱི་ཉིན། ཁོའི་ཨ་ཕས་རྒྱུ་རྩེད་ནང་དུ་གསེར་གྱི་དོང་ཙེ་ཞིག་འཕངས་ནས་“བཀྲ་ཤིས། སྐོར་བྱུད་ནས་རྒྱུ་རྩེད་ནང་ལ་ཤོག”ཅེས་བཤད།
བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་རྒྱུ་རྩེད་ནང་ནས་གསེར་གྱི་དོང་ཙེ་ཞིག་རྟེན་ནས་ཁོའི་ཨ་ཕར་བཤད།

ཉིན་མ་གསུམ་པར། ཁོའི་ཨ་ཕས་གསེར་གྱི་དོང་ཙེ་ཞིག་སྒྲིའི་ཕྱི་ལ་འཕངས། ཁྱོད་ཀྱིས་དེའི་ཉིན་བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་ཙེ་ཞིག་བྱས་པ་ཚོད་དཔག་
བྱིད་བྱུབ།

ཨ་ཕས་བཀྲ་ཤིས་ལ་“ད་གསེར་གྱི་དོང་ཙེ་འདི་གསུམ་པོ་ཁྱེད་ནས་ང་ཚོ་ལ་ཟ་མ་རེ་ཉིས་”ཟེར། བཀྲ་ཤིས་ཁྱོམ་རར་སོང་། ལམ་ཁ་ནས། ཁོས་
བྱིས་པ་འགས་ཕྱི་ལ་ཞིག་སྐྱུག་ལ་བསྐྱུལ་བཞེན་པ་མཐོང་། བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་ཕྱི་ལ་སྒྲིའི་མ་རྗེའི་ཡུལ་ལ་གྱུར་ཡོད་བསམས་ནས་གསེར་གྱི་དོང་ཙེ་ཞིག་
གིས་ཕྱི་ལ་དེ་ཉིས་ཤིང་ཡུལ་ལ་ཁུར་ནས་ཐོན།

ཁོའི་ཨ་ཕས་“ཁྱོད་ཀྱིས་ཙེ་ཞིག་ཉིས་”ཅེས་དྲིས་པ་ན། བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་ཕྱི་ལ་བསྐྱུལ། ཁོའི་ཨ་ཕས་ཙེ་ཡང་མ་བཤད།

ཕྱི་ཉིན་ལམ་ཁར། ཁོས་བྱིས་པ་འགས་ཕྱི་ཞིག་སྐྱུག་ལ་བསྐྱུལ་བཞེན་པ་མཐོང་། བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་གསེར་གྱི་དོང་ཙེ་ཞིག་གིས་ཕྱི་དེ་ཉིས་ནས་
ཡུལ་ལ་ཁུར་ཡོང་། ཁོའི་ཨ་ཕའི་ཡིད་ཆད་ཀྱང་ཁ་རོག་གིར་བསྐྱད།

ཉིན་མ་གསུམ་པའི་ཉིན། བཀྲ་ཤིས་སྐྱུལ་དཀར་པོ་ཞིག་བཟུང་བའི་རྩོན་པ་ཞིག་ལ་བྱུག། བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་“སྐྱུལ་དེ་ང་ལ་འཚོང་དང་ངས་ཁྱོད་ལ་
གསེར་གྱི་དོང་ཆེ་གཅིག་སྟེར་”ཞེས་ཁུ་བ་བྱས་པ་ན་རྩོན་པ་འཐད།

བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་རྩོན་པར་སྐྱུལ་དེ་གང་ནས་བཟུང་བ་དྲིས། རྩོན་པ་དེས་བྲག་རྩོད་ཆེན་པོ་ཞིག་བསྐྱེད་ནས་“བྲག་རྩོད་དེའི་འོག་ནས་”ཅེས་བཤད།

བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་ཁོ་ལ་བཀའ་དྲིན་ཁུ་བ་དང་བྲག་རྩོད་ཡོད་སར་སོང་ནས་སྐྱུལ་དཀར་པོ་རྩུང་རྩུང་དེ་ས་ཐོག་ལ་བཞག། བཀྲ་ཤིས་ཁ་ཕྱིར་འཁོར་
ནས་འགོ་སྐྱབས། སྐྱུལ་ཀྱིས་“གལ་ཏེ་ཁྱོད་ལ་ངའི་རོགས་རམ་མཁོ་ན། འདིར་ཤོག་ནས་ང་འཚོལ་”ཞེས་བཤད།

བཀྲ་ཤིས་ཡུལ་ལ་ཐོན་པ་ན། ཁོའི་ཨ་ཕའི་གདོང་ཁོང་ཁྱོས་ལྟ་ན་བཙོག། ཁོས་བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་ཟ་རྒྱུ་མ་ཉིས་པ་ཤེས། ཁོའི་ཨ་ཕས་སྐྱད་མགོ་
མཐོན་པོ་དང་ཁོང་ཁྱོའི་ངང་ནས་“ཁྱོད་ཀྱི་ཕྱི་ལ་དང་ཁྱི་བྱིད་ནས་ལམ་སང་འདི་ག་དང་ཁ་འབྲལ་དགོས་”ཅེས་ལན་བཏབས། བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་རང་
གིས་ཉིས་པའི་རི་དྲགས་གཉིས་ཀ་བྱིད་ནས་ཡིད་སྦྱོར་བའི་ངང་པ་ཡུལ་དང་བྲལ།

དེ་ནས་ཁོས་སྐྱུལ་ཀྱིས་བཤད་པ་ཡིད་ལ་ཤར་ནས་བྲག་རྩོད་ཡོད་སར་སོང་། སྐྱུལ་ཀྱིས་ཡིད་མ་སྦྱོར། ངས་ཁྱོད་ལ་རོགས་བྱེད། ང་ནི་ཁྱའི་རྒྱལ་
པོའི་བུ་ཡིན། ཁྱའི་རྒྱལ་པོའི་ཕོ་བྲང་དུ་འགྲོ། ངའི་ང་ཕས་ཁྱོད་ལ་གསེར་དཔུལ་མང་པོ་སྟེར་གྱིད། འོན་ཀྱང་ཁྱོད་ཀྱིས་མ་འབྱེད་ཅིག། ཁྱོད་ཕོ་བྲང་

དང་བུལ་མ་ཐག་གསེར་དཔུལ་ཚང་མ་ས་ལ་འགྱུར་འགྲོ། ཐབ་ཀའི་སྟེང་གི་གསེར་གྱི་ཅ་ནེ་དེ་སྒྲོང་དགོས། དེའི་ཨ་ཕས་དེ་ཁྱོད་ལ་སྟེར་སྒྲིང་ཅེས་བཤད།

བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་སྐྱུལ་གྱིས་བཤད་པ་ཇི་བཞིན་དུ་བསྐྱབས་པས་ཁོར་གསེར་གྱི་ཅ་ནེ་དེ་ཐོབ། དེ་ནི་ཁོར་ཅི་འདོད་སྒྲིན་པའི་འབྲུལ་གྱི་ཅ་ནེ་ཞིག་ཡིན། བཀྲ་ཤིས་དང་ཁོའི་སེམས་ཅན་གཉིས་ཀ་ལྟོགས་དུས་ན། ཁོས་མིག་བཙུམས་ནས་གསེར་གྱི་ཅ་ནེ་ལ་ཟས་སྒྲོང་ན། ཟ་མ་ཞིམ་པོ་རེམ་མ་འཇུར་ཡོང། ཅ་ནེ་དེའི་རོགས་རམ་ལ་བརྟེན་ནས། ཁོ་ཚོ་མུ་མཐུད་དུ་ཉིན་མང་པོར་འགྲུལ་བཞུད་བྱས།

ཉིན་ཞིག་ཁོ་ཚོ་ཆུ་འགམ་ཞིག་ལ་འབྱོར། ས་འདི་ཉ་ཅང་མཛེས་སྟུག་ལྟ་ན། བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་མིག་བཙུམས་ནས་ཁང་བ་ཞིག་ལ་སྒྲོན་པ་བྱས། ཁོས་མིག་ལྟོས་པ་ན། ཤིང་ཁང་ཞིག་དེ་གར་བྱོན་ཡོད། ཁོ་དང་བྱི་ལ། བྱིས་གསུམ་པོས་དེ་གར་འཆོ་བ་སྦྱིད་པོ་རོལ།

ཆུ་པོའི་ཕ་གི་ན་འདུག་པའི་རྒྱལ་པོས་གསེར་གྱི་ཅ་ནེ་དེའི་སྒྲོར་ཐོས། ཁོས་ཅ་ནེ་སེམས་གཏིང་ནས་བདག་འཛིན་བྱེད་འདོད་ནས་འདྲེ་ཞིག་གདན་དྲངས། རྒྱལ་པོས་གདོན་འདྲེར་གལ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱིས་ང་ལ་གསེར་གྱི་ཅ་ནེ་དེ་ལོན་ཐུབ་ན། ཉིན་གཅིག་རེ་མི་གཅིག་རེ་ཁྱོད་ལ་མཆོད་རྒྱ་ངས་ཁས་ལེན་ཞེས་བཤད།

གདོན་འདྲེ་དེ་འཐད་ཅིང་སྒྲིས་པ་ཞིག་ཏུ་སྐྱུལ་ནས་ཆུ་འོག་ས་སུ་སོང། བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་སྒྲིས་པ་ཞིག་གིས་ཆུ་ཡི་ཕ་རོལ་ནས་ཁོ་ལ་ལག་བརྟེན་པ་མཐོང་ནས། “སྒྲིས་པ་དེ་ནི་དཔུལ་པོར་དང་མཚུངས་”འདོད།

དེ་ནས་ཁོས་གསེར་གྱི་ཅ་ནེ་ལ་སྒྲིས་པ་དེ་འདི་གར་ཡོང་དུ་ཆུགས་ཅེས་བཤད་པ་ན། སྒྲིས་པ་སྒྲོ་བུར་དུ་བཀྲ་ཤིས་ཀྱི་མདུན་དུ་ཐོབ། བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་སྒྲིས་པ་དེ་ནི་གདོན་འདྲེ་ཞིག་ཡིན་པ་ཡིད་ལ་འང་མ་དྲན། བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་སྒྲིས་པ་དེར་ཁོ་ཚོ་དང་མཉམ་དུ་འདུག་རྒྱུའི་རེ་བ་ཞུས་པ་ན་ཁོ་ཡང་བསྟན། བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་ཁོ་ནི་མི་བཟང་ཞིག་ཡིན་པར་འདོད།

ཉིན་ཞིག་བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་“ང་ཡུལ་དུ་ཨ་ཕ་ལ་བཏུ་རུ་འགྲོ་ཅིས་ཡོད། ང་སོང་བུལ་ནས་ངའི་བྱི་ལ་དང་བྱི་སྒྲོར་རྒྱ་མཁྱེན་”ཞེས་ལབ། ཁོ་ལ་གྱིས་སྐབས་ཁོས་གསེར་གྱི་ཅ་ནེ་དེ་མ་ཁྱེར། གདོན་འདྲེས་ཅ་ནེ་བརྒྱས་ནས་རྒྱལ་པོར་བྱིན།

བྱི་ལ་དང་བྱི་གཉིས་ཀྱིས་སྒྲིས་པ་དེས་ཅི་ལས་པ་ཤེས་ནས་གསེར་གྱི་ཅ་ནེ་དེ་བྱིར་བརྒྱ་རྒྱ་ཐག་གིས་བཅད། ཁོ་ཚོ་རྒྱལ་པོའི་ཕོ་བྲང་དུ་འཇུལ་ནས་གདོན་འདྲེ་དང་རྒྱལ་པོའི་གྲོང་མོལ་བྱེད་བཞིན་པ་མཐོང།

གདོན་འདྲེས་“ཅ་ནེ་གར་ན་ཡོད། ང་ཚོས་བདག་འཛིན་བཟང་པོ་བྱེད་དགོས། དེ་མིན་བཀྲ་ཤིས་དེ་བྱིར་བརྒྱ་རྒྱ་རེད་”ཅེས་ལབ།

རྒྱལ་པོས་“སེམས་མ་འབྲུག་ས། ཅ་ནེ་བདེ་འཇགས་ཡིན། ཅ་ནེ་ཅི་གྲུ་རྒྱལ་པོའི་ལག་ན་ཡོད་”ཅེས་ལབ།

བྱི་ལ་ཅི་གྲུ་རྒྱལ་པོའི་སྒོ་ཁར་སོང་ནས་ཤི་ཁུལ་བྱས། མི་འགྲུངས་པར་ཅི་གྲུ་འགས་ཁོ་ཚོའི་དགྲ་པོ་བྱི་ལ་ཤི་ནས་སྒོ་ཁར་འགྲུལ་ཡོད་པ་མཐོང། ཁོ་ཚོ་དགའ་སྒྲིའི་ངང་གནམ་ལྗིང་ས་ལྗིང་བྱས་ནས་བྱི་ལའི་ལུས་ཐོག་ལ་གཅིན་གཅིས། བྱི་ལ་གདན་ནས་མ་འགྲུལ།

ཅི་གྲུ་ཞིག་གིས་ཅི་གྲུ་རྒྱལ་པོར་བརྟེན་བརྒྱབ་པ་ན་ཁོ་སྒོ་ལ་ཡོང་ནས་བྱི་ལའི་ཐོག་ལ་ལྗིང། ཁོ་བྱི་ལའི་ཐོག་ལ་ལྗིང་མ་ཐག་ཏུ་བྱི་ལས་སོ་ཡིས་ཅི་གྲུ་རྒྱལ་པོ་བརྟེན་ནས་“ང་ལ་གསེར་གྱི་ཅ་ནེ་དེ་བྱིན། དེ་མིན་ངས་ཁྱོད་འཆོར་རྒྱུ་ཡིན་”ཞེས་ལབ། གསེར་གྱི་ཅ་ནེ་མི་འགྲུངས་པར་བྱི་ལ་ལ་བྱིན། ཅ་ནེ་ལག་ཏུ་ཐངས་པ་དང་ཅི་གྲུ་འགའ་ཆོས་རྗེས་བྱི་ལ་བུད་སོང།

ཁོ་ཚོ་ཡུལ་དུ་ལོག་པའི་ལམ་ཁར། བྱི་དང་བྱི་ལ་གཉིས་ཆུ་པོ་ལ་བརྒྱལ་དགོས་བྱུང། བྱི་ལས་གསེར་གྱི་ཅ་ནེ་ཁ་ནང་ལ་བཟུང། བྱི་ཡིས་ཁྱོད་ལ་གསེར་གྱི་ཅ་ནེ་ཡོད་དམ་”ཞེས་དྲིས་པ་ན་བྱི་ལས་མགོ་སྒྲུར།

ཁྱིམ་ཁྱིམ་འདི་ཡང་ཡང་དུ་དྲིས། རྒྱུ་མཐུན། ཁྱིམ་ཁྱིམ་འདི་དང་སྐད་མཐུན་པོས་ཡོད་ཅེས་བཤད་མ་ཐག་ཏུ་གསེར་གྱི་ཅ་ན་ཅུ་ནང་
དུ་འགྲེལ།

ཁྱིམ་ཁྱིམ་མཐུན་མོ་ཞིག་ཅུ་ནང་ན་རྒྱལ་བ་མཐོང་ནས་བཟུང་། ལས་འགྲིག་པ་ཞིག་ལ་གསེར་གྱི་ཅ་ན་དེ་ཉི་ཁ་ནང་ན་ཡོད་པས། ཁོ་གཉིས་
དག་འགྲོའི་ངང་ཅ་ན་ཁྱིམ་ནས་ཡུལ་ལ་ལོག་ཅིང་བཀྲ་ཤིས་ཡོང་བར་བསྐྱགས་ནས་བསྐྱད།

བཀྲ་ཤིས་མཐུན་ཕྱིར་མེད་སྐད། ཁོ་ཚོས་ཁོ་ལ་གསེར་གྱི་ཅ་ན་ཕྱིན་ཞིང་དོན་ཅི་ཞིག་བྱུང་བ་བཤད། དུས་ཡུན་རིང་པོ་མ་འགོར་བ་ན། གདོན་འདྲེ་
ཡང་བསྐྱར་སྐྱེས་པ་དེར་བརྟུན་ནས་ཆུའི་ཕ་གི་ནས་ལག་བརྟུང་།

ཐེངས་འདིར་གདོན་འདྲེའི་ལས་དབང་མ་བཟང་། ཁོའི་སྒོ་དཀར་གྱི་སེམས་ཅན་གྱིས་བཤད་ཡོད་པས། བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་སྐྱེས་པ་དེ་ནི་གདོན་
འདྲེ་ཞིག་ཡིན་པ་ཤེས་ཤིང་གསེར་གྱི་ཅ་ན་ལ་སྐྱེས་པ་དེ་ཆུའི་ནང་དུ་འཇུག་ཆུའི་ལྷ་བ་བྱས། སྐྱེས་པ་དེ་སྒོ་བྱར་དུ་མེད་སངས་རུང་འོན་ཀྱང་གདོན་
འདྲེས་ཅུ་ནང་ན་ད་སྐྱབ་རོགས། ད་སྐྱབ་རོགས།... ཅེས་ཤི་མ་གསོན་གྱི་དུས་སྐད་འདོན་པ་བཀྲ་ཤིས་དང་ཁོའི་སེམས་ཅན་གྱིས་ཐོས།

ཉིན་འགའི་རྗེས་ཀྱི་ཉི་འོད་ཆ་བའི་ནངས་མོ་ཞིག་ལ། བཀྲ་ཤིས་རྒྱལ་བ་འོད་མོ་བྱང་དུ་སྐས་མོ་ཁོའི་ཆུང་མར་སྒྲོང་དུ་སོང་། བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་སྐས་
མོ་ནི་ལྷ་ན་སྐྱག་ཅིང་བྱམས་སེམས་ཆེ་བ་ཞིག་ཡིན་པ་གོ་ཡོད།

བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་ཁོའི་རེ་བ་ལྷས་པ་ན། རྒྱལ་བོས་གཟབ་ནན་གྱིས་གཟིགས་ནས་མགོ་བོ་གཡུགས། ཁོས་སྐྱེས་པ་འདི་ནི་མེད་པོ་ཡིན་ཐོག་ད་
རུང་ངའི་སྐྱོ་མོ་དང་གཉེན་སྒྲིག་ན་འདོད་བསམས། རྒྱལ་བོས་ཁོའི་མགོ་བོ་ཆོད་ཅེས་གཟན་པོར་བཤད།

འོན་ཀྱང་སྐས་མོས་བཀྲ་ཤིས་མཐོང་བ་ན་ཁོ་མོའི་བཙུ་སེམས་ལ་མ་སངས་ཁོ་ལ་འཇུག། ཁོ་མོས་བཀྲ་ཤིས་ནི་ཡག་པོ་སྒོ་དང་བྱམས་སྒྲིང་རྗེ་ལྷ་ན་
བ་ཞིག་རེད་འདོད། སྐས་མོས་སྒྲིང་ཉི་བའི་ཨ་ཕ་ལགས། ཁོ་མ་གསོད། ད་ཁོའི་ཆུང་མ་བྱེད་ན་འདོད་ཅེས་ལྷ་བ་བྱས།

རྒྱལ་བོས་ངས་ཁྱོད་གསར་བྱ་མེད་པོ་འདི་དང་གཉེན་སྒྲིག་བྱེད་དུ་མི་འཇུག་ཅེས་བཤད། དེ་ནས་ཁོས་རེ་ཞིག་ལ་བསམ་མཐོན་བཏང་ནས་འོ་
ན། བཀྲ་ཤིས་གལ་ཏེ་ཁྱོད་ངའི་སྐྱོ་མོ་དང་གཉེན་སྒྲིག་འདོད་ན། ཁྱོད་ཀྱིས་ངས་པར་དུ་དོན་འགའ་རེ་བསྐྱབ་དགོས། ཁྱོད་ཀྱིས་ང་ལ་གསེར་སྐྱེ་
གང་། སྒོ་དང་བྱུ་བཞི་གཅིག་ལྟ་གཉིས་ཆེན་པོ་གཅིག་འབྲེར་ཡོང་དགོས་པའི་མི་ཆོད། རྒྱ་རྒྱ་བཙུག་ཉིས་པའི་ཆོས་བཙུ་ཉིན་འཇུག་སྐྱེ་ཐེངས་གསུམ་
ལ་གྲགས་སུ་འཇུག་དགོས་ཅེས་བཤད།

བཀྲ་ཤིས་འཐད་པ་བྱུང་ནས་བྱུང་སངས་བཤད་སྐད་ལ་སྐྱེ་དབང་གྲགས་ཅན་ཞིག་ལ་སྐྱེ་འདྲི་རྒྱ་བྱས། ཁོ་སྐྱེ་ལ་སྐྱེ་དབང་གྲགས་ཅན་དེའི་བཞུགས་
སར་འགོ་སྐྱབས། ཁོ་ལྷ་ཁང་ཞིག་བརྒྱན་ནས་སོང་། ཁོ་ལྷ་ཁང་དེའི་ནང་དུ་སོང་ནས་སངས་རྒྱས་ཀྱི་སྐྱེ་ཞིག་མཐོང་། སྐྱེ་དེས་མི་གཅིག་གིས་ཀྱང་ང་
སྐྱེ་བོར་མི་འདྲིན་པའི་རྒྱ་མཚན་ངས་མི་ཤེས་ཅེས་ལམ།

བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་ངས་སྐྱེ་ལ་སྐྱེ་ཞེས་ལན་བཏབས་ནས་མུ་མཐུད་དུ་འགྲེལ་སྒྲོང་བྱས།

ཅང་མ་འགོར་བར་ཁོ་སྒྲོང་འོག་ཞིག་ན་སྐྱེ་དབང་པའི་སྐྱེས་པ་ཞིག་དང་ཐུག་སྐྱེས་པ་དེས་ངས་སྒྲོང་བོ་ཅིའི་ཕྱིར་སྐྱེ་བྱུང་དུ་སྐྱེས་འགོ་བའི་རྒྱ་
མཚན་མི་ཤེས། ངས་སྒྲོང་བོ་འདི་ལ་འཚོ་རྟེན་བྱེད་ཅེས་ལམ།

བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་ངས་སྐྱེ་ལ་སྐྱེ་ཞེས་ལན་བཏབས།

བཀྲ་ཤིས་མུ་མཐུད་དུ་སོང་ནས་འབྲུག་ཅིག་ལ་ཐུག་འབྲུག་དེས་ང་འདིར་རྒྱ་བཏུང་བར་ཡོང་བ་ཡིན། ངས་ང་འཇུར་མི་བྱུང་བའི་རྒྱ་མཚན་མི་
ཤེས་ཅེས་བཤད།

བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་“ངས་སྐུ་ལ་སྐྱེ་ལ་འདྲི”ཞེས་ལན་བཏང་བས།
 བཀྲ་ཤིས་སྐར་མུ་མ་བཞེན་སོང་བ་ན་དབུ་སྐྱ་ཁངས་ལྟར་དཀར་བའི་ཀྟང་པོ་ཞིག་ལ་བྱུག་ཀྟང་པོས་“བུ་ཆུང་། ཁྱོད་གང་ལ་འགོ་ཞེས་དྲིས།
 བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་“ང་སྐུ་ལ་སྐྱེ་ལ་མཐུ་ལ་བར་འགོ་”ཞེས་ལན་བཏང་བས་ནས་སྐུ་ལ་སྐྱེ་ལ་མཚན་བཤད།
 ཀྟང་པོས་“སྐུ་ལ་སྐྱེ་དེ་ནི་ང་ཡིན་”ཞེས་བཤད། བཀྲ་ཤིས་དགའ་བས་གཟིར་ཞིང་ཁོའི་དོན་དག་བཤད། དེ་མིན་སྐུ་ལ་སྐྱེ་ལ་ཁོ་ལམ་ཁ་ནས་བྱུག་
 བའི་མི་རྣམས་ལ་རོགས་རམ་བྱེད་ཆུང་འེ་རེ་བ་ཡང་ཞུས།
 སྐུ་ལ་སྐྱེས་གཤམ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱིས་ཁྱོད་ལམ་ཁ་ནས་བྱུག་པའི་མི་རྣམས་ལ་རོགས་བྱས་ན་ཁྱོད་ལ་དངོས་པོ་དེ་དག་འཕྱོང་འགོ། འབྲུག་གི་ཁ་ནང་ན་
 མུ་ཏིག་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡོད། གཤམ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱིས་མུ་ཏིག་དེ་བཏོན་ན་འབྲུག་ཡང་བསྐྱར་འཕྱར་བྱུང་། སྤོང་པོ་སྐྱམ་པོའི་ཕ་བའི་འོག་ན་གསེར་སྐྱེ་གང་ཡོད།
 གཤམ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱིས་གསེར་དེ་བཏོན་ན། སྤོང་པོར་ཡང་བསྐྱར་སྐྱེ་སྤོང་བས་རྒྱས་ངེས་ཡིན། སྐྱེ་ཡི་འོག་ན་སྤོང་གུ་བཞེ་ཞིག་ཡོད། གཤམ་ཏེ་ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་
 བྱིར་བཏོན་ན། མི་མང་པོས་སྐྱེ་དེར་དད་བ་བྱེད་ངེས་ཅིས་གདམས།
 བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་སྐུ་ལ་སྐྱེ་ལ་བྱུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུས་རྗེས་བྱིར་ལོག་པའི་ལམ་ལ་བུད།
 ཁོ་འབྲུག་དང་འཕྱད་པ་ན། འབྲུག་གིས་ཁོ་ལ་རྒྱལ་ཁྲི་བའི་ཆོས་བཙུ་ལྟ་ཞིན་འབྲུག་སྐྱེ་ཐངས་གསུམ་ལྗིང་རྒྱ་ཁས་བླངས། བཀྲ་ཤིས་ཀྱིས་
 དངོས་པོ་གཞན་བ་ཆང་མ་རྒྱལ་པོའི་པོ་བྱང་དུ་བྱིར། རྒྱལ་པོ་ཡ་མཚན།
 བཀྲ་ཤིས་ཀྱི་གཉེན་སྟོན་རྒྱལ་ཁྲི་བའི་ཆོས་བཙུ་ལྟ་ཞིན་འགོ་ཚུགས་ཤིང་། ཉིན་དེར་འབྲུག་གིས་འབྲུག་སྐྱེ་ཐངས་གསུམ་ལྗིང་།
 རྗེས་ནས་ཅང་མ་འགོར་བར་བཀྲ་ཤིས་རྒྱལ་པོར་གྱུར་བ་དང་སྐྱིད་པའི་འཆོ་བ་རོལ།

3. Put the sentences in the correct order. གཤམ་ཀྱི་ཆོག་གྲུབ་དག་གོ་རིམ་ཡང་དག་པར་སྒྲིགས།

a. ____He saw several children torturing a cat.	l. ____Zhaxi became the King and led a happy life.
b. ____It was a magic bowl that gave him whatever he wished for.	m. ____Zhaxi bought the dog for a gold coin and took it home.
c. ____Mice happily jumped up and down and urinated on the cat's body.	n. ____Zhaxi noticed the gold coin, and called, "Father, I found a gold coin on the porch."
d. ____The cat grabbed King Mouse with his teeth.	o. ____Zhaxi met a hunter holding a white snake.
e. ____The devil stole it and gave it to the King.	p. ____Zhaxi took the two animals he had bought and sadly left his home.
f. ____The gold bowl tumbled into the river.	q. ____Zhaxi was a strange young man.
g. ____The gold bowl was in the fish's mouth.	r. ____Zhaxi's wedding started on the fifteenth of the twelfth month.
h. ____The princess fell in love with Zhaxi.	
i. ____The third day his father threw a gold coin outside the gate.	
j. ____When he opened his eyes, a wooden house was there.	
k. ____Zhaxi asked the gold bowl to put the man in the river.	

4. Match the speaker in Part I with what they said in Part II. Each speaker may be matched with only one sentence. ཚན་པ་དང་པོའི་བཤད་མཁན་དང་ཚན་པ་གཉིས་པའི་ནང་གི་ཁོ་ཚོས་ཅི་བཤད་པ་ཤན་ན་སྟུང་། བཤད་མཁན་གཅིག་ལ་ཚིག་གྲུབ་གཅིག་ལས་མེད་ཀྱང་སྟོན།

PART I

- a. a deity image   b. a hunter   c. a man   d. a white snake   e. the cat
- f. the devil   g. the dog   h. the King   i. the princess   j. Zhaxi
- k. Zhaxi's father

Part II

- 1. ___ "Come out Zhaxi!"   2. ___ "Father, I found a gold coin on the porch."
- 3. ___ "Under that rock."   4. ___ "If you need my help, come and find me here."
- 5. ___ "Give me the gold bowl or I'll eat you."   6. ___ "Do you have it?"
- 7. ___ "Dear Father, don't kill him."   8. ___ "I don't know why no one worships me."
- 9. ___ "Boy, where are you going?"
- 10. ___ "I promise to give you a person a day if you get me that gold bowl."
- 11. ___ "Where is the gold bowl? We must take care or Zhaxi will steal it back."

5. Write answers to these questions. གཤམ་གྱི་དྲི་བ་དག་ལ་ལན་འབྲི་དགོས།

- a. Why did Zhaxi's father want him to come out of his room?
- b. How did Zhaxi's father lure him out of his room?
- c. What three animals did Zhaxi buy?
- d. Why did Zhaxi buy the three animals?
- e. Why was Zhaxi's father angry and why did he make him leave their home?
- f. Whose father was Dragon King?
- g. Where did Zhaxi get a magic bowl?
- h. How did King Mouse get the magic bowl?
- i. How did the cat get the magic bowl?
- j. Why did the princess want to marry Zhaxi?
- k. Why did Zhaxi want to visit a famous Lama?
- l. What was in the dragon's mouth?
- m. What was under the tree's roots?
- n. Where was the square egg?
- o. When did it thunder three times?

Vocabulary བ་སྒྲིག་

a bone with meat ག་ཡོད་པའི་རུས་པ་ཞིག
 a crude thick rope མཐུག་ལ་རྩུབ་པའི་ཐག་པ་ཞིག
 a frog leapt out སྤྲལ་བ་ཞིག་ཕྱི་ལ་མཆོངས།
 a hole lined with stone རྩོད་ཡིས་བསྒྲོར་བའི་ཁུང་བ།
 a horse's hoofprint རྟ་ཞིག་གི་མྱིག་རྩིས།
 a man pretending to be a monk བཙུན་པར་བརྟུས་
 པའི་སྦྱིས་པ་ཞིག
 a rich landlord ཞིང་བདག་ལྷན་པོ་ཞིག
 a tent pitched in a beautiful canyon བྲག་རོང་ཡིད་དུ་
 རོང་བ་ཞིག་ན་ལུབ་པའི་སྒྲ་གུར།
 admiring ཡི་རང་བྱེད་པའི།
 adopt ལེན་བ།
 adorned བརྒྱན་བ།
 afford ཐུབ་བ། བྱུགས་བ།
 agreed འཐད་བ།
 agreed meeting place ཁ་ཆད་བྱས་པའི་རོ་ཐུག་ས།
 almost dead from thirst སྒྲོམ་ནས་གི་ལད་བྱས་བ།
 alone in the world འཛམ་གླིང་ནས་གཅིག་ལུར།
 alongside འོགས་ནས། འགམ་ནས།
 amazed ཡ་མཚར་བ།
 angrily demanded ཁོང་ཁྱོད་དང་དྲིས་བ།
 animal bones སྒོག་ཆགས་ཀྱི་རུས་པ།
 announced བསྒྲགས་བ།
 antelope horn གཞོན་ར།
 anticipating རེ་སྒྲུག་བྱེད་བ། འདོད་བ།
 approval འཐད་བ།

arguing ཚྱོད་བ་བྱེད་བ།
 armful རུམ་གང་།
 arrogant ཁེངས་དྲགས་ཅན། ང་རྒྱལ་ཅན།
 artist རྒྱ་རྩལ་བ།
 as large as a འདྲ་མཚུངས་སུ་ཆེ་བ།
 as time passed དུས་ཀྱི་འགོས་དང་བསྐྱུན་ནས།
 astonished འདྲོགས་སུ་བཅུག་བ། ཉ་ལས་སུ་བཅུག་བ།
 at a loss ཉ་ལས་བ། བསམ་རྒྱ་མེད་བ།
 at dusk སྔོད་དུས་སུ།
 at great danger ཉན་ཁ་ཆེན་པོར་ཐུག་ཡོད་བ།
 at sunrise ཉི་མ་འཆར་དུས་སུ།
 atop རྟེང་ལ་ན།
 attack རྒྱོལ་བ། གཅོད་བ།
 ax རྩ་རེ།
 banged རྒྱ་དང་བཅས་གཞུས་བ། བརྒྱབས་བ།
 basking in the sun ཉི་མར་ལྡེ་བ།
 beard ཡག་ཚམ། རྩ་བོ།
 beast གཅན་གཟན།
 beat gongs and drums རྩ་དང་ལའར་རྩ་རྩུང་བ།
 beggar རྒྱང་བོ།
 begged རྒྱང་། རྒྱོང་མོ་བྱས་བ།
 belching smoke དུ་བ་འཕྱར་བ།
 beseeched Buddha དཀོན་མཆོག་ལ་སྐྱབས་འདུག་ཞུ་བ།
 best ཆེས་དགའ་བོ། ཆེས་བཟང་བོ།
 bit མོ་འདེབས་བ།
 bit through མོ་བཏབས་ནས་རྩོལ་བ།

blacksmith ལྷགས་མགར།
 blood བྲག
 blushed ཁ་སྐྱེངས་པ།
 boarding school བཅའ་སྡོད་སློབ་གྲྭ།
 boil གཏུ་བ། སློལ་བ།
 borrow གཡོར་བ།
 borrowed གཡར་བ།
 bottom ཞབས། རྒྱབས།
 branch ཡལ་ག།
 brilliance འོད་མདངས།
 bundles རྩ་པོ། འབྲུག་སྒྲིལ།
 burned to death བསྐྱུགས་ནས་གི་བ།
 burning མི་འབར་བ། སློང་བ།
 burst བཀྲང་བ།
 businessman ཚོང་བ།
 butcher བཤན་པ།
 by any means possible བྱེད་ཐབས་ཅི་ཡོད་ཀྱིས།
 camel རྩ་མོང་།
 carpenter གིང་བཅོ།
 caught in a trap རྩི་ལ་ཐེབས་པ།
 cave བྲག་ཕུག།
 celebrated རྟེན་འབྲེལ་ཞུས་པ།
 change his habits གོམས་སྒོལ་སྒྱུར་བ།
 chant scriptures མ་ཎི་འདོན་པ།
 chanting འདོན་པ།
 charged a butter tax མར་ཁྲལ་ལེན་པ།
 chased (ran after) རྩོམ་སྒྱུ་བརྒྱགས་པ། བདས་པ།
 cheese རྩུ་བ།
 chest བྲང་། སྒྲམ་རྩུང་།

childless བྱིས་པ་མེད་པ།
 chirping ཅ་ར་ར་གྲགས་པ། ཅག་ཅག་ཏུ་གྲགས་པ།
 clamped shut བསྐྱམས་པ།
 clashed བརྟེན་པ།
 claws རྩེ་མོ།
 cleaned གད་བདར་བྱས་པ། གཙང་སྒྲུ་བྱས་པ།
 clear water རྩུ་དྲུངས་མོ།
 clearly གསལ་བོར།
 cleft lip ཁ་ཤོ།
 coach གིང་རྟ།
 cobwebs རྩི་མ་ཐག རྩི་མ་དྲ།
 collect firewood རྩུ་མ་འཐུ་བ། རྩུད་གིང་འཐུ་བ།
 collected fuel རྩུ་མ་བརྩས་པ།
 collecting fuel འཐུད་གིང་འཐུ་བ།
 collecting yak dung for fuel འཐུད་གིང་ལ་ནོར་གྱི་ཕྱི་བ་འཐུ་བ།
 comes at you རྩོད་ཀྱིས་རྩུར་ཐོན།
 comfortable རྩིད་པོ་བདེ་མོ།
 command (order) བཀའ།
 commented རྩོང་བ། དབྱེད་གཏམ་བཏང་བ།
 consequently མཐའ་མར། དེའི་རྒྱུན་ཀྱིས།
 contained རྩུད་ཡོད་པ། རྩང་དུ་ཡོད་པ།
 continued on ལུ་མཐུད་དུ།
 control ཚོད་འཛིན་པ། བཀག་རྒྱ་སྒྲོམ་པ།
 cornfield མ་སྒྲུ་ལོ་རྟག་གི་ཞིང་།
 could not fight and win འཐབ་ནས་རྩུལ་མི་ཐུབ་པ།
 courtyard ར་བ།
 covered ཁེབས་པ། བཀའ་བ་བ།
 crashed into གཏོང་གཏུགས་པ།

crawled རྩུབ་བ། འཕྱལ་བ།
 creeping on the ground ཐང་ནས་འཕྱལ་བ།
 crowded འཚང་ཁ་བརྒྱབ་བ།
 cruel གཏུམ་པོ། སྤྱིང་རྩེ་མེད་བ།
 cured བཙོས་ནས་དྲག་བ། ཉད་དྲག་བ།
 curse དམོད་བ།
 cut it in two ཚལ་བར་གཏུབས་བ། གཉིས་སུ་གཙོད་བ།
 daughter-in-law མཉའ་མ།
 deceived མགོ་སྒྲོར་བ།
 decided ཐག་བཅད་བ།
 deep in the forest རྒྱལ་ས་ཚལ་གྱི་གྲོང་།
 defeat ཡམ་པར་བཏང་བ།
 defecated བཤང་སྤྱག་བཏང་བ།
 deity ལྷ།
 dejectedly ཡིད་ཆད་ནས། ཡིད་སྤྲུག་ནས།
 delicious ཞིམ་པོ།
 delighted (very glad; very happy) དགེས་བ། དགའ་བ།
 delighted དགའ་བ། དགེས་བ། ཡིད་དགའ་བ།
 delightedly exclaimed དགའ་བའི་ངང་སྐད་མགོ་མཐོན་
 པོས་བཤད་བ།
 delighting དགའ་བ། མགུ་བ།
 delivered a baby བྱིས་བ་བཙས་བ།
 demanded དྲིས་བ།
 depended on ཁ་ན་ཡོད་བ། བརྟེན་བ།
 descended མར་བབས་བ།
 despite འོན་ཀྱང་། ཡིན་རུང་།
 devil གདོན་འདྲེ། སྤིན་པོ།
 devised a plan འཆར་གཞི་བཙོས་བ།

devour ཉེབ་གྱིས་མིད་བ།
 dig it up རྫོང་ནས་འདོན་བ།
 disappeared ཡལ་བ། མི་སྤང་བར་གྱུར་བ།
 discarded བསྐྱར་བ། ཉོར་བ།
 discovered རྟོན་བ།
 discussed (talked about) གྲེང་མོལ་བྱས་བ།
 disguised བརྒྱས་བ།
 dismounted ཐུར་ལ་བབས་བ། སྤྱོང་ནས་བབས་བ།
 doing fieldwork ཞིང་ལས་བྱེད་བཞིན་བ།
 Don't count your chickens before they hatch. མ་ཐོབ་
 བར་དུ་ཡོད་འདོད་མ་བཅངས།
 donkey བོང་བ།
 dragging འདྲུད་བ།
 dragon འབྲུག།
 dreaming མི་ལམ་མི་བ། སྤྱོང་བསམ་བྱེད་བ།
 dressed up བཞོར་བྱས་བ།
 dried bread གོ་རེ་སྐྱམ་པོ།
 drip འཕྲགས་བ།
 dropped ལྷུང་བ།
 drove the livestock away ལྷུགས་ཐོག་དེད་ནས་སོང་བ།
 drown him ཁོ་རང་ལྷུ་ནང་དུ་བྱིངས་པར་གྱིས།
 drowned ལྷུར་འཐིམས་བ།
 drug སྤྲོན།
 dry and brittle སྐམ་ལ་ཆག་སྤྲོ་བ།
 dry up སྐམ་བ།
 drying up སྐམ་བཞིན་བ།
 dug a hole ལུང་བུ་བཞོས་བ།
 dug a tunnel ལུག་ལམ་ཞིག་བཞོས་བ།

dumplings ལུ་ཚོད།
 during his travels ཡུལ་སྐོར་བྱེད་སྐབས།
 dusk མྱོད་དུས།
 dusting away ལྷལ་སྒྲུག་པ།
 dutiful ལས་ལ་བརྩོན་པ།
 eagerly ཞོགས་ལངས་ནས།
 eagle སྒྲག།
 eagle's wing སྒྲག་གི་གཤོག་པ།
 earn money to live འཚོ་བའི་ཆད་དུ་སྒྲོར་མོ་འཚོལ་བ།
 ears of corn མ་སྒོས་ལོ་ཏྲག་གི་འབྲས་བུ།
 eaves མདའ་གཡལ་བ།
 edible roots བཟའ་རུང་བའི་རྩ་བ། གྲོ་མ།
 efficacious གོ་ཚད་པ།
 elders ཆེ་བ། བླན་པ།
 elephant སྤང་ཆེན།
 embraced འཐམས་པ། འཁྱུད་པ།
 emerge མཛོན་པ།
 emitting འགྲེད་པ། འཕྲོ་བ།
 encountered རོ་ཐུག་པ།
 enormous (very big, huge) གཏོས་ཆེན་པོ། ཆེན་པོ།
 entered the palace ཕོ་བྲང་ནང་དུ་འཛུལ་བ།
 entrance སྒོ་ལམ།
 entreated ལུ་བ་བྱས་པ།
 envious ཐུག་དོག་ཆེ་བའི།
 escaped ཐྲོས་པ།
 established his own tent ཁོ་རང་གི་དགུ་སྒྲ་གུར་བཟུང་
 བའམ་ཐུབ་པ།
 eventually མཐའ་མར།

everyone མི་ཚང་མ།
 ewe མ་མོ།
 exactly ཏག་ཏག སྒྲང་།
 excellent བྱད་དུ་འཕགས་པ། མད་དུ་བྱུང་བ།
 exchanged བརྟེ་བ།
 excitedly ཡིད་ཕྱོས་བཞིན།
 excrement ལྷག་པ།
 executioner བཤན་པ། ལེན་མཁན།
 exhausted ཐང་ཆད་པ།
 expensive གོང་དཀའ་མོ།
 explaining འགྲེལ་བཤད་བྱེད་པ།
 explode བཀའ་བ།
 extinguishing ཕ་མེད་དུ་གཏོང་བ།
 faint དན་པ་བརྒྱལ་བའི།
 faithful སྒོ་དཀར་པ།
 family member བྱིས་མི།
 famous སྐད་གྲགས་ཅན།
 fangs མཆེ་བ།
 fantasizing ཡིད་ཕྱོས་པ།
 fascinated ཡིད་བཀྲགས་པ།
 father-in-law གྲུས་པོ། ལྷག་པོ།
 fatten ཆོན་པོར་གཏོང་བ། ག་གེད་རྒྱས་སུ་འཇུག་པ།
 feelings like a human མི་དང་འདྲ་བའི་ཆོར་བ།
 feigned sincerity རྒྱམ་དག་ཡིན་ལུལ་བྱས་པ།
 felt a pain ར་རྒྱག་ལངས་པ།
 festival དུས་ཆེན།
 fetch ལེན་པ། འཐུབ་པ།
 fetch water ལུ་ལེན་པ།

fetched བཏུས་པ། བཟུང་བ། ལེན་པ།
 fetched water ལུ་གླངས་པ།
 fierce བཙན་པོ། གཏུམ་པོ།
 filled with གིས་བཀང་བར་བྱས་པ།
 firewood བྱ་མ། འབྱད་གིང་།
 fishing རྩ་འཛིན་པ།
 flapping his wings གཤོག་པ་རྩེབ་པ།
 flat and empty land ས་སྟོང་ཁོད་སྟོམས་པོ།
 flattered རོ་བསྟོད་གྱིས་དགྱེས་པ།
 flavorless རྩོ་བ་མེད་པ།
 fleeing རྩོས་པ།
 flesh མི་ཤ།
 flesh and blood ཤ་ཁྲག།
 flick གཏིག་པ། གཏོར་བ།
 float གཡེང་བ།
 floated གཡེངས་པ།
 flock བྱ།
 floods ལུ་ལོག་ བྱབས་ལུ་རྒྱག་པ།
 foggy ལྷག་པ་འཐིབས་པ།
 foolish ལྷོན་པ། ལུན་པོ།
 foot of the tree རྩོང་རྩ།
 for a long time དུས་ལྷན་རིང་བོ་ཞིག་ལ།
 forbid (don't allow) མི་ཚོག་པ།
 forest འགས་ཚལ།
 forested ལྷོན་གིང་རྒྱས་པའི། འགས་ཚལ་གྱིས་ཁབས་པའི།
 fox ལྷ།
 frantic སེམས་འཚོག་པ།
 freed གྲོལ་བ།

fresh dung ལྷི་བ་སྟོན་པ།
 frightened ལྷག་བསྐངས་པ།
 frog ལྷ་ལ་བ།
 galloped off བང་ལངས་ནས་བརྒྱགས་པ།
 gasoline ཆགས་གཡིས།
 gather enough strength ཤེད་འདང་བོ་སྒྲིམ་པ།
 gathered བཏུས་པ། བསྐངས་པ།
 gave birth to བྱིས་པ་སོགས་བཙའ་བ།
 gentleman ལྷུ་རོ།
 gently འཇམ་པོས། ཞི་དུལ་གྱིས།
 ghost འདྲེ།
 gnawed དམུར་བ།
 goblin འདྲེ་ལྷག།
 goddess ལྷ་མོ།
 good sign ལྷས་བཟང་།
 goose རང་བ།
 goslings རང་ལྷག།
 grabbed བཟུང་བ།
 gradually རིམ་གྱིས། མཐར་གྱིས།
 grain འབྲ།
 grain of rice འབྲས་དོག།
 grandpa (grandfather) རྩོ་བོ།
 grasped his walking stick ཁོའི་ལག་རྟེན་བཟུང་བ།
 graze (eat grass) འཚོ་བ། ལྷ་ཅ་བ།
 greedy བརྒྱབ་སེམས་ཆེ་བ།
 grew up together (were raised together) མཉམ་དུ་ཆེར་
 ལྷོས་པ།
 groaned རྩོང་སྐད་ལུང་བ།

grotto ས་དོང་།
 gullible ཡིད་ཆེས་སྒྲ་བའི། རྣོ་མ་ཤེད་ཚ་བོ།
 gun band བོལ་ལུང་།
 hacked (chopped, cut) བསྐྱུན། གཞུས།
 had (gave birth to) a baby boy སུ་རྒྱུད་ཞིག་བཙས་པ།
 had become wild like an animal རི་དྲགས་བཞིན་དུ་
 རྒྱོད་པོར་གྱུར་བ།
 had neither children nor livestock.- བྱིས་པ་མེད་ལ་
 རྒྱགས་ཟོག་ཀྱང་མེད་པ།
 had nothing except ལས་གཞན་ཅི་ཡང་མེད་པ།
 half-brother ཡུ་ལུ་མ་མི་གཅིག་པའི་གཅེན་གཟུང་།
 hammer ཐོ་བ།
 handful ལག་པ་གང་།
 handsome རྒྱུག་པ། ཐོ་ཡག་
 hanging བསྐྱར་བ། དབྱུངས་པ།
 hardly speak བརྗོད་དགའ་བ།
 harvest རྩོན་ཐོག་ ཡོ་རྟོག་བརྒྱུད་བ།
 has risen ཤར་བ། འཕར་བ། འཕྱུར་བ།
 hatchet རྩ་རེ།
 head of the family བྱིས་བདག་
 heap of ash ཐལ་སྒྱུངས།
 heart རྩིང་། སེམས།
 held its breath དབུགས་བསྐྱུན་པ།
 herd of horses རྩ་རྩི།
 herded livestock རྒྱགས་ཟོག་འཛོམས།
 hesitated སེམ་ཉི་བྱས་པ། ཐེ་ཚོམ་ཟོས་པ།
 Hey! ཀྱ་ཡེ།

hidden སྤུས།
 hired གྲྲས་པ།
 his left eye was blind མིག་གཡོན་མ་ཞར་བ།
 his right leg was up on a rock bracing a gun རེ་མེ་རྒྱང་བ་
 གཡས་མ་བྲག་རྩོད་ཞིག་གི་སྒྲིང་ནས་མེ་མདའི་སྒྲིགས་བྱས་ནས་བསྐྱུད།
 home was bathed in sunshine ཁང་བར་ཉི་མ་རྟག་
 homesick ཡུལ་གདུང་།
 honest དྲང་མོ། གཞུང་དྲང་།
 honor རོ་ཚ། རྒྱ་འབྲས།
 hooves རྩིག་པ།
 hopping མཚོངས་ལྗིད་བྱེད་པ།
 hopping through བརྒྱུད་ནས་མཚོངས་པ།
 horizon གནམ་ས་འབྲས་མཚམས།
 horrible sight ཡ་ང་བའི་མཐོང་ལམ།
 horse རྩ།
 hung out of བྱི་ལ་བསྐྱར་བ།
 hunted རི་དྲགས་སོགས་རྩོན་པ།
 hunter རྩོན་པ།
 hunter's trap རྩོན་པའི་རྩི།
 hurt someone's feelings སེམས་ལ་གནོད་པ།
 I broke a promise to our mother ཡ་མར་ཁས་ལངས་པ་དོན་
 དུ་མ་གནས་པ།
 ignored རྒྱང་མེད་བྱེད་པ།
 imitated ལད་མོ་བྱས་པ།
 impatient བརྗོད་བསྐྱུན་མེད་པ། ངང་རྒྱུད་ཐུང་བ།
 impatiently བརྗོད་བསྐྱུན་མེད་པའི་སྒྲོ་ནས།
 imprison བཙོན་དུ་འཇུག་
 in a bad mood ཁམས་མི་དྲངས་པ།

in a flash སྐད་ཅིག་ཙམ་དུ།
 in a very high and loud voice སྐད་མགོ་མཐོན་པོ་ཞིག་གིས།
 in excitement ཡིད་ཕྱིས་པ། ཡིད་ཕྱིས་བཞིན་དུ།
 in no mood བསམ་པ་མེད་པ།
 in order to ཆེད་དུ། བསམ་ནས།
 in prison བཙོན་ཁང་ནང་དུ།
 in vain ལྟོང་ཟད་དུ།
 increasingly believed མཐར་གྱིས་ཡིད་ཆེས་པ། རིམ་གྱིས་ཡིད་ཆེས་པ།
 informed བརྟེན་བརྒྱབ་པ།
 inquired དྲིས་པ། འདྲི་གཅོད་བྱས་པ།
 inscribed བཀོད་པ། འབྲུར་དུ་བརྟེན་པ།
 insisted རྒྱུན་མཐུངས་བྱས་པ།
 instead ཚབ་དུ། ལས།
 intended to བྱེད་འདོད་སྤྱེས་པ། བྱེད་ཅིས་བྱས་པ།
 intently རྣལ་དུ། ཤ་བསྐྱེམས་ནས་།
 interrupted གནོད་བྱས་པ། བར་ཆད་བྱས་པ།
 investigate འདྲི་གཅོད་བྱེད་པ།
 invisible མིག་གིས་མི་མཐོང་བ།
 irrigated ལུ་བཏང་བ།
 it was clear (easy to understand) གསལ་བོ་ཡིན་པ།
 jealous ཐུག་དྲོག་ཆེ་བ།
 jerked and jerked གསུག་འཐེན་བྱེད་པ།
 journey འགྲུལ་སྤྱོད།
 judge ཞུལ་ཕྱི་བ།
 jumped back བྱར་མཚོངས་པ།
 jumped out བྱིལ་མཚོངས་པ།

juniper tree (pine, cedar, conifer, evergreen) ལྷག་པ།
 just like I killed your mother ངས་ཁྱོད་གྱི་ཨ་མ་བསད་པ་ཇི་བཞིན་དུ།
 justice ཏང་བདེན།
 kept his promises ཁ་བཤད་དོན་ལ་གནས་པ། ཁ་དན་སྤང་བ།
 kicked འཕྲ་ཡིས་བརྒྱབ་པ།
 knew how to cook གཡོ་སྐྱལ་བྱེད་ཤེས་པ།
 knocking them to the ground ས་ལ་སྒྱེལ་བ།
 kowtowed ཐུག་འཚལ་བ།
 ladder སྐལ།
 laden ལུར་དུ་ལྷི་བ། གཡུར་དུ་ཟ་བ།
 lamenting a death ཤི་སྤྱུག་གི་ཆོ་དེ་འདོན་བཞིན་པ།
 landed on his butt ཡོང་ཤིང་སྤེང་ལ་བབས་པ།
 landed on top སྤེང་ལ་བབས་པ། ཐོག་ལ་ལྷུང་བ།
 landlord ཞིང་བདག།
 laughingly དགའ་བའི་ངང་།
 lazily ལེ་ལོའི་ངང་།
 leaned on ཁེན་པ།
 led a lazy life ལེ་ལོའི་འཚོ་བ་བསྟུལ་བ།
 led a life འཚོ་བ་བསྟུལ་བ།
 ledge གདོང་གཟར།
 leered མིག་མདའ་འཕངས་པ།
 left ལུས་པ།
 lend གཡོར་བ། བསྐྱི་བ།
 Let's send her away. ཁོ་ལུལ་གཞན་དུ་སྤྱུགས་དང་།
 licking ལྷག་པ།
 lied རྒྱུན་བཤད་པ།
 liquid གཤེར་ཁ།

lit a fire མི་སྒྲོན་པ།
 livelihood འཚོ་བ།
 livestock ལྷགས་ཆོག
 loaded བཀལ་བ།
 loaded the bundles དོས་པོ་བཀལ་བ།
 loaf of bread གོ་རེ་ལེབ་མོ་གཅིག
 loaned གཞན་ལ་བསྐྱིས་པ།
 looked after གཉོར་སྐྱོང་བྱེད་པ།
 looked through བརྒྱད་ནས་བལྟས་པ།
 looking for འཚོལ་བ། རེ་སྒྲུག་བྱེད་པ།
 loosened ལྷོད་པ།
 lost forever གཏན་དུ་པོར་བ།
 lost his grip འཛིན་ཁ་ཤོར་བ།
 lovely སྙིང་རྩེ་བའི།
 lower body རོ་སྒྲི། ལུས་སྒྲི།
 lowered རིང་མའ་འཇུག་ཏོང་བ། སྒྲར་བ།
 loyal སྒྲོ་དཀར་བ།
 luckily ལྷ་བས་ལེགས་པ་ལ།
 lumps ཤ་མཛེར།
 lunged གཙེས་པ། རྒྱལ་བ།
 lure him out ཁོར་མགོ་སྒྲོར་ནས་སྒྲོར་འབྲིད་པ།
 lying ཉལ་བ། ལོག་པ།
 made a living འཚོ་བ་རོལ་བ།
 magic འཕྲུལ་གྱི། རྒྱ་མ།
 magician རྒྱ་མ་མཁན།
 making butter མར་བཙའ་བ།
 mane རྩོག་མ། སེང་གའི་རལ་བ།
 market ཁྲོམ། ཆོང་ར།

master བདག་པོ།
 meanwhile ཞོར་དུ། དུས་མཚུངས་སུ།
 meat ཤ།
 meat on your bones ཁྱིའི་རུས་སྤྲིང་གི་ཤ།
 melts ཆབ་རོམ་སོགས་ལྷུ་བ།
 merrily སྒྲོ་བའི་ངང་།
 messy རྩ་བ་བ་རྩོམ་བེ། གཞེངས་པ།
 mice (mouse) ཅི་གྲ། ཁྱི་བ།
 middle དགྱིལ། བར་མ།
 million ས་ཡ།
 minister སྒྲོན་པོ།
 mirror མེ་ལོང་།
 miserable ཉམ་ཐག་པ། ཉམ་ང་བ།
 mixed བསྐྱེས་པ།
 moaning in pain བ་ལྷག་གིས་སྒྲིང་བ།
 monastery དགོན་པ།
 monk བཙུན་པ། བླ་པ།
 monkey སྒྲིལ།
 monster གདོན་འདྲེ། འདྲེ།
 moon rose རྒྱ་བ་འཆར་བ།
 mother-in-law ཁྱོས་མོ། རྒྱ་ག་མོ།
 motioned ལག་བརྟུང་བལྟན་པ།
 mounted བསྐྱོན་པ།
 mounted a horse རྟ་རྩོན་པ།
 mouthfuls ཉལ་གང་།
 mud འདམ་བག།
 mumbled (speak unclearly) ལྷ་བ་ལྷོབ་པེ་བཤད་པ།
 murmuring ལྷ་བ་ལྷོབ་བཤད་པ།

must དེས་པར་དུ།
 My Lama! ངའི་བླ་མ།
 my own safety ང་རང་གི་བདེ་འཇགས།
 naughty བྲ་ཚན།
 needles ཁབ།
 needs to be fixed ཉམས་གསོ་བྱེད་དགོས་པ།
 neighed འཛེར་བ། (རྟ་སོགས།)
 nest སྒྲ།
 never take pity on གཏན་ནས་སྙིང་རྩེ་མི་འཛིན་པ།
 nevertheless འོན་ཀྱང་།
 night had fallen མུན་རུབ་པ།
 No one can compare to me. (“No one is my
 equal.” / “I am better than everyone else.”)
 གཞན་པ་ང་དང་འགཅུག་ཐབས་མེད་པ།
 nobleman སྒྲོ་ངོ། སྒྲོ་བླ།
 nobody མི་གཅིག་ཀྱང་མ་ཡིན་པ་/མིན་པ།
 nodded in agreement འཐད་ནས་མགོ་བོ་ནང་དུ་གྲུག་པ།
 not only... but... མི་ཚད་...ད་རུང་།
 nothing he could do ཁོས་ཅི་ཡང་བྱ་མི་ཐུབ་པ།
 noticed མཐོང་བ། མཉམ་འཛིག་བྱས་པ།
 obey བརྟེ་ལེན་བྱས་པ། ཁ་ལ་ཉན་པ།
 obligated to pay taxes བླལ་འཇལ་བའི་ལས་འགན་ཞིང་བ།
 offered འབུལ་བ། བརྗངས་པ།
 oily ལྷུ་མ་པོ།
 oldest ཆེས་ཀླན་པ། ཆེས་རྒྱུང་བ།
 on the condition ཆ་ཤྱེན་བརྟེན་ནས།
 one said to the other གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་བཤད་པ།
 only living relative གསོན་པའི་ཉེ་དུ་ཁོ་ན།
 ordered བཀའ་བསྐྱོས་པ།

ordinary སྤྱི་བཏང་བ། བལ་བ།
 overhead མགོ་ནས། རྒྱན་ལྡན་གྱི་འགོ་སྒྲོ། རྟེན་དབང་གིས་ཐོས་པ།
 སྒྲོག་ཉན་བརྒྱབ་པ།
 overjoyed རབ་རྟུ་དགའ་བ། དགའ་བྱས་པ།
 owned much property འབྱོར་ལྷག་ལྡན་པ། རྒྱ་ནོར་ཆེན་པོ་ཡོད་
 པ།
 owner བདག་པོ།
 paid attention to ཡིད་འཛིག་བྱས་པ།
 painful knee added to her discomfort མི་བདེ་བའི་ཐོག་ལ་
 ཁོ་མོའི་སྤྱ་ངན།
 palace རོ་བྱང་།
 panting དབྱུགས་ཉལ་བ།
 Paradise བདེ་བ་ཅན།
 passed away (died) འདས་པ། འཆི་བ།
 patient ངང་རྒྱུད་རིང་མོ།
 paws ལྗེར་མོ།
 peach ཁམ་བྲ།
 pearl ལུ་ཏིག།
 peasant ཞིང་པ།
 permanently གཏན་དུ།
 permission ཆོག་མཆན།
 persevered རྒྱན་མཁུངས་བྱས་པ། སྒྲོ་མི་ཡམ་པའི།
 pesky སྙིང་ལ་གཟན་པའི། སེམས་ཁམས་དགྲུགས་པའི།
 picked up བདུས་པ།
 piece by piece རྫོག་པོ་རེ་རེ་བཞིན།
 pieces of silver དདུལ་ལེབ་མོ།
 pigeon ལུག་རོན།
 pilgrim མཇལ་བ།

pitiful ལྷིང་རྗེའི།
 plan had worked ཐབས་རྒྱུས་ཀྱིས་གོ་ཚད་པ།
 planned འཆར་གཞི་འཐེན་པ།
 platform རྟེན་ཁག་ལ།
 pleaded དག་འཐུང་བྱེད་པ། ལུ་བ་བྱེད་པ།
 plopped down ལུང་བ། ལུང་བ།
 plowing ཞིང་སྐོ་བ།
 pointed to བསྟན་པ།
 poking through བརྟེན་པ།
 polluted བཙོག་པོར་བཏང་བ།
 pool རྫིང་ལ།
 porch བྱམས།
 pork ལག་ག།
 pots སྤྲ་ང་།
 pounded འཕར་བ། ལྷོག་ལྷོག་ཏུ་ལྷིང་བ།
 pounded on ལྷིང་ལ་བརྒྱབས་པ།
 praised གསོལ་བ་བཏབས་པ། བསྟོད་སྟོན་བྱས་པ།
 precious turquoise bead གཡུ་ཐྱང་རྩ་ཆེན།
 prepared supper དགོང་ཚིགས་ག་སྤྱིག་བྱས་པ།
 pretended རྫུ་བ་བྱེད་པ། ལུལ་བྱེད་པ།
 princesses རྒྱལ་པོའི་སྲས་མོ།
 prison བྱག་སྤྲེལ། བཙོན་ཁང་།
 profusely (much, a lot) མང་པོ། མོད་པོ།
 promised ཁས་སྐྱབས་པ།
 property རྒྱ་ཚོར།
 protect རྒྱུང་བ།
 proudly ང་རྒྱལ་གྱི་ངང་ནས།
 punish him ཁོ་ལ་ཆད་པ་གཙོད་པ།

punished ཆད་པ་བཙད་པ།
 put a hammer up the other's sleeve གཞན་པ་དེའི་ཐུ་རུང་
 ནང་དུ་ཐོ་བ་བཞག་པ།
 puzzled མགོ་ཐོམ་པ། ཅི་བྱེད་མེད་པ།
 quivery འདར་བའི།
 rabbit རི་བོང་།
 raced away as fast as a bird flies མཁྱེགས་པ་བྱ་བ་ཞིན་དུ་
 བྱག་པ།
 raced away ཐོས་བྱོལ་བྱས་པ།
 ran everywhere གང་སར་བྱག་པ།
 rare animals དགོན་པའི་རི་དྲགས།
 rather than ལས།
 reached ཕྱབས་པ། འབྱོར་བ།
 reached the lake མཆོལ་ལ་འབྱོར།
 readied ག་སྤྱིག་བྱས་ཡོད་པ།
 realize ཤེས་པ། ཆོར་བ།
 rebel བྱེན་ལོག་བྱེད་པ།
 recalled བྱིར་དྲན་བྱས་པ།
 received high marks ལྷན་འབྲས་མཐོན་པོ་སྤངས་པ།
 recite རྒྱོ་བ། འདོན་པ།
 recognize ཤེས་པ། ངོས་ཟིན་པ།
 recovering དཔུགས་སོས་པ། དྲག་པ།
 reflection ལྷང་བརྟན།
 refused དང་ལེན་མ་བྱས་པ། ངོ་བསྟོགས་པ།
 regretted འཁྱོད་པ།
 Reincarnate Lama རྒྱལ་སྤྱུ།
 reins ཐུར་མདའ།
 relatives ཉེ་དུ།

released གྲོལ་བ།
 rely ཁེན་བ། བརྟེན་བ།
 remote ས་འཁོབ། ཐག་རིང་།
 remote place ཡུལ་ཐག་རིང་། ཡུལ་འཁོབ།
 removed བྱེས་བ། སྒར་བ།
 repeatedly ཡང་ཡང་དུ།
 replied ལན་བཏབས་བ།
 report སྟན་ཁྱེད་ལུལ་བ། ཁྱེད་བ།
 reported (talked about, said) ཁྱེད་བ།
 rescue སྐྱོབ་བ།
 resolved ཚོད་སེམས་བཅངས་བ།
 revenge ཞེ་ལའོན་སྒྲིག་བ། དག་ག་ལེན་བ།
 right leg was twisted རྒྱུ་བ་གཡས་མ་འཕྱོག་བ།
 river surface རྒྱ་ཚོམ།
 riverbank རྒྱ་རོགས།
 riverside རྒྱ་རོགས།
 roared with pain རྩུག་གིས་ང་རོ་བསྒྲགས་བ།
 roaring ང་རོ་སྒྲིག་བ།
 roasted བརྩོས་བ། བརྩོས་མ།
 robbers རྩག་བ།
 rode away རྟ་སོགས་ལ་བསྐྱོན་ནས་བལྟུང་བ།
 rolled འགྲེལ་བ། སྒྲིལ་བ།
 rooster བྱ་ཐོ།
 run away བྱེད་བ། བྱོས་བ།
 sacrifice མཚན་སྦྱིན།
 saddened ཡིད་སྦྱོ་བ་བཅུག་བ།
 saddle སྐ།
 sadly ཡིད་སྦྱོ་བའི་ངང་།

saliva མཆིལ་མ།
 sank བྱིང་བ། འཐིམས་བ།
 saved བསྐྱབས་བ།
 say... aloud སྐད་མགོ་མཐོན་པོས་བཤད་བ།
 schooling སློབ་གྲུའི་སློབ་གསོ།
 scolded དམོད་བ། གཤེག་གཤེག་པོར་བ།
 scooped... out... འཕྱུ་བ།
 screamed in fear སྒྲག་ནས་འཛིན་སྐད་བཏོན་བ།
 screams འཛིན་སྐད། འཛིན་སྐད་བཏོན་བ།
 scripture མ་ཎི། བསྟན་བཅོས།
 secretly སྒྲིག་ཏུ།
 seemed (looked like, appeared) འདྲ་བ།
 separate ways ལམ་ཁ་ཁ།
 seriously injured རྩས་ཚབས་ཆེན་བཞེས་བ།
 servant འཁོར་གཡོག།
 set afire མེར་བསྐྱོན།
 severely punished ཆད་པ་ལྡིང་མོ་གཅོད་བ།
 shake རྒྱག་བ།
 shaking with fear སྒྲག་ནས་འདར་བ།
 sharp enough to རྩན་པ་ཡིན་ནས།
 sharpened གྲི་སོགས་བརྩར་བ།
 shaved off བཞར་བ།
 sheath གྲི་ལྷུབས།
 sheep's skin ལུག་པགས།
 sheep's stomach ལུག་གི་བྲོད་སུ།
 sheep's wool བལ།
 shining འོད་འཛེར་བ།
 shocked རྟ་ལས་སུ་བཅུག་བ། རྟ་སངས་བ།

shook like a leaf in the wind རྒྱུང་གིས་བསྐྱོད་པའི་སྒྲིང་
 ལོ་བཞིན་དུ་འདར་བ།
 shouted འཛོད་སྐད་བརྒྱབ་པ།
 shrank བསྐྱམས་པ།
 sickle ཟོར་བ།
 silly སྒྲིན་པ།
 simple food ཟམ་སྟབས་བདེ། ཟམ་ངན་ངོན།
 single གཅིག་རྒྱུང་། ལྷ་རྒྱུང་།
 skeleton ཀའ་རུས།
 skin སྤྱི་མོ།
 slaughter དམར་གསོད། དམར་གསོད་བྱེད་པ།
 sleeping flower གཉིད་འགྲུག་མེ་ཏོག།
 sleeves སྤ་རུང་།
 slept from morning until night ནངས་ནས་དགོང་དུ་
 ཉལ་བ།
 slipped something into my jacket དངོས་པོ་རེ་ངའི་
 སྟོད་ལཱི་ནང་དུ་བཅངས་པ།
 small turquoise lion གཡུ་ཡི་སེང་ག།
 snake སྤྱལ།
 snarled ང་ཙོ་བསྒྲགས་པ།
 sniffed བསྐྱམས་པ།
 snowy ཁངས་ཀྱིས་གཡོགས་པའི།
 so deep he could not get out གཏིང་བས་ཁོ་ཕྱི་ལ་ཡོང་
 མ་ཐུབ།
 so thin you could see his bones རིང་ནས་ཁོའི་རུས་
 བའང་མཐོང་ཐུབ་པ།
 soaked རླུང་སྤངས་པ།
 soberly looked at སེམས་བསྐྱིམས་ནས་བལྟས་པ།

some time later རེ་ཞིག་གི་རྗེས་ནས།
 someone with power མི་དབང་ཅན།
 son-in-law མག་པ།
 sought refuge གནས་ཚང་བཅའ་བ།
 speechless བཤད་རྒྱ་ཅི་ཡང་མེད་པ།
 spied (saw, noticed) མཐོང་བ།
 spit རྩུ་མ་འདེབས་པ།
 splendid བརྗེད་ཆགས་པ། ལྷན་ཆགས་པ།
 spoke very kindly བྱམས་བརྗེ་ཆེ་བའི་ངང་བཤད་པ།
 spring songs དབྱིད་སྒྲུ།
 sprouted out སྐྱེས་པ། འབྱས་པ།
 square གྲུ་བཞི།
 squatted ཅོག་ཅོག་རྩུ་བཞུད་པ།
 squawking རྫོལ་གཏམ་གཏོང་བ། ཁེངས་ར་བྱེད་པ།
 standing in a line གྲལ་བསྐྱིགས་ནས་ལངས་པ།
 started to slip འགྲེལ་འགོ་བརྩམས་པ།
 steal རྒྱུ་བ།
 stole བརྒྱས་པ།
 stomach ཁྲོད་པ། གསུས་པ།
 storeroom མཛོད་ཁང་།
 storks ངང་བ།
 straining your ears to listen རྩ་བ་བསྐྱིམས་ནས་ཉན་པ།
 strange dream རྗེ་ལམ་ཡ་མཚན།
 stream རྩུ་བོ།
 stretched out བརྒྱངས་པ། བརྒྱངས་པ།
 strong enough to སྟོབས་ཆེན་ནས།
 strong wind རྒྱུང་ནག རྒྱུང་ཆེན་པོ། རྒྱུང་འཆུབ།
 stuck འཐས་པ། བསྐྱོན་པ།

stuck more deeply གཏིང་ལ་ལྷག་ཏུ་འཐེན་པ།
 stupid སྒྲིན་པ།
 sucked འཛིབས་པ།
 suffocating དབུགས་འཚངས་པ།
 sunny ཉི་འོད་ཚ་བའི།
 sunny and pleasant ཉི་འོད་ལྡན་ཞིང་དགའ་སྤང་འཕེར་བ།
 sunrise ཉི་མ་འཆར་བ།
 sunstroke ཚད་པ།
 superb བརྗེད་ཉམས་དོད་པོ། ཉམས་ཆགས་པ། སྒྲ་ན་མེད་པ།
 support རྒྱབ་སྐྱོར་བྱེད་པ། རྒྱབ་སྐྱོར།
 surely ཁོ་ཐག་ཡིན་པའི་ངང་།
 surrounded མཐའ་བསྐོར་བ།
 swear an oath མནའ་སྐྱེལ་བ།
 switch བརྗེ་བ།
 swollen སྐྱངས་པ།
 tail རྩ་མ།
 take a wife རྒྱང་མ་ལེན་པ།
 taking pity on it གང་ཞིག་ལ་སྦྱང་རྗེ་འཛིན་པ།
 tear མིག་ཚུ།
 tended སྦྱར་བ།
 terribly painful ཉ་ཅང་ན་བ།
 the foot of ཡི་རྩ། ཡི་འདབས།
 the gods have taken pity དཀོན་མཆོག་གིས་སྦྱང་རྗེ་
     བབྱང་བ།
 the origin of ཡི་འབྱུང་ཁུངས།
 The same way that I did. ངས་ལས་པ་ཅི་བཞིན་དུ།
 the sight of གང་ཞིག་གི་མཐོང་ཡུལ་རྣམ་པ།
 their histories ཁོ་ཚོའི་ལོ་རྒྱུས།

thieves (thief) རྩན་མ།
 thirsty སྒྲུམ་པ།
 this and that འདི་གན། དོན་དག་སྒྲ་ཆོགས།
 threw himself གཡུག་པ། འཕེན་པ།
 thumb མཐོ་བོང་།
 thunder འབྲུག་སྒྲ།
 thunder boomed འབྲུག་སྒྲ་ལྷིང་བ།
 tiger རྟག།
 tight དོག་མོ། དམ་པོ།
 tiny རྒྱང་རྒྱང་།
 tiptoed འཇའ་ནས་སོང་བ།
 tiredness ངལ་དུབ།
 to attack རྒྱོལ་བ། གཉེ་བ།
 to graze འཚོ་བ། རྩ་བ།
 to keep his sheep safe ཁོའི་ལུག་བདེ་འཇགས་ཡོང་བ་བྱེད་པ།
 to last a month རྩ་བ་གཅིག་ལ་འདང་བ།
 to rob འཕྲོག་བཅོམ་བྱེད་པ། རག་རྒྱག་པ།
 to tend her son ཁོ་མོའི་བུ་སྦྱར་བ།
 to test ཉམས་ཚད་ལེན་པ།
 to trade ཉི་ཚོང་བྱེད་པ། བརྗེ་བ།
 to urinate གཅིན་གཅི་བ།
 too fat to climb up ཚོན་པོ་ཡིན་དུགས་ནས་འགོ་མ་བྱུབ་པ།
 torch དཔལ་འབར།
 tormenting མནར་གཅོད་བྱེད་པ།
 tortoise རུས་སྤུལ།
 torturing རྟག་བསྐྱུལ་བ། བརྟམ་བཞོན་པ།
 touched རེག་པ། ཐུག་པ།
 town leader རྩེ་དཔོན།

trader ཚོང་བ།
 tramps འབྱམ་བ།
 trap རྩི།
 travel འགྲུལ་བཞུད།
 travels ཡུལ་སྐོར། ཡུལ་སྐོར་བྱེད་བ།
 treasure དགོན་ནོར།
 treasures རིན་པོ་ཆེ།
 trembling འདར་བ།
 trick གཡོ་ཐབས།
 trick him into ཁོ་ལ་མགོ་སྐོར་བཏང་ནས།
 tricked མགོ་སྐོར་བ།
 tried your best ཅི་རྩལ་གྱིས་བསྐྱབས་བ།
 trust ཡིད་ཆེས་བ།
 trying to smother the fire མེ་གསོད་ཅིས་བྱེད་བཞིན་བ།
 tug the rope ཐག་པ་མདུད་བ།
 tumbled འགྲུལ་བ། ལྷུང་བ།
 tumbled into བུང་དུ་འགྲུལ་བ།
 turquoise གཡུ།
 turtle རུས་སྤལ།
 twenty years passed ལོ་ཉི་ཤུ་འདས་བ།
 ugly བཙོག་པོ།
 unable མི་རུས་ཕྱོགས་བ།
 uncomfortable མི་བདེ་བ།
 unconscious ཏན་པ་མེད་བ།
 uncultivated fields ས་རྫོད།
 understandingly བསམ་ཤེས་གྱིས། ཤེས་རྒྱ་བསྐྱེད་ནས།
 unexpected good fortune ཡིད་ལ་མ་འཆར་བའི་རྒྱ་ནོར།
 unfortunate རྟབས་མ་ལེགས་བ། འོས་མ་འགྲིག་བ།

unknown མ་ཤེས་བ།
 unwilling མི་འདོད་བ།
 upper body རོ་སྟོད། ལུས་སྟོད།
 upset ཡིད་དྲགས་པའི། སེམས་མི་བདེ་བའི།
 urinated གཅིན་བཏང་བ།
 valleys ལུང་བ།
 valuable ལྗེ་ཆེན། དགོན་ནོར།
 value རིན་ཐང་། དངོས་པོ་ལྗེ་ཆེན།
 vanish ལྷང་མེད་དུ་སོང་བ། ཡལ་བ།
 vast རྒྱ་ཆེན་པོ།
 very pleased ཏ་ཅང་དགུས་བ།
 wag my tail ངའི་རྩ་མ་གཡུག་བ།
 wailing རྒྱུང་བ།
 waited outside བྱིན་ས་བསྐྱགས་བ།
 Wake up! སོད་དང་།
 walked along གཅོང་བོ་སོགས་དེད་ནས་བཞུད་བ།
 wallet སྒོར་ཁྱུག།
 was treated unkindly མི་བྱམས་པར་སྒྲོར་བ།
 watchdogs སྐྱང་ཁྱི།
 watermelon ཞི་ཀྲ།
 waterweed བ་ཐང་།
 waving གཡུག་བ།
 weeds ལྗོང་།
 weeping ཏུབ།
 well enough to work བཟང་ནས་ལས་ཀ་བྱེད་ཐུབ་བ།
 well བློམ་བ།
 went along a path to a hilltop དེའུ་འབྲུར་ཞིག་ཏུ་འཐེན་པའི་
 ལམ་ཕྱན་ཞིག་དེད་ནས་སོང་བ།

westward ལྷབ་ཕྱོགས་སུ་གཏོད་པའི།

What's the matter with you? ཁྱོད་ལ་དོན་ཅི་ཞིག་བྱུང་།

whenever ག་དུས་ཡིན་རུང་།

whispered ལྷབ་ལྷབ་ཏུ་ལབ་པ།

whom སུ

wicked (bad, evil) བདུད་མོ། སྤིག་སྤིན།

wicker basket ལྷང་ལྷུག་གི་སྒེ་བོ།

widower ཡུགས་པོ།

wife ལྷང་མ

wild animals རི་དྲགས།

wild yak meat འབྲོང་ག

window ledge སྒེའུ་ཁུང་གི་ཐེམ།

wither ཉིད་པ།

wonder ཤེས་འདོད་པ།

wondered ཤེས་འདོད་པ། ཡ་མཚར་པ།

wonderful ཏ་ཅང་བཟང་པ།

wonderful lies རླུན་མཚར་བོ།

wood was stacked ཤིང་སྒུངས་པ།

worm འབྲུ།

worriedly སེམས་འཁྲེང་གིས།

worth རིན་ཡོད་པ། རིན་ཐང་ལྡན་པ།

wrap བྱིབས་པ། སྦྱིབས་པ། བརྟམ་པ།

yak shed ཡུགས་ཁང་།

yell ཚིག་ལོག་རྒྱག་པ།

You tricked me! ཁྱོད་ཀྱིས་ང་ལ་མགོ་སྒྲོར་བཏང་ཟིན།

you'd better (you had better) རབ་ཡིན་ན་ཁྱོད་ཀྱིས།